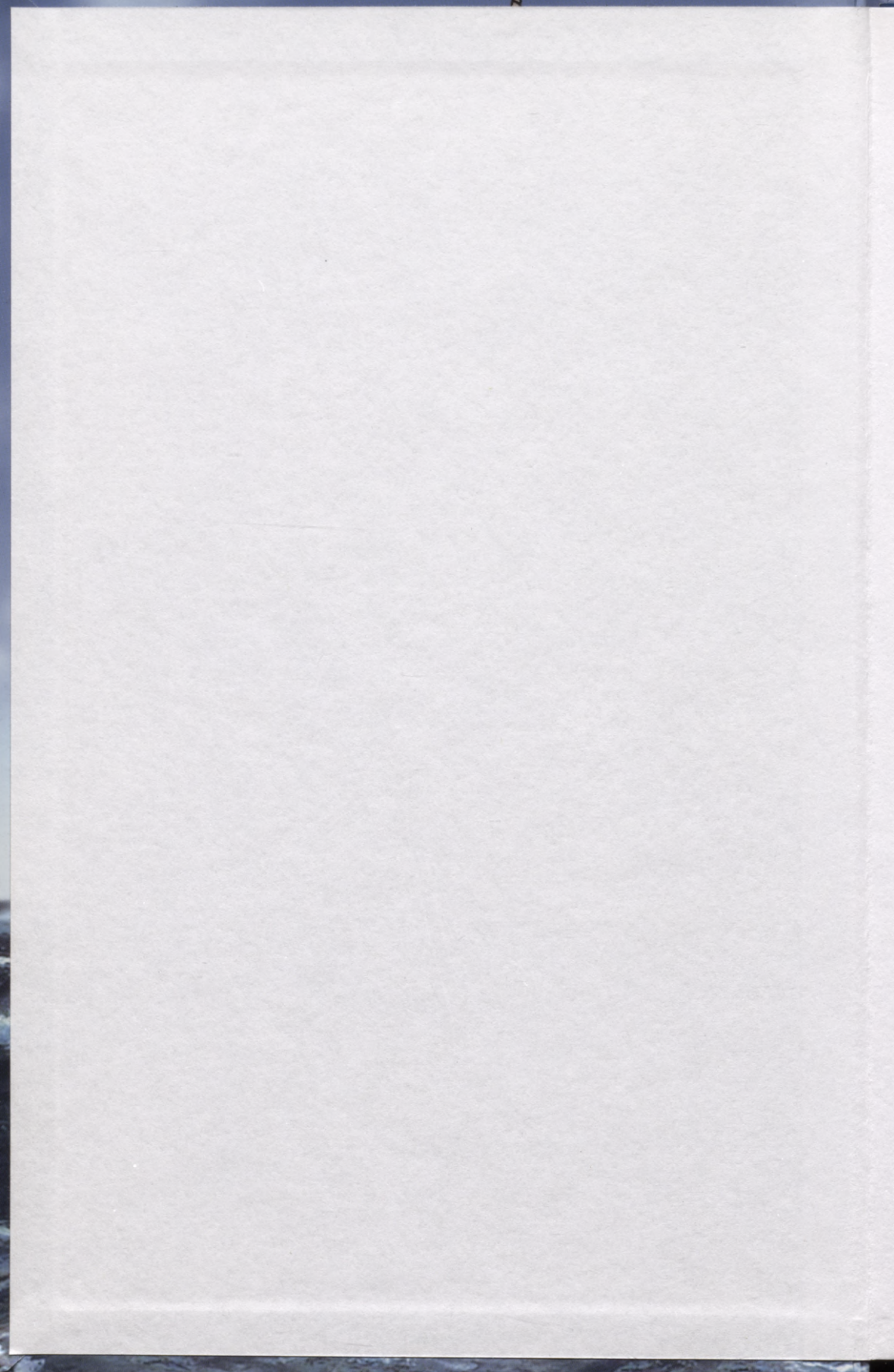
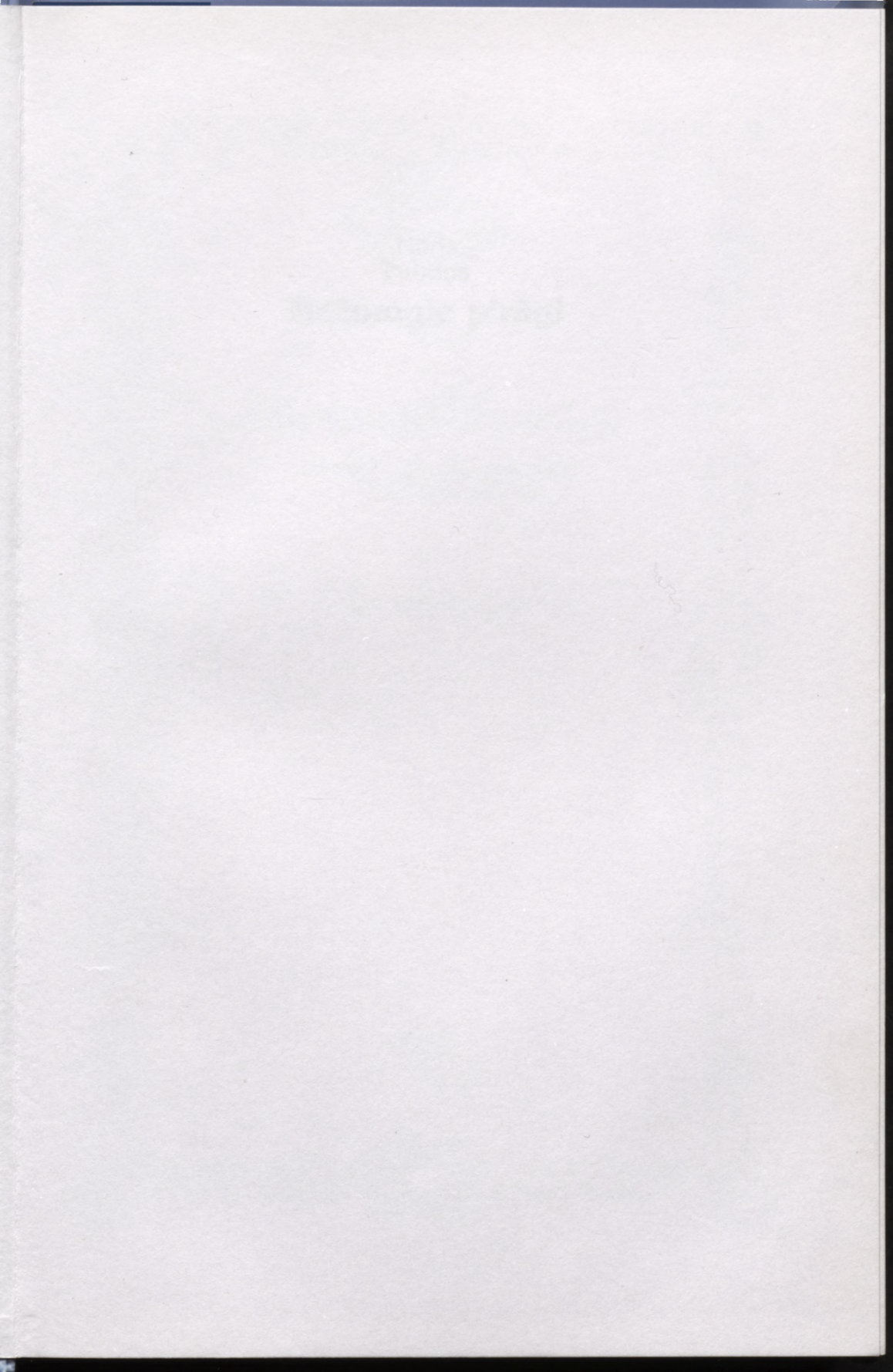

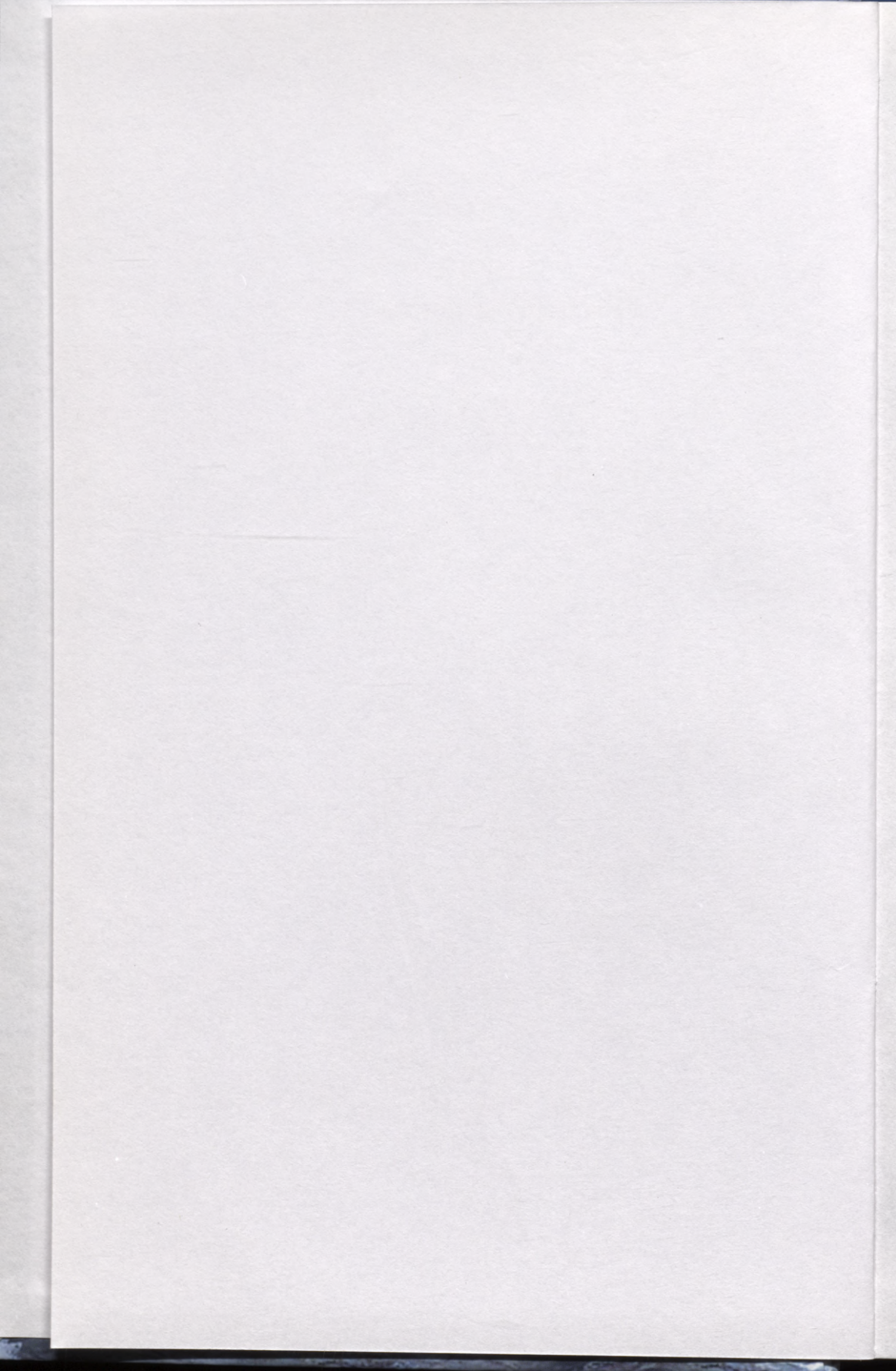

Māris
Putniņš

MEZONĪGIE PĪRĀGI

Māris
Putniņš

Mežonīgie pīrāgi

Mežonīgie pīrāgi

Mežonīgie pīrāgi

Mežonīgie pīrāgi

Mežonīgie pīrāgi

250337

Māns
Pūmns
Mēkonis pūmns

Paldies
Birutai Rudzītei
un
Inesei Tomasei

2004-5

22

Nacionālā
bibliotēka

821

Māris
Putniņš

Mežonīgie pīrāgi

Dienvidjūras pasaka

Pirmā grāmata

Latvijas Nacionālā
bibliotēka

0304012719

UDK 821.174-93-31
Pu 863

Grāmata izdota ar Kultūrkapitāla fonda finansiālu atbalstu

Teksta un ilustrāciju autors Māris Putniņš

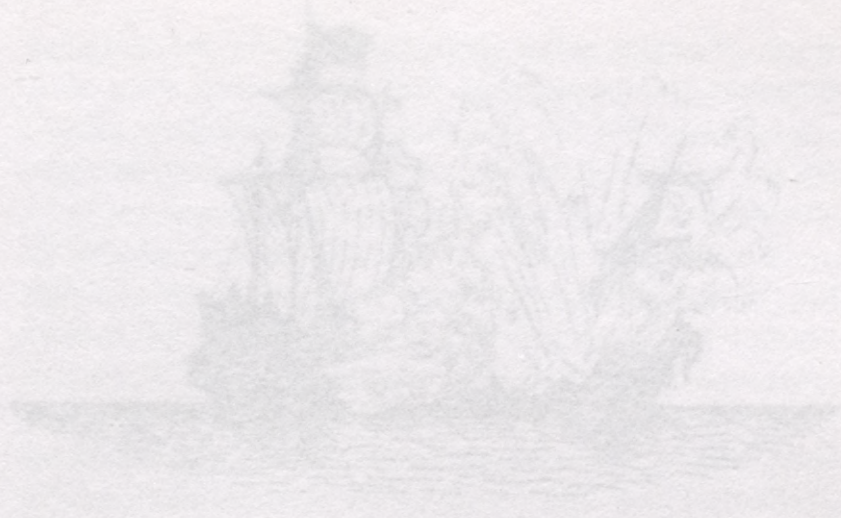

Datorgrafiskais noformējums Māris Bulats
Tehniskā redakcija Silvija Zandberga
Projekta vadība Inita Bērziņa un Sigita Kušnere

ISBN 9984-768-04-X

© Apgāds «Valters un Rapa», izdevums
latviešu valodā, 2003

© Māris Putniņš, teksts, ilustrācijas, 2003

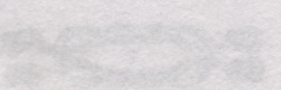

PROLOGS

Katr, senenos laikos lajati Dievstihura valdija mezonigje Piragi. Dzelados kugos vini kaida pa no aciveramgilem juras pafumizein, noturija katu buridetu, ko satika laistija visus nagnimus un par deva vertizine sadistita kugi budis. Kugot khava aizven bistamok, un reti vaira kads irgetajs uzdrustelas ar savu brganinim iziet atkaida jura. Dievko tiesu visi bujaja cieti gar krastu, katl las bna bistami dandro saku un zemadens khava det. Tomsir valakunis napleigu izviceljs tiesi uz savu, un tikai no kreista neuzmanigaks rekotajs varos, kas visu kugi zerd meina karogs, jo ne ir piragi, un tad - lai Dievsi Noradina dev vianu, kluu Tikai dandzem firgabafem noturims kara kugi uzdrustelas skersot Piragi parvaldros ghramus, un an tad dars lods an them vova nekav nepastaja sava gata osta, un neviena nevareja skatit pateki, kas ar pazuduso kugi notcis, yeta Piragi sadardam krogos sa-a pavarsima

*manai meitai
Katrionai Luizei*

* Katrionai meitai, kas dzimusi ir gaidotam paragi piragi, kas ir katrionai meitai.

LIBRARY NATIONAL
MUSEUM

0304012719

2007-2011 175-00-31
20000

Collection of the National Museum, Washington, D.C.

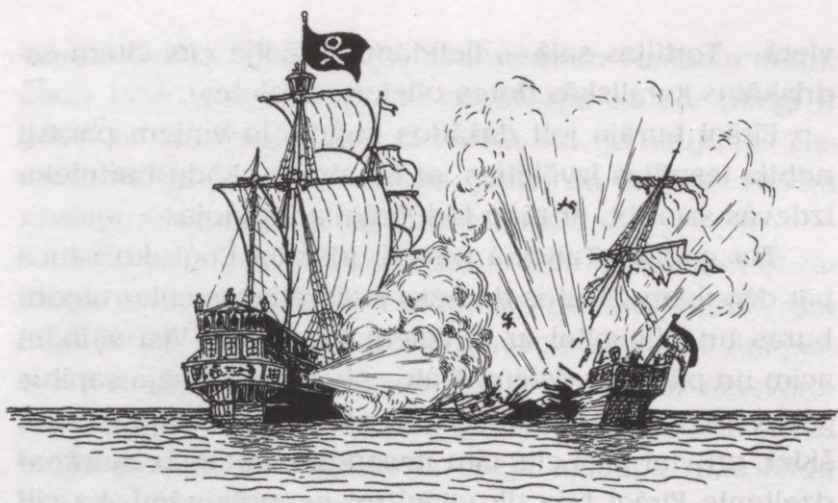
Project of the National Museum, Washington, D.C.

Exhibition of the National Museum, Washington, D.C.
Project of the National Museum, Washington, D.C.

National Museum
Washington, D.C.

2007-2011 175-00-31

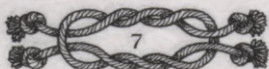
© National Museum of Natural History
Washington, D.C. 20560
© Made in the USA, Smithsonian, 2007

PROLOGS

Reiz sensenos laikos tālajā Dienvidjūrā valdīja mežoniģie Pīrāģi. Dažādos kuģos viņi klīda pa neaptveramajiem jūras plašumiem, apturēja katru burinieku, ko satika, izlaupīja visus dārgumus un pārdeva verdzībā sagūstītā kuģa ļaudis. Kuģot kļuva aizvien bīstamāk, un reti vairs kāds tirgotājs uzdrīkstējās ar savu brigantīnu¹ iziet atklātā jūrā. Lielāko tiesu visi burāja cieši gar krastu, kaut tas bija bīstami daudzo sēkļu un zemūdens klinšu dēļ. Tomēr vairākums kapteiņu izvēlējās tieši šos ceļus, jo tālāk no krasta neuzmanīgāks ceļotājs varēja pēkšņi sastapt svešu kuģi zem melna karoga, pilnu ar mežoniģiem Pīrāģiem, un tad – lai Lielais Konditors stāv viņam klāt! Tikai daudziem lielgabaliem apbruņoti kara kuģi uzdrīkstējās šķērsot Pīrāģu pārvaldītos plašumus, un arī tad dažs labs no tiem vairs nekad nepiestāja savā gala ostā, un neviens nevarēja skaidri pateikt, kas ar pazudušo kuģi noticis. Vēlāk Pīrāģi, sēdēdami krogos savā patvēruma

¹ Brigantīna – neliels divmastu burinieks ar gafelburu pakalējā mastā (šeit un turpmāk autora piezīmes).

vietā – Tortiljas salā –, lielidamies rādīja cits citam sadriskātas karaliskās flotes oficiēru epoletes¹.

Pīrāgi burāja ļoti dažādos kuģos, jo viņiem parasti nebija iespējas izvēlēties, ar ko sirot, – kādu burinieku izdevās sagrābt, ar tādu tad Pīrāgi arī kuģoja.

Tur gadījās Taivānā būvēti, plakani kuģi, ko sauca par džonkām. Mastos tie nesa kvadrātiskas cukurniedru buras un bija pilni ar Pīrāgiem no Ķīnas. Visi šķībām acīm un pildīti ar rīsiem. Matus šie pīrāgi nēsāja sapītus garās bizēs. Viņu valodu neviens nevarēja saprast, un, šķiet, arī viņi paši cits citu nesaprata. Taču šie safrāna² dzeltenie Pīrāgi bija tik viltīgi un neapbrīnināmi, ka citi Pīrāgi no viņiem pēc iespējas vairījās.

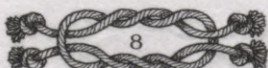
Garās, smagās dēļu laivās burāja bārdainie Pīrāgi no tālās Sibērijas. Tie bija ļoti nabadzīgi, mūždien izsalkuši un pildīti ar skābiem kāpostiem. Varbūt tieši šo nelāgi skābo kāpostu dēļ viņu raksturs bija īgns un nevaldāms. Viņu vadonis nēsāja sabuļu ādas cepuri, nepārtraukti lamājās sibēriešu valodā, pieminēdams māti, un spļāva pāri bortam, ik pa brīdīm palūrēdams pa daudzkārt lāpīto buru caurumiem, kas notiek kuģa otrā pusē.

Skrandainos kajakos, kuru karkasi bija no īves koka līkstīm un apvilkti ar roņu ādām, siroja primitīvie Belaši no tālajiem Ziemeļiem. Viņu valoda atgādināja varžu kurkstēšanu, un viņi vienmēr smirdēja pēc sapuvušām olām. Pārējie Pīrāgi viņus neuzskatīja īsti par savējiem, jo Belašiem viena puse bija vaļā un pildījums allaž krita laukā. Taču bieži vien viņi izrādījās negantāki par pārējiem, un, kad vajadzēja pastrādāt kaut ko īpaši neejdzīgu, Belaši bija istajā vietā.

Šaurās, garās airu laivās, ar zobus atņirgušu pūķa galvu priekšgalā kuģoja ragainie Pīrāgi no tālās Ziemeļu

¹ Epolete – uzplecis.

² Safrāns – garšviela, ko lieto arī kā krāsvielu.

zemes Stūles. Viņi bija pildīti sēnēm un vienādiņ netiri. Daža laba ļauna mēle gan apgalvoja, ka šie pīrāgi ir pildīti ar mušmirēm. Tas tā varēja būt, jo kaujoties Ziemeļu Pīrāgi vienmēr sajuka prātā un tad ar viņiem noslēgt mieru bija pilnīgi neiespējami.

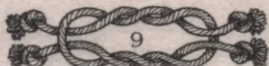
Bija arī daudzi sīkāki kuģi. Tajos siroja gan Suņu Pīrāgi, kuriem piederēja neliela spūņu barkentina¹, gan Zivju Pīrāgi, kurus neviens neņēma par pilnu, jo viņi pārsvārā nodarbojās ar zveju, gan arī pavisam neievērojamie biezpiena pīrāgi, kas ar garām kārtīm stūma savus baļķu ploštus gar krastu un spēja aplaupīt tikai kādu neuzmanīgu makšķernieku.

Taču paši briesmīgākie bija Speķa Pīrāgi. Viņi burāja ar lielisku brīgu, spīdēja no taukiem un bija pavisam nevaldāmi. Īpaši izcēlās viņu vadonis, vārdā Mordāns. Viņš nēsāja melnu trīsstūreni, pārsēju uz vienas – neredzīgās acs, kreisā kāja viņam bija no koka, un, pats galvenais, viņš bija pildīts ne tikai ar speķi, bet arī sīpoliem. Tieši tādēļ ap viņu vienmēr virmoja neganta sīpolu smaka un viņa daba bija īpaši kašķīga. Kapteiņa Mordāna rēķinā bija neskaitāmas uzvarētas jūras batālijas² un dučiem nogremdētu kuģu. Pārējie Pīrāgi viņu uzskatīja par nekronēto Admirāli, un tas Speķa Pīrāgu kapteinim ļoti patika.

Taču, neraugoties uz Pīrāgu izdarībām jūras plašumos, dzīve piekrastē, nelielajā ostas pilsētiņā Murseļā, ritēja pavisam vienmuļi. Savu laiku nāca vēlēšanas, un savu laiku atkal ražas novākšana, nepārtrauktā mijā atkārtojoties gadu no gada. Tiem, kas nebija saistīti ar jūru, Pīrāgi likās kaut kas tāls un teiksmains, kaut kas tāds, ar ko viņiem nekad neiznāks sastapties un par ko ir jauki pašausmināties pie kamīna aiz aizslēgtām

¹ Barkentina – trīsmastu burinieks.

² Batālija – liela kauja.

durvīm un zem siltas segas. Viss briesmīgais notika kaut kur citur; teiksmainie vergu tirgi, kurus neviens nebija redzējis, atradās tālu aiz plašās jūras. Varbūt tie pat bija izdomāti, jo pilsētā neviena verga nebija, ja nu vienīgi mazais melnais sālās lakricas puika, ko birģermeistaram Medusrausim garāmbraucot uzdāvināja karaliskās flotes admirālis Šķiņķis. Lai gan birģermeistars vēlāk visiem lielīgi stāstīja par admirāļa īpašo labvēlību, patiesībā Šķiņķis nevarēja ciest lakricas smaku un bija laimīgs tikt no puikas vaļā. Tagad melnais zēns birģermeistaru visur pavadīja, spīdīgajā sejā dīvaini bolīdams savu acu baltumus un ar palmu zaru vēdekli gainādams prom medus smaržas pievilinātās mušas. Viņš bija ietērpts platās sarkanās atlasa biksēs. Zēna valodu neviens nesaprata, taču visi jau bija pie viņa pieraduši. Vietējā valodā viņš mācēja pateikti tikai: «Cuka Skinkis!», un neviens tā arī netika gudrs, vai tas nozīmē bijušā saimnieka vārdu un izcelsmi vai to, kas, puikas prāt, admirālis ir pēc būtības.

Vairāk vergu pilsētā nebija, un arī šo iedzīvotāji drīzāk uzskatīja par īpašu suvenīru no tālām zemēm, nevis par paverdzinātu personu.

Pirmā nodaļa MAGOŅU VEIKALS

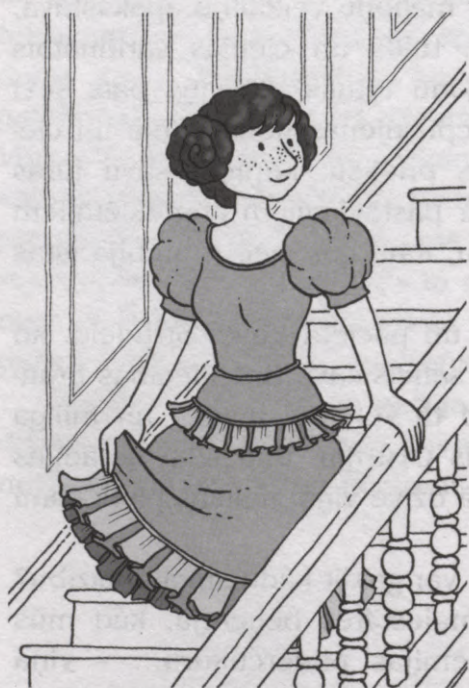
gadījās, ka Murseļā dzīvoja kāda gados pavisam jauna un skaista Magoņmaizīte, vārdā Eloīza. Viņas vecākiem piederēja divstāvu nams tuvu pilsētas centram ar magoņu veikaliņu apakšstāvā, un Magoņmaizītes tēvs, tukls un cienīgs saritinātais magoņu pīrāgs vai Magoņu Ritulis, kā viņš pats sevi mēdza dēvēt, mīlēja pēcpusdienās nokāpt lejā un cieņīgi pagrozīties pa letes priekšu, kūpinot savu jūras putu pīpi, sveicinoties ar pastāvīgajiem apmeklētājiem un pieskatot tirdzniecību, kaut gan pēc tā nebija īstas vajadzības.

Eloīzas māte, kārna un pacieta Vīnes Štrūdele, ko Magoņmaizītes tēvs bija saticis savu tirdzniecības braucienu laikā Oistrijā, kad tā vēl bija mīksta un mīlīga (Štrūdele, protams, nevis Oistrija), tikpat kā nerādījās veikalā. Tāda sabiedriskā dzīve viņai nelikās pietiekami smalka.

– Vai tad te, Murseļā, var gaidīt kādu smalkmaizību? Atceros, Oistrijā, viņa majestātes beķerejā, kad mūs pūderēja ar īpašo Buhēmijas pūdercukuru... – viņa mēdza teikt, nicīgi iešņācoties. Štrūdele vairāk apmeklēja cienījamu dāmu klubu «Vircotās delikateses» un klusībā loloja cerību kādreiz kļūt par kluba prezidenti.

Magoņmaizītes vecākiem naudas netrūka, lai gan neviens pilsētā īsti nezināja, kā Magoņmaizītes tēvs ticis pie bagātības. Klīda baumas, ka savu laiku viņa tēvocis kopā ar vectēvu paslepus ievēduši Murseļā lielas stingri aizliegto opija magoņu kravas. Dažs pat pieminēja

kontrabandistus, taču šādas runas vienmēr tika risinātas pusbalsī tumšākos traktiera kaktos pēc vairāku rožu liķiera glāžu iztukšošanas. Atklāti par to neviens nerunāja, kaut dažreiz Magoņmaizišu veikalā pirktajām magonēm piemita neparasts, reibinošs aromāts. Patiesībā veikals tirgojās ne tikai ar magonēm, kaut gan tā bija galvenā prece. Te plauktos, lādēs, turzās un speciālos stikla cilindros glabājās ne tikai magones, bet arī linsēklas, kaņepju un sezama sēkliņas, melnie,

sarkanie un Kajenas pipari, kanēļa standziņas, kakao pulveris, ogļu melni saldās un sālās lakricas stieniņi, tumši zaļas piparmētru karameles, smalks pūdercukurs, muskatrieksti, timiāns, rozmarīns, rožu eļļa mazos stikla flakonīšos, kadiķogas, lauru lapas, baziliks, krustnagliņas, koriandrs, melisa, vaniļins un daudzas citas garšīgas un smaržīgas lietas.

Magoņmaizīte bija glīta meitene. Viņa daudz lasīja smalkmaizīšu romānus, bija ļoti sentimentāla un, kļūdamā vecāka, arvien vairāk ilgojās pēc neparastiem piedzīvojumiem. No rītiem viņai patika ilgi vāļāties pa savu spilveniem pilno gultu un sapņot par palmām, lagūnām un ziedu virtenēm rotātiem, apbrūnējušiem, muskuļainiem varoņiem mēnesnīcas naktīs.

Kādā vēlā sestdienas rītā, jau gandrīz pusdienas laikā, Magoņmaizīte nonāca lejā, veikalā, lai no tēva krājumiem atjaunotu magoņu pūderējumu savam uzrautajam deguntiņam. Pie letes, resnu Štopkūku apkalpodams, rosijās jaunais pārdevējs. Agrāk šai vietā strādāja tūlīgs biezpiena plācenis, bet tam pastāvīgi lipa klāt pārāk daudz magoņu un arī izskats nebija nekāds dižais. Kad pie Magoņmaizītes tēva, darbu meklēdams, ieradās slaidis un elegants puisis ar labu izglītību un aristokrātisku izcelsmi, biezpiena plāceņa liktenis bija izlemts.

Jaunais pārdevējs, vārdā Eklērs, neapšaubāmi bija ļoti izskatīgs jauneklis, klāts ar mirdzošu šokolādes glazūru, pildīts ar balto krēmu un īpaši labi audzināts. Ilgākas studijas Sorbonnā lieliski izkopa viņa garīgo pasauli, ko diemžēl nevarēja teikt ne par viņa muskuļiem, ne materiālo stāvokli. Revolūcijas laikā izputējušas aristokrātu dzimtas pēdējais pārstāvis tagad bija ļoti nabadzīgs, citādi viņam nevajadzētu pamest dzimto zemi un meklēt pārdevēja darbu magoņu veikalā. No otras puses, tieši šis Eklēra īpašības, kā arī iespaidīgās ieteikuma vēstules, kuras patiesībā sarakstīja viņš pats, lika Magoņmaizītes tēvam nekavējoties atlaist neizdarīgo biezpiena plāceni un piedāvāt jaunajam darbiniekam lielāku algu, nekā pats magoņu pīrāgs to būtu gribējis un Eklērs – cerējis.

– Eklēra jaunskungs! – uzsauca Magoņmaizīte, kāpdama lejā pa kāpnēm, kad apmierinātā Štopkūka beidzot izgāja no veikala. Neviena cita pircēja patlaban nebija, un Eklērs izmantoja brīvo brīdi, lai no jauna uzspodrinātu varā kalto leti.

– Labrīt, jaunkundz! – Eklērs glīti paklanījās.

– Man vajadzētu mazliet magoņu – no tām smalkajām, spīdīgajām, lūdzu, tās ir paraugu skapja pašā

augšējā lādītē! – Magoņmaizīte pienāca pie letes un uzsmaidīja Eklēram.

– Cik jums, lūdzu, iesvērt? – Eklērs jau paņēra magoņu beramo lāpstiņu un papīra turziņu.

– Fui, iesvērt – nē, ko gan jūs iedomājaties? Es taču negrasos sev mainīt pildījumu, hi, hi, man vajag tikai mazu šķipsniņu, ko nopūderēt degunu, – Magoņmaizīte koķeti paņēma lāpstiņu, kurā Eklērs jau bija paspējis iegrbt magones, un devās pie spoguļa. Jauneklis viņu paslepus vēroja. Eloīza bija patiešām glīta meitene un Eklēram ļoti patika, taču, galu galā, viņš bija tikai nabadzīgs pārdevējs, bet Magoņmaizīte – viņa saimnieka meita. Eklērs paslepus nopūtās un atsāka letes spodrināšanu.

Tas, ka viņa Eklēram patik, Magoņmaizītei nebija nekāds noslēpums. Viņa tikko pabeidza sava deguntiņa uzspodrināšanu, kad meitenei iesāvēs prātā viena no tām it kā nevainīgajām idejām, kurām dažkārt gadās gluži neparedzamas un tālejošas sekas.

– Vai jūs protat airēt? – viņa pēkšņi pajautāja.

– Ko darīt? – Eklērs īsti nesaprata.

– Nu, es domāju – ar airiem kustināt uz priekšu laivu. Airi – tie ir tādi garenī koki ar plakaniem galiem. Tos mērc ūdenī...

– Protams, jaunkundz, es protu airēt. Kādēļ jūs jautājat? – studiju gados Sorbonnā Eklērs reiz piedalījās akadēmisko laivu airēšanas sacensībās kā septītais numurs. Tam, ka laiva pusceļā apgāzās un saniknotā komanda pat nepalīdzēja Eklēram izpeldēt malā, nebija nekādas nozīmes – kas zina, kurš neprātis izdomāja universitātes sacīkšu laivām tik garus un neērtus airus?

– Jūs varētu mani rīt aizvest uz Griljāžas saliņu līcī – rīt ir vasaras pirmā svētdiena un Napoleons atsāk rīkot dārza svētkus. Būs dejas, rotaļas, ugunošana...

Grāfs Napoleons – kārtainais ar saldā krēma slāni – bija pilsētā visai slavēta persona. Pirms vairākiem gadiem viņš izcēla lielus nemierus Mursejā un tās apkārtnē, nolīgdams pats savu armiju un mēģinādams iebrukt Sieru karalistē ar nolūku to ieņemt un pasludināt sevi par imperatoru. Lai gan grāfs šai аванtūrai iztērēja veselu kaudzi naudas, viņš pret šo pasākumu izturējās visai vieglprātīgi, galveno uzmanību

pievērsdams kareivju uniformu krāsai un fasonam, virsnieku cepuru spalvu garumam un pulka orķestra repertuāram. Armija neiznāca ne liela, ne pietiekami kareivīga, un, lai gan marcipānu orķestris pārgājienu

laikā lieliski atskaņoja kareivīgas mazurkas un oficiēru vadītās rotas, pogām mirdzot, braši maršēja, visa avatūra beidzās ar nenozīmīgu pierobežas konfliktu, pēc kura topošā imperatora kareivji aizbēga kur kurais. Galu galā grāfs Napoleons tika sagūstīts un izraidīts no Murseļas. Angļu pudīņu konvojs viņu nogādāja uz Griljāžas salu, kas atradās ne pārāk tālu jūras līcī, iepretim pilsētai, un formāli neskaitījās Murseļas teritorija. Tagad grāfs bija spiests tur palikt trimdā, jo angļu pudīņi stingri uzmanīja, lai viņš neatgrieztos Murseļā un neuzsāktu vēl kādu neprātīgu militāru operāciju. Nedrīkstēdams pamest salu, grāfs vasarās izklaidējās. Viņš regulāri rīkoja jautrus un brīžiem pat trakulīgus deju svētkus, kas kļuva ļoti populāri Murseļas jauniešu vidū. Nokļūšana uz salas reizēm nemaz nebija viegla, taču pūles bija tā vērtas. Izjukušās armijas marcipānu orķestris tagad spēlēja dejas, un katru balli pavadīja vairākkārtīga ugunošana. Skaidros vakaros to varēja saskatīt ne tikai no Murseļas ostas, bet pat no tirgus laukuma. Katrs, kas ieraudzīja krāsainās gaismas uzmirdzam nakts debesīs, juta nepārvaramu vēlmi kaut reizi piedalīties izsūtītā grāfa dārza svētkos.

– Bet jūsu tēvs... – Eklērs iesāka.

Nebija nekāds noslēpums, ka Magoņmaizītes vecāki izteicās visai nosodoši par Napoleona rīkotajām ballītēm un līdz šim ne reizi nebija atļāvuši meitai doties uz Griljāžas salu.

– Tēvam taču viss nav jāstāsta. – Magoņmaizīte dziļi ieskatījās Eklēra acīs. – Vai jūs atradīsiet rīt kādu laivu?

– Es tiešām nezīnu, – nabaga Eklērs pavisam samulsa.

– Rīt taču ir brīvdiena, un jūs noteikti esat ļoti labs airētājs, jums ir tādi lieli muskuļi! – Magoņmaizīte turpināja skatīties Eklēram tieši acīs, līdz jauneklīs

nosarka. Šai brīdi pa veikala durvīm ienāca trokšņaina kanēļmaizišu ģimene un Eklēram nācās pievērsties saviem pienākumiem.

– Nu, tad rīt ap pusdienlaiku pie vecās pelmeņu piestātnes, – uzsauca Magoņmaizīte, kāpdama augšā pa kāpnēm, un Eklēram nekas cits neatlika kā pamāt ar galvu, jo kanēļmaizišu ģimenes galva jau rakņājās pa kaņepju sēkliņu paraugiem, nespēdams izvēlēties pareizo izmēru, bet viņu bērni apgāza maisu ar melnajiem pipariem, kas tagad, jautri lēkādami, izbira pa veikala grīdu.

Otrā nodaļa GRILJĀŽAS SALA

Ākamajā rītā jau ilgi pirms pusdienlaika Eklērs nervozi staigāja šurpu turpu pa vecās pelmeņu piestātnes dēļiem. Viņam bija izdevies noīrēt no kāda veca un krunkaina povidlas¹ pīrāga samērā labu laivu. Par to nācās atdot krietnu daļu no algas, ko saimnieks izmaksāja nedēļas beigās, taču ne jau tas padarīja Eklēru nemierīgu. Bija pilnīgi skaidrs, ka Magoņmaizītes vecāki šādu izbraucienu nekādā gadījumā neatzītu par labu. Atlika cerēt, ka viņi neko par to neuzzinās. Diena bija lieliska. Spīdēja saule, un debesis lēni slīdēja tikai dažī nelieli, balti mākoņi. Vieglas brīzes dzītas, līcī slīdēja vairākas jahtas baltām burām. Lielākā daļa no tām un arī dažas koši saģērbtiem atpūtniekiem pārpildītas airu laivas jau devās uz Griljāžas salu. Skanēja smiekli, un tālumā kāds bezrūpīgi strinkšķināja mandolīnu. Eklērs smagi nopūtās un nolēma izmest no galvas visas raizes – galu galā, Magoņmaizīte viņam ļoti patika, un kas gan nelāgs varētu notikt šādā izbraucienā? Atceroties visai īso airēšanas pieredzi Sorbonnā, vairāk bija jāraizējas par smagajiem airiem un laivas vadīšanas smalkumiem.

Saules pulkstenis piestātnes galā rādīja krietni pāri pusvieniem, kad uz krastmalas kāpnēm beidzot parādījās Magoņmaizīte. Viņa bija tērpusies gaiši rozā kleitā ar volāniem, rokās turēja tādas pašas krāsas saulesargu un izskatījās lieliski.

¹ Povidla – biezs ievārijums.

Laimīgā kārtā iekāpšana laivā nekādus sarežģījumus neradīja. Povidlas pīrāgs atstūma laivu no piestātnes, un Eklērs ķērās pie airiem. Sākumā viņam gāja pagrūti. Laiva grozījās no vienas puses uz otru, un nekādi neizdevās abus airus vienmērīgi iegremdēt ūdenī. Ieslipie viļņi neritmiski gāzelēja smagnējo laivu, un ik pa brīdīm kāds no airiem noslidēja pa ūdens virsu, šķiezdams šļakatas. Dažas lāses uzšļacās arī uz meitenes kleitas, taču Magoņmaizīte tikai iesmējās, domādama, ka jauneklis jokojas. Zobus sakodis, Eklērs cīnījās ar smagajiem, raupjajiem airiem. Pamazām viņam sāka izdoties noķert pareizo airēšanas ritmu. Tālāk no krasta arī viļņi kļuva garāki un līdzenāki, un drīz vien laiva sāka slidēt gandrīz pavisam taisnā līnijā uz Griljāžas salu.

Tomēr ceļš nebija tik īss, kā tas no krasta likās. Airi kļuva arvien smagāki, saules staru atmirzums lēnajos viļņos žilbināja acis, un nabaga Eklērs, svīzdams krēmu pa visām spraugām, jau sāka nožēlot, ka piekritis šim

braucienam. Viņa glazūra zaudēja spīdumu, un uz pieres izspiedās krēma lāses. Tikai Magoņmaizīte nekā nemanīja. Viņa sēdēja, atlaidusies laivas pakaļgalā zem sava rožainā saulesarga, un ar maigo rociņu ķerstīja garām skrejošos viļņus. Visvairāk viņai bija žēl, ka jūrā nezied ūdensrozes.

Eklēram gāja arvien grūtāk. Roku muskuļi sāka neciešami sāpēt, un arī laiva vairs nevirzījās tik taisni, kā būtu vēlams. Reiz, pametis skatu atpakaļ, Eklērs pamanīja, ka viņi ir krietni novirzījušies no pareizā kursa un, ja viņš turpinātu tā airēt, pabrauktu salai garām, taču drīz viņš iemanījās šīs kļūdas labot, paturēdams acīs attālinošās Murseļas lielākās Konditoru baznīcas torni un tādā veidā noteikdams pareizo virzienu.

Visas grūtības kādreiz beidzas. Brīdī, kad Eklēram katrs nākamais airu vēziens jau likās kā pēdējais iespējamais, laiva iebrauca nelielajā Griljāžas salas ostā un, paslīdējusi garām pietauvotām jahtām un airu laivām, atsitās pret karodziņiem rotāto piestātņi.

Ar pēdējiem spēkiem Eklērs iztrausās no laivas un piesēja to. Muguru lauza, rokas sāpēja, un pirksti tricēja kā vecam sausiņam. Tikai Magoņmaizīte neko nemanīja.

– Jūs, bezkaunīgais zēn, taču varējāt man padot roku, lai dāmai būtu vieglāk izkāpt! – viņa iesaucās, vingri izlēkdama uz piestātnes dēļiem. – Ak, nekas nav labāks par šādu izbraucienu jūrā, vai ne? Es jūtos tik brīnišķīgi, tik atpūtusies un svaiga gaisa pārpilna! Vai jūs nemaz nepriecē dabas skaistums?

Dabas skaistums Eklēru nepriecēja. Veltīdams visus spēkus airēšanai, viņš to pat lāgā nebija pamanījis.

Piestātnē valdīja jautra rosība. No garas astoņu airu laivas skaļš cīsiņu pulciņš cēla ārā piknika grozus. Pa laipām aurodami skraidīja riekstu cepumi, un norū-

pējies kliņģeris centās tos savaldīt. No gaiši zilās jahtas patlaban kāpa nost četras bezē kūciņas. Kāds svitrainā jūrnieku kreklā tērpies vietējais karstais suns tām galanti padeva roku un laimīgā kārtā pat noķēra vienu bezē jaunkundzi, kas smējās tik aizrautīgi, ka gandrīz ievēlās ūdeni starp jahtu un krastu. No smalkas, sudraba apkalumiem rotātas laivas, ko airēja astoņas piparkūkas, izkāpa šokolādes krēma groziņš ar klīrīgu putukrējuma kūku zem rokas.

Taču Magoņmaizītes skatienu piesaistīja liela balta jahta, kas bija pietauvota tieši blakus Eklēra noīrētajai laivai. Jahtas pakaļgalā mirdzēja rūpīgi uzspodrinātu, keltu bronzas burtu uzraksts «Cukura zvaigzne». Uz tās klāja, laiski atspiedies pret mastu, stāvēja baltmaizes Radziņš ar sāli un ķīmenēm. Viņš izskatījās lieliski – platas baltas bikses, ap kaklu apsīti zils lakatiņš, kas lieliski izcēla brūno apcepumu, un galvā kapteiņa cepure ar baltu virsu un spožu enkuru priekšā. Viņam bija vingrs, samērīgi muskuļots augums un uz pieres mirdzēja dažādi sāls kristāliņi. AINU papildināja šauras ķīmeņu ūsiņas un zelta gredzens ausī. Pamanījis Magoņmaizītes interesi, puisis piemiedza aci un piemeta divus pirkstus pie cepures malas. Magoņmaizīte tīri nevilus iesmējās – ak, nosvīdušais Eklērs un viņa airu laiva likās tik necili blakus šim baltajam brīnumam!

– Vai cienītā jaunkundze nevēlas izmest kādu likumu pa jūru, pirms kaut kas būs sācies? – skaistais puisis pēkšņi iejautājās.

– Nu, es nezinu... Mēs pat neesam pazīstami! – Magoņmaizīte jutās samulsusi. Radziņš atrāvās no maista un, pienācis pie borta, atspieda rokas pret treliņiem.

– Teiksim, mēs neesam iepazīstināti, taču es zinu – jūs taču esat Magoņu Rituļa meita Magoņmaizīte, vai ne? Mans tēvs, Baltmaizes kukulis, ir labi pazīstams ar viņu. Un, galu galā, – Griljāžas salā mēs visi uzvedamies mazliet brīvāk. Atļaujiet stādīties priekšā! Es esmu Radziņš ar sāli un ķīmenēm, gatavs pakalpot!

– O, ļoti patīkami! Mani sauc Eloīza, bet jūs to droši vien jau zināt, hi, hi! – teica Magoņmaizīte un pagāja dažus soļus līdz baltajai jahtai. Eklērs laivā cīnījās ar airiem, pūlēdamies tos pabāzt zem soliņa.

– Te vēl dažas stundas nekas nesāksies. Ko teiksiet par pāris slaidiem kreisējumiem¹ spirtgā vējā? Jūsu sulainis pagaidīs, – to teikdams, Radziņš atsēja un nolaida pāri jahtas malai glītu sarkankoka dēlišu trapu. Izdzirdējis pēdējos vārdus, Eklērs laivā nikni saslējās, taču Magoņmaizīte atskatījās uz viņu un neko neteica – meitenei ļoti gribējās pavizināties glītā jaunekļa jahtā. Viņa nekad ar tādu burulaivu nebija braukusi un tagad juta, ka nespēs atteikties.

– Jā, sulainis pagaidīs, – dzēlīgi atteica Eklērs un stīvi paklanījās Magoņmaizītei. – Sulainis pa to laiku nomazgās laivu un nospodrinās misiņa detaļas. Sulainis būs priecīgs pakalpot!

Magoņmaizīte jutās aizvainota. Kas gan bija devis Eklēram tiesības šādi uzvesties! Un, ja tā pavisam nopietni, tad Eklērs tik tiešām bija viņas tēva kalpotājs.

¹ Kreisēt – pagriezties, burājot pret vēju.

Magoņmaizīte paraustīja plecus un apņēmīgi devās pie baltās jahtas.

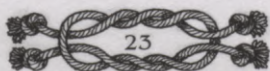
– Jā, es labprāt pavizināšos! – viņa teica.

Radziņš pasmaidīja, padeva Magoņmaizītei roku, un viņa iekāpa baltajā kuģī. Eklēram atlika tikai noskatīties, kā Radziņš atsien krasta galu, uzvelk grotburu un atstumjas ar ķeksi no piestātnes. Viegls krasta vējš iegula burā, un «Cukura zvaigzne» izslīdēja no ostas.

No paviljona salas vidū atskanēja pirmā gaisīgā valša melodija – tur orķestris iemēģinājās vakara dejām. Cita pēc citas jauniešu kompānijas, skaļi čalodamas, devās prom pa ziedošu rododendru aleju. Piestātne kļuva tukšāka. Tikai Eklēram nekur negribējās iet. Viņš atsēdās uz laivas soliņa un atspieda galvu sūrstošajās plaukstās. Tik jauki iesācies pikniks tagad sāka likties pavisam nelāgs. Kas vēl notiks, ja Magoņmaizītes tēvs, Magoņu Ritulis, uzzinās par šo izbraucienu? Eklēram nebūt negribējās pazaudēt pārdevēja vietu magoņu veikalā. Nekādu īpašu prasmju viņam nebija, un kas zina, kādu darbu viņam izdotos atrast nākamo reizi?

Jahta slīdēja arvien tālāk atklātajā jūrā. Pirmajā brīdī, kad vējš iegula burā, Magoņmaizīte sabijās, jo jahta stipri sasvērās uz sāniem. Magoņmaizītei jau likās, ka nelielais kuģītis gatavs tūlīt pat apgāzties. Viņa iekrampējās vantīs¹, saulesargs nokrita uz klāja, bet tad Magoņmaizīte pamanīja, ka Radziņš nostiprina stūres ratu un pavisam mierīgi aizsoļo pa slīpo klāju līdz jahtas priekšgalam, lai paceltu otru, mazāku, buru. Šķita, ka tūlītēja kuģa bojāeja nav gaidāma, un meitene mazliet nomierinājās, taču vantis viņa tomēr neatlaida, jo, tikko otrā bura bija uzvilкта, jahta sasvērās vēl vairāk un nu, šļakatām šķīstot, strauji šķēla viļņus.

¹ Vantīs – masta atsaites.

– Laba gaita, – uzsauca Radziņš, atgriezies no priekšgala. Viņš atbrīvoja stūri un pagrieza jahtu ciešāk pie vēja. – Vai nevēlies mazliet pastūrēt?

– Es taču neprotu! – Magoņmaizīte samulsa.

– Tas nekas, nāc – es tev parādišu!

Magoņmaizīte atlaida vantis un spēra soli, bet klājs bija pagalam šķībs, un viņai bija jāpieķeras pie Radziņa muskuļotā pleca. Tas bija tik patikami stingrs! Radziņš nostādīja Magoņmaizīti pie stūres un, stāvēdams viņai aiz muguras, uzlika meitenes rokas uz stūres rata.

– Tas ir ļoti vienkārši: ja gribi, lai kuģis iet pa labi, stūre jāgriež pa kreisi un otrādi, – teica Radziņš, uzlicis rokas Magoņmaizītes mazajām rociņām, lai palīdzētu saturēt stūri. Meitene nekā nesaprata no Radziņa teiktā, taču jahta, viegli šūpodamās, šķēla viļņus un viss bija tik ļoti, nu, tik ļoti romantiski!

Eklērs, joprojām sēdēdams laivā, ar skatienu sekoja baltajai burai, kas slidēja arvien tālāk un tālāk selgā. Pēkšņi viņš satrūkās. Aiz zemesraga, liča kreisajā pusē, parādījās kāds liels, tumšs kuģis – divmastu briga. Tā gāja pilnās burās tieši mazās jahtas virzienā. Kuģa karogu krasta vējš bija sagriezis prom – varēja saredzēt tikai plīvojošu līniju, taču karogs izskatījās nelāgi tumšs. Eklērs laivā piecēlās kājās. Viņam nemaz nepatika svešā kuģa izskats un manevrs. Un tad... spēja brīze sagrieza karogu, un uz mirkli plandošais auduma gabals kļuva redzams pilnībā – tas bija melns! Pīrāgu karogs! Eklēram bija asa redze, un viņš paspēja saskatīt uz karoga izšūtos visiem zināmos pīrāgu simbolus – baranku un divas sakrustotas sālsstandziņas. Tas bija Dienvidjūras Mežonīgo Pīrāgu kuģis!

– Paliģā! – iekliedzās Eklērs, taču satraukumā balss aizlūza, kļiedziens iznāca nožēlojams, un neviens tam nepievērsa vērību. Kaut kas nekavējoties jādara! Eklērs

ķēra pēc ariem, pret laivas malu nobrāzdams pirkstu kauliņus, ātrāk, ātrāk, jādodas glābt Magoņmaizīti! Puišis no visa spēka iecirta airus ūdenī, bet tikai pēc otrā vēziņa saprata, ka laiva joprojām ir piesieta pie pāja. Ak dievs, tagad, kad dārga katra sekunde! Kāds viņš gan ir lempis! Pielēcis kājās un norāvis virves cilpu no pāja gala, Eklērs atkal metās airos, cenzdamies pēc iespējas ātrāk izbraukt no nelielās ostas. Daži neizpratnē noskatījās Eklēra manevros, bet tad viņš iekliedzās: «Pirāgi! Pirāgi nāk!» Nu arī uz salas visi pamanīja tumšo burinieku, kas strauji tuvojās vientuļajai jahtai.

Trešā nodaļa MEŽONĪGO PĪRĀGU KUĢIS

Ikai uz «Cukura zvaigznes» neviens nekā nenojauta par draudošajām briesmām. Bura nosedza to pusi, no kuras pilnīgā klusumā tuvojās pīrāgu kuģis. Magoņmaizīte, atspiedusi galvu pret Radziņa muskuļotajām krūtīm, ļāvās brauciena burvībai, līdz bija jau par vēlu – pīrāgu kuģis ar dobjū būkšķi atsitās pret sīko laiviņu, un vairāki īpašie abordāžas¹ āķi ieurbās jahtas bortā, to stingri piesaistot melnajam kuģim. Atskanēja asinis stindzinoši kliegzieni. Jahtas bura, uzbrucēja augstā borta aizsegta, nošļuka, un abu jauniešu skatieniem pavērās viss šausminošais burinieks. Tā priekšgalu rotāja tradicionālais kokgriezums – resnvēderaina, nikna pīrāgu dēmona tēls. No atvērtajām lielgabalu lūkām resni stobri raudzījās Radziņam tieši acīs. Blakus lielgabaliem, tilpnes pustumsā, balti mirdzēja nokvēpušo pīrāgu lielgabalnieku acis, un viņu rokās kūpēja kokvilnas degļi, ar ko aizdedzināt pulvera lādiņus. Citi pīrāgi karājās pāri kuģa bortiem un, mežonīgi aurodami, vicināja savus likos un robainos zobenus. Kāds sevišķi nekaunīgs, tetovēts un pumpains pīrāgs rādīja Magoņmaizītei zaļu sipolloku mēli. Cits viscaur rētais un neganti šķielējošs pīrāgs pēkšņi izšāva no savas naglām pielādētās platstobra musketes² – šāviņš izrāva jahtas burā milzīgu caurumu. Apkvēpušas audekla skrandas nobira pār izbiedētajiem burātājiem.

¹ Abordāža – jūras kaujas paņēmieni, kad ar virvēs iesietu kāšu palīdzību kuģi tiek saākēti kopā, lai varētu uzsākt tuvciņu.

² Muskete – sena šautene, kuras lādiņu aizdedzina ar kvēlojošu degli.

Tas bija briesmīgi! Magoņmaizīte pieķērās Radziņam, taču arī viņš stāvēja kā sastindzis.

Uz komandtiltiņa, rokas sakrustojis uz krūtīm, stāvēja pats pīrāgu kapteinis. Viņam bija koka kāja un melns pārsējs uz acs. Mugurā melni svārki, plecos izgreznoti zelta epoletēm ar bārkstīm, pie sāniem karājās liks zobens ar sudraba gardi, un aiz jostas aizbāztas divas pistoles. Magoņmaizītei aizrāvās elpa. Viņa atcerējās daudzkārt dzirdētos nostāstus. Šie bija paši ļaunākie – Speķa – pīrāgi un viņu mežonīgais, ar speķi un sīpoliem pildītais vadonis Mordāns!

Izdzirdējis šāvienu, Eklērs iegūlās airos vēl izmisīgāk. Viņš bija pārāk tālu no jahtu sagūstījušā pīrāgu kuģa! Ja vien tas būtu iespējams, Eklērs labprāt skrietu pa ūdens virsmu, velkot nepaklausīgo laivu sev līdzī... Viņš cīnījās ar smagajiem ariem, vairs nepievērsdams uzmanību pārplīsušajām tulznām, taču laiva virzījās pārāk lēni. Eklēram nebija ne jausmas, ko viņš darīs, kad sasniegs pīrāgu kuģi, kā palīdzēs Magoņmaizītei. Pats galvenais bija paspēt, nenokavēt, glābt!...

Pīrāgi uzvilka ceļotājus uz sava kuģa klāja. Radziņš stāvēja pīrāgu ielenkumā sastindzis un bāls, bet Magoņmaizītē pamodās spītība un niknums. Nejaukie, netīrie pīrāgi, kā gan tie drikstēja grābt viņu ar savām nemazgātajām ķetnām! Un Magoņmaizīte no visas sirds sāka slānīt uzbrucējus ar savu rožaino saulesargu, līdz tas izjuka, bet pīrāgi tikai ņirdzīgi smējās. Pēdīgi viņiem kauslīgā meitene apnika, un, lai no viņas kaut uz brīdi būtu miers, pīrāgi ar resnām kaņepāju virvēm piesēja Magoņmaizīti pie fokmasta¹.

Daži pīrāgi nolaidās Radziņa jahtā un ātri to izokšķerēja, lūkojoties pēc kāda laupījuma, taču, nekā

¹ Fokmasts – ja buru kuģim ir divi vai vairāki masti, pirmais no priekšgala ir fokmasts.

noderīga neatraduši, kļuva nikni. Pati jahta viņiem nebija vajadzīga. Pīrāgi atāķēja abordāžas āķus, bet kapteiņa palīgs paņēma lielgabala lodi – lielu melno plūmi – un iesvieda to jahtai tieši vidū. Masīvā bumba izlauza kuģīša dibenā pamatīgu caurumu, un, smagā ķīļa vilkta, jahta sāka strauji grimt. Pēc pāris sekundēm virs ūdens redzēja vairs tikai pašu masta galiņu, un tad arī tas pazuda. Vietā, kur tikko šūpojās skaistā pastaigu jahta, uzpeldēja daži burbuļi. Tagad pīrāgi pievērsās Radziņam.

– Sagriezt šķēlēs!

– Iztaisīsim no viņa sausiņus! Tur iznāks vesels bars sasodītu sausiņu!

– Drupačās! Drupačās!

– Piesiesim viņu pie lielgabala un izšausim viņam cauri – iznāks baranka.

– Baranka! Baranka!

– Skat, šim jau mikla biksēs!

Radziņš kļuva pavisam bāls, domādams, ka viņa pēdējā stundiņa ir tuvu. Bet tad no komandtiltiņa atskanēja pīrāgu kapteiņa Mordāna čērksstošā balss.

– Plīts un panna! Lai tas sauszemes makarons iet pa dēli!

Pirāgi uzgavilēja. Šis senais pirāgu paradums – likt nevēlamiem viesiem iet pa dēli – bija sena un negrozāma tradīcija, kas jau ilgu laiku gan nebija izmantota, jo negantais Speķa Pīrāgs Mordāns gūstekņus neņēma. Parasti viņš uzspridzināja sagūstītos un aplaupītos kuģus kopā ar to ekipāžām. Varbūt tieši tāpēc pīrāgiem dēlis ātrumā neienāca prātā. Taču tagad viņi iedegās vienotā sajūsmā. Kapteiņa palīgs Puspīrāgs jau stiepa no kuģa tilpnes izvilktu garu dēli. Par Puspīrāgu viņu sauca, jo kādā abordāžas kaujā ar spūņu embučadu galeru pretinieka zobens viņam nošķēla krietnu gabalu sāna. Daļa pildījuma cīņas karstumā bija izburusi, vēlāk – sāni sašūti ar iedarvotu kaņepāju auklu un iesauka pielipusi uz visiem laikiem.

Pirāgi pārmeta dēļa galu pāri bortam, bet otru galu cieši piesaitēja. Tad viņi uzcēla nobālušo Radziņu uz šīs šaurās koka laipas. Bakstīdami ar zobenu un āvu smailēm, viņi dzina to pa dēli uz priekšu. Radziņš bija pavisam apstulbis, kājas ļodzījās, un elpa kļuva sekla. Mugura viņam pārklājās aukstiem sviedriem, jo, kuģim vilņos šūpojoties, dēļa brīvais gals atsperīgi locījās augšup lejup. Nonācis līdz laipas vidum, Radziņš vairs neizturēja.

– Atlaidiet mani! Mans tēvs ir bagāts – viņš samaksās!... – Radziņš iebrēcās.

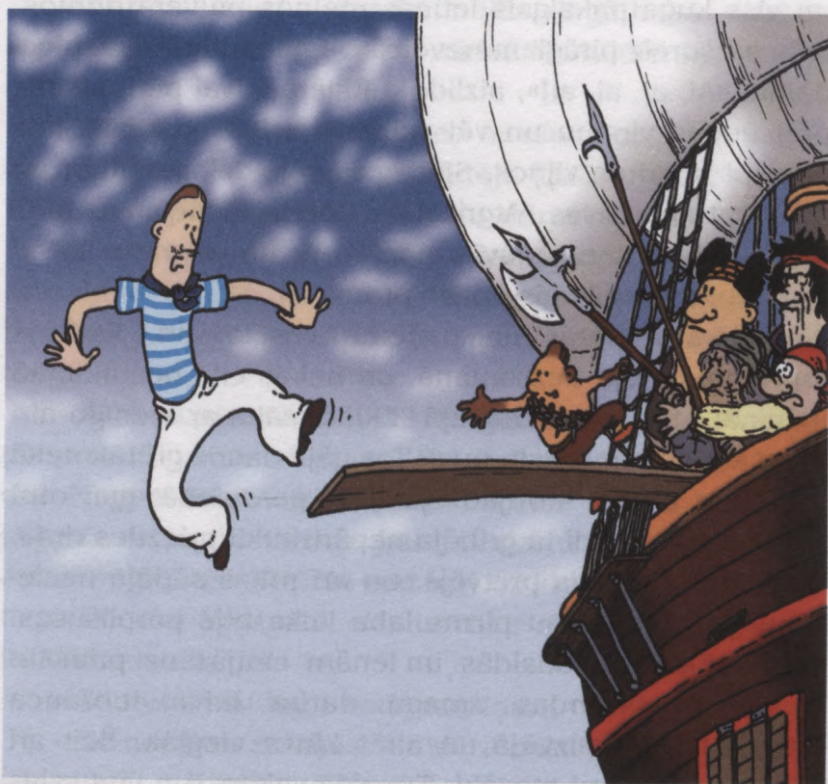
– Bagāts? Padod to klimpu atpakaļ! – ierēcās kapteinis Mordāns, bet azarta pārņemtie pīrāgi turpināja dzīt Radziņu uz laipas galu.

– Es teicu, padod šo atpakaļ! Nauda pa priekšu, izpriecas pēc tam! – uzkliedza kapteinis un, koka kājai pret pakāpieniem klauzot, metās lejā no komandtiltiņa, taču šajā brīdī burās iepūta spēja un negaidīta brīze. Kuģis strauji sasvērās, pasviežot dēļa galu uz augšu, un nabaga sastingušais Radziņš, spalgi iebrēcies,

nokrita no tā. Pīrāgi gan vēl mēģināja viņu pēdējā brīdī glābt, taču pastieptās rokas saķēra vairs tikai gaisu.

Pretēji gaidītajam Radziņa kritiens nebeidzās ar plunkšķi. Tā vietā atskanēja spalgs krakšķis, un tam nekavējoties sekojošs dobjs būkšķis. Pīrāgi pārlicās pāri kuģa bortam, lai redzētu, kas tur notiek.

Tā sagadījās, ka Eklērs pēdējiem spēkiem atairēja savu laivu līdz pīrāgu kuģim tieši tai mirklī, kad Radziņš noslidēja no dēļa gala. Radziņš krizdams trāpīja Eklēra

laivā, salauza vienu airi un beigās atsitās ar pakausi pret solu. Eklērs pārguris un apstulbis blenza uz nemaņā guļošo Radziņu, bet pīrāgi, nikni lamādamies, centās aizķert ar abordāžas āķiem laivas malu. Šai brīdī nāca vēl viena vēja brāzma un smagi iegūla brigas burās.

Melnais pīrāgu kuģis sagriezās un aizslidēja prom. Saniknotie pīrāgi mežonīgi auroja, bet vējš pieņēmas spēkā un dzina melno kuģi arvien tālāk no laivas, kurā pilnīgi nekustīgi, ar salautā aira galu rokās sēdēja Eklērs un bezpalīdzīgi noskatījās, kā pīrāgu burinieks aizved prom Magoņmaizīti.

Neganti spārdidams pīrāgus ar savu koka kāju, kapteinis Mordāns izlauzās līdz pakaļgala lielgabalam un iegrūda degli aizdedzes caurumā. Nodārdēja šāviens, un viss kuģa pakaļgals ietinās melnos pulvera dūmos, taču arī šoreiz pīrāgiem neveicās – plūme, griezīgi spiegdama: «Ai, ai, ai, ai!», aizlidoja Eklēra laivai pāri, atsitās pret ūdens virsmu un vēl vairākas reizes palēcās, līdz beidzot nogrima viļņos. Spēcīgais vējš dzina kuģi prom no vientuļās laivas. Atgriezties nebija iespējams. Kapteinis Mordāns nospļāvās pār bortu un pagrieza laivai muguru. Pīrāgu kuģis devās prom.

Eklērs nopūtās un paņēma veselo airi. Radziņš joprojām gulēja bezsamaņā, un nekas cits neatlika, kā mēģināt atgriezties Mursejā. Eklērs sāka ar vienīgo airi irties atpakaļ uz krasta pusi. Tas gāja daudz grūtāk nekā ar abiem airiem – vajadzēja airēt gan vienā, gan otrā laivas pusē, citādi tā gribēja nepārtraukti griezties riņķī. Traucēja spēcīgais pretvējš, un arī rokas sāpēja neciešami, jo tulznas jau pirms laba laika bija pārplisušas. Tomēr Eklērs neatlaidās un lēnām cinījās uz priekšu.

Pēc pusstundas smaga darba laiva iebrauca Griljāzas salas aizvējā un airēt kļuva vieglāk. Šeit arī viļņi bija manāmi mazāki. Tuvojās vakars, un virs salas iemirdzējās daudzu spožu zvaigznišu un astainu komētu pušķi – sākās Napoleona rīkotā svētku ugunošana. Pēc brīža vējš atnesa arī attāluma aizkavētus raķešu šāvienu paukškus kopā ar jautras mazurkas skaņām. Balle turpinājās. Jaunieši uz salas jau bija paspējuši aizmirst

pīrāgu kuģi – viss notika tik tālu, un neviens īsti nezināja, kas un kā, liela daļa viesu un arī pats Napoleons pat nebija nekā nedz redzējuši, nedz dzirdējuši – tāpēc varēja bez kāda satraukuma turpināt dejojot un priecāties.

Eklērs atsāka airēt. Kad laiva izbrauca no salas aizvēja un viļņi atsāka nemitīgi mētāt tās priekšgalu, Radziņš, kas visu laiku bija bezpalīdzīgi valstijies laivas dibenā, atguva samaņu.

– Kur es esmu? – viņš ierunājās vārgā balsī. – Vai tā ir paradīze? Vai es jau esmu miris? Manu dieniņ, kā sāp galva!

– Nē, tu neesi miris. Un es neesmu eņģelis, drīzāk gan Harons¹, – pēc brīža atbildēja Eklērs, – taču droši vien labāk būtu, ja mēs abi būtu miruši.

– Kur palika tā meitene? – Radziņš pieslējās sēdus un saķēra sāpošo galvu. – Ai, sāls graudiņi nobirusi! Kur ir mana jahta? Un kāpēc tu mani ved ar kaut kādu tupeli?...

– Atbildu pēc kārtas, – Eklērs juta, ka pamazām viņu pārņem negantas dusmas. Šis iedomīgais ķēms, kura dēļ Magoņmaizīte bija pazudusi un varbūt jau pagalam... – Magoņmaizītes jaunkundzi tu atdevi pīrāgiem. Jahta nogrimusi. Tupele ved tevi uz krastu, un, ja tev tā nepatīk, vari kāpt ārā. Jā, un bez sāls graudiņiem tu izskaties labāk.

– Es necietīšu kaut kāda sulaiņa...

– Es neesmu sulainis, – Eklēra balsī ieskanējās melnie pipari. – Katrā gadījumā esmu gatavs ar cepamiem iesmiem rokās sniegt jums, cienītais kungs, kādā nomaļākā vietā jebkādu gandarijumu!

¹ Harons – sengrieķu mitoloģijā laivinieks, kas pārceļ mirušos pāri Stiksas upei, lai tie varētu nokļūt pazemes valstībā.

Patiesībā Eklēram gribējās iekraut smalkajam kundziņam ar airi, bet spēka bija maz un krasts joprojām tālu. Eklērs turpināja cīnīties ar viļņiem un pretvēju.

– Ak, man tik ļoti sāp galva! – Radziņš atslīga laivas priekšgalā un vairs neko nejautāja, tikai reizēm, viļņu valstītis, klusi iekunkstējās.

Ceturtā nodaļa MURSEĻAS OSTA

Eklēra laiva beidzot iebruca Murseļas ostā un tuvojās vecajai pelmeņu piestātnei, saule jau bija norietējusi. Gandrīz visi pilsētas iedzīvotāji bija iznākuši krastmalā. Tur pulcējās dažādas satrauktas bulciņas, riekstu un mandeļu rauši, nobažījušies karstie suņi un pelmeņi, kas vairāk slēpās aiz citu mugurām, sālsstandziņas, sausiņi, cvībaki, plakanās vafeles un vafeļu trubiņas ar krēmu, krēpeles, krēma trubiņas, barankas un kukurūzas nūjiņas, biezpiena rauši un siera grauzdiņi, ķiļķeni, knēdliki, knoblohi, cepelīni, ūdens kliņģeri, no Austrumiem iebrakušie vareņiki, prjaņiki, primitīvie belaši un mežonīgie čebureki, pat pāris mednieka desu, tortelīni bariņš no Utālijas, viens Limburgas siers, viens Thumduļma un daudz, daudz citu. Kā jau ostas pilsētā, Murseļā mitinājās visdažādāko tautību ļaudis. Visi bija ļoti satraukti, un daudziem rokās dega lāpas.

Tālumā, Lielajā Konditorejas baznīcas tornī, satraukti dimdēja zvani. Šurp pa līko pieostas ielu smagā riksī, ieročiem grabot, rikšoja pilsētas sardze. Tie visi bija braši izcepti pumpērniķeļi ar cukura glazūras pogām un uzplečiem, un tos, kailu zobenu vicinādams, vadīja kapteinis glazētā prjaņiku zirgā.

– Grilēt, grilēt, marš! – kapteinis auroja, un viņa ūsas draudīgi spurojās.

Pūļa vidū uz piestātnes stāvēja pats birģermeistars Medusrausis ar saviem palīgiem un Magoņmaizītes vecāki – Magoņu Ritulis un Štrūdele. Aiz viņiem satraukti

drūzmējās viss baltmaizes batonu klans ar Radziņa resno tēvu priekšgalā. Pūlēdamies labāk saskatīt tuvojošos laivu, viņi sāka tik nelāgi grūstīties, ka iegāza kādu nabaga pelmeni ūdenī un tas bija spiests peldēt apkārt piestātnei līdz pat kāpnēm. Tas viņam nemaz neveicās viegli, jo visiem zināms, cik slikti peldētāji ir nevāriiti pelmeņi.

Ieraudzījis pūli, Eklērs nolaida airi un ļāva laivai lēni slidēt līdz piestātnei. Viņš jutās ļoti nelāgi.

Kad laivas priekšgals beidzot atsitās pret sānu laipas dēļiem, daudzas palīdzīgas rokas satvēra Eklēra pasviesto virves galu. Radziņš pieslējās laivā sēdus.

– Tēti!... – viņš vārgi pasauca.

– Artur! – atsaucās tuklais Baltmaizes Batons un kopā ar pārējiem baltmaizes kukuļiem metās izcelt dēlu no laivas.

– Kur ir pīrāgu kuģis? Vai tas uzbruks tūlīt? Atbildiet, kad es jums jautāju! – birģermeistars Medusrausis uzkliedza Eklēram un spēra ar kāju pret zemi.

– Pīrāgu kuģis ir prom. Vairāk es neko nezinu.

– Kur mana meita? Ko tu esi ar viņu izdarījis? – iebrēcās Štrūdele, laužidama savas izkāmējušās rokas.

– Magoņmaizītes jaunkundzi pīrāgi sagūstīja un aizveda sev līdzī... – plecus nolaidis, iesāka Eklērs, bet Radziņš viņu pārtrauca.

– Es cīnījos ar tiem mežonjiem! Viņi nogremdēja manu jahtu, ar ko es abordēju viņu kuģi! Tikai milzīgais pārspēks lika man atkāpties! Man tagad ir lauztas rokas un kājas... Mana galva... Mans celis... Es mirstu... – pēdējos vārdus izdvesis, Radziņš gleznaini atšļuka laivā, tikai viņa daudz cietusi galva nelaimīgā kārtā atkal atsitās pret solu. – Au!

– Ārstu! Ārstu šurp! Mans dēls ir smagi abordēts! – kliedza Baltmaizes Batons, Baltmaizes kukuļi izcēla

Radziņu no laivas un noguldīja uz piestātnes dēļiem. Cauri pūlim izlauzās pilsētas sirmais dakteris Graudiņš – pavisam vecs un sakaltis kliju maizes kukulītis. Daži nelabvēļi gan mēloja, ka viņš jau esot no vienas puses iepelējis, taču dakteris Graudiņš ārstēja joprojām labi un – galvenais – vienkārši. Viņš ātri iztaustīja Radziņa locekļus.

– Nē, laužts te nekas nav. Vienīgi – puns uz galvas, taču neliela galvas iedauzīšana vēl nevienam radziņam nav kaitējusi. Mazliet pasautēt, mazliet pažāvēt cepeškrāsnī un apkaisīt ar svaigu sāli, un būs kā jauns, – teica dakteris Graudiņš, piesliedamies kājās.

– Nesiet varoni uz manu māju! Ceļu! Ceļu! Dodiet ceļu ievainotajiem! – skaļā balsī pavēlēja Baltmaizes Batons, un dzeltenie kukuļi aiznesa vaidošo Radziņu prom. Pa to laiku Eklērs izkāpa no laivas un tagad stāvēja Magoņmaizītes vecāku priekšā. Magoņu Ritulis bija tā saniknots, ka runājot no viņa uz visām pusēm šķīda magones.

– Bez manas atļaujas! Slepus, kā zaglis tu aizvedi manu meitu pīrāgiem tieši nagos! Ja ķimeņu bulciņas nebūtu laikus atgriezušās no tā piedauzību perēkļa, no tā izraidītā nemiera cēlāja Napoleona ballītes un pastāstījušas mums, kas notika!... – Magoņu Ritulis uzbruka Eklēram, bakstīdams ar pirkstu krūtīs.

– Es negribēju... – iesāka Eklērs, bet Ritulis viņu pārtrauca.

– Muti ciet! Es pats savām rokām izspiestu tev visu krēmu, ja no tā būtu kāda jēga!

– Mana meitiņa! Mans magoņu kunkulītis! – vai-manāja Štrūdele.

– Lai tavas kājas vairs nebūtu manā namā! Lai es nejstu pat Eklēra smaku! Ak, man jau teica, mani jau brīdināja, ka ielaist mājā franču virtuvi nozīmē nelaimi!

Un vēl ar baltā krēma pildījumu – kauns un negods! – turpināja ārdīties Magoņu Ritulis.

– Varbūt es varu palīdzēt...

– Neko tu nevari! Prieicājies, ka es nelieku tevi arestēt! – Magoņu Ritulis paņēma zem rokas šņukstošo Štrūdeli, un abi devās prom. Eklērs palika, vientuļi stāvot uz piestātnes. Drīz arī pūlis sāka izklist, jo pīrāgu iebrukums pilsētā tuvākā laikā nebija gaidāms un cits nekas interesants vairs nenotika. Pie Eklēra pieslāja vecais, krunkainais povidlas pīrāgs.

– Jaunskungs, jūs man ir parādā par salauzto airi. Maksās tūlīt vai jāsauc policejists? – viņš jautāja un lūrēja šķībi caur pieri. Eklērs izvilkā no kabatas atlikušo naudu un neskaitidams atdeva povidlas pīrāgam.

– Pateiciņ, pateiciņ, lai jaunskungam veselīb', – povidlas pīrāgs piemeta roku pie noļukušās beretes malas un tecīņus aizrikšoja ostas traktiera virzienā.

Piektā nodaļa PELMEŅU CIEMS

Nakti Eklērs pārlaida turpat piekrastē, zem apgāztas vecas laivas un, rītam austot, pamodās galīgi stīvs. Noberztās rokas joprojām sūrstēja, kaut gan vairs ne tik stipri kā iepriekšējā dienā. Nepavisam nebija skaidrs, ko tagad darīt un kurp doties. Eklērs vienkārši sāka soļot gar piekrasti, līdz nonāca pie savādām, no veciem jūras izskalotiem dēļiem saslietām būdām, kas nekārtīgi slējās starp kāpām. Tas bija piekrastes pelmeņu ciemats. Pie vienas būdas trīs pelmeņi uz akmeņiem krauta pavarda melnā čuguna katlā vārīja kaut ko nelāgi smakojošu. Divi no viņiem bija resni un pelēcīgi, bet trešais – ar krietni gaišāku ādas krāsu, taču mazāks augumā.

– Labrīt! – Eklērs pieklājīgi sveicināja.

– 'brīt, – resnākais pelmenis atņēma sveicienu. – Piesēd, nu! Vai negrib kādu kausiņu gliemežu zupas?

Eklērs vilcinājās – ēst tiešām gribējās ļoti, bet gliemežu zupu?

– Nekā glaunāka mums nav – varbūt jaunskungs ir par smalku vienkāršam pelmeņu ēdienam? – smaidīdams pavaicāja resnais pelmenis, un divi pārējie iespurcās.

– Nē, – Eklērs pasmaidīja un apsēdās pelmeņiem blakus uz sakārņa, – nē, jaunskungs nekādā gadījumā nav par smalku vienkāršam pelmeņu ēdienam.

Mazākais pelmenis pasniedza Eklēram no rieksta čaumalas gatavotu bļodiņu un ielēja tajā kausu viruma.

Eklērs sāka ēst. Garša nemaz nebija tik šausmīga, bet varbūt viņa bads bija pārāk liels.

– Šis i' airējs', – konstatēja otrs resnākais pelmenis, skatīdamies uz Eklēra tulznainajām rokām. – Kur ta' dodamies, airētāj?

– Nezinu, – strēbdams karsto virumu, atbildēja Eklērs. – Patiesībā man nav īsti kur iet. Varbūt varu palikt kādu laiku te? Es varu strādāt.

– Nezi, nezi, nav redzēts, ka tādi ar šokolādi apsmērēti jaungskungi būtu kādi strādātāji, – neticīgi novilkta resnākais pelmenis.

– Ja tu būtu ar mieru airēt... – negaidīti ieinteresēts, ierunājās mazais baltais pelmenis.

– Šamējam ir grūtīb's ar zvej', – iesmējās otrs resnākais pelmenis, – lai airēt', šis ir par maz', bet, kas neairē, tas neķer ziv's, tā, lūk! Un, kas neķer ziv's, tas paliek bešā – nevien' brūt' uz tād' neskatās!

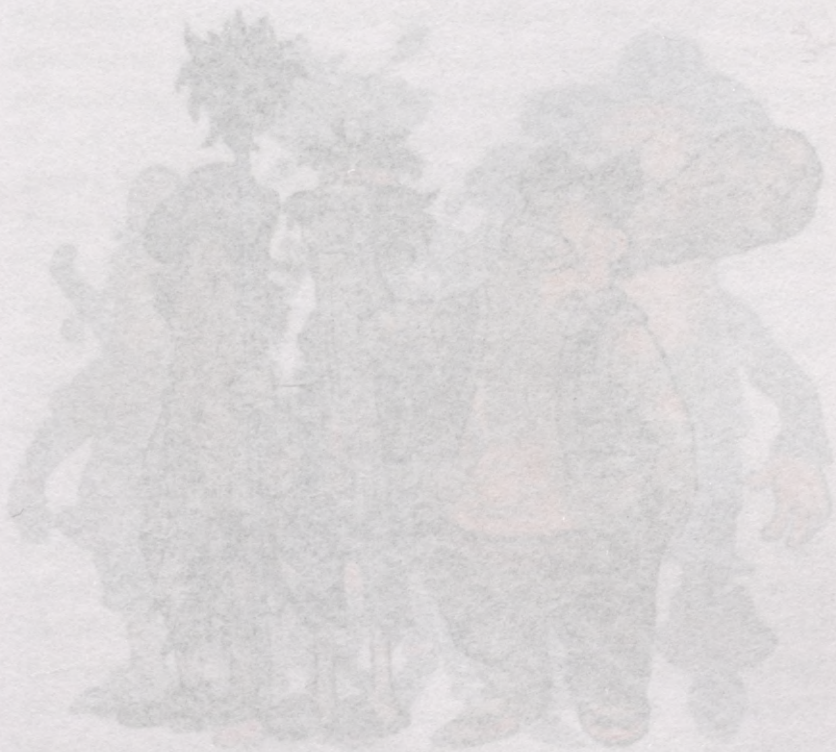
Abi pelēkie pelmeņi skaļi iesmējās, taču mazais pelmenis palika nopietns.

– Man ir pašam sava laiva, nav jau diez cik smalka, bet zvejai laba diezgan. Ja tu varētu airēt manu laivu... – turpināja mazais.

– Es varu, – vienkārši atbildēja Eklērs.

– Nu, tad rīt no rīta ejam jūrā, – nopriecājās mazais pelmenis. – Es esmu labs zivju ķērājs. Ja tikai ir kāds, kas airē. Mans vārds ir Otto.

Tā Eklērs palika pelmeņu ciematā.

– Man ir pašam sava laiva, nav jau diez cik smalka, bet zvejai laba diezgan. Ja tu varētu airēt manu laivu... – turpināja mazais.

Sestā nodaļa
«SPEĶA LODE»

No rīta Magoņmaizīti pamodināja pirmie saules stari. Viņa joprojām bija piesieta pie masta, tikai tagad nevis stāvēja, bet sēdēja uz kaņepāju tauvas rituļa. Viņa jutās tik aizvainota, ka nolēma neteikt saviem nolaupītājiem ne vārda. Taču pīrāgus tas neuztrauca. Uz kuģa ritēja parastā dzīve.

Komanda sastāvēja no dažādiem pīrāgiem. Bez jau pieminētajiem – kapteiņa Mordāna un palīga Puspīrāga – tur bija: viscaur tetovētais, melnīgnējais Buba no

Safrāna salām tālos dienvidos – viņš nēsāja uz muguras divus likus zobenus un ar abiem rīkojās vienlīdz veikli; divi sīki, bet neganti piparoti buljona pīrāgi – Čuks un Guks – bija no visām pusēm apkārušies ar metamajiem nažiem, jo mazo augumu dēļ tuvciņa viņiem nebija izdevīga; resns kūpināta speķa pīrāgs no Baltijas, vārdā Indriķis, visur nēsāja līdzī pār plecu pārmetu koka vāli. Viņš visiem stāstīja, ka ar šo vāli mājās dzinis zemē mietiņus, kur piesiet lopus, līdz netišām trāpījis vienai govij pa galvu un bijis spiests pamest dzimtās mājas, jo viņam esot ļoti nikna māte. Pārējie pīrāgi diez ko neticēja Indriķa nostāstiem, bet vāle bija tik liela un pats

Indriķis tik plats, ka atklāti neviens viņa stāstu neapšaubīja; trīs dažāda auguma gluži melni pīrāgi – Čonbe, Gambijs un Fu – nāca no karstā dienvidu

kontinenta. Viņi apgalvoja, ka esot tik melni tāpēc, ka cepti no maizeskoka augļu miltiem, un vēderos tiem esot hipopotama spēķis. No apģērba viņi atzina tikai gurnu apsējus un savus ieročus nēsāja iespraustus kuplajos, sprogainajos matos; vēl tur bija buļļu speķa pīrāgi no Spūnijas ar dunciem un zobeniem; tetovētais un pumpainais Bisku pīrāgs Saavedra ar krama pisto- lēm; šķielējošais itāļu pīrāgs Mario ar savu platstobra musketi – šo pīrāgu visi sauca par Snaiperi, kaut arī nekad neviens nevarēja paredzēt, kur viņš trāpīs; por- tugāļu pīrāgs Ribeira ar milzīgu arkebūzu¹; viens karstais suns, uz ko pārējie gan skatījās diezgan šķībi, jo sānu šķēlumā iespraustais cīsiņš tomēr nebija gluži īsts pīrāgu pildījums; un vēl vairāki dažāda izmēra un izliekuma salašņu pīrāgi, kas visi kā viens apgalvoja, ka esot pildīti ar speķi, taču to bija grūti pārbaudīt, jo viņi vienmēr bija ļoti netīri un nelāgi smirdēja. Ribeira stās- tīja, ka esot redzējis, kā šie, ielīduši kuģa kravas tilpnē, rīvējušies ar speķa ādu, bet varbūt viņš tikai jokoja.

Lielgabalnieki vairāk dzīvoja pa apakšējo klāju. Pulvera dūmos viņi tā nokvēpa, ka vēlāk neviens vairs nespēja noteikt viņu tautību.

Visi pīrāgi bija apkārušies ar dažāda veida un lie- luma ieročiem – kāds nu kuram vairāk gāja pie sirds vai bija ērtāks rokai. Tur bija gan līki, gan taisni abpusgrie- zīgi zobeni, barbaru divasmeņu duncī un divroku zobeni, kaujas āmuri, cirvji un vāles, protazani, pīķi, āvas un alebargas, speciālie īsie abordāžas zobeni un āķi, navahas, jatagani² un miserikordiji, speķojamie iesmi un kaulu zāģi, espadroni³, estoki, palaši, bajonetes un vienkārši miesnieka naži, krama pistoles, degļa pistoles un pistoles ar uzvelkamu atslēgu, kra-

¹ Arkebūza – sena šautene ar krama aizslēgu.

² Espadrons – rapiera paveids, vairāk piemērots cirtieniem.

³ Jatagans – vijņveidīgi izlocīts, īss austrumnieku zobens.

menīcas, cietokšņa bises, arkebūzas, rokas mortīras, musketes, musketoni un pat dažas lingas. Šaujamos ieročus lādēja gan ar sāli, melnajiem pipariem un ķime-nēm, gan ķiršu un dzeloņplūmju kauliņiem, gan kaltētām arbūzu un ķirbju sēklām, gan mandeļu šķembām un nelobītām pistācijām – kāda nu kuro reizi vajadzība.

Arī pats kuģis bija krietni bruņots – katrā bortā pa astoņiem lielgabaliem, kas šāva gan ar melnām, gan sarkanām, gan nepieciešamības reizēs arī zaļām plū-mēm. Zaļās lietoja, kad radās vajadzība caursist sevišķi biezus pretinieka kuģa sānu dēļus. Pakaļgalā atradās tikai divi lielgabali, ar ko atšaudīties no sekotājiem, bet priekšā Mordāns bija licis uzstādīt lielu cietokšņu graušanai paredzētu kulevrīnu¹, kas šāva ar labi nogatavotiem persikiem, zaļiem kartupeļiem, apriko-zēm un nelieliem greipfrūtiem. No tās strupā stobra pat varēja izšaut neizlobītu kastani, kas ar savām adatām spēja lieliski saplosīt pretinieka buras. Šo, kuģa visres-nāko, lielgabalu patlaban ar spurainu slauķi tirīja galve-nais tēmētājs Bonaventura – liks un sakaltis Korsikas pīrāgs. Galva viņam bija apsīta ar sarkanu lupatu, bet visa seja melnos raibumos. Tās bija no lielgabala izsprāguša, nesadeguša pulvera graudiņu pēdas, ieēdu-šās garozā uz mūžīgiem laikiem. Bonaventura ļoti mī-lēja savu vareno kulevrīnu, katru dienu to rūpīgi spo-drināja un vēlāk iesmērēja ar olīveļļu. Viņš tai pat bija piešķīris vārdu un, kad citi pīrāgi nedzirdēja, resno briesmoni mīlīgi dēvēja par «Rumpuli».

Kapteiņa Mordāna kuģa nosaukums «Speķa Lode» bija izvietots kuģa pakaļgalā, un to veidoja varā kalti, korpusam pienagloti, spoži nospodrināti burti.

Patlaban uz klāja vairāki pīrāgi, skaļi aurodami, dejoja Pīrāgu deju. Viņi augstu mētāja kājas un lēca

¹ Kulevrīna – smags 16. gadsimtena kuģu lielgabals.

zosu gājiēnā apkārt pie masta piesietajai Magoņmaizītei. Tā pīrāgi izteica savu prieku par gaidāmajiem ienākumiem no negaidīti vieglā ieguvuma – šoreiz nevajadzēja riskēt, ka nejaušs zobena cirtiēns izbīrdinās tavu spēķa pīdījumu pa taukaino klāju vai ka lielgabala lode aiznesīs kaut kur debesis tavu viduci, atstājot mētājamiē tikai abus rumpķa galus, vai, vēl ļaunāk, pārvēršot tevi barankā.

Bija, protams, nelāģi, ka švītīgajam stirklīm izdevās negaidītā kārtā izšmaukt no gāģiēna pa dēli, taču lieliskā jaunkundze atsvēra visu. Šādas gūsteknes parasti veda uz Džadidas Austrumu saldumu vergu tirģu, lai tur pēc iespēķas dārgāk pārdotu. Ņemot vērā Magoņmaizītes neparasto daiļumu, daudzās magoņsēkliņas un ele-

gantanto šokolādes rotājumu, cenu varēja gaidīt ļoti augstu. Dažs labs lielāka harēma īpašnieks spēķa atdot pat sešus maisus majorāna vai divas mucas ingvera, un tā vēl bija ļoti pieticīgi prasīta samaksa par neiekostu smalkmaizīti.

Kapteiņa palīģs Puspīrāģs sēdēja zem komandtiltiņa ar koka skaitīķliēm klēpī. Viņš jau ilgāku laiku neveīksmīģi centās sarēķināt, cik flořinu no gūsteknes pārdošanas varētu nopelnīt, cik būtu jāizmaksā komandai un cik varētu paturēt sev. Lai cik blēdīģi viņš pārģbīdītu koka rīpulīšus, noslēpjamais pārpalīķums iznāca pārāk mazs.

Kapteinis Mordāns stāvēja uz komandtiltiņa un blenza uz Magoņmaizīti. Viņa izskatījās sasodīti jauka – apaļīga un kārdinoša. Pēkšņi no masta gala atskanēja blāviens.

– Kuģis! Kuģis taisni pa kursu! – vara tālskati vicinādams, auroja Spūnijas buļļu speķa pīrāgs Pedro, kas bija nolikts «vārnu ligzdā» par novērotāju. Par «vārnu ligzdu» sauca nelielu, treliņiem nožogotu novērošanas platformu galvenā, grotmasta, pašā galā.

Kapteinis Mordāns atrāva skatu no Magoņmaizītes un paskatījās uz priekšu. Tālumā tik tiešām varēja saskatīt strupu divmastu burinieku ar plati izbūvētiem sāniem. Tas bija raksturīgi tieši tirgotāju kuģiem – platie sāni ļāva iekraut vairāk preču, bet maksāt mazākas ostas nodevas, jo visās Dienvidjūras ostās muitnieki kuģa ietilpību aprēķināja pēc klāja platības.

– Speķis un pipari! – viņš ierēcās. – Atvērt lielgabalu lūkas! Pielādēt stobrus ar melnajām plūmēm! Pacelt papildu kliveri¹!

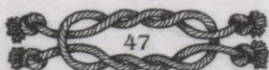
– Es redzu karogu! – sauca Pedro no «vārnu ligzdas». – Tas ir Venedigas tirgonis!

Svešā burinieka pakaļgalā tiešām plīvoja liels brīvpilsētas Venedigas karogs – uz tumši sarkana fona pakaļkājās pacēlies zelta lauva.

– Cieši pie vēja! – rēca Mordāns. – Un lai jums speķis sasmok un sāni paliek zaļi, ja kaut kas noies greizi! Tas resnis dodas mājup, tātad ir pilns ar zeltu!

– Urrā! – ierēcās pīrāgi un metās izpildīt kapteiņa komandas. Pēc pāris sekundēm papildu kliverus piepūta vējš. Ar skaļu kludzoņu atvērās lielgabalu lūkas abos bortos, un lielgabalnieki pastūma stobrus uz āru. Aizkūpinātie degļi jau kūpēja viņu rokās, un sarkanās

¹ Kliveris – neliela trīsstūra bura kuģa priekšgalā.

ogrites to galos atspīdēja viņu acīs. «Speķa Lode», baltām šlakatām šķīstot abpus priekšvadnim, braši šķēla vilņus un arvien ātrāk tuvojās tirgoņu kuģim. Pēdīgi arī uz tā pamanīja briesmas, un smagnējais Venedigas tirgonis centās veikt strauju pagrieziena, lai mēģinātu aizbēgt no uzbrūkošajiem pīrāgiem, taču platajam un neveiklajam buriniekam nebija nekādu cerību izvairīties no sastapšanās ar kapteiņa Mordāna ātrgaitas trīsmastu brigu. Resnie tirgoņi – cits par citu apaļīgāki ritinātie kanēja rauši – satraukti skraidelēja šurpu turpu pa savu kuģi, steidzinādami komandu. Druknie tortelini garos zili balti svitrainos kreklos nebūt nebija slikti jūrnieki, taču vislabākais stūrmanis nevarētu piespiest smagi piekrauto burinieku kustēties ātrāk. Tas tikko paspēja apgriezties, kad pīrāgu kuģis jau bija šāviena attālumā.

Kapteinis Mordāns noklīboja lejā no komandtiltiņa un piegāja klāt pie masta piesietajai Magoņmaizītei.

– Ja tu, mamzelīt, apsolies uzvesties klusi un mierīgi, es likšu tevi atsiet. Ja ne, paliksi, kur esi. Te drīz vien ies karsti – negribētos, lai nejaušs ķimeņu lādiņš sabojātu tavu glazējumu, – teica Mordāns un, galvu piešķiebis, skatījās uz Magoņmaizīti. – Nu, kā būs, ko? Var vēl uzkrīst virsū kāda uzšķērsta vēdera pildījums... Speķis, sipoli, kapātas zarnas...

– Fui! – Magoņmaizīte nodrebinājās. – Labi, es uzvedīšos klusi... un mierīgi, – viņa negribīgi piekrita. Mordāns pameta ar roku, un Puspīrāgs pārgrieza kaņepāju auklas. Magoņmaizīte pieslējās kājās, paslepus cenzdamās iekustināt notirpušos locekļus.

– Drošākā vieta, he, būs kuģa kravas tilpnē, – Mordāns norādīja ar īkšķi uz atvērto lūku klāja vidū.

– Varbūt es drīkstu stāvēt uz komandtiltiņa? Nekad neesmu redzējusi jūras kauju, – Magoņmaizītei bija

jāsaņemas, lai balss nedrebētu, taču ļoti negribējās list tumšajā lūkā – tur noteikti bija netirs un varbūt pat ložņāja kuģa žurkas.

Mordāns apstājās un ar interesi paskatījās uz Magoņmaizīti.

– Rādās, mamzelīt, ka jums iekšā ir patiešām kārtīgas magones.

Pīrāgu vadonis un aiz viņa Magoņmaizīte uzkāpa komandtiltīnā.

– Sagatavot abordāžas āķus! – nokliedza Puspīrāgs. Tas gan bija lieki, jo vairāki pīrāgi jau šūpojās, pakāpušies virvju kāpnēs ar spožiem āķiem rokās. Citi, zobenus un āvas vicinādami, kārstījās pāri kuģa bortam.

– Rīvmaizē! Rīvmaizē! – viņi auroja.

– Pakutināt resnim degunu! – nokomandēja kapteinis Mordāns, un lielgabalnieks Bonaventura, rūpīgi notēmējis, izšāva pusgatavu persiku. Negaidīti spēcīgā blikšņa pārsteigta, Magoņmaizīte salēcās, bet, ieraudzījusi Mordāna ironisko skatienu, atkal lepni izslējās. Kad izklīda melnā pulvera radītais dūmu mākonis, visi pīrāgi sajūsmā ierēcās – lādiņš bija trāpījis precīzi tirgotāju kuģa priekšgalam, noraudams priekšvadņa koka figūru. Pēc mirkļa tā jau peldēja jūrā – sarkankokā griezta un nolakota resna ruma kūka ar svariem vienā un naudas maišeli otrā rokā. Uz tirgoņu kuģa atskanēja vaimanas, taču tas pat nedomāja apstāties.

– Notīrīt bēniņus, Cepeškrāsns viņus parauj! Klimpa! – ierēcās Mordāns un, palūrējis uz Magoņmaizīti, piebilda. – Atvainojiet, jaunkundz, jūras terminoloģija!

Tagad divi lielgabalnieki, drošībai aplikuši skoteles un uzvilkuši haizivs ādas cimds, atstiepa lielu, adatāinu, nelobītu kastani un ielādēja to resnajā stobrā. Bonaventura pacēla lielgabala stobru augstāk un atkal

piegrūda kūpošo degli pulvera caurumam. Nogranda šāviens, nokūpēja milzīgs dūmu mutulis, un adataināis kastanis trāpīja tieši pa vidu tirgoņu lielākajai burai, saplēsdams to garās skrandās. Pazaudējis grotburu, kuģis kļuva jūtami lēnāks, un turpat pīrāgi jau bija klāt. Cits aiz cita gaisā nošvīkstēja abordāžas āķi, dziļi ieurbdamies koka bortos, un āķiem piesietās virves nesaraujami savienoja abus kuģus. Tirgotāju kapteinis vēl mēģināja pavērst vienīgo sava kuģa lielgabalu pret uzbrūkošajiem pīrātiem, kas, griezīgi aurodami un zobenu vicinādami, jau rāpās pāri savienotajiem bor-

tiem. Viņam tas gandrīz izdevās. Tikai acumirkli pirms tirgoņa kapteinis piegrūda degli savam lielgabalam, pīrāgs Pedro pamanījās pieskriet un aizkorķēt stobru ar vienu no nelielā auguma svitrainajiem matrožiem. Lielgabals sasprāga gabalos, nošķiežot gan tirgoņa

kapteini, gan Pedro, gan arī uz klāja novēlušos un apdulušo svītraino matrozi ar kaut ko sarkanu un lipīgu.

– Pē, zaftē! – nolaižijis degunu, saviebās Pedro. – Ha! Šitie mīkstpēdiņi šauj ar zemenēm! Baigais kompots, ko neteiksi!

Nekāda īsta cīņa neiznāca, jo pats resnākais kanēja rausis jau pacēla rokas gaisā. Pārējie sekoja viņa paraugam. Kanēja rauši nekad nav bijuši veiksmīgi cīnītāji, daudz labāk par karošanu viņiem padevās tirgošanās.

– Mēs padodamies, mēs padodamies! – rausis sauca smalkā balsī, un viņa bārda trīcēja.

Sadzinuši sagūstītā kuģa apkalpi priekšgalā, pīrāgi sāka laupīšanu. Guvums bija bagātīgs – no tilpnēm tika nesti ārā kanēja un vanilīna maisi, ingvera mucas, piparu kārbas un safrāna saišķi, un pat divas glītas Jamaikas ruma mucīņas. No kapteiņa kajītes divi pīrāgi elsdami izstiepa lielu lādi ar īpaši vērtīgiem dārgumiem. Tā tika uzmanīgi nogādāta Mordāna kajītē. Kad uz tirgoņu kuģa vairs nebija palicis nekas vērtīgs, melnīgsnējais Buba no Safrānu salām nolaidās tirgoņa tilpnē ar pulvera mucu padusē. Pēc brīža viņš atkal parādījās lūkā un viņam pakal uzvijās smalka dūmu strūklīņa.

– Tūliņ būs «Ba – bams!»! – platā smaidā izrādīdams šķīrbainos zobus, viņš paziņoja. – Un ķeskas pa gaisu!

– Vai jūs tiešām gatavojaties tos nabadziņus nonāvēt? – negaidīti niknā balsī ierunājās Magoņmaizīte. – Vai tad nepietiek, ka jūs viņus aplaupījāt un padarījāt par nabaģiem?

Kapteinis Mordāns pašķielēja uz Magoņmaizītes pusi. Parasti viņš aplaupīto kuģi uzspēra gaisā kopā ar visiem tā komandas locekļiem bez jebkādiem sirdsapziņas pārmetumiem, taču tagad meitenes klātbūtne šādu rīcību padarīja kaut kādā veidā neērtu...

– Lai mani noplaucē verdoši tauki! Sadzīt tos rešņus glābšanas laivā! – viņš pats sev pilnīgi negaidīti pavēlēja. Pīrāgi neizpratnē skatījās uz savu kapteini – tādu komandu viņi vēl nekad nebija dzirdējuši.

– Plīts un panna! Vai visi kurli palikuši, vai? – Mordāns izrāva vienu aiz jostas aizbāzto pistoli un izšāva pāri pīrāgu galvām. Tagad visi atdzīvojās un metās izpildīt kapteiņa rīkojumu. Laimīgā kārtā uz tirgoņu kuģa atradās glābšanas laiva – neliels barkass¹ ar īsu mastu un slīpo latīņu buru. Tas tika steigšus nolaists ūdenī, un visi gūstekņi sasēdināti iekšā. Bija patiešām jāpasteidzas – visi pīrāgi zināja, cik īsus degļus Buba parasti mēdza pielikt savām pulvera bumbām. Pīrāgi atgrūda no borta pārpildīto barkasu, un arī paši, ātri atgriezušies savā kuģī, atāķēja abordāžas āķus. Pus-pīrāgs strauji sagrieza stūri pa labi, un pīrāgu kuģis atgāja nost no tirgoņa. Pīrāgi palīdzēja, atstumdamies ar ķekšiem. Bija jau arī pats pēdējais laiks – tirgoņa korpus vispirms it kā piepūtās, atskanēja smags, dobjs būkšķis, un tad, liesmām un dūmiem uz visām pusēm veļoties, kuģis sasprāga gabalos. Pār «Speķa Lodi» nobira šķembu un atlūzu lietus. Pīrāgi steidzīgi pieliecās aiz falšbortiem, taču viens vecs jūrnieku zābaks tomēr trāpīja tieši pa Mordāna trīsstūreni, nosizdams to no galvas un uzskatāmi parādīdams, ka pēdējais manevrs nav bijis visai veiksmīgs. Kapteinis stīvi pacēla savu cepuri un atkal stingri uzmauca to galvā, uzmezdams komandai tādu skatienu, ka visiem pārgāja vēlme izteikties.

Sprādziens tirgoņu kuģi pārrāva uz pusēm. Pa kreisi no «Speķa Lodes» strauji grima priekšgals, pa labi – pakaļgala atliekas ar joprojām plandošu lepno Venedigas brīvpilsētas karogu. Ūdeni pildīja peldošas atlūzas, tukšas mucas un gruzdošu buru skrandas. Aiz tām

¹ Barkass – lielāka laiva uz kara kuģiem komandas pārvadāšanai.

attālinājās barkass. Sabiedētie tirgotāji citīga kūla ūdeni ar airiem, lai pēc iespējas ātrāk tiktu prom no bīstamā pīrāgu kuģa tuvuma.

Uzdevis Puspīrāgam parūpēties, lai kuģis, cik iespējams taisni, turpinātu ceļu uz rietumiem, uz Tortiljas salu, kapteinis Mordāns devās uz savu kajīti. Dārgumu lādi no tirgoņu kuģa pīrāgi uzcēla uz viņa galda, un tagad Mordāns vēlējās aplūkot guvumu, taču apkaltās lādes vāks bija noslēgts ar masīvu priekšskaromo atslēgu. Pīrāgu kapteinis izvilka aiz jostas aizbāzto pistoli, rūpīgi notēmēja uz slēdzeni un, drošības labad aizsedzis veselo aci ar brīvās rokas plaukstu, izšāva. Kajīte piešķīda dūmiem, lode rikošetā nospindzēja pret griestiem, un sadragātā atslēga nokrita uz grīdas. Durvis uz mirkli parādījās Puspīrāga norūpējies ģimis, bet Mordāns tam nepievērsa nekādu uzmanību, un Puspīrāgs pazuda tikpat ātri, kā parādījies.

Mordāns neuzticīgi pacēla lādes vāku – pagājušo reizi līdzīgā lādē viņš atrada ar brokātu izsūtu un bronzas piekariņiem izrotātu Krakovas desas izejamo ādu, taču šoreiz viss bija kārtībā. Lādē kārtīgās rindās gulēja gan patīkami smagi briežādas maisiņi ar dubloniem, gan mazāki zamšādas maciņi ar pērlēm un dažādiem dārgakmeņiem – dimantiem, rubīniem, topāziem, tīģeracīm, akvamarīniem un smaragdiem, gan sarkano un melno koraļļu zariņi, kurus var īpaši dārgi pārdot Sieru zemē, gan zelta un sudraba stieniši. Vēl lādē bija dažas riekstkoka kastītes. Mordāns atvēra vienu no tām – lādīte bija pilna ar dažādām zelta un sudraba rotām. Viņš izņēma glītu, dārgakmeņiem rotātu diadēmu un, piemiedzis vienīgo aci, centās prātā sarēķināt, cik tāds brīnums varētu maksāt.

Uz klāja jau sākās izpriecas. Pīrāgi izsita dibenu vienai ruma mucīnai un nu, skanīgi un gardi smiedamies

un aizsmakušām rīklēm skaļi rēkdami pīrāgu Lielā Laupījuma dziesmu, lēca uz riņķi ap mastu. Atsprāga kapteiņa kajītes durvis, un pa tām ienāca saniknotā Magoņmaizīte.

– Tas ir riebiģi! – viņa uzkliedza kapteinim Mordānam. – Aplaupīt nabaga neaizsargātos kanēļa raušus un pēc tam vēl smieties un ņirgāties par tiem! Tas ir zemiski un nožēlojami! Piesūkušies ruma, lec un auro kā mežoni! Jūsu komanda uzvedas kā kaut kādas asinsdesas! Vai jums tiešām nav kauna laupīt un darīt pāri miermīlīgiem jūrniekiem? Vai tādi ir bezbailīgie korsāri, par kuriem ļaudis krastā sacer dziesmas un... un... stāsta leģendas un...

Magoņmaizīte ieraudzīja spožo diadēmu Mordāna rokās un aplusa pusvārdā. Kapteinis viltīgi pašķielēja uz meiteni, tad piegāja viņai klāt un uzlika dārgakmeņiem rotāto diadēmu Magoņmaizītei galvā. Pie Mordāna kajītes sienas karājās vidēji liels ovāls spogulis apzeltītā un kokgriezumiem rotātā rāmī. Neviļus Magoņmaizīte piegāja pie tā, lai aplūkotu sevi skaistajā diadēmā. Ieskatījusies spogulī, viņa pacēla rokas un pielaboja rotu, lai tā stāvētu taisnāk. Skats bija lielisks! Magoņmaizīte nespēja atraut acis no sava attēla, bet kapteinis Mordāns, stāvēdams pie joprojām atvērtās dārgumu lādes, skatījās uz viņu un sminēja.

Uz klāja valdīja arvien lielāks un lielāks tracis. Pumpainais Bisku pīrāgs, vārdā Saavedra, bija izvilcis savas dūdas un tagad tās pūta no visa spēka, bet mazākais no melnajiem hipopotama speķa pīrāgiem izmantoja jau iztukšoto ruma mucīņu kā bungas, rībinādam savā dzimtenē ierastos ritmus. Kopā ar joprojām dziedošajiem un mežonīgi lēkājošajiem pīrāgiem viņi radīja neticami spēcīgu troksni. Kājām sparīgi sitoties pret klāja dēļiem, rībiņi atbalsojās visā kuģa korpusā.

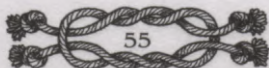
Tikai kapteiņa Mordāna kajītē bija kluss. Pēdīgi Magoņmaizite negribīgi pārtrauca lūkoties savā attēlā un pagriezās pret kapteini, bet tad viņai acīs iekrita joprojām atvērtā sarkankoka kastīte ar rotām. Magoņmaizītei uz brīdi aizrāvās elpa – tik daudz skaistu lietu kopā viņa visā savā smalkmaizītes mūžā vēl ne reizi nebija redzējusi!

– Vai drikstu? – viņa kautrīgi jautāja un pastiepa roku uz kastītes pusi, vairāk tomēr skatīdamās uz rotām nekā uz kapteini Mordānu.

– Kāpēc ne? Ja tik tu negrasies ar visiem tiem vizuļiem pārvelties pār bortu... – Mordāns paraustīja plecus, un smīns viņa šķībajā sejā kļuva mazliet platāks. Viņš atsēdās krēslā pie aizmugures sīkrūtotā loga un aizkūpināja savu jūras putu pīpi garā kātā, bet Magoņmaizite ķērās pie dārgumu lādītēm. Sākumā viņa bikli cilāja spožās rotas, bet tad greznošanās kāre vairs nebija apturama. Ko gan tur visu varēja atrast – mežģīņu veidā kaltas sudraba rokassprādzes, zelta gredzeni ar dimantiem un rubīniem ciedru riekstu lielumā, ķēdītēm savienoti gredzeni visiem pieciem rokas pirkstiem, garas un īsas kaklarotas – ar piekariņiem un bez tiem, smagnēji, kaskādēs veidoti auskari, filigrānas kāju sprādzes, ko nēsāt ap potītēm, matadatas un krūšu piespraudes! Magoņmaizite aplika arvien jaunas un jaunas rotas un vilka pirkstos gredzenus, kļūdamā greznāka un greznāka. Viņa lēni grozījās spoguļa priekšā un atrada sevi patiešām skaistu esam! Tad viņa pameta ieslīpu skatu uz Mordāna pusi.

– Vai rit tu arī aplaupīsi kādu kuģi? – viņa iejautājās gluži nevainīgā balsī.

– Varbūt rit, varbūt parīt, cik un kad vien vēlies, mazo smalkmaizīt, – mierīgi atbildēja kapteinis Mordāns, tīdāms biezās pīpes dūmu mutuļos.

Bija pienācis vakars. Sarkanīga saule rietēdama lēni grima jūrā, un «Speķa Lode» līgani slīdēja pa lēzenajiem viļņiem. Apgurušie pīrāgi, kur nu kurais nokritis, gulēja uz klāja, bet Puspīrāgs pusnomodā klanijās pie stūres rata. Bonaventura kā vienmēr uz nakti ielīda savas iemīļotās kulevrīnas platajā stobrā, un tagad no tumšā cauruma skanēja vareni krācieni.

Septītā nodaļa

BATONU MĀJAS SLIMNIEKS

Lai gan ietekmīgais Baltmaizes Batons vētraiņi protestēja, trešajā dienā pēc nelāgā piedzīvojuma ar pīrāgu kuģi dakteris Graudiņš aizsūtīja Radziņu mājās. Varētu pat teikt – izdzina, jo vecajam dakterim bija apnicis noņemties ar slimnieku, kam nebija citas vainas kā varens puns pakausī un neskaitāmas pretenzijas pret slimnīcā strādājošajiem.

– Ja manam dēlam tagad kaut kas notiks jūsu nevērīgās ārstēšanas dēļ, es jums visu pieminēšu! Es to tā neatstāšu! – auroja Batons, kopā ar savu trešās pakāpes brālēnu Pito Kukuli stiepdams nestuves ar vaidošo dēlu lejā pa slimnīcas kāpnēm. – Tad mēs nāksim atpakaļ un es paskatišos, vai jums pietiks stērķeles man iebilst!

– Noteikti, noteikti, tikai pirms tam salauziet viņam kādu kāju vai roku, lai man būtu ko ārstēt, – mierīgi attrauca Graudiņš. – Un neaizmirstiet atdot nestuves – tās ir slimnīcas īpašums.

– Kur jūs mani nesat? Ko jūs no manis gribat? – vaidēja Radziņš, mētādams apsaitēto galvu un nesakarīgi plātīdamies rokām. Taisnību sakot, Radziņam patiešām vairs nekas nekaitēja un pat puns pakausī nesāpēja, taču tagad, pēc traģiskās atgriešanās un it īpaši – pēc Magoņmaizītes nolaupīšanas, viņš kaunējās atzities, ka tik ātri izveseļojies. Tad jau kļūtu acīm redzams, ka viņš – tāds liels varonis – patiesībā nav spējis iesākt neko. Daudz ērtāk likās joprojām palikt smaģi ievainotā cietēja lomā, kaut gan šī gulēšana un vaidēšana Radziņam jau sāka apnikt.

Speciāli dēla pārvešanai sajūgtajos garajos atspēratos stīva kā krustnagliņas sarijusies sēdēja viņa māte – garā Gaskoņas Frančmaize. Taisnību sakot, viņai patiešām derētu dažāda laba krustnagliņa, jo citādi viņa izskatījās pagalam bāla un bezgaršīga. Baltmaizes Batonu jaunībā apbūra garās jaunavas neparastais slaidums un, protams, labā izcelšanās. Sava nozīme bija arī nebūt ne mazajam pūram, kurā ietilpa gan vairākas mucas ar Provansālas majonēzi, gan muskat-

riekstu pulvera maisi, gan pat trīs zīdpapīrā ievīstas trifeles. Taču kopš kāzām aizritēja daudzi gadi, slaidā Frančmaize manāmi sažuva, pārvērdamās no tievas jaunavas kārnā dāmā, un Batona kaisle attiecīgi padzisa.

Batons ar Pīto Kukuli pārsēdināja Radziņu ratu aizmugures sēdeklī un atdeva iztukšotās nestuves dakterim Graudiņam, kurš tās paņēma un, vairs neko neteikdams, atgriezās slimnīcā.

Mājās Radziņš tika noguldīts lielās istabas platajā gultā. Kalpones ķimeņmaizītes sabužināja visus astoņus spilvenus un, lai gan bija vasaras laiks, uzklāja pat dūnu pēli. Logu aizkarus nolaida, lai gaisma netraucētu vājinieku, un, ķimeņmaizīšu gādīgi balstīts, Radziņš ar žēlabainu vaidu atslīga spilvenus.

– Es tev pagatavoju savu miļo sezama sēkliņu sautējumu ar vaniļas mērci, – pieri dēlam noglaudīdama, ierunājās Frančmaize. – Vai gribēsi tūlīt vai vēlāk?

– Labāk vēlāk, – iestēnējās Radziņš. – Tu jau zini – mana galva... un celis...

– Tagad – visi ārā! Dēlam nepieciešams miers un atpūta! – uzbrēca Batons, taču, kad visi izgāja, pats vēl aizkavējās. Viņš stāvēja pie bufetes ar muguru pret Radziņu un izlikās pārkārtojam Frančmaizes sagatavotās zāļu un mikstūru pudeles. Taisnību sakot, Batons neloloja īpašas ilūzijas par dēla slimības nopietnību, taču notikums ar vizināties aizvesto meiteni... Šādā situācijā viņš klusībā pilnīgi piekrita dēla izvēlētajai aizsardzības taktikai. Paies kāds laiks, viss pamazām piemirsīsies, un tad jau sīkumi vairs nebūs svarīgi – kas tur kuru veda, kas ar ko cīnījās, kas kuru uzvarēja – paliks kāds nekāds ievainotā varoņa oreols... un tas būs labi diezgan.

– Tās meitenes tēvs, nu, Magoņu Ritulis, esot izsludinājis prāvu atlīdzību par meitas izglābšanu no pīrāgu gūsta, – pret dēlu nepagriezdamies, it kā starp citu ieminējās Batons.

– Kādu tad? – pacēla galvu Radziņš.

– Simt bušeļu¹ smalkāko magoņu sēkliņu.

– Simt bušeļu?! – pārsteigts Radziņš piecēlās gultā sēdus. – Vai tad viņam vispār ir tik daudz magoņu?

¹ Bušelis – angļu labības mērs, mazliet vairāk par pusi pūra.

– Lielā Magoņu Rituļa pagrabi ir dziļi. Ļoti dziļi, – griestos lūkodomies, domīgi izmeta Batons un izgāja no istabas.

Radziņš laiski atmetās spilvenos un aizlika abas rokas aiz galvas. Simt bušeļu! Tā taču bija vesela bagātība! Radziņam jau sāka apnikt vārtīties pa gultu. Galva vairs nesāpēja nemaz, un jaunais, vingrais ķermenis ilgojās pēc kārtīgas izkustēšanās. No otras puses: simt bušeļu atlasītu magoņu sēkliņu – tas jau nu izklausījās lieliski, taču kur lai meklē pīrāgu aizvesto meiteni? Vai tad ir iespējams bezgalīgajā jūrā atrast tieši šo vienīgo pīrāgu kuģi? Un, pat ja tas izdotos, kā lai atņem pīrāgiem laupījumu?

Atcerējies neseno tikšanos ar pīrāgiem, Radziņš nodrebinajās un sarauca savu skaisto pieri. Sarežģītās pārdomas viņu nogurdināja. Radziņš iegrozījās spilvenos ērtāk un drīz jau bija aizmidzis.

Astotā nodaļa

MAILĪŠU ZVEJA

Bija jau pagājusi nedēļa, kopš Eklērs dzīvoja pelmeņu ciematā. Katru dienu viņš kopā ar savu jauno draugu, mazo pelmeni Otto gāja jūrā un zvejoja mailītes. Tās varēja labi pārdot Murseļas zivju tirgū, jo iebraucēji no austrumiem uzskatīja šīs paegļu dūmos kūpinātās sikās zivteles par īpašu delikatesi. Eklērs katru dienu airēja sava drauga laivu, un viņa roku āda pamazām kļuva bieza un asa. Agros rītos viņi izbrauca tālu selgā un Otto izmeta smalkacainus tīklus. Loms gadījās kā nu kuro reizi. Bija dienas, kad, vakarā atgriežoties, smagi piekrautās laivas malas tik tikko nesmēla ūdeni, un tad nācās līdz tumsai šķirot mailītes un vest ciemata kopīgajos divričos līdz zivju uzpircējam. Gadījās arī tukšākas dienas, kad pūta siroko un mailītes aizgāja ganīties kaut kur citur. Tad abi zvejnieki izcēla tukšus tīklus un mierināja sevi ar domu, ka bez loma būs daudz vieglāk aizirties līdz mājai un ka priekšā brīvāka pievakare. Šādos vakaros viņi ilgi sēdēja pie ugunskura, pļāpādami par šo un to un par it neko.

Pelmeņu ciemata malā Eklērs pamazām saslēja sev nelielu būdu. Viņš to veidoja no jūras izmestiem dēļiem un citām vētru sadragātu kuģu detaļām. Katru reizi, kad no jūras izdevās izzvejot kādu lietojamu dēļa galu vai bomi, Eklēra māja kļuva mazliet lielāka. Lai gan būve ne ar ko neatšķīrās no pārējām šķībajām pelmeņu būdām, viņam tā likās pat skaista. Vējš pūta tai cauri, taču bija vasara un Eklērs par to nebēdājās. Ši divaini bezmērķīgi, vienmuļā dzīve viņam sāka iepatīties – nekur

nebija jāsteidzas, nebija jākaļ nākotnes plāni. Nekas viņam nepiederēja, ja neskaita šķībo būdu, un nekas viņam arī nebija vajadzīgs. Tikai reizēm sirds mazliet iesmeldzās, kad viņš atcerējās Magonmaizīti un aizbraucošo pīrāgu kuģi.

– Gan jau līdz rudenim tu tiksī pie kārtīgām sienām, – apskatījis Eklēra mājokli, piezīmēja mazais pelmenis.

Citi pelmeņu ciemata iemītnieki ātri sarada ar neparasto kaimiņu un vairs necentās dzīt jokus par Eklēra šokolādes glazūru.

Bija agrs rīts. Kā jau katru dienu, draugi izbrauca jūrā, un mazais pelmenis iemeta tīklus, taču šodien viņi neatgriezās tūlīt krastā, lai tur, piesaulītē laiskodamies, gaidītu, līdz mailītes salīdis mazā pelmeņa lamatās. Otto bija sagatavojis divas makšķeres un lika Eklēram airēt tālāk gar krastu līdz vietai, kur sākās klinšainu fjordu virkne. Abiem bija apnikusi mūžīgā gliemju vīra, un akmeņainajos ličos veiksmes gadījumā varēja saķert jūras asarus un reizēm pat kādu resnu buti.

Bija gandrīz pilnīgs bezvējš. Ieairējis pirmā lielākā fjorda vidū, Eklērs ievilka airus laivā un ļāva tai dreifēt. Abi atritināja savas makšķeres, mazais pelmenis samauca uz āķiem ēsmu, un, iemetuši smalki pītās auklas abpus laivai, draugi sāka vērot pludiņus.

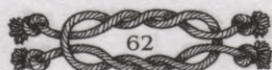
– Ja tu nebūtu tas, kas esi, tas ir – ja tev nebūtu tik jancīgs izskats, nu, tā šokolāde un vispār, tevi varētu noturēt par īstenu pelmeni, – pēc kāda brīža, pēkšņi iesmējies, ierunājās Otto.

– Hm...

– Tev nerūp nauda, tu nemaz nedomā par nākotni – vienkārši dzīvo nost, kā nu kuro brīdi iznāk – gluži kā parasts pelmenis.

– Vai tas ir slikti?

– Es nezinu. Droši vien – labi, taču reizēm... Man ir

kāds sapnis – tu, protams, smiesies – nujā, tas viss ir mulķības, pelmeņu sapņi, phe... – Otto apklusa un atkal pievērsa skatienu savam pludiņam, kas lēni šūpojās mierīgajā jūrā.

– Mums tāpat nav ko darīt. Tu vari man pastāstīt. Es apsolu, ka nesmiešos, – teica Eklērs.

Kādu brīdi mazais pelmenis klusēja. Viņš tikai sāka mazliet skaļāk šņākt, it kā noslēpuma glabāšana sagādātu lielu piepūli. Eklērs vairs neko nejautāja. Ja mazais pelmenis gribēs, tad izstāstīs, ja ne – arī maza bēda. Diena bija jauka, un nebija svarīgi, vai zivis ķeras vai ne. Galu galā, varēja ēst arī parasto gliemju zupu. Pa šīm dienām Eklērs jau bija pie tās pieradis, un vakaros, kad draugi atgriezās ar pilnu un smagu laivu, diena svaigā gaisā un nemitīgā airu cilāšana radīja Eklēram tādu apetīti, ka gliemju zupa likās vislabākā maltīte.

– Es gribu būt pīrāgs, – pēkšņi izšāva mazais pelmenis un, drūmi saraucis pieri, atkal apklusa. Eklēram no brīnumiem mute palika vaļā, un viņš pat nepamanīja, ka viņa maksķeres pludiņš vispirms noguļas uz sāniem un pēc tam pazūd zem ūdens.

– Pīrāgs!? Kāda ķēķa pēc? – Eklērs bija neizpratnē. – Kas tad vainas būt pelmenim?

– Kā tu nesaproti!? Paskaties apkārt! – mazajam pelmenim pēkšņi paspruka vaļā runājamais, un nu viņš, pret Eklēru pagriezies, kaismīgi turpināja. – Mēs, pelmeņi, visu mūžu pavadām te, piekrastē, strādājam cauras dienas, bet vai tu esi redzējis bagātu pelmeni? Katru dienu viens un tas pats – laiva, jūra, tikls, mailītes – un tā līdz mūža galam! Nekas nemainās, nekas nenotiek! Visi uz mums noraugās kā uz... kā uz pelmeņiem! Bet pīrāgi! Tie brauc lielos un greznos kuģos, valkā košas drēbes, redz tālas zemes, katru dienu viņiem ir kāds nebijis piedzīvojums! Krogos un tavernās viņi bārsta

zelta dublonus, reālus un piastrus! Viņus ciena! Viņiem ir īsta dzīve! Vai tu esi dzirdējis kādu dziesmu par pelmeņiem? Bet par pīrāgiem īsti dzejnieki sacer balādes!

– Pīrāgi ir jūras laupītāji, – uzmanīgi piezīmēja Eklērs.

– Nu un tad? Es arī gribu būt laupītājs! – rokas mētādams, iebrēcās Otto, un viņa makšķere gandrīz iekrita jūrā. – Man pat ir savs kuģis! – viņš iekarsis piebilda un tad aprāvās. Varēja manīt, ka to viņš nebija gribējis teikt.

Šajā mirklī zivs stingri parāva Eklēra makšķeres auklu, un pagāja labs brīdis, kamēr viņam izdevās ievelkt laivā nikni pretojošos jūras asari. Mazais pelmenis aizgriezies klusēja. Tikai tad, kad bija ticis galā ar savu pirmo šāsdienas lomu, Eklērs atsāka sarunu.

– Nu, labi. Kas tev liedz pieteikties kādā pīrāgu kuģa komandā?

– Kur tu esi redzējis pelmeni uz pīrāgu kuģa? – rūgti iesmējās Otto. – Tie man tūlīt izlaistu pildījumu vai liktu iet pa dēli. Nē, tik traks es neesmu, lai listu uz pīrāgu kuģa. Pavisam cita lieta būtu, ja es varētu kļūt par īstenu pīrāgu...

– Vai tad tas ir iespējams? – brīnījās Eklērs.

– Nezinu, vai tas ir tiesa vai ne, bet manā dzimtā ir leģenda par manu tālu senci – vecvecvectētiņu vai cik nu tur to «vec» sanāk, neviens īsti nezināja pateikt. Nu, lūk, viņš arī esot bijis īstens nemiera gars – nu nepavisam kā normāls pelmenis. Reiz viņš aizgājis no mājām un pazudis uz ilgu laiku. Visi jau domājuši, ka šis pagalam, bet tad kādu dienu viņš atgriezies ciematā, bet nu jau viscaur apcepies, brūns un spīdīgs – īstens pīrāgs! Sākumā radi viņu nepazina, bet, kad šis sācis runāt, īsi sakot, viņš esot izgājis cauri krāsnij! Liesmās soļot esot bijis briesmīgi – visas maliņas svilušas,

sāpējis tā, ka gar acīm melns metas, taču viņš tomēr izgājis tai cauri. Vēlāk viņš aizbraucis uz kāda kuģa, nav zināms – pīrāgu vai kāda cita, un kopš tā laika vairs nav redzēts, tikai radiem reizēm atsūtījis dāvanā neredzētus gliemežvākus no, Kulinārs vien zina, kādām jūrām! Lūk, tā! Taču visticamāk – tās visas ir tikai pasakas. Kurš gan laidīs pelmeni pīrāgu krāsni? Tur tak tiek tikai topošie pīrāgi! Un, pat ja es tur ielavītos, pietiktu īsu brīdi saminstināties, aizkavēties, un no manis iznāktu nevis pīrāgs, bet oglīte.

– Un kas tas par kuģi, ko tu pieminēji? – it kā starp citu ievaicājās Eklērs.

– Kāds kuģis? Nav nekāda kuģa, – mazais pelmenis strupi atcirta un aizgriezās.

Tai dienā par pīrāgiem un kuģiem vairs netika runāts, taču dzirdētais Eklēram nedeļa mieru. Bez naudas, ar vienu pašu pelmeņa mazo laiviņu viņš nekā nevarēja iesākt, taču ja būtu kuģis... Tad būtu iespējams doties jūrā ar cerību atrast speķa pīrāgu kuģi un kaut kādā veidā atbrīvot Magoņmaizīti. Patlaban Eklēram nebija ne mazākās jausmas, kā gan viņš varētu ko tādu paveikt, taču domas nebija apturamas un viņš cauru nakti fantazēja par mazā pelmeņa kuģi, meklēšanu, pakaļdzišanos un Magoņmaizītes atbrīvošanas iespējām, līdz aizmīga un sapņos neganti un nebeidzami cīnījās ar pīrāgu mežonīgo kapteini.

Trīs dienas vēlāk vētra iedzina mazā pelmeņa izmesto tiklu klinšu atradzēs, un abiem draugiem bija jāpaliek krastā, lai aizlāpītu saplēstās vietas. Otto ātri ierādīja Eklēram, kā rīkoties ar tiklu metamo adatu, un Eklērs izrādījās tik spējīgs skolnieks, ka drīz jau abi sēdēja krastā, labodami katrs savu tikla galu.

Visas pēdējās dienas Eklērs netika vaļā no domas par pelmeņa pieminēto kuģi un iespēju kaut kā pierunāt

draugu palīdzēt Magoņmaizītes meklējumos. Tagad likās, ka plāns ir skaidrs un nobriedis.

– Man te radās tāda doma, – it kā starp citu iesāka Eklērs. – Es esmu bijis gan Sorbonnā, gan dažās citās vietās un redzējis ne vienu vien krāsni.

Mazais pelmenis pārstāja mest tiklā cilpas, pacēla galvu un vērigi paskatījās uz Eklēru.

– Ja tu man palīdzētu manā ceļojumā, es varētu aizvest tevi līdz kādai krāsnij un savukārt palīdzēt tev tikt tai cauri... – Eklērs mierīgi turpināja, izlikdamies nemanām mazā pelmeņa saspringto uzmanību.

– Kādā ceļojumā? – Otto jautāja klusā balsī.

– Man ir kāds draugs, kam vajadzīga palīdzība, bet viņš ir tālu jūrā. Ja man būtu kāds kuģis, nu, kaut vai pavisam neliels... – te Eklērs apklusā un gaidīja, kas tagad notiks. Arī mazais pelmenis klusēja, taču tiklu vairs nelāpīja. Eklērs gan turpināja mierīgi mest cilpas, aizlāpot saplēstās vietas, it kā nekas īpašs nebūtu pateikts. Pēkšņi mazais pelmenis pielēca kājās. Tikla adata nokrita smiltis, taču viņš tai nepievērsa uzmanību.

– Labi, met mieru, – neskatīdamies uz Eklēru, izgrūda Otto. – Nāc līdzi!

Mazais pelmenis neatskatīdamies aizsoļoja uz laivu piestātņi. Eklēram nekas cits neatlika kā sekot.

Drīz abi sēdēja laivā. Otto sakumpis šūpojās uz soliņa laivas priekšgalā, bet Eklērs dūšīgi airēja. Debesis joprojām bija apmākušās. Vējš pieņēmas spēkā, un viļņiem šur tur jau izauga baltu putu galotnītes.

– Rādās, atkal būs vētra, – ieminējās Eklērs, taču Otto viņa vārdiem nepievērsa uzmanību.

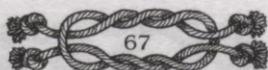
– Paņem mazliet vairāk pa kreisi! – Brauciena laikā neko vairāk par isām virziena norādēm mazais pelmenis neteica. Eklērs turpināja airēt. Tā pagāja krietna pusstunda. Laiva pabrauca garām visām viņu paras-

tajām zvejas vietām, taču mazais pelmenis klusēja un Eklērs turpināja smagi iegulties airos, dzenot nelielo laivu tālāk un tālāk starp arvien mežonīgāku fjordu klin-
tīm. Šur un tur vilņi bija klintīs izgrauzuši arkas un gro-
tas un tagad mežonīgi šļakstījās šaurajās vietās. Spēcīgākās brāzmās vējš brīžiem dīvaini un drausmi
iegauzījās klinšu spraugās. Eklēram pamazām kļuva
neomulīgi, un viņš jau sāka nožēlot, ka bija mudinājis
pelmeni kaut ko uzsākt.

Laiva slidēja garām lielai, tumšai alai labajā pusē,
kad mazais pelmenis beidzot pameta ar roku uz stāvā
krasta pusi un, pārkliegdams vēju, uzsauca: – Griez
iekšā!

Eklērs, neko nejautādams, sagrieza laivu. Tagad
sānu vilņi par visu varu centās to apgāzt, taču Eklērs jau
šo to mācēja no jūras zinībām – viņš iegrieza laivu vēl
vairāk un, vadīdams laivas aso purnu ieslīpi pret
vilņiem, lēni, bet veiksmīgi ieslidināja to tumšās alas
atverē. Iekšā bija mazliet mierīgāk – daži zemūdens
akmeņi alas vēja pusē darbojās kā mols, un pretēji
gaidītajam alā šļakstījās tikai īsi stāvvilņi. To skaņas
savādi atbalsojās augstajās akmens velvēs, radot nepār-
trauktu dobju šalkoņu.

Eklērs pārstāja cilāt airus un jautājoši paskatījās uz
draugu, taču mazais pelmenis tikai pameta ar roku, lai
Eklērs turpinātu airēt, un patiešām – dziļumā aiz klints
stūra pavērās alas turpinājums. Eklērs atsāka airēt.
Braucot dziļāk likumotajā alā, āra gaisma arvien vājāk
apspīdēja viņu ceļu. Vēl pēc viena pagrieziena Eklērs
sāka domāt, ka drīz gar sienu būs jātaustās ar rokām, lai
bez pārmērīga riska varētu tikt tālāk, bet tad priekšā
parādījās vāja atblāzma, un vēl pēc neilga laika laiva ie-
slīdēja plašā, augstu klinšu pilnīgi ieskautā ezerā. No
augšas to apspīdēja apmākušos debesu blāvā gaisma.

1021

Pirms daudziem gadsimtiem jūra bija izgrauzusi ceļu līdz šejieni, katrā paisumā dzīdama viļņus šaurajā klinšu spraugā.

Eklērs apbrīnā lūkojās uz augstajām smailēm, kas ielencā šo paslēpto ezeru, bet tad ierunājās mazais pelmenis.

– Tur tas ir, – viņš klusi teica, un Eklērs atskatījās. Kreisajā pusē no alas, pa kuru viņi bija iebraukuši, uz plakanas, ūdens tikko apsegtas klints plāksnes šķībi gulēja... maza vienmasta brigantina!

Eklērs pieairēja tuvāk klints plāksnei.

– Kā tu to dabūji? – viņš jautāja, rūpīgi apskatīdams kuģa korpusu. Tas neizskatījās pārāk labi – sānos virs ūdenslīnijas rēgojās liels, ielauzts caurums, krāsa sen nolobījusies, taču masts vesels un apšuvuma dēļi stingri. Kuģītis izskatījās vecs un noplucis, taču spējīgs pēc kārtīga remonta vēl kādreiz doties jūrā.

– Es to atradu ieskalotu grotā. Tas bija līdz pusei pilns ar ūdeni, taču laimīgā kārtā balasts bija novirzījies tā, ka tas lielais caurums bija virs ūdens. Katru reizi, kad bija paisums, es to pamazām vilku dziļāk alā, līdz novietoju te...

– Viens pats? – neticīgi pajautāja Eklērs, bet mazais pelmenis tikai paraustīja plecus.

– Es izmantoju taļlas un milzumu virvju. Tas prasīja veselu nedēļu, bet nu tas ir te, – viņš atbildēja.

– Nez kam tas ir piederējis?

– Izskatās, ka jūras kaujā kādi pīrāgi būs viņam to caurumu izšāvuši. Komanda droši vien jau sen pagalam... vai burā ar citiem kuģiem. Es neko daudz nezīnu par jūras likumiem attiecībā uz pamestiem kuģiem, taču domāju – tagad tas ir mans kuģis.

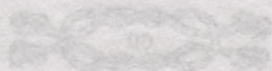
– Vienreizīgi! – Eklērs joprojām skatījās uz mazo, glīto brigantīnu un nevarēja noticēt pats savām acīm.

– Kā tu domā – vai mēs varētu to salabot? – klusi pajautāja mazais pelmenis.

– Es nezinu, – atbildēja Eklērs, – bet mēs noteikti pamēģināsim.

Savā iztēlē Eklērs jau redzēja brigantīnu veselu un no jauna nokrāsotu šķeļam viļņus. Taisnā bura un klīveris vējā izliekušies!... Tas bija lieliski!

Ārpusē sākās īsta vētra. Bangu dunoņa dobji atbalsojās alā, un nelielajā debesu laukumīnā strauji slidēja spuraini, svina krāsas mākoņi, taču Eklēru un mazo pelmeni tas netraucēja – šajā ezerā starp augstajām, stāvajām klintīm ūdens bija mierīgs. Draugi stingri piesēja laivu pie brigantīnas un, uzrāpušies uz klāja, sāka rūpīgi pētīt nelielo kuģīti no ārpuses un iekšpuses, lai noskaidrotu, cik un kādi darbi būtu veicami, lai ar to varētu atkal iziet jūrā.

Devītā nodaļa
MAGOŅMAIZĪTES JAUNAIS TĒRPS

Uz pīrāgu kuģa sāka notikt pavisam savādas lietas. Vispirms kādu vakaru Puspīrāgs, pie stūres stāvēdams, pamanīja, ka kapteinis Mordāns uz komandtiltiņa rīkojas ar pīto guļamtiklu, cenzdamies vienu tā galu piesiet pie bezānmasta¹, bet otru – pie treliņiem. Viņam gan veicās ne visai labi, jo bezānmasts izrādījās par resnu guļamtikla atsaitēm – bija ar nazi jānošņāpj krietns tauvas gals, lai nostiprinātu nedrošo konstrukciju.

– Kam tad šitā uzpadirikte? Lidojošās zivis ķersat, vai? – Puspīrāgs, nevarēdams novaldīt ziņkārību, ievaicājās, bet kapteinis Mordāns no šī patiesībā nevainīgā jautājuma kļuva negaidīti nikns un iespēra ar savu koka kāju pa gluži nevainīgajiem treliņiem.

– Kruķis un spelte! – viņš ierēcās. – Es taču arī varētu ieelpot kādu bišķīti svaiga gaisa! Un galu galā – kam kāda daļa, kur kāds guļ? Ir taču vasaras laiks, – viņš piebilda jau klusākā balsī.

Puspīrāgam pietika saprāta šo tēmu tālāk neattīstīt. Gan viņš, gan arī izbrīnītā komanda vēlāk vairs neko nejautāja, un Mordāns naktīs vientuļi šūpojās uz komandtiltiņa, ar saviem skaļajiem krācieniem biedēdams garām peldošos delfinus. Svaiga gaisa viņam tur bija atliku likām, taču komanda savā kajītē pusbalsīs visai pamatoti sprieda: lai nu kā, bet svaiga gaisa trūkums uz jūrā ejoša burinieka tā kā nebūtu novērots.

¹ Bezānmasts – trešais masts no kuģa priekšgala.

Vaina patiešām nebija svaiga gaisa trūkumā. Visu šo pārmaiņu cēlonis bija Magoņmaizīte.

– Vai tad man būs jāiet gulēt pie matrožiem? Vai tur ir dāmu tualete? – jau pirmajā vakarā viņa pajautāja un naivi blisināja savas skaistās acis. Nosūtīt meiteni uz matrožu kubriku¹ Mordāns negribēja nekādā gadījumā.

– Es nevaru gulēt vienā telpā ar nepazīstamu vīrieti, – Magoņmaizīte klirīgi turpināja risināt šo viņai visai svarīgo tēmu. Galu galā kapteinis Mordāns nošķēcās un izmetās no savas kapteiņa kajītes, vēlāk visu nakti vazādamies pa klāju un biedēdams stūrmani Pedro, kam likās, ka Mordāns cenšas viņu pieķert kādā stūrēšanas paviršībā un par sodu pakārt pie rājas², līdz viņš, Pedro, saulē galīgi sažūš. Tam visam sekoja arī Mordānam pašam visai nepatīkams turpinājums. Pēc negulētās nakts viņš kļuva tik miegains, ka negaidīti burās iepūtušā spēcīgākā brizītē gandrīz pārvēlās pār falšbortu, jo bija piemidzis, atspiedies pret to. Lai kaut kā glābtos no šīm miegainības mokām, Mordāns pēdīgi ieāķēja abas rokas virvju kāpnēs, kas veda augšā uz masta topu³ un «vārnu ligzdu». Tā viņš varēja radīt iespaidu, ka stāv pie borta un skatās tālēs, meklēdams pēc kāda kuģa. Karādamies maitu lijās pozā, Mordāns pēdīgi laimīgi iemīga. Taču tam bija nelāgas sekas. Komandai likās, ka viņu vadonis patiešām vēro horizontu, un viņa galvas klanīšanos viņu ritmā matroži uztvēra kā draudus gaidāmajiem tirgotāju kuģiem, taču, kad tāds kuģis – Rokforas hercogam piederoša sieru galera ar veselu baru lieliski smirdošu knapsieriņu airētāju – patiešām parādījās traversā, gaidāmais uzbrukums nenotika, jo kapteinis tikai šūpojās kāpnēs un nedeva nekādas

¹ Kubriks – guļamtelpa matrožiem kuģa priekšgalā.

² Rāja – masta šķērskoks, pie kura stīprinātas taisnās buras.

³ Tops – masta smaile.

komandas. Pīrāgi uz savu roku, bez Mordāna rikojuma neuzdrošinājās neko uzsākt. Viņiem likās, ka kapteinis ir ieslidzis neizprotamās pārdomās un viņu traucēt būtu pat bīstami, kaut gan – palaist garām šādu drošu laupījumu, tas bija kas neredzēts «Speķa Lodes» pīrāgu mūžā! Tikai vēlā pēcpusdienā kaiju brēcieni pamodināja kapteini Mordānu un viņš, pusmiegā nesaprazdams, kur atrodas un kas ar viņu notiek, labu brīdi cīnījās ar virvju kāpnēm, ko noturēja par cietuma valgiem, līdz pēdīgi atbrīvojās un nogāzās atmuģuriski uz klāja. Vēlāk uz Puspīrāga biklo jautājumu, kādēļ viņi nav uzbrukuši sieru kuģim, Mordāns izbrīnīts atbildēja: – Kāds kuģis? Es neredzēju nekādu kuģi, pipari un pelni!

Rezultātā Mordāns katru nakti šūpojās uz komandtiltiņa savā guļamtiņā. Taču ar to brīnumi vēl nebeidzās.

Ceturtajā dienā pēc sagūstišanas Magoņmaizīte iznāca no kapteiņa kajītes, tērpusies pusgarās, melnās biksēs ar lampasiem¹, zilā tresēm nošūtā frencī, baltā kreklā ar mežģīņu žabo, ādas zābakos un trīsstūreni galvā. Aiz jostas viņa bija aizbāzusi krama pistoli un izskatījās ļoti pievilcīga. Plecīgajam Baltijas pīrāgam

¹ Lampass – krāsaina auduma lente, kas uzšūta uz bikšu sānu vīles.

Indriķim, to ieraugot, pīpe izkrita no mutes tieši klēpī, un viņš tā sēdēja, muti pavēris, līdz no bikšu priekšas sāka celties dūmi un Pedro viņu izglāba, uzgāzdams spaini ūdens. Puspīrāgs aizrijās ar tabakas višķi, ko, pie stūres stāvēdams, pastāvīgi zelēja, bet kapteinis Mordāns steidzīgi nokliboja lejā no komandtiltiņa.

– Sarkanie pipari, ko tas nozīmē? – ierēcās kapteinis Mordāns. – Kur ir tava rozā kleita?

– Tā bija kļuvusi netīra. Jūs, kapteini, taču nedomājat, ka man vajadzētu staigāt te apkārt nosmulētai un smirdošai? – Magoņmaizīte iesprauda rokas sānos un no cepures apakšas ieskatījās Mordānam acīs. – Es kleitu izmazgāju.

– Nu, bet... Nu... Tas taču tomēr, kaut kā... Biksēs un zābakos! Pelni un ogles! – Mordāns īsti nezināja, ko teikt.

– Es taču nevarēju nākt ārā kaila? – Magoņmaizīte turpināja, joprojām cieši skatīdamās kapteinim acīs. Mordāns piesarka, piepūtās, un ap viņu spēji novirmoja ass sīpolu aromāts. Tad viņš apcirtās un, koka kājai pret pakāpieniem klauzot, kāpa atpakaļ uz komandtiltiņa.

– Labi, ka jūs neatradāt lādi ar desu ādām, tad gan izskatītos jauki... – viņš izmeta pār plecu.

Lai gan izmazgātā kleita drīz izžuva, Magoņmaizīte joprojām staigāja pa kuģi savā jaunajā apģērbā. Viņai tas patika daudz labāk nekā agrākās mežģīnes un rožainie saulesargi.

Desmitā nodaļa

SIMT BUŠEĻU ATLASĪTU MAGOŅU

Radziņam jau bija pagalam apnicis vārtīties gultā un tēlot sirdzēju, tikai viņš nekādi nevarēja izlemt, kurā brīdī un kādā veidā paziņot par savu izveseļošanos. No otras puses, ja viņš pieceltos, būtu jāiziet no mājas, kaut kas jādara un jāatbild uz jautājumiem. Palikšana gultā nodrošināja patikamu bezatbildību. Tā Radziņš mocījās grūtās pārdomās un turpināja izlikties slimis, līdz kādu rītu viņu pamodināja Baltmaizes Batons, strauji ienākdams guļamistabā un aizcirdams durvis.

– Pietiks vārtīties, – viņš teica balsī, kas nepieļauj iebildumus. – Celies augšā, nomazgājies un apģērb kaut ko pieklājīgu!

Radziņš pieslējās gultā sēdus. Kaut kas viņam nepatika tēva balsī.

– Man griežas galva... un celis, – viņš pamēģināja ierasto vārģo balsi, bet Batonu tas nepārlicināja.

– Lai pēc desmit minūtēm tu būtu lejā viesistabā! Saģērbies tā, lai mēs varētu iziet pieklājīgā sabiedrībā! – tēvs nogrieza kā ar nazi un devās ārā no guļamistabas, durvis uz mirkli aizkavēdamies. – Un lai tu vairs neatģadinātu gavēņa pankūku! Man tas pasaules cietēja ģimis ir līdz kaklam!

Durvis aiz Batona aizcirtās, un Radziņš saprata, ka viņa slimošana ir beigusies. Radziņš izlēca no gultas un sāka ģērbties. Patiesībā izlikšanās par slimu viņam jau bija līdz kaklam un tēva rikoģums nāca kā glābiņš. Vismaz nebija pašam kaut kas jāizlemj.

Kad Radziņš nonāca lejā, Baltmaizes Batons viņu jau gaidīja, tērpies vizītsvārkos un izejamo spieķi rokās. Neko neteicis, tēvs devās no mājas ārā, un Radziņam nekas cits neatlika kā sekot. Ceļš nebija tāls, un drīz viņi nonāca pie Magoņu Rituļa mājas parādes durvīm. Batons parāva zvana rokturi, un kaut kur dziļi mājā atsaucās klusa šķindoņa.

– Es neiešu tur iekšā! – Radziņš spēji apstājās.

– Tu iesi tur, kur es tev likšu! – tēvs izslējās. – Tas tevi atradinās no jahtu nogremdēšanas un svešu meiteņu izdalīšanas pīrāgiem!

Durvis atvēra Magoņu Rituļa ilggadējais kambarsulainis Magoņu Sausiņš. Magoņmaizītes vecāki ciemiņus sagaidīja viesistabā. Štrūdele stāvēja kā vienmēr – stīvi

izslējusies, it kā grūtības un raizes neatstātu uz viņu nekādu iespaidu. Magoņu Ritulis izskatījās daudz sliktāk. Viņš sakumpis sēdēja atzveltnes krēslā un viesu sveicieniem atbildēja tikai ar galvas mājienu.

– Nav iespējams vārdiem izteikt to nožēlu un līdzjūtību, ko mēs izjūtam jūsu meitas traģiskās pazušanas sakarā, – cienīgi uzsāka savu iepriekš sagatavoto runu Batons, bet Radziņš stāvēja mazliet aiz viņa, minēdams, kāds gan varētu būt nolūks šim tēva gājienam.

– Es saprotu, ka nekas, izņemot viņas laimīgu atgriešanos, nespēs mazināt jūsu ciešanas, – Batons turpināja, – tieši tādēļ mēs nākam iespēju robežās sniegt palīdzīgu roku. Es esmu nolēmis vairs neatrunāt savu dēlu un, lai gan viņš pēc cīņā ar nelietīgajiem pīrāgiem gūtajiem ievainojumiem vēl nav pilnībā atkopies, atļaut viņam nekavējoties doties jūsu meitas Magoņmaizītes meklējumos ar cerību atgriezt viņu mājās sveiku un veselu.

Radziņš sastinga, kā ar mietu pa galvu dabūjis. Kā – neatrunāt? Kādos meklējumos!? Vai viņam tagad tiešām jādodas pie pīrāgiem? Vai tēvs ir kļuvis galīgi traks? Radziņš taču ir vienīgais mantinieks, vienīgais Batonu dzimtas turpinātājs! Lai taču tā bulciņa paliek, kur viņa ir! Varbūt viņai tur pat patīk! Un Radziņš jau pavēra muti, lai apstrīdētu šo nejēdzīgo paziņojumu, bet, sastapis Batona atpakaļ pamestu ledainu skatienu, muti atkal aizvēra.

– Tas ir ļoti augstsirdīgs piedāvājums. Tiesa, es esmu apsoliļis simt bušeļu atlasītu magoņu... – nogurušā balsī uzsāka Magoņu Ritulis, bet Batons viņu pārtrauca.

– Ne jau par bušeļiem ir runa! Galvenais – atgriezt jūsu meitu ģimenes lokā! Jūs zināt, ka mans dēls cīnijās kā lauva, lai labotu jūsu stulbā kalpotāja neapdomību,

mūsu jahta tika nogremdēta, manu dēlu ievainoja, tomēr viņš ir gatavs nekavējoties doties ceļā. Mēs iegriezāties pie jums, Magoņu Rituļa kungs, tikai tādēļ, lai jūs zinātu, ka nekas nav aizmirsts, cerības nav atmestas un mans dēls darīs visu, kas iespējams! – Un Batons cienīgi paklanījās Magoņu Ritulim.

– Vai tu pirksi man jaunu jahtu? – naivi pajautāja Radziņš.

– Kādu jahtu? – ātrumā nesaprata Batons.

– Nu, man taču būs jādodas jūrā un jādzenas viņiem pakal... – samulsa Radziņš.

– Protams, es nopirkšu jahtu! Varbūt pat nelielu kuģi! Es darīšu visu, kas nepieciešams! Kādam taču jādodomā par pilsonisko vienotību! – nikni saraucis uzacis, paziņoja Batons.

– Paldies par jūsu labo sirdi! – atbildēja Magoņmaizītes tēvs, slaucīdams mitras kļuvušās acis, un pat Štrūdele stīvi palocīja galvu. Viņa jau nu gan neaizmirsā, no kuras jahtas tika aizvesta viņas meita. Ja nu tagad vainīgais grib pamēģināt vērst visu par labu, viņa, protams, nekā neteiks. Lai viņas pamikstais vīrs birdina aizkustinājuma asaras, bet, ja meita atgriezīsies dzīva un vesela, Štrūdelei atradīsies daži kaulaini vārdi šiem balto miltu pūšļiem.

Tikai uz ielas Radziņš uzdrīkstējās pavērt muti.

– Vajadzēs tādu lielāku kuģi, varbūt pat vidēju barku, lai var paņemt kārtīgu komandu... – viņš sāka prātot. Viņš jau redzēja sevi uz komandtiltiņa tumši zilā frencī ar zeltītām pogām, komandējot matrožus, – tāds vēju appūsts, pieredzējis jūras vilks, kas vadījis savus padotos cauri briesmām un piedzīvojumiem, asiņainā cīņā atgūš daiļo meiteni – tiesa, Radziņam jau bija piemirsies, kā viņa īsti izskatījās, taču tam nebija lielas nozīmes – noteikti ļoti daiļo meiteni, kas piekļaus savu

galvu viņa pulvera dūmos nokvēpušajām krūtīm un apbrīnos viņa kaujās izrobotā zobena asmeni...

– Man ne prātā nenāk pirkt tev kaut kādu kuģi! – Batons asi pārtrauca Radziņa sapņus. – Vai tu esi pavisam stulbs? Ko tu darīsi ar kuģi? Vai tad nepietiek ar vienu jūras dzelmē? Vēl kādu gribi nogremdēt?

– Nu, bet man taču būs jādzenas pakal... – galīgi apjuka Radziņš.

– Lai pīrāgi tev atkal nolaistu dibenā? Varbūt tu ceri, tavam paurim atkal paveiksies ievelties kādā laivā, kas būs istā brīdī pagadījusies apakšā?

– Kā tad es?... – Radziņš vairs nekā nesaprata.

– Tu kopā ar vienu no karavānām dosies uz Džadidas vergu tirgu un meiteni vienkārši nopirksi. Visas pīrāgu sagūstītās skaistules agrī vai vēlu nonāk tur. Pīrāgi parasti burā, nekur īpaši nesteigdamies – domāju, ka pa zemes ceļu tu nonāksi tur tieši laikā. Nu, varbūt tev būs Džadidā jāpagaida kāda diena. Un simt bušeju atlasītu magoņu ar uzviju nosegs visus izdevumus, – pacietīgi, kā galīgam stulbenim Batons paskaidroja.

– O! – Radziņš bija pārsteigts par tēva gudrību. – Un mēs pat gūsim peļņu.

– Nu, redz, pēc ilgākām pārdomām pat tu sāc kaut ko saprast! Ak, ne velti vectēvs Kliju Kukulis teica: «Ja tev, Baton, būtu septiņi dēli un viens no tiem tāds mulķis, tas vēl nebūtu nekas, bet tev ir tikai viens!» – un Batons smagi nopūtās.

– Kāpēc tu man ātrāk to visu nepateici?

– Lai tu kādā picērijā izmuldētos? Turklāt, pēc maniem aprēķiniem, tieši tagad ir istais laiks posties ceļā.

Radziņš dziļi ievilka elpu. Arī tas nemaz nebija slikti. Patiesībā šāds risinājums bija pat vēl daudz labāks – nebūs jādodas riskantā jūras braucienā ar

slikti paredzamām sekām, tā vietā – lielisks ceļojums cauri vairākām zemēm ar pilnu kabatu naudas! Ir patiešām labi būt jaunam un bagātam! Un, ja tā apdomā, kas gan izsekos, vai Radziņš patiešām aizceļos līdz Džadidas tirgum? Vēlāk varēs teikt, ka meitene tur nepārādijās vai kāds cits to nopirka. Šeit pavērās tūkstošiem iespēju! Jauns, izskatīgs puisis ar biezu naudasmaku kabatā un brīvs kā vējš laukā...

– Tev līdzī brauks mans brālēns Cvībaks, – tēva skarbā balss izjauca Radziņa rožainos sapņus. – Viņš pieskatīs tevi un arī naudasmaku.

Tas jau bija sliktāk. Tēva vecākais brālēns Cvībaks bija pagalam sazuvis un slavens ar savu godprātību un skopo dabu. Nu ceļojums vairs tik labi neizskatījās.

– Es savu mūžu nebūtu sūtījis tevi pakaļ kaut kādām pazudušām mamzelēm, bet pēdējā laikā mūsu lietas vairs nemaz neiet tik labi, kā būtu gribējies. Simt bušeļu atlasītu magoņu būtu īsti laikā, nu tad – esi, lūdzu, tik izdarīgs un pārved to meitieti viņas vecākiem, – negribīgi pabeidza Baltmaizes Batons. Viņi bija nonākuši atpakaļ pie Batona mājas. Pie durvīm Radziņš vēl klusi pajautāja.

– Kad man būs jābrauc?

– Šodien savāksi līdzī ņemamās mantas, rīt – atvačīsimies, parī agri no rīta varēsi doties ceļā – knoblohu cunftes tirgoņi ar ķimeņu karavānu tieši tad dosies ceļā uz Desu zemes galvaspilsētas Ņamburgas gadatirgu – tas ir gandrīz pa ceļam. Par tālāko jūs vienosieties ar Cvībaku, – strikti atbildēja Batons un iegāja mājā. «Jā, jā, vienoties ar Cvībaku, tas ir tāpat, kā sarunāt ar šļūdoni,» – pie sevis nodomāja Radziņš, sekodams tēvam.

Vienpadsmitā nodaļa **BRIGANTĪNA**

klēra un mazā pelmeņa dienas tagad ritēja ļoti saspringti. Agri no rīta viņi brauca jūrā un iemeta tīklus. Pēc tam līdz pēcpusdienai braukāja gar piekrasti, vākdami dažādus izskālotus dēļus un citus kokmateriālus, kas varētu noderēt brigantīnas remontam. Izcēluši tīklus, kuros reizēm bija vairāk, reizēm – mazāk mailišu, un nodevuši lomu starpniekam, zivju tirgotājam Siļķu Pudiņam, abi draugi pazuda slepenajā grotā, lai līdz tumsai strādātu uz sava sapņu kuģa. Visa nauda, ko viņi nopelnīja ar zveju, aizgāja, pērkot virves un takelāžai nepieciešamās bronzas detaļas.

– Kā tu viņu nosauksi? – iejautājās Eklērs, ēvelēdams apšuvumam domātu dēli.

– Es nezīnu, – samulsa pelmenis un pārstāja špleisēt¹ virvi enkuram. – Tu taču esi gājis visādās augstās skolās un noteikti zini dažādus skaistus vārdus.

– Nujā, bet tas ir tavs kuģis.

Pēc šiem Eklēra vārdiem mazais pelmenis kļuva nopietns un pat nolika nepabeigto virves gabalu uz klāja.

– Tas ir mūsu kuģis, tikpat mans, kā tavs, – viņš teica. – Mums abiem to vajag vienādi. Tev ir jātiek pie tava drauga, man – jāatrod mana krāsns. Viens bez otra mēs to nemūžam nepaveiksim.

– Tas draugs... tas draugs ir meitene, – pēc brīža atzinās Eklērs.

– Aha, – noteica pelmenis un atsāka darbu.

¹ Špleisēt – savījot līdzzeni savienot divu tauvu galus.

– Un viņu ir sagūstījuši pīrāgi, – Eklērs turpināja. Nupat viņam likās ļoti svarīgi, lai starp viņu un mazo pelmeni vairs nepaliktu nekādas neskaidrības vai melu.

– Aha, – Otto atkal atteica.

– Nu, ko tu visu laiku «aha» un «aha»! – iesaucās Eklērs, sākdams jau skaisties. – Vai tad tu nesaproti, ka tas būs ļoti bīstami? Tā, tagad es esmu tev to pateicis, un tu vari mani sūtīt bekot.

– Aha.

– Otto!

– Kāpēc tu kliedz uz mani? – mazais pelmenis šķelmīgi pasmaidīja. – Pīrāgi jau nebūs briesmīgāki par maizes krāsni. Ja mums jāiet karot ar pīrāgiem, labi – iesim karot ar pīrāgiem.

– Tie ir spēka pīrāgi, un viņus vada pats briesmīgais kapteinis Mordāns, – Eklērs uzskatīja par nepieciešamu izstāstīt visu līdz galam.

– Viņš ir Mordāns, es esmu Otto, – nu jau pavisam jautri iesmējās mazais pelmenis. – Kad es iziešu cauri krāsniņ, mēs vēl paskatīsimies, kurš no mums būs briesmīgāks pīrāgs.

Eklērs atviegloti nopūtās. Viņš bija ļoti baidījies no šīs sarunas, kas agrāk vai vēlāk būtu neizbēgama.

– Var būt, ka mums nemaz nevajadzēs kauties, – viņš atkal ierunājās. – Es neesmu tik dumjš, lai turētu sevi par lielu karotāju. Es ceru izdomāt kaut kādu viltību. Galvenais – mums viņi jāatrod.

– Jā, jūra ir liela, – piekrita mazais pelmenis un brīdi apdomājās. – Ja mēs viņus neatradīsim kaut kur uz rietumu ceļa, būs jāburā uz Tortiljas salu – tur viņi atgriežas agri vai vēlu. Tā sala ir īsts pīrāgu midzenis!

Abi atsāka darbu. Klājs jau bija nodrīvēts, un masts par jaunu noslipēts. Tagad mazais pelmenis cīnījās ar takelāžas sarežģītajiem pinumiem, bet Eklērs centās

pielāgot sagatavotos dēļus, lai aizlāpītu lielo caurumu kuģa sānos. Tuvojās vakars, un, saulei ejot uz rietu, slepenajā ezerā starp augstajām klinšu sienām kļuva arvien tumšāk. Mazais pelmenis aizdedza eļļas lukturi un piekāra to pie masta, lai varētu turpināt darbu.

– Sauksim to par «Ugunsbultu», – pēkšņi ierunājās Eklērs. – Par «bultu» tāpēc, ka mēs gribam, lai viņa skrietu pa viļņiem kā bulta, un par «uguns» tāpēc, ka tev būs jāiet caur krāsni.

– «Ugunsbulta»! – pelmenis izgaršoja šo vārdu. – Skaisti! Man patīk!

– Tiešām? – nopriecājās Eklērs.

– Tiešām, – apstiprināja mazais pelmenis, – reizēm tomēr ir kāds labums no iešanas tajās augstajās skolās, vai ne?

Tovakar viņi strādāja, līdz debesīs iedegās zvaigznes. Tikai tad, kad gar ezeru ieskaujošajām klinšu smailēm parādījās pilns mēness, mazais pelmenis nosvieda sakārtoto virvju rituli un izstaipījās.

– Metam šodien mieru, – viņš teica un plati nožāvājās. – Tev vēl jāairē līdz mājām.

– Dažiem jau veicas ar isām rokām, – isi atjokoja Eklērs.

Kad viņu laiva ieslidēja alā, lai dotos uz atklāto jūru, mazais pelmenis vēl atskatījās uz tumsā tikko samānāmo brigantīnas siluetu.

– Arlabunakti, «Ugunsbulta», – viņš klusi teica. Lai pārvarētu paisuma radīto straumi, Eklērs stingrāk iegūlās airos, un laiva ieslidēja tumšajā alā.

Divpadsmitā nodaļa **PORTUGĀĻU GALEONS**

arežģījumi uz «Speķa Lodes» turpinājās. Tagad kapteinis Mordāns savā guļamtiņā varēja izgulēties, tomēr tas, ka viņš vairs nevarēja kā ierasts pavadīt laiku savā kajītē, viņu padarīja niknu un kašķīgu. Dažs labs pīrāgs pavisam uzskatāmi dabūja uz savas ādas izjust kapteiņa slikto omu. Pat Puspīrāgs, kapteinim tuvojoties, pietupās aiz stūres rata, lai nebūtu tik uzkrītošs. Tikai kad uz klāja iznāca Magoņmaizīte, joprojām tērpusies biksēs, frencī un trīsstūreni galvā, Mordāns pārstāja lādēties, taču tas nemazināja viņa īgnumu.

Toties pilnu Mordāna niknuma mēru dabūja izjust kāds portugāļu galeons¹. Tas bija pusmilitārs kurjeru kuģis, kas parasti veda uz raušu galvaspilsētu Malagu aizjūras kolonijas Kartahenas nodokļus. Tā kā naudas lāde vienmēr bija liela, uz kuģa tās apsargāšanai allaž atradās Portugāles karaliskās gvardes nodaļa – visi kā viens slaidi noauguši sinepju rauši, bruņoti ar garām musketēm un īsiem likiem zobeniem. Viņu leitnants nēsāja varenas sparģeļu ūsas un sarkaniem pušķiem rotātu alebardu. Arī kuģis bija bruņots – četri aprikožu kauliņiem lādējami vidēja kalibra lielgabali katrā bortā un garš, smails bronzas tarāns bugsprieta² vietā.

Kad «vārnu ligzdā» sēdošais pīrāgs – šoreiz tas bija vidējais no melnajiem dienvidniekiem – iebrēcās savā dīvainajā izloksnē: «Kuga! Kuga! Baba kuga!», kapteinis

¹ Galeons – liels spāņu kara kuģis ar diviem mastiem un taisnajām burām.

² Bugspriets – izvirzīts apaļkoks kuģa priekšgalā.

Mordāns aiz prieka palēcās. Beidzot būs kur izgāzt pāri malām kūšājošo īgnumu! Tas tur sasodītais buru plandītājs samaksās par visām bezmiega naktīm, par kaijām, kas rītos parasti apķēzīja guļošā Mordāna svārkus, par smīnošajiem pīrāgu mūļiem, kad tie manīja savu kapteini apraujam spēcīgāku vārdu virkni, līdzko Magoņmaizite parādījās uz klāja. Par to, ka Mordāns nekādi nespēja izturēties pret meiteni kā pret parastu gūstekni, ko paredzēts pārdot tuvākajā vergu tirgū. Par visu nāksies samaksāt sasodītajam portugāļu galeonam, kas jau kļuva labi saredzams kreisajā bortā, jo «Speķa Lode» pilnās burās nesās tam pakaļ un bija krietni ātrāka. Un kas par to, ka šie portugāļu jūrnieki nenieka nezināja par kapteiņa Mordāna ķibelēm un nekādi nevarēja būt pie tām vainīgi?

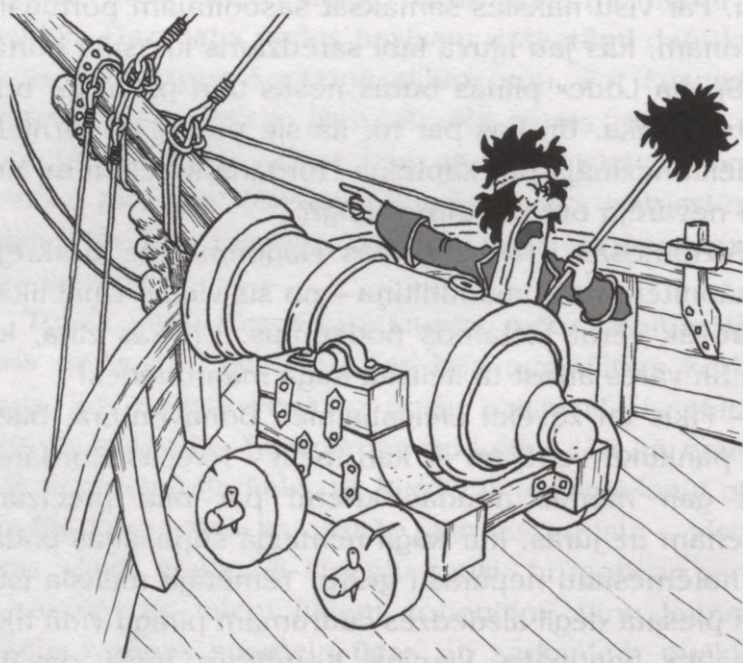
Aizraujošās izrādes gaidās Magoņmaizite uzskrēja pa kāpnītēm uz komandtiltiņa – no šīs vietas viņai likās visdrošāk vērot bīstamos notikumus. Un kas zina, ko visu tik varēs atrast tā lieliskā kuģa mantu lādēs!

– Piķis un zēvele! Lielgabalniek Bonaventura, bliez tam pankūku vedējam ar kartupeli! – ierēcās Mordāns, kaut gan mērķis atradās krietni par tālu precīzam šāvienam uz jūras, kur kuģa nemitīgā šūpošanās padarīja notēmēšanu neparasti grūtu. Tēmētāja māksla istā brīdī piesaut degli aizdedzes caurumam pīrāgu vidū tika uzskatīta par paša Vienīgā Konditora īpaši dāvātu talantu. Bonaventura bija viens no šādiem ar labu šāviena brīža izjūtu apdāvinātiem tēmētājiem.

Ja tuvcīņā resnajai kulevrīnai ļoti labi derēja mīkstie persiki, kas izšķīzdami trieca gar zemi pat vairākus pretiniekus uzreiz, un buru noraušanai – nelobītie kašāni, tad īpašiem tālšāvieniem pīrāgi vienmēr kravas tilpnē glabāja zaļus kartupeļus. Ar tiem gan bija grūti apieties, jo, ilgāku laiku uzglabāti, kartupeļi izlaida asnus un

pirms šaušanas tie bija jāapcērt, lai lādiņu varētu iedabūt stobrā. Taču, reiz izšauti, zaļie kartupeļi lidoja daudz tālāk par parastajām lodēm un, ja trāpīja pretinieka kuģim, izsita milzīgus caurumus, jo bija smagi un cieti.

Kamēr pīrāgi lādēja kulevrinā kartupeli, galeona komanda saprata, ka no daudz ātrākā pīrāgu kuģa izbēgt neizdosies, un kapteinis deva komandu pilnam apgriezianam, lai strauji dotos pīrāgu kuģim pretī un

pamēģinātu laimi kaujā. Pūta spirts sānu vējš, un abi kuģi pilnās burās strauji tuvojās viens otram. Resnais pīrāgu lielgabals beidzot bija pielādēts un izšāva, taču trāpījums nebija tik veiksmīgs, kā pīrāgiem būtu gribējies, – milzīgais kartupelis trāpīja tieši pretim nākošā galeona tarānam, uzdurdamies tam uz smailes. Tagad portugāļu kuģis nesās pretī «Speķa Lodei» ar kartupeli tarāna galā.

Pīrāgi apjuka. Šāds iznākums resnā lielgabala šāvienam viņiem vēl nebija gadījies. Mordāns, iekrampējies margās, stīvi blenza uz neveiksmīgo kartupeli. Arī viņam īsti nebija skaidrs, ko ar to lai tagad iesāk, bet Magoņmaizīte nepacietībā dīdījās viņam blakus. Viņa gaidīja abordāžas kauju, kad kuģi sasitas ar sāniem, pulvera dūmos varonīgi cīnītāji uzbrūk ar asiem ieročiem, gaisā zib zobeni, sprāgst pistoles, blīkšķ lielgabali un viss ir tik ļoti, ļoti romantiski un aizraujoši!

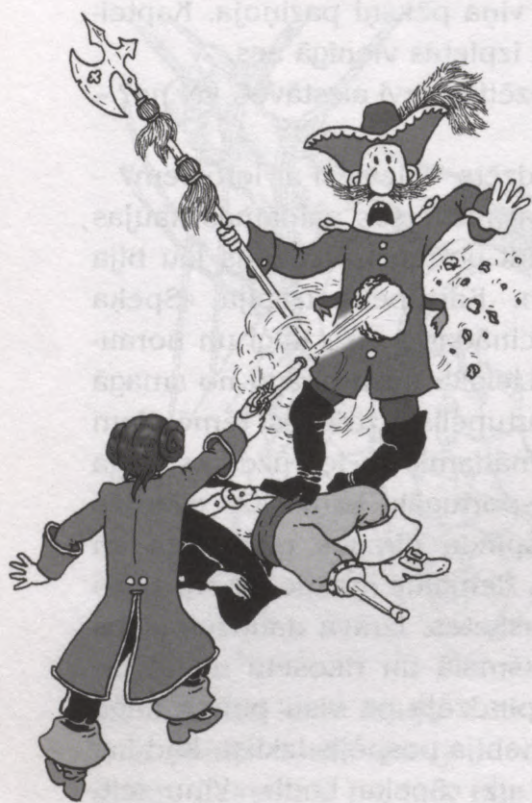
– Man vajag pistoli! – viņa pēkšņi paziņoja. Kapteinim Mordānam no izbrīna izpletās vienīgā acs.

– Man taču var ievajadzēties sevi aizstāvēt, vai ne? – Magoņmaizīte turpināja.

– Muļķības! Kur tas redzēts – sievieši ar ieročiem? – Mordāns iešnācās un atkal pievērsās gaidāmās kaujas laukam, bet pa šo īso brīdi portugāļu galeons jau bija pietuvojies pīrāgu kuģim. Kartupelis trāpīja «Speķa Lodei» tieši pa vidu, satricinādams visu kuģi un noraudams kravas lūkai vāku. Lielākā tiesa pīrāgu no smagā trieciena apvēlās, bet kartupelis uztriecās tēmētājam Bonaventuram, to apdullinādams un iegruzdams kuģa tilpnē. Kartupelim sekoja portugāļu karaliskās gvardes muskešu zalve, kas piespieda pīrāgus pietuities un slēpties aiz klāja izbūvēm. Nemaltie melnie pipari, ar ko portugāļi lādēja savas musketes, izrāva daudzus sīkus caurumus grotburas apakšmalā un rikošetā no baka¹ izbūves un falšbortiem spindzēja pa visu pīrāgu kuģa klāju. Dūmu mākulis vēl nebija paspējis izklist, kad karaliskie gvardisti pārlēca uz «Speķa Lodi». Viņu leitnants uztrausās uz kartupeļa un, pušķoto alebardu ap galvu griezdam, mudināja savus padotos uzbrukt apjukušajiem pīrāgiem.

¹ Baks – kuģa priekšgals.

– Atū, atū! Portvīns un Malaga! – viņš auroja. Nu arī pīrāgi atgūvās, un sākās briesmīga cīņa. Portugāļu gvardisti ieņēma pīrāgu kuģa vidusdaļu un varonīgi vicināja savus ieročus. Viņi labi saprata, ka sakāves gadījumā žēlastība nav gaidāma – visi kuģinieki tuvākajās jūrās zināja par briesmīgo kapteini Mordānu un viņa nevaldāmo komandu. Turklāt atšķirībā no pīrāgiem gvardisti bija lieliski apmācīti. Lai kā pīrāgi vicināja savus draudīgos ieročus, viņiem neizdevās caursist por-

tugāļu vienoto aizsardzību. Vēl sliktāk – pīrāgi bija raduši pie ātrām uzvarām un tagad, kad cīņa ievilkās, sāka apjukt un pamazām atkāpties. Savukārt portugāļu gvardisti, aurodami skaidrā portugāļu valodā, viņiem sekoja pa pēdām.

Zināmā mērā pīrāgiem tomēr veicās, jo galeons ar tarānā uzsprauto kartupeli bija iesprūdis perpendikulāri «Speķa Lodes» bortam un portugāļu kuģis nevarēja izmantot savus bortu lielgabalus. Taču tas nebija uz ilgu laiku – kamēr karaliskie gvardisti uzbruka pīrāgiem, portugāļu kapteinis ar saviem matrožiem steidzīgi centās izcelt uz klāja vismaz vienu lielgabalu, lai varētu izšaut zemesriekstu karteču tiešā tēmējumā.

Kapteinis Mordāns manīja, ka lietas vairs nemaz neiet labi. Viņš izvilka savu līko zobenu un, koka kājai skaļi klauzot pret pakāpieniem, metās lejā no komandtiltiņa, lai ar personīgo paraugu iedvesmotu pīrāgus cīņai, bet, tikko Mordāns nonāca uz klāja, viņu pamanīja gvardistu leitnants un izšķīrās par izmisuma drosmes pilnu soli – viņš no kartupeļa uzlēca tieši virsū Mordānam, nogāzdams to uz klāja un pats uzkrīzdams viņam virsū. No spējā trieciena ar pakausi pret dēļiem Mordāns apdulla un palika nekustīgi guļam. Leitnants piecēlās, uzlika savu zābakoto kāju Mordānam uz krūtīm un uzvaroši savicināja alebardu. Portugāļu karaliskie gvardisti sajūsmā ierēcās, bet pīrāgi sastinga – viņu visvarenais kapteinis gulēja zemē un nekustējās.

Likās, ka cīņas liktenis ir izlemts, bet tad pa komandtiltiņa kāpnēm kā viesulis nolidoja saniknotā Magoņmaizīte. Viņa pieskrēja pie leitnanta, izrāva viņam aiz jostas aizbāzto krama pistoli un, ne mirkli negaidījusi, iešāva tresotajā vēderā. Nosmirdēja pēc sinepēm – leitnants, nelabi iebrēcies, atstreipuļoja atpakaļ un atmuguriski pārkrita pār bortu.

Tai pašā mirkli, beidzot atguvies, lielgabalnieks Bonaventura apakšējā klājā pavēlēja izšaut no visiem tās puses lielgabaliem. Nogranda saskaņota astoņu lielgabalu zalve, un portugāļu kuģis salēcās. Garas dēļu šķēpeles pašķīda no tā sāniem. Gvardisti tramīgi atskatījās uz savu ievainoto galeonu. Uzvara viņiem vairs nelikās tik ticama.

Šo apmulsuma brīdi izmantoja vairāki pīrāgi ar plecīgo Indriķi priekšgalā. Viņi zināja, ka Bonaventura, reiz sācis šaušanu, drīz to pārvērtīs istā kanonādē¹, un portugāļu kuģis varēja nogrimt kopā ar visām naudas

¹ Kanonāde – nepārtraukta ilgāka šaušana no visiem lielgabaliem.

lādēm. Pīrāgi apgāja portugāļu gvardistu grupu un, pārlēkuši uz galeonu, metās uzbrukumā tā jūrniekiem, cenzdamies ātrāk nokļūt līdz pakaļgalam, kur kapteiņa kajītē parasti glabājās svarīgākie dārgumi. Portugāļu matroži nebija nekādi karotāji. Viņi pameta tikko uz klāja uzvilktu lielgabalu, un, vairīdamies no negantajiem uzbrucējiem, salēca jūrā. Pēc brīža kajītes durvis parādījās smaidošais Indriķis ar masīvu, apkaltu lādi rokās. Viņš to nesa, apkampis un piespiedis pie krūtīm.

Bonaventura un viņa lielgabalnieki bija paspējuši pārlādēt lielgabalus un izšāva nākamo zalvi, sadragādami galeona korpusa abus sānus. Portugāļu burinieka klājs noslīga uz leju, grotmasts nolūza, iegāzdamies jūrā blakus bortam, un kuģis sāka grimt. Tagad arī gvardisti aptvēra sava stāvokļa bezcerību, un cits aiz cita metās pāri «Speķa Lodes» bortam, kamēr Indriķa vadītie pīrāgi atgriezās ar guvumu – trijām lielām mantu lādēm.

Galeons strauji grima. Vēl brīdi tā priekšgals turējās virs ūdens, jo tarānam uzdurtais kartupelis bija aizķēries aiz pīrāgu kuģa falšborta, bet tad kartupelis no tarāna smailes nošluka un atbrīvotā galeona vraks pazuda jūras dzelmē. Viļņos palika peldam nolauztais masts, pie kura bija pieķērusies visa galeona komanda, karaliskie gvardisti un arī viņu leitnants ar pamatīgu caurumu vēderā. Savu alebardu viņš bija pazaudējis un nu bezspēcīgās dusmās rādīja pīrāgiem dūri, bet tie tikai smējās un māja portugāļiem atvadas. Bonaventura smaidīja, atspiedies pret sataupito kartupeli.

Kapteinis Mordāns atguva samaņu un paslējās uz viena elkoņa. Blakus, izspūrusi un sasārtušiem vaigiem, joprojām viņu sargādama, stāvēja Magoņmaizīte. Ar kūpošo pistoli rokā viņa izskatījās lieliska.

Vēlāk kajītē, kad Magoņmaizīte pielaikojā portugāļu galeona lādēs atrastās jaunās rotas, Mordāns izņēma no

sava skapja glīti pulēta riekstkoka lādīti un, atvēris to, parādīja meitenei. Lādītē gulēja divas lieliskas, ziloņkaula spaliem un krāšņām zelta inkrustācijām rotātas dueļu pistoles.

– Šim būs pareizāks izmērs, kruķis un panna! – viņš samulsis pasniedza lādīti Magoņmaizītei un aizgriezās.

– Tās man? – Magoņmaizīte bija patiesi iepriecināta.

– Nujā, tu jau esi viens velns brunčos, tas ir – biksēs, es gribēju teikt... Ne jau to es gribēju... – Mordāns pavisam sapinās, bet tad pabeidza jau stingrākā tonī. – Ņem un lieto! Tu tās esi godam nopelnījusi! Speķis un pipari! Lai vēlāk Puspīrāgs tev ierāda, kā tās lādējamas un tirāmas!

– Kas par meitieti! Kas par meitieti! Kruķis mani parauj! – izgājis no kajītes, Mordāns pie sevis nomurmināja. Uz klāja komanda svinēja grūto uzvaru, īpaši suminādami tēmētāju Bonaventuru un viņa lielgaballiekus, kas lielāko tiesu gulēja uz klāja, kur nu kurais nokritis, un izplatīja spēcīgu ruma aromātu. Neviens nepievērsa īpašu uzmanību kapteinim Mordānam, kad tas atgriezās savā ierastajā vietā uz komandtiltiņa.

Nemanāmi pienāca vakars. Sarkanīgā saules ripa jau skāra horizontu. Vējš gandrīz pavisam norima, tikai neliela, silta, no tālumā nesaredzamās zemes nākusi vakara brīze atnesa knapi samanāmu vītušas zāles smaržu un viegli izlieca kuģa taisnās buras. Takelāžai klusi iečīkstoties un sīkam vilnītim čalojot ap kuģa priekšvadni, «Speķa Lode» līdzieni slīdēja uz rietumiem. Vecais vienkājainais, vienacainais un viscaur rētainais pīrāgs – visu Dienvidjūru bieds un šausmas – vēl ilgi stāvēja un nekustīgu skatienu vērās tālumā, līdz saule norietēja pavisam un pienāca laiks trausties savā guļamtiņā zem zvaigžņotajām debesīm.

Trīspadsmītā nodaļa «UGUNSBULTA»

klēra un mazā pelmeņa neatlaidība beidzot nesa redzamus augļus – kuģa korpus bija salāpīts, aizdrīvēts un svaigi nodarvots. Izmantojot paisumu, draugi novilkā kuģi no akmens plāksnes, uz kuras, ar klinšu atlūzām nodrošināts, tas gulēja līdz šim. Lai to paveiktu, nācās iekšējās lagūnas pretējā krasta klintīs iedzīt dzelzs āķus un izmantot trīšus. Mazais pelmenis uzrāpās mastā un piesēja izturīgu virvi tuvu mastā augšgalam. Tagad kopīgiem spēkiem, no lagūnas otras puses velkot un paisumam piepalīdzot pacelt smago korpusu, brigantīnu izdevās sagāzt aizvien slīpāk, līdz tās ķilis pēkšņi atbrīvojās un, kuģim atkal lepni izslejojies, tas izpeldēja ezeriņa vidū. Mazais pelmenis tūlīt ielēca laivā, aizairējās līdz brigantīnai un, uzrāpies pa paša darināto virvju trapu uz klāja, iemeta abus enkurus, vienu – kuģa priekšgalā, otru – ahterī¹. Tagad «Ugunsbulta» stāvēja droši noenkurota un varēja ķerties pie nākamajiem darbiem.

Taču te abi draugi atdūrās pret problēmu, par ko līdz šim viņiem negribējās domāt. Visi mazā pelmeņa naudas krājumi, kā arī peļņa no pārdotā ikdienas loma bija iztērēta, lai iegādātos takelāžai nepieciešamās virves, tauvas, bronzas šeikeļus², klampes³ un citus sīkumus, bez kuriem nevarēja iztikt. Taču kuģim joprojām trūka buru. Visu laiku Eklērs un pelmenis, atjau-

¹ Ahteris – kuģa pakalģals.

² Šeikelis – aizskrūvējama metāla cilpa fajlu un šotu pievienošanai burām.

³ Klampe – metāla detaļa, uz kuras atsiet virvju galus.

nodami brigantīnu, strādāja ar cerību, ka gan jau vēlāk atradīsies kāds risinājums, bet laiks pagāja, darbi pie korpusa tuvojās savam noslēgumam, taču buru jautājums kā bija, tā palika neatrisināts.

Brigantīnai bija nepieciešamas vismaz divas pamata buras – taisnā un klīveris, un vēl mazais vētras klīveris, nemaz nerunājot par rezerves burām, bez kurām iziet spēcīgām vētrām un spējām brāzmām slavenajā Dienvidjūrā nebija prātīgi, taču Murseļas kuģu piederumu veikalos un audumu noliktavās buru audekla cena bija tāda, ka Eklērs un mazais pelmenis pirkšanas iespēju pat neapsprida.

Dienas ritēja cita aiz citas, taču nekas nemainījās – abi no rītiem iemeta tīklus, pēcpusdienā izcēla lomu un vakarā pazuda savā slepenajā grotā. Mazais pelmenis atkal un atkal spodrināja misiņa detaļas, tīrīja kuģa tilpni un berza klāju, centīgi izvairīdamies runāt par burām. Eklērs piedalījās visos darbos un kopā ar draugu apsprieda – kā un uz kurieni viņi burās tad, kad... Taču, jo ilgāk tas vilkās, jo skaidrāks kļuva, ka tā ir tikai izlikšanās.

Tad pienāca diena, kas sākās tāpat kā visas iepriekšējās. Pēcpusdienā Eklērs un mazais pelmenis rokas divričos aizveda kārtējo mailišu kravu zivju uzpircejam Siļķu Pudiņam. Šoreiz loms bija labs, un mazais pelmenis, saņēmis naudu, palūdza Eklēru aiziet līdz pilsētai un nopirkt buru veikalā pāris rituļu pēdas tievas auklas. Pats viņš turp negribēja iet, jo resnie buru audekla baķi veikala plauktos padarīja pelmeni grūt-sirdīgu.

– Tāda aukla ir laba buru rēvēšanai¹... nu, un visur kur citur, – viņš teica, atdodams Eklēram plāno maisiņu ar monētām, un aizsoļoja atpakaļ pie savas laivas.

¹ Rēvēt – sasiet daļu buras, lai samazinātu tās platību.

Eklērs atgriezās no veikala tikai pēc krietnas stundas un negaidīti labā garastāvoklī. Atdodams pelmenim auklas rituli, viņš pēkšņi iespurcās, un viņa acis mētāja šķelmīgas uguntiņas. Mazais pelmenis saīga.

– Ko tu tā zviedz? Vai man kāda grēve¹ pie muguras pieķērusies? – viņš aizdomu pilns jautāja.

– Nē, grēve tev nav pielipusi un arī deguns tirs, – turpināja uzjautrināties Eklērs. – Ko tu teiktu par iespēju tikt pie lieliska jaunu buru komplekta, ieskaitot vētras klīveri un rezerves buras?

Mazais pelmenis kļuva pavisam puktīgs.

– Ar tādām lietām nejoko, – viņš teica un pagrieza Eklēram muguru.

Tagad arī Eklērs pārstāja smaidīt.

– Es nejokoju, un mums, protams, var nekas neizdoties, taču pamēģināt vajadzētu, – viņš nopietni teica. – Braucam uz grotu – mums ir daudz kas jāapspiež!

Nākamajā rītā, kā vienmēr iemētuši tīklus, Eklērs un mazais pelmenis saposās, tikai katrs savā veidā – Eklērs, cik iespējams, iztīrīja savus svārkus, uzvilka kurpes, ko viņš sen nebija darījis, un uzspodrināja zvejas gaitās apbružāto glazūru, bet pelmenis izraka no lupatu kaudzes savā būdā visvecākās bikses, kurās tika darvojis «Ugunsbultas» korpusu, un apsēja ap galvu trauku lupatu. Šādi sagatavojušies, abi kopā devās uz pilsētu.

Buru veikals – liels un plašs, ar augstiem griestiem, lai varētu pie tiem piekārt mazākas buras, kā arī izvietot pircēju apskatei dažādus grotbomjus², gafeles³, zāliņus⁴ un citas jahtām domātas rezerves daļas – atradās šķērsielā pie tirgus laukuma. Daudzstāvu plauk-

¹ Grēve – neliels jūras vēzītis.

² Grotbomis – apaļš koks, pie kura stīprinās slīpās grotburas apakšējā mala.

³ Gafele – dakšveidīgs koks, pie kā stīprina gafelburu.

⁴ Zāliņš – īss šķērskoks, ko lieto masta nosprīgošanai.

tos gulēja visdažādākie buru audekla baķi: plānie – vieglam vējam, biezie – vētras buru komplektiem, brūnie feniķiešu audekli, sarkanie – grieķu gaumes burām un dažādi svītrainie – no zili balta līdz melni sarkanam. Atsevišķos mazākos plauktos salocīti gulēja visu zināmo un arī dažu nezināmu valstu karogi. Mazās mucīņās saritinātas gaidīja savu kārtu signālkarodziņu virtenes. Kaktā saslieti, blāvi mirdzēja dažāda lieluma enkuri: no pavisam maziem, vienvietīgai zvejas laivai domātiem, līdz smagajiem barkentīnu un brīgu enkuriem. Stikla vitrīnās spoži mirdzēja kompasi, lagas¹, sekstanti², astrolabi³ un visu iespējamo garumu misiņa tālskati. Blakus vitrīnai, uz sienā speciāli iedzītiem bronzas āķiem karājās tauvu rituļi. Tur gan vairāk varēja redzēt tievākas virves, domātas jahtu vantīm, štagām⁴, fallēm⁵ un šotēm⁶. Resnās troses, kas derētu pat trīsmastu burinieka milzīgā enkura piesiešanai, tika turētas pagalmā, jo veikalā aizņemtū pārāk daudz vietas.

Tukls, liela auguma Cepelīns – īpašnieks un reizē pārdevējs – sagaidīja pircējus, stāvēdams aiz letes. Lepni izslējies un muskuļainās, līdz elkoņiem kailās rokas iespraudis sānos, viņš cienīgi, ar nelielu galvas pieliekšanu atbildēja pa durvīm ienākušā Eklēra sveicienam. Cepelīnam blakus stāvēja garš, bārdains čebureks svītrainā halātā ar četrū žuburu enkuru rokās. Pēc savas tautas paraduma, viņš nebija gatavs par pirkumu maksāt, nokaulējot vismaz pusī cenas, taču, lai cik strauji čebureks bēra savā dīvainajā akcentā izrunātos vārdus un lai kā tēlotā izmisumā vicināja pa gaisu rokas, Cepelīnu tik viegli nevarēja aizrunāt.

¹ Laga - ierice kuģa ātruma noteikšanai.

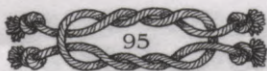
² Sekstants - instruments astronomisko leņķu mērīšanai.

³ Astrolabs - instruments, ar ko mēra saules vai zvaigzņu augstumu virs horizonta.

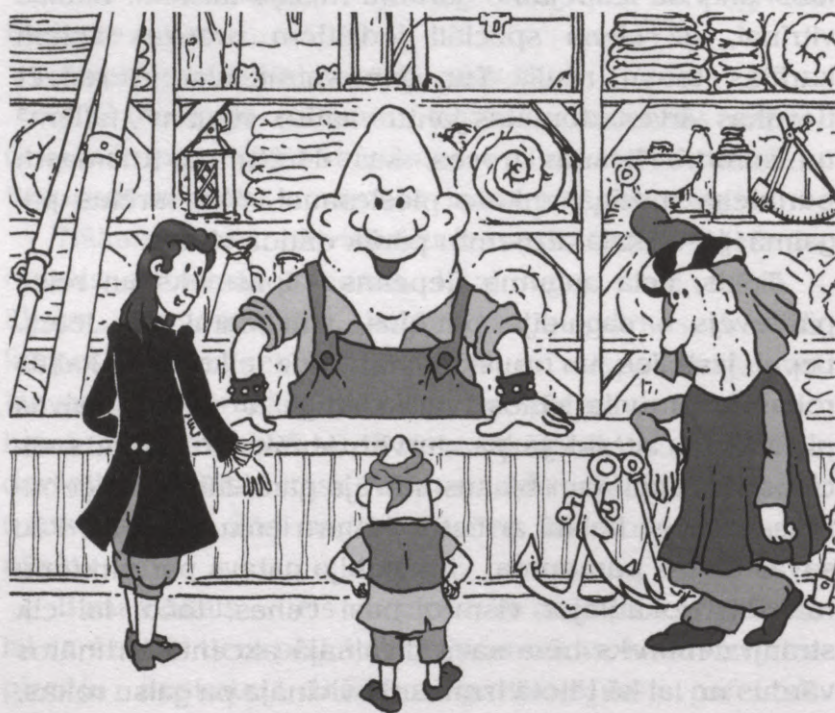
⁴ Štagas - mastu priekšējās un pakājējās atsaites.

⁵ Falle - virve buru paceļšanai.

⁶ Šote - virve buru brīvo stūru pievilkšanai.

Labajā veikala pusē pie mazākas letes iepirkās divi pavecāki sēņu rauši. Viņus apkalpoja kartupeļu pankūka, pacietīgi izrādīdama dažāda veida audekla paraugus. Tirgošanās gāja lēni, jo apdomīgie sēņu rauši nekādi nespēja izvēlēties. Eklērs nostājās malā, it kā gaidīdams savu kārtu, un sāka garlaikoti pētīt karogu paraugus, bet tad ar troksni atsprāga durvis un pa tām ienāca mazais pelmenis. Viņš izaicinoši nostājās veikala vidū un aplaida apkārt nicīgu skatienu. Veikala īpašnieks Cepelins pablenza uz trokšņaino ienācēju un turpināja tirgoties ar čebureku.

– Te jau laikam kārtīgas buras nemaz nevarēs nopirkt? – izaicinoši skaļā balsī paziņoja mazais pelmenis un slaidi nospļāvās uz grīdas. Veikalā kļuva kluss – pat čebureka straujā runa aprāvās pusvārdā. Visi pacēla

galvu un paskatījās uz pelmeni, kas skrandains, mazs un izaicinošs stāvēja telpas centrā.

– Ko tad jaunskungs vēlas? Varbūt kādu kabatas lakatiņu savam mailišu šonerim? – pēdīgi Cepelins pārspīlēti nopietni pavaicāja, un visi veikalā stāvošie iesmējās, taču mazo pelmeni tas nesamulsināja. Viņš piegāja plauktam un paburzīja viena audekla stūri.

– Kā tad – lakatiņu. Te jau tāda palagu drēbe vien ir. Kārtīgai brigantīnai nekas jēdzīgs neatradīsies, – viņš gari un domīgi novilka. Veikala īpašnieks Cepelins jau sāka skaisties.

– Un kas tur tālāk? – pajautāja mazais nekauna, piegājis nākamajam plauktam. – Tās laikam būs tādas palielākas spilvendrānas, šūtas speciāli cepelīnu gultām? Man jau teica, ka uz šo veikalu nav jēgas nākt – nekā cita par plānām lupatām te neatradīsi. Manai brigantīnai tās laikam būs par švaku.

– Kādai brigantīnai?! – ierēcās Cepelins.

– Manai brigantīnai, – mierīgi atbildēja mazais pelmenis. – Starp citu, tai ir arī vārds – «Ugunsbulta».

– Tu gribi teikt, ka tādām sīkam ubagam pieder brigantīna?

– Jā. Un kas tad ir? – mazais pelmenis patiesi izbrīnījās. – Kāpēc man nevarētu būt brigantīna? Vai šoneris¹ vai galeons?

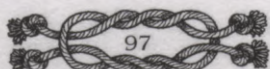
– Kopš kura laika pelmeņi braukā ar saviem galeoniem?! – auroja Cepelins.

– Nevis ar galeoniem, bet ar brigantīnām, – mierīgi atbildēja mazais pelmenis. – Turklāt – man ir tikai viena brigantīna.

Veikalā visi izbrīnīti klusēja, bet tad ierunājās Eklērs.

– Es varētu derēt, ka viņam nav pat kārtīgas laivas. Varbūt tikai kāds baļķu plosts, – viņš piezīmēja.

¹ Šoneris – divu un vairāk mastu kuģis ar rājām tikai priekšmastā.

– Jā, – priecīgi pārtvēra Cepelīns, – es varu saderēt, ka tev nav nekādas brigantīnas.

– Nedomāju vis, ka jums pietiks dūšas, – atrauca mazais pelmenis un pagriezās tā, it kā, grasītos tūlīt iet prom.

– Ahā, sabijies gan! – priecīgi ierēcās Cepelīns. – Dūša papēžos, ko? Re, kā viņš taisās prom! Ak, tad nav gan tev brigantīnas! Tā jau es domāju – viens skrandains pelmenis...

Mazais pelmenis pagriezās un strauji nāca uz letes pusi, pastiepdams roku Cepelīnam.

– Labi, saderam! Bet, ja es rīt pusdienlaikā piebraukšu galvenajai piestātnei ar savu brigantīnu, tev būs jādod man pilns vienmasta brigantīnas buru komplekts par brīvu! – viņš teica un skatījās Cepelīnam tieši acīs. – Nu, ko? Kuram dūša papēžos?

– Ai, kā derētu šo mazo nekauņu pārmācīt, – ieminējās Eklērs.

– Man dūša papēžos? Man?! Ak, tu – sīkais nekauņa! – ierēcās galīgi satracinātais Cepelīns un pastiepa roku mazajam pelmenim. – Saderam nekavējoties! Ja tu atvedīsi to savu sapņu brigantīnu, buras tavas, bet, ja tu rīt ap pusdienlaiku nebūsi atvedis to savu brigantīnu, tad tu... tad tu... Veselu gadu kalposi man par grīdu mazgātāju un buru šuvēju bez jebkādas algas!

Mazais pelmenis saķēra Cepelīna roku un kratīja to.

– Liecinieku kungi! Vai visi dzirdēja? Vai visi saprata derību noteikumus? – skaļi jautāja Eklērs. Visi klātesošie pamāja ar galvu un kartupeļu pankūka pēkšņajā klusumā skaļi nožagojās. Pelenis atlaida Cepelīna roku.

– Nu tad – rīt pusdienlaikā pie piestātnes, – mazais pelmenis nevēriģi piemeta pirkstu pie trauku lupatas, kas greznoja viņa galvu, un strauji izgāja no veikala.

– Ceru jūs visus, kungi, redzēt rīt uz galvenās piestātnes, – teica Eklērs un grasījās iet prom.

– Ko jūs gribējāt nopirkt? – pēkšņi attapās Cepelins.

– Ak, tikai kādu karoģu, bet es pienākšu vēlāk, – un, laipni paklanijies, Eklērs izgāja uz ielas.

Mazais pelmenis gaidīja Eklēru aiz nākamā stūra. Abi draugi steigšus devās prom pa ielu.

– Kad tu man stāstīji par Cepelina kāri uz dažādām derībām, man ne prātā nenāca, ka tas būs tik viegli, – satraukti stāstīja mazais pelmenis. – Vai tu domā, ka viņš tiešām atdos buras par velti? Man vēl viss pildījums trīc no satraukuma! Es baidījos, ka viņš neuzķersies!

– Viņam būs jāatdod – pārāk daudz liecinieku, un ne vienu vien no tiem Cepelins ir ieģrūdis sprukās ar ne visai godīgām derībām. Domāju, ka viss būs labi, – mierināja pelmeni Eklērs, kaut gan arī viņa krūtīs mājāja dīvains satraukums. Vai tiešām iespēja doties pakal pazudušajai meitenei būtu tik tuvu?

Nākamajā dienā, jau veselu stundu pirms pusdienlaika, vietējiem krastmalas zvejniekiem par izbrīnu Murseļas ostas piestātnē sāka pulcēties neparasti daudz ļaužu. Vispirms cits aiz cita ieradās dažādi rauši un kukuļi, kas kādreiz bija slēguši ar Cepelīnu neveiksmīgas derības un nu cerēja, ka iedomīgajam resnim reiz neveiksies. Pēc tam ieradās čebureki ar visiem saviem radiem un draugiem. Kad līdz dienvīdum palika vairs tikai kādas desmit minūtes, ieradās pats Cepelīns un abi sēņu rauši, kas bija klāt pie derību noslēgšanas. Pie viņiem tūlīt pienāca Eklērs, joprojām glīti ģērbies. Cepelīns vicināja garu tālskati.

– Nu, kur tad ir? Vai kāds redz te kaut vienu brigantīnu? – viņš auroja. – Un kur ir tie visi pelmeņi?

Savādi, bet patiešām uz piestātnes nebija neviena pelmeņa. Citās dienās te vienmēr grozījās vismaz pusducis gan vietējo, gan Sibērijas pelmeņu. Cepelīns

nemitīgi grozījās, atskatīdamies uz pilsētas rātes torņa pulksteni.

– Re, atlikušas tikai desmit minūtes! Kur ir, ko? Kur ir tas pelmenis? – nemitīgi auroja Cepelīns. – Šis būs aizbēdzis! Nekas, es likšu pilsētas sardzei viņu sameklēt – gan šis man nokalpos kā likts visu...

– Skatās, skatās! Nāk! – Cepelīna runas plūdus pārtrauca acīgākā čebureka bļāviens. Visi pagrieza galvu pret līci. Jūrā aiz labās puses zemesraga parādījās neredzēta flotile. Cita aiz citas kļuva redzamas mazās pelmeņu laivas, un visas raiti cilāja airus. Katra vilka aiz sevis garu virvi.

– Nu, pelmeņi! Un kas tad ir? – Cepelīns bija noskaities. – Vai viņi grib izkauties, vai? Tur tak nav nekādas brigantīnas!...

Pēkšņi Cepelīna mute ar skaļu klakšķi aizcirtās – viņš ieraudzīja slaidu, parastai jahtai pārāk augstu, spīdoši nolakotu masta galu parādāmies virs zemesraga krūmājiem. Tas slidēja, slidēja... Parādījās slaidis bugsprits... Gar zemesragu Murseļas līci cēli lēnā, karaliski līganā gaitā izslidēja neliela skaista, pilnībā aptakelēta, taču vēl bez burām – brigantīna!

Cepelīns piemeta tālskati pie acs. Sasodīts! Uz jahtas priekšgala, koši sarkaniem burtiem ar zelta maliņu, bija skaidri un gaiši saskatāms uzraksts «Ugunsbulta». Mazais pelmenis lāpu gaismā pavadīja gandrīz visu nakti, to zīmēdams, un tikai uz rīta pusi aizmīga turpat uz klāja ar krāsu bundžu rokās.

Pelmeņu laivas veica plašu pagriezienu, izkārtojās simetriska vēdekļa formā, un kļuva redzams, ka visas virves, ko vilka laivas, ir piesietas brigantīnas priekšgalam. Pelmenis un Eklērs vienā dienā bija paveikuši neparasti daudz. Visgrūtāk bija sapulcēt visus ciemata pelmeņus vienkopus. Lai gan draugi to darīja pievakarē,

kad pat paši strādīgākie beidzot pārnāca no zvejas, viss nebūt negāja tik gludi. Vispirms pelmeņi neticēja Otto stāstam par kaut kādu tur teiksmainu brigantīnu klinšu grotā, tad – sibēriešu pelmeņu klans jau bija paspējis krietni iedzert raudzētu gurķu sulu un nu tikai muļķīgi žagojās, apaļām acīm skatīdamies apkārt un piekrizdami visam, ko stāstīja mazais pelmenis. Taču vēlāk tieši no apdullušajiem Sibērijas pelmeņiem nāca pilnīgi negaidīta palīdzība – viņi nekavējoties piekrita mazā pelmeņa aicinājumam doties uz attālo grotu un savām acīm apskatīt brigantīnu. Citiem pelmeņiem nekas cits neatlika kā sekot. Vēlāk, grotā sajūsmā mirdzošām acīm lūkodamies uz «Ugunsbultu» un klausīdamies Eklēra plānu par bagātā Cepelīna iedzīšanu sprukās, pelmeņi visi kā viens bija gatavi piedalīties nākamās dienas pasākumā. Daudziem bija sakrājies pamatīgs «sīpols» uz resno Cepelīnu, kas laipni apkalpoja tikai bagātākos klientus, bet pret tādiem nabagiem kā pelmeņu zvejnieki izturējās kā pret uzmācīgiem tarakāniem. Turklāt ideja kaut reizi parādīt pilsētai, ka pelmeņi – tas ir kas vairāk nekā piekrastes skrandaiņu bars, jā, tur kaut kas bija! Eklērs kā pa murgiem atcerējās visu tālāko: kā daļa pelmeņu airēja pakaļ nepieciešamajām virvēm, kā pārējie kopīgiem spēkiem sagatavoja brigantīnu izvešanai no alas, kā, pelmeņu laivu vilkta, brigantīna lāpu gaismā spokaini slīdēja pa likumaino, šauro grotu... Eklērs un mazais pelmenis stāvēja uz kuģa klāja katrs savā pusē un ar garām kārtīm atstūmās no akmens sienām, neļaudami «Ugunsbultas» bortiem tās pat aizskart. Tālākais nāca vēl grūtāk. Mērenā dienvidu vēja saceltais sānu vilnis jūrā stipri apgrūtināja vilkšanu. Pusceļā galīgi sašļukušie Sibērijas pelmeņi, kam gurķu sulas dullums sāka iziet, paziņoja, ka viņiem viss vien-alga un tālāk airēt viņi atsakās. Pārējiem pelmeņiem

nācās krietni sakliegt uz viņiem un pat piedraudēt nogremdēt viņu laivas, līdz sabiedētie sibērieši atkal ķērās pie ariem. Pusceļā notika vēl kāda ķibe – resnais vistu gaļas pelmenis airēdams tik spēcīgi atspērās ar kājām, ka viņa laivas izpuvušais dibens izkrita un laiva nogrima, taču citi pelmeņi uzņēma avarējušo biedru, un mazais pelmenis laikus pārcirta attiecīgo virvi, lai nogrimusī laiva nebremzētu gaitu.

Lai gan visi pūlējās, cik varēja, Eklēram brīžiem šķita, ka viņi neglābjami nokavēs. Pulksteņa šajā sabiedrībā nevienam nebija, un varēja tikai minēt, cik laika atlicis līdz dienas vidum, taču laimīgā kārtā viņi visi ar pelmeņu flotili priekšgalā nonāca pie Murseļas ostas istajā laikā.

Tuvojoties piestātnei, pelmeņu laivas sadalījās divās daļās un, kad brigantīna jau bija pavisam tuvu stāvvietai, airēdamas pretējā virzienā, nobremzēja lielā kuģa gaitu, lai tas līgani pieslidētu pie augstās platformas. Brigantīnas priekšgals līdzieni apstājās pāris soļu attālumā no piestātnes, un mazais pelmenis izmeta krastā pietauvošanās galu. Viens čebureks veikli uzmeta cilpu uz pāja, bet mazais pelmenis, ātri aizskrējis uz kuģa pakalgalu, izmeta enkuru. Šai brīdī pilsētas rātes torņa pulkstenis sāka zvanīt divpadsmito stundu, un mazais pelmenis, smaidīdams savu visplatāko smaidu, jautri izlēca uz piestātnes tieši preti Cepelinam.

– Labrit! Te ir mana brigantīna. Kur manas jaunās buras?

– Šķiet, cienītais kungs, jūs būsit zaudējis derības, – piezīmēja Eklērs, kas bija pievirzījies tuvāk Cepelinam un abiem sēņu raušiem. – Ko teiksiet, kungī?

– Jā, jā, brigantīna gan, – cienīgi klanīja galvas abi sēņu rauši, bet Cepelins pamazām sāka mesties sārts.

– Tas jau bija tikai tāds joks. Kas zina, vai tā maz ir brigantina? – viņš teica un meta acis uz riņķi, gatavodamies atrast ērtāku brīdi, lai aizšmauktu, bet tad pilnīgi negaidīti uz piestātnes parādījās birģermeistars Medusrausis, pie rokas saitē vezdams savu iemīļoto suni Rolmopsi.

– Nu redz nu, – Birģermeistars priecīgi paziņoja, – brigantina ir klāt, un tā patiešām ir viena gluži lieliska brigantina! Jūs, pelmeņa kungs, laikam būsiet tās īpašnieks?

– Jā, birģermeistara kungs, tā ir mana brigantina, – viegli paklanīdamies, atbildēja mazais pelmenis.

– Viņš to būs nozadzis! – iebrēcās nu jau pavisam sarkanais Cepelīns. – Kur tas redzēts, ka kaut kādam nevāritam pelmenim būtu piederējis vesels kuģis?!

– Vakar kungs Otto nokārtoja pilsētas rātē visus ar īpašumtiesībām saistītos dokumentus, – paziņoja birģermeistars. – Un, starp citu, ar vairākiem lieciniekiem, kurus es šodien redzu šeit uz piestātnes, pierēģistrēja noslēgto derību noteikumus.

– Tas nevar būt! – iespiedzās Cepelīns.

– Jūs, tirgotāj Cepelīn, grasāties apšaubīt manus vārdus? – jau draudīgākā tonī painteresējās birģermeistars Medusrausis, un viņa suns Rolmopsis sāka rūkt un apošņāt Cepelīna kājas. – Cik saprotu, derībās zaudētais buru komplekts ir jums līdzī?

– Zaudēts! Zaudēts! – sāka aurot laivās sēdošie pelmeņi, un čebureki viņiem pievienojās. Daudzi zināja par Cepelīna līdzšinējām derībām un dažu labu nelaimīgo, kas tādēļ bija spiests izputēt. Tagad, redzot tuklo tirgotāju nonākušu zaudētāja stāvokli, visi uzskatīja šādu iznākumu par taisnīgu.

– Sen jau tā vajadzēja, – klusi teica viens sēņu rausis otram, šādi ietērpjot vārdos pūļa noskaņojumu.

– Ē... Es... To vienu buru tūlīt atnesīs, – Cepelins jau bija gatavs daļēji piekāpties, bet tad mazais pelmenis izvilkā no bikšu kabatas papīru, uz kura varēja labi saskatīt rātes lielo zīmoģu.

– Atdod buras! – skandēja pelmeņi un čebureki.

– Te rakstīts melns uz balta – pilnu brigantīnas buru komplektu! Tas nozīmē: grotbura, fokbura, vētras klīveris, katrai no šīm burām otra rezerves bura, katrai burai klāt nāk pienācīgās falles un šotes, tad vēl – astoņi divdesmit pēdu plati un sešus elkoņus gari ielāpi buru remontam, divas buru lāpāmās adatas, divi buru cimdi, Murseļas pilsoniskās flotes karogs, rezerves karogs, pilns signālu karodziņu komplekts un...

– Pietiks, pietiks! – iebrēcās Cepelīns. – Jūs gribat mani izputināt.

– Taisnību sakot, – teica mazais pelmenis, kasīdams pakausi, – un tas man pašam liekas dīvaini, bet pēc Murseļas ostas noteikumiem pilnā buru komplektā ietilpst arī seši guļamtikli, taču tos mēs varētu atlaist, ja cienījamais Cepelīna kungs līdz pulksten vieniem atgādātu minētās preces šurp.

Galū galā pēc ilgākām vaimanām un birģermeistera nekautrīgā atģadināģuma, ka derību parāģu nemaksātāģus pilsētas likums paredz sodģt ar piesieģšanu pie kauna staba pilsētas centrālajā laukumā uz trģs dienām, buras tģka atvestas un, Cepelīnam nikni šģģacot, nometas mazajam pelmeņim pie kāģām. Vēlāk izrādģģas, ka buru cimdi ģr jau lietoti un vētras klģiverim trģkst topa atsaites, taču tie jau bija sģkumi.

Vakarā pie «Uģunsbultas» pavisam negaidģti ieradģs visas pelmeņģ laivas. Eklģrs un mazais pelmenis, mazģliet izbrģnģti, pārmeta pār bortģ virvģģu trapģ. Pirmais uz klāģa, smagi pģzģdams, uzrāģpās pelmeņģ ciema vecākais. Padusē viņģ nesa lielu saini. Ciema vecākajam

cits pēc cita sekoja arī visi pārējie pelmeņi, sibēriešus ieskaitot, un arī bariņš čebureku. Katrs nesa kādu saini – dažs lielāku, dažs mazāku. Kad visi bija sakāpuši uz kuģa, ciema vecākais iznāca priekšā.

– Vairs nav nekāda noslēpuma, ka tu, mazais pelmeni Otto, kopā ar savu mācīto draugu abi gatavojaties doties tālā un briesmu pilnā ceļojumā, kas varētu darīt godu visai pelmeņu ciltij. Tiesa, mēs nezinām īsti, uz kurieni un kāpēc, taču tam nav nozīmes. Kapteinis pelmenis – tas skan lepni! Tas ir kas nebijis! Taču mums zināms, ka jums abiem vairs nav naudas ceļojumam nepieciešamās pārtikas iegādei. Patiesībā, ja neskaita šo lielisko kuģi, jūs esat vislielākie pelmeņu ciema nabagi. Pēdīgie skrandaiņi! – Te pie garām runām nepieradušais ciema vecākais atvilka elpu, bet pelmeņi skaļi iesmējās par viņa pēdējiem vārdiem.

– Tad nu mēs te mazliet atnesām, ko nu kurais spēja, – turpināja ciema vecākais un pasniedza savu saini pelmenim. – Paša žāvētas mailītes, divpadsmit duči. Krietni nožāvētas – nebojāsies veselu gadu!

Mazajam pelmenim no brīnumiem acis iepletās, bet ciema vecākā piemēram sekoja visi pārējie pelmeņi, nokraudami savas dāvanas mazajam pelmenim pie kājām. Tur bija gan podiņi ar marinētiem gliemjiem, gan kūpinātas krabju kājiņas lielos saišķos, gan ķiploku virtenes, gan kaltētas sīpolu šķēles, taču visvairāk žāvētas mailītes – pelmeņu parastais loms. Pašās beigās viens samulsis vircotais pelmenis atstiepa vēderainu pudeli ar olīvu eļļu.

– Tā ir laba, – viņš teica, – un, ja uznāk milzīga vētra, to var izliet pār bortu. Tad viņi pierims.

Tas bija tiesa. Jau kopš seniem laikiem jūrnieki zināja, ka vismežonīgākos viļņus var uz brīdi nomierināt, izlejot jūrā eļļu vai vaļa trānu.

– Es pat nezinu, ko sacīt... – mazais pelmenis noplātīja rokas. – Nemaz nezināju, ka man ir tik labi draugi. Paldies! Paldies jums visiem!

– Nu, ar pliku «paldies» tu vis cauri netiksi! – iesmējās ciema vecākais, uzbliezdams mazajam pelmenim pa muguru. – Ja jūs tur, tālās zemēs, iedzīvosities bagātībā, mēs par sevi atgādināsim! He, he! Katra trešā lauru lapa un katrs ceturtais muskatrieksts lai būtu pelmeņu ciematam!

Vakars izvērsās jautrs. Čebureki, kuri bija lielā sajūsmā par buru tirgotāja Cepelīna neveiksmi, atstiepa astoņu galonu¹ mučeli ar raudzētu gurķu sulu, bet

pelmeņu ciema vecākais svinīgi iztina no lupatām apsūbējušu ruma pudeli un atkorķēja to.

– Ši ir lielu pārmaiņu diena! Vēl ne reizi mēs, pelmeņi, nesam bijuši tik vienoti! Tas ir labi, ka tu mums uzticējies un paaicināji palīgā. Tagad tavš kuģis, Otto, liks visiem paskatīties uz pelmeņiem nopietnāk. Galu galā – arī mums ir savi pipari pildījumā! – viņš ierēcās un ierāva no savas vēderainās pudeles krietnu malku. Acis viņam izspiedās, un seja piesarka. Pagāja labs brīdis, līdz pelmeņu ciema vecākais atkal atguva elpu un pasniedza trauku tālāk mazajam pelmenim. – Ar šito esi uzmanīgs, citādi pārvērtiesies par ruma kūku!

¹ Galons – tilpuma mērs. Viens galons līdzinās 4,5 litriem.

Vēlāk, kad gurķu sulas mucīņa jau bija tukša un iekarsušie pelmeņi kopā ar čeburekiem dziedāja un dejoja uz «Ugunsbultas» klāja, mazais pelmenis, viegli līgodamies, uzrāpās uz mucas un mēģināja teikt runu.

– Lai dzīvo mežonīgie pīrāgi! Un es... starp tiem! Mēs dosimies jūrā, un mans draugs atradīs... to, ko atradīs, un es izešu cauri... Nujā, izešu! Kur vajadzēs, tur arī izešu... Paldies, mani labie ciltsbrāļi, ka jūs nācāt talkā! Urā! – Te mazajam pelmenim saļodzījās kājas, un viņš novēlās no mucas. Eklērs stāvēja, atspiedis elkoņus pret falšborta malu, un domīgs skatījās pilsētas ugunīs, kas, vakaram satumstot, iedegās arvien spožāk. Domas nebija vieglas, daudz vairāk radās jautājumu nekā atbilžu. Vai viņu kas saistīja pie šīs vietas? Kas notiks, kad viņi satiks pīrāgu kuģi? Vai to vispār izdosies atrast? Kā savienot mazā pelmeņa sapni kļūt par pīrāgu ar nepieciešamību atņemt pīrāgiem Magoņmaizīti?

Četrpadsmitā nodaļa KNOBLOHU KARAVĀNA

Baltmaizes Batona mājā viss bija gatavs Radziņa aizceļošanai. Durvju priekšā stāvēja divi apsegoti kukurūzas vālišu zirgi un viens smagām nastām apkrauts tupeņu mūlis. Zirgi braši dižājās, bet mūlis nebija laimīgs. Radziņš jau sēdēja zirga mugurā. Viņš izskatījās mazliet divaini, jo bija apvilcis raibu halātu, pie sāniem piekāris liku zobenu un uz galvas no mātes dotās šalles satinis augstu sarkanu turbānu. Cvībaka jautāts, kādēļ šāda ķēmošanās, Radziņš nopietni paskaidroja, ka ir lasījis slavenu ceļotāju memuārus un labi zina, kādās drēbēs jāgērbjas zemēs, caur kurām viņiem būs jāceļo. Arī pret mūļa ņemšanu līdzī Radziņa kārnais pavadonis mēģināja iebilst, taču Radziņš stingri aizstāvēja nesējlopa nepieciešamību.

– Labi audzināts cilvēks nevar doties pie miera bez naktskrekla un naktscepures, un, ja nu mums vajadzēs doties vizītēs, es taču nevaru iet ceļa drēbēs. Tāpat nav iespējams iztikt bez ceļojuma virtuves un saliekamajiem krēsliem. Arī personālā higiēna... – Radziņš augstprātīgi skaidroja, izriezdams plecus un žvadinādams jaunos bronzas piešus.

– Vai astoņas mārciņas rozīņu un šokolādes stieniši arī pieder personālai higiēnai? – indīgi pajautāja Cvībaks.

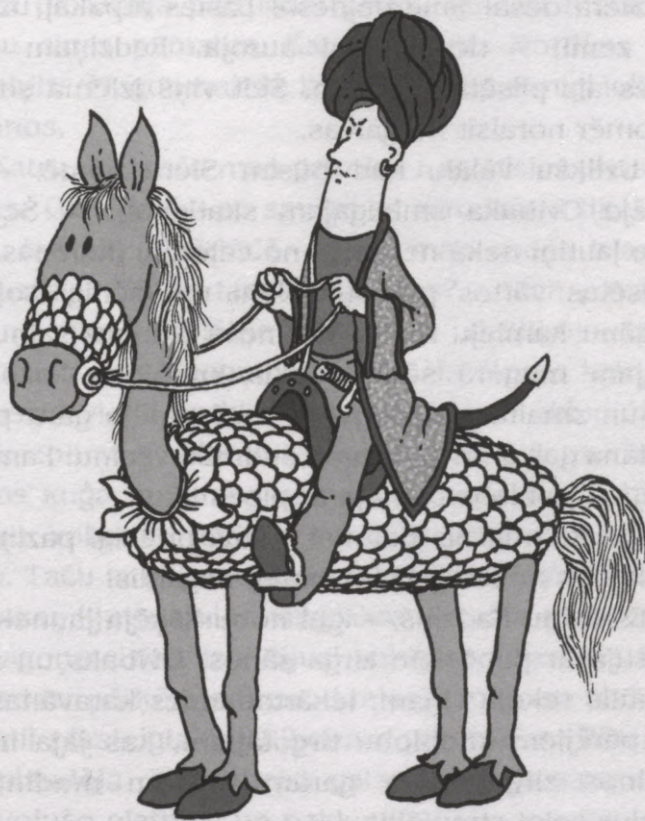
– Nu, tas ir... enerģijai, – apmulsa Radziņš.

Pats Batons un viņa stīvā sieva Frančmaize stāvēja uz lieveņa. Radziņa māte žņaudzīja rokās baltu kabatas

lakatu, ar ko māt dēlam atvadas, bet Batons negribīgi pasniedza Cvībakam biezu naudas maku.

– Rīkojieties taupīgi – jums tāls ceļš priekšā, – viņš teica un cienīgi izslējās, bet tad jūtas ņēma virsroku. Viņš pēkšņi skaļi iešņukstējās, izrāva Frančmaizei lakatu un ilgi šņauca tajā degunu, lai noslēptu saviļņojumu.

– Ardievu, māt, ardievu, tēvs! – skanīgi iesaucās Radziņš un iecirta papēžus zirga pumpainajos sānos.

Kukurūzas ēzēlis tūdaļ metās rikšos, un Radziņam vajadzēja ar vienu roku pieturēt savu sarkano turbānu, lai tas nenoveltos no galvas. Cvībaks apdomīgi uzrāpās seglos un sekoja Radziņam. Kavalkādi noslēdza pie

Cvībaka segliem piesaitētais mūlis, kas, ausis nokāris, skumji vilkās nopakaļ. Lielais ceļojums pēc Magoņmaizītes sākās.

Pirmās nepatīkšanas Radziņam gadījās pie pilsētas vārtiem. Tur viņam vajadzēja satīkties ar knoblohu cunfītes tirgoņu karavānu, kas veda ķīmeņu kravu uz Ņamburgas gadatirgu. Neapzīnīgi pūpērniķeļu pūīšeļi, ieraudzījuši Radziņu dīvainajā ietērpā, noturēja to par ārzemnieku un apmētāja dubļu pikām.

– Siera desa! Smerdeļdesa! Lasies atpakaļ uz savu Sieru zemi! – tie priecīgi auroja. Radziņam nācās glābties aiz pilsētas vārtiem. Šeit viņš izlēma sarkano šalli tomēr noraisīt no galvas.

– Uzlikšu vēlāk, kad būsim Sieru zemē, – viņš atbildēja Cvībaka smīnīgajam skatīenam. – Šejiēnes prastie ļautīņi nekā nesaprot no ceļotāju ikdīenas.

Pilsētas vārtos parādījās lēni un cienīgi soļojošu baklažānu kamieļu rinda. Visi nesa smagus saiņus, un pirmajam mugurā sēdēja tukls knoblohs kažokādas vestē un smailu cepuri galvā. Viņš pīpēja garu pīpi ar porcelāna galvu un atvāžamu sudraba vāciņu. Pamanījis Radziņu, knoblohs pamāja ar pīpes kātu.

– Re, ku' mazais Batons! – viņš priecīgi paziņoja. – Riktējies tik rindas galā – kamieļi negaidīs!

– Es esmu Radziņš, – īgni noburksķēja jauneklis un iebakstīja ar papēžiem zirga sānos. Cvībaks un skumjais mūlis sekoja viņam, iekārtodamies karavānas vidū starp pārējiem knoblohu tirgotājiem, kas jāja mazos, pinkainos zirģeļos, ar garām rīkstēm mudinādami kamieļus soļot straujāk.

zobena pārsviedienu otrā rokā? Es neko tādu gan netiku rādījis.

Magoņmaizīte laimīgi iesmējās un atmeta izspūrušos matus no sviedriem klātās pieres.

– Man to ierādīja buljona pīrāgi! Iznāca labi, vai ne?

Mordāns stāvēja blakus stūres ratam un drūmi skatījās uz kuģa priekšgalu. Magoņmaizīte, vēlēdamās padarīt savu uzdevumu sarežģītāku, pieaicināja arī Mario, kurš, kaut gan neganti šķielēja, lieliski pieprata visus itāļu īpašās paukošanas skolas smalkumus. Tagad meitene cīnījās reizē ar diviem pretiniekiem, un tas gāja krietni grūtāk, lai gan kreisajā rokā viņa bija paņēmusi pagaru dunci ar divzoburu gardi, domātu pretinieka zobena saķeršanai un salaušanai.

Puspīrāgs, kas šodien atkal pieskatīja stūres ratu, piebikstīja Mordānam ar elkoni un ierunājās pusbalsī.

– Lai tik paspēlējās! Jo tas meitiet's jestrāk lēkā, jo šamējā cena kāpj uz augšu!

– Ko? – īsti nesaprata Mordāns.

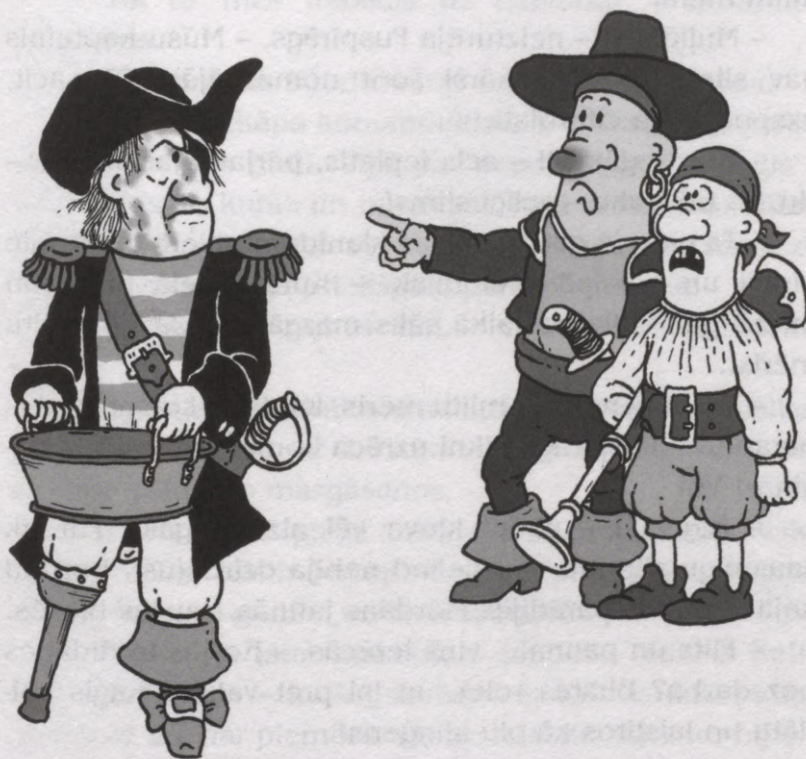
– Es sak', drīz nāk Labā Ierauga rags. Ja mēs laiž' uz Džadidas vergu tirgu, būs jāgriež stūre uz zidvestu¹. Par šito vellatu varēs dabūt tikpat zelta, cik šamējā sver. Un sver viņa gana daudz! – Puspīrāgs gardi nosmējās, bet kapteinis Mordāns negaidīti apcirtās un pazuda savā kajītē, ar spēku aizcirdams durvis.

– Kāds miltu tārps šam iekoda? – nobrīnījās Puspīrāgs.

Nekāds miltu tārps kapteinim Mordānam nebija iekodis, taču kaut kas divains ar viņu tomēr notika. Nākamajā rītā pēc šīs sarunas Puspīrāgs pamanīja savu kapteini cenšamies uznest komandtiltiņā lielu kapara bļodu ar ūdeni. Tas nenācās viegli – koka kājas dēļ

¹ Zidvests – ziemeļrietumi.

Mordāna gaita bija gāzelīga un ūdens no bļodas nemitīgi šlakstījās viņam uz vēdera, tecēdams lejā pa biksēm un kājām. Turpinājums pārsteidza Puspīrāgu vēl vairāk – kapteinis izvilka no kabatas kaut ko baltu, kas vēlāk izrādījās ziepes, un sāka mazgāt seju un rokas. Rīts bija agrs, un, kad kapteinis, pabeidzis savas neparastās izdarības, izgāza bļodas saturu pār bortu un kāpa lejā no komandtiltiņa, pārējie pīrāgi, tikko

pamodušies, iznāca uz klāja. Viņi ieraudzīja Mordāna neparasti balto seju un sastinga, bet Ribeira pastiepa uz kapteiņa slapjās bikšu priekšas pusi drebošu pirkstu.

– Vai manu dieniņ! Jūs tak esat slim! Ķīmis bāls, un bikses arīdzan pieslapinātas! Brāliši, kapteinim būs piemeties miltu mēris! – viņš iegaudojās, un visi pīrāgi

sabijušies pakāpās soli atpakaļ, bet Mordāns, sakau-
nējies par savām samirkušajām drēbēm, piesedzās ar
tukšo bļodu un pazuda kajītē.

Miltu mēri visi pīrāgi pazina kā patiešām drausmīgu
slimību – rumpis vispirms kļuva mikls, tad samirka
pavisam un vēlāk, pēc trim dienām, apauga ar pelēku
vilnu. Beigās dažiem pat pārplīsa sāni un pildījums
gāzās ārā! Ikvienam pīrāgam bija briesmīgas bailes no
miltu mēra.

– Muļķības! – neizturēja Puspīrāgs. – Mūsu kapteinis
nav slimis. Viš vienkārši šorit nomazgājās. Tā sacīt,
uzspodrināja ciferblati.

– Nomazgājās?! – acis iepletis, pārjautāja Ribeira. –
Nu, es tak saku – galīgi slimis!

– Tā gan, tā gan, – galvas klanīdami, piekrita pārējie
pīrāgi un pakāpās vēl tālāk. – Kurš veselā prātā un
miesā gaišā dienas laikā sāks mazgāties? Jā, jā, miltu
mēris...

– Tas nav nekāds miltu mēris, kaut jūs krāsns kruķis
parautu! – Puspīrāgs nikni uzrēca komandai. – Tā ir «hi-
gīna»! Vo!

– Higīna?! – pīrāgi kļuva vēl aizdomīgāki. Par tik
šausmīgu slimību viņi nekad nebija dzirdējuši, bet tad
kajītes durvis parādījās Mordāns jaunās, sausās biksēs.

– Plīts un panna! – viņš ierēcās. – Ko jūs te didāties
bez darba? Birstes rokā, un lai pret vakaru kuģis spī-
dētu un laistītos kā olu kliņģeris!

Sabiedētie pīrāgi pagriezās, lai dotos izpildīt pavēli,
taču Mordāns vēl nebija beidzis.

– No rītdienas visiem pavēlu mazgāties! Katru rītu un
ar ziepēm! Kas to nedarīs no laba prāta, to piesies tauvā
un vilks aiz kuģa, līdz šamējs būs tīrs un spīdīgs, kā
no krāsns nācis, – pārsteigumā sastingušajai komandai
paziņoja kapteinis un pagriezās pret Puspīrāgu. – Derētu

kāds Venedigas tirgonis – mums uz kuģa nav nevienas zobu sukas.

– Zobu sukas? – pārsteigts Puspīrāgs pārjautāja. – Kam ta' tāda manta vajadzīga? Vai ta' zobus ar' var izsukāt?

– Zobus tīra, nevis sukā, – nopietni paskaidroja Mordāns. – Burā taisni un skaties, vai kur neplīvo kāds Venedigas karogs!

– Vai ta' mēs nelaidīs uz Džadidu? – nesaprata Puspīrāgs.

– Nē, burāt uz Džadidu nav nekādas vajadzības.

Mordāns uzkāpa komandtiltņā, bet Puspīrāgs palika stāvam ar vaļā muti. Viņš pat nepamanīja, ka kuģis ir novirzījies no kursa un buras sāk vējā nelāgi plandīties, līdz Mordāns sabrēca uz viņu, un Puspīrāgs, sagriezis stūri, pavērsa kuģa priekšgalu pareizā virzienā.

– Nebūs labi, nebūs labi, – viņš pie sevis murmināja.

Pīrāgi bija vēl vairāk samulsuši nekā kapteiņa palīgs. Viņi drūmi berza ar birstēm klāju un klusītēm pārsprīda gaidāmo mazgāšanos.

– Vecais palicis galīgi dulls, – teica pumpainais Bisku pīrāgs. – Tas tak ir kaitīgi! Neviens pīrāgs nemazgājas biežāk kā reizi gadā – uz Ziemsvētkiem.

– Tikai – ja jāiet baznīcā, – piebilda resnais Indriķis. – Kaut gan – kurš gan būs redzējis īstenu pīrāgu baznīcā? Es, par piemēru, vēl ne reizi neesmu tur bijis...

– Tāpēc jau tu tā smirdi, – ķiķināja Pedro.

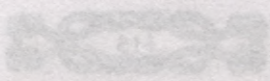
– Kas nu būtu runājis par smirdēšanu! – apvainojās Indriķis.

– Mēs gan nekādu smaku nejūtam, – sarunā iejaucās trīs melnie hipopotama speķa pīrāgi.

– Kā tad, kā tad, ja nu vienīgi vieglu efejas aromātu, – iespurcās Pedro. Patiesi, tas būtu brīnums, ja

trīs melnie dienvīdu pīrāgi varētu kaut ko saost, jo paši smirdēja tik briesmīgi, ka Puspīrāgs tos vienmēr norīkoja darbā kuģa aizvēja bortā.

– Pie visa vainīgs tas meitietis, – grozīja galvu Saavedra. – Kamēr šis nebija uz brigas, viss gāja normāli.

Sešpadsmitā nodaļa BRIGANTĪNA IZIET JŪRĀ

Mažais pelmenis un Eklērs jau trešo dienu burāja šurpu turpu pa Murseļas līci, ar katru reizi iziedami tālāk atklātā jūrā. Tas bija nepieciešams, lai pēc iespējas labāk apgūtu kuģa vadīšanu divatā. Visgrūtāk klājās tam, kas strādāja ar burām, jo vienam vajadzēja pastāvīgi atrasties pie stūres. Vienu no smagajiem darbiem – lielās buras pacelšanu un nolaišanu – draugi atrisināja tad, kad mazais pelmenis izdomāja asprātīgu atsaišu sistēmu, ar ko nekustīgi nostiprināt stūres ratu. Tad otrs varēja nākt palīgā, kad smago rāju ar lielo taisno buru vajadzēja uzvilkt līdz pat grotmasta smailei. Tomēr kreisēšana pret vēju joprojām gāja grūti. Katru reizi, kad fokbura, kuģim pagriežoties pret vēju ar otriem sāniem, plandīdamās pārmetās uz otru pusi, vajadzēja istajā brīdī atlaist vēja puses šoti un skriešus mesties pāri klājam, lai pievilktu un nostiprinātu aizvēja puses šoti, pirms vējš iegūlās burā, to stingri nostiepdams. Ja to izdarīja sekundi par vēlu, buru nevarēja, kā nākas, novilkt, tai izliecās liels vēders, un nebija iespējams pietiekami cieši iet pret vēju. Tad vajadzēja griezt kuģi atpakaļ un atkārtot manevru, taču šādā gadījumā brigantīna parasti zaudēja gaitu un vējš to apgriezta pilnībā, aiznesot pāris kabeļtauvas¹ atpakaļ. Pēc tam nācās ieskrieties un visu sākt no sākuma. Reiz, kad Eklēram, šķērsojot klāju, kāja aizķērās aiz enkura ķēdes, viņš pieķērās pie plandošās fokburas stūra pārāk

¹ Kabeļtauva – attāluma mērvienība uz jūras, līdzinās 185,2 metriem.

vēlu. Bura piepūtās un izrāva viņu pāri bortam. Lai gan mazais pelmenis nekavējoties iegrieza brigantīnu tieši pret vēju, Eklēram, karājoties buras stūri, kājas labu brīdi vilkās pa ūdeni, un pagāja labs laiks, kamēr pelmenim izdevās ievilkāt draugu atpakaļ uz klāja.

Tomēr ar katru dienu burāšanas manevri veicās arvien labāk. Reizēm viņi mainījās vietām. Eklērs stājās pie stūres, bet mazais pelmenis strādāja ar burām, tomēr, ja vējš pieņēmās spēkā, Otto izrādījās par vieglu šim darbam un atkal bija jāmainās.

– Vēl kādu nedēļu patrenēsimies, tad būs gatavi doties ceļā, – teica mazais pelmenis, kad pēc kārtējā smaigā rīta cēliena draugi noenkuroja «Ugunsbultu» blakus piestātnei.

Kamēr mazais pelmenis novāca buras un kailēja¹ virves, Eklērs devās uz pilsētas sīktirgotāju kvartālu.

¹ Kailēt – satīt glietos ritujos.

Tagad, kad došanās Magoņmaizītes meklējumos jau bija ļoti tuvu, Eklērs arvien biežāk domāja par to, kas notiks, ja viņi tiešām atradīs mežonīgo pīrāgu vadoņa Mordāna kuģi. Vai varēs meiteni kaut kā izzagt vai būs jācinās? Un kā gan var cīnīties ar visu pīrāgu kuģa komandu?

Nonācis pie meklētā veikaliņa – vecu mantu tirgotavas –, Eklērs nopūtās un nolēma atlikt problēmas risinājumu līdz brīdim, kad pīrāgu kuģis būs tuvāk. Varbūt pa šo laiku izdosies atrast kādu viltīgu paņēmienu, kā paveikt iecerēto?

Pārdevējs, vecs, apdrupis ķiploku grauzdiņš, izrādījās visai atsaucīgs, un pēc neilgas kaulēšanās Eklērs iemainīja savus smalkos svārkus un kreklu pret nobružātu ādas vesti, divām apsūbējušām krama pistoļiem un garu, paukošanai labi piemērotu espadronu. Mazajam pelmenim Eklērs izvēlējās nelielu, liku un pamatīgi izrobotu abordāžas zobenu. Beigās viņam vēl izdevās iekārdināt ķiploku grauzdiņu ar savu mežģiņu žabo un iemainīt to pret zobenu siksnām, pilnu šaujamā pulvera ragu un maisiņu ar melnajiem pipariem, ko lādēt pistolēs.

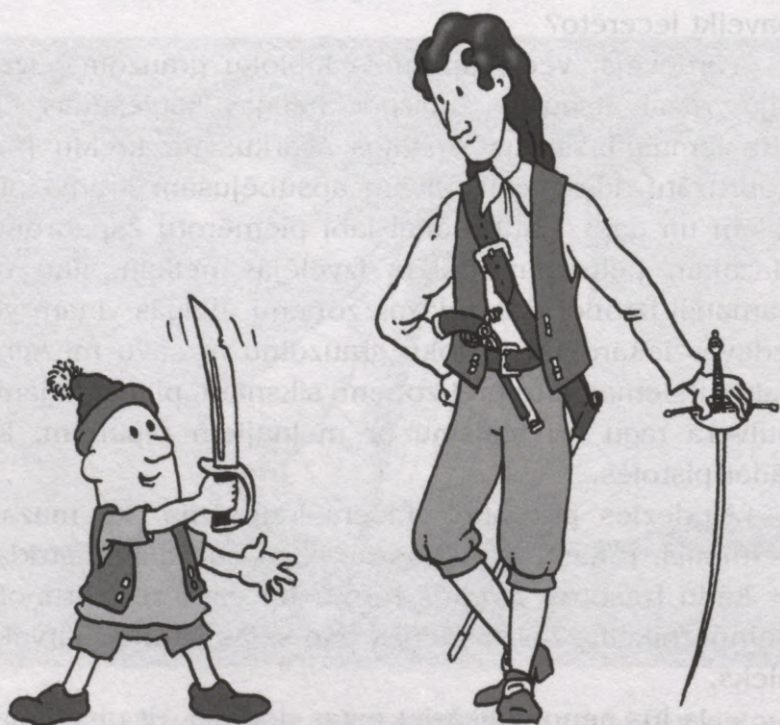
Atgriezies piestātnē, Eklērs ieraudzīja, ka mazais pelmenis, rokas mētādams un skaļi aurodams, strīdas ar kādu tresotos svārkos tērptu un garu zizli bruņotu pumpērniķeli. Tas izrādījās Murseļas ostas pārvaldnieks.

– Ja jūs nenomaksāsiet ostas nodevu, rīt pusdienas laikā es būšu spiests ierasties ar pilsētas sardzi un tiesas izpildītāju Sklandu Rausi, arestēt jūsu kuģi un pārdot to vairāksolišanā, – neraugoties uz mazā pelmeņa vētrainajiem protestiem, mierīgā balsī, acīmredzot ne jau pirmo reizi atkārtoja pumpērniķelis. To pateicis,

viņš pa laipu nokāpa no kuģa un aizgāja, bet mazais pelmenis bezspēcīgās dusmās iespēra pa tauvas rituli.

– Viņš man atņems manu kuģi! Vai tu vari iedomāties?! Kaut kādas stulbas ostas nodevas dēļ! Vai tad es izmantoju piestātņi? Vai es te ko iekrauju? Kādas viņam tiesības tā izrīkoties?! – viņš nevarēja nomierināties, taču Eklēram viss bija skaidrs.

– Mēs dosimies ceļā naktī, – viņš mierīgi paziņoja un uzkāpa uz klāja.

– Bet mēs taču neesam gatavi, – mazais pelmenis apjuka. – Mums vēl daudz jāvingrinās...

– Kad tev atņems kuģi, varēsi lieliski vingrināties savā mailišu zvejas laivā, – Eklērs pārtrauca pelmeni un pasniedza viņam liko zobenu. – Še, piemēri!

– O! Tas taču īsts pīrāgu zobens! – mazajam pelmenim sajūsmā iepletās acis, un viņš aizmirsa visas ķibeles ar ostas pārvaldnieku.

Kad pienāca nakts, no zemes sāka pūst viegls, silts vējš. Abi draugi kopīgiem spēkiem, cik vien iespējams klusi, izcēla enkuru. No burām viņi uzvilka tikai kliveri, jo tā bija vieglāk vadīt kuģi un mazā trīsstūra bura nakts tumsā bija grūtāk pamanāma nekā lielā, taisnā. Vējš viegli nostiepa buras audeklu, un mazā brigantīna sāka pavisam lēni, bez trokšņa, slidēt prom no piestātnes. Pilsētas ugunis pamazām attālinājās, un krastā neviens tā arī nepamanīja «Ugunsbultas» aizbraukšanu. Mazais pelmenis nostiprināja stūri, un draugi kopīgiem spēkiem uzvilka mastā lielo grotburu. Tagad brigantīna uzņēma straujāku gaitu un ap priekšvadni jautri iečalojās ūdens.

Pēc stundas nelielais burinieks paslidēja garām Griljāžas salai. No Napoleona villas skanēja tāla, klusa deju mūzika. «Laikam es tā arī nekad nedejošu Napoleona dārza svētkos. Kas zina, vai vispār vēl kādu reizi redzēšu Murseļas ostu,» ar vieglām skumjām nodomāja Eklērs. Brauciens airu laivā kopā ar Magoņmaizīti likās palicis tālā pagātnē. Ieskatījies sevi, Eklērs ar izbrīnu atskārta, ka tas smalkais jauneklis, Sorbonnas universitātes absolvents un vēlāk magoņu veikala pārdevējs, tagad šķiet pavisam cits cilvēks, it kā tam nebūtu nekāda sakara ar šodienas Eklēru, pelmeņu ciemata mailīšu zvejnieku un kuģu remonta meistaru ar raupjām delnām un tvirtiem muskuļiem.

Mazais pelmenis stāvēja pie stūres, apjosis abor-dāžas zobenu un aizbāzis aiz jostas vienu no Eklēra iegādātajām pistolēm. Viņš izskatījās laimīgs. Nakts bija silta. Eklērs atļaidās uz klāja un pats nemaz nemanīja, kā, spožajās zvaigznēs skatīdamies, aizmīga.

Rītu draugi sagaidīja tālu atklātajā jūrā. Cik vien sniedza skatiens, visapkārt pletās tikai jūras klajums. Pūta spīrgta brīze, un draugi nomainīja mazo klīveri pret lielo fokburu.

– Uz kurienu brauksim? – pajautāja mazais pelmenis.

– Es domāju, iesākumam uz Tortiljas salu. Tur pulcējas gandrīz visi Dienvidjūras pīrāgu burinieki. Gan jau tur uzzināsim, kur meklējams Mordāna kuģis, – domīgi atbildēja Eklērs.

– Lieliski! Laižam uz Tortilju! – bezrūpīgi atsaucās mazais pelmenis, bet pēc tam sarauca pieri. – Vai tu zini, uz kuru pusi tā sala ir?

– Un tu nezini? – Eklērs apmulsā. – Tu taču esi jūrnieks!...

– Es esmu tikai mailišu zvejnieks, – mazais pelmenis skaidroja, paraustījis plecus. – Mēs vienādiņ kuģojam tā, lai krasts paliek redzams. Tā nekad nevar apmaldīties. Lai burātu tālāk, jābūt īpaši mācītam...

Te pēkšņi Eklērs atjauta, ka neviens no viņiem neko nezina par navigāciju vai, vienkāršāk sakot, orientēšanos jūras plašumos.

– Es nezinu, uz kuru pusi jābrauc, – Eklērs drūmi papurināja galvu.

– Ko tad tu tur mācījies tajās augstajās skolās? Es domāju, ka tu visu zini! – sašutis iesaucās mazais pelmenis.

Eklērs pielika visas pūles, lai, cik iespējams, precīzi atcerētos studiju gados nedaudzās apmeklētās ģeogrāfijas lekcijas. Vēlāk uz nelielas papīra lapas, ko mazais pelmenis noplēsa no kāda žāvētu krabju kājiņu saiņa, Eklērs uzzīmēja Dienvidjūras karti, par kuru Otto bija sajūsmā, tomēr Eklērs nebija pārāk pārliecināts par tās pareizību. Taču mazā pelmeņa optimisms un ticība drauga spējām bija nesatricināma.

– Tā ir labākā karte, kādu es esmu redzējis! – viņš paziņoja.

– Būtu bijis labāk, ja mēs būtu nopirkuši kompasu, – norūpējies skaidroja Eklērs. – Redzi, mums tagad jāstūrē apmēram uz rietumiem, un man nav ne jausmas, cik dienu jāburā, līdz nonāksim pretī Tortiljas salai, kurai vajadzētu tad atrasties no mums uz ziemeļiem.

– Kad būsīm tuvāk, paprasisim kādam! – atteica Otto.

– Bez kompasu...

– Tu taču atceries, cik tas maksāja. Saule lec austrumos un riet – rietumos. Gan jau atradīsim ceļu, – mazais pelmenis bezrūpīgi atbildēja. Viņš ietinās segā un apgūlās kuģa priekšgalā, atstādams brigantīnas stūrēšanu Eklēra ziņā.

Septiņpadsmitā nodaļa

SIERU ZEME

Knoblohu karavānai tuvojoties Sieru zemes robežai, arvien biežāk ceļā gadījās siera cepumu ciemati. To iedzīvotāji bija maza auguma, taču visi smirdīgi un kašķīgi. Ikviens lepojās ar tām smalkajām sieru šķirnēm, kas bija ieceptas viņu miklā, un nekavējoties darīja zināmus savus radurakstus katram satiktajam svešiniekam. Sākumā Radziņš izjuta zināmu cieņu, iebraucamajās vietās sastopot gan Rokforas siera, gan Kamamera, gan Gorgonzolas un citu neparasti smalku siera šķirņu cepumus, bet tad knoblohu cunftes vecākais pie vakariņu galda pusbalsī pastāstīja, ko viņš domā par siera cepumu augsti dižciltīgo radniecību ciltsrakstiem.

– Kad viņi ir izcepti, tad jau vairs neviens nevar pateikt, kas tur īsti bija vai nebija, taču, ja kāds smird sevišķi stipri un turklāt stāsta, ka esot rados ar Ermentāles bīskapu, tu vari būt drošs, ka vienīgie īpašie radi būs bijuši kādi iesmakuši kazas sierī no Austrumu stepēm, – sminēdams paskaidroja knoblohs un turpināja kūpināt savu garo pīpi ar porcelāna galvu.

Nākamajā rītā karavāna nonāca pie kalnu grēdas, kas norobežoja Sieru zemi no dienvidrietumu puses. Pirmā kalna pakājē pie ceļa, kas aizvijās tālāk uz pāreju, atradās robežpostenis, ko bija iekārtojuši siera cepumi. Gariem, galos apdedzinātiem koka iesmiem bruņojušies robežas sargi aizšķērsoja karavānai ceļu, un viņu priekšnieks – resns siera cepums ar vara bruņucepuri galvā – panāca uz priekšu.

– Jums jāmaksā ceļa nodeva! Uz kurieni dodaties? Septiņi reāli par zirgu, deviņi – par kamieli un divpadsmit par katru personu! – viņš nikni uzbrēca knoblohu vecākajam, taču, Radziņam par izbrīnu, knoblohu vecākais pat nepapūlējās nokāpt no zirga.

– Karavāna dodas uz Sieru zemes galvaspilsētu Čīzburgu un pavada augstdzimušā marķīza Parmezāna brālēnu, kas ceļo inkognito¹, – viņš, lepni izslējies, paziņoja. – Jums taču ir labi zināms, ka dižciltīgiem siera cepumiem un to pavadoņiem nekādas nodevas nav jāmaksā.

Radziņš no sirds izbrīnījās. Līdz šim viņš karavānā nebija pamanījis nekādus siera cepumus. Te bija tikai knoblohi, viņš pats un Cvībaks. Varbūt kāds sēdēja, paslēpies vienā no lielajiem saiņiem, kas šūpojās kamieļu mugurā?

– O! Mēs būtu laimīgi izteikt savu cieņu marķīza Parmezāna brālēnam! – paklanījās siera cepumu priekšnieks. – Kur tad viņš ir?

Arī Radziņš nemierīgi sagrozījās seglos, vēlēdamies ieraudzīt nezināmo marķīzu, bet tad pilnīgi negaidīti knoblohu vecākais norādīja uz viņu.

– Tas ir dīvaini, ka jūs nepazīstat Lielā Siera Batona slaveno dēlu un marķīza Parmezāna tuvāko brālēnu, slaveno rauga zinātņu bakalauru Siera Radziņu. Eku viņš ir!

Radziņš sastinga. Tādu pazemojumu viņš nūdien nebija gaidījis. Viņu, nevainojamās baltmaizes Radziņu,

¹ Inkognito – nepazīstams.

viscaur iejauktu tikai un vienīgi no trīskārt sijātiem kviešu miltiem, Frančmaizes un Batona likumīgo dēlu un mantinieku, nosaukt par kaut kādu tur smirdīgu siera radziņu! Viņš jau pavēra muti, lai skaļi protestētu, bet tad knoblohu vecākais piejāja viņam blakus un cieši saspieda Radziņa elkoni.

– Parastie ceļinieki te maksā lielas, es pat teiktu, ļoti lielas, nodevas, – viņš turpināja, – Tie, kas nemaksā, tiek viscaurēm sadurstīti ar tiem tur nelāgajiem iesmiem. Vai jūs nebūtu tik laipns, Siera Radziņa kungs, un neatbildētu šo vienkāršo ļautiņu sveicienam?

Nekas cits Radziņam neatlika. Protams, viņš nevēlējās maksāt nodevas kaut kādiem tur nelāgi smakojošiem siera cepumiem, un arī smailie iesmi izskatījās pietiekami draudīgi. Dusmās vai plīsdams, Radziņš īsti karaliski pamāja ar roku un, seglos stīvi izslējies, pajāja garām sargu pulciņam. Tie visi klanījās un salutēja ar saviem iesmiem.

– To es jums pieminēšu! – garām jādams, nikni caur zobiem Radziņš uzšņāca knoblohu vecākajam.

– Tieši tā, marķīza Parmezāna brālēna kungs! – savās kuplajās ūsās nosminēja vecākais un sekoja Radziņa zirgam. Visa karavāna izgāja cauri robežpostenim. Siera cepumi joprojām klanījās.

– Tiem knoblohiem gan laime! – vēlāk saviem padotajiem teica siera cepumu sardzes priekšnieks. – Katru reizi viņiem līdzī brauc kāds augstmanis. Pirms mēneša tas bija Rokforas hercoga vectētiņš, un, atceros – viņgad mums pat laimējās redzēt Čedaras hercogieni! Tiesa, viņa visu laiku bija ietinusies savos plīvuros, bet tomēr... Mēs gan esam laimīgi! Šajā vietā var satikt tik daudz augstdzimušu personu!

Karavāna lēni soļoja pa likumaino ceļu augšā uz kalnu pāreju. Radziņš vēl nekādi nevarēja nomierināties

pēc pārdzīvotā pazemojuma. Viņš pievirzīja savu zirgu blakus knoblohu vecākā zirgam.

– Un, ja mums būtu jāšķērso Desu karalistes robeža, vai tad jūs mani uzdotu par Aknu desu? – viņš pajautāja dusmu aizžņaugtā balsī.

– Viss var gadīties, mans kungs, viss var gadīties, – domīgi atbildēja knoblohu vecākais, bet Cvībaks aizmugurē nelāgi iespurcās.

Astoņpadsmitā nodaļa PĪRĀGU «HIGĪNA»

rakās lietas uz «Speķa Lodes» turpinājās. Kādu rītu kapteinis Mordāns iznāca uz klāja, izplatīdams ap sevi spēcīgu lavandas, rožu eļļas un maijpuķīšu smaržas mākonī. Aromāts bija tik spēcīgs, ka Ribeira, pie stūres stāvēdams un vēl nepamanījis kapteini sev aiz muguras, sāka tik nevaldāmi šķaudīt, ka pēc trešā šķaudiena atsitās ar pieri pret stūres ratu un uzsita punu. Visam par iemeslu bija iepriekšējā dienā pavisam nevainīgs Magoņmaizītes uzdots jautājums.

– Kāpēc tavā kajītē vienmēr ir tik neganta sīpolu smaka? – Viņa sarauca pieri un, mazo, magonēm izraibināto deguntiņu izslējusi, ošņāja gaisu. Pēc tam Mordāns izraka visas salaupītās lādes un savāca no tām smaržu flakonus un pudeles. Visu nakti viņš bezmiegā šūpojās savā guļamtiņā uz komandtiltiņa, auklēdams klēpī savāktās mantas un nevarēdams izšķirties. Rītam austot, kapteinis sakopoja visu gribasspēku, atkorķēja daudzās pudelītes un nolējās ar smaržām no galvas līdz kājām. Panāktais rezultāts liecināja, ka Mordāns ir pārcenties. Elpa aizcirtās, un aci sāka neganti kost. Asarām no vienīgās acs plūstot, neko neredzošais Mordāns kaut kā aiztaustījās līdz vēja bortam un tur, svaigā gaisa plūsmā nostājies, vēdinājās, kamēr spēja atkal puslīdz normāli paelpot un kaut ko saredzēt. «Kā tie sievieši var šitās šausmas pārciest katru dienu?» viņš, no ciņas ar briesmīgajām smaržām noguris, domāja. Dienas pirmajā pusē pīrāgi centās turēties no sava kapteiņa vēja

pusē, jo viņu vienkāršie deguni pie tādas smalku aromātu pārpilnības nebija raduši.

– Tas sasodīts meitiet's, tas viens sasodīts kārdeklis, – zem deguna purpināja saīgušais Puspīrāgs. – Viš tak pataisa to mūsu kapteini par galīgu klimpu.

Vēlāk Puspīrāgs it kā nejauši gadījās blakus Mordānam un mēģināja uzmanīgi atsākt sarunu par Magoņmaizītes pārdošanu.

– Ja nu mumsim nesanāk aizlaist uz Džadidu, varbūt var kreisēt atpakaļ uz Murseļu un pieprasīt par šo kārtīgu izpirkumu? – skaļi prātoja Puspīrāgs, ar vienu aci vērodams Mordānu.

– Ak tā? – kapteinis norūca.

– Nu, kā tad! Un, ja šie ne, mēs nogriezīs šamējai kādu gabalu un aizsūtīs uz krastu. Tad tik tu redzēsi, kā šie maksās! – Puspīrāgs, kapteiņa atbildes iedrošināts, turpināja.

– Ak tā? – kapteinis drūmi atkārtoja.

– Nujā! Šamējā tak ir mūsu laupījums. Tas nozīmē, ka komandai ir tiesības saņemt savu daļu, bet kā tu citādi šito bulku uz visiem sadalīsi? – pietēlodams neizpratni, Puspīrāgs sparīgi kasīja pauri, bet Mordāns, vairs nekā neteikdams, pagriezās un uzkāpa komandtiltīnā.

Tās pašas dienas pēcpusdienā «Speķa Lodei» izdevās panākt un sagūstīt nelielu franču piederības barkentīnu, kas veda dažādas parfimērijas preces. Pīrāgi neapmierināti purpināja, pārkraudami smaržīgos saiņus un kastes uz sava kuģa klāja. Tur bija gan aromātiskās palmu eļļas ziepes, gan zobu pastas tūbiņas, zobu birstes un zobu bakstāmie, pūdera kārbas, odekolona amforas, bruņrupuču ķemmes, matu želejas un daudzas citas, pīrāguprāt, nekur nederīgas mantas.

– Kas par mēsliem!? Ne zelta, ne garšvielu, viena vienīga draņķība! Kur lai to visu grūž? – lādējās Pedro, bet pīrāgiem ne prātā nenāca, kāds nepatikams pārsteigums viņus gaida vēlāk.

Nākamajā rītā Puspīrāgs uzrāpās uz komandtiltiņa un, ruporu pie mutes piespiedis, ieaurojās tā, ka visi pīrāgi, kas krustu šķērsu mētājās uz klāja, pielēca kājās.

– Ei, jūs tur – pildītās klimpas! Klausās kapteiņa pavēli! No šodienas un turpmāk katru rītu visiem jāmazgā mutes un rokas! Ar ziepēm! Pēc tam katram jāņem zobu birste un kārtīgi jāiztīra zobi, cik nu tie katram ir palikuši! Kad jūs būsit tikuši galā ar šitām ierīktēm, sekos rīta rosme, un lai grils mani parauj, ja es zinu, ko tas viss nozīmē! – pabeidza Puspīrāgs, bet kuģa komanda stāvēja kā sastingusi. Kapteinis Mordāns, kas līdz šim klusēdams stāvēja blakus, sāka dusmoties.

– Un ausis, – viņš piezīmēja.

– Un ausis! – sparīgi ieaurojās Puspīrāgs, – arī ausis jāmazgā!

– Kas paliks pēdējais, to piesies tauvā un vilks aiz kuģa! Sērs un panna! – Mordāns uzkliedza nekustīgajai komandai un, izvilcis aiz jostas aizbāzto pistoli, izšāva gaisā. Galīgi apjukušie pīrāgi salēcās un steigšus metās uz kravas tilpni, lai izsaiņotu ziepes un citas vajadzīgās mantas.

– Rīta rosme, rīta rosme, – īgni ņurdēja Ribeira. – Ko tas, pipari uz galvas, varētu nozīmēt?

– Nekas cits nebūs kā liks mums rītos vairāk rosīties. It kā mēs jau nerosītos pietiekami! – atbildēja Pedro.

Drīz visi stāvēja uz klāja ar ziepēm un zobu birstēm rokās. Neviens īsti nezināja, kas ar šīm mantām būtu darāms. Viens no melnajiem pīrāgiem, labās smaržas iekārdināts, iekodās savā ziepju gabalā, un pēc brīža

viņam no nāsīm izvēlās divi lieli ziepju burbuļi. Viņa abiem melnajiem draugiem tas tā iepatikās, ka arī viņi sastūkēja savus ziepju gabalus mutēs un, laimīgi žago-damies, sāka laist visās varavīksnes krāsās zaigojošus burbuļus.

Ribeira, kas jaunībā bija kalpojis par zirgu puisi pie kāda bagāta pumperniķeļa un katru dienu mazgājis tā zirgus, tagad uzdevās par lietpratēju.

– Vispirms vajag samērcēties, – viņš, pirkstu gaisā pacēlis, teica, – tad pamatīgi ierīvēties ar ziepēm un atkal aplieties ar ūdeni. Vēl derētu skrāpis...

Pīrāgi sāka smelt ar virves galā iesietiem spaiņiem jūras ūdeni un liet cits citam virsū. Rīts bija silts un saulains, un šīs izdarības pīrāgiem likās tīri jautras, līdz dažiem no slapjajām rokām izšļuka ziepes. Pīrāgi metās tās medīt pa slapjo klāju. Resnais Indriķis uzkāpa vienam slidenajam klucītim un nogāzās uz klāja, aizraudams sev līdzī vēl vairākus pīrāgus, bet Pedro, savu ziepju gabaliņu glābdams, gandrīz pārkrita pār bortu.

Tikai pašā pēdējā brīdī Puspīrāgam izdevās satvert viņu aiz kājas.

Šķielācis Mario ieziepēja acis, cerēdams tā uzlabot redzi, un tagad skaļi brēca, jo ziepes neganti koda.

Magoņmaizīte, kas stāvēja uz komandtiltiņa blakus kapteinim, no sirds smējās, bet Mordāns bija drūms. Viņš grūto mazgāšanās un zobu tīrīšanas procedūru paveica agrāk vienatnē savā kajītē un tagad bija gluži tīrs, tikai mutē palikusī neparastā zobu pastas garša viņu kaitināja. Mordāns gan pamēģināja to noskalot ar glāzi ruma, taču tas nelīdzēja – viņa mutē joprojām valdīja neciešams piparmētru aromāts.

Tomēr, par spīti grūtībām, pīrāgi pamazām iemanījās apieties ar slidenajiem klucīšiem. Arvien lielāki putu mākoņi klāja viņu galvas, un tad pienāca kārtā zobu tīrīšanai. Nebija neviena, kam šajā grūtajā darbā prasīt padomu. Arī Ribeira vairs nevarēja palīdzēt, jo viņam nebija nācies tīrīt saviem zirgiem zobus. Pīrāgi šo problēmu mēģināja atrisināt, kā nu mācēja. Sākumā viņi centās iesmērēt zobus ar pastu, ko izspieda no tūbiņām tieši saujās, taču pēc tam balto putru bija grūti uztriept zobiem. Lielākā daļa izsmērējās pa seju. Sevišķi dīvaini izskatījās visi trīs melnie pīrāgi. Pirmo reizi mūžā viņiem bija baltas sejas. Viņi rādīja cits uz citu ar pirkstiem un smējās kā negudri.

Pedro gribēja rīkoties gudrāk, izspieda visu savas tūbiņas saturu tieši mutē un nu vairs nevarēja parunāt. Mario, līdz acīm notriepies ar balto pastu, pienāca pie komandtiltiņa un platā smaidā atrieza zobus.

– Vai ir jau tīri? – viņš jautāja, bet Puspīrāgs, neko neteikdams, pasniedza Mario zobu birsti.

Vissliktāk klājās Indriķim, jo viņa zobu birste vienkārši bez pēdām pazuda lielajā mutē.

– Es nezinu, kur tā palika, – viņš vainīgi plātīja rokas, bet Puspīrāgs kļuva dusmīgs.

– Tu to esi aprijis! Kur lai mēs ņemam tik daudz birstu, ja tu katru rītu vienu apēdīsi, ko? – viņš pukojās un pasniedza Indriķim lielo suku, ar ko pīrāgi parasti berza klāju. – Pamēģini šo te! Varbūt šito tu neapēdīsi.

– Varbūt var pagaidīt? – Indriķis skumji noraudzījās uz lielo birsti savās rokās. – Varbūt tā mazā kaut kad vēlāk atradīsies?

Magoņmaizītei no smieklīem sāka sāpēt vēders, bet kapteinim Mordānam šī nejēdzība beidzot apnika. Tā jau varēja muļķoties visu dienu.

– Šodienai pietiks! Varat noskaloties, un rīt mēģināsim vēlreiz! – viņš apņēmības pilnā balsī paziņoja.

Ziepjū putas un zobu pasta bagātīgi klāja ne tikai pīrāgu sejas, bet arī viņu drēbes, un Puspīrāgs ķērās pie spaiņiem, lai komandu noskalotu. Viņam pašam mazgāšanās ideja no sirds riebās,

un tādēļ Puspīrāgs attīstīja vētrainu darbību, visus komandēdams un pilnus ūdens spaiņus gatavodams. Viņš cerēja, ka neviens nepamanīs viņa pārāk sausās drēbes un joprojām mūžseniem netīrumu slāņiem klāto seju, taču šoreiz Puspīrāgam nepaveicās.

– Un tu, Puspīrāg? – no komandtiltiņa atskanēja kapteiņa Mordāna čerkstošā balss. – Vai tu nemaz netaisies mazgāties? Vai tu esi iekārtojies sev atsevišķu dušu kravas telpā?

– Es, vai? Es jau neko... Es vēlāk, pa biškam... – mēģināja taisnoties Puspīrāgs, bet Mordāns viņu pārtrauca.

– Zēni! Kurš ir jau aptirījies, ķerieties pie Puspīrāga – viņam pašam kaut kā neveicas!

Tas nu komandai nebija divreiz jāsaka. Ar gaviļu saucieniem visi slapjie un vietām vēl ziepjainie pīrāgi metās virsū kapteiņa palīgam un kopīgiem spēkiem nogāza to uz slidenā klāja. Puspīrāgs mēģināja pretoties, bet velti – daudziem komandas locekļiem viņš ikdienā bija aizdevis dusmas. Tādēļ ar jo lielāku sajūsmu viņi izmantoja šo iespēju, kopīgiem spēkiem ziepēdami parasti tik briesmīgo kapteiņa palīgu. Pīrāgi to darija ar tādu centību, ka drīz klāja vidū bija redzams tikai liels putu kalns. Kaut kur zem tā nikni lamājās Puspīrāgs, taču nevienu vārdu nevarēja skaidri saklausīt, jo putas slāpēja skaņu. Pēdīgi pīrāgi uzgāza Puspīrāgam vairākus spaiņus ūdens, un viņš atkal parādījās, tikai tagad krietni vien gaišāks un ļoti nikns. Pīrāgiem tas likās smieklīgi, bet Puspīrāgs pazuda kravas tilpnē un noslēpās vistālākajā kaktā aiz safrāna saiņiem.

– To nu viņam nevajadzēja man nodarīt! To nu viš nožēlos, to es zvēru pie saviem sašūtajiem sāniem! – acīm tumsā nikni zvērojot, Puspīrāgs pie sevis murmināja.

Kad «Speķa Lodes» komanda beidzot bija tīra, Mordāns nosūtīja visus pie darba parastajās vietās un uzdeva Ribeiram kā vecākam un pieredzējušam pieskatīt, lai viss būtu kārtībā, jo Puspīrāgs joprojām nerādījās uz klāja. Mordāns nolēma savu palīgu pagaidām likt mierā, cerēdams, ka dusmas tam ar laiku pāries.

Taču dusmas Puspīrāgam pat netaisījās norimt. Viņš palika kravas tilpnē līdz pat vakaram un visu laiku kala dažādus atriebības plānus. Rītam austot, viņam šķita, ka beidzot ir atrasts īstais variants. Tad viņš izlida uz klāja un atsāka savu pienākumu pildīšanu, it kā nekas nebūtu noticis.

Deviņpadsmitā nodaļa

TINTESZIVS

klērs un mazais pelmenis turpināja burāt rietumu virzienā. Tagad laiks vairs nebija tik jauks. Debesis apmācās, un pūta brāzmais dienvidaustrēns, brīžiem uzraudams viļņiem baltas putu galotnes. Abiem ceļotājiem jau no agra rīta bija smagi jānopūlas, lai savaldītu buras. Labs laiks pagāja, kamēr viņi atrada pareizo rēvējumu skaitu, sabalansējot buru laukumu ar nevienmērīgo vēju. Pēc sešu stundu darba abi jutās tik noguruši, ka mazais pelmenis atmeta ar roku un grotburu nolaida, atstājot «Ugunsbultas» priekšgalā tikai vētras klīveri. Kuģa gaita tagad gan kļuva nedaudz lēnāka, taču mazais burinieks stabili iegūla vējā – Eklērs un mazais pelmenis varēja mazliet atpūsties.

Tā pagāja kāda stunda, bet tad vējš iegriezās dienvidos un pierima. «Ugunsbulta», klīvera vilkta, lēni tuvojās nelielu klinšainu saliņu arhipelāgam. Eklēram nebija ne jausmas, no kurienes tās cēlušas. Viņš savā improvizētajā kartē neko tādu nebija iezīmējis.

No jūras sāka celties migla. Pēc smagās burāšanas abus draugus vilka uz miegu, bet tad Eklērs sadzirdēja čikstoņu un paskatījās atpakaļ. Viņiem sekoja kāds kuģis! Tā bija trīsmastu karavela. Sānu vēja dēļ grotmasta taisnās buras bija nolaistas, taču pārējo divu mastu spraiģi piepūstās slipās latiņu buras dzina kuģi strauji uz priekšu, un tas pats sānu vējš ļāva lieliski saskatīt karogu, kas plīvoja bezānmasta galā, – mežonīgo pīrāgu melno karogu. Karavela vēl gan bija samērā tālu – apmēram sešas kabeļtauvas –, taču nesa lielākas

buras un strauji tuvojās. Arī mazais pelmenis ieraudzīja pīrāgu kuģi un satraukti noelsās.

– Vai tie ir tie, kurus tu meklē? – viņš, galvu nepagriezis, pajautāja.

– Nē, noteikti ne! – Eklērs purināja galvu. – «Speķa Lode» ir divmastu briga, taču tā tur ir karavela. Es nezinu, kas tas par kuģi.

– Ko tad mēs vēl gaidām!? – iebrēcās mazais pelmenis un metās uzvilkt grotburu. – Viņi tak mūs sakapās sīkos gabaliņos!

– Kāpēc? – Eklērs nesaprata. – Uz mūsu kuģa taču nav nekā vērtīga...

– Tieši tāpēc! Vai tu negrasies nākt man talkā?

Šai brīdī pīrāgu kuģa priekšgalā parādījās melnu dūmu mākonis, un pēc brīža atskanēja arī attāluma aizkavēts grāviens – pīrāgi šāva uz viņiem! Melnā plūme gan iekrita jūrā krietnu gabalu aiz «Ugunsbultas» pakālgala, jo distance bija par tālu, taču tas lika Eklēram nekavējoties doties mazajam pelmenim palīgā, lai ātrāk uzvilktu galveno buru.

– Varbūt mēs varam viņiem paskaidrot?... – no visa spēka vilkdams grotburas falli, viņš izdvesa.

– Vai tad tu neredzi, ka viņi vispirms šauj un tikai pēc tam jautā? Nostiprini galu un tad nomaini vētras klīveri pret lielo! – uzbrēca mazais pelmenis un metās pie stūres.

Kad Eklērs pabeidza nomainīt klīverus, stāvoklis kļuva labāks. Pīrāgu kuģis joprojām bija ātrāks, tomēr tuvojās lēnāk, jo «Ugunsbultas» gaita krietni pieauga. Migla cēlās augstāk un smagnējiem vēliem plūda virs ūdens. Drīz pīrāgu karavelas korpuss pazuda miglā līdz pat falšbortiem.

Klinšaino saliņu grupa bija jau tuvu, un mazais pelmenis virzīja kuģi starp tām.

– Ja nu tur ir sēkļi? – pajautāja Eklērs.

– Pazust starp salām – tā ir mūsu vienīgā cerība, – atbildēja mazais pelmenis un, acis piemiedzis, skatījās aizvien augošajos miglas vālos. «Ugunsbulta» ieslidēja starp divām garenām salām. Pīrāgu karavela viņiem sekoja, taču bija vēl pietiekami tālu, lai pelmenis varētu izmēģināt viltību, kas viņam bija padomā.

– Esi gatavs nolaist visas buras! – viņš teica pusbalsī un, sasniedzis salas galu, strauji sagrieza stūri pa labi. Tagad rimstošais dienvidvējš pūta tieši ahterī un brigantīna uzņēma gaitu, jo šāds aizmugures vējš labi piepildīja lielo grotburu. Migla strauji cēlās, un no pīrāgu kuģa bija vairs redzami tikai masti. Pabraucis garām salas galam, mazais pelmenis vēlreiz sameta stūri pa labi, un «Ugunsbulta» paklausīgi pagriezās, slidēdama gar akmeņaino krastu.

– Buras lejā! – nočukstēja pelmenis, un Eklērs atlaida falles, ļaudams burām strauji nolaisties uz klāja. Klīveris bija jāvelk ar rokām, jo vējš centās to pārnest falšbortam. Brigantīna pēc inerces pilnīgā klusumā slidēja gar salu pretējā virzienā, nekā viņi pirms tam bija braukuši. Tajā pusē, kur miglā atradās pīrāgu kuģis, noplaiksnīja zibsnis un atskanēja dobjs, miglas pieklusināts rībiens – pīrāgi uz labu laimi šāva no lielgabala. Migla jau bija pacēlusies tik augstu, ka tik tikko varēja tajā samaniņ pīrāgu karavelas masta galu.

Eklērs pavēra muti, bet mazais pelmenis pielika pirkstu pie lūpām, likdams Eklēram ciest klusu. Šis bija ļoti atbildīgs mirklis. Ja pīrāgi pamanītu mazā pelmeņa manevru, izbēgt no viņiem vairs nebūtu nekādu cerību. Laiks ritēja neciešami lēni. Kuģim zaudējot ātrumu, ūdens klusi čaloja ap brigantīnas priekšvadni, un migla pamazām aizsedza visu pasauli.

– Kaut tik mēs netrāpītu uz kādiem zemūdens akmeņiem, – bažīgi pačukstēja mazais pelmenis. – Paņem futštoku un aizej priekšgalā pamērīt!

Eklērs klusi noāķēja no štagas garo dzelzs koka kārti, ar ko varēja ne tikai mērīt dziļumu, bet arī vajadzības gadījumā atstumties, un, aizgājis uz kuģa priekšgalu, uzmanīgi, bez šlaksta iemērca to ūdenī. Nekādu sēkli vēl nemanīja. Kaut kur, kuģa labajā bortā, miglā nemanāms, garām slidēja klinšainais krasts un pīrāgu niknā lamāšanās izgaisa tālumā. Šoreiz viņi bija paglābušies.

– Labāk izmetisim abus enkurus, – pusbalsī uzsauca mazais pelmenis un aizgāja uz pakaļgalu. Drīz kuģis, abos galos droši noenkurots, līgani šūpojās zemajos viļņos.

– Kas pats par sevi parūpējas, to arī Konditors pasargā, – teica mazais pelmenis, tīdamies darvota brezenta vētras jakā, jo miglas nestais drēgnums sāka vilkt līdz kauliem. Tika nolemts lieki neizaicināt likteni un līdz rītam stāvēt uz enkuriem – gan migla kļuva arvien biezāka, gan arī vakars nebija tālu.

Rīts pēc drēgnās nakts pavisam negaidīti uzausa saulains. Bija pilnīgs bezvējš, un jūra gluda kā spogulis. Labajā bortā slējās zaļām efejām apaugusi klinšu siena. Izrādījās, ka viņi pa miglu ir ieburājuši slaidā un gleznainā līcī salas sānos.

– Suņu pīrāgu laime, – nosmējās mazais pelmenis. – Vēl mazliet, un mēs būtu ielikušies taisni klintīs.

Tad viņš tiksmi izstaipījās un, «Ugunsbultas» priekšgalā iekārtojies, ķērās pie maksķerēšanas cerībā akmeņainajā krastmalā noķert kādu treknu buti pusdienām. Eklērs uzrāpās mastā, lai palūkotos, vai tuvumā nav vēl kāds kuģis, no kura viņiem būtu jābaidās, bet tad lejā atskanēja mazā pelmeņa lamāšanās. Viņš gan nebija

noķēris buti – izceltās makšķerauklas galā karājās paliela tinteszivs. Tā bija apvijusi auklu taustekļiem un nemaz negrasījās laist āķi vaļā.

– Kā lai šito ķēmu dabū nost, ko? – pelmenis īgni purpināja un kratīja makšķeri. Eklērs nolaidās uz klāja, lai apskatītu pelmeņa lomu, jo dzīvu tinteszivi nekad nebija redzējis, bet tad viņam radās lieliska ideja.

– Otto, tu esi noķēris kaut ko ļoti noderīgu! – viņš smaidīdams teica.

– Vai tu beigsi ņirgāties?! Pats jau to neēdīsi! – mazais pelmenis gandrīz vai apvainojās, bet Eklērs nelikās ne zinīs par mazā pelmeņa dūsmām un domīgi vēroja tinteszivi.

– Kā tu domā, vai mēs varētu dabūt no viņas laukā tinti? – viņš pēdīgi pajautāja.

– Tinti? – pelmenis izbrīnījās.

– Ja mums tas izdotos, mēs varētu uzzīmēt pīrāgu karogu, labi lielu, un neviens kuģis mums vairs netuvotos.

Pelmenim no izbrīna uz brīdi palika vaļā mute.

– Nu, tu gan esi varens! – viņš teica un izbrīnā noelsās. – Ir tomēr sava jēga no tām augstajām skolām!

Atāķēt īgno tinteszivi no āķa un iztecināt no tās krāsu nebija viegls darbs, taču pa abiem viņi beigās tika ar to galā, tikai Eklēram uz rokas palika brūnas svītras, kur tinteszivs bija iecirtusi ar saviem lokanajiem taus-

tekļiem, bet mazajam pelmenim puse sejas bija kļuvusi melna, jo daļa tintes, zivij cīnoties ar saviem mocītājiem, uzšļacās Otto virsū. Tinteszivi viņi pārsvieda pār bortu, kur tā aizpeldēja, taustekļiem nikni kuļot ūdeni, bet Eklērs palūkojās uz mazo pelmeni un jautri iespurcās.

– Varbūt tev vajadzētu nokrāsot arī otru sejas pusi? Tad tevi varētu noturēt par mežonīgo pīrāgu no tālajiem dienvidiem! – viņš teica un sniedza mazajam pelmenim ādas spainīti, līdz pusei pilnu ar ogļu melno šķidrumu. Mazajam pelmenim smiekli nenāca. Visu dienas otro pusi, kamēr Eklērs rūpīgi uz viena no palagiem ar smaili apgrieztu tauvas galu zīmēja pīrāgu karogu, Otto centās nomazgāt sejas melno pusi, taču neko daudz nepanāca. Pēdīgi Eklēram pat kļuva viņa žēl.

– Nemokies tik ļoti! Varbūt vēlāk saulē izbalēs? – viņš teica, izplezdams gatavo karogu, lai tas saulē ātrāk izzūtu.

– Kā tad, «izbalēs»? Šitā ir visnoturīgākā melnā krāsa, kādu es zinu. – Otto īgni atrūca, lūkodamies karogā. – Izskatās tik īsts, ka man šermuļi skrien pār muguru. Vai pīrāgi mūs nepakārs pie rājas, ja blēdība atklāsies?

– Nu, pirmkārt – tā ir nevis blēdība, bet maskēšanās. Otrkārt... nu, otrkārt, labāk būtu, ja viņi to tomēr neatklātu.

– Vai tad ir tik mazi pīrāgu kuģi kā mūsējais? – mazo pelmeni māca šaubas.

– Īsti nezinu. Esmu dzirdējis par iesācējiem Ziemeļu Belašiem, kas savā pirmajā laupītāju braucienā parasti dodas ar pavirši sasietu niedru laivu. Tie, kam tajā nepietiek vietas, pieķeras pie malas un peld līdzī, dažus pa ceļam apēd zivis... Tad jau «Ugunsbulta» ir gandrīz vai šoneris! – iesmējās Eklērs.

– Šoneris ar diviem skrandainiem pīrāgiem uz klāja, – iespurcās mazais pelmenis un vairs nerunāja par šo tēmu. Eklērs piekāra svaigi gleznoto audeklu pie kam-bīzes sienas žāvēties, bet mazais pelmenis domīgs apsēdās uz bugsprita. Vēlāk viņš, neko neteikdams, paķēra garu virvi, iekāpa mazajā glābšanas laiviņā, kas parasti bija pietauvota uz klāja, un kaut kur aizbrauca. Pagāja divas stundas, un Eklērs jau sāka uztraukties, bet tad gar klinšu ragu parādījās mazā pelmeņa laiva. Pirmajā brīdī Eklērs to noturēja par jūrā ieskalotu pel-došu siena kaudzi, bet tad pamanīja zaļgandzeltenās gubas abās pusēs zibināmiešus. Drīz mazais pelme-nis ne bez grūtībām piestūrēja ar meldriem piekrauto laiviņu brigantīnas sāniem.

– Varbūt tur tev ir arī govs? – smiedamies uzsauca Eklērs, bet mazais pelmenis bija nopietns.

– Padod galu! – viņš teica. Ap meldru kaudzi bija apmesta pelmeņa līdzņemtā virve. Eklērs izvēra vienu falli cauri rājas trīsim un pameta galu mazajam pelmenim. Viņš to nekavējoties piesēja savam milzīgajam sainim un pats uzrāpās uz klāja. Pa abiem uzvilkt mel-drus uz klāja izdevās samērā viegli.

– Ko tu ar to visu darīsi? – Eklērs galīgā neizpratnē lūkojās uz lielo kaudzi.

– Tā būs mūsu komanda, – smiedamies paziņoja mazais pelmenis. – Labi, paceļam enkurus un laižam jūrā! Tev būs kādu laiku jāstūrē vienam pašam, jo man ir daudz darba.

Kamēr Eklērs izcēla enkurus, mazais pelmenis piesēja pie speciālas falles jaunizgatavoto karogu un uzvilka to mastā. Tad pienāca kārtā burām – vispirms tika pacelts klīveris, pēc tam lielā grotbura.

Spīdēja spoža saule, pie debesīm baloja tikai daži pūkaini mākonīši, un pūta viegls, silts dienvidaustrumu

vējš. Eklērs stāvēja pie stūres, un «Ugunsbulta», vējā iegriezta, līgani izslidēja no liča.

Mazais pelmenis ķērās pie darba. Izvilcis no tilpnes visus vecos maisus un audekla gabalus – dažu vēl no pelmeņu dāvanu iesaiņojuma –, viņš sāka tos piebāzt ar atvestajām niedrēm un, kad tie bija pilni, vietām pār-sēja tos ar auklu. Kad mazais pelmenis izvietoja savus veidojumus kuģa priekšgalā gar bortu, dažos iesprauzdams pa pulķim vai salauztam slotas kātam, Eklērs sāka smieties. Viņš beidzot saprata, kas mazajam pelmenim padomā.

– Vai nav lieliska komanda? – Otto pajautāja, sasprauda rokas sānos un lepni izslējās.

Mazā pelmeņa idejas noderīgums pierādījās dažas stundas vēlāk, kad pie apvāršņa parādījās kāds angļu tirgotāju trismastnieks. Tas brauca «Ugunsbultai» pretī, bet, kad starp abiem kuģiem palika vairs tikai nepilna jūras jūdze, angļu tirgonis pēkšņi mainīja kursu. Kļuva redzams, ka matroži steidzīgi uzvelk visas buras, cenšoties pēc iespējas ātrāk attālināties no mazās brigantīnas.

– Nu, vai tu redzi? Tas darbojas! – iesaucās mazais pelmenis un aiz prieka palēcās.

Tai dienā viņi izbiedēja vēl vienu Dzenovas kabotāžas barku un vēlāk veselu flotili austeru zvejnīku – ķilķenu. Apmēram četrdesmit mazās laiviņas, sīkajiem ķilķeņiem izmisīgi airējoties un skaļi vaimanājot, metās prom no savas zvejas vietas un drīz palika tālu aiz «Ugunsbultas» ahtera.

– Šķiet, tā mēs varētu apbraukt pus pasaulei, – iesmējās Eklērs.

– Un viegli piekļūt tam kuģim, ko tu meklē, – mazais pelmenis viltīgi piemiedza aci, – protams, pustumsā.

Eklērs kļuva nopietns. Kādreiz – agrāk vai vēlāk – tomēr pienāks diena, kad viņi sastaps kapteiņa Mordāna

«Speķa Lodi». Vai tas notiks Džadidā vai Tortiljas salā, vai jūras vidū, taču kādreiz noteikti notiks. Ko tad viņi darīs? Kas tad būs? Vai viņam vispār ir kādas izredzes atbrīvot Magoņmaizīti?

Tomēr vējš bija spirts, saule spoža, un Eklēra rūpes drīz izgaisa. Kāda jēga raizēties par to, kas notiks kādreiz, kaut kad nākotnē, un varbūt vispār nenotiks? Eklērs pieķērās stingrāk stūres ratam un vadīja brigantīnu tālāk uz rietumiem, bet mazais pelmenis, klusi pie sevis svilpodams un iesmiedamies, ar pārpalikušo tinteszivs krāsu zīmēja saviem salmu padotajiem apaļas acis un niknas, neganti sašķiebtas mutes.

Divdesmitā nodaļa

ČĪZBURGA

Ēcpusdienā knoblohu karavāna, kurai līdzī jāja Radziņš un Cvībaks, tuvojās Rokfora hercogistes galvaspilsētai Čīzburgai. Viņi bija paveikuši garu ceļu. Vispirms pāri Halvu kalnu grēdai, tad cauri nabadzīgajai Čedaras grāfistei un garām barona Gorgonzolas asi smakojošajiem ciematiem. Viņi nakšņoja slavenajā Knapsieriņu klosterī augsta kalna galā un redzēja Parmezāna lielisko, balto pili, kas izskatījās kā mežģīņu pinums, bet tagad karavāna tuvojās Čīzburgas varenajiem dzeltenajiem mūriem.

Uz brīdi pirmie kamieļi aizkavējās pilsētas vārtos, kamēr knoblohu vadonis nomaksāja zaļo sieru sardzei muitas nodevu, taču drīz ceļu varēja turpināt. Knoblohi, visi kā viens, izņēma kaut ko no kabatas, sabāza degunos, un karavāna iesoļoja pilsētā. Tikai vēlāk Radziņš uzzināja, ka knoblohi lietoja īpašus deguna aizbāžņus, lai varētu vieglāk elpot šajā stipru aromātu piestrāvotajā vietā.

Radziņu pilsēta pārsteidza. Viņš neko tādu nebija redzējis, un, kaut gan bija dzirdējis daudz nostāstu par neparasto Sieru zemes galvaspilsētu, redzētais, un it īpaši saostais, viņu patiešām pārsteidza.

Neviens īsti nezināja, kad pilsēta dibināta. Vissenākais nostāsts vēstīja par kādu brinzu ģimeni, kas, lielajā tautu staigāšanas gadsimtā bēgdama no mežonīgajām klejotāju veģu ciltīm, ilgi slēpusies kādā dziļā Halvu kalnu alā un tur aplipusi ar nezināmu

pelējumu. Vēlāk pamatīgi apkaltušās un zaļa pelējuma pārņemtās brinzas apmetušās šajā ielejā, kur ģimene, netiekot vajā no neparastās pelējuma sēnītes, vairojās un auga, kļūstot par prāvu apmetni, kuras vietā vēlāk izveidojās Čizburgas pilsēta, taču tas notika laikos, kad rakstības māka līdz šai zemes daļai vēl nebija atnesta.

Pilsēta bija celta uz divpadsmit pakalniem un visapkārt apjozta ar augstu mūri, kurā ik pēc simt soļiem slējās pa resnam un draudīgam sargtornim. Katru pakalnu sauca kādas cilts vārdā: Parmezāns, Čedars, Kamambers, Brī, Šveice, Bakšteins, Gorgonzols, Holande, Brinza, Mocarella, Fetaki un pats augstākais – Rokfors. Ap katru pakalnu grupējās attiecīgās tautības pilsētnieku mājas, sabūvētas cieši cita pie citas. Pilsētas senajai daļai trūka kārtīga plānojuma. Šaurās, likumainās ielas vijās augšā un lejā, radot svešam iebraucējam pilnīgi neizprotamu labirintu. Uz augstākā pakalna slējās hercoga Rokfora lieliskā pils, būvēta no iedzelteniem, zaļu dzislojumu cauraustiem akmens blokiem.

Tas viss bija ļoti neparasti un skaisti, taču šī drausmīgā, asinis stindzinošā smaka!... Sākumā Radziņš neuzdriksstējās elpot, baidīdamies noģībt, taču drīz elpas trūkums lika viņam dziļi ievilkt gaisu plaušās un gar acīm sametās raibs. Tad viņš mēģināja aptīt mātes doto šalli ap muti un degunu, tas līdzēja visai maz – šādā veidā smaka kļuva siltāka un pat vēl spēcīgāka. Kad Radziņš jau sāka kļūt zaļš, knoblohu vadonis pēdīgi apžēlojās par viņu un izsniedza savus rezerves aizbāžņus degunam. Tagad Radziņam kļuva vieglāk. Smaka joprojām bija jūtama, bet to vismaz varēja paciest. Kaut gan brīžiem likās, ka to var sajūst pat ar ādu, elpot kļuva vieglāk.

– Katram gadījumam paturiet prātā, ka, pavadījuši te pāris dienu, jūs abi smirdēsiet vēl kādas divas, trīs

nedēļas, – knoblohu vadonis iebikstīja Radziņam sānos. – Tā ja, grāfa Parmezāna brālēna kungs, hi, hi!

Radziņš seglos nikni izslējās, bet knoblohu vadonis turpināja – tagad jau pavisam nopietni.

– Tikai nekad, kamēr atrodaties šeit, nekad nesauciet to par smaku! Tas var beigties ļoti slikti. Vietējie to dēvē dažādi: gars, aura, reizēm pat – dvēsele, taču ārzemnieki drīkst teikt aromāts vai, sliktākajā gadījumā – parfims.

Karavāna vijās pa šaurajām ieliņām augšup un lejup, virzīdamās arvien dziļāk pilsētā. Jo tuvāk centram, jo vairāk ielas malās varēja ieraudzīt dažādas amatnieku darbnīcas, tirgotavas, apjuntas letes un pat dažus īsti greznus veikalus. Bija pats dienas vidus, un visur kūsāja rosīga darbošanās. Radziņa skatienu piesaistīja kāds puskails knapsieriņš, kas, izveicīgi mētdādams draudīga izskata likus nažus, auroja pilnā rīklē.

– Caurumi, caurumi! Lielu un mazi! Visiem, kas vēlas, iegriežam caurumus. Tikai četri luidori par pilnvērtīgiem Holandes siera caurumiem! Šveices caurumi – astoņi luidori vai piecas drahmas gabalā! Apaļi un lieliski! Pieejami visi lielumi! Bez caurumiem tu esi tikai neveikls tauku blāķis, ar caurumiem – dižciltīgs šveicieitis! Caurumi, caurumi! Griežam bez sāpēm! Ja tikai priekšpusē, tad par puscenu! Kas ņem pilnu komplektu, tam pakalpusē par velti! Caurumi – lieli un mazi! Izvēlies nazi!

Turpat uz soliņa kāds šaušalīgi smirdošs bakšteins brēca nelāgā balsī. Divi siera cepumi viņu cieši turēja aiz rokām, kamēr bāli zaļgans «liķu pirkstiņš» ar liku nazi grieza viņa vēderā prāvu caurumu.

– Tikai kārtīgā caurumā turas īstena dvēsele, – siera cepumi skaidroja nelaimīgajam bakšteiņam, kamēr drūmais «liķu pirkstiņš» turpināja urbināties viņa vēderā.

Bakšteina izmisīgie blāvieni vēl ilgi pavadīja Radziņu likumotajās ielās, un, lai gan viņš sev atgādināja, ka tas viss notiek gluži brīvprātīgi, pār muguru tomēr pārskrēja ledainas trīsas.

Cienīgs ķimeņu siers bija uz plašiem galdiem izvietojis savu preci. Viņš tirgojās ar sieru ikdienas apģērbiem no dzeltena, zila, sarkana un pat melna vaska. Tālāk, aiz durvīm, veikala dziļumā noslēpumaini mirdzēja sudraba un zelta papīru ruļļi, kādos mēdz tērties dižciltīgāki sieri. Citā vietā tādus pašus, bet krietni lētāk tirgoja uz atklāta galda. Tuvāk ieskatījies, Radziņš pamanīja, ka rūpīgi izgludinātie spožie papīri ir jau agrāk lietoti.

Mazā, aizdomīgā šķērsielā uz neēvelētiem koka galdiem gozējās dažāda izmēra koka kubuliņi ar visādiem pelējumiem. Te katrs, kas vēlējās, varēja par pusvelti iegādāties Rokforas siera zaļo dzislojumu vai Kamamera sēnīti. Turpat netālu varēja redzēt dažus bandītiska izskata Čedaras siera jaunekļus, kas staigāja, izaicinoši izslējuši atkailinātās, zaļām svītrām izraibinātas krūtis.

Citā ielā slēpās neliels tetovēšanas salons, kurā tādus pašus pelējuma rakstus varēja uzkrāsot vai iebakstīt ar koka adatām. Biežie saucieni «Au, au, au!», kas skanēja no salona durvīm, liecināja, ka tieši patlaban kāds saņem vēlamos izgriezījumus.

Pie ieroču tirgotāja varēja iegādāties siera nažus jebkurai gaumei: gan ar dažādiem zobiem, gan vilņainus, bagātīgi izrotātiem rokturiem un pavisam vienkāršus likos, rozīšu izgriežamos un taisnus ar īpaši šauru asmeni – vienkāršu šķēļu nogriešanai. Tie bija nepieciešami, ja kāds no sieriem vēlējās, dodoties uz tikšanos ar savu iecerēto vai kādu saviesīgu vakaru, palepoties ar svaigi apgrieztiem sāniem.

Mēbeļu veikala skatlogā bija izlikti visu lielumu un veidu stikla, sudraba un porcelāna siera trauki. Tādos traukos sieri parasti pavadīja naktis. Radziņš ar šausmām iedomājās to «aromāta» vai «dvēseļu» blāķi, kas rītos, guļamvietu vākiem paceļoties, vienlaikus izkļūst brīvībā.

Katrā krustojumā atradās kāda lielāka vai mazāka picērija vai arī rietumu sieru un arīdzan desu zemēs slavenie hamburgeru traktieri, ko visus kā vienu sauca «MakDona». Paši hamburgeri skaidroja, ka šis nosaukums izcēlies neatminamā senatnē, kad sieri vēl dalījās tikai divās ciltīs – kazu sieres un govju piena sieres, un vienīgais izgreznojums, ko tie pazina, bija ķimenes. Tajos mežonīgajos laikos austrumu stepēs izplatījies paradums sagūstītiem baltmaizes kukuļiem nošķelt abus galus vai, citādi sakot, – donas un, iespiežot starp tiem etiķi mērcētas gaļas šķēli vai iepelējušu kazas sieru, radīt īpaši negantus un nevaldāmus karotājus. Tos, kam vidū bija gaļa, iesauca par hamburgeriem, bet tos, kam siers, – par čizburgeriem. Pēdējie uzskatīja sevi par pilsētas Čizburgas dibinātājiem, kaut gan nekādi uzskatāmi pierādījumi vēsturē nebija saglabājušies.

Tas viss notika tajos senajos gadsimtos, kad mežonīgo veģu ordas no austrumu stepēm savos neraudzētos miklas zirgēļos pārstaigāja visu Viduszemi – turp un atpakaļ. Taču negantie laiki bija sen pagājuši, un tagad gan hamburgeri, gan čizburgeri lepojās ar saviem traktieriem, kuros jebkurā laikā varēja dabūt lieliskus kapātus skābētos gurķus, marinētus ķiplokus, sezama sēkliņas, svaigas saldo piparu daivas, tomātu ripiņas un sīpolloku stiebrus. Tas viss vienmēr tika bagātīgi noklāts gan ar majonēzes, gan saldo sinepju mērci un cieņtājiem izraisīja neapturamu apetīti.

Karavāna apstājās Čedaras kvartālā pie lielas, bet vienkāršas picērijas, kas bija arī iebraucamā vieta. Te knoblohu karavāna gatavojās palikt līdz nākamās dienas vidum, kamēr nokārtos savas tirdzniecības darīšanas un varēs doties tālāk uz Desu zemes galvaspilsētu Ņamburgu. Visi mazliet stīvām kājām un mugurām nokāpa no saviem kamieļiem, zirgiem un mūļiem. Knoblohi, kalpotājiem piepalīdzot, tūdaļ saveda savus kamieļus picērijas sētā, kur tiem, kājās stāvot, jāpavada nakts. Radziņa un Cvībaka zirgus, kā arī nastām apkrauto mūli novietoja stallī.

Radziņš pēc garā ceļa jutās stipri izsalcis un tādēļ devās iekšā picērijā, atstādams rūpes par ceļasomām vecā kalpotāja ziņā. Galvu nogrozījis, Cvībaks uzmeta smagās somas plecos un iegāja iebraucamajā vietā, lai aizrunātu abiem istabu, kur pārļaut nakti.

Picērijā valdīja jautra kņada, jo tuvojās pievakare un izsalkuši ceļotāji pildīja zāli. Piemīlīgas picas lavierēja starp apmeklētājiem, uz koka paplātēm iznēsādamas ēdienus. Kārdinošās salami šķēlišu, kapātu saldo piparu, kaperu, un sviestā ceptu šampinjonu smaržas lika Radziņa vēderam sarauties. Viņš patiešām bija izsalcis.

Picēriju divās daļās sadalīja nelielas margas, kas norobežoja paaugstinājumu bagātākiem klientiem no pārējās telpas. Radziņš jau grasījās spraukties dziļāk, bet tad apjēdza, ka viņam nemaz nav naudas – maks ar visiem ceļojumam domātajiem līdzekļiem joprojām atradās pie Cvībaka. Radziņš apsēdās pie tukša galdiņa turpat telpas priekšā un sāka gaidīt. Kad durvis beidzot parādījās Cvībaks, Radziņš pielēca kājās, lai dotos pie smalkākajiem galdiem, taču Cvībaks viņu apturēja.

– Mums būs labi tepat. Nav prātīgi jau pašā ceļojuma sākumā šķiesties ar naudu – kas zina, kur mums to vēl var ievajadzēties, – viņš teica un apsēdās pie

galdiņa durvju tuvumā, taču Radziņš palika stāvot. Īgnums viņā auga augumā.

– Es te nepalikšu. Mans stāvoklis atļauj pusdienot pieklājīgā sabiedrībā! – viņš teica, dusmas valdīdams. Viņam jau bija līdz kaklam Cvībaka uzkundzēšanās naudasmakam!

– Jūsu tēvs man strikti pieteica... – iesāka Cvībaks, bet Radziņš tālāk vairs neklausījās un, strauji apcirties, aizgāja uz bagāto galu. Atradis brīvu vietu pie galda, ap kuru jau sēdēja jautru, eļļā spīdošu pončiku kompānija, jauneklis apņēmīgi apsēdās. «Es darišu, kā gribēšu! Tam vecajam ķēmam tik un tā būs par mani jāsamaksā!» – viņš nodomāja un, spītīgi izslējies, piesauca glītu picu baltā priekšautiņā. Meitene graciozi izgrozījās starp daudzajiem apaļīgajiem sēdētājiem un, pie Radziņa pienākusi, sirsnīgi pasmaidīja. Viņa bija tik jauka, ka Radziņš pat nepaspēja attapties, kad jau bija pasūtījis sviestā sutinātus krevešu kakliņus ar apbrūninātām šampinjonu cepurītēm, lielo porciju putukrējuma ar zemenēm, trifeļu salātus, spinātu suflē un uz iesmiem ceptas nēģu mēlītes.

– Kungam gan ir varena apetīte! – pica tēlotā apbrīnā iepleta acis, un viņas zeltainajos vaigos parādījās tik jaukas smieklu bedrites, ka Radziņš papildināja pasūtījumu ar bļodu kakao pulvera un diviem kausiem ingvera dzēriena. Lai atnestu visu, ko Radziņš pasūtījis, picai bija jāņem palīgā vēl viena meitene. Porcijas izrādījās lielākas, nekā Radziņš bija domājis. Pončiki ar cieņu vēroja jaunekļa priekšā nokrautos gardumus, bet kāds viscaur mežģinēs tērpies kruasāns, kas sēdēja pie blakus galdiņa kopā ar melnā samtā ieģērbtu vecāku fetučīni, pacēla pret Radziņu kristāla glāzi sarkani dzirkstošas granātu sulas.

– Visu cieņu, mans kungs! Uzreiz var manīt labu izcelšanos. Jums vēl vajadzētu pamēģināt bazilikas paukšķenes. Tās te ir kaut kas īpašs! – teica kruasāns, un fetučini piekritoši klanija galvu. Radziņš, vispārējās uzmanības iekarsēts, pasauca atpakaļ piemilīgo picu un pasūtīja divas bazilikas paukšķeņu porcijas, kaut gan viņam nebija ne jausmas, kas tas tāds varētu būt.

– Paukšķenes, kā parasti – uz beigām? – meitene pajautāja.

– Nu, protams! – iesaucās Radziņš piesarkdams. – Vai tad es kāds ķilķens?

– O, nē! – iesmējās pica. – Pēc ķilķena jūs patiešām neizskatāties!

Meitene aizgāja, bet Radziņš slepus pameta acis uz picērijas lejas galu, kur Cvībaks tiesāja lielu porciju spaģeti makaronu vienkāršā krējuma mērcē, bet tad pievērsās saviem kūpošajiem šķīvjiem, ievilka elpu un ķērās pie mielasta. Pirmajā brīdī veicās lieliski, taču pēc spinātu suflē nēģu mēlītes vairs nemaz negribēja iet iekšā, bet tad jautrās picas pienesa divas sudraba bļodiņas uz speciāliem maziem trijkājiem. Katras bļodiņas vidū dega zilgana liesmiņa, apgaismojot zaļganas bumbiņas, kas bija pārlietas ar rumu.

– Labu apetiti! – uzsmaidīja piemilīgā pica un pakniksēja. – Ēdiet, kamēr karstas!

Radziņš, mazliet apmulsis, skatījās uz liesmojošajām bļodiņām. Viņam nebija ne mazākās jausmas, kā šī manta ēdama, bet tad gluži negaidīti nāca palīdzība no blakus galdiņa.

– Liesma jānopūš, un tad paukšķenes var rīt veselās, vai nav lieliski? Tādas negaidītas izjūtas! – viegli paklanījies, ierunājās mežģīņotais kruasāns. – Taču, ko gan es te stāstu, jūs to noteikti zināt labāk par

mani! Ja kāds var atļauties divas bazilikas paukšķeņu porcijas uzreiz, tas noteikti nevar būt iesācējs!

– Vai arī neganti bagāts iesācējs, – klusi noņurdēja melni tērptais fetučīni.

Tas izklausījās diezgan baisi. Radziņš ievilka elpu un nopūta liesmiņas. Zaļganās lodītes joprojām izskatījās... nu, tās izskatījās aizdomīgas un pat bīstamas, taču atkāpties nebija nekādas iespējas. Radziņš iemeta vienu bumbiņu mutē. Tā bija liela un karsta, rums viegli koda mēlē, taču Radziņš saņēmās un ar piepūli norija to. Ja neskaita vāju ruma garšu, vairāk nekā nebija jūtams, un Radziņš norija otru bumbiņu krietni drošāk. Joprojām nekā īpaša. Trešo un ceturto viņš jau iemeta mutē ar īstena profesionāļa žestu, bet tad!... Radziņa vēderā atskanēja dobjs būkšķis, tas mazliet piepūtās, un Radziņam pēkšņi likās, ka spinātu suflē gribētu steidzīgi tikt ārā.

– O, jau darbojas! – priecīgi iesmējās kruasāns pie blakus galdiņa un sāka aplaudēt.

Radziņa vēderā atskanēja vēl viens būkšķis, un ķermeņa vidusdaļa kļuva karsta.

– Ņemiet nākamo! – ieteica kruasāns, bet fetučīni skeptiski grozīja galvu.

– Es vēl neesmu redzējis tādu kavalieri, kas būtu ticis galā ar divām porcijām vienā piegājienā, – viņš indīgā tonī piezīmēja.

To nu Radziņš nevarēja pieļaut. Viņš ātri norija divas atlikušās bumbiņas no pirmās bļodiņas un ķērās pie otras, ar šausmām gaidīdams nākamos neizbēgamos būkšķus vēdera dziļumos. Vēl divas zaļganās bumbiņas, tad vēl viena... Nekā!

– Kad liesma nopūsta, ir jāēd ātri, citādi tās var iedarboties tepat uz galda, – izpalīdzīgi ieminējās krua-

sāns. – Es negribu jūs mācīt, taču bļodiņu lauskas, kas lido pa gaisu...

Otrajā bļodiņā gulēja vēl trīs paukšķenes, taču Radziņš juta, ka vairs nav spējīgs aprīt pat magoņu sēkliņu.

– Vai nevēlaties? Es labprāt jūs uzciens, – viņš pēkšņā iedvesmā pievērsās saviem kaimiņiem.

– Nē, paldies, – noraidoši purināja galvu fetučini, – manas iekšas to netur.

– O, ar prieku! – iesaucās kruasāns, pasniedzās un citu pēc citas sameta atlikušās paukšķenes mutē. Radziņš atviegloti nopūtās – vismaz no lidojošām lauskām viņš tā kā būtu izvairījies, bet tad sajūtas vēderā kļuva pavisam nelāgas – karstumam pievienojās durstīgi stindzinošs pamirums. Radziņš steidzīgi iedzēra vairākus malkus ingvera dzēriena, bet tas nelīdzēja.

– Lieliski, vai ne? – sajūsmā iesaucās kruasāns un nobūkšķēja.

Pie Radziņa galdiņa pienāca smaidīgā pica ar vaska tāfelīti rokās.

– Sviestā sutināti krevešu kakliņi ar ceptām šampinjoni cepurītēm, lielā porcija putukrējuma ar zemenēm, trifeļu salāti, spinātu suflē, ceptas nēģu mēlītes, bļoda kakao pulvera, divi ingvera dzērieni un divas porcijas īpašo paukšķeņu... Kopā tas būs – astoņdesmit seši reāli un četras drahmas!

– Jā, mans sulainis tūlīt samaksās, – Radziņš izslējās, ar acīm meklēdams Cvībaku, taču tas vairs nekur nebija atrodams. Summa bija liela, un Radziņš sāka justies neomulīgi. Kruasāns pie blakus galdiņa atkal nobūkšķēja un šoreiz tik spēcīgi, ka palēcās uz sava sēdekļa un sāka mulķīgi ķiķināt.

– Es tikai uz mirkli... Viņam tepat kaut kur jābūt. Es paņemšu naudu un būšu atpakaļ. Viņš droši vien mani

gaida ārpusē, – Radziņš teica un, neveikli piecēlies, mēģināja spraukties uz izeju, taču smaidīgā pica pēkšņi vairs nemaz nebija tik smaidīga. Viņa stingri iekērās Radziņa kamzoli.

– Te viens atkal negrib maksāt! – viņa iesaucās spalīgā balsī, un virtuves durvīs parādījās plecīgs Holandes siers, uzrotītām krekla piedurknēm un garā priekšautā. Viņam sekoja divi zaļie sierī. Tas sāka izskatīties nelādzīgi. Radziņš nolēma, ka prātīgāk būtu mēģināt aizlaisties, lai vēlāk atrastu Cvībaku, samaksātu rēķinu un noskaidrotu, kur īsti ceļabiedrs visnepiemērotākajā brīdī pazudis. Radziņš spēji rāvās uz priekšu, un viņa kamzolis izspruka no neatlaidīgās meičas rokām. Tomēr veiklā pica paspēja aizāķēt Radziņa kāju, un jauneklis nostiepās uz grīdas, aizraudams sev līdzī virtuļu kompānijas galdu ar visiem spaģeti šķīvjiem. Pa to laiku klāt bija arī plecīgais picērijas saimnieks un zaļie sierī. Viņi saķēra Radziņu aiz padusēm un uzrāva stāvus.

– Ak smalkais kundziņš negrib maksāt? – draudīgā balsī ierūcās Holandes siers, piebāzis caurumaino seju Radziņam pie deguna tik tuvu, ka spēcīgā siera smaka gandrīz aizrāva jauneklim elpu.

– Viņš pasūtīja veselu kaudzi un pa virsu vēl divas porcijas paukšķeņu! – mazā pica, kas nu vairs nepavisam neizskatījās jauka un piemīlīga, paziņoja. – Šitie blēži vienmēr pasūta paukšķenes. Man viņš uzreiz likās aizdomīgs.

– Es neesmu blēdis!... – iesaucās aizvainotais Radziņš, ko zaļie sierī stingri turēja aiz rokām. Šai mirkli vienlaikus iedarbojās visas atlikušās paukšķenes, ko Radziņš tik neapdomīgi apēda. Atskanēja varens, dobjs sprādziens, un Radziņa vēders spēcīgi piepūtās. Gāzes neapturami meklēja izeju, taču Radziņš, sakodis zobus, izmisīgi turējās pretī to spiedienam.

– Vēlinās paukšķenes – laikam nebūs bijušas svai-
gas. Es vienmēr esmu teicis, ka te dod pārgatavojušās
paukšķenes. Lūk – rezultāts, – drūmi konstatēja melni
samtotais fetučīni, bet kruasāns atkal nobūkšķēja, šo-
reiz klusāk, un turpināja ķiķināt.

Radziņš juta, ka ilgi vairs neizturēs. Viņš mēģināja
izrauties no zaļo sieru tvēriena, lai tiktu ārā, svaigā
gaisā, taču šī piepūle izrādījās pēdējais piliens – Ra-
dziņa biksēs atskanēja pērkonu grāvienam līdzīgs brīk-
šķis, zaļās staras piepūtās, un picērijā izplatījās spēcīgs
iepuvušu olu aromāts.

– Ak tu mums vēl arī dvēseles bojāsi!? – ierēcās
Holandes siers un pacēla milzīgu dūri...

Kad Radziņš ar saplēstu kreklu, zilumu zem acs un
sāpošām ribām ieradās iebraucamās vietas istabā, Cvī-
baks jau gulēja, apsedzies ar segu līdz zodam.

– Tu to izdarīji tišām, – aizvainojumā drebošā balsī teica Radziņš un ievaidēdamies atsēdās uz savas gultas. Ribas sāpēja tik stipri, ka bija grūti paelpot.

– Citādi jūs, jaunskung, nekad nesaprastu, ka mēs nevaram atļauties nevajadzīgus tēriņus.

– Nevajadzīgus! Mani varēja nosist! – iebrēcās Radziņš.

– Taču nenosita. Turklāt mēs ietaupījām maksu par jūsu lieliskajām vakariņām, – un Cvībaks zem segas ierukšķējās aizturētos smieklos.

«Nu, pagaidi tikai, kad mēs atgriezīsimies mājās! Tēvs tev parādīs miltu tārpus!» – Un, mierinādams sevi ar nākotnes atriebības ainām, Radziņš, cik nu sāpošās vietas to atļāva, ērti iekārtojās gultā un ļaunā priekā atbrīvojās no pēdējām paukšķeņu gāzu atliekām. Istabā izplatījās jau zināmā puvušu olu smaka, un Cvībaks pārvilka segu galvai.

Nākamā diena Radziņam sākās īpaši grūti. Visas maliņas sāpēja, un šķita, ka labāk būtu nomirt nekā mēģināt kustēties. Tomēr Cvībaks jau naski saiņoja somas, un nekas cits neatlika kā slieties kājās. Ieskatījies spogulī, kas karājās virs mazgājamā galdiņa, Radziņš drūmi konstatēja, ka zilums zem acs ir kļuvis tumši violets un sniedzas līdz pusvaigam. Viņš, kā spēja, nomazgājās un turbāna veidā aptina ap galvu šalli, cenzdami, cik iespējams, aizsegt seju. Neko daudz tas nelīdzēja, taču tā Radziņš jutās labāk. Kad viņš beidzot, sekodams klusējošajam Cvībakam, izvilkās pagalmā, knoblohu karavāna jau bija sarindojusies uz ielas picērijas priekšā.

– Oho! Jaunajam cilvēkam ir bijusi vētrains nakts! – acīgais knoblohu vecākais, pamanījis Radziņa raibo seju, iesvīlpās. Pārējie knoblohi savu kamieļu mugurās smējās un ūjināja. Radziņš pagrieza viņiem muguru un,

sāpīgi saviebies, trausās mugurā zirgam, ko Cvībaks izveda no staļļa. Tikai iekārtojies seglos, Radziņš pamanija, ka tirgotāju karavānai ir radies papildinājums. Tūlīt aiz knoblohu vadoņa dzeltena mūļa mugurā sēdēja kāda aizplīvurota jaunava. Staltais augums un cauri smalkajam audumam manāmā iedzeltenā ādas krāsa liecināja, ka tai vajadzētu būt kādai bagātai siera desai. Viņu pavadīja divas tuklas mocarellas ēzeļos ar augstajiem segliem, acīmredzot – kalpones.

Tomēr šodien Radziņš spēja interesēties tikai par saviem sāpošajiem locekļiem. Knoblohu vadonis gari un spalgi iekliedzās, un karavāna devās ceļā uz pilsētas pretējiem vārtiem. Radziņam, seglos kratoties, tikai ar mokām izdevās apspiest kunkstus, jo katrs nelīdzenums ceļā atbalsojās sasistajās ribās. Likās, pilsēta šodien smird vēl stiprāk, un visa dzīve rādījās drūma.

Divdesmit pirmā nodaļa **IEBRUKUMS MADEIRĀ**

īrāgu dzīve uz «Speķa Lodes» pamazām iegāja jaunās sliedēs. Katru ritu visa komanda, rindā pie borta nostājusies, tīrīja zobus, mazgājās un pēc tam, Ribeiras komandēta, izpildīja īpašo rītarosmi. Ribeira jau pirmajās dienās uzlaboja Magoņmaizītes ideju, likdams pīrāgiem vingrot ar ieročiem rokā. Tā izveidojās īstas cīņas mākslas stundas. Sadalījušies pa pāriem, pīrāgi cītīgi vicināja savus abordāžas zobenus, mačetes un citus nāves rīkus. Visgrūtāk bija atrast pāri lielajam Indriķim, jo tas ar savu milzīgo koka vāli nebija apturams. Pēc tam kad viņš trešo reizi pārlidināja pāri bortam nelaimīgo Pedro, Ribeira norīkoja pretim varenajam stipriniekam piparotos buljona pīrāgus Čuku un Guku. Šī doma izrādījās reti veiksmīga, jo mazie nažu metēji pārvietojās pa klāju tik veikli, ka Indriķis ar savu vāli nekādi nespēja tiem trāpīt.

Magoņmaizīte ļoti lepojās ar saviem jaunievedumiem, un arī kapteinis Mordāns, lai gan to neizrādīja, bija apmierināts, jo tīrā komanda izskatījās daudz brašāka un arī retāk slimoja ar pelējuma iesnām vai pildījuma sastāvēšanos.

Tikai Puspīrāgs nepriecājās. Viņš gan katru ritu tīrīja zobus un mazgājās kopā ar komandu, jo negribēja vēlreiz piedzīvot piespiedu tīrības pazemojumu, taču šīs izdarības viņam riebās tik ļoti, ka Puspīrāgs pēdējā laikā aizvien biežāk apciemoja tilpnē novietotās ruma mucas, tādējādi remdēdams savu rūgstošo īgnumu. Sirds bija

pilna, bet, lai kā laužītu galvu, nekādu pietiekami saprātīgu atreibības plānu viņam līdz šim nebija izdevies sacerēt.

Kādu pēcpusdienu pēc atkārtotiem kuģa tilpnes apciemojumiem un pārāk ilgas pēdējās aizkavēšanās ruma mucas tuvumā Puspīrāgam atkal iznāca stāvēt pie stūres. Pūta spirts dienvidrietenis, un «Speķa Lode», nesdama pilnu buru komplektu, labā gaitā raiti šķēla viļņus. Kapteiņa palīgam klājās grūti. Galva klanījās, un acis nepārtraukti krita ciet. Pat tad, kad tās izdevās plaši atvērt, priekšā rēgojās divi un reizēm pat četri grotmasti, kas šāda izmēra kuģim bija jau nu gluži neiespējami. Puspīrāgs cīnījās ar miegainību, cik vien spēka, tomēr kuģis pārvietojās līkločiem.

Tai pašā laikā kapteinis Mordāns un Magoņmaizīte stāvēja uz komandtiltiņa un skatījās atpakaļ uz putaino sliedi, ko atstāja kuģa ķilis. Pēkšņi Puspīrāgam kārtējo reizi uz ilgāku brīdi aizkrita acis, un «Speķa Lode» novirzījās no kursa vairāk nekā citas reizes. Atjēdzies kapteiņa palīgs ieraudzīja nelāgi plandošās fokburas un strauji sagrieza stūri uz otru pusi. Asais manevrs spēcīgi sasvēra kuģa korpusu. Magoņmaizīte zaudēja līdzsvaru un iekrita kapteinim Mordānam rokās. Viņas vaigs piespiedās Mordāna vēju aprautajai sejai, un, kad viņa samulsusi atbrīvojās no negaidītā apskāviena, uz kapteiņa vaiga palika trīs magoņu sēkliņas.

– Mani mati ir pagalam nekārtīgi. Būtu vajadzīgs kāds frizieris, – mulsi iesmiedamās, ierunājās Magoņmaizīte un ņēmās kārtot izspūrušās cirtas.

– Mums matus parasti apgriež Pedro... Ja kādam rodas tāda vajadzība, ar dzirklēm... – ieklepojies uzsāka Mordāns, taču Magoņmaizīte viņu pārtrauca.

– Ak, es jau saprotu! Būtu muļķīgi cerēt, ka uz kāda no sagūstītajiem kuģiem varētu gadīties dāmu frizieris!

– Es paturēšu to prātā, jaunkundz, – viegli paklanīdamies, atbildēja Mordāns un atkal sastinga pie treļņiem, skatīdamies kaut kur tālu jūrā.

Abi izlikās, it kā nekas nebūtu noticis, taču Magoņmaizīte drīz pameta komandtiltiņu, bet kapteinis Mordāns vēlāk viens pats atgriezās kajītē, ieskatījās spogulī un uzmanīgi noņēma no vaiga sikās sēkliņas. Viņš gribēja tās kaut kur noglabāt, taču pa rokai neatradās neviena pietiekami maza kārbīņa. Pēdīgi viņš iztukšoja savu šņaucamās tabakas dozi, rūpīgi izslaucīja un, ielicis sīciņās magoņu sēkliņas tajā, paslēpa vestes krūšu kabatā.

Nākamajā rītā tūlit pēc rītarosmes kapteinis Mordāns lika Puspīrāgam sasvilpt komandu uz klāja un, kad tas bija izdarīts, vērsās pie visiem ar īsu uzrunu.

– Pietiks pūtināt jūsu speķainos vēderus! Lai mani grils parauj, vai mēs esam mežoniģie pīrāģi vai ne?

– Mēs esam mežoniģie pīrāģi! Bieds un šausmas! – atrēca komanda.

– No šodienas mēs sākam desanta vingrinājumus! – nopietni turpināja Mordāns. – Puspīrāģ, nozīmē komandierus laivām!

Puspīrāģs neizpratnē paraustīja plecus. Kāds desants? Uz kurieni? Taču kapteiņa pavēle nebija apspriežama, un Puspīrāģs ķērās pie komandas sadalīšanas pa visām četrām kuģa glābšanas laivām.

– Pirmā laiva – lielais Indriķis! Otrā laiva – Ribeira! Trešā laiva – Pedro, un savāc pie sevis visus melnos, tikai tu vari ar viņiem tikt galā. Ceturtā laiva...

– Kad pienāks laiks, ceturtā laivā braukšu es pats, bet pagaidām komandē tu, Puspīrāģ! – iejaucās Mordāns. – Stūri uz zīdostu¹! Un kustīniet savas spīdīgās pakaļas!

¹ Zīdosts – dienvidaustrumi.

Kuģis uzņēma jaunu kursu, un, gaitu nesamazinot, komanda sāka trenēties līdz šim nepielietotajā desanta tehnikā. Sadalīti grupās, pīrāgi lēca glābšanas laivās. Laivas, iesietas caur speciāliem blokiem izvērtās virvēs, tika pārstumtas bortam, nolaistas gandrīz līdz ūdens līmenim un tad atkal celtas augšā. Pīrāgi sarāpās uz klāja un tūlīt pat lēca atpakaļ laivās. Manevru atkārtoja vairākas reizes, līdz pat visai nekārtīgie hipopotama speķa pīrāgi apjēdza, kurā laivā viņiem jālec. Taču tas joprojām negāja pietiekami gludi. Resnajam Indriķim bija grūtības ar trāpīšanu laivā. Ceturto reizi ar mokām ievilkuši resno un samirkušo rumpi laivā, viņa komandas pīrāgi sāka kurnēt.

Nākamo reizi Indriķis saņēmās un, laivas dēļiem baigi nokrakšķot, ielēca tieši tur, kur vajag, taču tagad satraucās Puspīrāgs, jo baidījās, ka neparasti smagais, ar labu Baltijas speķi pildītais vīrs varētu drīz vien ielauzt laivas dibenu. Tika pieņemts lēmums turpmāk viņu pārvelt gareniski pāri kuģa treliņiem, lai, krizdams lejā, viņš sagādātu mazāk problēmu. Pašam Indriķim tas diez ko nepatika, jo bieži vien viņš atsitās ar galvu pret airētāju soliņu un tas bija sāpīgi, taču beigās soliņš salūza un problēma atrisinājās pati no sevis.

Drīz vien pirmās laivas komanda, pašam Indriķim skaļi komandējot, iemanījās it veikli iedabūt viņu laivā, paši nekavējoties lēkdami lielajam pīrāgam virsū, jo tā bija mīkstāk un patīkamāk. Tikai ne pašam Indriķim. Tas bija sāpīgi jau pēc pirmajām reizēm, kad viņam uz vēdera gaviļēdami sakrita astoņi dažādiem dzelzs gabaliem apkārti pīrāgi. Tādēļ Indriķis centās pēc iespējas ātrāk slieties sēdus.

Pārtraukumā starp lēcieniem Ribeira pusbalsī mēģināja no Puspīrāga uzzināt, kas īsti gaidāms, taču kapteiņa palīgs tikai raustīja plecus.

– Nav ne jausmas, – viņš atbildēja. – Vienīgais, kas man nāk prātā, būtu uzbrukums pārļu zvejnieku laivām, taču kur tu te redzi pārļu laivas?

Īsi pirms pusdienlaika no «vārnu ligzdas» atskanēja novērotāja blāviens.

– Zeme! Tieši kursā! Zeme!

Puspīrāgs uzkāpa komandtiltīnā, lai labāk saredzētu. Priekšā patiešām bija redzams krasts – zilā dūmakā tīts kalnains apvidus, ko šķēla upes grīva. Puspīrāgs devās uz kapteiņa kajīti paziņot jaunumus.

Viņš atrada kapteini kajītē dzeram tēju. Rokā Mordānam bija neliela grāmatiņa. To ieraudzījis, Puspīrāgs sastinga un gandrīz aizmirsā, ko gribēja teikt. Grāmata pīrāgu kapteiņa rokās! Ja vēl tā būtu karšu grāmata, bet šī sarkanā safjānā iesieta, ar zeltītu griezumu noteikti tāda nebija! Uz lādes sēdēja Magoņmaizīte un asināja savu zobenu. Likās, ka Mordāns ir tikko lasījis viņai priekšā.

– Ser...

– Jā? – kapteinis Mordāns jautājoši paskatījās uz Puspīrāgu.

– Kapteiņa kungs! – Puspīrāgs saņēmās. – Priekšā zeme. Vai liksiet mainīt kursu?

– Kāda rauga pēc? – Mordāns pacēla uzacis.

– Nu, ja mēs turpināsim burāt tādā virzienā, pēc stundas izbrauksim krastā ar visu pavārgrāmatu.

Nekā neatbildējis, Mordāns piecēlās, nolika grāmatiņu uz galda un izgāja uz klāja. Puspīrāgam sekojot, viņš uzrāpās komandtiltīnā. Tur nonācis, Mordāns paņēma no Puspīrāga tālskati un rūpīgi nopētīja pie horizonta redzamo krastu. Pabeidzis apskati, viņš spalgi iesvilpās, lai pievērstu komandas uzmanību.

– Veselu nedēļu, kruķis un cepamās restes, mums nav gadījies nekāds laupījums! – viņš ierēcās skaļā

balsī. – Tur priekšā ir Madeira! Mēs dosimies turp, izkāpsim krastā un sarīkosim vēl neredzētu iespežošanu! Asiniet zobenus, nomainiet pulveri kramenicās un esiet gatavi uz kārtīgu izpriecu! Lai mani Cepeškrāns parauj, ja mēs neparādīsim tiem sauszemes biskvītiem sīpolus!

– Kas ir «madeira»? Vai kaut kāds kuģis? – klusi pajautāja melnais pīrāgs Fu.

– Madeira ir pilsēta, neizglītotais lempi, – čukstus atbildēja Saavedra. – Parasti mēs tā nedarām – neuzbrūkam pilsētām – liela ķēpa un daudz nepatīkšanu. Es nezinu, kāds tarakāns kapteinim šoreiz iekodis...

Patiesībā tikai viens pats Mordāns zināja, ko viņam vajag Madeirā, pavisam necilā pilsētelē jūras krastā pie Švepes ietekas jūrā. Taču viņam nenāca ne prātā kādam izklāstīt uzbrukumam iemeslu.

– Kapteiņa kungs, – iesāka Puspīrāgs, – tā nešķiet laba doma. Mēs nekad...

– Aizdrīvē šaujamlūku, Puspīrāg! – ierūcās Mordāns, un Puspīrāgs, kas labi pazina kapteiņa garstāvokļa maiņas, ātri manījās lejā uz klāja. Tur pīrāgi izbrīnēti skatījās cits uz citu, īsti nezinādami, kas tagad gaidāms. Viņi nekad nebija uzbrukuši pilsētām krastā un tagad nejutās droši. Puspīrāgam likās, ka beidzot ir klāt piemērots brīdis.

– Kaut kas traks! Mūs tur visus apsitīs! – spraukdamies šurpu turpu starp pīrāgiem, kapteiņa palīgs Puspīrāgs pusbalsī murmināja. – Kur tas dzirdēts!? Pīrāgi karo uz jūras, nevis putekļainas sauszemes... Mordānam būs sakāpis spēķis galvā... Tas bābietis šamējo kūda... Vai mums to vajag? Vai mums tas patīk?

Pīrāgi sāka ieklausīties kapteiņa palīga vārdos.

– Mēs negribam braukt krastā, – Puspīrāgs turpināja pusbalsī kūdīt komandu. – Mēs ir jūras pīrāgi! Ko mēs tur esam pazaudējuši?

Puspīrāga uzkurināta, komandā sākās burkšķēšana. Šur tur jau atskanēja skaļāki izsaučieni.

– Pareizi! Mēs ir jūras pīrāgi! Mēs negribam uz sauszemi! Griež riņķi!

Kapteiņa Mordāna vienīgā acs nešaubīgi pamanīja komandas neapmierinātības īsto iemeslu. Koka kājai pret dēļiem dobji kladzot, viņš nokāpa no komandtiltiņa, piegāja pie Puspīrāga un no visa spēka ieblieza ar dūri viņam pa degunu. Puspīrāgs nogāzās visā garumā, bet Mordāns aplaida apkārt draudīgu skatienu.

– Nu, pusizceptie flibusteri, vai vēl kādam šķiet, ka nevajadzētu karot uz sauszemes? – viņš jautāja. Uz klāja iestājās klusums.

– Man gan vienalga, kur vicināt savu vāli – uz laivas vai krastā! – lēnīgi ierunājās lielais Indriķis. – Ka tik trāpu, un ķeskas pa gaisu!

Kapteinis Mordāns pasmīnēja un atgriezās komandtiltīnā, bet Puspīrāgs, sasisto degunu braucīdams, pieslējās kājās un vairs neteica neko, taču pie sevis nozvērējās to tā neatstāt. «Gan pienāks arī mana reize!» viņš nodomāja. «Tagad būšu labiņš, bet pagaidi tik man, Mordān, gan tu arī paslidēsi...»

Pēc pusstundas Madeiras osta kļuva labi saredzama. Tā atradās nelielā līcī, ko ieskāva īsi akmens moli. «Speķa Lode» pilnās burās strauji tuvojās ieejai starp tiem. Kad pīrāgu kuģis nonāca šāviena attālumā līdz piekrastē izvietotajai pilsētai, Mordāns lika pielādēt lielo priekšgala lielgabalu ar iepuvušu persiku.

– Sabaidisim tos milteņus! Uguni! – pavēlēja Mordāns. Bonaventura rūpīgi notēmēja kuģa priekšgala lielgabalu un izšāva.

Madeiras iedzīvotāji vēl nebija pamanījuši tuvojošās briesmas, taču, kad mīkstais persiks trāpīja rātsnama tornim, sākās panika. Cietais kauliņš sagrāva torņa

augšgalu, bet mīkstums izšķīda pa visu tirgus laukumu. Birģermeistars Virtulis izskrēja laukumā, tā arī nesaprazdams, kas notiek, bet viņa sieva Olu Kūka jau karājās logā.

– Zemestrice! Palīgā! – viņa kļiedza.

Madeira bija būvēta uz slīpas kraujas jūras krastā. Tādēļ visi uz ielas izskrējušie iedzīvotāji tūlīt ieraudzīja ostā ienākošo pīrāgu kuģi. Melnais karogs vējā plandījās, un desantam paredzētās laivas karājās pāri buriņieka bortiem, pilnas ar ieročus vicinošiem, draudīgiem pīrāgiem.

Pilsētas sardzes priekšnieks, tukls pumperņiķelis, viss notašķīts ar persika mīkstumu, izmisīgi pūta taurē, taču krastmalas aizstāvēšana bija jau nokavēta. «Speķa Lode» apstājās ostas vidū un izmeta enkurus. Kapteinis Mordāns, kailu zobenu vicinādams, stāvēja uz komandtiltiņa blakus Magoņmaizītei un izkļiedza pavēles.

– Pirmā laiva – aiztriekt pilsētas sardzi! Otrā laiva – tirgus laukums un garšvielu noliktavas! Trešā laiva – rātsnama naudas skapis! Ceturtajā laivā braukšu es pats – mums būs īpašs uzdevums! Un kustieties žiglāk, kamēr jums vēl pakaļas nav piesvilušas! – To izkļiedzis, Mordāns pagriezās pret Magoņmaizīti. – Jaunkundz, man ir tas gods piedāvāt jums vietu manā laivā. Ceru, jums labpatiks man sekot?

Pirmā laiva, šļakatām šķīstot, nolaidās uz ūdens.

– Mērcēt airus! – ierēcās pirmās laivas stūrmanis Ribeira, un airi iecirtās ūdenī. Pīrāgu avangarda laiva jau tuvojās krastam, kad Magoņmaizīte, izspūrusi un acīm mirdzot, ielēca ceturtajā laivā. Mordāns viņai pievienojās, laiva tika nolaista ūdenī un, sekojot pārējām, devās uz krastu.

Iesākumā uzbrukums attīstījās visai gausi, jo pīrāgi pie šādiem manevriem nebija raduši un vilcinājās izkāpt

krastā. Tā vietā viņi skaji auroja un vicināja zobenus, taču nesteidzās pamest laivas. Sauszeme viņiem likās daudz nedrošāka vieta nekā līganais kuģa klājs. Pilsētas aizstāvji savukārt stāvēja gar krastu ar garām kārtīm rokās, gatavodamies atstumt pīrāgu laivas, un stāvoklis sāka kļūt mulķīgs, bet tad resnais Indriķis ielēca ūdenī, izbrida krastā un savicināja savu milzīgo koka vāli. Pilsētnieki visi kā viens nosvieda kārtis un metās bēgt – pīrāgu slava Dienvidjūras piekrastēs bija pārāk briesmīga, un Indriķis ar savu vāli patiešām izskatījās šausmīgs! Pilsētas sardzes vīri gan mēģināja pretoties, bet, kad pīrāgi cits pēc cita izlēca krastā, arī tiem nācās atkāpties trijās šaurās ielās, kas veda prom no ostas laukuma. Pīrāgi aurodami metās pakaļ. Daži no viņiem vicināja abordāžas āķus, kaut gan uz sauszemes no tiem nebija lielas jēgas. Tomēr pīrāgi bija pie tiem pieraduši un nespēja uzbrukuma laikā no āķiem šķirties.

Ielās atkal iznāca aizķeršanās, jo, kamēr pīrāgi kavējās izcelties krastā, pilsētnieki bija paguvuši no mucām, ratiem, baļķiem, kastēm un pa logu izmestām vecām mēbelēm izveidot barikādes. Aiz tām aizslēpušies, pilsētas sardzes vīri tagad rosīgi apšaudīja uzbrūkošos pīrāgus. Lielu ļaunumu apšaude nespēja nodarīt, jo pilsētnieku arkebūzas bija lādētas ar ierūgušiem ķiršiem bez kauliņiem – tie bija sarūpēti drīzajām pilsētas vasaras svētku svinībām. Tomēr spārīgi lidojošie ķirši pīrāgus uz laiku aizturēja. Mikstās ogas šķīda pret viņu pierēm un vēderiem, pamazām nokrāsodamas visus sarkanus. Ķiršu ķeskām notašķītie pīrāgi sāka izskatīties arvien atbaidošāki, un dažam labam gvardistam notrisēja sirds, ieraugot pretī sarkanās sejas.

Pa to laiku arī Mordāna vadītā laiva nonāca līdz krastam. Kapteinis izlēca krastā un galanti pasniedza roku

Magoņmaizītei, bet tad pie viņa pieskrēja aizsargs un viscaur ar ķiršu mikstumu notašķījies Ribeira.

– Kaut kā neiet lāgā, kaptein! Mēs jau visi izskatāmies pēc jēlām asinsdesām! Bet tie milteni tik blietē un blietē kā traki! – viņš izdvesa un nepacietīgi dīdijās, gaidīdams jaunas pavēles.

– Lai mani beķeris parauj! – ierēcās Mordāns. – Vai jūs nevarat tikt galā ar kaut kādām sauszemes plātsmaizēm!?

Pa to laiku resnais Indriķis bija atradis pareizo taktisko gājienu.

– Zēni, jūs tikai iestumiet mani, – viņš teica, un pīrāgi, izkārtājušies ķīli iepretim vidējai ielai, atkāpās ieskrējienam. Kopīgiem spēkiem viņi pacēla Indriķi uz pleciem. Neņemot vērā lidojošo ķiršu krusu, uzbrucēji pamatīgi ieskrējās un ietriecās barikādē. Pēdējā brīdī pīrāgi palaida Indriķi vaļā un viņa varenais augums izbrāzās barikādei cauri, to galīgi sagraudams un notriekdams no kājām vairākus pilsētas aizstāvjus. Ceļš uz pilsētu bija vaļā. Tomēr ciņas karstumā pīrāgi aizmirsa Mordāna norādījumus un kopīgā barā aizdrāzās pa ielu pilsētas centra virzienā. Tikai Indriķis aizkavējās. Viņš pieslējās kājās starp barikādes drupām un, vainīgi smaidīdams, sagaidīja kapteini.

– Man piemirsās, vai man bija jāiet uz kasi vai uz noliktavu... – viņš samulsis noplātīja rokas. – Kā tur bija, kaptein?

Redzēdams situācijas nevadāmību, Mordāns tikai atmeta ar roku un lika Indriķim sekot. Kopā ar savas laivas komandu arī kapteinis devās uz pilsētas centru, tomēr ne tik strauji. Pa ceļam viņš uzmanīgi pētīja dažādo veikalu un darbnīcu izkārtnes abās ielas pusēs.

Magoņmaizīte nebija mierā ar šādu lēnu pastaigu un par katru cenu gribēja sekot pirmajam pīrāgu pulciņam, lai piedalītos ielu cīņās, taču Mordāns viņu atturēja.

– Mums ir svarīgākas lietas, ko darīt, – viņš teica.

– Kas var būt svarīgāks par kārtīgu laupīšanu!?! – Magoņmaizīte nesaprata, tomēr pakļāvās un sekoja kapteinim. Drīz nelielā vienība bez īpašiem sarežģījumiem – tikai dažas Madeiras pilsoņu sievas no māju augšējiem logiem apmētāja viņus ar mandelēm – iznāca laukumā, kur krustojās piecas ielas. Te Mordāns beidzot ieraudzīja meklēto.

– Šeit, lūdzu, jaunkundz, – viņš teica un norādīja uz pavērtām durvīm, virs kurām greznojās necila izkārtne ar uzrakstu dzelteniem burtiem uz melna pamata. Tajā bija rakstīts «Balbieris Pončiks» un zemāk, mazākiem burtiem «Arīdzan piparu raušana un ķimeņu stādīšana».

Pīrāgu pulciņš iebruka iekšā, bet telpa bija tukša. Tikai uz galdiņa spoguļa priekšā mētājās dažādi friziera darba rīki.

– Pārmeklējiet kārtīgi! – pavēlēja Mordāns. – Te kaut kam jābūt!

Pīrāgi metās aplūkot visus kaktus un drīz aiz spoguļa galdiņa atrada paslēpušos maza auguma trīsošu pončiku.

– Te taču nekā nav! – iesaucās neapmierinātais Buba, bet Mordāns lika izvilkēt pončiku istabas vidū.

– Tu esi dāmu frizieris? – uzacis saraucis, Mordāns viņam pajautāja.

– Es nav... Es tikai... – stostījās sabiedētais vīrelis, bet tad uz ielas atskanēja skaļi kliedzieni, un pa durvīm iegāzās joprojām ķiršu sarkanais pīrāgs Pedro raibos satīna brunčos – tas bija vienīgais, ko viņš bija paspējis nolaupīt.

– Viņiem nāk papildspēki! Vesela rota! Un lielgabali... – viņš aizelsies iesaucās. Mordāns paskatījās pa logu. Likumainās ielas galā parādījās pārējie pīrāgi. Viņi tik strauji atkāpās, ka to jau varēja saukt par bēgšanu. Pēkšņi kaut kas dobji nobūksķēja, un pa logu, izsitot stiklus un notriecot Mordānam no galvas trīsstūreni, ielidoja liela zilā plūme.

Kavēšanās uzbrukuma sākumā birģermeistaram Virtulim bija pietiekami laika aizsūtīt ziņnesi uz ārpilsētas kazarmām, kurās bija izvietota karaliskās gvardes rota. Tagad brašie pumperniķeļi sparīgi soļoja šurp, stumdami pa priekšu divas plūmju mortīras un ik pa brīdim apstādamies, lai no tām izšautu. Viņus vadīja drukns seržants ar baltiem cukura lampasiem uz krūtīm un spožu zobenu rokās.

– Plūmē beigts! – viņš auroja, un viņa padotie iestūķēja stobros kārtējos lādiņus. Kapteinis Mordāns saprata, ka pienācis brīdis atkāpties. Līcis diviem

pīrāgiem savākt drebošo pončiku un visus viņa rīkus kopā ar spoguļi, viņš pavēlēja atgriezties pie laivām.

Ja pumperņiķeļi nebūtu aizkavējušies, ik pa brīdim lādēdami savas plūmju mortīras, grūti pateikt, kā pīrāgiem būtu klājies, taču tagad viņi ātrā solī atgriezās krastā un salēca laivās. Pilsētas aizstāvji tikko izstūma savus lielgabalus ostas laukumā, kad pīrāgi jau iemērca airus ūdenī un uzsāka ceļu atpakaļ uz savu kuģi. Kamēr viņi airēja, pumperņiķeļi turpināja apšaudi, un viena sevišķi cieta plūme trāpīja Ribeiras komandētajai laivai, sadragājot tās pakalgalu. Pa gaisu nošķīda plūmes mīkstuma gabali un dēļu atlūzas. Iedragātā laiva strauji nogrima, un šīs komandas pīrāgiem nācās glābties pel-dus. Tiesa, no tā izcēlās arī savs labums, jo viņi atgriezās uz kuģa ne tik sarkani kā pārējie neveiksmīgā uzbrukuma dalībnieki – jūras ūdens nomazgāja ķiršu sulas lielumu.

Tūlīt attapās arī uz kuģa palikušie. Bonaventura izšāva persiku no lielās priekšgala kulevrīnas un trāpīja vienai pilsētas aizstāvju mortīrai, notriekdams to no riteņiem. Pumperņiķeļu apšaude aprāvās, un pīrāgiem izdevās bez turpmākiem starpgadījumiem nonākt atpakaļ pie «Speķa Lodes», kur atlikušās laivas tika pietauvotas un uzvilktas uz klāja ar visiem pašažieriem.

Puspīrāgs stāvēja uz klāja, atspiedies pret treliņiem, un ļaunā priekā vēroja atgriešanos.

– Ko ta' labu sagrābstijāt? – viņš uzsauca, pārliecies pār bortu. – Kādas ingvera mucas vai zelta stieņu saišķus?

– Re, kādi man brunči! – plati smaidīdams un raibā apģērba malu cilādams, laivā grozījās Pedro, bet ledainais kapteiņa Mordāna skatiens lika viņam strauji aizvērties.

Joprojām trīcošais pončiks tika izcelts no laivas un nolikts kapteiņa priekšā uz klāja. Mordāns noskatīja viņu no galvas līdz kājām.

– Nu mums vismaz būs pašiem savs frizieris, – viņš teica, bet nelaimīgais pončiks sāka izmisīgi purināt galvu.

– Nē, nē... Es nav... Man nav...

– Arī dāmu frizieris, es domāju. Visus tavus amata rīkus mēs paņēmām līdzi.

Divi pīrāgi izcēla no laivas spoguļa galdiņu, bet Buba nobēra uz klāja dzirkles, ķemmes, bārdasnažus, dažādus flakonus un citus sīkumus, ko pīrāgi bija savākuši.

– Es nav frizieris! – trīcošā balsī turpināja pončiks.

– Ko!? – ierēcās Mordāns. – Ko tad tu, spēkis un panna, dariji frizētavā?

– Es tur strādāju.

– Nu, lūk! Tātad – frizieris! – konstatēja Pedro.

– Nē, es nav frizieris! Es ir bārdzinis! Es skuju bārdas, neko vairāk es nemāku... Ja nu tikai bez sāpēm raut piparus un iestādīt ķimenes... kam ir tāda vēlēšanās. – Un nelaimīgais pončiks lūdzoši skatījās apkārt stāvošo pīrāgu sejās. – Es nemāku frizēt galvas.

Nu kapteinim Mordānam bija diezgan – pārāk daudz neveiksmju vienai dienai.

– Izmetiet viņu pār bortu, – viņš teica un pagrieza nabaga pončikam muguru.

– Nē, nē, es būšu noderīgs, es varu... – galīgi pār-biedētais pončiks iebrecās un pieķērās pīrāgam Pedro, kas raibo brunču dēļ viņam likās mazāk bistams.

– Mēs varētu viņu paturēt, – ieminējās Ribeira, – kaut vai par nažu trinēju. Es redzēju tos viņa rīkus – varen asi. Ja nu kādam no mums pēkšņi izaug bārda...

– Dariet, ko gribat, – atņurdēja Mordāns, apcirtās un uzkāpa komandtiltīnā, kur stāvēja Magoņmaizite.

– Tas nekas, ka neizdevās, – viņa klusi teica drūmajam Mordānam. – Bet doma bija jauka. Paldies.

Kapteinis Mordāns piesarka.

– Pacelt enkuru! Overštaga pagriezieni¹ – un pilnā gaitā jūrā! – viņš ieurojās. – Un ātrāk nekā citām reizēm, citādi visus pataisišu par sausiņiem!

Sarēvētās buras tika atlaistas, un pēcpusdienas brīze iegūla tajās. «Speķa Lode» lēni apgriezās, uzņēma gaitu un, aizvien straujāk šķeļot viļņus, izslidēja no Madeiras ostas. Puspīrāgs atkal stāvēja pie stūres un klusībā kaldināja savas nākamās atriebes plānus. Sasistais deguns joprojām sūrstēja.

Kuģa priekšgalā starp ķiršu sulas izraibinātajiem pīrāgiem lepni grozījās Pedro savos košajos, jaunajos brunčos.

¹ Overštaga pagrieziens – kuģa pagrieziens pa 180°.

Divdesmit otrā nodaļa

VĒTRA NAKTĪ

uvojoties vakaram, mazā pelmeņa «Ugunsbulta» līgani slīdēja pretim rietošajai saulei. Pūta viegla brīze, bija paceltas abas lielās buras, un mazais pelmenis, bezrūpīgi svilpodams, ar vienu roku viegli pieturēja stūri. Pēdējās dienās viņiem ar Eklēru klājās lieliski – labs vējš, saulainas dienas, un visi sastaptie kuģi, tikko pamanījuši melno karogu un mazā pelmeņa salmu komandas siluetus gar bortiem, steidzīgi mainīja kursu.

Tomēr Eklēru kaut kas darīja nemierīgu. Viņš stāvēja kuģa priekšgalā un bažīgi vēroja tumšu mākoņu blīvu, kas lēni cēlās no horizonta ziemeļos. Saulei rietot, tā auga augumā, un vēsas brīzes brīžiem viegli sapurināja buras.

– Rādās, naktī varētu būt vētra, – Eklērs uzsauca draugam, taču mazais pelmenis bija nesatraucams.

– Varbūt būs, varbūt – nebūs, – viņš bezrūpīgi atsaucās. – Kas mums, bezbailīgajiem jūras braucējiem, viena vētra vairāk vai mazāk?

– Varbūt vajadzētu nolaist lielo klīverī un uzvilkt vētras foku?

– Pienāks laiks, nolaidīsim. Vai uzvilksim, – Otto bija nesatraucams.

Nepatikšanas sākās pēkšņi. Saule norietēja gluži sarkana. Melno mākoņu masa aizņēma jau gandrīz pusi debesu, un kļuva pavisam tumšs. Eklērs paspēja aizdegt un izkārt gaitas ugunis, kad pēkšņi jūras virsmai pārskrēja sīku vilnišu ņirba un burās ietriecās asa, auksta brīze. «Ugunsbulta» spēji sasvērās, un mazajam

pelmenim bija stingri jāieķeras stūrē, lai noturētu kuģi iepriekšējā kursā.

– Turies! – viņš uzsauca Eklēram. – Brīzes vienmēr uznāk negaidīti. Un tikpat ātri atkal aiziet.

Tomēr šī brīze negrasījās nekur tālu aiziet. Pēc pirmā pūtiena vējš uz mirkli pierima, bet tad atgriezās ar jaunu spēku.

– Laikam tev bija taisnība par vētras fokū, – mazais pelmenis uzsauca Eklēram. – Taču sākumā nāksies nolaist vai vismaz ierēvēt grotburu!

Vējš pieņēmas spēkā, un melno mākoņu sega pamazām pārklāja visas debesis, aizsedzot tikko iemirdzējušās zvaigznes. Eklērs, pelmenim piepalīdzot, nolaida grotburu. Tas neklājās viegli, jo augošais vējš plandija biezo audeklu, raudams to ārā no rokām un brīžiem cenzdamies Eklēru kopā ar nepaklausīgo buru pārnest bortam. Audeklu kārtīgi salocīt nebija iespējams, un Eklērs to kaut kā tāpat iestūma kravas lūkā. Vējš joprojām pieņēmas, un viļņiem parādījās baltas galotnes. Lai gan lielā bura jau bija nolaista, ar fokmasta kliveri pietika, lai kuģis spēcīgi sašķiebtos – bura šādam pūtiem bija par lielu. Eklērs, vēja pusē pie treliņiem stingri turēdamies, devās uz priekšgalu, lai saņemtu buru, kad mazais pelmenis būs pie masta atraisījis falli. Šai mirkli pār viņiem nobira pirmās auksta lietus šaltis. Viļņiem augot, kuģa priekšgals ik pa brīdim pacēlās augšā, tad ar dobjū dārdoņu gāzās lejā un ieurbās nākamajā vilnī, uzsitot abās pusēs priekšvadnim baltu šļakatu spārnus. Lietus šaltis pārgāja nepārtrauktā gāzē, un Eklērs, treliņos iekrampējies, jau vairs nesaprata, kas viņu mērcē vairāk: slīpais, vēja nesmais lietus vai jūras ūdens, kas gāzās pāri treliņiem. Lielās lāses sāpīgi sitās sejā. Pēdīgi viņam izdevās aizrāpot līdz priekšgalam. Mazais pelmenis atsēja falli,

taču bura pat netaisījās laisties lejā – spēcīgais vējš to piepūta un noturēja augšā. Tagad mazais pelmenis atraisīja arī šoti, un atbrīvotais klīvera stūris sāka mežonīgi plivināties, mētājot samirkušo virvi kā satrakota bulļu dzinēja pātagu. Eklērs iekrampējās buras apakšmalā un, uz slapjā klāja atgūlies, vilka no visa spēka. Lietus un jūras ūdens šlakatas sitās sejā, traucējot jau tā gandrīz pilnīgajā tumsā kaut ko saskatīt, kuģa priekšgals lēkāja pa viļņiem, augstākajā punktā pat mazliet pametot Eklēru gaisā. Turpretī, kuģim ienirstot ieplakās starp viļņiem, klāja dēļi nežēligi atsitās pret Eklēra muguru. Viņš jau bija gandrīz dabūjis fokburu lejā, kad vējš neganti iepūta tajā, un milzīgais, tumsā balējošais trijstūris atkal sāka nevaldāmi plandīties. Citu aiz cita vējš norāva pie borta piesietos mazā pelmeņa veidotos niedru manekenus, un tie, maisu stūrus spocīgi plātidami, aizlidoja pa gaisu un pazuda tumsā.

Tomēr foks bija jānomaina par katru cenu, citādi kuģis kļūtu par rotaļlietu aizvien augstākajiem viļņiem. Eklērs no jauna ieķērās buras malā, un, vai nu vējš uz brīdi kļuva lēnāks, vai vienkārši paveicās, šoreiz buru izdevās nolaist un iestumt priekšgala lūkā. Eklērs tās vietā nekavējoties izvilka saritināto vētras klīveri un, pieaķējis buras augšējo stūri pie falles, atgriezās pie masta pamata. Mazais pelmenis cīnījās ar stūri, lai noturētu kuģi ar priekšgalu pret viļņiem. Pie takelāžas viņš nevarēja nekā palīdzēt, un Eklēram buru vajadzēja uzvilkt vienam pašam. Tūlīt pēc tam Eklērs saķēra cauri blokam izvērto šotes galu, ievilka cik spēja, un nostiprināja. «Ugunsbulta» tūlīt sāka mazliet labāk klausīt stūrei. Mazais pelmenis pie stūres krampjaini pasmaidīja un pacēla uz augšu ikšķi. Eklērs palika kuģa vidusdaļā, pieķēries masta atsaitēm – šajā vietā mētāja vismazāk.

«Ugunsbultai» neklājās viegli. Lai gan vētras kliveris turēja kuģi pareizā leņķī pret viļņiem, tie triecās priekšvadnī, pastāvīgi sagriežot kuģi ieslīpi, un milzīgie ūdens vāli smagi sitās pret bortu, liekot visam korpusam nodrebēt. Kļuva neciešami auksts, taču viscaur samirkušajās drēbēs nebija nekādas iespējas sasildīties. Vējš, kas jau bija pārvērties istā vētrā, rāva nost viļņu putainās galotnes un nesa tās pa gaisu.

Mazais pelmenis ar grūtībām valdīja stūri. «Ugunsbulta», spēcīgo viļņu svaidīta, arvien smagāk atgriezās kursā. Eklērs nāca viņam talkā, bet tad notika nelaboja- mais – asa brāzma iegūlās piemirkušajā vētras kliverī, atskanēja pistoles šāvienam līdzīgs troksnis, un pēc mirkļa abi kuģinieki ieraudzīja, ka klīvera vietā plivinās tikai skrandas.

Viļņi nekavējoties sagrieza kuģi šķērsām un tagad triecās pret «Ugunsbultas» sāniem. Korpusā dunēja kā milzu bungas. Eklērs un mazais pelmenis izmisīgi turējās pie stūres rata, lai viļņi viņus nenoskalotu no klāja. Pēc mirkļa nolūza masts un nogāzās pāri bortam, sadragādams treliņus. Kuģis uz brīdi iztaisnojās.

– Varbūt vēl būs labi! – mazais pelmenis centās pārkliegt vēju, taču Eklērs viņu nedzirdēja. Kaut kas ar kuģi vairs nepavisam nebija labi. Tas sēdēja arvien dziļāk ūdenī, un drīz augstākie viļņi sāka velties pāri klājam. Tad nāca kāds pavisam augsts vilnis un smagi ietriecās «Ugunsbultas» sānos – tieši tajos sānos, kurus viņi ar mazo pelmeni bija tik rūpīgi remontējuši. Atskanēja nelāgs krakšķis, un kuģis sāka strauji grimt. Lai cik augstās domās mazais pelmenis būtu bijis par savu galdnieka prasmi, šī vieta kuģa korpusā izrādījās visvājākā.

– Mums jālec ūdenī! – Eklērs kļiedza pelmenim ausī.

– Ko? – mazais pelmenis nesaprata.

– Kuģis grimst! Mums jāpeld prom! Un pēc iespējas tālāk! – kļiedza Eklērs. – Citādi virpulis mūs aizraus dzelmē!

– Nē! Nevaru! – mazais pelmenis purināja galvu. – Tas ir mans kuģis... Mana «Ugunsbulta»...

Eklēram nācās ar spēku atraut mazo pelmeni no stūres rata un pārgrūst pāri bortam, kas vairs tikai kādu pēdu slējās virs ūdens. Viļņi nepārtraukti vēlās pāri klājam. Ūdens izrādījās auksts, daudz aukstāks, nekā Eklērs bija domājis. Pāris mirkļos viļņi aiznesa abus draugus prom no grimstošā kuģa. Iespējams, ka tas jau bija nogrimis. Katru reizi, kad sabangotais ūdens viņus pacēla augšā, Eklērs centās kaut ko saskatīt, tomēr melnajā tumsā blāvi vizēja tikai baltās putās sakultās viļņu galotnes. No «Ugunsbultas» vairs nebija ne vēsts.

Vētra nerimās. Viļņu galotnes šļacās pāri abu peldētāju galvām. Eklērs centās pēc iespējas taupīt spēkus, kaut gan cerību izglābties bija maz. Viņš vienīgi uzmanījās, lai viļņi neaiznestu viņu prom no mazā pelmeņa. Tomēr rokas un kājas sāka stingt, un ar katru reizi, kad jauns vilnis pārvēlās pāri, bija arvien grūtāk iznirt virspusē. Zeme atradās nezināmā tālumā, un Eklērs saprata, ka ilgi vairs neizturēs. Viņu nosedza kārtējais vilnis, vētras rēkoņa palika kaut kur tur – virspusē, tikai ausis klusi čaloja burbuliši. Eklērs juta, ka viņam vairs nav spēka cīnīties uz augšu, bet šai brīdī viņu saķēra mazā pelmeņa roka un pēc mirkļa Eklērs atkal varēja ievilkt gaisu plaušās. Mazais pelmenis viņu kaut kur vilka, un Eklēram gribējās uzkliegt, lai liek viņu mierā, bet tad roka sataustīja ko cietu – tas bija viņu nolūzušais masts!

Abi draugi pieķērās pie garā, slidenā baļķa, un mazais pelmenis apmeta Eklēram ap pleciem aprautas takelāžas galu, lai būtu drošs, ka draugs nepazudis.

Tagad kļuva vieglāk. Viņi šūpojās viļņos kopā ar mastu, un vairs nebija smagi jācinās, lai katru reizi atkal uznirtu. Nogurums pieveica Eklēru, un, uzlicis galvu uz slāpājā balņa, viņš iegrima tādā kā pusnemaņā.

Likās, ka pagājušas tikai dažas sekundes, kad mazais pelmenis sāka viņu grūstīt un purināt.

– Neguli! Tā tu pavisam nosalsi! – mazais pelmenis kļiedza Eklēram ausī, un viņš ar izbrīnu atskārta, ka dzird pavisam labi – vētra sāka rīties.

Tas varēja būt nakts vidus, kad lielais vējš piestāja, viļņi pazaudēja savas putu galotnes, kļuva garāki un lēzenāki un vairs nešļacās pāri galvām, bet tikai lēni šūpoja abus avarējušos. Lielā melno mākoņu masa aizslidēja uz dienvidiem, un virs galvas atmirdzēja spožas zvaigznes. Eklērs pacēla acis. Viņš nekad pie nakts debesīm nebija redzējis tās tādā daudzumā un tik spilgtas. Zvaigžņotās debess skaistais, taču vienaldzīgais, miera pilnais mirdzums bija tik tāls un tik neatbilstošs nekārtīgajām bangām, kas mētāja mastu ar diviem neveiksmīgajiem jūrniekiem. Tas likās kaut kā nepareizi. Pēkšņi mazais pelmenis sarosījās.

– Kuģis! – viņš iesaucās. – Paskaties, tur ir kāds liels kuģis!

Eklērs, cik spēja, pacēla galvu. Šurpu patiešām traucās kāds melns siluets – liels kuģis, viļņos smagi zvalstīdamies, pilnās burās grasījās pabraukt samērā tuvu garām abiem draugiem. Vienīgais gaišums tā melnajā masā bija vāja gaitas lukturu atblāzma buru apakšmalā.

– Kad tas pienāks tuvāk, kliegsim, – teica mazais pelmenis.

– Un ja nu tas ir pīrāgu kuģis?

– Tu taču gribēji atrast pīrāgus, vai ne? – brīnījās mazais pelmenis.

– Tu jau arī, – klusi piebilda Eklērs. Kaut kas viņam šajā kuģī likās it kā pazīstams. Buriniekam pienākot tuvāk, varēja saprast, ka tam ir trīs masti... trīsmastu briga, nekādu šaubu... Tumsāis korpuss nāca vēl tuvāk, nu jau abus peldētājus no tā šķīra vairs tikai kādi sešdesmit soļi... Pret zvaigžņotajām debesīm iezīmējās kuģa priekšgals ar Pīrāgu dēmona skulptūru priekšvadnī...

– Tā ir «Speķa Lode», – drūmi konstatēja Eklērs.

– Nu, un kas tad ir? – pelmenis viņā pat lāgā neklausījās un, ievilcis elpu, iebļāvās, cik jaudas. – Palīgā! Palīgā! Pelmeņi aiz borta! Palīgā!

– Tas ir pīrāgu kapteiņa Mordāna kuģis. Tā paša Mordāna... – Eklērs turpināja pilnīgā izmisumā. Šis nu nebūt nebija veids, kādā viņš sapņoja sastapt Magoņmaizītes nolaupītāju.

– Vai tad mums ir kāda izvēle? – mazais pelmenis jau sāka dusmoties. – Palīdzi man viņus sakliegt! Tiksim sausumā, un tad jau redzēs...

Eklēram nekas cits neatlika kā pievienoties pelmenim.

– Palīgā! Palīgā! – viņi abi kļiedza, cik jaudas.

Magoņmaizīte stāvēja blakus kapteinim Mordānam uz komandtiltiņa un skatījās zvaigznēs.

– Tās septiņas zvaigznes sauc par Greizajiem Maiznieka Ratiem, – ar pīpes kātu rādīdams uz debesīm, nopietni skaidroja Mordāns. – Ja atmēra ratu pakalējo asi – to, kas pa labi, – septiņas reizes uz augšu, tad trāpa tieši virsū Ledus zvaigznei. To šādā vārdā sauc, jo viņa ir kā piesalusi pie debesu juma un nekad nekustas. Ledus zvaigzne ir arī disteles gals Mazā Maiznieka Ratiem – tās tur – atkal septiņas zvaigznes, tikai Mazais

THE
PIRATES

Maiznieks brauc uz otru pusi. Katram, kas grib kļūt par pīrāgu kapteini, ir jāprot sameklēt Ledus zvaigzni, jo tā vienmēr norāda uz ziemeļiem un palīdz mums atrast ceļu mājup...

– Tātad tagad mēs burājam uz austrumiem? – pajautāja Magoņmaizīte.

– Tu esi pīrādzīgi gudra, – ar cieņu atzina Mordāns, un abi pieklusa. Brīdi skanēja tikai viļņu šļaksti pret kuģa korpusu, bet tad Magoņmaizītei likās, ka viņa jūrā kaut ko dzird.

– Vai tu dzirdēji? – viņa satraukti iesaucās. – Tur jūrā kāds sauc!

Arī kapteinis Mordāns ieklausījās.

– Muļķības, – viņš norūca. – Es neko nedzirdu.

Magoņmaizīte saspringti ieklausījās. Un atkal šķita, ka viņa kaut ko dzird.

– Atkal! Dzirdi! It kā kāds sauktu pēc palīdzības... Divas balsis...

– Muļķības! – Mordāns neticīgi nogrozīja galvu. – Tur tikai jūras klimpas bļautās. Šās vienmēr tā darās ap vasaras vidu. Daži to sauc par dziedāšanu.

– Bet es tiešām dzirdēju! Man likās... – Magoņmaizīte no jauna ieklausījās, taču vairs nekas, izņemot jūras šalkoņu, nebija dzirdams.

– Kas gan varētu tā aurot jūras vidū? Te tak neviena nav. Tuvumā nav nevienas salas, un zvejnieku laivas jau ar neietu jūrā šādā negantā laikā. – Mordāns izdauzīja izdegušo pīpi pret treliņiem. Tumsā aizlidoja jautru dzirksteļu spiets. – Jūras klimpas jeb sierēnas, kā daži tās sauc, nekas cits.

Ūdens iešļacās mazajam pelmenim mutē un aprāva aizsmakušo kliedzienu. Eklērs jau labu brīdi bija

pārstājis saukt. Viņš jutās pagalam izmircis, un viņam vairs nebija spēka aurot.

Pret blāvo gaišumu austrumu pamalē iezīmējās aiz-
ejošā burinieka siluets. Pēkšņi tā pakalgalā uzmirdzēja
mazs spoži sārtu dzirksteļu mākonītis, taču pēc brīža
vējš to aiznesa un viss atkal bija tumšs.

Vējš pamazām rima. Garie viļņi lēni šūpoja mastu.
Eklērs juta, ka līgano viļņu nemitīgajā kustībā visas do-
mas un vēlmes aizslid kaut kur prom, kļūst nereālas un
nevajadzīgas. Viņu brauciens pakal Magoņmaizītei likās
tāls un sen piemirsies sapnis, kā teiksmains stāsts par
kādu citu eklēru kādā citā pasaulē... Viņš atkal ieslīga
miegam līdzīgā nemaņā.

Kad uzlēca saule, no briesmīgās vētras vairs nebija
ne miņas. Eklēru pamodināja dzīvespriecīgais pelmenis,
kas peldēja ap mastu un ik pa brīdim ienira, cerēdams
noņert kādu zivi. «Nav jau nekāds brīnums,» pie sevis
nodomāja Eklērs. «Ūdens taču ir viņa dabiskā stihija...»
Pats viņš jutās tā, ka varētu tūlīt pat sairt sastāvdaļās –
eklēri nav radīti ilgai mirkšanai jūras ūdenī.

Mazais pelmenis atkal iznira blakus mastam un,
plati smaidīdams, pacēla gaisā vienu roku. Cieši saspie-
sta viņa dūrē spirinājās maza sudrabaina zivtele.

– Nāksies aprīt jēlu, – viņš smējās, taču Eklēram
negribējās ēst. Viņam vairs neko negribējās. Viņa iz-
mirkušajā ķermenī nemājoja nekādas vēlmes, ja nu
vienīgi vēlēšanās viļņu iešūpotam aizmigt un vairs
nekad nemosties. Brīžiem Eklēram likās, ka gar kājām
kāds skribinās. «Zivis,» viņš vienaldzīgi nodomāja. «Zivis
ēd manas kājas.» Krāsaini aplī slidēja gar acīm. Tiem
pievienojās sīka zelta zivtiņa, kas, perlamutra burbuļus
laizdama, nez kāpēc peldēja atmuguriski... Bet tad
Eklēru pamodināja pelmenis, kas viņu nežēlīgi purināja
aiz pleca.

- Tā tu pavisam izmirksi! Tev jāuzrāpjas uz masta! -
Un mazais pelmenis stumdija un grūda Eklēru, līdz tam
nekas cits neatlika kā ļaut draugam uzstumt savu
samirkušo rumpi uz resnā masta balņa, kas līdz pusei
slējās ārā no ūdens. Vējš bija gandrīz norimis, un viļņu
tikpat kā nebija. Kaut gan kājas un rokas joprojām
mirka sāļajā ūdenī, saule sildīja un žāvēja Eklēra mu-
guru. Kļuva krietni labāk, un beidzot Eklērs aizmiga
pa istam.

Divdesmit trešā nodaļa RĪSU PĪRĀGU DŽONKA

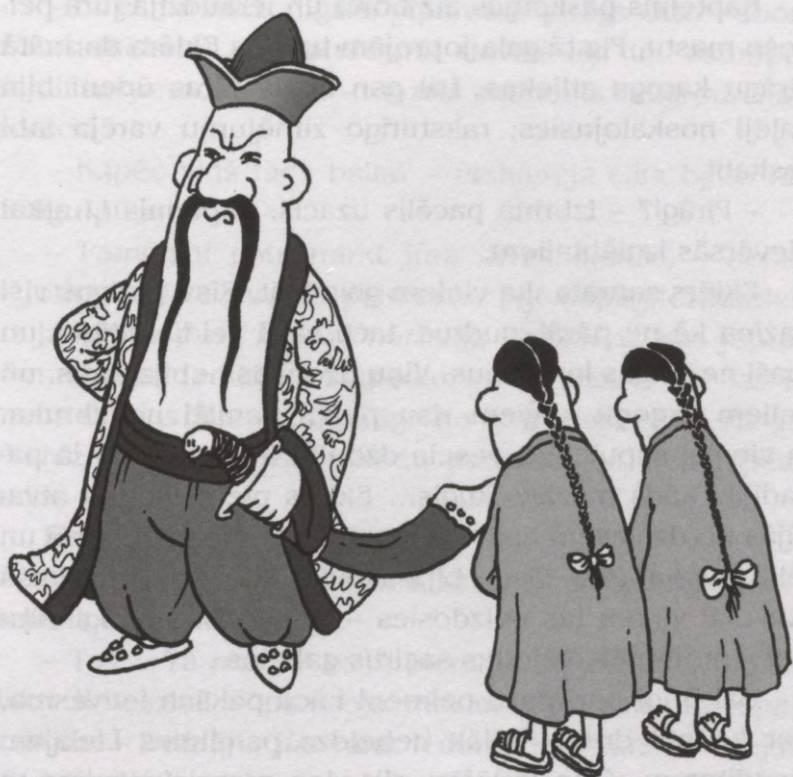
iegā Eklēram šķita, ka viņš paceļas gaisā. Sajūta bija neparasta un patikama, viegli griezās galva. «Laikam esmu nomiris un nonācis debesīs,» viņš bez satraukuma nodomāja, bet tad joprojām gandrīz nejutīgās rokas, šķiet, kaut kam pieskārās, un tūlīt pat piere ar dobju būkšķi atsitās pret kaut ko cietu. Tās tomēr vēl nebija debesis. Eklērs ar grūtībām atlipināja plakstus. Izrādījās, ka viņš guļ uz sausiem, saulē sakarsušiem un mazliet pēc darvas smaržojošiem dēļiem. Apkārt skanēja smējīgas, divaini smalkas balsis, un kāds viņu nelāgi raustīja un grūstīja. No ilgās mirkšanas Eklēram šķita, ka rokas un kājas ir kļuvušas vismaz divas reizes resnākas. Acis pašas no sevis atkal aizvērās.

– Lieciet mani mierā, – Eklērs ar grūtībām izrunāja. – Es esmu tā izmircis, ka tūlīt izjukšu.

– Mēs esam izglābti! – pēkšņi Eklērs pazina mazā pelmeņa balsi. – Vai tu dzirdi? Viņš nedzird! Viņam ir slapjuma stīvums!

– Man nav nekāda stīvuma. Mani tik nevajag raustīt, – noņurdēja Eklērs un ar grūtībām pieslējās sēdus un atvēra acis. Tieši pretī smaidīja mazā pelmeņa seja. Lai gan viņš bija ilgi mircis jūras ūdenī, viena sejas puse joprojām bija saglabājusi tintes zivs melnās krāsas paliekas. Eklērs paskatījās apkārt. Viņi atradās uz kāda kuģa klāja. Smaržoja pēc rīsiem, un viss apkārt bija tik brīnišķīgi sauss! Bet tad Eklēra acis iepletās – viņš ie-

priekš vēl nekad nebija redzējis šādu kuģi. Virs galvas slējās divos mastos iekārtas savādas, no cukurniedrēm darinātas un ar tieviem bambusa kociem stiegrotas taisnstūra buras. Apkārt Eklēram un mazajam pelmenim drūzmējās neliela auguma safrāna dzeltenī piņāgi. Viņiem visiem bija ieslīpas, šauras acis un melnie mati sapīti bizēs, kas nokarājās pāri mugurai. Piņāgi skatījās Eklērā un mazajā pelmenī ar aizdomām. Daži jau turēja rokās no makstīm izvilktus šaurus, likus un

neapšaubāmi ļoti asus zobenus. Eklēra vēders sažņaudzās nelīgās priekšnojautās – viņi bija nonākuši uz rīsu piņāgu džonkas!

Pēkšņi rīsu piņāgu pūlis pašķīrās. Priekšā iznāca liela auguma piņāgs ar garām melnām un nokarenām ūsām.

Viņš bija tērpies zilā zīda halātā ar izsūtiem sarkaniem pūķiem, un pie jostas viņam karājās milzīgs liks zobens. Tas bija rīsu pīrāgu kuģa kapteinis Lī. Atšķirībā no komandas, kurā visi vēderos nesāja nesālītus rīsus, viņš lepojās ar īpašu gaļas un rīsu pildījumu.

– Kas tie tādi? – viņš ierēcās.

– Mēs nezināt! Mēs viņus izvilkt no jūras, – pīrāgi, visi kā viens, zemu klanīdamies, atbildēja. – Viņi peldēt uz mastu.

Kapteinis paskatījās aiz borta un ieraudzīja jūrā peldošo mastu. Pie tā gala joprojām turējās Eklēra darinātā pīrāgu karoga atliekas. Lai gan krāsa jūras ūdenī bija daļēji noskalojusies, raksturīgo zīmējumu varēja labi saskatīt.

– Pīrāgi? – izbrīnā pacēlis uzacis, kapteinis Lī atkal pievērsās izglābtajiem.

Eklērs saprata, ka viņiem gals klāt. Rīsu pīrāgus visi pazina kā ne pārāk gudrus, taču savā veidā viltīgus un īpaši nežēlīgus laupītājus. Viņu džonkas nebija ātras, un lieliem tirgoņu kuģiem rīsu pīrāgi parasti neuzbruka, ja vienīgi sapulcējās vesela džonku flotile. Taču, ja pagadījās kāds mazāks kuģis... Eklērs pie sevis jau atvaļījās no dzīves un apsvēra iespēju mesties pie borta un lēkt atpakaļ jūrā. Taču bija skaidrs, ka šādā izmirkušā stāvoklī viņam tas neizdosies – šķībacainie pīrāgi viņu notvers un nekavējoties sacirtīs gabalos...

Šai brīdī pār mazo pelmeni nāca pēkšņa iedvesma, par ko abi draugi vēlāk nebeidza pateikties Lielajam Konditoram. Otto izslējās, cik vien mazais augums to atļāva, un aplaida apkārt augstprātīgu skatienu.

– Jā? Mēs esam pīrāgi... no pīrāgu kuģa... Divi virsnieki no slavenā pīrāgu kuģa «Barbekjū», kas vakardienas vētrā diemžēl nogrima kopā ar kapteini... Pipardimbažaunu un visu komandu. Tikai mums diviem

izdevās izglābties, – viņš paziņoja un tad piemetināja, it kā tikko būtu pamanījis šo sikumu. – Šī laikam būs rīsu pīrāgu laiva?

Eklēram no mazā pelmeņa nekaunības aizrāvās elpa, bet pīrāgu kapteinis piesarka.

– Šī ir cienijama rīsu pīrāgu džonka no Taivānas. Tā nav nekāda laiva, un es esmu kapteinis Lī – saukts arī par Dzelteno Pūķi, varbūt ir nācies dzirdēt? – viņš teica. – Un ar ko man tas gods?

– Es esmu mežonīgais, piparotais pīrāgs Otto – abor-dāžas meistars. Septiņdesmit deviņi liķi un astoņpa-dsmīti nogremdēti kuģi! – mazais pelmenis lielīgi stādījās priekšā.

– Kāpēc viņš tāds balts? – atskanēja sīka balss no pīrāgu pūļa.

– Pamēģini pats mirkt jūrā divas dienas, – neka-vējoties atcirta mazais pelmenis, pat nepagriezdamies uz jautātāja pusi, un tad norādīja uz Eklēru, kas jopro-jām sēdēja uz klāja, nespēdams atjēgties. – Un tas ir mans draugs Žils – līnijpīrāgs no Francijas, sestā ranga virsnieks, visu auksto ieroču meistars un nepārspēts nakts slepkava!

Rīsu pīrāgi šausmās noelsās.

– Bet kāpēc viņam viena sejas puse nokrāsota? – nelikās mierā sīkā balss.

– Tas... Tā man ir sena piemiņa no cīņas ar gigan-tisku tinteszīvi! – paziņoja mazais pelmenis un lepni izslējās. – Domāju, jūs varat iedomāties, kurš uzvarēja!

– Skatieties, viņam ir šokolādes glazūra! – pūlī atkal atskanēja kāda sīka balstiņa.

– Visiem Francijas līnijpīrāgiem ir šokolādes glazūra, taču neiesaku ar kādu no tiem satīties uz šauras laipas. Tomēr, ja kādam ir vēlēšanās un ja atrastos kaut cik pieņemami zobeni... – atcirta mazais pelmenis. Pīrāgi

soli atkāpās, bet Otto atkal pievērsās kapteinim. – Viņi jums tādi neizglītoti...

– Nujā... – Kapteinis atkal viegli piesarka un tad strauji paklanījās. – Man ir tas gods sveikt cienījamus pīrāgus uz sava kuģa! Ceru, jūs uz laiku mums pievienosieties?

– O, jā, – nevēriģi izmeta Otto, – kamēr nonāksim Tortiljas salā. Jūs taču, domājams, vismaz reizēm tur iebraucat?

– Protams! Kad tilpnes pilnas... – pamāja ar galvu kapteinis Lī.

– Un – kā ir? Vai patlaban ir pilnas? – nelikās mierā mazais pelmenis.

– Nu... – saminstinājās rīsu pīrāgu kapteinis, – taisnību sakot, mēs tikko uzsākām jaunu sirojumu.

Bija skaidrs, ka kuģis tik drīz neiegriezīsies Tortiljas salā un viņiem nāksies kopā ar rīsu pīrāgiem krietni

paklejšot pa Dienvidjūru. Eklēru tas neiepriecināja, taču mazais pelmenis bija sajūsmā par savu pārvēršanos rūdītā pīrāgā. Viņš labi saprata, ka, nonākot starp speķa pīrāgiem, viņu abu viltvārdība nekavējoties atklātos, bet šeit – starp panaivajiem rīsu pīrāgiem... Šeit viņš bija visu vēju appūsts, mežonīgs, briesmīgs un, galvenais – istens pīrāgs!

Tā sākās abu draugu dzīve uz rīsu pīrāgu džonkas. Mazie, dzeltenie austrumnieki izturējās pret izglābtajiem svešiniekiem ar cieņu un centās padarīt viņu atrašanos uz sava kuģa patīkamu.

Eklēram pamazām izžuva visi gali un atgriezās dzīvesprieks. Mazais pelmenis – gluži otrādi – pēc izglābšanās un nonākšanas atzīta pīrāga statusā tomēr brīžiem kļuva grūtsirdīgs un daudz laika pavadīja, stāvēdams pie kuģa margām un lūkodamies viņos.

– Tur vairs neko nevar darīt – «Ugunsbulta» ir prom un nekad neatgriezīsies, – Eklērs mēģināja draugu mierināt. – Taču viņai bija skaists mūžs.

– Tu nesaproti, – nopūtās mazais pelmenis. – Tu nezini, kā tas ir – pazaudēt savu pirmo kuģi. Ja mēs būtu ātrāk nolaiduši lielās buras...

– Starp citu – kas, pie piedegušas pannas, tas par «līnijpīrāgu»? – Eklērs, pēkšņi atcerējies, pavaicāja, bet mazais pelmenis tikai paraustīja plecus.

– Nudien nezinu, – viņš iesmējās, – bet skan gana labi, vai ne?

Mazā pelmeņa raksturs neļāva viņam ilgi bēdāties. Nākamajā dienā viņš jau svīlpodams kopā ar rīsu pīrāgiem kāpelēja pa takelāžu un palīdzēja tiem rīkoties ar savādajām cukurniedru burām.

Arī Eklērs pagaidām samierinājās ar lietu gaitu. Maģonmaizīte atradās kaut kur tālu prom, un Eklēram nebija ne jausmas, kā varētu paātrināt viņas meklējumus.

«Nonāksim Tortiljas salā, un tad jau redzēs,» bezrūpīgi
nosprida Eklērs un, pret virves rituli atspiedies, aiz-
snaudās. Rīsu pīrāgu džonka, niedru burām čabot, šķēla
viļņus, un nākotne rādījās dažādu iespēju pilna.

Divdesmit ceturtā nodaļa

ASINSDESAS

Radziņš jutās nelāgi. No ilgās sēdēšanas seglos viņam sāpēja mugura un sūrstēja noberztās ciskas. Knoblohu karavānas ceļš uz Desu zemes galvaspilsētas Ņamburgas gadatirgu šķērsoja tuksnesi. Karavānas vecākais gan izteicās, ka šis esot pavisam neliels tuksnesis, nebūt ne tik bīstams kā Rahat-Lukuma tuksnesis, kas atradās dienvidu zemes viskarstākajā daļā, taču tas nespēja Radziņu mierināt. Jau otro dienu karavāna vijās augšup un lejup pa saulē sakarsušu smilšu barhāniem, un vienīgais, pie kā kaut mazliet varēja atpūtināt acis, bija retas, dzēlgana akmens klintis.

Radziņu kaitināja arī jaunie līdzbraucēji. Aizplīvurotā siera desa vienmēr it kā netišām ar savu dzelteno jājamlopu un tuklajām kalponēm pagadījās blakus Radziņa zirgam. Tad jaunā kundze sačukstējās ar savām pavadonēm mocarellām un visas trīs klusi ķiķināja zem saviem plīvuriem. Radziņam bija pamatotas aizdomas, ka meitenes smejas par viņu. Turklāt negantā sieru pilsētas smaka vēl joprojām turējās viņa drēbēs un neparko negribēja izvēdināties. Gadījās, ka Radziņš, neizturējis šādu sabiedrību, iecirta piešus savam kumeļam sānos un aizjāja tālu priekšā karavānai, lai tikai kādu brīdi būtu miers. Taču pēc trešās reizes knoblohu vecākais viņu aizturēja.

– Nebūtu prātīgi jaunam cilvēkam tā dauzīties apkārt, ka nenotiek kas nelāgs, – viņš, tālē raudzīdamies, ierunājās.

– Kas tad te var notikt? – Radziņš nesaprata. – Visapkārt tuksnesis, neviena nav. Tikai mēs – slājam un slājam pa smiltīm...

– Tas tikai tā liekas, ka neviena nav. Paskaties tur, uz to attālāko klinti! Cik tai smaiļu? – un knoblohu vadonis norādīja ar pātagas kātu uz dienvidiem, pa kreisi no karavānas takas. Radziņš, acis samiedzis, skatījās. Saule spīdēja gandrīz tieši preti, un karstais gaiss ņirbināja ainavu, taču viņš saskatīja attālo klinšu atlūzu pavisam skaidri.

– Divas! Un kas tad ir? – viņš nesaprata, taču vecais knoblohs vēlreiz pastiepa pātagas kātu tai pašā virzienā.

– Un tagad? – viņš pajautāja. Radziņš ieskatījās knobloha saules un vēja sakrunkotajā sejā, gaidīdams tur saskatīt izsmieklu, taču knoblohs bija pavisam nopietns, un Radziņš atkal pievērsās klintij tālumā. Kaut kas bija citādi...

– Viena... – Radziņš pārsteigts konstatēja. – Kas tas bija? Vai mirāža?

Radziņš bija dzirdējis nostāstus par mirāžām, kad stipri sakarsēta gaisa slāņos atstarojas citas visai attālas vietas, radot spokainus, uz mākoņiem peldošu piļu attēlus vai maldinot pārgurušus ceļiniekus ar tuvas oāzes ilūziju.

– Nē, tā nav mirāža, – drūmi atbildēja vecais knoblohs. – Tas bija asinsdesu izlūks.

– Izlūks? Vai tad tagad ir karš? – Radziņš apjuka.

– Lai uzbruktu ceļotājiem, asinsdesām karš nav vajadzīgs. – Un knoblohu vecākais atgriezās pie karavānas. Viņam komandējot, garā kamieļu, zirgu un mūļu rinda tika pārkārtota. Līdz šim karavāna visu ceļu soļoja vienā garā rindā – kamieļi slāja cits aiz cita, bet tagad knoblohu vecākais izkārtoja kaut ko līdzīgu nelielai armijas grupai, kam jāatkāpjas ienaidnieka ie-

ņemtā teritorijā. Sievietes, vecāki vīri un smagāk apkrautie nastu dzīvnieki tika sapulcēti ciešā grupā, bet visi, kas spēja nest ieročus, izkārtojās gar abām pusēm. Jaunākie un labāk apbruņotie nostājās abos saīsinātās ierindas galos, lai vajadzības gadījumā spētu sakopot spēkus jebkurā virzienā. Cvībaku, kā jau vīru cienījamos gados, knoblohu vecākais mēģināja norikot karavānas iekšpusē, taču Radziņa vecais kalpotājs izvilka no saviem saiņiem spožu jataģanu¹ vienkāršā ādas makstī un pavisam noteikti atteicās pievienoties sievietēm un veciem.

– Mana vieta ir blakus manam kungam, – nelokāmi paziņoja Cvībaks un nostājās blakus Radziņam, kas bija ieņēmis vietu karavānas priekšgalā. Pēdīgi knoblohu vecākais atmeta ar roku un atļāva Cvībakam palikt, kur viņš vēlas. Kad visi bija atraduši savu vietu, knoblohu vecākais pamāja ar roku, un karavāna devās tālāk. Radziņš piejāja viņam blakus.

– Kā jūs domājat, kad viņas uzbruks? – Radziņš pajautāja, pats nemaz nepamanīdams, ka sācis runāt čukstus. Knoblohu vecākais brīdi klusēja.

– Varbūt vispār nekas nenotiks. Varbūt mēs izskatāmies pietiekami apņēmīgi un bistami, lai asinsdesām nerastos vēlme ar mums sasieties... Kas zina? – Viņš paraustīja plecus. – Viss Konditora rokā, taču turiet acis rokās! Kas pats piesargās, tam arī desas nekā nevar padarīt.

Karavāna turpināja ceļu. Tagad tā pārvietojās lēnāk. Vīri uzmanīgi vēroja apkārtni, gaidīdami iespējamo asinsdesu uzbrukumu, taču pagāja viena stunda, tad otra, bet nekas nenotika. Pamazām karavānas sargu uzmanība apsīka. Zirgi vienmērīgi brida pa smilšu barhāniem augšup un lejup, un drīz vienam vai otram vīram galva sāka ierasti klanīties līdzī zirgu soļu ritmam.

Arī Radziņš, seglos pēkšņi salēcies, saprata, ka ir gluži nemanot aizmidzis. Viņš izslējās un pameta acis apkārt, lai pārlicinātos, vai kāds nav pamanījis viņu guļam, taču neviens viņam nepievērsa uzmanību. Tikai Cvībaks, vienādi stīvi sēdēdams seglos, paskatījās uz savu saimnieku.

– Varat gulēt droši. Ja kas notiks, es jūs brīdināšu, – viņš teica. Šķita, ka saule un karstums uz Cvībaku neatstāj nekādu iespaidu.

Pēcpusdienā tuksnesis nemanāmi pārgāja krūmājos, un drīz sāka parādīties arī pa kādam kokam. Knoblohu vecākais izskatījās atvieglots.

– Varbūt šoreiz būsim tikuši cauri sveikā, – viņš teica Radziņam, enerģiski berzēdams pakausi. – Nepatikšanas ar asinsdesām parasti gadās tuksnesī. Drīz mēs būsim mežā, un tad līdz Ņamburgai atliks vairs tikai vienas dienas gājiens.

Diena jau tuvojās vakaram, kad karavāna iesoļoja mežainā apvidū. Te vairs nevarēja jāt tik plaši un vienlaikus saglabāt aizsardzības izkārtojumu. Kamieļi atkal izvietojās garā rindā un lēni soļoja pa kokiem ieskautu ieleju, droši vien kādas upes veco gultni. Gaiss smaržoja pēc ūdens, un kamieļi sāka skaļi sprauslāt, paredzēdami drīzu atpūtu, dzirdināšanu un barošanu. Bet tad knoblohu vecākais brīdinoši pacēla roku, likdams karavānai apstāties. Meža klusumā skanēja apslāpētas vaimanas un saucieni. Vecākais pajāja uz priekšu izlūkot neparasto skaņu cēloni. Radziņš viņam pievienojās.

Ielejas galā liela koka zarā kādas desmit pēdas no zemes karājās pelēks maiss, un žēlabainā balss skanēja tieši no tā. Brīžiem maiss sašūpojās, it kā tā iemītnieks par katru cenu gribētu tikt laukā. Vēriģi palūkojies apkārt, knoblohu vecākais piejāja pie koka, atraisīja

virvi un mēģināja nolaist maisu zemē, tomēr tas izrādījās tik smags, ka vecākajam neizdevās virvi līdz galam noturēt, un maiss beigās smagi atsitās pret zemi. No tā atskanēja kārtējais vaids. Visa karavāna sapulcējās ap neparasto atradumu. Daži knoblohi nokāpa no saviem kamieļiem.

– Varbūt labāk nemaz nesiet vaļā? Kas zin', kāds draņķis tur ir iekšā? – kāds knoblohs šaubīgi grozīja galvu. – Drošāk būs atstāt to tepat. Lai kāds cits ar šo noņemās.

– Kā tad, kā tad! – otrs knoblohs pievienojās. – Kas šo uzkāra, tas arī lai laiž laukā!

– Mē... mē... – maiss protestējoši salēcās.

– Varbūt tur ir kāds burvis? – ierunājās aizplīvurotā siera desa, izklausīdamās drīzāk ieinteresēta, nevis sabijusies.

– Vai mošķis!... – abas mocarellas piebalsoja un klusi iespiedzās. – Ui!

– Mē... Mē... Ai, ai, ai! – teica maiss žēlabainā balsī un apvēlās.

– Kā tad, ka mošķis! – iesaucās pirmais knoblohs. – Re, kā apvēlās, tikko šo uzpazina!

Knoblohu vecākais nevienā neklausījās. Viņš nokāpa no sava zirga un, pie maisa piegājis, pārgrieza auklu, ar ko tas bija aizsiets. Raupjais audums nokrita zemē, un visi ieraudzīja tuklu, pavisam pliku kartupeļu knēdeli. Viņš nelaimīgs sēdēja zemē un lēni blisināja no gaismas atradušās acis.

– Ko tad jūs te tā darāt, knēdeļa kungs? – knoblohu vecākais viņam jautāja, bet knēdelis pēkšņi sāka raudāt, un lielas, sāļas asaras ritēja lejā pa viņa apaļajiem vaigiem.

– Es... es te neko nedaru... karājos, – viņš šņukstēja. – Asinsdesas mani te uzkāra...

Karavānas dalībnieki bija tā aizrāvušies ar neparastā atraduma aplūkošanu, ka neviens vairs nepievērsa uzmanību apkārtnē, bet tad vakara klusumā pēkšņi atskanēja mežonīgi rēcieni. Visi izbilī salēcās. No krūmājiem abās ielejas pusēs parādījās melni un neganti aurojoši karotāji. Tās bija asinsdesas. Uzbrucējas skriešus metās virsū karavānai. Visas tumši brūniem, gandrīz melniem, taukos spīdīgiem augumiem, galvenokārt tērptas tikai gurnautos, tās mežonīgi lēkāja un

asinskārīgi mirdzināja savus baltos putrainu zobus. Vadonis – garāka auguma asinsdesa – stāvēja uz pakalna ielejas malā un ar skaļiem kaucieniem mudināja savus karotājus uzbrukt. Viņš izskatījās bīstams. Ap matiem vadonim bija apsieta sarkana auduma stērbele, un kaklā karājās spoža zelta ķēde.

– Barbekjū! Barbekjū! – asinsdesas nini uzbrukdamas auroja savu kaujas saucienu.

Lielākā daļa asinsdesu bija bruņojušās ar gariem koka iesmiem, lai ērtāk varētu nogāzt tirgoņus no kamieļiem un zirgiem. Pieskrējušas karavānai, asinsdesas aizrautīgi bakstīja ar saviem ieročiem tos, kas vēl atradās seglos. Pirmajā brīdī šī taktika attaisnojās, un vairāki knoblohi, kājas tirinādami, novēlās no saviem jājamlopiem. Taču tālāk vairs negāja tik gludi. Knoblohi ātri atjēdzās no pārsteiguma un visi kā viens izvilka ieročus. Lielākā daļa no viņiem lietoja īsus, likus zobe-

nus, kas tuvciņai noderēja daudz labāk nekā garie asinsdesu iesmi. Lai gan asinsdesu bija vairāk nekā tirgoņu, uzbrucēju pārsvars kaujā vairs nebija manāms. Sajukums kļuva arvien lielāks. Desas vicināja savus asos iesmus, cenzdamās uzbrukt no attāluma, taču tirgotāji veiksmīgi vairījās un metās tuvciņā, kurā viņu īsajiem zobeniem bija neapšaubāmas priekšrocības, un drīz vien daža asinsdesa nometa zemē savu iesmu, lai abām rokām censtos saturēt no pāršķeltā vēdera birstošo pildījumu. Vietām tomēr asinsdesām veicās labāk. Vienam knobloham garais iesms izdūrās vidū cauri. Divas asinsdesas nekavējoties saķēra kārts galus, uzmeta tos plecos un, lai gan uzspraustais knoblohs spirinājās un neganti lamājās, skriešus nesa to prom.

Izbiedētie kamieļi, nastām mētājoties, aulekšoja šurpu turpu un pavairoja sajukumu. Kaut kur apakšā vaimanāja nelaimīgais knēdelis, kam burzmā visu laiku kāds uzkāpa virsū. Šķindēja zobeni, pa gaisu lidoja garo koka iesmu atlūzas, asinsdesas auroja, un knoblohi cīnīdamies rūca. Burzmas vidū spalgi spiedza abas mo-carellas.

Arī Radziņš izvilka zobenu un metās cīņā. Pirmajā brīdī viņam nepavisam nepaveicās. Asinsdesu vadonis bija nolēmis piedalīties kaujā un, nokāpis no sava pakalna, vicināja garu, izrobotu zobenu. Radziņš sastapās ar šo krietni lielākā auguma asinsdesu aci pret aci, turklāt pēdējā brīdī Radziņam paslidēja kāja izbirušā asinsdesu pildījumā, un viņš nokrita zemē augšpēdu. Asinsdesa priecīgi ieaurojās un abām rokām pacēla zobenu augstu gaisā, lai ar vienu cirtienu pāršķeltu jaunekli visā garumā. Radziņš aizmiedza acis un jau atvadījās no dzīves, bet tad virs viņa nošķinda tērauds. Radziņš atvēra acis un ieraudzīja, ka virs viņa stāv Cvībaks un ar savu jataganu lieliskā stilā atvaira visus asinsdesu vadoņa mežonīgos cirtienus.

– Varat bez rūpēm celties kājās, mans kungs, – nepārtraucot cīņu, gluži mierīgā balsī teica Cvībaks. – Es ar šo neskoloto lempi vēl mazliet pakavēšu laiku.

Radziņš savu mūžu nebija domājis, ka tēva vecākais brālēns ir tik lielisks paukotājs. Cvībaks visus asinsdesas cirtienus veksmīgi atvairīja tā, it kā aiz gara laika gainātu mušas. Galu galā Cvībakam apnika desu vadoņa nemākulīgie vēzieni un viņš ar zibenīgu, acīm gandrīz nesaskatāmu cirtienu pāršķēla asinsdesu pašā vidū uz pusēm. Vadoņa acis plaši iepletās, viņa augšgals nosvārstījās un, pildījumam birstot, nokrita zemē. Apakšgals vēl paspēra dažus grīlīgus soļus, uzskrēja kokam un apvēlās.

Šai mirkli atskanēja visai spalgs spiedziens. Radziņš atskatījās un ieraudzīja, ka vairākas asinsdesas ir sagrābušas aizplivuroto siera desu ap vidu un nu velk to prom.

– Palīgā! Palīgā! – kļiedza nelaimīgā jaunava.

Radziņš nevarēja atstāt dāmu nelaimē. Viņš pielēca kājās un metās laupītājiem pakal. Asinsdesas jau gan-

drīz paspēja iesprukt starp krūmainajiem pakalniem, kas ieskāva ieleju, bet tad Radziņš viņas panāca.

– Stāviet, nelieši! Lieciet dāmu mierā! – viņš ieaurōjās. Viena asinsdesa pagriezās atpakaļ un atvēzējās ar garo koka iesmu, taču Radziņš uzbruka tik strauji, ka asinsdesa pat nepaspēja samirkšķināt acis, kad Radziņš jau uztriecās tai virsū un nogāza zemē, smagi uzkāpdams viņai tieši uz galvas. Vadoņa bojāēja krietni mazināja asinsdesu cīņas sparū. Tagad, ieraugot dusmās briesmīgo Radziņu uzbrūkam ar spožu zobenu rokās, asinsdesas palaida sagūstīto jaunavu vaļā un iespruka krūmos. Samaņu zaudējusi siera desa iekrita Radziņam

tieši rokās, un, lai gan viņš bija niknuma pilns, smagā nasta viņam neļāva turpināt bēgošo laupītāju vajāšanu.

Nesdams uz rokām joprojām bezsamaņā guļošo dāmu, Radziņš atgriezās pie karavānas. Tur jau cīņa ar uzbrucējiem bija beigusies. Pēc neveiksmīgā uzbrukuma dzīvas palikušās asinsdesas ātri pameta kaujas

lauku, pazūdot apkārtējos krūmājos. Zemē mētājās vairs tikai tukšas asinsdesu ādas un no tām izbīrušais pildījums. Knoblohi joprojām elsoja pēc smagās cīņas, taču neviens no viņiem nebija nopietni cietis. Patiesībā knoblohiem bija klājies daudz labāk nekā asinsdesām, jo viņu ķermeņi pret dažāda veida ievainojumiem ir krietni izturīgāki. Turpretim asinsdesai pietika ar nelielu plīsumu ne pārāk biežajā ādā, lai pildījums sāktu strauji birt ārā un desa vairs nebūtu nekāda karotāja. Drīz no krūmiem, joprojām skaļi lamādamies, iznāca arī knoblohs ar joprojām vēderam caurdurto iesmu. Viņu ieraudzījuši, visi pārējie knoblohi sāka skaļi smieties.

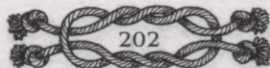
– Paskat tik! – viens no viņiem iespiedzās. – Nu tu varēsi strādāt par «kanapē»!

Kopīgiem spēkiem, joprojām smiedamies, knoblohi izvilka savam biedram iesmu no vēdera un apsaitēja viņa vidukli ar platu auduma strēmeli, lai ievainojums varētu mierīgi aizdzīt.

Divi citi knoblohi atveda pie karavānas vecākā sa-gūstītu asinsdesu. Tā nikni bolīja acu baltumus. Vecākais viņu nopētīja un pakasīja pakausi. Tad viņš pašķielēja uz bezsamaņā guļošo siera desu, ko Radziņš bija nolīcis zemē un tagad apvēdināja ar sava atrisušā turbāna malu, lai atdabūtu pie sajēgas.

– Ko mēs ar šito iesāksim? – jautāja knoblohi, kas saturēja asinsdesu.

– Šovakar mēs mazliet mainīsim ierasto maršrutu un pārnakšņosim siera desu vikonta Brinzona pilī – pēc tādas kaujas visiem nepieciešama mierīga atpūta, – karavānas vecākais atbildēja pēc neilgām pārdomām. – Tur tad šito laupītāju nodosim pašam vikontam. Lai viņš izdomā, ko darīt ar šo asinszarnu. Brinzonam ar asinsdesām ir īpaši rēķīni. Pietiekami ilgi tās ir bojājušas viņa dzīvi, pastāvīgi uzbrukdamas viņa īpašumiem.

Galū galā, mums taču jānogādā vikonta meita mājās! Neizskatās, ka patlaban viņa būtu diez kāda ceļotāja.

– Nu tev vikonts parādīs! – smējās knoblohi, bet asinsdesa tikai nikni lūrēja uz visiem caur pieri.

– Esmu dzirdējis, – teica vecākais, – ka vienai tādai sagūstītai asinsdesai vikonts esot izlaidis visu pildījumu. Pēcāk līcis saviem kalpiem piebāzt tukšo ādu ar salmiem, aizsūt un palaist, lai staigā. Šī vēl tagad klistot pa asinsdesu zemes mežiem un biedējot vientuļus garāmgājējus. Mājās atgriezties šai esot kauns. Citas asinsdesas viņu uzskata par spoku un uz nakti biedē ar to savus bērnus...

Asinsdesa pēkšņi izrāvās no gūstītāju rokām.

– Asinsdesas mirst, bet nepadodas! – viņa ieklie-dzās. – Barbekjū!

Un, ieķērusies ar abām rokām vēderā, asinsdesa vienā mirklī pārplēsa melno ādu no viena gala līdz otram. Pildījums izbira zemē, un tukšā desa izstiepās pie knoblohu vecākā kājām. Visi sastinga.

– Mēs jau varētu sabāzt visu atpakaļ, – bikli ieminē-jas viens no knoblohiem.

– Kuram gribas ķēpāties? – šaubīgi pavaicāja vecā-kais, taču neviens neatsaucās. – Lai mētājas tepat. Šitā viņas bieži dara, ja zaudē. Ar vienu vārdu sakot – īsti mežoņi.

Šai mirklī slaidā siera desa atvēra acis un ieraudzīja savu glābēju Radziņu, kas vēdināja ar kabatas lakatiņu, pūlēdamies atdabūt pagībušo dāmu pie samaņas.

– Mans bruņinieks! Mans glābējs! – viņa izdvesa un, uzslējusies sēdus, pieglauca galvu pie apmulsušā Ra-dziņa krūtīm. Cvībaks, kas stāvēja blakus, iekrekstējās, bet abas mocarellas, kas tikai tagad atrada savu pazu-dušo saimnieci, sasita rokas un vienā balsī iesaucās: – Cik romantiski!

Plikais knēdelis apraudājās. Radziņš mēģināja piecelties, bet siera desa apķērās viņam ap vidu un nelaida vaļā.

– Es tagad no tevis neatstāšos! Tikai tu vari mani aizstāvēt! Mans varonīgais bruņinieks! – Un viņa iešņukstējās, lielām un uzticīgām acīm skatīdamās Radziņā, kurš vairs īsti nezināja, kas viņam tagad būtu jādara.

– Jā, lēdij... Protams, mana roka un mans zobens vienmēr būs jūsu rīcībā, – viņš teica, cik iespējams galanti, un lēnām slējās kājās. Slaidā meitene nelaida viņu vaļā un piecēlās reizē ar viņu.

– Roka! Viņš piedāvāja lēdijai savu roku! – acis iepletusi, viena mocarella skaļi pačukstēja otrai.

– Es nebūt... – Radziņš jau gribēja iebilst, taču knoblohu vecākais viņu pārtrauca.

– Pietiks pļāpāt! Lidz vikonta Brinzona pilij vēl ejams krietns ceļš gabals!

Knoblohi sāka kārtot karavānu. Nastu nesējus dzīvniekus vajadzēja atkal sakārtot rindā, no jauna piesaitēt cīņas jūklī atrisušo kravu, taču pēc neilga laika karavāna bija gatava doties tālāk.

Kāds knoblohs apžēlojās par kailo knēdeli un izsniedza viņam savus vecos svārkus. Tie gan mazā auguma jauneklīm bija daudz par garu un ejot vilkās pa zemi, tomēr nabaga knēdelis bija pateicīgs un bezgala priecīgs.

Siera desa neatstājās no Radziņa. Kad pienāca laiks doties tālāk, viņa uzrāpās Radziņa zirgā, un viņam nekas cits neatlika kā iesēsties seglos aiz viņas. Siera desa atspieda galvu pret Radziņa krūtīm. Lai varētu saturēt pavadu, Radziņam nācās aplikt rokas siera desai ap vidu, un viņš jutās mazliet neērti, taču desa aizvēra acis un smaidīja.

– Mani sauc Alālīja, – viņa pačukstēja.

Pēc skaļas knoblohu vecākā komandas karavāna sakustējās. Mocarellas, savā starpā sačukstēdamās un klusi ķiķinādamas, ar saviem ēzeļiem izkārtojās aiz Radziņa zirga. Cvībaks, pie sevis šķībi sminēdams, sekoja šai grupai. Karavāna nogriezās pa labi, un ceļš, kļuvis šaurāks, ievijās milzīgu ozolu mežā. Rietošās saules stari nespēja izlauzties cauri biežajai lapotnei, un uz takas valdīja dziļa krēsla. Drīz vajadzēja aizdegt dažas lāpas, citādi kāds kamielis varētu uz resnajām koku saknēm lauzt kāju, un to knoblohu vecākais nemaz nevēlējās.

Divdesmit piektā nodaļa VIKONTA BRINZONA PILS

Saule jau bija norietējusi, kad karavāna iznāca klajumā. Debesīs spoži spīdēja augoša mēness puse. Pavisam netālu, klinšaina kalna galā, pret zvaigžņotajām debesīm slējās tumša pils. Daudzos logos dega gaisma, un pie vārtiem izliktās lāpas apgaismoja no resniem baļķiem būvēto paceļamo tiltu. Mēness klāja apkārtējos laukus un pils varā kalto jumtu ar sudrabainu mirdzumu.

Ceļā cauri mežam neparasto piedzīvojumu un satraukumu nogurdinātā siera meitene aizmiga, un Radziņam nācās viņu stingri saturēt, lai abi nenokristu no zirga. Kad karavāna, iznākusi klajumā, uz brīdi apstājās, siera desa pamodās un atvēra acis.

– Ai! Tētis mūs gaida! – viņa priecīgi izdvesa un atkal atslīga pret Radziņa krūtīm.

Pie pils vārtiem iznāca neliela aizķersšanās, jo sargi – divi drukni ķimeņu sieri sudrabainās bruņās – negribēja tik vēlā stundā nevienu laist iekšā, taču, kad knoblohu vecākais sakliedza uz viņiem, norādīdams, ka starp ceļiniekiem ir arī paša vikonta Brinzona meita ar viņas pavadonēm, vārti čikstēdami atvērās, un karavāna cauri garai vārtu telpai iesoļoja pils pagalmā. Kamieļiem, zirgiem un citiem nastu nesējiem dzīvniekiem tika ierādītas slitas, kur tos varēja piesiet pa nakti, un dzirdināmās siles, bet knoblohu tirgoņiem atvēlēja vietu viesu istabās turpat virs stalljiem. Radziņš mazliet stīvām kājām nokāpa no zirga un padeva roku siera desai, lai palīdzētu tai tikt lejā. Pēc tam jauneklis grasījās kopā ar

Cvībaku sekot tirgotājiem uz viesu telpu, bet meitene viņu aizturēja.

– Tētis noteikti gribēs iepazīties ar tevi, – viņa teica un ieskatījās Radziņam acīs. Abas mocarellas stāvēja aiz siera desas Alālījas un pacietīgi gaidīja. Radziņš brīdi svārstījās. Viņam šķita, ka kaut kas te notiek pagalam nepareizi, bet tad pienāca vikonta majordoms. Viņa tuklo rumpi apviņa pītas auklas Brinzonu ģimenes ģerboņa krāsās.

– Mans kungs, padzirdējis par varonīgo cīņu ar nelietīgajām asinsdesām, aicina jūs, karavānas vecāko un visus citus, kas piedalījās laupītāju sakaušanā, pie vakariņu galda, lai savām dižciltīgajām ausīm varētu dzirdēt stāstu par šo neparasto notikumu, – teica majordoms un paklanījās tik zemu, cik nu viņa varenais viduklis atļāva. Tas nebija daudz. Tad viņš atkal izslējās un gaidīja. Radziņam nekas cits neatlika kā piekrist.

– Es ceru, ka mans... mans zobena mākslas skolotājs drīkst mani pavadīt? – jauneklis pajautāja. – Tas bija viņš, kas pārcirta uz pusēm laupītāju asinsdesu vadoni.

Majordoma acis iepletās.

– Vai tam laupītāju barvedim nebija ap galvu sarkana lupata? – viņš ieinteresēts pavaicāja.

– Jā, kaut kas tāds bija. Un ap kaklu zelta ķēde, – atbildēja Cvībaks un izvilka no kabatas minēto ķēdi. – Es to paņēmu līdzī, jo, kad viņš tika sadalīts divās daļās, ķēde vienkārši nokrita zemē.

– O! – majordoms, ieraudzījis ķēdi, salēcās. – Jūs esat nobeidzis slavenu asinsdesu barvedi Bladermesser! O! Vienreizīgi! Tas ir nekavējoties jādzird manam kungam! Vikonts jau astoņus gadus dzenas pakaļ šim nelietim, kas nolaupīja vikonta iemīļoto kaklrotu – piemiņu no vectētiņa! O! Tas tik ir notikums!

Majordoms jau pastiepa roku, lai paņemtu spožo zelta ķēdi.

– Es būšu pagodināts pašrocīgi atdot vikontam viņa īpašumu. – Cvībaks viegli paklanījās un noslēpa ķēdi atpakaļ kabatā.

– Tiksīmies pie svētku galda, – Alālija klusi teica Radziņam un, uz atvadām maigi saspiedusi viņa roku, aizgāja abu mocarellu pavadībā.

Viesu istabās Radziņš izvilka no ceļasomām baltus, sudraba brokāta diegiem izšūtus svārkus un sārtu zīda

kreklu ar kuplu žabo – bija tāda sajūta, ka šodien būtu prātīgi saposties glītāk. Cvībaks tikai notrausa no apģērba putekļus un mazliet pieglauda matus. Tā sagatavojušies, viņi kopā ar knoblohu vecāko, pārējiem karavānas tirgoņiem un joprojām pārāk garajos svārkos

tērpto knēdeli izgāja no viesu istabām, šķērsoja pils pagalmu, kurā jau miegaini miņājās no nastām atbrīvotie kamieļi, un devās uz pils ēkas galvenajām kāpnēm.

Pils lielajā zālē gar visām sienām dega sveces, kuras vikonts bija licis iedegt par godu meitas pārbraukšanai mājās. Tālākajā telpas galā grīda bija paaugstināta, un tur atradās galds pašam vikontam un augstākas kārtas viesiem. Tur sēdēja vikonts Brinzons, viņa meita siera desa, pārgērbusies gaiši dzeltenā kleitā, un daži grezni tērpti viesi, bet pāris vietu blakus vikonta krēslam vēl bija brīvas. Zāles abās pusēs atradās zemāki galdi pārējiem viesiem. Gandrīz visi soli jau bija aizpildīti, un sulaiņi – spodri Holandes sierī sarkanos vaska svārkos – iznēsāja ēdienus. Radziņš grasījās sekot knoblohiem, lai apsēstos galda lejas galā, bet tad piecēlās vikonts Brinzons.

– Nē, nē, jūs esat mani godaviesi, – viņš ierunājās skaļā balsī, kas pārskanēja visai zālei. – Jums, cienījamais manas meitas glābēj, augstdzimušais Radziņa kungs no tālām zemēm, jānāk pie mana galda! Tāpat jums, slavenais zobenu cīņas meistars Cvībak, laupītāja Bladermessera uzvarētāj! Laipni lūdzu!

Radziņš paskatījās uz knoblohu vecāko, bet tas tikai paraustīja plecus. Bija vien kopā ar Cvībaku jāseko vikonta aicinājumam. Kad viņi pienāca pie augstākā galda, Brinzons norādīja uz krēslu sev līdzās.

– Es gribu, lai jūs sēžat man blakus. Pēc visa, ko mana meita pastāstīja... – Viņš smaidīja plati un vēlīgi. Vikonts bija liela auguma, tumši kūpināta siera desa ar glieti izrakstītu zelta jostu ap vidu. Kad Radziņš apsēdās, Alālija paliecās uz priekšu un paskatījās uz jaunekli mirdzošām acīm. Viņas citkārt tik bālie vaigi maigi sārtojās.

– Reiz nu esmu piecēlies kājās, man pavēstāmi negaidīti un katram tēvam priecīgi jaunumi, – vikonts Brinzons turpināja skaļā balsī. Zālē iestājās nogaidošs klusums.

– Jūs jau visi zināt, ka klātesošais jauneklis, jauns-kungs Radziņš no Murseļas, izglāba manas meitas Alālijas godu un dzīvību. Mums ir tapis zināms, ka šis godājamais jauneklis ir piedāvājis manai meitai roku un sirdi. Un mana meita ir atbildējusi ar piekrišanu!

Šai brīdī Radziņš sastinga. Neko tādu viņš nebija gaidījis! Daži pieklājības vārdi taču nenozīmēja... Vai viņi visi te ir galīgi traki? Radziņam gribējās lēkt kājās un apturēt šo neprātu, taču viņš nespēja piespiest sevi pat pakustēties. Cvībaks no savas vietas drūmi lūrēja uz Radziņu. Knoblohi, visi kā viens, pielēca kājās un ap-laudēja. Mazais knēdelis neviltotā sajūsmā iekliedzās: «Urā!», bet tad sapinās garajos svārkos un novēlās zem galda. Tikmēr vikonts pastūma atpakaļ savu krēslu un turpināja.

– Piecelieties, mani bērni! – viņš teica lēni un svi-nīgi. Siera desa Alālija strauji pielēca kājās, un viņas acis staroja, bet Radziņš piecēlās kā nemaņā. Notika kaut kas pavisam neiespējams, taču viņš nevarēja atrast sevī drosmi to apturēt. Vikonts saņēma Alālijas un Radziņa rokas un, salicis tās kopā, cieši saspieda.

– Ar šo es atdošu tev savu meitu. Sargā un godā viņu! – Šai vietā vikonts pēkšņi apraudājās un tad, skaļi elsodams, turpināja. – Kāzas svinēsim pēc nedēļas.

Radziņš atkrita savā krēslā. Viss tālākais vakars, bagātīgie ēdieni, Cvībaka stāsts par kauju ar asins-desām, zelta ķēdes svinīgā atdošana īstajam saim-niekam, daudzie un sirsnīgie nepazīstamu siera desu apsveikumi, topošā sievastēva apkampieni, kā arī Alālijas atvadu skūpsts uz vaiga pagāja Radziņam garām

kā nemaņā. Viņš stīvi smaidīja, klanījās, atbildēja kaut ko uz jautājumiem, ko lāgā nesaprata, un visam piekrita, nepārtraukti pie sevis maldams vienas un tās pašas domas: «Ko es daru? Kas tagad ar mani notiks? Kā lai paglābjos?» Vienu brīdi viņš pamanīja, ka viņā noraugās nopietnas un satrauktas Alālijas acis, bet tad meiteni aizsedza resnas siera desas, vikonta tuvāki un tālāki radnieki, kas visi vēlējās iepazīties ar Brinzonu topošo znotu un apsveikt to.

Beidzot, kopā ar Cvībaku nonācis mazā istabiņā viesu namā, Radziņš apsēdās gultā un saķēra galvu.

– Ko lai es daru, Cvībak? Ko lai es daru? – viņš iebrēcās un, gultā sēdēdams, izmisumā klanījās uz priekšu un atpakaļ. – Es nelūdzu viņas roku! Man ne prātā nenāca... Taču tagad es nevaru pateikt tai nabaga meitenei, ka negribu viņu precēt... Kādas kāzas?! Tas taču ir ārprāts! Ko mans tēvs par to teiks!...

– Nāksies bēgt, – Cvībaks strupi pārtrauca Radziņu.

– Bēgt? – Radziņš nesaprata.

– Jeb, teiksim – klusi aizlavīties. Angļu pudīņu stilā, – Cvībaks isi paskaidroja un sāka aizsprādzēt abu ceļa somas.

– Aizlavīties... Jā, varbūt tā ir vienīgā izeja, – Radziņš atdzīvojās un pielēca kājās.

– Taču tas nebūs viegli. Apakšējās durvis viņi uz nakti aizslēdza, es jau pārbaudīju. Vienīgais ceļš – caur logu.

Radziņš piegāja pie loga, atvēra to un tramīgi paskatījās lejā.

– Te taču mēs nositīsimies!

– Tev, jaunais cilvēk, vēl daudz jāmacās, – Cvībaks pasmīnēja un, norāvis segas no gultām, sāka plēst palagus strēmēlēs, – gan par sieviešiem, gan par bēgšanām no tiem.

Pagāja kāda stunda, līdz Cvībaks, Radziņam nemākulīgi palīdzot, bija novijis no strēmelēs saplēstajiem palagiem pietiekami garu virvi, lai varētu bez briesmām nolaisties no loga līdz pagalmam. Gatavās virves vienu galu Cvībaks stingri piesēja pie masīvās gultas kājas, tad atvēra logu un atlikušo daļu uzmanīgi nolaida lejā.

– Vispirms lejā laidiesies tu. Pēc tam es nolaidīšu somas un tad nokāpšu pats, – pusbalsi nokomandēja Cvībaks.

– Kāpēc es? Ja nu virve pārtrūkst? – Radziņš bija manāmi satraucies.

– Tad tu salauzīsi kādu kāju vai ko citu, – Cvībaks paraustīja plecus. – Protams, mēs varam palikt tepat, un tu vari precēt to siera desu. Pietiekami apaļīga jau viņa ir...

– Nē, es laidīšos pirmais! – Radziņš apņēmīgi paziņoja, taču, kad vajadzēja pārcelt kājas palodzei un viņš ieraudzīja, cik tālu lejā atrodas tumšais pagalms, vēderā radās nelāga sajūta, un kājas kļuva ļenganas. Tomēr nekas cits neatlika, un, iekrampējies mezglainajā virvē, Radziņš sāka lēnām šļūkt lejup. Ceļš līdz zemei likās bezgalīgi garš, taču visam reiz pienāk gals, un Radziņa kājas atsitās pret pagalma akmeņiem. Cvībaks ātri uzvilka virvi augšā, piesēja abu ceļasomas un nolaida tās lejā. Kad Radziņš tās atraisīja, Cvībaks nometa pa logu vienu no segām un pats strauji nolaidās pa virvi. Pēc tam viņš, cik varēja sasniegt, satina virves brīvo galu un uzmeta to augšā. Virves murskulis aizķērās aiz notekcaurules āķa un no lejas vairs nebija tik viegli pamanāms.

– Tā būs drošāk, – pačukstēja Cvībaks. Paņēmuši somas un nomesto segu, abi iezagās stallī, kas, par laimi, nebija aizslēgts. Tumsā nebija viegli atrast savus

zirus, taču bez tiem nekāds tālākais ceļš nebija iedomājams.

– Ko īsti tu darīsi ar to segu? – Radziņš tumsā pajautāja.

– Es jau daru. Pakavi – tie ir jāaptin, citādi mūs sadzirdēs pat torņa galā, – Cvībaks tāpat čukstus atbildēja, un Radziņš izdzirdēja plīstoša auduma švirkstus. Drīz abi kukurūzas vālišu zirgi un tupeņu mūlis bija atrasti, apsegloti, to pakavi aptīti ar segas strēmelēm un ceļasomas piesietas pie segliem. Radziņš un Cvībaks atvēra staļļa durvis un izveda zirus un mūli ārā. Pie debesīm joprojām spīdēja mēness. Cenzdamies turēties ēku ēnā, viņi lēni virzījās uz pils vārtu pusi. Kad abi bēgļi jau bija pavisam tuvu vārtiem, Radziņš pēkšņi sastinga. Pie viena no vārtu torņiem mēsenīcā balēja gaišs stāvs. Tā bija Alālija! Slēpties nebija nekādas jēgas, jo meitene jau bija viņus pamanījusi. Radziņš piegāja viņai klāt.

– Es... Redzi, mums tagad jādodas, jo... – Radziņš īsti nezināja ko teikt.

– Tev nevajag neko paskaidrot, – Alālija klusitēm teica. – Drīzāk jau man jālūdz tev piedošana. Manam tēvam nevajadzēja tā darīt...

– Par to roku... – Radziņš mazliet neveikli atsāka.

– Jā, es saprotu – tas nebija tā domāts... Reizēm meitenēm gribas, lai notiktu kaut kas tāds... – Alālija īsi

iešņukstējās, bet tad atkal saņēmās un pasniedza Radziņam nelielu saini. – Es saprotu, ka jums tagad jādodas prom. Te, šajā sainī, ir asinsdesu ādas katram no jums. Tālākais ceļš var būt ļoti bīstams vientuļiem ceļiniekiem. Es izmeklēju pašas lielākās. Varbūt noderēs... Paglābs...

Radziņš iespieda saini padusē un saņēma siera desas roku.

– Kā tu zināji, ka mēs mēģināsim aizbēgt? – viņš jautāja.

– To nebija grūti uzminēt, – Alālija tumsā pasmaidīja. – Tavas acis neprot melot. Bet tagad nāciet – drīz būs sardzes maiņa.

Piegājusi pie sardzes namiņa, slaidā siera desa pamodināja vienu no pils gvardiem un īsi pavēlēja nekavējoties atvērt lielos vārtus.

– Slepna un steidzama misija! Šiem diviem vīriem nekavējoties jāpamet pils un jādodas prom mana tēva uzdevumā! – viņa teica. Sargs pat nedomāja iebilst pils-kunga meitai, un pēc mirkļa Cvībaks ar abiem zirgiem un kravas mūli jau bija ārpusē uz paceļamā tilta. Radziņš īsu mirkli aizkavējās.

– Bet kā tu... – viņš iesāka, taču Alālija uzlika viņam pirkstu uz lūpām.

– Par mani neraizējies! Paldies, ka izglābi mani! – viņa pēkšņi paliecās uz priekšu un viegli noskūpstīja Radziņu uz vaiga. – Sargi sevi!

Tad siera desa izstūma Radziņu pa šauru spraugu ārā un vārti aizdarījās. Drīz abi ceļinieki lēni jāja pa mēness apmirdzēto taku uz rietumiem. Pils ar vienu apgaismotu logu tornī palika aiz muguras un pēc dažiem ceļa pagriezieniem pazuda skatienam.

– Tev gan veicas ar tiem sieviešiem, – ilgāku laiku klusējis, piezīmēja Cvībaks.

– Ko tu būtu darijis, ja viņa nepalīdzētu mums izkļūt caur vārtiem? – pavaicāja Radziņš.

– Nu, es īsti nezinu, – Cvībaks tumsā paraustīja plecus. – Būtu iebliezis sargiem pa galvu, sasējis tos... Kas zina... Varbūt mūs arī noķertu. Un tad tev būtu pēc nedēļas jāprecas.

Radziņš klusi iesmējās.

– Vai zini, patiesībā viņa ir gluži laba meitene. – Un pēc brīža piebilda, – Taisnību sakot, arī tev pašam nav ne vainas.

– Vai kungs jau būs piedēvis savam kalpam par tām pusdienām?

– Kādām pusdienām? – iesmējās Radziņš.

Kaut kur dziļi mežā iebrēcās pūce, un zirgu joprojām apsaitētie pakavi klusi čabinājās pa taku, aizvedot abus ceļotājus arvien tālāk no siera desu vikonta Brinzona un viņa meitas Alālījas lieliskās pils.

Divdesmit sestā nodaļa

LAGŪNA

kapteiņa Mordāna dzīve uz «Speķa Lodes» pamazām iekārtojās varbūt dīvainā, taču ierastā kārtībā. Magoņmaizīte pievēca vienu mazo vētras klīveri un ar to kā aizkariem pārdalīja kapteiņa kajīti uz pusēm. Nekas tagad neliegtu Mordānam pavadīt naktis savā kajītē, aizkara otrā pusē, taču viņš, lai gan dienās bieži vien strādāja un atpūtās šajā telpā kopā ar meiteni, naktis spītīgi pavadīja uz komandtiltiņa savā guļamtiņā. Nekādi laika apstākļi nespēja izjaukt šo kārtību, lai gan pēc dažāda laba stiprāka nakts pūtiena Mordāns, rītam austot, izvēlās no guļamtiņā stīvs un viscaur izmircis.

Iepriekšējā dienā «Speķa Lodei» bija gadījusies krietna saķersšanās ar nelielu Spūnijas kara flotes fregati. Lai gan pēc ilgākas savstarpējas apšaudes kapteinim Mordānam tomēr izdevās pretinieku kuģi nogremdēt, «Speķa Lode» ieguva nopietnus bojājumus. Labajā bortā tuvu priekšgalam veiksmīgs ienaidnieka lielgabala lodes trāpījums tieši virs ūdenslīnijas pamatīgi iedragāja kuģa apšuvumu, atstājot neglītu, robainu caurumu. Spūnijas kara kuģi atšķirībā no citiem savus lielgabalus lādēja ar žāvētām plūmēm. Tās bija tik cietas, ka trāpot vienmēr radīja lielus postījumus.

Pirāgi aizklāja caurumu ar lielu buru audekla gabalu, nostiprinājuma virves izvelkot zem kuģa korpusa, tomēr tas neko daudz nelīdzēja – jau pie vieglākas sasvēršanās uz labo bortu ūdens caur lūzumu strauji gāzās iekšā. Mordāns klusībā pateicās Lielajam Konditoram,

ka pūta viegls vējš un viļņi bija zemi, tomēr vienīgais, ko viņš tagad varēja atļauties, bija burāt pa vējam. Laimīgā kārtā tieši šajā virzienā jūrā atradās sala, kurā varēja atrast patvērumu un vietu nepieciešamajam kuģa remontam.

Tā bija visai neparasta sala – radusies no sensenos laikos apdzisuša vulkāna. Gadu simteņos jūra izgrauza krātera malas un piepildīja vulkāna iekšpusi, izveidojot lielu un mierīgu lagūnu. Dienvidu pusē atradās pietiekami plaša un dziļa ieeja krāterī, lai «Speķa Lodes» izmēra kuģi varētu iebraukt un noenkuroties iekšējā ūdenskrātuvē. Pretējā, ziemeļu, pusē bija vēl viena plata, viļņu izgrauzta atvere krātera sienā, taču tai pāri sliecās nenobrūcis klinšu tilts. Zvejaslaivas te varēja iebraukt bez grūtībām, taču buriniekiem klinšu arka bija daudz par zemu.

Tūlīt pēc dienas vidus pīrāgu kuģis iebrauca krāterī pa dienvidu atvērumu un izmeta enkuru. Komanda nekavējoties ķērās pie remontdarbiem. No tilpnes tika izceltas labi nožāvētas ozolkoka plankas un Puspīrāga vadībā saģarinātas atbilstoši izlauztā cauruma izmēriem. Pats Mordāns nolaidās tilpnē, lai pārbaudītu brangas¹. Laimīgā kārtā neviena no tām nebija ne ielauzta, ne saplaisājusi, un Bonaventura, kurš piestrādāja arī par kuģa galdnieku, varēja sākt atjaunot bojāto apšuvumu. Darbi ritēja strauji, jo caurums nebija ne pārāk liels, ne neparasts. Mario un Ribeira virvēs iekārtos dēļu sēdekļos – tā saucamajos bocmaņa krēslos – karājās pie kuģa sāniem un spēcīgiem āmuru sitieniem dzina bronzas naglas biežajās plankās, kuras pārējie pīrāgi pēc kārtas padeva no augšas. Pēc dažām stundām caurums jau bija aizsūts un varēja ķerties pie šuvju drīvēšanas, labotās daļas darvošanas un vēlāk arī krāsošanas.

¹ Brangas – laivas vai kuģa ribas, ko apšuj ar dēļiem.

Magoņmaizītei galdnieku rosišanās un āmuru skalie klauzieni ātri apnīka. Viņa palūdza nolaist ūdeni vienu glābšanas laivu un aizīrās līdz krātera klinšainajai sienai vietā, kas izskatījās pietiekami lēzena, lai tur varētu izkāpt krastā. Meitene piesēja laivu pie klinšu atradzes un sāka kāpt augšā pa akmeņaino nogāzi. Tas izrādījās vieglāk nekā izskatījās no kuģa, tomēr pagāja krietna pusstunda, jo, lai atrastu ceļu augšup, vajadzēja likumot starp milzīgiem sastingušas lavas blūķiem. Turklāt kāpšanu mazliet traucēja sajūta, ka zeme viegli līgojas. Pirmajā brīdī Magoņmaizīte sabijās, domādama, ka vulkāns grasās atdzīvoties, taču pēc mirkļa attapās, ka neparastā zemes šūpošanās sajūta ir tikai ilgā uz kuģa pavadītā laika sekas – viņas ķermenī bija tā pieradis pie nepārtrauktās kuģa šūpošanās, ka, nonācis uz cietzemes, kas vairs nešūpojās nemaz, jūtās neparasti. Kāpjot kalnā, to jūta mazāk, bet tad, kad pēc garā likumotā ceļa augšup Magoņmaizīte beidzot saņiedza krātera malu un apsēdās uz melna pumeka atlūzas atvilkt. elpu, visa pasaule likās lēni cilājamies augšup lejup.

Diena bija skaista. Spīdēja saule, un pūta viegls dienvidrietumu vējš. To varēja labi just krātera augšmalā. Āmuri klauzēja kaut kur tālu lejā, un Magoņmaizīte ļāvās pēdējā laikā tik neparastajai miera sajūtai. Tomēr pēc mirkļa kaut kas lika viņai pamest skatu pa kreisi, uz pāris kabeļtauvu attālo ieeju klinšu aplī. Tur, aiz klinšu sienas, no iekšējās lagūnas neredzamas tuvojās trīs kara fregates, daudz lielākas nekā tā, ko «Speķa Lode» nogremdēja iepriekšējā dienā. Mastos plīvoja sarkani dzeltenie Spūnijas kara flotes karogi. Neapšaubāmi tās bija atradušas un, iespējams pat izglābušas kādus no vakar nogremdētā kuģa jūrniekiem un tagad gatavojās ieslēgt «Speķa Lodi»

iekšējā lagūnā, lai vēlāk nogremdētu un visus pīrāgus saņemtu gūstā.

Kaut ko vajadzēja darīt! Nedrīkstēja kavēties ne mirkli! Apmēram pēc pusstundas, ja nemainīsies vējš, trīs draudīgās Spūnijas kara flotes fregates jau būs pie ieejas krāterī. Magoņmaizīte palūkojās lejā un saprata, ka nokāpšana aizņems vismaz tikpat daudz laika, cik uzkāpšana. Arī sasaukt pīrāgus no krātera augšējās malas nebija nekādu cerību, jo āmuri joprojām klauudzēja un pīrāgi strādādami skaļi bļāustījās. Īpaši skaļi rēcieni atskanēja, ja kāds no viņiem nevilšus ieblieza nevis pa naglu, bet pa pirkstiem. Bet tad Magoņmaizīte netālu pamanīja lielāku klinti, kas veidoja pārkari uz krātera iekšpusi. Ilgi nešaubīdamās, viņa uzrāpās uz tās un atkāpās, cik vieta atļāva. Iespējams, ka tas bija pats riskantākais solis viņas līdzšinējā mūžā, taču apdomāties nebija laika. Viņa pāris soļus ieskrējās un atspērusies, cik spēka, lēca!

Vienu brīdi Magoņmaizītei šausmās sažņaudzās sirds – likās, ka viņa ietrieksies asajās klinšu smailēs kraujas apakšā, taču atspēriens izrādījās pietiekami spēcīgs – šļakatām šķīstot, viņa ienira tieši pie pašām klintīm. Gar ausīm nošvirkstēja ienirstot līdzī parautā gaisa burbuļi, un tūlīt pat meitene iznira virspusē.

Pīrāgi bija pamanījuši Magoņmaizītes riskanto lēcieni no kraujas pašas augšas un tagad steidzīgi nolaida gar bortu virvju kāpnes, lai meitene varētu atgriezties uz kuģa. Magoņmaizīte piepeldēja pie «Speķa Lodes», satvēra kāpņu galu un sāka rāpties. Vairāki pīrāgi, pār bortu pārliekušies, pastiepa rokas, lai viņai palīdzētu. Satraucies kapteinis Mordāns arī pārliecās pār bortu.

– Vai tu esi pavisam traka!? – viņš nikni ierēcās, tā cenzdamies slēpt, cik norūpējies viņš patiesībā bija. – Kas tagad savāks laivu?

Magoņmaizīte, pīrāgiem piepalīdzot, pārrāpās bortam, taču bija pārāk aizsēsusies, lai varētu tūlīt parunāt.

– Trīs fregates... – beidzot atguvusi elpu, viņa izgrūda. – Trīs Spūnijas kara flotes fregates nāk šurp! Pēc ceturtdaļstundas būs klāt! Ļoti lielas!

Pīrāgi sastīga. Trīs Spūnijas kara flotes fregates – tie nebija nekādi joki! Jau ar vienu pašu bija pārāk daudz problēmu – aizlāpītais caurums kuģa priekšgalā par to nepārprotami atgādināja.

Pirmais atjēdzās Mordāns. Viņš aizkliboja uz kuģa priekšgalu un pārliecās pār bortu.

– Cik tālu jums tur ir? – viņš uzsauca pīrāgiem, kas strādāja pie korpusa remonta.

– Tūlīt beigsim drīvēt šuves, – atsaucās Mario. – Vēl tikai jāpiekrāso...

– Pie pārsprāgušā pelmeņa! Beidziet staipīt makaronus! Mums tūlīt būs jākaujas ar trīs Spūnijas fregatēm! – ierēcās Mordāns un apmetās riņķī. – Puspīrāg, pacelt enkurus! Bonaventura, lādē savos lielgabalos iepuvušās olīvas! Mēs tiem Spūnijas virtuļiem parādisim piparu sacepumu!

Pīrāgi metās izpildīt pavēles. Četri ķērās pie enkuru spilvēm, bet Bonaventura lika uznest no tilpnes grozus ar bojātajām olīvām. Mario un Ribeira uzrāpās uz klāja un uzvilka augšā savus sēdekļus. Puspīrāgs uzdzina trīs melnos pīrāgus mastos atraisīt buras, bet tad Magoņmaizīte, elpu atguvusi, pielēca kājās un pieskrēja pie Mordāna.

– Mēs nevaram cīnīties! Viņi mūs sašaus sīkās dru-pačās! – viņa iesaucās.

– Ko tad tu gribi? Lai mēs padodamies, vai? – Mordāns izmisumā norāva cepuri no galvas un sparīgi nosvieda uz klāja. – Lai mūs labāk aprij haizivis, nekā es

padošos tiem Spūnijas mīkstumiem! Lādējiet lielga-
balus, speķis un panna, pīrāgi nepadodas!

– Nē, pagaidi! – Magoņmaizīte satvēra Mordānu aiz
piedurknes. – Man ir plāns...

Divdesmit septītā nodaļa

UZBRUKUMS

Pusstundas Spūnijas fregates pienāca pie salas. Pēdējās pārdesmit kabeļtauvas burinieki pārvietojās ar gandrīz pilnībā ierēvētām burām, piesardzīgi palēninot gaitu, jo no negantajiem pīrāgiem arvien varēja gaidīt kādas nelāgas viltības. Gandrīz pilnībā apstājušās, fregates izkārtojās puslokā un notēmēja visus lielgabalus uz ieeju lagūnā. Jau ilgāku laiku Spūnijas armāda centās izrēķināties ar pīrāgu kuģiem. It īpaši Spūnijas admirālis Morcilla – resna, zelta akselbantēm apkārusies asinsdesa ar sīpoliem – vēlējās sagūstīt leģendārās «Speķa Lodes» kapteini Mordānu. Izglābis nogremdētās fregates komandu, Morcilla nozvērējās pie visiem saviem pelējuma klātajiem senčiem izbīdināt nistā pīrāgu kapteiņa pildījumu pa Dienvidjūru no Murseļas līdz Džadidai un uz mūžu iznīdēt pat jebkādas atmiņas par šo neganto laupītāju.

Spūnijas kara flote bija bīstams spēks, un pīrāgu kuģi parasti centās turēties no tās pa gabalu. Karaliskās armādas komandas sastāvēja no muskuļainām empanadām – nikniem spūņu pīrāgiem ar krokotu apmali un piparotu ķiplokainas vēršu gaļas pildījumu. Par oficiēriem kalpoja embučadas – īpaši cietas kūpinātās desas ar izturīgu ādu. Kuģus komandēja kapteiņi – bālgani appelējušas gara auguma desas ar zelta epoletēm – Sobrasada, Kantimpalo un Butifara. Admirālis patlaban atradās uz Butifaras kuģa, tādēļ šī fregate skaitījās armādas flagmanis un pats Morcilla pārņēma kuģa vadību, atstādams kapteini Butifarū par savu pirmo palīgu.

Admirālis jau bija gatavs dot komandu visām fregatēm ieiet lagūnā un uzbrukt pīrāgu kuģim, kad pēkšņi klinšu atverē parādījās vientuļa laiva. To airēja meitene garā, baltā kleitā. Tā bija Magoņmaizīte. Izbraukusi caur salas dabiskajiem vārtiem, meitene piecēlās laivā kājās un sparīgi vicināja rokas.

– Palīgā! Palīgā! – viņa sauca.

Admirālis Morcilla pielika pie acs tālskati, un viņa apakšžoklis atkārās – laivā stāvēja neparasti skaista meitene ar jaukiem magoņu raibumiņiem uz vaigiem. Viņa žēlabaini vicināja rokas un acīm redzami vēlējās tikt izglābta.

– Nolaist laivu! – Morcilla ierēcās, un divas empanadas, nervozi salēkušās, metās izpildīt pavēli.

– Un lielo trapu arī, – admirālis piemetināja. Glābšanas laiva, oficerim embučadam komandējot un astoņām empanadām saskaņoti airējot, piebrauca pie Magoņmaizītes, kas joprojām žēlabaini staipīja rokas uz Spūnijas fregašu pusi.

– Žāvēt airus! – uzkiedza embučada, un matroži pacēla airus gaisā.

– Paglābiet mani, paglābiet nabaga nevainīgu magoņmaizīti no negantajiem pīrāgiem! – viņa sauca asaru pilnā balsī, kad glābēju laivas galā stāvošais embučada pastiepās un piesēja virvi Magoņmaizītes laivas priekšgala āķim. Empanadas atkal iemērca airus ūdenī, un sasaistītās laivas devās atpakaļ pie admirāļa kuģa. Lielais traps, ko nolaida tikai pašam admirālim vai viņa īpašajiem viesiem, jau bija lejā. Tā gals atradās vienādā augstumā ar laivas malu. Nelielie viņi viegli cilāja laivu, un Magoņmaizītei nebija nekādu grūtību pārkāpt no tās uz trapa pakāpieniem it īpaši tāpēc, ka trapa galā stāvēja kapteinis Butifara, lai pieturētu jaunavu, ja tā gadījumā sagrīļotos. Nonākusi uz klāja,

Magoņmaizīte, rokas traģiski lauzīdama, metās pie admirāļa Morcillas.

– Kāda laime, kapteiņa kungs, ka jūs esat šeit! Ļaunie pīrāgi mani sagūstīja, taču man izdevās aizlavīties, kamēr viņi piedzērušies vārtījās pa klāju un rēca savas neizsakāmi rupjās dziesmas, – viņa izdvesa vienā elpas vilcienā. – Viņi ir tik prasti! Ak, es biju tik nelaimīga! Viņi smird pēc sīpoliem! Ak, es esmu tik laimīga!

– Admirālis Morcilla, man ir tas gods, – stādījās priekšā augstdzimušais spūnis un izrieza tresotās krūtis, – un jūs?

– Ak, es esmu tikai lēdija Magoņmaizīte no Murseļas, neganto pīrāgu nolaupīta manam tēvam – magoņu lordam, – meitene pazemīgi nolieca galvu. – Aizstāviet mani! Nogremdējiet Mordāna kuģi! Es esmu tik daudz dzirdējusi par lielisko Spūnijas armādu! Jūs esat tik stipri un vareni! Vai jums ir lieltgabali?

Admirālim no labpatikas saslējās ūsas.

– Neapšaubāmi, lēdij, neapšaubāmi! Protams, mums ir lieltgabali, pietiekamā daudzumā, – viņš teica. – Šī būs nopietna militāra operācija!

– Nekāda operācija nebūs nepieciešama – tie mežoni visi guļ piedzērušies. Viņus var sagūstīt kailām rokām, – dedzīgi iesaucās Magoņmaizīte. – Tik varoņīgam oficerim nemaz nav vajadzīgi lieltgabali, lai saikautu to salašņu bandu.

Admirālim iegailējās acis. Tāda izdevība! Iespēja pārsteigt kapteini Mordānu nesagatavotu negadās bieži. Un cik lieliski varēs visu šo notikumu pasniegt karaliskajā galmā! Iespējams, varonīgais admirālis varētu saņemt ordeni no ķeizara rokas vai pat kādu vērtīgāku balvu... Apsverot spožās nākotnes iespējas, Morcillam uz brīdi pat aizrāvās elpa. Viņš paskatījās uz brīnišķīgo, nevainojami baltā kleitā tērpto meiteni – pats Lielais Konditors bija sūtījis šo daiļo sūtni ar tik vērtīgām ziņām. Admirālis galanti pastiepa Magoņmaizītei atbalstam savu elkoni un uzveda viņu komandtiltīnā. Tur nonācis, viņš atspieda abas rokas pret treliņiem un ierēcās, cik skaļi vien spēja.

– Pacelt visas buras! Pielādēt lielgabalus ar žāvētām plūmēm un melnajiem pipariem! Kurss – uz ieeju lagūnā! Kapteini Butifara, pacelt signālkarodziņus, lai abas pārējās fregates man cieši sekotu!

Tad viņš pagriezās pret Magoņmaizīti.

– Jūs pati savām acīm redzēsiet, kā nelietīgo pīrāgu kuģis tiks sašauts lupatu dranckās un visi pīrāgi pakārti pie rājām, – to teikdams, viņš izvilka savu zobenu un kareivīgi vicināja ap galvu. Magoņmaizīte sabijusies atkāpās.

– Ak, cienītais kungs, mani tik ļoti biedē varmācība un šāvienu troksnis, – viņa teica un blisināja lielas un nelaimīgas acis. – Varbūt es varu patverties kaut kur kuģa iekšienē, kamēr jūs sagūstīsiet visus tos nejaukos pīrāgus?

– Es saprotu, lēdij, tādi skati nav piemēroti labi audzinātai dāmai. – Morcilla viegli paklanījās. – Butifara, parādi lēdijai ceļu uz manu kajīti!

– Nē, nē, neatraujiet Butifaras kungu no viņa svarīgajiem pienākumiem! Gan es pati atradišu ceļu. – Un Magoņmaizīte viegli noskrēja pa kāpnēm un atvēra

durvis, kas veda uz kapteiņa kajīti kuģa pakaļgalā. Tālāk viņai nebija nekādu grūtību atrast ceļu, jo visi buru kuģi ir būvēti pēc līdzīgiem plāniem. Pievērusi aiz sevis durvis uz klāju, Magoņmaizīte uz mirkli sastinga un ieklausījās. Bija tieši tā, kā viņa iedomājās – visa komanda aizņemta, veicot sagatavošanos uzbrukumam, un lejā neviena nebija.

Spūņu eskadras flagmanis ar uzvilktām burām jau uzņēma gaitu un tuvojās atverei krātera sienās. Divi pārējie kuģi cieši sekoja tā fārvaterā¹. Pie lielgabaliem stāvēja lielgabalnieki ar kūpošiem degļiem rokās.

Magoņmaizīte nedevās kapteiņa kajītē, bet atvēra nelielas sānu durvis, aiz kurām bija kāpnes, kas veda kuģa pakaļgala tilpnē. Nokāpusi lejā, viņa apstājās, līdz acis pierada pie šeit valdošās pustumsas, jo vienīgā gaisma nāca no neliela iluminatora slīpajā bortā. Labajā pusē grēdā sakrautas stāvēja kastes ar municiju – žāvētas plūmes un melnie pipari. Uz tām – maisi ar ķimenēm un sāli, domāti musketēm un pistolēm. Gar gala sienu trijās kārtās bija nokrautas nelielas ozolkoka mučeles. Tajās glabājās šaujampulveris. Magoņmaizīte bija nokļuvusi tieši tur, kur vēlējās, – kuģa pulvera pagrabā. Viņa pacēla uz augšu baltās kleitas malu un no speciāli steigā piediegta kabatas izņēma kapteiņa Mordāna šķiltavas un degauklas gabaliņu. Pirms doties šajā riskantajā uzdevumā, viņa kopā ar lielgabalnieku Bonaventuru visu izmēģināja. Tikai pēc vairākām pārbaudēm izdevās precīzi noteikt nepieciešamo degauklas garumu. Tai vajadzēja degt tieši trīs minūtes. «Cerams, ka viņš nebūs kļūdījies,» nodomāja Magoņmaizīte. Viņa piegāja pie pulvera mucām un, stingri satvērusi vienas apakšējā rindā stāvošas mucas tapu, tik ilgi to šūpoja, līdz varēja izraut. Uz grīdas izbira krietna kaudzīte melna, grau-

¹ Fārvaters – kuģu ceļš.

daina pulvera. Magoņmaizīte iestiprināja degauklas vienu galu atvērtajā tapas caurumā un tad piegāja pie iluminatora, lai noskaidrotu fregates pašreizējo atrašanās vietu.

Laika vairs nebija daudz. Caur netīro iluminatora stiklu varēja jau saredzēt piekrastes klintis. «Ir laiks,» nodomāja Magoņmaizīte. Vispirms viņa atvēra iluminatoru. Tas nebija viegli, jo nelielais lodziņš sen nebija virināts. Izskatījās, ka atvere ir pietiekami liela. Magoņmaizīte atgriezās pie pulvera mucām un ļoti uzmanīgi, lai kāda dzirkstele neiekristu uz grīdas izbirušajā pulverī, uzšķīla uguni. Brīdi viņa skatījās mazajā liesmiņā, skaidri saprazdama, ka, tikko degaukla būs aizdedzināta, atkāpšanās kļūs neiespējama. Tad viņa sakoda zobus un piegrūda liesmiņu degauklas galam. Ar pulveri piesūcinātais kokvilnas deglis aizdegās ar klusu švirkstienu, un mazā, dūmojošā ugunīņa sāka strauji virzīties pa auklu uz priekšu. Magoņmaizīte paslēpa šķiltavas kabatā un metās pie iluminatora, ieķērās ar rokām tā malā un ar seju uz augšu iespraucās atverē. Vienu mirkli likās, ka lodziņš būs par šauru un viņa tā arī paliks pa pusei izkārusies ārpusē, līdz kuģis sasprāgs gabalos, bet tad meitene stingrāk ieķērās iluminatora augšmalā un ar vienu spēcīgu rāvienu atbrīvoja kājas. Tagad tikai atlika spēcīgi atsperties. Uz flagmaņa neviens nepamanīja, kā Magoņmaizīte ienira viļņos blakus kuģa korpusam. Nākamā kuģa priekšgalā matrozis novērotājs gan ieraudzīja kaut ko baltu pazībam un gandrīz bez šļaksta pazūdam ūdenī. Viņš brīdinoši iekliedzās, taču bija jau par vēlu.

Magoņmaizīte peldēja zem ūdens prom no kuģa, cik vien pietika elpas. Iznirusi viņa atmeta samirkušos matus no pieres un atskatījās. Viss notika, kā

aprēķināts. Milzīgais Spūnijas kara flotes flagmanis atradās tieši klinšu atveres vidū, kad pa visām tā korpusa lūkām izšāvās uguns mēles, atskanēja desmit pērkonu dārdieniem līdzīgs sprādziens, fregates pakalģala borti izgāzās uz āru un kuģis sāka strauji grimt. Tā priekšgals uzslējās gaisā. Empanadas cita pēc citas bira jūrā, admirālis Morcilla, pieķēries pie masta, skaļi kļiedza. Pēdīgi, vilņiem ap sadragāto korpusu uzmlstot gaisa burbuļu mutuļos, lepnā fregate pazuda zem ūdens. Jūra šajā vietā nebija pārāk dziļa, un kuģa ķilis ātri sasniedza smilšaino dibenu. Masti palika, līdz pusei izslējušies no ūdens. Ieeja lagūnā bija neglābjami noslēgta. Abas sekojošās fregates strauji mainīja kursu, lai neieskrietu flagmaņa vrakā, un atgriezās atklātā jūrā.

Magoņmaizīte apmierināta sapurināja savas samirkušās sprogas un peldēja prom. Aiz tuvākās klinšu radzes, Spūnijas fregatēm neredzama, meiteni gaidīja «Speķa Lodes» glābšanas laiva. Pie airiem sēdēja Pedro, Mario, lielais Indriķis un Ribeira. Pats kapteinis Mordāns stāvēja priekšgalā un norūpējies skatījās jūrā. Beidzot viņa seja atplauka platā smaidā – starp vilņiem viņš pamanīja Magoņmaizītes starojošo seju.

Kad glābšanas laiva atgriezās uz pīrāgu kuģa, Magoņmaizītei uzgavilēja visa komanda.

Pīrāgi visu pēdējo stundu stāvēja uz klāja vai karājās takelāžā, lai nepalaistu garām brīdi, kad Spūnijas fregates mēģinās ienākt lagūnā un uzbrukt «Speķa Lodei». Daudzi neticēja, ka Magoņmaizītes pārdrošais plāns varētu izdoties, taču tagad pīrāgu sajūsmai nebija robežu.

– Tu esi viens riktens pīrāgs! – visu pārējo domas izteica Mario, kad glābšanas laiva tuvojās «Speķa Lodes» augstajam bortam.

Nonākusi uz kuģa, Magoņmaizīte vispirms nomai-
nīja samirkušo kleitu ar jau ierastajām pīrāgu biksēm un
svārkiem. Tad viņa izžņaudzīja slapjos matus un iznāca
uz klāja, kur kapteinis Mordāns, palīgs Puspīrāgs, lielga-
balnieks Bonaventura un pārējie pīrāgi viņu gaidīja uz
kara apspriedi. Indriķis atvēla palielu mucu un nostā-
dīja to stāvus. Visi apsēdās apkārt gan uz tauvu rituļiem,
gan lūkas malām, gan vienkārši uz klāja dēļiem.

– Es domāju, visi piekritīs, – sāka Mordāns, kad
Magoņmaizīte apsēdās uz tukšas ruma mučeles, – ka
Magoņmaizītes plāna pirmā daļa izdevās lieliski, pipari
un sinepes! Viena pretinieku fregate pagalam, un spūņi
netiek lagūnā iekšā.

– Jā, jā! Tas tik bija blikšķis! Ņeskas pa gaisu! –
piebalsoja pīrāgi, taču Puspīrāgs izskatījās skābs.

– Tas jau viss būtu jauki, takš no otras puses... Šie
netiek iekše, bet mēs atkal netiek ārā, vai ta' tā nav,
ko? – viņš, galvu grozīdams, noburkšķēja. – Šie var
ārpusē pagaidīt, kamēr mēs viens otru apēdis.

– Jā, jā! – atsaucās pīrāgi.

– Tu teici, ka tev ir plāns, kā tikt laukā, taču nu man
rādās, ka tas nebūs iespējams. Tā sinepjainā fregate ir
nogramusi tieši fārvaterā, un paies kādi desmit gadi, līdz
jūra to saārdīs... – kapteinis Mordāns teica, domīgi skati-
damies uz meiteni, taču Magoņmaizīte neapjuka. Viņai
patiešām bija plāns.

– Kad es biju maziņa, tētis reiz paņēma mani līdz
kādā darijumu braucienā uz Venedigu, un tur es
redzēju... – viņa iesāka.

Abas palikušās spūņu fregates savāca ūdeni pel-
došās empanadas. Pēdīgi atradās arī admirālis, kas,
krampjaini pieķēries masta gabalam, mirka ūdenī.
Uzcelts uz klāja, viņš bija tik nikns, ka pirmajā brīdī pat
nevarēja lāgā parunāt.

– Šitā kūka! – viņš teica un šņākdams atkārtoja. – Šitā kūka! Kurš stulbenis viņu uzveda uz mana flagmaņa?!

– Jūs, admirāja kungs, – izteikti mierīgi atbildēja slapjais kapteinis Butifara. Admirālis Morcilla palūrēja uz Butifaru caur pieri un tad pagriezās pret pārējiem virsniekiem. – Mēs nekavējoties uzbruksim tiem laupītājiem! Eskadra, uz priekšu!

– Mēs nevaram, – noplātīja rokas kapteinis Sobrasada. Nelaimīgā kārtā saniknotais admirālis bija nonācis uz viņa kuģa. – Jūsu flagmanis ir nosprostojis ieeju lagūnā...

Admirālim atkal aizcirtās elpa. Viņš negantās dusmās grozīja galvu uz visām pusēm, un viņa padotie sāka justies neomulīgi. Beidzot admirālis Morcilla atrada nepieciešamo risinājumu.

– Mēs izsēdināsim desantu! – viņš ierēcās.

– Nedomāju, ka tas varētu izdoties, – šaubīdamies nogrozīja galvu Sobrasada. – Mordāna kuģis ir labi bruņots – vairāki lielgabali un tad vēl tā briesmīgā kulevrīna... Mēs netiksim viņiem klāt. Ar vienu desantu un bez lielgabaliem – tur nekas labs neiznāks. Viņi mūs apšaus kā piena klimpas.

– Mēs noņemsim no abām fregatēm visus lielgabalus, uzvilksim tos kraujas virsotnē un sašausim to draņķi viņa paša lagūnā sīkās drupatās! – noteiktā balsī paziņoja Morcilla. – Tur viņiem nebūs kur sprukt! Tā gan!

Visu vakaru līdz pat tumsai abu spūņu fregašu komandas strādāja, galvu nepaceldamas. Līdz naktij spūņi paspēja iekraut lielgabalus glābšanas laivās un izvest akmeņainajā piekrastē. Admirālis Morcilla gribēja komandas piespiest vilkt lielgabalus kalnā lāpu gaismā, taču viņa oficiēri tam noteikti iebilda.

– Komandas jau tā ir pagalam nomocītas. Uzvilksim lielgabalus kalnā rīt no rīta. Jūs taču pats teicāt, ka Mordānam nav kur sprukt. Mums nekur nav jāsteidzas. Sašausim viņu rīt, ap pusdienas laiku, – komandu noskaņojumu izteica Butifara. – Jūs varat ticēt, ka man ne mazāk kā jums gribas atmaksāt tiem rupjo miltu strepuļiem par manu kuģi. Rīt atpūtušies mēs to paveiksim ar baudu.

Beidzot admirālis Morcilla nomierinājās. Taisnību sakot, viņš bija noguris no neparastās darbības pēdējās stundās. Abu fregašu komandas devās pie miera. Lielgabali palika krastā divu matrožu apsardzībā.

Divdesmit astotā nodaļa BĒGŠANA VENEDIGAS STILĀ

«Speķa Lodes» līdz saulrietam nenotika nekas neparasts. Mario un Ribeira pabeidza krāsot salaboto bortu, bet pārējie pīrāgi Magoņmaizītes vadībā izcēla no tilpnēm visas tukšās mucas. Izskatījās tā, it kā uz pīrāgu kuģa sāktos ikgadējā tīrišana. Taču, kad iestājās tumsa, sākās enerģiska darbošanās. Magoņmaizīte ļāva iedegt uz klāja tikai vienu nelielu lukturi. Viņa gribēja būt droša, ka no krasta neviens nevarēs saredzēt, ar ko īsti kuģa komanda nodarbojas. Vienīgais lukturis apgaismoja tikai nelielu daļu klāja, un pīrāgiem bija jāstrādā pus-tumsā.

Vispirms viņi piesēja garas tauvas galā vislielāko tukšo mucu un otru virves galu izlaida caur triši, kas bija piesiets grotmasta rājas kreisajam galam. Tad, pielējuši mucu pilnu ar laģūnas ūdeni, pīrāgi, kopīgiem spēkiem vilkdami virvi, sāka celt to augšā. Lai gan talkā nāca arī lielais Indriķis, nācās izmantot talļas¹, jo muca bija neganti smaga. Tai ceļoties uz augšu, «Speķa Lode» pamazām sasvērās uz kreisajiem sāniem.

Kad lielā ūdens muca šūpojās pašā augšā, pie rājas gala, pīrāgi ķērās pie pārējām mucām. Arī tās tika pielietas ar ūdeni, stingri apsietas ar virvēm un uzvilktas mastā. Tā kā pirmā muca jau bija kuģi manāmi sasvērusi, nākamās varēja stiprināt tieši pie masta. Ar katru pacelto mucu brīga arvien vairāk sazvērās uz

¹ Talļas – vairāku šķīvju triši.

sāniem. Drīz pa kuģi kļuva grūti pārvietoties. Pīrāgi smiedamies un saskriedamies klenderēja pa klāja malu, kur tas savienojās ar falšbortu.

– Šitādi mēs bij' sagāzti, kad pirms diviem gadiem bija tas lielais pūtiens, – teica Pedro, kad kārtējo reizi bija ieskrējis lielajā Indriķī.

Pēdīgi pie masta pacēlās pēdējā ar ūdeni pielietā muca. Kreisais kuģa borts jau skalojās lagūnas ūdenī.

– Tu domā, pietiks? – pie Magoņmaizītes pieklibojis, pajautāja Mordāns, taču meitene nelaimīga purināja galvu.

– Nē, vajag krietni slīpāk! Citādi mēs cauri netiksim, – viņa izmisusi pagriezās pret Puspīrāgu. – Laikam «Speķa Lodes» ķīlis ir daudz smagāks, nekā es domāju.

– Jā, ķīlis mums ir pamatīgs, – piekrita Mordāns.

– Vai mums ir vēl mucas? – cerīgi pajautāja Magoņmaizīte.

– Nē, vairāk nav, – Puspīrāgs pakratīja galvu. – Es jau iepriekšīņ jums teicu, ka tā i' viena makten stubla doma.

Kur tas redzēts, ka tāds milzu burinieks nolikts plakniski...

– Es taču jums stāstīju, – Magoņmaizīte iesaucās, – Venedigā ir pilns ar kanāliem un ik pa brīdim kāds tilts. Katru reizi, kad kādam kuģim ar gariem mastiem jākuģo pa kanāliem, šādā veidā tiek noliekti masti un tad var izbraukt zem tiltiem bez kādām grūtībām...

– Tauti un zarnas! Te tev nav Venediga, un «Speķa Lode» nav kaut kāda tur tirgotāju tupele ar divas aršinas gariem slotas kātiem mastu vietā! – Puspīrāgs bija acīm redzami nikns. Visi pīrāgi sapulcējās apkārt un uzmanīgi klausījās. Katrs zināja: ja Magoņmaizītes plāns neizdosies, rītdiena var būt drausmīga.

– Nu, bet kā būtu, – pēkšņi ieminējās Ribeira, – kā būtu, ja mēs uzvilktu mastā mūsu lielo, labo «Rumpuli»?

– Ko?! – salēcās Bonaventura. – Manu kulevrīnu tu liec mierā!

– Tas lielgabals tak būs pietiekami smags, ko? – nelikās mierā Ribeira. – Vai varbūt tas ir tāds, nu, paviegls?

– Tas ir pats smagākais lielgabals visā pīrāgu flotē! – aizskarts savās labākajās jūtās, ierēcās Bonaventura.

– Tieši tas, kas vajadzīgs, – Ribeira mierīgi pagriezās pret Mordānu un nelikās par Bonaventuru vairs ne zinis. – Dodiet komandu, kaptein!

– Jūs manu lielgabalu neaiztiksiet! – vārijās Bonaventura.

– Ja mēs nevarēsim tikt laukā, miļais Bonaventura, rīt ar tavu lielgabalu lagūnas dibenā tik un tā spēlēsies jūras asari, jo spūņi mūs nogremdēs. Kas zina, varbūt iznāks kādam astonkājim jauna māja? – skumji atbildēja kapteinis Mordāns. – Vai tad tu nedzirdēji, ko teica mūsu melnie izlūki – spūņi visus savus lielgabalus vakar izcēla krastā.

– Tieši tā, kā Magoņmaizīte paredzēja, – piebilda Indriķis.

– Nujā. Labi, velkam kulevrīnu mastā! – pavēlēja Mordāns.

Tagad Bonaventura vairs nepretojās, bet gluži otrādi – ar azartu ķērās pie sava iemīlotā lielgabala apsaitēšanas ar visresnākajām virvēm, kādas tik tilpnē varēja atrast. Viņš gribēja būt drošs, ka ar viņa vissvarīgāko darba rīku viss tiek izdarīts pēc iespējas labāk. Puspīrāgs vēlreiz pārbaudīja, vai klāja lūkas ir pietiekami labi nodrīvētas, un pīrāgi sparīgi ķērās pie virvēm.

Kulevrīnas uzvilksana mastā izrādījās vissmagākais darbs, kāds pīrāgiem līdz šim bija jāpaveic. Puse komandas ar vairākkārtīgām taļļām vilka smago lielgabalu augšā, bet otra puse ar speciālām atsaitēm atturēja to, lai kulevrīna uzreiz nepārveltos pār bortu. Pacelšanu vadīja lielgabalnieks Bonaventura, neļaudams nevienam citam iejaukties. Darbs aizņēma veselu stundu, taču, kad lielgabals bija vietā, kuģa masti stiepās gandrīz paralēli ūdens virsmai un trešā daļa klāja atradās zem ūdens. Pedro uzrāpās uz «Speķa Lodes» izliektajiem sāniem un apbrīnā klusi iesvilpās.

– Paskat tik, viss ķilis redzams! – viņš teica. – Ir nu gan netirs!

– Visi uz glābšanas laivām! – pusbalsī komandēja Mordāns. Laivas jau iepriekš bija nolaistas ūdenī, kā arī laikus sagatavotas virves, ko piesiet pie masta. Visi pīrāgi sakāpa laivās un piesēja virvju galus pie masta gala blakus «vārnu ligzdai». Uz kuģa palika tikai viena pati Magoņmaizīte. Viņa sēdēja jāteniski uz masta, un viņas uzdevums bija ar vienīgo degošo lukturi vadīt laivu gaitu, lai tās vilktu uz sāniem guļošo brīgu pareizā virzienā.

– Gan redzēs, tas caurums būs par šauru, – zem deguna nurdēja Puspīrāgs. – Kuram meitietim ta' kādreiz ir manīts kāds acumērs?

– Aizveries, Puspīrāg! – viņu aprāva kapteinis Mordāns. – Es tavā vietā lūgtu Lielo Konditoru, lai meiteņes acumērs būtu pilnā kārtībā.

Visas četras glābšanas laivas iemērca airus ūdenī un sāka lēni airēt uz arkas veida atvērumu krātera sienā, līdz virves nostiepās. Vienu brīdi nekas nenotika. Klusi šļakstinoties, cilājās airi. Pīrāgi rīkojās ar tiem tik uzmanīgi, ka nakts klusumā varēja dzirdēt pat ūdeni nopilam no pacelto airu galiem. Laivas turpināja airēties, stāvēdamas uz vietas – lielo kuģi nebija viegli iekustināt, it īpaši sāniski un pusguļus. Bet tad gluži nemanāmi «Speķa Lode» sakustējās un sāka slidēt uz priekšu. Mēness nespīdēja, tomēr zvaigžņu gaismas pietika, lai tumsā varētu nojaust izejas aprises. Pirmajā brīdī meitene pat nepamanīja, ka uz sāniem noguldītais burinieks jau dodas uz izeju. Tikai ieraudzījusi, kā zvaigznes aizslid gar krātera roboto klinšu apmali, viņa saprata, ka trakais plāns ir sācis darboties. Magoņmaizītei sirds sažņaudzās pēkšņās bailēs. Ja nu viņai nebija taisnība un kuģis neies cauri?

Vēdeklī izkārtotās laivas iebrauca arkā. Lēnām tajā ieslidēja arī noliektais masts ar tajā iekārtajām ūdens mucām un masīvo lielgabalu. Pagaidām viss ritēja labi. Sēdēdama uz masta, Magoņmaizīte uzmanīgi vēroja kuģa priekšvadni un pakaļgalu, kas tuvojās klinšu arkas sienām. Šis bija pats atbildīgākais brīdis. Ja «Speķa Lode» iesprūstu starp klintīm vai arī nevarētu izbraukt zem akmens arkas, sekas būtu katastrofālas. Vienu brīdi kuģa priekšvadnis bīstami pietuvojās labās puses stāvajai akmens sienai, bet tad Magoņmaizīte nekavējoties deva signālu laivām, apļodama iedegto

lukturi uz kreiso pusi. Laivas mazliet mainīja kursu, taču masīvais kuģis nespēja tik ātri pagriezties, un vienu mirkli Magoņmaizītei šķita, ka viss pagalam. Tomēr laivas vilka pareizi, un «Speķa Lode», līgani pagriezusies, aizslidināja priekšvadni klintīm garām. Meitene paskatījās augšup – virs galvas slidēja tumša akmeņu masa. Kuģa korpuss patlaban gāja cauri klinšu arkai, tai pašai, caur kuru – to zināja katrs zvejnieks – varēja izbraukt tikai airu laivas. Meitene pameta acis pa labi un kreisi. Tumsā gandrīz neko nevarēja saskatīt, taču nekas nekur neskrāpējās un neķērās. Pēc brīža kuģis tikpat līgani un mierīgi izslidēja atklātajā jūrā. Viņa bija to paveikusi! Viņa bija dabūjusi «Speķa Lodi» ārā no lamatām!

Bija mierīga bezvēja nakts. Briga, joprojām gulēdama uz sāniem, viegli šūpojās atklātās jūras nelielajos vilņos. Pīrāgu laivas atraisīja virves, kas tās saistīja pie «Speķa Lodes» masta, un piebrauca pie pusnogremdētā klāja. Visi plati smaidīja. Skaļi jūsmot nedrīkstēja, taču kapteinis Mordāns bija aiz prieka norāvis no galvas savu trīsstūreni un tagad to mežonīgi vicināja.

Uzcelt kuģi taisni bija daudz vieglāk nekā sagāzt. Vajadzēja tikai izraut mucām spundes un ļaut iztecēt ūdenim. Strūklas plīkšķēdamas sākumā gāzās jūrā, bet, mastam izslejojoties, arī uz klāja. Kad mucas bija novāktas tilpnē, kulevrīna novietota savā parastajā vietā kuģa priekšgalā un viss kuģis savests ierastajā kārtībā, austrumos pie horizonta sāka parādīties gaiša maliņa – tuvojās rītausma. Visi bija noguruši, taču priecīgi. Norūpējies Bonaventura ar saelļotām linu lupatām tīrīja savu iemīļoto lielgabalu no iekšpuses un ārpusē, kaut gan pat visvērīgākā acs nespētu pamanīt uz resnā stobra kādu skrambu vai plankumu. Mordāns stāvēja uz komandtiltiņa un kūpināja pīpi, bet Magoņmaizīte pēc

lielajiem satraukumiem bija saritinājusies uz tauvām pie masta un aizmigusī. Pīrāgi staigāja viņai garām uz pirkstgaliem un sarunājās čukstus, lai netraucētu meitenes miegu. Ribeira gādīgi apsedza viņu ar vilnas segu.

Puspīrāgs uzkāpa komandtiltīnā.

– Mēs varētu sagatavot buras. Drīz nāks rīta brīze, – viņš domīgi teica. – Jātaisās mūdiģi prom, kamēr spūņi nav pamodušies.

– Buras mēs varam sagatavot, – domīgi atbildēja Mordāns. – Buras mēs sagatavosim gan, taču burāsim uz otru pusi.

– Uz Abisiniju, vai? – Puspīrāgs brīnījās.

– Nē, rītausmā mēs uzbruksim abām spūņu fregatēm, – pēkšņi ierunājās pamodusies Magoņmaizite. Puspīrāgs uz brīdi zaudēja valodu.

– Tas tak ir stulbi! Tur ir divas lielas fregates! Viņi mūs sašķaidīs kā iepuvušu tomātu! – atguvies iebrēcās Puspīrāgs. – Vienīgais prātīgais darbs būtu – laisties žigli prom! Es saprotu, tu izvedi mūs no lagūnas kaut kādā tur Venedigas modē, paldies tev par to, bet, kad lietas kļūst nopietnas, tad tev, meitenīt, labāk pastāvēt malā – te runā vīri!

– Vai tad tu neatceries? Spūņi visus savus lielgabalus izveda krastā, – teica Magoņmaizite un spītīgi atmeta cirtas no pieres. – Varbūt tev ir bail?

– Es, es... – pārskaities rīstījās Puspīrāgs.

– Mēs ejam viņus nogremdēt, un viss, kruķis un panna! – kapteinis Mordāns sacīja dzelžainā balsī. – Liec pacelt buras!

Puspīrāgs apcirtās un devās norīkot komandu pie burām.

Pagāja divas stundas, līdz spūņu matroži, admirālim Morcillam nepārtraukti lamājoties, uzvilka lielgabalus

līdz klinšu gredzena korei. Morcilla nekādi nevarēja aizmirst vakardienas pazemojošo peldi un nu dega nepacietībā izrēķināties ar slazdā nokļuvušo nistā kapteiņa Mordāna kuģi. Taču, pašā kores augšmalā nonākuši, spūņi sastinga. Pīrāgu kuģa lagūnā vairs nebija!

– Kur tas ir?! – ierēcās admirālis Morcilla. – Es prasū, kur tas ir? Tam taču te nav kur patverties!

– Es nezīnu, – paraustīja plecus kapteinis Butifara. – Varbūt nogrimis?

– Bulla pakaļa! Sprāgusi asīnsdesa! Kā tas varēja nogrimt? – Morcilla uzbruka Butifaram. – Kā, pēc tavām domām, tas varēja nogrimt, tu, stulbais zarnas dēls!?

– Nu, varbūt kuģim izkrita dibens... – mēģināja minēt nelaimīgais Butifara. – Tā gadās, ja tilpnēs sakrauj pārāk daudz zelta. Es esmu dzirdējis, ka slavenajam pīrāgu kapteinim Mordānam ir neskaitāmas...

Admirālis Morcilla ierēcās kā ievainots lauva. Pēkšņi visi izdzirdēja tālus kļiedzienus un paskatījās lejā, kur bija noenkurotas abas fregates. Tieši aiz tām ar ierēvētām burām un plivojošiem karogiem dreifēja slavenā pīrāgu briga «Speķa Lode». Kļiedzieni nāca no abām Spūnijas karaliskās flotes fregatēm. Tur pa klājiem rosījās nīstie pīrāgi. Sardzē atstātās nedaudzās empanadas lēca pāri bortiem un steidzās peldus sasnīegt krastu.

– Kas tad tas?! – nekā nesaprata admirālis Morcilla. – Kā viņi tika ārpusē? Viņiem taču vajadzēja būt iekšpusē!

Pēdīgi admirālis ieraudzīja, ka pīrāgi no katras fregates noceļ pa apkaltai lādei, iekrauj laivās un airējas uz savu kuģi.

– Mana kase! – viņš iekļiedzās. – Viņi laupa manu kasi! Ķīmenes un pipari! Šaujiet viņiem virsū! Uguni!

– Lielgabali nav gatavi, admirāja kungs, – mēģināja iebilst kapteinis Kantimpalo, taču admirālis nevēlējās viņā klausīties.

– Pagriez! Tēmēt! Uguni! Uguni! Uguni!!! – viņš auroja. Matroži centās izpildīt admirāja pavēli, tomēr uz asās un akmeņainās kores vai stāvās nogāzes tas nebija viegli izdarāms. Īsā laika sprīdī viņiem izdevās pagriezt, pielādēt un notēmēt – apmēram uz «Speķa Lodes» pusi – tikai vienu lielgabalu, un tas pats šāviena brīdī apgāzās, noripoja lejā pa nogāzi un, paceldams augstu, baltu šļakatu stabu, iegāzās jūrā bistami tuvu vienai no fregatēm. Izšautā plūme aizlidoja tālu pāri jūrai.

Šai brīdī pīrāgi jau bija uzvilkuši uz klāja glābšanas laivas kopā ar to komandām un Bonaventura atklāja uguni no visiem lielgabaliem. Īsā laikā abām fregatēm tika iedragāti sāni, un tās sāka grimt. Pīrāgu kuģis vēl divas reizes izšāva no savas lielās kulevrīnas. Šoreiz Bonaventura bija ielādējis zaļus kartupeļus. Šie smagie lādiņi piebeidza postāžu. Pēc dažām minūtēm uz ūdens šūpojās vairs tikai šķēpelēs sadragātu dēļu atliekas un buru skrandas. To paveicis, pīrāgu kuģis uzvilka visas buras, pagriezās un devās no salas prom. Uz «Speķa Lodes» iekviecās dūdas, sākdamas jautru kalnu pīrāgu dejas melodiju.

Spūņu karaliskās flotes admirālis Morcilla nekustīgi stāvēja klinšu apļa korē, un viņa seja bija kļuvusi koši sarkana. Neviens no viņa padotajiem neuzdrīkstējās bilst ne vārda.

Vulkāniskā sala palika «Speķa Lodei» aiz muguras. Pīrāgi uz klāja svinēja negaidīto uzvaru. Puspīrāgs kapteiņa kajītē pārskaitīja no abām fregatēm iegūtos

Spūnijas zelta dublonus, bet kapteinis Mordāns un Magoņmaizīte, kas pelnīti jutās kā varone, stāvēja uz komandtiltiņa. Kapteinis Mordāns iesmējās.

– Būs jāatzīmē kartē, ka šo salu tuvākā laikā nav ieteicams apmeklēt, – viņš teica, un kapteiņa vienīgā acs šķelmīgi iemirdzējās. – Ieeja lagūnā slēgta, daudz ļoti negantu iedzimto un visi – pamatīgi bruņoti.

Atkal pūta spirts austrumu vējš, un «Speķa Lode» viegli šķēla viļņus, it kā šādi piedzīvojumi tai būtu tīrais nieks.

Divdesmit devītā nodaļa

SPOKS

klēra un mazā pelmeņa dzīve uz rīsu pīrāgu džonkas pamazām nostabilizējās. Jau pirmajā dienā kapteinis Lī ieveda abus draugus kuģa mantu glabātavā un piedāvāja izvēlēties sev piemērotu apģērbu un ieročus kuģa bojāejā pazaudēto vietā. Pelmenis izvēlējās sev kaut ko līdzīgu platam halātam no sarkana zīda.

– Viņi to sauc par «ķimeno», – viņš teica. – Jauki, ka augumā es esmu visai līdzīgs rīsu pīrāgiem. Vienīgi nesaprotu – kāds tam sakars ar ķimēnēm?

Papildus halātam mazais pelmenis apvilka platas sarkanas turku stila bikses, kas soļojot jauki plandījās, ap galvu apsēja sarkanu lakatu un apbruņojās ar jau ierasto iso aboardāžas zobenu. Eklērs izvēlējās citādu stilu. Starp drēbēm atradās melni, sudraba izšuvumiem rotāti svārki, acīmredzot nolaupīti kādam slaida auguma pumperņiķelim. Galvā Eklērs uzmauca mežģinēm rotātu trīsstūreni.

– Tev ir jāapbruņojas kaut kā neparasti, – uz Eklēru skatīdamies, teica mazais pelmenis. – Ne jau velti tevi sauc par «nakts slepkavu» un visu auksto ieroču meistar!

Šī doma Eklēram iepatikās, un viņš sāka rakties dažādo ieroču kaudzē. Uz muguras viņš uzkāra divus līkus, sakrustotus zobenus, aiz jostas aizbāza divus duncus ar vijņotiem asmeņiem un gribēja jau ar to beigt, taču mazais pelmenis nebija apmierināts.

– Tev vajag vēl ko īpašu, – viņš teica, turpinādams meklēt. – Lai visi redz, cik skolots asmeņu meistars tu esi. Vai es velti pūlējos, visu to sacerēdams?

Beidzot mazais pelmenis izvilka no dzelžu kaudzes savādu, no plānām metāla plāksnītēm darinātu vēdekli.

– Paskaties! Malas asas kā bārddziņa nazis! – viņš sajūsmināts atvēra un atkal aizvēra vēdekli. – Biju dzirdējis par tādu, taču redzu pirmo reizi!

– Ko tad ar to var darīt? Vēdināties, vai? – Eklērs neizpratnē grozīja rokās vēdekli. – Es to nemāku lietot.

– Vai nav vienalga? – mazais pelmenis bezrūpīgi paraustīja plecus. – Galvenais, ka izskatās neizprotami un bīstami! Nu, iebakstīsi kādam degunā, vai?

Eklērs samierinājās un aizbāza vēdekli aiz piedurknes atloka.

Šādi saposušies, abi draugi izgāja uz džonkas klāja pastaigāties un pie reizes kārtīgi apskatīt neredzēto kuģi. Tas patiešām bija neparasts. Korpusā būvēts no biežām sarkankoka plankām, priekšgalā – no milzu bluķa izgriezta un apzeltīta pūķa galva. Komandtiltiņš uz paaugstinājuma kuģa pakalgalā bija apdarināts ar kokgriezumiem rotātiem treliņiem. Ierastā stūres rata te neredzēja. Tā vietā slējās gara un masīva stūres pinne, ko grozīja divi rīsu pīrāgi – ar viena spēkiem nepietika. Taču joprojām vislielāko apbrīnu Eklērā izraisīja no cukurniedrēm darinātās gaiši brūnās buras.

Lai kur abi draugi ietu, rīsu pīrāgi pašķirās un smaidīdami zemu klanījās. Pelmeņa sarkanais apgērbs un Eklēra žvadzošie ieroči atstāja uz komandu lielu iespaidu. Eklēru mazliet nemierīgu darīja tikai gaidāmās laupīšanas. Bija pilnīgi skaidrs, ka nebūs nekādas iespējas izvairīties no piedalīšanās tajās. Noteikti nāksies izrādīt savu neparasto prasmi apieties ar dažādiem asiem rīkiem, taču Eklērs nebija pārliecināts, ka ar

neierastajiem ieročiem tas varētu izdoties pietiekami pārlicinoši.

Tā pagāja divas dienas, bet kapteinis Lī nevienam neuzbruka. Pāris reižu pie horizonta pavidēja daudzmastu kuģu silueti, taču, šķiet, kapteinim tie likās pārāk lieli, lai cerētu uz veiksmīgu laupīšanu. Eklērs jau sāka nomierināties, cerēdams, ka varbūt vispār nebūs ne ar vienu jācinās, bet tad, trešās dienas rītā, no komandtiltiņa atskanēja spalga kapteiņa Lī pavēle. Džonka strauji tuvojās kādai grieķu barkentinei, kas bija tik smagi piekrauta, ka nespēja aizbēgt. Kad viņi bija jau gandrīz klāt, kapteinis Lī nokāpa no komandtiltiņa, pienāca pie abiem draugiem, kas stāvēja pie borta, un paklanījās.

– Es ar prieku uzaicinu jūs piedalīties mūsu nelielajā izpriecā uzbrukuma priekšgalā, – viņš teica, un balsi skanēja dziļā cieņā. – Varbūt mani muļķi, vērojot īstus meistarus darbā, beidzot varēs iemācīties kaut ko noderīgu.

– Nosmērēšu tikai savu jauno halātu! – pārspīlētā nepatikā saviebās mazais pelmenis.

– Uz cīņas laiku to taču var novilkt! – neatlaidās kapteinis Lī. – Visa komanda vēlas redzēt ko īpašu!

Džonka jau bija klāt grieķu buriniekam. Uz tā klāja stāvēja drukni grieķu olīvu rauši ar alebardām rokās, gatavi aizstāvēties līdz galam. Rīsu pīrāgi izmeta abordāžas āķus un stingri pietauvojās grieķu kuģim, taču neviens nemetās uzbrukumā. Visi rīsu pīrāgi stāvēja un gaidoši skatījās uz Eklēru un mazo pelmeni. Atkāpties nebija nekādas iespējas. Mazais pelmenis nopūtās un lēni novilkā savu sarkano halātu. Rūpīgi salocījis, viņš to nolika uz klāja. Eklērs izvilka abus aiz muguras uzkārtos zobenus un sagatavojās mirt, bet mazais pelmenis viņu apsteidza. Acis aizmiedzis un īso abordāžas zobenu ap

galvu vicinādams, viņš mežonīgi ieaurojās un pārlēca uz grieķu kuģa klāja. Eklērs gaidīja, ka viņa draugs tiks nekavējoties ar smagajām raušu alebardām sakapāts gabalos un jau grasījās sekot, lai mēģinātu viņu glābt, bet tad notika kaut kas pavisam negaidīts – visi kā viens grieķu rauši nometa uz klāja savus ieročus.

– Spoks! Spoks! Pīrāga spoks! – viņi kliedza un cits aiz cita salēca jūrā. Mazais pelmenis vēl kādu laiku stāvēja tukšā klāja vidū, turpinādams vicināt savu zobenu, bet tad atvēra acis un pamanīja, ka ir palicis viens pats. Eklērs sabāza zobenus atpakaļ makstīs un ar pūlēm valdīja smieklus. Viņam bija pilnīgi skaidrs, ka mazā pelmeņa neparasti baltais, jūras ūdenī labi nomazgātais rumpis lika grieķu raušiem, kas neko tādu agrāk nebija redzējuši, noturēt viņu par kāda sen miruša pīrāga spoku.

– Spoks! Spoks! – joprojām brēca rauši, cik spēdami ātri peldot tālāk no bīstamā veidola, līdz kļuva neredzami viņu ieplakās. Mazais pelmenis atgriezās pie sava halāta. Uz rīsu pīrāgu džonkas valdīja cieņas pilns klusums. Pēdīgi kapteinis Lī klusi ieklepojās, pienāca pie mazā pelmeņa un zemu paklanījās.

– Mums ne prātā nenāca, ka tikai jūsu izskats vien satrieks pišļos nicināmos pretiniekus, – viņš teica, un visi pīrāgi klusi klanīja galvu. – Žēl, protams, ka viņi nedeva iespēju mums baudīt īpašos zobena meistarības paraugus, taču gan jau būs vēl kāds kuģis! Ar tik slaveniem cīnītājiem!... Tik slaveniem, ka tikai jūsu

parādišanās vien jau liek visiem ienaidniekiem mesties ūdenī, tā mēs paveiksim neredzētas lietas!

– Mana māksla ir tīrais nieks salīdzinājumā ar Ek... Žila zibenīgo meistarību, – elpu atguvis, atbildēja mazais pelmenis.

– Es ar nepacietību gaidīšu nākamo kuģi! – Kapteiņa sajūsma nebija apturama. Viņš atkal zemu paklanījās.

Pēc kāda laika mazais pelmenis pierada pie apbrīnošanas un cēli staigāja pa klāju savā sarkanajā halātā, ar nevērīgiem galvas mājieniem atbildēdams uz rīsu pīrāgu nepārtraukto klanīšanos.

No grieķu kuģa tika nocelts bagātīgs laupījums – neskaitāmi lielisku, melni spīdošu lakricas stieniņu saiņi –, un kapteinis Lī staroja – tik bagāts guvums viņam vēl ne reizi nebija ticis. Mazais pelmenis un Eklērs gozējās negaidītās slavas saulē.

Vakarā, atlaidušies uz saritinātām tauvām, abi pusbalsī pārsprida nākotni.

– No vienas puses, neesmu pārliecināts, ka pīrāga spoks spēs tikpat veiksmīgi pārbiedēt arī visus nākamos kuģus, – teica mazais pelmenis. – Taču no otras – jo ātrāk pildīsies kapteiņa Lī džonkas tilpnes, jo ātrāk mēs nonāksim Tortiljas salā. Un tu varbūt beidzot atradīsi savu meiteni.

– Mums nāksies kaut ko izdomāt, – atbildēja Eklērs. – Mēs taču nevaram divatā vien aplaupīt visus Dienvidjūras tirgoņus.

– Tu izdomāsi. Rit. Citādi – kāda jēga no tavām augstajām skolām? – Un mazais pelmenis, uz sāniem pagriezies, aizmiga.

Eklēram vēl nenāca miegs. Viņš labi saprata, cik tuvu galam bija šodien, un nākotne solīja tikai vēl vairāk bīstamu piedzīvojumu... Tomēr viņš saprata, ka nekas nepiespiedīs viņu atteikties no pieņemtā lēmuma – viņš

ies līdz galam un apstāsies tikai tad, kad atradīs Magoņmaizīti vai arī būs pilnīgi pārliecināts, ka tālāka ceļa vairs nav. Eklērs ar skaudību paskatījās uz mierīgi šņācošo draugu. Ja varētu kaut mazliet aizņemties mazā pelmeņa lielisko bezrūpību! Tā domādams, Eklērs nemaz nepamanīja, kā acis pašas no sevis aizvērās un viņš aizmiga. Pamanījis aizmigušos draugus, kapteinis norīkoja divus matrožus ar rīsu slotiņām dzenāt mušas, lai tās netraucētu abu varoņu miegu.

Saule rietēja. Pret vakaru vējš pierima un džonka, cukurniedru burām čabot, slinki šūpojās lēzenajos viļņos.

Trīsdesmitā nodaļa SVEŠINIEKI DESU ĀDĀS

Radziņš un Cvībaks jāja pa biezu mežu. Taka visu laiku likumoja, un ceļu varēja pārredzēt tikai līdz nākamajam pagriezienam. Resni koku stumbri slējās abpus takai kā milzu kolonāde. Valdija puskrēsla, jo saules stari nespēja izlauzties cauri biežajai lapotnei, un bija ļoti kluss. Nogurušie zirgi uzmanīgi lika kājas uz lapām apbirušās takas. Nastām apkrautais mūlis, galvu nokāris, soļoja nopakaļ.

– Šķiet, mēs jau esam Desu zemē, – klusumu pārtrauca Cvībaks.

– Es neredzēju nekādu robežstabu, – iebilda Radziņš.

– Te nav nekādu robežstabu, – Cvībaks domīgi turpināja. – Skaties, priekšā kļūst gaišāks. Šķiet, mežs drīz beigsies. Varbūt mums vajadzētu izmantot tavas līgavas dāvanas?

– Tu jau atkal? – Radziņš saviebās. – Es nevilkšu mugurā tās smirdošās ādas.

Mežs tiešām kļuva retāks, un taka drīz izveda viņus malā. Uzjājuši neliela pakalna galā, ceļinieki apstājās. Priekšā, ielejā, atradās neliels ciemats – kādas pārdesmit apaļas, salmu jumtiem klātas mājas, vidū laukums ar krogu un nelielu baznīcu, bet ceļa malā pirms ciema – sargpostenis. Tur notika kaut kas dīvains. Pie sargposteņa stāvēja maisiem un saiņiem piekrauti tirgotāja rati, un vairākas Krakovas desas patlaban cēla maisus no tiem ārā. Pats tirgotājs – apaļīgs pelavu rautis – stāvēja blakus ratiem ar cepuri rokās un, ik pa

brīdim klanīdamies, kaut ko skaidroja lielāka auguma Krakovas desai ar āvu rokās un bruņucepuri galvā. Šķiet, desai apnika tirgoņa teiktais, un tā pēkšņi ieblieza nabaga pelavu rausim ar āvas kātu pa galvu. Rausis apvēlās.

– Ko viņi tur dara!? – Radziņš iesaucās.

– Tas ir desu robežpostenis. Patlaban desas iekasē muitas nodevu, – mierīgi paskaidroja Cvībaks. – Biju par to dzirdējis, bet nu redzu pats savām acīm. Visiem, kas nav desas, jāmaksā muita.

– Nu un tad? – Radziņš nesaprata. – Vai tad tas rausis negrib maksāt?

– Problēma slēpjas apstākļi, ka nekur nav noteikts, cik lielai muitas maksai jābūt. – Cvībaks paraustīja plecus. – Tas nozīmē: cik grib, tik ņem. Droši vien rausim ir labas preces.

Desas turpināja izkraut pelavu rauša ratus, līdz tajos palika tikai četri saiņi. Pats rausis, sasisto galvu taustīdams, pa to laiku bija pieslēgjis kājās, taču vairs neko

neteica. Kad desas viņu atlaida, rausis tāpat klusēdams ietraisās ratos un uzšāva savam baklažānu zirgam ar pātagu.

– Ko tu tagad domā par smirdīgajām ādām? Varbūt tās nemaz tik ļoti nesmird, ko? – acis piemiedzis, Cvībaks pajautāja.

Abi atgriezās atpakaļ mežā un, iejājuši biežākos krūmājos, ķērās pie pārgērbšanās. Alālījas dāvinātās ādas bija ļoti labas, svaigas un krietni ietaukotas. Radziņam bija jāatzīst, ka, taisnību sakot, tās nemaz nesmirdēja. Alālīja bija pacentusies piemeklēt atbilstošus izmērus, tomēr reti kura asinsdesa bija augumā tik ražena kā Radziņš. Jauneklis tikai ar grūtībām iespīlējās pašaurajā ādā. Cvībaks palīdzēja aizsiet ādai galu Radziņa pakausī ar pakulu auklu un pakāpās atpakaļ, lai novērtētu iznākumu. Alālīja bija izgriezusi ādās caurumus acīm un mutei, tomēr elpot šaurajā tērpā nebija viegli. Melnā āda spīdēja, un Radziņš izskatījās ļoti līdzīgs turīgai, labi barotai un bīstamai asinsdesai. Cvībaks neizskatījās tik jauki. Kad arī viņš bija pārgērbies, Radziņš nenoturējās un iespurcās.

– Tu nu gan izskaties... – viņš smiedamies teica, – kā desu ubags stipri gados!

Cvībaka ķermeņa formas nebija visai piemērotas šādai maskarādei. Kaulainais ķermenis nekādi nebija noslēpjams un padarīja viņu par divaini stūrainu asinsdesu. Turklāt – viņš bija plakans.

– Kā desu ubags, kuram kāds ir ilgāku laiku sēdējis virsū! – Radziņš nespēja likties mierā. – Varbūt sabāz uz vēdera kādas liekās drēbes, lai izskatītos mazliet apaļāks?

– Neredzu nekā smieklīga! – īgni atbildēja Cvībaks. – Galu galā – es esmu tikai sulainis un varu izskatīties ne tik lieliski kā jūsu gaišība. Un atceries: asinsdesas ir

nekaunīgas, nevaldāmas un gatavas pie katras izdevības izkauties. Tev jāizskatās bīstamam.

– Turi muti, kverpli, citādi izgāzišu tavus putrimus ceļa putekļos! – nikni ierēcās Radziņš, bet tūlīt atkal iespurcās.

– Nu, nu, apmēram tā, – pasmaidīja Cvībaks, un abi ceļotāji atkal kāpa zirgos. Šaurā āda Radziņam sagādāja zināmas grūtības – nebija viegli pārnest kāju pāri zirga mugurai.

– Kad būsīm pie ciema, izslejies pēc iespējas iedomīgāk, – ieteica Cvībaks, un Radziņš paklausīgi izrieza krūtis.

Viņi piejāja pie desu sargposteņa. Radziņš izslējās, cik spēja, un savieba niknu seju, taču sargi tikai pameta garlaikotu skatu uz ceļotājiem un vairāk par viņiem neinteresējās. Radziņš atviegloti izpūta elpu, ko nevilus aizturēja, jājot garām Krakovas dešām. Tad viņam ienāca prātā, ka viņš gluži veltīgi pūlējās šķobīties, jo zem melnās ādas nīknās grimases neviens nevarēja redzēt un novērtēt.

Tūlīt aiz ciema sākās jau platāks ceļš, taču drīz viņi nonāca krustojumā.

– Šim vajadzētu novest mūs tieši Ņamburgā, – Cvībaks ar šaubām skatījās uz vidējo ceļu. – Kādu sinepju dēļ desas nekad neizliek ceļa rādītājus?

– Varbūt mēs varam kādam pajautāt? – ieteica Radziņš. – Paskaties! Tur brauc salami ģimene.

Pa sānu ceļu vieglos divričos tuvojās salami pāris. Abi – dzeltenās salmu cepurēs un raibos apmetņos. Radziņš jau gribēja pajāt tiem pretī, bet Cvībaks viņu atturēja.

– Vai ne!? Divas asinsdesas nezina ceļu uz Ņamburgu! Tas nu gan būtu lieliski! – Cvībakam acīm redzami nepatika Radziņa priekšlikums. – Es

domāju, labāk pajautāsim tam tur kalsnajam sīpolu rausim.

Te nu Radziņš varēja pārlicināties, cik noderīga un iespaidīga ir viņu pārgērbšanās. Neīsto asinsdesu uzrunāts, kalsnais sīpolu rausis tūlīt izlēca no saviem smagajiem ratiem, kuros veda lakricas stieņus, norāva no galvas cepuri un klanīdamies norādīja uz vidējo ceļu.

Jo tālāk viņi jāja, jo kustība uz ceļa kļuva dzīvāka, un pats ceļš pamazām pārtapa lielceļā. Pārsvarā varēja redzēt dažādas desas, kas ceļoja gan zirgos, gan ratos un kariatēs, taču gadījās arī pa dažam ārzemniekam. Reiz Radziņš pat ievēroja koši zaļu Spinātu klostera kariatēti, kurā brauca arhibīskaps Pildītais Kabacis. Priekšā aizjūgti dižājās seši koši zaļi gurķu zirgi, izrotāti kupliem sīpolloku pušķiem. Divi spinātu mūki karājās, pieķērušies kariatētes aizmugurē, bet uz bukas pātagu skaļi plīkšķināja kupls kolrābis tumši sarkanā pelerīnē un augstā platmalē.

Radziņš un Cvībaks pajāja garām vēl diviem desu ciematiem, līdz tālumā parādījās desu zemes galvaspilsētas Ņamburgas sarkanie mūri. Apkārt pilsētai bija izrakts dziļš kanāls. Paceļamais tilts veda tam pāri uz lieliem pilsētas vārtiem, kam abās pusēs slējās augsti, apaļi torņi ar daudzām šaujamlūkām. Pie vārtiem stāvēja sardze spožās kirasēs, taču arī šeit Radziņu un Cvībaku neviens neapturēja, un viņi iejāja pilsētā.

Desu galvaspilsēta stipri atšķirās no Čizburgas. Ņamburga bija lielāka un neapšaubāmi varenāka. Abpus platajam ielām slējās trīs un pat četru stāvu sarkani ķieģeļu nami ar spoža vara plāksnēm klātiem jumtiem. Katram namam – vismaz viens tornis ar smailu jumtu, taču lielāko tiesu ēkas lepojās ar trim un pat vairākiem dažāda izmēra torņiem un tornīšiem. Katru to smaili greznoja varā vai bronzā kalts vējrādītājs. Logi namiem –

sīkrūtoti ar svina stiegrojumu. Bagātākos namos varēja redzēt rūtis pat no krāsaina stikla.

Abpus ielai māju pirmajos stāvos durvis plati atvērtas turēja precēm piekrautas tirgotavas un dažādas amatnieku darbnīcas. Vislielākie un greznākie bija desu ādu veikali. Te varēja iegādāties gan plānās aknudesu, sardeļu un cisiņu ādas, gan žāvēto desu cietādas mēteļus, sudraba un zelta papīra apmetņus, dažādus lielacu tiklus, dzimtu ģerboņiem rotātas, zeltā un sudrabā izšūtas jostas, dažādas auklas galu aizsīšanai un īpašos piekariņus dižciltības noteikšanai.

Parfimerijas veikalos varēja aplūkot dažādu šķirņu un nokrāsu taukus un eļļas ādu iezīšanai, kā arī baltos un zaļos pelējuma pūderus, ko tā iecienījušas cietās spūņu desas.

Lielākās tirgotavās varēja vērot vēderainus koka kubulus ar pildījumiem padzīvojušu desu iekšu atjaunošanai. Pelēkos maisos gar sienām nokrauti glabājās dažāda maluma putraimi asinsdesām, mazākās kastēs uz plauktiem malti un nemalti melnie pipari, baltos linaudekla maisiņos rupjā graudu sāls un ķīmenes, mazās dozītēs Kajenas un sarkanie pipari, kari pulveris un selerijas. Atsevišķos plauktos gulēja sudrabaini spīdošas ķiploku galviņas.

Pēc dūmu mākoņiem, kas vēlās pa atvērtajām durvīm, varēja pamanīt lielākas un mazākas saunas un kūpinātavas, kurās desas, kas vēlējās iegūt slaidāku līniju un dižciltīgāku rievainumu, dažkārt pavadīja pat vairākas nedēļas, omulīgi karājoties dūmu istabās. Daža laba mīkstā šķiņķa desa pēc šādas kūres iznāca sabiedrībā lieliski tieva un brūna.

Uz ielas valdīja troksnis un burzma. Pa vidu šurpu turpu pārvietojās pajūgi un tirgotāju kravas rati. Smagos atsperratos brauca resnās šķiņķa desas, nelielās slēgtās

karietēs sēdēja bālie piena cīsiņi, kāda cieti žāvēta desa garā putekļu mētelī un platmalainā cepurē cauri pūlim stūrēja lielu diližansu, pilnu ar mednieku desiņām, kas kārstijās ārā pa logiem un auroja nepieklājīgas dziesmas. Preti spraucās aknu desu pasta rati. Pēkšņi no šķērsielas izbrauca garš kravas furgons, ko vilka divi muskuļoti meloņu zirgi. Rati bija piekrauti ar aknu pastētes saiņiem, domātiem jauno aknu desu pirmajai pildīšanai. Uz bukas sēdēja resns kūpināts šķiņķis, visā garumā nosiets ar spurainu auklu un brūnu platmali galvā. Viņš neganti auroja un plīkšķināja pātagu, taču viņa platie rati tomēr saķērās ar mednieku desiņām pildīto diližansu, un satiksme galīgi nosprostojās. Saniknotās mednieku desiņas izlēca no diližansa, metās virsū furgona kučierim un, lai gan viņš centās atkauties ar savu garo pātagu, norāva resno vīru no bukas.

– Atū! Atū! – desiņas kļiedza savu ierasto mednieku saukli un dunkāja kučieri šķiņķi. Viņš turējās preti, cik spēja. Izvērtās nikna grūstišanās. Sāka pulcēties ziņkārīgie garāmgājēji, un pēc brīža ieradās pilsētas sardze – astoņas druknas asinsdesas sudraba folijas ķiverēs un gariem koka iesmiem rokās. Tomēr tas neapturēja saniknotās mednieku desiņas, un kautiņš izvērtās arvien plašāks. Kopējā ķiviņā ar prieku iesaistījās arī daži agresīvi karstie suņi. Viņi lielākoties mita desu pilsētas nomales kvartālos, un, lai gan desas uz viņiem raudzījās ar aizdomām, karstie suņi te labi iedzīvojās. Savas baltmaizes ārpuses viņi šeit dēvēja par siltajiem mēteļiem un vienmēr bija gatavi izkauties. Viena no asinsdesām, gribēdama kaušļus izšķirt, netišām ieblieza ar savu iesmu pa galvu kādai resnai un sārtaī vāritajai desai, un nu arī tā iesaistījās vispārējā nekārtībā. Divas mednieku desiņas uzrāpās uz kravas furgona un sāka apmētāt pilsētas sardzi ar aknu pastētes saiņiem.

– Sadodiet asinsdesām! – tās auroja.

Notiekošā pārsteigts, Radziņš sēdēja savā zirgā un blenza uz kaušjiem, līdz Cvībaks parāva viņu aiz piedurknes.

– Lasāties ārā no šitās jezgas! – viņš teica, taču bija jau par vēlu. Viena uz furgona stāvošā mednieku desiņa pamanīja asins desu ādās tērptos Radziņu un Cvībaku.

– Re, ku' asinsdesu virsnieki! – tā ieaurōjās. – Sadod asinsdesām!

Radziņam tieši sejā ietricās aknu pastētes sainis, un viņš atmuguriski novēlās no zirga. Saniknots viņš pielēca kājās un jau grasījās mesties virsū saviem pāridarītājiem, taču pēkšņi iestājās nāves klusums. Visas desas pārstāja grūstīties un tagad blenza uz Radziņu. Rozīgā vāritā desa ievaidējās, bet resnais šķiņķis pastiepa uz Radziņa pusi trīsošu pirkstu.

– Tā nemaz nav asinsdesa! Tas ir spiegs! – viņš teica un kāpās atpakaļ. Arī visas citas desas atkāpās. Ap Radziņu un zirgā sēdošo Cvībaku izveidojās tukšs aplis.

– Tie abi ir spiegi! – spalgi iespiedzās aknu desa un kļuva vēl pelēkāka.

Radziņš sajuta pie muguras savādu vēsumu. Pataustījis ar kreiso roku, viņš šausmās sastinga – pārāk šaurā asins desu āda mugurpusē bija pārsprāgusi visā garumā!

– Turiet viņus! Grābiet ciet! – iespiedzās vāritā desa. Pilsētas sardze pēc neilgas minstināšanās metās virsū

Radziņam un Cvībakam. Vienā acumirkli Cvībaks tika norauts no zirga. Arī viņa desu āda cīnoties pārplīsa, un šķīrbā parādījās Cvībaka niknais ģimīs. Asinsdesas stingri sagrāba abus ceļotājus aiz rokām.

– Mēs neesam nekādi spiegi! Mēs esam godīgi ceļotāji! – Radziņš mēģināja izrauties, taču asinsdesas viņu turēja stingri.

– Godīgi ceļotāji, ko tu neteiksi! – nikni iesmējās sardzes virsnieks. – Godīgi ceļotāji nemaskējas desu ādās. Sasieniet viņus, kā nākas!

Pārdevējs no blakus veikala – taukaini spīdīgs salami – pakalpīgi iznesa izturīgas pakulu virves, ar kādām parasti nosien šķīņķus, un pēc brīža Radziņš un Cvībaks jau bija sasieti kopā.

– Nepametiet mūsu zirgus – tur ir visa mūsu mantība! Un arī mūli! – Cvībaks iesaucās, redzēdams, ka asinsdesas grasās vest viņus prom, pametot jājamlopus uz ielas.

– Mantība – tas ir labi! – desu virsnieka acis iegailējās. Divas asinsdesas saķēra zirgus un mūli aiz iemauktiem. Pūlis pašķīrās, un Radziņš ar Cvībaku, asinsdesu grūstīti, sāka soļot.

– Re, ku' noķēra spieģus! – atskanēja saucieni, un desas sāka apmētāt gūstekņus ar veca speķa gabaliņiem. Radziņš jutās satriekts un pazemots. Vēl tikai pirms brīža viņš bija cienījamas dzimtas atvase, godājams ceļotājs, siera desu jaunavu glābējs, bet tagad – asinsdesu ādas skrandās tērpies, pūļa apsmiets arestants. Pazemojuma asaras aizmigloja viņa skatienu, un Radziņš pat nepamanīja, kad jau bija klāt pilsētas cietuma vārti.

Kā pa miglu viņš juta, ka tiek nogrūsts lejā pa kāpnēm pagrabā. Aiz muguras paklupa Cvībaks un, uzkritis Radziņam virsū, nogāza to no kājām. Tad viņus abus

rupji sagrāba aiz drēbēm, pacēla, kaut kur nesa, grūda, un pēc mirkļa aizcirdamās nožvadzēja smagas durvis. Kritienā atsities ar pieri pret sienu, Radziņš apvēlās sēdus un mēģināja tumsā kaut ko saskatīt. Turpat blakus klusi lamājās Cvībaks.

Viņi bija ieslodzīti šaurā akmens telpā. Vienīgā gaisma nāca no maza, aizrestota lodziņa pie pašiem cieta kamera griestiem. Pa sienām lāsoja ūdens piles. Pagrabs bija drēgns un mitrs.

– Tas nenāks par labu manam reimatismam, – noņurdēja Cvībaks un ar grūtībām piecēlās sēdus, jo uz muguras sasietās rokas traucēja. Radziņam negribējās neko atbildēt. Arī viņš uzslējās sēdus un atspiedās pret miklo akmens sienu.

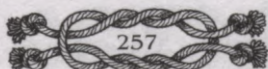
Pēc kādas pusstundas durvis atvērās. Ienāca divas asinsdesas ar gariem, likiem nažiem aiz jostas un atsēja gūstekņus.

– Tas – lai jūs abi pirms nāves varētu parakņāties degunos, – viena no desām nelāgi iesmējās, un pēc mirkļa durvis atkal aizcirtās. Spalgi noskrapstēja atslēga, un Radziņš ar Cvībaku palika vieni.

– Tās nolāpītās desas noteikti izlaupīs mūsu seglu somas, – īgni ierunājās Cvībaks, bet Radziņš pēkšņā izmisumā viņu pārtrauca.

– Kādas somas! Kādas vēl somas! Kad mēs būsim beigti, nekādas somas vairs nebūs vajadzīgas! – viņš iebrēcās un, sabrucis kameras kaktā uz grīdas, iespieda seju rokās.

– Vēl jau mēs esam dzīvi, – prātīgi ierunājās Cvībaks, taču Radziņš klusēja. Kādēļ viņam vajadzēja doties šajā neprātīgajā ceļojumā? Kāda viņam daļa gar kaut kādu tur Magoņmaizīti, kuras seju viņš pat vairs lāgā neatcerējās? Viņš taču bija labi audzināts jauneklis ar skaistu un mierīgu nākotni, turīgas ģimenes vienīgā

atvase, bet tagad... Dzīve bija galā. Rīt vai parīt viņus
vedīs uz soda vietu un tad... Par tālāko Radziņam pat
negribējās domāt – tas likās pārāk šausmīgi.

Kamerā no griestiem lēni pilēja ūdens, un Radziņš
jutās ļoti nelaimīgs.

Trīsdesmit pirmā nodaļa **MORDĀNA PRIEKŠLIKUMS**

spūņu karaliskās flotes sagrāves Magoņmaizīte baudīja visas «Speķa Lodes» komandas neviltotu sajūsmu, jo kaut ko tādu vēl nebija izdevies paveikt nevienam pīrāgu kuģim. Tikai Puspīrāgs nepriecājās. Viņš kļuva arvien drūmāks un drūmāks.

– Tā sieviešu darišana mums vēl dārgi izmaksās, – viņš purpināja. – Vajadzēja šo pārdot Džadidas tirgū, kamēr bija iespējams.

Taču pārējie pīrāgi tikai smējās, domādami, ka Puspīrāgs joko.

Saulainās dienās kapteinis Mordāns tagad pasāka iznest uz klāja savu sekstantu un astrolabu un mācīt Magoņmaizītei ar tiem pareizi noteikt kuģa atrašanās vietu. Reizēm viņu abu rokas, grozot instrumentu skrūves, neviļus sastapās, un tad Mordāns vienmēr viegli nobālēja un kļuva daudz lakoniskāks, taču Magoņmaizīte to nemanīja. Vakarā pēc saules rieta kapteinis Mordāns, kā tas jau bija ierasts, stāstīja meitenei par zvaigznēm, mācot nospraust pēc tām kuģa kursu naktī.

– Vai tu gribi, lai es kļūstu par skolotu kapteini? Tu esi tik labs pret mani! – iesmējās Magoņmaizīte un pēkšņi noglāstīja kapteiņa raupjo vaigu. Mordāns uz brīdi sastinga un kļuva ļoti nopietns.

Paģāja trīs dienas. Mordāns joprojām turpināja mācīt Magoņmaizītei navigācijas pamatus, taču tagad

bija drūms un mazrunīgs. Likās, ka viņam ir kaut kas svarīgs sakāms, tikai kapteinis nekādi nevar saņemt sarunu uzsākt.

Ceturtās dienas rītā Magoņmaizīte stāvēja uz komandtiltiņa un rīkojās ar sekstantu, pūlēdamās noteikt kuģa atrašanās vietas garuma grādus. Tas nedevās viegli, jo pūta spīrgts vējš un kuģis jūtami šūpojās. Magoņmaizītei nekādi neizdevās noķert vizieri sauli.

Pie burām nebija daudz darba, un lielākā daļa pīrāgu vai nu vāļājās uz klāja, vai kā citādi īsināja laiku. Čuks un Ģuks – piparotie buljona pīrāgi – trenējās nažu mešanā tukšas mucas sānos, bet lielais Indriķis ar asu dūcīti grieza vāles koka kātā savai tautai raksturīgus ornamentus – dažādus krustiņus un margrietiņu ziediem līdzīgas saulītes. Puspīrāgs atkal bija mēreni iedzēris un tagad sēdēja uz klāja lūkas vāka, drūmi blenzdams pustukšajā Jamaikas ruma pudelē. Trīs melnie hipopotama speķa pīrāgi kuģa priekšgalā izklaidējās pa savam – divi rībināja nelielas ar krokodila ādu apvilktas bundziņas, bet trešais grozījās un plātījās ar rokām, dejodams Lielā Ieguvuma deju. Neviens neievēroja, ka Mordāns iesauca savā kajītē balbieri pončiku Fantutu. Taču, kad pēc krietnas stundas atvērās kapteiņa kajītes durvis, iestājās klusums. Visi pīrāgi pārsteigti blenza uz savu kapteini, jo viņš šodien izskatījās ļoti neparasti.

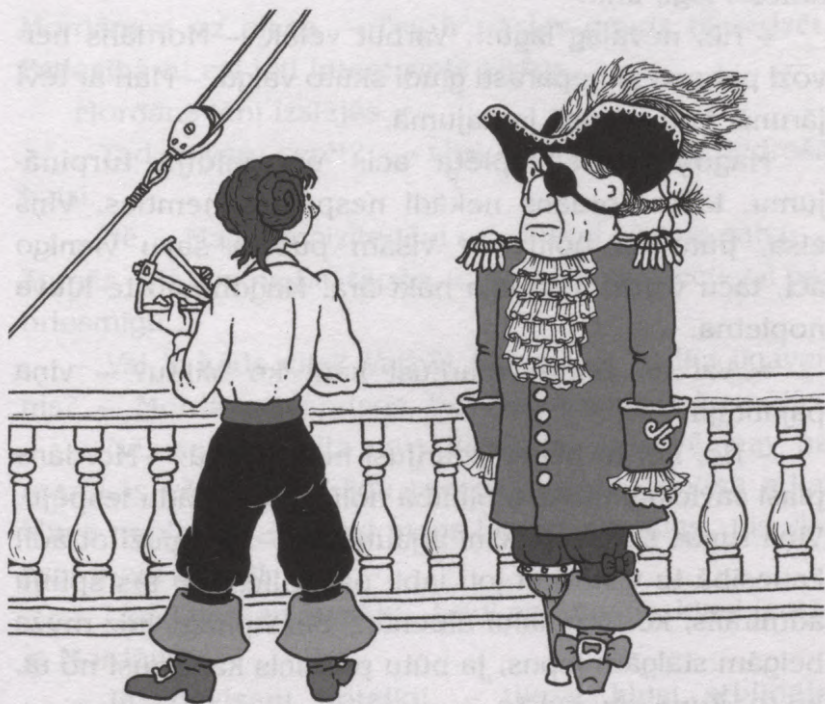
Mordāns bija apvilcis tumši sarkanus samta svārkus ar zelta epoletēm un pozamentiem. No piedurknēm spraucās ārā kuplas mežģiņu manšetes, krūtīs sedza bagātīgs žabo, bet galvā – melna, strausa spalvām apdarināta trīsstūrene. Komandai nebija ne jausmas, ka Mordāns savās lādēs glabā šādu apģērbu. Tomēr vairāk par visu pīrāgus satrieca kapteiņa frizūra. Pončiks Fantuta bija Mordāna parasti mežonīgi izspūrušās pinkas glīti sasukājis un pakausī sapinis bizītē. It kā ar

to vēl nepietiktu, bizes galā bija uzsiets sarkanas zīda lentes pušķis.

Klusumu pārtrauca Pedro.

– Vai tagadīt mums visiem būs šitādā vizē jāstaigā apkārt? – nelāgu aizdomu mocīts, viņš pajautāja, bet Mordāns pablenza uz viņu ar tik kaulainu aci, ka Pedro aizcirta muti un vēlējās, kaut nebūtu neko teicis.

Uz klāja valdīja klusums. Koka kājai klaudzot, kapteinis Mordāns uztrausās pa kāpnēm komandtiltiņā. Ar sekstantu aizņemtā Magoņmaizīte nekā nebija manījusi un tagad, degunu neapmierināti saraukusi, pagriezās pret Mordānu.

– Es nekādi nevaru notēmēt! Un, kad man tas izdo-
das, žilbst acis, – viņa teica un tad pamanīja Mordāna
apgērbu. – Ai!

Kapteinis stīvi paklanījās.

– Žēlīgs tētīt! – iesaucās pārsteigtā Magoņmaizīte. – Tev droši vien ir dzimšanas diena! Kāpēc tu man ne-teici? Tagad man nav dāvanas...

– Nē, man nav dzimšanas diena, – atbildēja Mordāns un brīdi stāvēja, skaļi šņākdams. Tad viņš paskatījās gaisā un turpināja. – Tas ir – man protams ir dzimšanas diena, taču tā nav šodien. Drīzāk tā būs rudenī...

– Cik žēl! – iesaucās Magoņmaizīte. – Bet tu tik un tā labi izskaties! Tomēr labāk būs, ja tu uzvilksi vecos svārkus. Tu man solīji šodien parādīt, kā pareizi jāmēra kuģa ātrums. Jaunie svārki var nosmērēties. Pedro tūlīt atnesīs lagu un...

– Nē, nevajag lagu... Varbūt vēlāk, – Mordāns nervozi paberzēja neparasti gludi skūto vaigu. – Man ar tevi jārunā. Ļoti svarīgā jautājumā.

Magoņmaizīte ieplēta acis un gaidīja turpinājumu, taču Mordāns nekādi nespēja saņemties. Viņš elsa, pūta un bolija uz visām pusēm savu vienīgo aci, taču vārdi negribēja nākt ārā. Magoņmaizīte kļuva nopietna.

– Vai es esmu izdarījusi kaut ko sliktu? – viņa pajautāja.

– Nē, nē, tu neesi izdarījusi neko sliktu, – Mordāns plaši savicināja rokas, pilnībā noliedzams šādu iespēju. Viņa runas spējas pēkšņi atjaunojās: – Nē, gluži otrādi! Patiesībā tu visu dari ļoti labi: paukojies, un tas spūņu admirālis, ko tu nolaidi dibenā... Dažs pīrāgs līdz mūža beigām staigātu lepns, ja būtu paveicis kaut pusi no tā, ko tu. Runa nav par to...

Te Mordāns atkal apklusa. Magoņmaizīte jautājoši skatījās uz viņu. Kapteinis atkal elsa un pūta, bet tad pēkšņi no visa spēka ieblieza ar dūri pa margām, ka noskanēja vien.

– Plīts un panna! – viņš apslāpēti ierēcās, cenzdamies runāt pusbalsī. – Katram kārtīgam pīrāgam pienāk brīdis, kad blakus ir vajadzīgs savs meitietis! Kruķis un plīts restes!

Magoņmaizīte sastinga. Šādu pavērsienu viņa patiešām nebija gaidījusi.

– Vai tas nozīmē, ka tu gribi mani bildināt? – viņa klusi pajautāja.

– Nē!... Jā... – Kapteinis nokāra galvu un smagi atspieda rokas pret treliņiem. – Es jau saprotu, ka tāds neglīts vienacis ar koka kāju...

– Tavam izskatam nav vainas, – meitene uzlika roku Mordānam uz pleca. – Tev ir nācies daudz pieredzēt. Patiesībā tu esi ļoti interesants pīrāgs...

Mordāns lēni izslējās.

– Tad es varu cerēt?... – viņš klusi pajautāja nedrošā balsī.

– Nē, – Magoņmaizīte lēni un skumji šūpoja galvu. – Tomēr – nē. Un ne jau tāpēc, ka tu būtu par vecu vai par briesmīgu...

– Vai ir kāds cits? Varbūt tev mājās palika līgavainis? – Mordāns saspringa, bet Magoņmaizīte iesmējās.

– Nē, neviena cita nav. Vienkārši man vēl nav ne mazākās vēlēšanās kādu precēt, un tu... – Viņa atkal kļuva nopietna. – Tu esi mans labākais draugs. Jūs visi esat mani draugi.

– Tātad tu man atsaki? – brīdi padomājis, klusi jautāja Mordāns.

– Jā, pavisam noteikti, – tikpat klusi atbildēja Magoņmaizīte.

Vairs ne vārda neteicis, Mordāns paklanījās meitenei, tad apgriezās, nokāpa no komandtiltiņa un iegāja savā kajītē.

Magoņmaizīte kļuva skumja. Viņa negribēja darīt pāri kapteinim Mordānam, taču neko citu atbildēt uz viņa priekšlikumu nevarēja. Dzīve pēkšņi likās nelāgi sarežģīta – viss bija tik labi, bet tagad...

Turpmākās četras dienas Mordāns tā arī neiznāca no savas kajītes. Pusdienas viņam pienesa pončiks Fantuta. Savukārt Magoņmaizīte vairs negāja kajītē un jau pirmajā vakarā ierāpās Mordāna guļamtīklā, kas joprojām karājās uz komandtiltiņa. Tā arī turpinājās – Mordāns vairs nenāca ārā no savas kajītes, bet Magoņmaizīte visu laiku pavadīja uz klāja, nakšņodama Mordāna guļamtīklā.

Dzīve uz «Speķa Lodes» kļuva savāda. Pīrāgi stāigāja pieklusuši. Neviens nezināja, kas īsti ir noticis, taču visi juta – kaut kas nav kārtībā. Pavisam dīvaini kļuva, kad kādas dienas rītā pie apvāršņa parādījās sieru zemes tirgoņu kuģis. Lai gan Pedro, kas tajā dienā sēdēja «vārnu ligzdā», skaļi auroja trauksmi, kapteinis Mordāns pat neiznāca uz klāja. Nebija neviena, kas dotu komandu uzbrukt, un sieru kuģis mierīgi pabrauca garām. Pašā pēdējā brīdī tirgoņi pamanīja, kam īsti ir pietuvojušies, un panikā metās bēgt, taču pīrāgi tikai pavadīja skatieniem iespējamo laupījumu.

– Viss to nolāpīto sieviešu dēļ, – pie sevis murrināja īgnaiss Puspīrāgs un atkal pazuda kuģa tilpnē pie savas ruma mucīņas.

Arī Magoņmaizīte īsti nezināja, ko tagad iesākt. Viņa pateica kapteinim Mordānam to, kas bija jāsaka. Tas bija pareizi darīts, taču jautrāk no tā nekļuva. «Kādēļ ir tā, ka pareiza rīcība nevienam nesagādā nekāda prieka?» viņa domāja, šūpodamās guļamtīklā.

«Speķa Lode» lēni slidēja pa viļņiem uz dienvidrietumiem, un melnie hipopotama speķa pīrāgi kuģa priekšgalā klusi dziedāja lēnu un žēlabainu dziesmu par

jaunekli, kas cīnā ar krokodilu pazaudējis savu spēka pildījumu un tāpēc nevar apprecēt iecerēto līgavu. Vārdus neviens nesaprata, jo melnie pīrāgi dziedāja dzimtajā valodā. Tomēr komanda nojauta, ka dziesma ir patiešām bēdīga, jo tās beigās melnie pīrāgi gauži apraudājās un lielajam Indriķim bija viņi jāmierina.

Trīsdesmit otrā nodaļa PUTRAIMU KUĢIS

klērs brīžiem pieķēra sevi brināmies par neparasto stāvokli, kādā viņi ar mazo pelmeni tagad atradās. Divi ne visai prasmīgi kuģotāji, kas pēc «Ugunsbultas» nogrimšanas gandrīz aizgāja bojā, tagad bija tikuši negaidītā godā. Abi staigāja krāšņās drēbēs, pusdienoja pie kapteiņa Lī galda un baudīja visas rīsu pīrāgu komandas neviltotu apbrīnu un cieņu. Mazajam pelmenim bija izdevies līdz nāvei pārbiedēt vēl divu nelielu tirgoņu kuģu komandas. Pēdējā reizē pārbiedētie biežpiena rauši no strupa Moskovijas buriņieka, tikko ieraudzījuši rīsu pīrāgu kuģa priekšgalā mazo pelmeni plandošās, sarkanās biksēs, sāka izmisumā kliegt: «Spoks! Spoks! Tas ir tas briesmīgais Spoks!», un visi kā viens salēca jūrā. Izrādījās, ka nostāsti par pīrāgu kuģi, uz kura atrodas briesmīgs un asinskārs pīrāga spoks, kas nevienu netaupa un nav uzvarams, jo nevar jau nogalināt to, kas tāpat ir beigts, jau izplatījušies pa visiem tirgoņu kuģiem. Sajūsmināts par savu briesmīgo būtību, mazais pelmenis arvien vairāk iejutās spoka lomā. Viņš ar spinātu sulu iekrāsoja sev ap acīm zaļus lokus un atrada sevišķi šaušalīgu gaudošanas veidu, tikko tālumā parādījās kāds kuģis. Brīžiem pat Eklēram pār muguru pārskrēja drebuļi, negaidīti ieraugot Otto izkrāsoto seju un izdzirdot viņa īpašo kaudienu. Mazais pelmenis bija izstrādājis arī speciālu veidu, kā lēni plātīt rokas un ik pa brīdim krampjaini noraustīties, tā vēl vairāk iedzenot šausmas

pretiniekos. Tas viņam izdevās tik lieliski, ka pat rīsu pīrāgu kapteinis Lī kādu dienu, manāmi nobažījies, pasauca malā Eklēru.

– Tas tavs draugs, – viņš čukstēja, un varēja redzēt, ka Lī ir sabijies. – Vai viņš patiešām ir īsts spoks?

Eklērs ar pūlēm apspieda smieklus.

– Nu, es neesmu pilnībā pārliecināts, – īsti nezinā-dams, kā pareizāk atbildēt šajā situācijā, Eklērs mēģi-nāja atstāt jautājumu atklātu. – Varētu būt, ka zināmā mērā, transcendentālā plāksnē ikviens no mums ir potenciāls spoks.

– O! – Kapteiņa Lī acis iepletās. Viņš nekā nesa-prata, taču juta, ka Eklēra teiktais ir kaut kas ļoti nozīmīgs un dziļdomīgs.

– Galu galā, vai tam ir kāda nozīme, ja kuģa mantu glabātava veiksmīgi pildās? – filozofiski lūkodamies debesis, turpināja Eklērs.

– O, jā! Vēl mums vajadzētu tikai vienu kārtīgu laupījumu, un tad varētu doties uz Tortilju, – kapteinis Lī apmierināts nobraucija savu vareno vēderu.

Pēc šīs sarunas Lī rītos sveicinoties klanījās mazā pelmeņa priekšā vēl zemāk. Taču ar nākamo laupīšanu radās negaidītas grūtības. Dienvidjūrā arvien plašāk paklida valodas par briesmīgo spoku kuģi. Kāds nez kāpēc bija to nosaucis par «Smejošo Holandieti» – iespē-jams, tāpēc, ka mazā pelmeņa jaunais kauciens ar visām drebelīgajām modulācijām patiešām varēja atgā-dināt kāda teiksmaina briesmoņa smieklus. Kapteini Lī šis jaunais nosaukums negaidīti padarīja jautru.

– Nu, un kas tad ir, ka mēs neesam nekādi ho-landieši? – viņš teica. – Tagad būsīm!

Bet laupīšana neveicās. Nostāsti par neganto holandiešu spoku katru dienu apauga ar jaunām, šaus-minošām detaļām, un drīz visi tirgoņu kuģi centās mest

lielu likumu, lai apbrauktu šo īpaši bīstamo Dienvidjūras rajonu. Jau dienām ilgi neviens kuģis neparādījās pie apvāršņa. Tikai agros rītos mazais pelmenis atkal un atkal visus modināja ar asinis stindzinošiem kaucieniem.

– Man taču ir jātrenējas, – viņš taisnojās, kad Eklērs, kārtējo reizi pretīgo skaņu pārāk agri pamodināts, izteica savu protestu.

Eklērs isināja laiku, trenēdamies izmantot jauno ieroci. No plānajām tērauda plāksnēm gatavotais vēdekļis bija patiešām neparasts Austrumu kalēju meistar darbs. Atvērtā veidā ar to varēja atsist bultas un muskešu lodes. Tā asā mala spēja darboties kā plata zobena asmens un pāršķelt pat alebardas resno kātu. Aizvērtā veidā ar vēdekli varēja paukot kā ar īsu zobenu vai iebliezt pretiniekam pa galvu, izmantojot to kā

nelielu kaujas vāli. Pamazām apgūstot visas šīs jaunās iemaņas, vēdekļis Eklēram arvien vairāk iepatikās. Drīz viņš bija ticis tik tālu, ka palūdza divus rīsu pīrāgus apšaudīt sevi ar trulām bultām. Sākumā viņš iemanījās tās veikli atsist, taču drīz spēja jau katru otro bultu lidojumā pāršķelt uz pusēm ar vēdekļa aso malu. Pēc divu dienu treniņiem Eklērs jutās pietiekami meistarīgs, lai liktu abiem matrožiem paņemt noasinātas kaujas bultas un sarīkotu uz kuģa klāja paraugcīņu. No desmit soļu attāluma rīsu pīrāgi viens pēc otra raidīja bīstami asās bultas tieši Eklēra krūtīs, bet viņš atvairīja vai pāršķēla tās visas. Rīsu pīrāgu komanda sanāca noskatīties šo sacensību un, tai beidzoties, sajūsmā aplaudēja, bet tad atskanēja kuģa priekšgalā noliktā novērotāja kliedziens.

– Kuģis! Tirgoņu kuģis! Liels!

Visa komanda saskrēja pie borta skatīties. Kuģis patiešām bija neparasti liels, resniem sāniem un platām burām. Mazais pelmenis pakāpās takelāžas virvju kāpnēs līdz masta vidum un jau izlaida vienu no saviem šaušalīgajiem kaucieniem, bet kapteinis Lī vilies aizgriezās.

– No tā nav nekādas jēgas, – viņš teica un nospļāvās pāri bortam. – Tas ir desu kuģis, kas ved putrainu kravu asinsdesām.

Tas patiešām bija desu kuģis, kas burāja uz Asinsdesu provinci. Resnā, no biežām riekstkoka plankām darinātā korpusa sāni saulē spīdēja – katru dienu tie tika ieziesti ar labākajiem taukiem. To desas darīja skaistumam, taču bija arī praktisks labums – šādi ar taukiem bagātīgi ieziesti korpusi daudz retāk laida cauri ūdeni. Divi masti nesa pilnu buru komplektu: grotmasts – taisnās buras, bet bezānmasts – gafelburas. Brūni iedegušas, brangas un muskuļotas sardeles tekalēja augšā un lejā pa virvju kāpnēm, cenšoties

noregulēt buras tā, lai pēc iespējas pilnīgi izmantotu vēja spēku. Piena cisiņš, kuģa puika, rūpīgi ar saberztu krītu spodrināja kajīšu misiņa rokturus, bet visus darbus vadīja padrūma izskata bocmanis – cieti nožāvēta un ķiplokaina Krakovas desa. Kapteinis gan kuģa komandēšanā īpaši nepiedalījās. Lielāko tiesu laika viņš pavadīja šūpuļkrēslā uz komandtiltiņa, zelēdams melno piparu graudiņus. Viņš bija šķiņķa desa, vārdā Porkelškins, tik ļoti brangs augumā, ka resno rumpi nācās viscaur nosaitēt ar spurainu kaņepāju auklu, lai tas labāk turētos kopā. Pats viņš visiem stāstīja, ka ir cēlies no Spūnijas mauru ķēniņu dzimtas un viņa vārds pareizi jāizrunā Pork El Škins. Neviens viņam īsti neticēja, tomēr mīļā miera labad centās to neizrādīt.

– Nu un tad? – Eklērs nesaprata. – Vai viņiem nav savas naudas lādes?

– Lāde desām ir, un naudas tajā būtu gana, lai mēs mierīgi dotos mājup, – turpināja kapteinis Lī, lēni aizkūpinādams savu pipi, – bet pats kuģis ir par lielu. Mēs ar tādu netiksim galā. Un bortī par augstu, lai ātri uzrāptos. Tur pat mūsu Spoks nelīdzēs.

– Tu teici, ka tas ved putraimus? – Eklērs pēkšņi ieinteresējās.

– Nuja. Tilpnes pilnas līdz augšai ar labi izzāvētiem rupja maluma putraimiem, un visas klāja lūkas vaļā, lai prece nesasmaktu – tad to vairs nevarētu pārdot, – skaidroja kapteinis Lī. – Asinsdesas tos lielā vairumā lieto saviem pildījumiem. Sastūķē iekšā un tad sabriedina. Tad āda skaisti apspīlējas un rumpji kļūst tādi glīti resni.

– Tu saki – tilpnes pilnas un lūkas vaļā? – neatlaidās Eklērs.

– Es tak saku, – kapteinis Lī neizpratnē paskatījās uz Eklēru. – Taču mums no tā nav nekāda labuma. Smalka

zobenu un vēdekļu ciņas māksla tam milzu lempim neko nevarēs padarīt. Viņi ļoti labi zina, ka tāds neliels kuģis kā mūsējais pat nemēģinās uzbrukt. Tāpēc viņi ir tik mierīgi. Nekāds spoks viņus nesabiedēs, jo desas noteikti ir pārliecinātas, ka mēs netiksim viņām klāt.

– Tu saki? – Eklērs kļuva domīgs.

– Nē, nē, es negribu teikt neko sliktu par jūsu abu lielisko meistarību, – kapteinis Lī pasteidzās labot sacīto. – Vienkārši – tas tur ir mums par lielu.

– Vai mēs varam viņam sekot? – Eklērs pajautāja.

– Bez pūlēm. Viņam gaita kā slimam bruņrupucim. Es tikai nesaprotu, kāpēc tev tas vajadzīgs – tik un tā mēs ar to bambāli neko nevaram iesākt, – kapteinis paraustīja plecus.

– Tikai neizlaid viņu no acīm, labi? – pieteica Eklērs.

– Tev par prieku – ko vien vēlies, – Lī iesmējās. – Mēs pielipsim šiem pie pakaļas kā dadzis pie kamieļa.

Eklēru tas apmierināja, un viņš devās pasaukt mazo pelmeni, jo tas tagad bija uzrāpies galvenā masta galā un aizrautīgi izpildīja savus slavenos spoka kaucienus.

– Man vajag tavu mehāniķa talantu, – viņš teica, kad Otto bija norāpies lejā. – Ir viena traka ideja.

Abi pazuda kuģa tilpnē. Pīrāgu džonka iekārtojās divu kabeļtauvu attālumā no resnā desu kuģa. Pagāja pusstunda, līdz Eklērs un mazais pelmenis atkal parādījās uz klāja. Eklērs nesa vairākas resnas bambusa caurules, kas bija domātas rāju remontam, bet Otto aizsies stiepa kuģa sūkni. Tā bija pamatīga bronzas iekārta ar resnu cilindru un garu kloķi. Kapteinim Lī, to ieraugot, uzacis pacēlās uz augšu.

– Ko tad jūs ar to darīsiet? – viņš iesaucās. – Bilžas¹ mums ir sausas, un kāda sūce korpusā nav paredzama!

¹ Bilžas – tukšumi kuģa dibenā starp brangām. Ja kuģim gadās sūce, šajās vietās ūdens parādās vispirms.

– To tu drīz redzēsi. Starp citu, kāpēc jums tik liels sūknis? Šitam kuģim viņš ir daudz par spēcīgu, – pajautāja Eklērs.

– To mēs nocēlām no vienas grimstošas spūņu fregates. Domājām – varbūt noderēs.

– Noderēs gan! – paziņoja mazais pelmenis. Kopā ar Eklēru viņi aiznesa sūknī un bambusus uz kuģa priekšgalu, un mazais pelmenis ķērās pie montāžas. Vienu cauruli, pievienojis sūknim, viņš nolaida aiz borta, bet otru uzstādīja priekšgalā kā lielgabalu.

– Vai viņš taisās sūknēt ūdeni kuģī iekšā? – kapteinis Lī nekā nesaprata, bet mazais pelmenis viņā neklausījās.

– Derētu izmēģināt, – viņš teica un ieaurojās. – Vajadzīgi brīvprātīgie, vēlams – spēcīgi!

Vairāki drukni rīsu pīrāgi panāca uz priekšu. Pelmēnis izvēlējās divus, viņaprāt, stiprākos un pielika tos pie sūkņa garā kloķa.

– Pumpē nu! – viņš iesaucās, un abi pīrāgi sāka no visa spēka šūpot kloķi. No bambusa stobra izšāvās spēcīga ūdens strūkļa. Tā izliecās augstā lokā virs jūras.

– Būs labs! – uzsauca Eklērs. – Tagad vajadzētu piebraukt tuvāk.

Kapteinis Lī pavēlēja pacelt visas buras, un džonka sāka strauji tuvoties desu kuģim.

– Es joprojām nekā nesaprotu, – kapteinis šūpoja galvu. – Vai jūs grasāties viņus aplaistīt?

– Tieši tā! – Eklērs iesmējās. – Aplaistīt, lai labāk aug! Varbūt izdosies izaudzēt kādu koku ar zelta dālderiem lapu vietā?

Kamēr džonka dzinās pakal lielajam kuģim, mazais pelmenis izkārtēja brīvprātīgos pīrāgus pa pāriem.

– Te nebūs nekādi joki, – viņš nopietni skaidroja. – Tikko kāds no jums būs noguris, nekavējoties jāmainās.

Strūkļa nedrīkst pārtraukties ne mirkli! Kad es teikšu, sāciet pumpēt no visa spēka!

Džonka jau bija desu kuģim pavisam tuvu. Vairākas sardeles sanāca kuģa augstajā pakalgalā un smiedamās rādīja ar pirkstiem uz sekotājiem. Viņas uzskatīja, ka tik lielam kuģim neviens neuzdrošināsies uzbrukt.

– Jāpieiet klāt labajā pusē, apmēram akmens sviediena attālumā, – Eklērs teica kapteinim, un džonka mazliet mainīja kursu.

Resno bambusa cauruli stingri sagrābis, mazais pelmenis uzmanīgi sekoja distancei līdz desu kuģa sāniem. Pēdīgi viņam likās, ka pareizais attālums ir sasniegts.

– Pumpē nu, cik jaudas! – viņš ierēcās. Rīsu pīrāgi sāka sūknēt, un no bambusa caurules izšļācās resna ūdens strūkļa, trāpīdama pie borta stāvošajām sardelēm. Diena bija karsta, un sardeles zem ūdens šļakatām tikai smējās.

– Tagad turi kursu nemainīgu! – Eklērs brīdināja kapteini. – Ja desas vēl kādu brīdi neattapsies, tas kuģis būs mūsu.

– Es joprojām nekā nesaprotu. Kāda jēga viņas aplaistīt? – Lī murmināja.

Pelmenis mazliet pieregulēja savu ūdens lielgabalu, un tagad strūkļa trāpīja tieši desu kuģa klāja vidū. Liela daļa ūdens gāzās iekšā atvērtajā kravās lūkā, taču resnās sardeles tikai smējās.

– Lejiet, lejiet, stulbie pīrāgi! Laba duša tādā karstā dienā! Varbūt mēs pēc tam pat samaksāsim! – tās sauca.

Mazais pelmenis turpināja liet desu kuģa klāju. Pirmais rīsu pīrāgu pāris pie sūkņa sāka pagurt, un to nomainīja nākamais. Strūkļa neapsīka ne uz mirkli. Ūdens turpināja gāzties kuģa tilpnē. Sardeles joprojām priecājās par tik negaidīto dušu, bet tad kapteinis

Porkelškins sajuta kaut ko nelabu un piecēlās no sava šūpuļkrēsla.

– Aizveriet kravas lūku! – viņš ierēcās, bet bija jau par vēlu. Samērcētie putraini kuģa tilpnē sāka briest, un, lai gan sardeles metās aizvērt kravas tilpnes lūku, rupjie graudi jau sāka spiesties pa to laukā, un smago vāku aizvērt nebija nekādas iespējas. Mazais pelmenis turpināja apliet desu kuģi. Sardeles mēģināja ar lāpstām sviest no lūkas izspiedušos putrainus pār bortu, taču arī tas nelīdzēja – spiedienu kravas tilpnē auga, un kuģa korpuss sāka krakšķēt. Mazais pelmenis pagriezās pret abiem rīsu pīrāgiem, kas joprojām sūkņēja.

– Varat mest mieru, – viņš, plati smaidīdams, paziņoja. – Tagad atliek tikai pagaidīt.

Uz desu kuģa sākās panika. Tā korpuss jau manāmi piepūtās, draudot drīz pārsprāgt. Te nekas vairs nebija glābjams, un kapteinis Porkelškins lika nolaist abas glābšanas laivas. Bija jau arī pēdējais laiks, jo, tikko visa komanda bija sakāpusi tajās, atskanēja varens «Pufff!», un desu kuģa sāni pārsprāga. Ūdens ap desu burinieku piebira ar putrainiem. Kuģa korpuss izira kā kāršu namiņš un sāka strauji grimt.

– Urā! – auroja rīsu pīrāgi, bet resnais kapteinis Porkelškins, glābšanas laivā stāvēdams, kratīja pret pīrāgu kuģi dūri. Neko vairāk viņš nevarēja iesākt. Kapteinis Lī lika izšaut uz desu glābšanas laivām no borta lielgabala ar mikstu plūmi.

– Es negribu viņus nogremdēt, – viņš paskaidroja Eklēram, – tikai panākt, lai viņi ātrāk lasās prom.

Lielgabals nobūksķēja, un mikstā plūme izšķīda pret glābšanas laivas bortu, notašķīdama ar mikstumu sardeļu matrožus. Porkelškins no triecienu apvēlās, un desas sāka airēties prom pa putrainiem un dēļu galiem

nosēto jūru. Mazais pelmenis viņas pavadīja ar saviem slavenajiem «Smejošā Holandieša» kaucieniem, tricinādam virs galvas paceltās rokas.

– Man taču vajag atstāt paliekošu iespaidu, – viņš apvainojies teica, kad Eklērs sāka smieties.

– Piedod! Tas vienkārši ļoti izskatījās pēc čebureku tautas dejas, – ar grūtībām apspiezdams smieklus, taisnojās Eklērs.

– Ko mēs tagad iesāksim? – jautāja kapteinis Lī. – Tas jūsu joks ar putrainu briedināšanu, protams, ir kaut kas vienreizīgs, taču kuģis nogrima ar visu naudas lādi!

– Par to jūs varat neuztraukties! – mazais pelmenis pienāca pie kapteiņa un Eklēra. – Jums taču ir vienreizīgais un neatkārtojama Spoks, kas var visu. Vai neatradīsies kāds smagums balastam?

Rīsu pīrāgi sameklēja mazo rezerves enkuru un, sekojot mazā pelmeņa norādījumiem, piesēja to garā virvē.

– Ceru, ka virves garuma pietiks, – mazais pelmenis teica un, cieši satvēris enkuru, pārlēca pār bortu. Visa rīsu pīrāgu komanda sanāca pie borta un skatījās, kā virve locīdamās pazūd ūdenī. Pēc minūtes ūdens virsmā uzpeldēja daži burbuļi. Mazais pelmenis joprojām nerādījās. Kad pagāja vēl divas minūtes, kapteinis Lī manāmi satraucās.

– Es saprotu, ka viņš ir Spoks un tā visādi, taču vai viņš nenoslīks? – viņš norūpējies pajautāja.

– Nē, mazais pe... mazais pīrāgs un ūdens ir divas nešķiramas lietas, – bezrūpīgi atteica Eklērs, kaut gan arī viņš jutās mazliet nemierīgs. Pelmēnis un ūdens – tas jau bija jauki, taču bija pagājušas kādas piecas minūtes, bet no drauga ne vēsts. Pēkšņi jūras virsma blakus kuģim, šļakatām šķīstot, pāršķēlās, un parādījās smaidošs un elsojošs mazais pelmenis.

– Knapi atradu! Tur, lejā, arī pilns ar putrainiem, – viņš aizelsies sauca. – Velciet nu!

Vairāki rīsu pīrāgi pieķērās pie virves, un drīz virs ūdens parādījās virves galā iesietās, ar vara stipām apkaltās desu kuģa naudas lādes izliektais vāks!

– Tev vajadzēja kļūt par pērļu zvejnieku! Būtu bagāts virs, – ar cieņu teica kapteinis Lī, kad matroži uzcēla lādi uz klāja un atvēra. Tā izrādījās gandrīz līdz augšai pilna ar spožiem dubloniem un dukātiem.

– Es jau tāpat esmu bagāts! – laimīgi iesmējās mazais pelmenis.

– Kā tu domā? – Eklērs nopietni paskatījās uz kapteini Lī. – Vai tagad mums nebūtu laiks iegriezties Tortiljas salā?

Kapteinis bija iegremdējis rokas līdz elkoņiem spožajās monētās.

– Uz Tortilju, tu saki? Jā, jā... – viņš teica, domādam tikai par savu negaidīto ieguvumu.

– Kuģis! – atskanēja novērotāja sauciens. – Mums seko kuģis! Liela galera!

– Ko? – salēcās Lī. – Vēl viens kuģis?

– Tas nav tirgotājs! – paskaidroja novērotājs. – Tas ir kāds no mūsējiem. Vai nu pildītie pipari, vai ragainie sēņu pīrāgi. Tā, nu jau redzu labāk – jā, tie patiešām ir sēņu pīrāgi!

– Nez ko tiem no mums vajag? – kapteinis Lī sarauca pieri un aizgāja uz kuģa pakaļgalu, lai paskatītos uz tuvojošos kuģi.

Patiesībā tā nebija galera, bet ziemeļjūras sēņu pīrāgu knorrs. Tā viņi sauca savas garās airu laivas, kuru korpusa dēļi bija vienkārši sasieti ar aļņu dzīslām. Šķita, ka tādām kuģim vajadzētu ātri izjukt, taču asprātīgā konstrukcija ļāva garajai laivai viegli izlocīties pa jūras viļņiem, kur cits tāda paša garuma kuģis ātri pārlūztu uz

pusēm. Ieskatijies uzmanīgāk, kapteinis Lī atviegloti nopūtās – pūķa galva, kas rotāja knorra priekšgalu, bija pagriezta pret kuģa vidu. Tas nozīmēja, ka sēņu pīrāgi ieradās miermīlīgos nolūkos. Tomēr ar viņiem – ragainajiem vikingiem no Stūles – nekad nevarēja būt īsti drošs, jo viņu pildījumā bieži gadījās pa mušmirei, kas tos padarīja neaprēķināmus un ciņā briesmīgus.

Mazais pelmenis pienāca Eklēram blakus. Viņš izskatījās norūpējies.

– Paklau, rādās, būs ziepes, – viņš pačukstēja. – Rīsu pīrāgus mēs kaut kā varējām apmānīt, bet varbūt ziemeļnieki nav tik naivi? Viņi var pamanīt, ka mēs neesam nekādi pīrāgi. Ko darīsim?

– Nezinu. Mēs taču nevaram slēpties, – Eklērs tikpat klusi atbildēja. – Piedevām – tu esi slavenais Pīrāga Spoks. Paskatīsimies, domāju, ka Lī neļaus mums darīt pāri.

Taču viss izrādījās daudz vienkāršāk. Sēņu pīrāgu slaidais kuģis piebrauca pie rīsu pīrāgu kuģa. Ragainie pīrāgi iecirta airus ūdenī, nobremzēdami knorru, un tad pacēla tos gaisā. Abu kuģu borti līgani saskārās. Ziemeļnieku vadonis stāvēja priekšgalā. Viņš bija liela auguma pīrāgs, tērpts spalvainā vestē, un viņa ķiveres ragi bija visgarākie.

– Sveiciens cienījamiem sēņu pīrāgiem no Stūles, – uzsauca kapteinis Lī. – Esat laipni lūgti uz mūsu kuģa!

Sēņu pīrāgu vadonis papurināja pinkaino galvu.

– Nav laika, kaut gan kauss elā¹ labs vienmēr, – viņš teica čērkstošā, bet skaļā balsī. – Mums ir ziņojums. Pēc tam kad Mordāns nogremdēja piecas spūņu kara flotes fregates ar visu flagmani priekšgalā un izpeldināja viņējo admirāli, Spūnija ir tapusi trakoti nikna. Nu tā ir

¹ Els – ziemeļnieku alus.

apvienojusi visu karalisko floti un drīzumā nosūtīs to uz Dienvidjūru, lai pa vienam vien izķertu un nogremdētu visus pīrāgu kuģus.

– Aijē! – iesaucās pārsteigts kapteinis Lī. – Tad taču mums kaut kur jāpazūd! Tas nav labi, tas nemaz nav labi...

– Nujā, ko gan citu var gaidīt no rīsu pilniem zemniekiem, – ragainais sēņu pīrāgs šķībi pasminēja. – Taču

šoreiz lieta ir savādāka. Visi pīrāgi ir nolēmuši apvienoties vienā lielā flotē un reizi par visām reizēm sasist iedomīgos spūņus lupatu dranckās. Arī jūs tiekāt aicināti piedalīties. Nu, vai domājat laisties uz dzimtajiem gliemeņu sēkļiem? Ja tā, laimīgu fārvateri, gan jau mēs visu paveiksim bez jums...

Rīsu pīrāgu kapteinis lepni izslējās.

– Vēl neviens nav mani nosaucis par glēvuli! – Lī iesaucās, un viņa garās, nokarenās ūsas saslējās uz augšu. – Kur un kad?

– Pulcēšanās vieta ir pie Trifelgaras jūras liča. Jo ātrāk, jo labāk.

– Mēs būsīm, – isi atbildēja Lī.

Knorra kapteinis pamāja un pavēlēja karotājiem atstunties no džonkas. Tomēr pēdējā brīdī viņš kaut ko atcerējās un pagriezās pret kapteini Lī.

– Starp citu, kurš no jums ir tas slavenais Spoks? Būtu interesanti iepazīties, – viņš uzsauca. Mirkli svārstījies, mazais pelmenis uztrausās uz borta apmales un ļāva savām sarkanajām biksēm vējā plandīties.

– Es tas esmu, – viņš iesaucās spalgā, no uztraukuma mazliet trīsošā balsī. – «Smejošais Holandietis» – tirgotāju briesmas!

– Tāds pasīks augumā, – piezīmēja pinkainais sēņu pīrāgu vadonis un, galvu piešķiebis, diezgan necienīgi aplūkoja mazo pelmeni no galvas līdz kājām. Kapteinis Lī pārliecās pār bortu un ieskatījās pinkainajam vadonim tieši acīs.

– Viņš tikko nolaida dibenā desu lielo putrainu transportu, – viņš lēni paziņoja. Sēņu pīrāga vadoņa acis pārsteigumā iepletās.

– Sasodīts! Tas tak nevienam nebija izdevies! Visu cieņu, Spoka kungs! – Un viņš paklanījās pelmenim. – Tāpēc mēs nevarējām saprast – visa jūra vienos putraimos! Visu cieņu! Nu es redzu, ka viss par jums stāstītais atbilst patiesībai. Tiksimies pie Trifelgaras!

Sēņu pīrāgi saskanīgi iecirta airus ūdenī, un knorrs strauji attālinājās, atstājot aiz sevis putainu sliedi un spēcīgu sēņu smaržu.

Eklēram, tāpat kā kapteinim Lī, ideja par lielu kauju ar spūņu kara eskadru nemaz nelikās aizraujoša. Viņš

jau grasījās vērt muti un teikt, ka tagad, kad džonkas tilpnes pilnas ar laupījumu un papildus tam kapteiņa kajītē guļ lielā desu kuģa naudas lāde, nebūtu prāta darbs doties bīstamā jūras batālijā ar drošām iespējām tikt nogremdētiem kopā ar visiem dārgumiem. Bet tad viņš iedomājās, ka tur noteikti sabrauks gandrīz visi pīrāgu kuģi. Neapšaubāmi ieradīsies arī kapteinis Mordāns ar savu «Speķa Lodi», un, ja Magoņmaizīte vēl joprojām ir uz Mordāna kuģa, būs iespējams viņu atrast un varbūt pat kaujas karstumā un burzmā atbrīvot.

Toties mazais pelmenis bija sajūsmā. Viņš varēs piedalīties lielajā visu pīrāgu cīņā ar spūņu karalisko floti! Ja viņam izdosies izcelties, viņu, iespējams, atzīs par īstu, pilntiesīgu pīrāgu.

Kapteinis Lī pavēlēja pagriezt kuģi uz rietumiem, pie sevis klusi priecādamies, ka tas patiesībā iznāk pa ceļam uz Tortilju – vienmēr atliks iespēja vajadzības gadījumā klusi aizlaisties.

Tuvojās vakars. Viegla brīze izlieca niedru buras, un džonka, ūdenim ap priekšvadni klusi čalojot, viegli slīdēja uz priekšu. Saule rietēja iesarkana, un Eklēru nomāca nelāgas priekšnojautas.

Trīsdesmit trešā nodaļa

DESU TIESA

agāja vairākas dienas, bet joprojām neviens nenāca pakaļ Radziņam un Cvībakam. Tikai reizi dienā pavērās lūka kameras durvis un nerunīga asinsdesa iestūma pa caurumu divas alvas bļodas ar šķidru miežu putraimu putru. Sākumā Radziņš no tās atteicās – kaut ko tik pretīgu varēja ēst tikai asinsdesas! Taču vēlāk bads piespieda viņu samierināties. Ar laiku viņš atteicās arī no ikdienišķās durvju spārdīšanas un lielāko daļu dienas pavadīja tāpat kā Cvībaks – sēžot uz savas koka lāvas.

Kādu rītu Radziņš ar šausmām pamanīja, ka viņa kameras biedra mati ir kļuvuši zaļgani. Mitrajā un aukstajā telpā Cvībaks bija sācis pelēt. Tas Radziņu satrieca. Kamerā, protams, nebija spoguļa, un viņš nevarēja sevi apskatīt, taču tagad Radziņam likās, ka arī viņam noteikti kāda vieta jau būs iepelējusi. Viņš mēģināja apskatīt savu muguru, taču gandrīz izmežģīja sānus un tomēr nekā neieraudzīja. Tad viņš nolēma nepadoties un sāka vingrot, veltīdams tam apmēram divas stundas katru dienu. Viņš lēkāja, mētāja kājas un vicināja rokas, mudinādams arī Cvībaku pievienoties, tomēr vecais sulainis atteicās.

– Ko nu vairs, – viņš atbildēja vārgā, no aizsmakuma čērksstošā balsī. – Nu jau ir par vēlu. Laikam man būs lemts tepat sairt drupačās...

Radziņam nolaidās rokas, skatoties uz Cvībaka zaļo galvu.

Noskrapstēja durvju atslēga, un Radziņš pagriezās, gaididams parādāmieš ierastās putas bļodas, taču šoreiz durvis čikstēdamas atvērās un pa tām kamerā ienāca četras druknas asinsdesas ar virvēm un melniem maisiem rokās. Visas četras bija līdz vidum kailas, bet sejas tām aizsedza sarkanas maskas ar caurumiem acīm. Melnie, ietaukotie rumpji kameras pustumsā blāvi spīdēja. Radziņam pār muguru pārskrēja šermuļi. Izskatījās, ka beigas klāt! Lai cik būtu apnikusi sēdēšana mitrajā cietumā, šādā veidā to pamest

Radziņam nebija ne mazākās vēlēšanās. Tomēr asinsdesas neielaidās nekādās sarunās. Abi cietumnieki tika saagrābti, un, lai gan Radziņš mēģināja pretoties un spert, viņu rokas sasēja uz muguras un galvās uzmauca melnos maisus.

Pēc tam viņus kaut kur ilgi veda. Vispirms – augšā pa kāpnēm, tad ārā. Radziņš sajuta saules staru siltumu un uz brīdi apstājās, taču tūlīt saņēma smagu grūdienu mugurā un aizstreipuloja uz priekšu.

– Soļo, soļo, bālā klimpa, ilgi vairs nebūs jāstaigā, – ierēcās viens no vedējiem, un atskanēja pārējo asinsdesu čērksstošie smiekli. Kādu gabalu viņus likumu likumiem veda pa pilsētas ielām. Radziņš to noteica pēc

skaņām. Melnais maiss netraucēja sadzirdēt tirgotāju saucienus, slavējot savu preci, kučieru pātagu plīkškus un tvaika šņākoņu desu saunās.

Pēc kāda laika viņus pagrieza pa labi. Vēl pēc apmēram simt soļiem Radziņš un Cvībaks tika apstādināti. Kāds no aizmugures iespēra Radziņam pa kājām, un viņš tika nogrūsts zemē uz ceļiem. Melnos maisus norāva no arestantu galvām. Uz brīdi spožā saules gaisma apžilbināja acis, bet tad Radziņš ieraudzīja, ka viņi atrodas pilsētas laukumā, kas bija pilns ļaužu. Tieši priekšā slējās paaugstinājums ar zilu zelta bārkstīm rotātu baldahīnu. Zem tā masīvā ozolkoka krēslā sēdēja resna salami desa greznās tumši zila samta drēbēs, vairākām zelta caursūtām jostām pārsietu vidu, garu, baltu parūku un zelta kroni galvā. Radziņš saprata, ka tas ir pats Ņamburgas hercogs. Viņam blakus uz zemāka krēsla sēdēja piemīlīga piena desa sārtā, garā kleitā. Arī viņai galvā bija kronis, tikai mazāks.

No kreisās puses uzvēdīja karstums. Tur divas nosvīdušas asinsdesas kurināja uguni zem augstas restotas metāla kastes. Ieraudzījis to, Radziņš nodrebēja. Lidz šim viņš bija tikai dzirdējis nostāstus par šausmīgo tosteri, kurā baltmaizes šķēles tiek sagraudzētas tā, ka nespēj vairs kustēties. Blakus nokarsētajai kastei stāvēja liels koka bluķis. Uz tā gulēja robains āmurs, domāts grauzdiņu sasmalcināšanai rīvmaizē. Turpat atradās divi pīti grozi, kuros sabērt to, kas paliks pāri no nosodītajiem. Pie bluķa, muskuļotās rokas uz krūtīm sakrustojusi, nekustīgi stāvēja īpaši resna asinsdesa. Viņas seju slēpa smaila kapuce ar caurumiem acīm, bet cauri ādai blāvi vīdēja pildījumā iejauktie balta speķa gabali.

Pa labi, tieši uz zemes atradās garš, ar melnu audumu pārklāts galds, aiz kura sēdēja vairākas krunkainas

žāvētas desas garos, melnos talāros un baltās, ne visai tīrās parūkās. Tie bija tiesneši. Viens no viņiem piecēlās, turēdams rokās atritinātu pergamenta rulli, uzlika brilles un sāka lasīt.

– Un pēdējā iztiesājamā lieta šodien...

Ņamburgas hercogs skaļi un gari nožāvājās.

– Šodien mums ir tiesājami divi ārvalstu spiegi, acīmredzot no baltmaizes provinces... – tiesnesis turpināja.

– Mēs neesam nekādi spiegi! – iesaucās Radziņš un nekavējoties saņēma belzienu ar koka iesmu pa galvu. Pie reizes sargi ieblieza ar iesmu arī Cvībakam, tas tupēja uz ceļiem blakus Radziņam un ne uz ko nereaģēja, it kā būtu jau pārcēlies citā pasaulē. Radziņš jutās pagalam nelaimīgs un visu pamests. Nevienam šeit nerūpēja viņa liktenis. Nekad viņš neredzēs savu tēvu! Labāk tad būtu apprecējis siera desu un palicis dzīvot viņas tēva, vikonta Brinzona pilī. Radziņam kļuva sevis patiesi žēl. Acīs sakāpa asaras un aizmigloja skatienu.

– Viņu noziegums ir apstiprināts ar neapstrīdamiem lietiskajiem pierādījumiem, – tiesnesis atsāka, – jo kāda gan cita iemesla dēļ baltmaizes izstrādājumi ierastos mūsu zemē, maskējušies asinsdesu ādās?

– *Corpus delictis*¹, – īgni piebilda viens no melni tērptajiem sēdētājiem, bet divas bālas aknu desas – tiesas izpalīgi – iznesa saplēsto asinsdesu ādu skrandas un, pacēlušas tās augstu gaisā, visiem izrādīja.

– Tieši tā! Kā jau iepriekš tapa atzīmēts, savus delikātos korpusus šie glūnīgie ložņas bija maskējuši asinsdesu ādās, – ieurojās tiesnesis, ar pirkstu bakstīdams uz skrandu pusi. – Un, kas zina, varbūt šie nelieši ir pat nogalinājuši nabaga asinsdesas, lai iegūtu šīs cēlās ādas?

¹ *Corpus delictis* – (lat.) nozieguma sastāvs.

Desu pūlis ap laukumu ieaurojās. Ņamburgas hercogs savā krēslā slinki pamāja ar roku, un tiesnesis kļuva vēl steidzīgāks.

– Viņu vaina ir neapstrīdami pierādīta! Par spiegošanu apsūdzētajiem tiek piespriests: sagriešana šķēlēs, pilnīga sagraudzēšana tosterī, sadrupināšana rīvmaizē un izkaisīšana aiz pilsētas sienas. Vai apsūdzētajiem ir kas sakāms? – Viņš atspieda abas rokas pret galdu un palūrēja uz Radziņu un Cvībaku.

– Mēs neesam... – iesāka Radziņš un atkal dabūja ar koka iesmu pa pakausi.

– Desās! Desās! – auroja pūlis, bet tiesnesis pacēla un kratīja gaisā vienu liku pirkstu.

– Izmantot viņus kā lēto desu pildījuma sastāvdaļu – tas nozīmētu dāvat nepelnīti daudz goda! – viņš teica skaļā balsī. – Tā kā apsūdzētajiem nav ko teikt savai aizstāvībai...

– Ir gan! – iebrēcās Radziņš un nekavējoties saņēma vēl vienu belzienu.

– Es jau iepriekšējo reizi labi sadzirdēju, ka nav! Un, ja nevienam no klātesošajiem nav nekas iebilstams, – tiesnesis turpināja, – pasludinu spriedumu par...

– Ir iebilstams! – atskanēja skaļa balss no pūļa. Radziņš, kas jau bija paspējis atvadīties no dzīves, pārsteigts pagriezta galvu. Desas ne visai draudzīgi izgrūstīdams, priekšā izspraucās... knoblohu tirgoņu vecākais! Viņam sekoja visi viņa karavānas knoblohi, apmēram divdesmit plecīgi vīri, un aiz tiem – Radziņš aiz laimes gandrīz apsmējās – sekoja mazais knēdelis, kas tagad bija ticis pie kārtīgām biksēm un balta linu krekla. Ņamburgas hercogs savā krēslā nervozi sarosījās, un asinsdesu sardze stingrāk satvēra savus koka iesmus, bet knoblohi iznāca laukuma vidū. Iestājās klusums.

– Ir iebilstams! – atkārtoja knoblohu vecākais. – Es apliecinu, un visi mani biedri to apstiprinās, ka šis jauneklis un viņa cienījamais kalps Cvībaks, kam jūsu cietumsargi ir acīm redzami ļaunprātīgi ļāvuši ieslodzījumā sapelēt, abi nāk no godājamas Murseļas pilsētas batonu ģimenes un ceļoja kopā ar mums, lai galā nonāktu Džadidas tirgū. Un tās desu ādas... Jūs visi šeit labi zināt, kas notiek asinsdesu pierobežas joslā. Labāk kādu brīdi pastaigāt desu ādā nekā nēsāt koka iesmu vēderā vai visu atlikušo mūžu pavadīt kā sausiņu ģimenei!

Tiesnesim ļoti nepatika knoblohu iejaukšanās.

– Un kas jūs tādi esat, ka atļaujaties iejaukties ištēno desu tiesas procesā? – viņš iespiedzās. – Sardze!

Tomēr asinsdesu sardze negrasījās iejaukties strīdā, bet knoblohu vecākais pienāca pie tiesnešu galda un iesprauda rokas sānos.

– Es esmu knoblohu tirgotāju cunftes vecākais. Mēs jau gadiem ilgi piegādājam pilsētai ģimenes un citas jūsu pildījumiem nepieciešamas lietas, – viņš teica draudīgā balsī. – Ja jūs domājat, ka mūsu klātbūtne Ņamburgā vairs nav vēlama...

Ņamburgas hercogs paslējās savā krēslā un pacēla roku. Tiesnesis tūlīt atkrita savā vietā un vairs neko neteica.

– Kas šim pārim meklējams Džadidas vergu tirgū? – klusumā, kas pēkšņi iestājās, pajautāja hercogs.

– Tas man nav zināms, – atbildēja knoblohu vecākais.

– Es pateikšu, – Radziņš iesaucās un bailīgi atskatījās uz sargiem, taču šoreiz belziens ar iesmu nesekoja.

– Piecelies un runā! – pavēlēja hercogs. Radziņš ar grūtībām pieslējās stāvus. Kājas bija paspējušas notirpt.

– Mēs ar kalpu Cvībaku ceļojam uz Džadidas tirgu, lai izpirktu pīrāgu nolaupītu meiteni, – viņš teica.

– Cik romantiski! – izdvesa hercogiene.

– Taču baidos, ka tagad, ja pat jūs atļaidīsiet mūs, tas vairs nebūs iespējams, jo mūsu zirgi ar ceļasomām un naudasmakiem palika pie pilsētas sardzes, – Radziņš pabeidza.

– Tev ir viņi jāatlaiž! – iesaucās hercogiene un saķēra vīru aiz rokas. – Tas ir tik skaisti! Tik aizkustinoši! Viņiem noteikti jāpalīdz! Noteikti! Tu taču to izdarīsi, mīļais?

Ņamburgas hercogs mazliet šķībi uzsmaidīja sievai un tad pasauca pie sevis vienu no asinsdesu gvardistiem.

– Paaiciniet šurp pilsētas sardzes priekšnieku! – viņš pavēlēja un tad atkal pievērsās Radziņam, kurš šai brīdī palīdzēja manāmi stīvajam Cvībakam pieslieties kājās. – Ņemot vērā cienijamo knoblohu pārlicinošo aizstāvību, paziņoju, ka visas apsūdzības spiegošanā pret jums tiek atsauktas! Jūs esat brīvi!

– Urā! Urā! Slava taisnīgajam hercogam! – sauca laukumā sapulcējušās desas.

– Cik skaisti! – iesaucās hercoga sieva un sāka aplaudēt. Ņamburgas hercogs atkal mazliet saviebās. Šai mirklī viņa priekšā tecīņus izskrēja pilsētas sardzes priekšnieks.

– Pie jums ir cienijamo ceļotāju zirgi un mantas, – iesāka hercogs un pajautāja Radziņam: – Kas tur īsti bija?

– Tur bija... – iesāka Radziņš, taču Cvībaks viņu pēkšņi pārtrauca.

– Divi zirgi, viens mūlis, četras seglu somas, divas nastas un... četri simti pilnsvara vienotās karalistes dālderu! – uzskaitīja negaidīti spēku atguvušais Cvībaks.

– Tur bija tikai divi simti divdesmit! – sardzes priekšnieks, acis ieplētis, iesaucās.

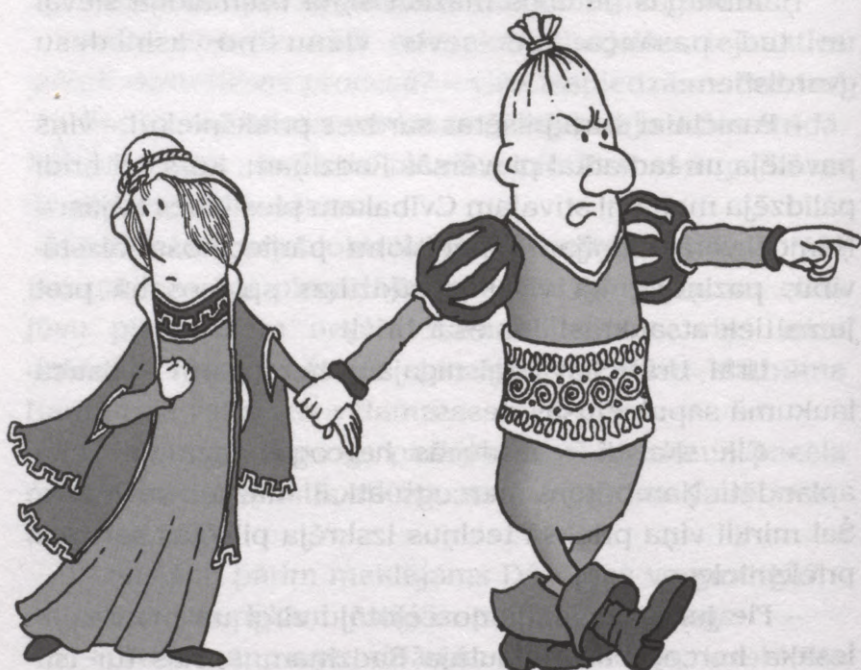
– Četri simti! – Cvībaks nelokāmi palika pie sava.

– Atdodiet šiem cienījamajiem ceļotājiem viņu četrus simtus dālderu! – pavēlēja hercogs.

– Bet... – sardzes priekšnieks vēl gribēja protestēt, taču hercogs viņu nikni pārtrauca.

– Ja nauda būs pazudusi, tavu pildījumu aiz pilsētas mūra uzknābās vārnas!

– Jā, jūsu gaišība, – satriektā asinsdesa vairākkārt paklanījās līdz zemei. – Tūlīt tiks izpildīts, jūsu gaišība!

Pēc mirkļa laukumā tika izvesti abi ceļotāju zirgi un arī mūlis. Visas somas bija vietā. Asinsdesu sardzes priekšnieks savukārt sasauca kopā visus savus padotos un tukšoja to kabatas, lai savāktu nepieciešamo summu.

– Vai mums patiešām bija četri simti dālderu? – Radziņš čukstus pajautāja Cvībakam.

– Nē. Un kas tad ir? – Cvībaks tāpat čukstus atbildēja. – Vai tad man nevajag kompensāciju par manu zaļo galvu?

Asinsdesu sardzes priekšnieks pienāca pie Cvībaka.

– Es varēju savākt tikai trīs simtus astoņdesmit četrus dālderus, – viņš teica klusā, nelaimīgā balsī. – Vairāk mums nav...

Cvībaks paskatījās uz ādas maisiņiem asinsdesas rokās un saprata, ka sardzes priekšnieks nemelo.

– Nu, labi, – viņš negribīgi teica, paņēma naudu un tad vērsās pie hercoga. – Jūsu gaišība, vai tagad mēs varam doties prom?

– Kur vien vēlaties, – vienaldzīgi atbildēja hercogs un jau cēlās kājās, lai beigtu tiesas sēdi.

– Ceru, ka jums izdosies atbrīvot savu līgavu! – iesaucās hercogiene. – Tas ir tik romantiski!

Radziņš un Cvībaks saņēma savus zirkus aiz pavadām un jau grasījās pamest laukumu, bet tad skatītāju pūli sākās grūstīšanās un atskanēja kliegzieni.

– Prasām taisnu tiesu! – atskanēja skaļa balss no pūļa. – Mēs pieprasām hercoga taisno tiesu!

Hercogs neapmierināts pagriezās uz balss pusi. Desu rindas pašķīrās, un brīvajā laukumā izspraucās siera desu vikonts Brinzons. Aiz sevis viņš vilka savu garo meitu Alāliju, un viņiem sekoja vairāki drūmi un plecīgi vikonta brālēni. Alālija izskatījās nelaimīga.

– Es, siera desu vikonts Brinzons, prasu mūsu radnieka Ņamburgas hercoga taisno tiesu! – iznācis hercoga baldahīna priekšā, vēlreiz skaļi atkārtoja vikonts un norādīja uz pārsteigto Radziņu. – Es prasu sodīt šo baltmaizes blēdi, kas ir apkaunojis manu meitu!

– Nu ir cirmeņi miltos, – klusi piezīmēja Cvībaks.

Ņamburgas hercogs stāvēja uz paaugstinājuma, rokas iespiedis sānos, un īsti nezināja, ko atbildēt siera desas pieprasījumam. Pēkšņi viņa sieva sašita plaukstas un iesmējās.

– Tad jau tam jauneklim ir divas līgavas! Cik romantiski!

– Khm, – hercogs vilcinājās. – Kā tad īsti viņš apkaunoja jūsu meitu!

Vikonts piepūtās.

– Šis blēdis ieradās manā pili, kad mana meita tika paglābta no... – Te vikonts mazliet saminstinājās, jo apkārt stāvēja pārāk daudz asinsdesu ar iesmiem rokās un viņam šķita kaut kā nepiedienīgi izklāstīt laupītāju sakaušanas patiesos apstākļus. – No nekaunīgiem laupītājiem! Ar vienu vārdu sakot, pēc tam viņš lūdza manas meitas roku. Un es devu viņiem savu svētību. Pēc nedēļas vajadzēja notikt kāzām, taču nākamajā naktī šis klaidonis ar viltu ievilināja manu meitu savā istabā, bet pats no rīta jau bija aizbēdzis. Manas meitas Alālijas gods ir aptraipīts!

– Es īsti nesaprotu, kas man šajā lietā būtu darāms, – Ņamburgas hercogs rauca pieri. – Ko jūs patiesībā gribat?

– Es gribu, – paziņoja vikonts, – lai viņš apprec manu meitu, kā solījies! Vai arī – lai viņam nekavējoties nocērt galvu!

– Ai, kāzas! – iesaucās hercogiene. – Tas ir tik romantiski!

Asinsdesas, izdzirdējušas par iespējamo galvas nociršanu, atkal sastājās ap Radziņu un Cvībaku un atsāka abus uzmanīt. Arī skatītāji, kas joprojām drūzmējās pilsētas laukumā, padzirdējuši par jauno izklaidi, manāmi atdzīvojās.

– Galvu nost! Galvas nost! – atskanēja dažas priecīgas balsis.

– Sasodīts, par ko ta' man? – Cvībaks ņurdēja.

– Vai cienijamais vikonts Brinzons stāsta taisnību? – hercogs vērsās pie Radziņa.

– Es patiešām izglābu Alālijas jaunkundzi no laupītājiem, taču nekad neesmu lūdzis viņas roku! – atbildēja Radziņš. – Tas viss bija liels pārpratums, ko izskaidrot man vēlāk netika dota iespēja. Tādēļ man nācās aizbraukt.

– Aizbēgt nakts laikā! – ierēcās vikonts.

– Viena vārdi pret otra vārdiem, – domīgi konstatēja hercogs. – Un ko saka pati jaunkundze? Vai viss bija tā, kā jūsu tēvs stāsta?

Nobālējusi Alālija panāca uz priekšu.

– Nē, tas nebija tā... – viņa iesāka, taču vikonts meitu pārtrauca, neļaudams runāt tālāk.

– Manai meitai no pārdzīvotā ir aptumšojies prāts! – viņš paziņoja traģiskā balsī. – Vai citādi viņa būtu uzdevinājusi šiem diviem klaidoņiem asinsdesu ādas, lai tie vieglāk varētu aizlavīties? Viņa vairs pati nezina, ko runā! Manas meitas prāts ir iedragāts! Es pieprasu gandarījumu!

Hercogs uz brīdi aizdomājās. Viņš pabāza roku zem parūkas un kasīja pakausi.

– Starp citu, – viņš pēkšņi iejautājās. – No kurienes jums asinsdesu ādas?

Vikonts piesarka.

– Tās man ir mantojumā no vectētiņa, – viņš paziņoja pēc nelielas pauzes, bet hercogs pavērsās pret melni tērptajiem tiesnešiem, kas joprojām sēdēja aiz sava galda.

– Ko par šādiem gadījumiem saka mūsu tieslietu zinātāji?

Vecākais tiesnesis cienīgi piecēlās kājās.

– Ja abu pušu liecības ir pretrunīgas un nekādi citādi nav iespējams pieņemt pareizu spriedumu, strīdīgajām pusēm jāpaļaujas uz Lielā Konditora tiesu, – viņš ievilka elpu un turpināja. – Strīds tiek atrisināts bruņinieku turnīrā. Uzvarētājs tiek atzīts par nevainīgu, bet zaudētājs – notiesāts.

– Ak! Bruņinieku turnīrs! – iesaucās hercogiene. – Tas ir tik romantiski!

– Turnīrs! Bruņinieku turnīrs! – sauca desu pūlis, iepriecināts par to, ka tomēr kaut kādas izpriecas bija gaidāmas. Arī hercogs atplauka.

– Tas ir labs likums! – viņš iesaucās. – Tā arī tiek nolemts – strīdniekiem jācīnās bruņinieku turnīrā! Vai tur ir vēl kādi īpaši noteikumi?

– Man, vikontam Brinzonam, jācīnās ar šo te!... Šo te baltmaizes kukuli? – ierēcās saniknotais vikonts. – Man ne prātā nenāk!... Mans tituls! Mana cieņa!...

– Turnīrs! Turnīrs! – auroja desas.

– Ja kāda no strīdā iesaistītajām pusēm atsakās piedalīties turnīrā, – atsāka tiesnesis, un visi atkal aplusa, – tā tiesas prasībā tiek atzīta par zaudētāju! Tāpat nav atļauts lietot aizstājējus, citiem vārdiem sakot, likt kādam stiprākam cīnīties savā vietā pēc vienošanās vai par samaksu. Ieročus un cīņas veidu izvēlas tas, kuram tiek izvirzīti apvainojumi. Ja kādam no cīnītājiem nav savu zirgu, ieroču un bruņu, viss nepieciešamais uz turnīra laiku tiek piešķirts par Ņamburgas pilsētas līdzekļiem. Uzvarētājam ir tiesības pieprasīt saprātīgu – tieši cik saprātīgu, to noteiks tiesneši – atlīdzību no zaudētāja! Tas ir viss!

Laukumā iestājās klusums.

– Nāksies jums to siera bomi iekaustīt, – pusbalsī konstatēja Cvībaks.

– Un kas būs, ja es atteikšos? – nedroši iejautājās vikonts Brinzons. Viņa kareivīgais gars bija kaut kur pazudis.

– Tad baltmaizes jauneklis... – sāka tiesnesis, bet Radziņš viņu pārtrauca.

– Radziņš, ar jūsu atļauju. Es esmu Radziņš, – viņš teica.

– Tad jauneklis Radziņš varēs pieprasīt no jums, vikonta kungs, gandarījumu, kādu vēlēsies. Protams, saprāta robežās, – pabeidza tiesnesis.

– Jūsu saprāta? – īgni pajautāja vikonts.

– Nu, protams, mūsu saprāta, – tiesnesis apstiprināja.

– Turnīrs! Turnīrs! – auroja desu pūlis.

– Kāds būs jūsu lēmums? – pajautāja hercogs.

– Es piekřītu, – atbildēja Radziņš.

– Es piekřītu, – pēc neilgas svārstīšanās negribīgi izgrūda vikonts Brinzons.

– Turnīrs notiks rīt dienvidū! – skaļi paziņoja hercogs. Hercogiene pieglauda vaigu pie viņa pleca.

– Urā! Turnīrs! Urā! – auroja sajūsminātās desas.

– Kāda būs tava ieroču izvēle, jaunekli? – jautāja tiesnesis.

Radziņam nebija ne mazākās sajēgas par bruņinieku turnīriem, ja nu vienīgi kaut kas grāmatās lasīts, kad viņš vēl bija puīselis.

– Kas man jāizvēlas? – viņš čukstus jautāja Cvībakam, cerēdams, ka tas zinās padomu. Cvībaks mazliet apdomājās un pēc tam, par lielu izbrīnu Radziņam, droši paziņoja.

– Es domāju, mans kungs izvēlēsies parastos dižciltīga bruņinieka turnīra piederumus. Vispirms – zirgos, pilnās bruņās ar truliem piķiem. Ja ar to nebūs pietiekami, tad zobeni – līdz pirmajām asinīm, – viņš teica.

Tiesnesis visu rūpīgi pierakstīja, lai pēc tam brīdinātu vikontu: kādi ieroči un bruņojums tam jāsaņem. Pēc tam desu gvardi pavadīja Radziņu un Cvībaku līdz hercoga arsenālam¹ pielaižot bruņas un izvēlēties pārējās turnīram nepieciešamās lietas.

– Vai tad vikonts nenāks kopā ar mums? – Radziņš pajautāja.

– Nē, – atbildēja desu priekšnieks, – jums priekšroka. Viņš tiks aicināts vēlāk.

Kad Radziņš nonāca arsenālā, viņu atkal pārņēma sajūta, ka tas, kas ar viņu notiek, ir it kā stāsts par kādu citu personu. Viss likās nereāls: gan kalēji, kas arsenālam piebūvētajā kalvē tvaiku mākoņos, āmuru dārdonā un dzirksteļu spietos palīdzēja Cvībaka izvēlētajam bruņutērpam vajadzīgās vietās pagarināt vai saīsināt stiprinājuma siksnas, gan garie statīvi, kuros saslieti stāvēja dažādi izkrāsoti garie, vieglie turnīra piķi, gan vairogu kaudzes un zobenu saišķi, gan uz īpašām tapām sakarinātās daudzveidīgās bruņucepures. Radziņš stāvēja visa tā vidū un ļāva, lai viņam citu pēc citas pieļauko dažādas bruņutērpa detaļas.

– Zirgu mēs izmantosim savu, – teica Cvībaks, savilkdams Radziņa uzpleču siksnas. – Tas vismaz tevi pazīst un nav nemaz tik vecs.

¹ Arsenāls – ieroču noliktava.

Trīsdesmit ceturtā nodaļa

NAKTS VIESIS

Nakti Radziņš un Cvībaks pavadīja netālu no turnīru arēnas, nelielas viesnīcas otrā stāva istabā. Asinsdesu gvardi viņus nepameta, bet iekārtojās viesnīcas pagalmā un pie ieejas durvīm, lai rītdienas turnīra dalībniekiem neienāktu prātā pirms cīņas aizlavīties. Radziņš domāja, ka nespēs ne aizvērt acis, taču, tikko nolīcis galvu uz spilvena, uzreiz aizmīga. Pēc miklajā cietuma kamerā uz koka lāvas pavadītajām naktīm vienkāršā viesnīcas gulta viņa nomocītajam ķermenim likās kā debesu dāvana. Cvībaks turpretī vēl negāja gulēt. Viņš ilgu laiku pavadīja, sveces gaismā ar Radziņa zobenu kasīdams nost no savas zaļās galvas pelējumu. To darīdams, viņš nikni lūrēja spogulī un klusi pie sevis lamājās. Kad galva beidzot kļuva puslīdz tīra, Cvībaks ķērās pie Radziņa bruņu spodrināšanas. Tomēr arī viņš pēc visa notikušā bija ļoti noguris. Noskrāpētā galva sāka klanīties, un vecais Radziņa kalpotājs, klusi krākdams, aizmīga.

Kad svece izdega un vairs tikai mēness gaismas strēle logā mazliet apgaismoja istabu, klusi notinkšķēja spraišļotā loga rūts. Kāds tajā iemeta akmentiņu. Kad pret stiklu atsitās otrs akmentiņš, Radziņš pamodās un pielēca gultā sēdus. Logā atkal trāpīja akmentiņš. Jauneklis klusi piecēlās, piegāja pie loga un palūkojās ārā.

Uz kāpnītēm pie viesnīcas durvīm saldi gulēja divi asinsdesu gvardisti, bet pagalma vidū vīdēja kāds bālgans stāvs. Kamēr Radziņš skatījās, bālais tēls noliecās,

pacēla no zemes vēl vienu akmentiņu un ielidināja logā. Šoreiz akmens bija lielāks un stikls ar spalgu krakšķi ieplisa. Radziņš salēcās, sagrozījās arī aizmigušais Cvi-baks. Pēkšņi jauneklis pazina bālgano stāvu – tā bija Alālija, siera desu vikonta Brinzona meita!

Radziņš izlavījās no istabas un pēc brīža jau atradās pagalmā. Pa ceļam viņam bija uzmanīgi jāpārskatīja abiem aizmigušajiem sargiem. Alālija panāca pretī. Mēness apspīdēja viņas skumjo seju, un Radziņš pie sevis nodomāja, ka Alālija patiesībā ir ļoti glīta meitene.

– Es ļoti cerēju, ka metu pareizā logā, – viņa klusi teica.

– Jā, stikls saplīsa, – Radziņš pasmaidīja.

– Atvaino! – meitene samulsa. – Rit tev jācinās ar manu tēti...

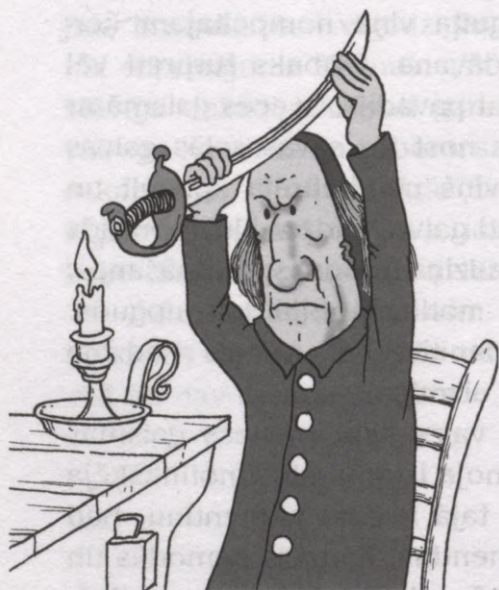
– Jā, tā nu ir sanācis, – Radziņš noplātīja rokas. – Tu taču saproti, ka man nebija nekādas izvēles.

– Lūdzu, apsoli man, ka tu viņu pasaudzēsi, – Alālija satvēra Radziņu aiz rokas. – Nenodari viņam pāri!

– Bet viņš taču man uzbruks! – apmulsa Radziņš.

– Mans tētis nav nekāds lielais karotājs, – Alālija lūdzoši salika rokas. – Atceries, kā es tev palīdzēju aizbēgt! Lūdzu, apsoli man, ka tu viņu nesavainosi!

– Kādēļ jūs dzināties man pakal? – Radziņš pajautāja. – Kādēļ tu viņam sekoji?

– Es neko nevarēju padarīt. Kad no rīta atklājās, ka jūs esat aizbēguši, viņš kļuva no dusmām gandrīz traks, – Alālija paraustīja plecus. – Neviena līdz šim nebija pretojies tēta gribai. Viņš mani piespieda braukt līdzī, kaut gan es negribēju tev nekā ļauna – tu taču mani izglābi no asinsdesām. Vai tu apsolīsi?

– Es nezinu, – Radziņš minstinājās. Alālija sāka klusi šņukstēt.

– Nu, labi! Jā, es apsolu viņu pasaudzēt, – Radziņš izgrūda, nevarēdams paciest meitenes asaras. – Es darīšu, ko varēšu. Vēl nezinu, ko īsti, taču kaut ko izdomāšu!

– Paldies tev, – Alālija pēkšņi pieliecās, noskūpstīja Radziņu uz vaiga un pazuda tumsā. «Kaut kas traks!» Radziņš pie sevis padomāja. «Taisnību sakot, viņa ir jauka meitene.»

Atgriezies istabā, viņš atgūlās gultā un vēl ilgi grozījās tajā, nevarēdams aizmigt. Tikai tad, kad, rītam austot, debesis jau sāka sārtoties, miegs viņu uzveica.

Trīsdesmit piektā nodaļa BRUŅINIEKU TURNĪRS

rīta istabas durvis ar troksni atsprāga vaļā, atsizdamās pret sienu. Ienāca divas asinsdesas. Viena rokās turēja lielu apsūbējušu misiņa tauri. Asinsdesa pielika to pie mutes un izpūta kaut ko līdzīgu rīta jundai. Skaņa bija skaļa un pretīgi pļerkstoša. Radziņš pamodies izvēlās no gultas, bet Cvībaks pielēca kājās un paķēra zobenu.

– Laiks doties uz turnīru! – paziņoja asinsdesa un izgāja no istabas.

Ņamburgas bruņinieku turnīru laukums atradās aiz pilsētas vārtiem zaļojošā pļavā blakus galvenajam ceļam. Pašā ciņas arēnā, kas bija iežogota ar zemu dēļu barjeru, zāle vairs neauga. Pastāvīgajos turnīros zeme bija zirgu pakaviem noblietēta cieta kā akmens un tagad, jaunu turnīru gaidot, nokaisīta ar svaigām zāģu skaidām. Ap zemo žogu, kas norobežoja kaujas lauku, atradās vietas parastajiem skatītājiem. Dīzciltīgiem viesiem arēnas otrā pusē bija uzbūvēta augstāka tribīne, kuras vidū sedza liels, zila zīda baldahīns – tur bija izvietoti paša hercoga, viņa tuvinieku un viesu sēdekļi. Jātnieku turnīra arēnu visā tās garumā sadalīja masīva baļķu barjera kārtīgas šķiņķa desas krūšu augstumā. Bruņinieki devās ciņā, vadot zirgu pa labo pusi, atstājot barjeru pa kreisi no sevis. Tā viņi bija nodrošināti pret zirgu saskriešanos un varēja vieglāk aizsargāties ar vairogu, taču, lai izsviestu pretinieku no segliem, garo pīķi nācās vadīt slīpi pāri barjerai. Tas bija arī viens no iemesliem, kādēļ turnīros tika lietoti tik gari

pīķi. Parastā kaujā tie būtu visai neērti. Piķu garumu rūpīgi uzraudzīja heroldi, jo garāks ierocis dotu bruņiniekam nepelnītas priekšrocības.

Katrā cīņas laukuma galā slējās augsti, svaigu dilļu virtenēm apvīti un maziem karodziņiem izrotāti vārti – pa tiem pirms cīņas arēnā tika ievesti jātnieki. No šejienes viņiem bija jāsāk uzbrukums pretiniekam. Tepat turnīra laikā izvietojās arī cīņā iesaistītā bruņinieka palīgi, ieroču nesēji un pāži ar rezerves piķiem, lai ātri varētu nomainīt salauztos, jo garie koki bija trausli un lūza gandrīz pie katra veiksmīga trāpījuma. Aiz arēnas stāvēja vairākas krāsainas teltis – apaļas ar smailiem jumtiem. Tās bija paredzētas pašiem turnīra dalībniekiem. Pie katras telts garā kārtī plīvoja karogs ar dalībnieka krāsām. Radziņam Cvībaks bija izvēlējis dzeltenu krāsu. Turpat blakus teltīm kūpēja dūmi no nelielas, vaļējas smēdes, kurā divas muskuļainas sardeles ādas priekšautos pie iekurtas ēzes bija gatavas vajadzības gadījumā nekavējoties salabot cīņās sadauzītās bruņas vai to pārrautos stiprinājumus.

Kad asinsdesu gvardisti pieveda pie arēnas Radziņu un Cvībaku, ap dēļu barjeru jau drūzmējās skatītāji. Hercoga un viņa sievas krēsli vēl bija tukši, kaut gan sēdvietās ap to jau sāka izvietoties dažas bagātāku desu ģimenes. Skanēja sieviešu smiekli. Pirms galvenās – Radziņa un vikonta Brinzona – divkaujas bija paredzētas vairākas citas cīņas ievadam.

Radziņš un Cvībaks iegāja savā teltī. Tai blakus, pie slitas piesieti, stāvēja viņu zirgi un arī nastu nesējs mūlis, kas joprojām izskatījās nelaimīgs. Radziņa zirgu greznoja glīta, dzeltena seglu sega. Asinsdesas palika ārpusē apsargāt telts ieeju, bet Radziņš ar Cvībaku palīdzību sāka gatavoties gaidāmajai cīņai.

– Sasodīts, mēs aizmirsām bruņas zirgam! – Cvībaks iesita sev pa pieri. – Tev būs jāuzmanās, lai viņu nesavaino. Cita mums nav. Manējais tādām izdarībām ir par vecu.

Bruņu uzvilšana izrādījās sarežģīts un ilgs pasākums. Cvībaks sāka ar kāju sargiem, katru atsevišķo plāksni rūpīgi piesaitēdams. Tām sekoja krūšu un muguras bruņas. Radziņš juta, ka kļūst arvien smagāks.

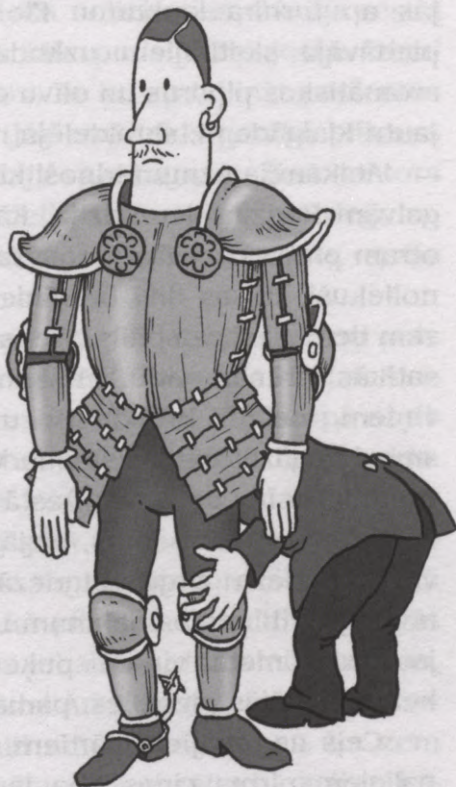
Kamēr Cvībaks cīnījās ar nepaklausīgajām bruņu plāksnēm un to stiprinājumu siksnām, no arēnas puses atskanēja fanfaras un sajūsminātā pūļa kliegzieni. Pēc brīža Radziņš izdzirdēja skaļu blīkšķi. Skaņa bija tāda, it kā putukrējuma pūslim būtu uzkritusi milzu tējkanna. Pūlis uz mirkli apklusa un tad ieaurojās vēl skaļāk. Acīmredzot pirmais zaudētājs tika notriekts no zirga. Radziņš juta, ka viņam pār muguru noskrien šermuļi. Viņam nekad mūžā nebija nācies piedalīties bruņinieku turnīrā. Pirms ierašanās Ņamburgā viņam pat nebija ne jausmas, ka šādi turnīri vispār vēl notiek. Tiesa, bērnībā viņš tika lasījis bruņinieku romānus un pētījis to ilustrācijas, sapņodams kādreiz veikt tādus pašus varoņdarbus, kādi bija aprakstīti šajās grāmatās, spožās bruņās cīnīties ar milžiem un pūķiem... Tagad tas vairs nelikās tik aizraujoši. Radziņš atcerējās, ka, sēžot auļojoša zirga mugurā, ar garo, trulo pīķi jācenšas trāpīt pretiniekam tieši krūtīs un tādā veidā izsist to no segliem. Var arī tēmēt ķiverē, taču tas bija bīstams paņēmiens, jo tā varēja netišām noraut pretiniekam galvu. Taču, kā rīkoties, lai nenodarītu pāri vikontam, kā viņš bija apsolijis Alālījai, bet tomēr uzvarētu – par to Radziņam nebija ne jausmas. Viens bija skaidrs: galvu vikontam Brinzonam raut nost nedrīkst! Radziņš smagi nopūtās un nolēma, ka vispirms paskatīsies, kas notiks, un tad izlems, ko īsti darīt. Kaut gan varbūt tad jau būs par vēlu?

Cvībaks beidza stiprināt masīvos plecu aizsargus, kad no arēnas puses atkal atskanēja skaļš blikšķis, ko pavadīja lūstošu piķu troksnis. Vēl kāds tikko izlidoja no segliem. «Varbūt viņš jau ir beigts?» Radziņš ar šausmām iedomājās un jūta, ka mugura pārklājas aukstiem sviedriem. Jauneklis pēkšņi iztēlē ļoti skaidri ieraudzīja, kā resnais bomis izduras viņam cauri, ķermeņa augšgals notrūkst un viņa zirgs aizauļo tālāk, nesdams seglos tikai rumpja apakšdaļu, kurai muļķīgi tirinājās kājas... «Es to negribu! Es atteikšos!» Radziņam gribējās skaļi kliegt, taču balss neklausīja.

Cvībaks tikko paspēja pieskrūvēt kāju bruņām piešus, kad pavērās telts ieeja un ienāca herolds – tukla šķiņņa desa – garos, Ņamburgas hercoga ģerboņiem rotātos svārkos, ar kuplu spalvu rotātu bereti galvā un garu, zeltitu zizli rokās.

– Ir laiks! – herolds paziņoja un piesita zizli pie zemes. – Drīz būs jūsu izgājiens.

Cvībaks pievilka pēdējās stiprinājumu siksnas, piesprādzēja Radziņam pie sāniem zobenu ādas makstī, un jauneklis bija gatavs. Smagi sperdams soļus un grabēdams, viņš izsoļoja no telts. Cvībaks sekoja, nesdams mazo jātnieku vairogu un ķiveri, ko rotāja kupls dzeltenu spalvu pušķis.

Asinsdesas palīdzēja Radziņam uzrāpties seglos, jo smagajās bruņās viņš pats to nekādi nebūtu paveicis. Negaidītā smaguma pārsteigts, zirgs viegli pietupās. Asinsdesas saņēma zirgu aiz pavadas, un visi sāka soļot uz arēnu. Herolds, cienīgi vēzēdams savu zelta zizli, gāja pa priekšu. Tam sekoja asinsdesas, vezdamas Radziņa zirgu. Gājienu noslēdza Cvībaks.

Laukums ap sacensību arēnu tagad bija pārpildīts. Visdažādākās desas, saģērkušās košās drēbēs, drūzmējās ap turnīra laukumu. Pie nelielām letēm tirgotāji piedāvāja skatītājiem uzkodas – mērcētas ķimenes, aromātiskos piparus un olīvu eļļu. Starp pieaugušajiem, jautri klaigādami, skraidelēja mazie Bavārijas cisiņi.

Atskanēja uzmundrinoši kliegzieni, un pāri skatītāju galvām Radziņš ieraudzīja, kā mežonīgā ātrumā viens otram preti, šaušalīgi garos, raibi izkrāsotos koka piķus noliekuši, nesas divi bruņinieki spožās bruņās. Zirgus zem tiem aizsedza pūlis. Viens mirklis, un bruņinieki jau satikās arēnas vidū. Atskanēja brākšķis, viens no viņiem, nelabi brēkdams, uzlidoja augstu gaisā un smagi nogāzās arēnas smiltīs. Otrs, nolauztā piķa resgali pret debesīm uzvarošā žestā tricinādams un kaut ko nesaprotamu aurodams, aizjāja līdz arēnas galam. Tur viņš apgriezās zirgu, atgriezās arēnas vidū iepretim hercoga tribīnes baldahīnam un zemu paklanījās. Desu jaunavas meta viņam puķes, bet pats Namburgas hercogs, kājās piecēlies, pamāja ar roku.

Ceļš uz labajiem vārtiem, kur Radziņam ar saviem palīgiem pirms cīņas bija jānostājas, veda pa šauru, norobežotu eju gar lētajām stāvvietām. Kad viņš parādījās to tuvumā, atskanēja priecīgi saucieni, svilpieni un aplausi. Aiz virvju aizžogojuma Radziņš ieraudzīja visus knoblohus ar smaidīgu ģildes vecāko priekšā. Arī mazais knēdelis bija te. Viņš, augstu lēkā-

dams, auroja un vicināja rokas, lai Radziņš viņu pamanītu. Ieraugot savus ceļojuma biedrus un draugus, Radziņam kļuva mazliet vieglāk ap sirdi. Pat ja viņam neveiksies, kāds tomēr jutīs līdzī. Siera desas – visus vikonta Brinzona brālēnus un garo Alāliju – nekur nevarēja manīt, bet tad Radziņš iedomājās, ka tie noteikti pulcējas pie vārtiem otrā arēnas galā, lai atbalstītu savu radnieku.

Arēnā asinsdesu gvardi novāca salauzto piķu šķēpelles. Pie nokritušā bruņinieka noliekusies stāvēja resna doktora desa ar ožamās sāls pudeli. Pie jostas viņai karājās masīvs koka āmurs, ar ko apdullināt pacientus gadījumos, ja tiem būtu jāaizšuj kāds garāks plisums ādā. Tomēr šoreiz tas nebija vajadzīgs, jo, kad doktora desa piegrūda atvērto pudeli pakritušajam pie deguna, bruņinieks atjēdzās un, divu asinsdesu balstīts, spēja pats aizklumburot no arēnas.

Herolds izveda Radziņu arēnas labajā galā un pats aizsoļoja uz hercoga tribīnes pusi. Pavadījis viņu ar skatienu, Radziņš pēkšņi pamanīja Alāliju. Viņa kopā ar diviem saviem resnajiem brālēniem sēdēja zem baldahīna Ņamburgas hercoga ložā. Tieši patlaban hercogs paliecās uz viņas pusi un kaut ko pie auss stāstīja. Radziņš paskatījās uz arēnas otru galu. Tur milzīgā, baltā cukurbiešu zirgā, augsts kā pilsētas vārtu tornis slējās vikonts Brinzons. Viscaur iekalts sudrabainās bruņās, viņš izskatījās biedējoši liels! Arī viņa zirga galvu un krūtis sedza tādas pašas balti mirdzošas bruņas, un zem segliem plandījās sārta seglu sega ar zelta bārkstīm. Radziņam pēkšņi ļoti sagribējās atrasties kaut kur tālu, tālu prom no šīs putekļainās arēnas. Taču bija par vēlu. Herolds panācās uz priekšu, piesita zizli pie zemes.

– Nākamā cīņa: vikonts Brinzons no siera desu zemes pret bruņinieku Radziņu no Murseļas! Šī būs

Lielā Konditora Taisnības tiesas cīņa! Vikonts Brinzons cīnās, lai aizstāvētu savas meitas Alālijas godu, bet bruņinieks Radziņš – lai pierādītu, ka vikonta meitas godam nav ne vainas! Cīņa ar garajiem pīķiem, līdz kāds bruņinieks skar zemi! Salauzti pīķi, lai cik arī to būtu, tiks nomainīti! Ja tiks salauzti trīs pīķi no katras puses, bet neviens no pretiniekiem nebūs nokritis no zirga, cīņa tiks turpināta ar taisnajiem zobeniem, stāvot kājās uz nomīdītas zemes, līdz pirmajām izlietajām asinīm! Pretiniekiem gatavoties!

Desu pūlis atsaucās ar aplausiem un priecīgiem kliegzieniem. Ņamburgas publikai vienmēr patika Lielā Konditora Taisnības tiesas cīņas, jo tās lielāko tiesu bija saistītas ar romantiskiem sarežģījumiem.

Radziņš redzēja, ka ieroču nesējs pasniedz vikontam lielu, sārtām spalvām rotātu ķiveri. Uzlicis to galvā, vikonts izskatījās vēl lielāks un briesmīgāks. Kāds piegrūda Radziņam pie elkoņa. Viņš paskatījās lejā un ieraudzīja, ka arī viņam Cvībaks ir pastiepis spožo pulēta tērauda ķiveri. Radziņš paņēma to, uzmauca galvā un aizsprādzēja zoda siksnu. Ķivere bija smaga un nelāgi spieda galvas virsu. Iekšā tai bija iestrādātas speciālas siksnas, lai metāls negulētu tieši uz pakauša, taču tas diez ko nelīdzēja. Bija pat vēl ļaunāk – triecienus mīkstinošo siksnu dēļ ķivere uz galvas viegli šūpojās kā zvans. Kreiso roku Radziņš iemaucā trīsstūrainā jātnieku vairoga siksnu cilpās, bet tad asinsdesa pienesa viņam turnīra pīķi. Tas izrādījās daudz garāks, nekā Radziņam bija licies no attāluma. Ierocim bija speciāli izveidots truls gals, jo šajā turnīrā pretinieku vajadzēja tikai izsviest no segliem, nevis caurdurt. «Tas jau derētu par mastu nelielam kuģim,» pie sevis pukojās Radziņš, cenzdamies noturēt pīķi stāvus. «Drīzāk balķis, nevis ierocis. Kā viņi tiek ar to galā?»

– Nolaid sejsegu! – teica Cvībaks.

– Ko? – Radziņš nesaprata.

– To bleķi, kas tev pie ķiveres, vajag nolaist uz leju!

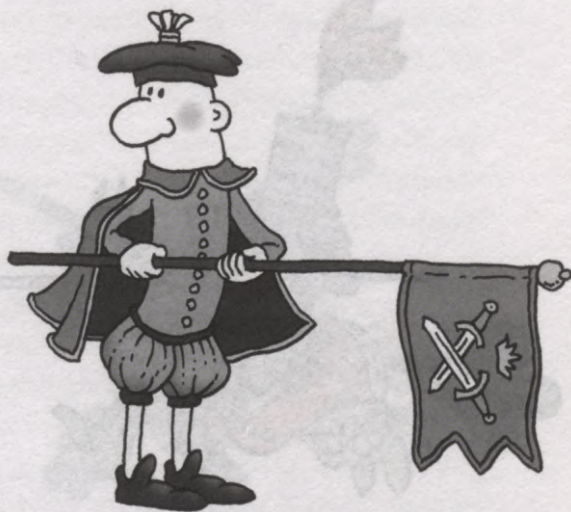
Radziņš ar roku, kurā turēja vairogu, sataustīja virs ķiveres pacelto sejsegu un pastūma to uz leju. «Žēlīgs tētīt, es taču neko neredzu!» viņš ar šausmām konstatēja. Šaurās skata šķirbas, kas bija iegrieztas sejsega augšdaļā, patiešām ļāva pārskatīt tikai pavisam nelielu daļu arēnas. Visas skaņas divaini atbalsojās ķiveres iekšpusē, taču visskaļāk Radziņš dzirdēja pats savu straujo elpu. Viņam sāka likties, ka noslēgtajā metāla bundulī trūkst gaisa.

Arēnas vidū iznāca strupa sardele tumši sarkanā apmetnī. Tas bija herolda palīgs ar karogu īsā kātā, ko viņš turēja līmeniski izstieptu virs pakaviem pamatīgi izdangātās zemes.

– Kad viņš to karogu pacels, – teica asinsdesa, – tā būs zīme, ka cīņa sākas. Tad jums jāgāžas tam tur siera strempulim virsū! Un viņš savukārt gāzīsies virsū jums!

– Ak, Lielais Konditor! – nopūtās Radziņš.

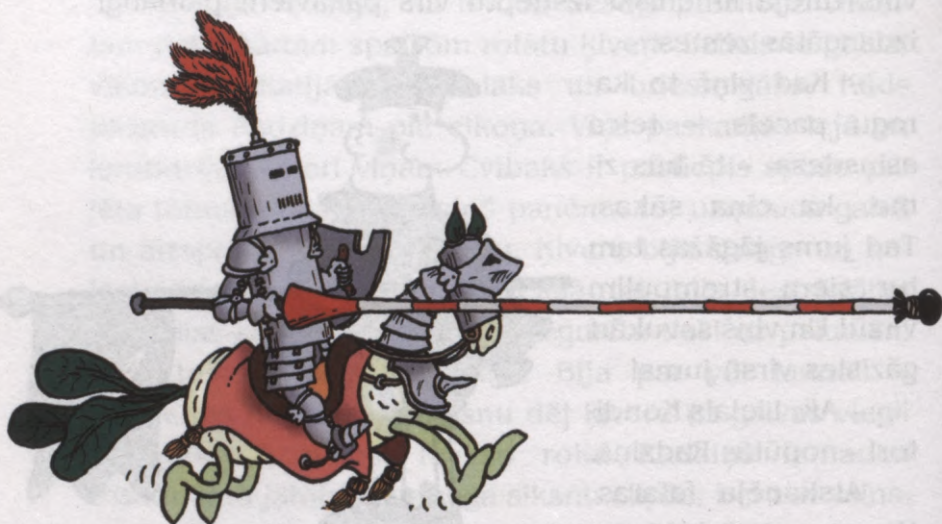
Atskanēja fafaras. Hercogs savā ložā pamāja ar baltu kabatlakatiņu. Arēnas vidū stāvošais herolda palīgs strauji pacēla karogu stāvus gaisā un atkāpās malā. Radziņš brīdi vilcinājās, bet tad caur sejsega spraugām pamanīja, ka arēnas otrā galā vikonts nolaiž piķi līmeniski un viņa zirgs sāk soļot. Desu pūlis ritmiski ieaurojās, uzmundrinot turnīra dalībniekus.

Radziņš juta, ka viņa kāpšļos ieākētās kājas trīc, taču saņēmās un iecirta piešus zirgam sānos, domā-dams palaist to soļos, taču viņš agrāk nebija lietojis asos bruņinieku piešus un zirgs pavisam negaidīti uzreiz pārgāja rikšos. Radziņš tam nebūt nebija gatavs. Viņš atcerējās, ka apsolīja Alālijai saudzēt viņas tēvu vikontu, taču viņam nebija ne mazākās jausmas, kā tas būtu darāms. Viņš vispār par to nespēja domāt, jo patlaban vajadzēja, smagajām bruņām grabot, noturēties seglos.

– Nolaid pīķi! Nolaid pīķi! – cauri ķiverē dunošo skaņu korim Radziņš sadzirdēja izmisīgo Cvībaka blāvienu.

– Nolaid pīķi! – visi knoblohi pievienojās Cvībakam. «Žēlīgs tētīt!» Radziņš padomāja, «Es knapi varu šito

bomi noturēt stāvus. Nolaist – tas jau būtu nieks, bet kā lai tad to notur līmeniski?» Tas tomēr izrādījās vienkāršāk, nekā viņš baidījās. Lai gan pīķa gals, zirgam lēkšojot, šūpojās uz visām pusēm, noturēt to līmeniski izrādījās pagrūti, bet iespējami, jo masīvais resgalis radīja daļēju līdzsvaru. Sejsega spraugās rēgojās

vikonts. Viņš strauji tuvojās. Radziņš pamanīja, ka arī pretiniekam neklājas viegli. Vikonta masīvais kūpinātās siera desas rumpis seglos smagi svārstījās, un viņa piķa gals lēkāja augšā lejā. Cenšoties noturēties zirga mugurā, Radziņš stingri saspieda kājas, bet zirgs viņu pārprata un metās aulekšos. Šķiet, vikontam gadījās kaut kas līdzīgs, jo arī viņa zirgs sāka lēkšot. Tagad viss noritēja zibens ātrumā. Pašā pēdējā brīdī Radziņš vēl paspēja izlemt, ka tēmēs savu piķi, cik nu to vispār bija iespējams notēmēt, garām vikontam un tad jau redzēs, kas būs. Vikonts savukārt rīkojās gluži otrādi – viņš par katru cenu mēģināja trāpīt pretiniekam tieši krūšu bruņās, taču viņa lielais zirgs lēksoja tik mežonīgi, ka vikonts nespēja novaldīt garo kārti, un piķa gals tikai

viegli noglaudīja Radziņa ķiveres pušķi. Jātnieki paauļoja viens otram garām un ar grūtībām apstādināja zirgu arēnas otrā galā. Desu pūlis vilies nopūtās.

Asinsdesu gvardi saķēra abus zirgus aiz pavadām un atgriezās sākuma pozīcijās, bet herolda palīgs īpašā šim nolūkam iekārtotā caurumainā dēlī iesprauda divus

baltus karodziņus – katram bruņiniekam vienu, kas nozīmēja pirmās sadursmes neizšķirtu iznākumu. Pīķi nebija jāmaina, jo neviens netika salauzts, un abi jāt-nieki atkal nostājās izejas pozīcijās.

– Kāpēc tu viņam netrāpīji? Viņš taču ir tik resns! Vajadzēja bakstīt tieši vēderā! – pievilkdams seglu siksnu, pukojās Cvībaks, bet Radziņš neko neatbildēja. Viņš ar šausmām domāja, ka atkal būs jāstājas vikontam pretī. Jau atskanēja fanfaras un herolda palīgs ar karogu izgāja arēnā, bet Radziņam vēl nebija ne jausmas, ko darīt tālāk.

Pēdējā brīdī, kad karogs jau cēlās gaisā, Radziņš izlēma mēģināt vikontu pārsteigt un spēcīgi iecirta kāpšļus zirgam sānos. Tas salēcās un acumirkli metās auļos. Vikonts bija mazliet aizkavējies un tagad steidzīgi mudināja zirgu doties uz priekšu, taču spēja zirgu palaist tikai rikšos, kad Radziņš jau bija klāt un, mežonīgi iekliegdamies, savicināja pīķi.

Atkal viss iznāca citādi, nekā Radziņš cerēja. Vikonta zirgs nesabijās no Radziņa pēkšņā blāviens, turklāt vikonta pīķa trulais gals trāpīja Radziņa vairoga pašā vidū, spēji sagriežot Radziņu pa kreisi. Arī viņa labā roka ar pīķi sagriezās līdzī, un garais bomis noplaukšķēja garām jājošajam vikontam tieši pa dibenu!

– O, atvainojiet!... – Radziņam neviļus izspruka, kad publika sajūsmā ieaurōjās.

Vikonta pīķis triecienā bija salūzis, bet Radziņa vairogs – vidū ielocījies. Herolda palīgs iesprauda caurumainajā dēlī vēl divus baltus karodziņus – vēl viens neizšķirts. Vikonts saņēma jaunu pīķi, un viss sākās no sākuma.

– Iesākumam tas nemaz nebija slikti – ar mietu pa viņa aristokrātisko dibengalu! – paziņoja Cvībaks. – Turpmāk bliez stiprāk! Tad viņš ar degunu uzars zemi!

Radziņš juta, ka viņā sāk mosties dusmas. Kreisais plecs pēc vikonta piķa trieciena nelāgi sāpēja. Kaut kas bija jādara, citādi šī neprātīgā jādēlēšana ar gariem bomjiem rokās beigsies slikti. Radziņam šķita, ka viņš tagad zina, ko iesākt. Varēja jau, protams, nepaveikties, taču bija vērts pamēģināt...

Ieskanējās fanfaras, un herolda palīga karogs atkal uzšāvās gaisā. Radziņš pamudināja zirgu, palaizdams to gar baļķu barjeru aulekšos. Vikonts ar savu balto zirgu metās viņam pretī.

– Nolaid piķi! – atkal atskanēja Cvībaka un arī knoblohu saucieni, bet Radziņš neklausīja. Tikai tad, kad vikonts bija jau gandrīz klāt, Radziņš nometa zemē vairogu, saķēra resno koka kārti ar abām rokām un no visa spēka blieza uz leju, trāpot tieši pa vikonta piķa vidu. Pārsteigtā vikonta piķis noliecās tik zemu, ka tā gals iedūrās arēnas smiltis. Tā kā viņa masīvais zirgs turpināja nesties uz priekšu, vikonts izsprāga no segliem kā korķis. Resnais zirgs, pakaviem rībot, aizskrēja tālāk. Kādu sekundes daļu vikonta piķis noturējās vertikāli. Pats Brinzons ķepurojās tā galā, cenzdamies noturēties, taču tas bija pavisam neiespējami, un vēl pēc mirkļa viņš, bruņām grabot, smagi nogāzās arēnas smiltis, saceldams milzīgu putekļu mākonī. Gvardi un doktora desa skriešus metās pie viņa, taču vikonts bija tikai mazliet apdauzījies. Tagad viņš nikni lamājās un spirināja kājas, cenzdamies piecelties, bet pārmērīgi smago bruņu dēļ tas nekādi neveicās.

Tikai Radziņš no tā visa neko neredzēja, jo pēc smagā blieziena viņa galvassegas zoda siksna pārtrūka, ķivere sagriezās ar sejsegu uz aizmuguri, un tagad viņam deguna priekšā atradās tikai tumša skārda plāksne. Metāla ķiverē atbalsojās pērkona dārdiem

līdzīgi publikas auri, bet Radziņam nebija ne jausmas, par ko īsti tiek gaviļēts. Zirgs turpināja lēni rikšot, un Radziņš izstiepa uz priekšu abas rokas, baidīdamies kaut kur ietriekties. Tā arī notiktu, ja pēdējā brīdī arēnā izskrējušie knoblohi un Cvībaks nebūtu zirgu noķēruši un apstādinājuši. Beidzot Radziņš norāva ķiveri no galvas un ieraudzīja vikontu, ko divas asinsdesas ar grūtībām pieslēja stāvus. Kad Brinzonam noņēma ķiveri, izrādījās, ka viņa seja no dzeltenas ir pārvērtusies koši sarkanā. Vikonts bija pārskaities.

– Tas nebija godīgi! Es pats izkritu! Viņš mani nenogāza! Viņš ierēcās, bet neviens viņā neklausījās.

Herolda palīgs svinīgi iesprauda dēli Radziņa pusē sarkanu karodziņu. Atskanēja fanfaras, un arēnas vidū iznāca pats herolds.

– Cīņa beigusies ar bruņinieka Radziņa uzvaru! – viņš paziņoja un piesita zizli pie zemes.

– Tagad tev jāpiejāj pie hercoga un jāpaklanās, – teica Cvībaks, un Radziņš paklausīja.

Alālīja savā ložā smējās un vienlaikus slaucīja asaras, nezinādama: priecāties vai raudāt. Kad Radziņš piejāja un vikonts Brinzons pienāca pie centrālās ložas, hercogs piecēlās kājās.

– Tu esi uzvarējis Lielā Konditora Taisnajā tiesā! – viņš teica. – Tagad vari pieprasīt no zaudētāja pienācīgu gandarījumu. Ko teiksi?

Radziņš paskatījās uz vikontu Brinzonu un tad uz Alālīju, kas stāvēja savā ložā starp diviem drūmiem vikonta brālēniem.

– Vienīgais gandarījums, ko es vēlos, – iesāka Radziņš skanīgā balsī, – es vēlos, lai vikonts Brinzons un viņa neparasti skaistā meita Alālīja vairs nekad neturētu jaunu prātu uz mani un lai līdz mūža beigām mēs paliktu draugi!

Vikonta acis iepletās un mute palika vaļā. Viņš bija gaidījis pavisam ko citu. Pūlī uz mirkli iestājās nāves klusums, lai pēc tam visi ieaurotos ar jaunu sajūsmu un prieku. Radziņš nokāpa no zirga, un atplaukušais vikonts viņu cieši apskāva. Kad jauneklis tika vaļā no Brinzona, pieskrēja Alālija un, apķērusies Radziņam ap kaklu, noskūpstīja viņu uz vaiga.

– Urā! Urā bruņiniekam Radziņam no Murkeļas! – auroja desu pūlis, un nebija svarīgi, ka viņi aizmirsa uzvarētāja dzimtās pilsētas nosaukumu. Radziņš jutās patiešām laimīgs.

Vakarā Radziņš un Cvībaks kopā ar knoblohiem sēdēja iebraucamajā vietā pie gara galda. Arī knēdelis bija te un mirdzošām acīm vērās Radziņā. Visi kopā viņi svinēja uzvaru turnīrā. Dīvainā kārtā Cvībakam uz brīdi pārgāja ierastais skopums, un nu visi cienājās ar putojošu iesala alu, piekozdami gardas miecētās ķimenes.

– Rīt mēs dosimies atpakaļ uz Murseļu, bet ko darīsiet jūs? Varbūt labāk dosieties mums līdzi? – jautāja knoblohu vecākais.

– Mūsu ceļš ved tālāk – uz Džadidas tirgu, – atbildēja Radziņš.

– Starp citu, pa kuriem pilsētas vārtiem var nonākt uz Džadidas ceļa? – iejautājās Cvībaks. Knoblohi iesmējās.

– Pa vārtiem? Uz Džadidas ceļa? – izbrīnīts pārjautāja knoblohu vecākais.

– Nujā, – Cvībaks nekādi nevarēja saprast, par ko visi tā uzjautrinās.

– Viņi grib jāt pa Džadidas ceļu! Ar zirgiem, ha, ha, ha! – nu jau smiedamies pilnā rīklē, iespiedzās viens knoblohs un novēlās no sola. Arī visi pārējie smējās.

– Protams, ar zirgiem! Un kas tad ir? – Cvībaks nesaprata.

– Kas vainas Džadidas ceļam? – Radziņš sarauca pieri.

– Vainas nav nekādas, – beidzis smieties, paskaidroja knoblohu vecākais. – Tikai jāt pa Džadidas ceļu jums nebūs nekādas iespējas. Džadidas ceļš sākas Ņamburgas ostā, jo Džadida atrodas otrā pusē jūrai. Tā ja, mazais Baton!

Radziņš satriekts klusēja. Tātad būs jādodas pāri jūrai! Lai cepeškrāsns uzkrīt uz galvas viņa tētiņam un visiem viņa karšu zinātājiem! Kā viņi varēja nezināt, ka Džadida atrodas jūras otrā pusē? Radziņam pēkšņi atausa atmiņā viņa pēdējais izbrauciens ar jahtu. Tas likās tik sen! Taču vēl joprojām Radziņš izjuta nepatiku pret jebkādu kuģošanu. Br, jūra, viņi un pīrāgi!... Viņš pacēla savu alus kausu un iedzēra lielu malku, lai aizdzītu nelāgās atmiņas.

Arī knoblohu vecākais uzskatīja, ka šādam notikumam jātiek pienācīgi atzīmētam, un izvilka no kabatas biezu naudasmaku. Uz galda parādījās resnas olu liķiera pudeles un maigi apceptas garneles saldā krējuma mērcē. Dzīres turpinājās ar jaunu spēku. Daži knoblohi sāka dziedāt jautru ceļojuma dziesmu ar neskaitāmiem piedziedājumiem, bet knēdelis uzlēca uz galda un dejoja, skanīgi sizdams papēžus pret biežajiem dēļiem. Pēc visiem šīs dienas pārdzīvojumiem un izdzertā iesala alus Radziņa galva kļuva arvien smagāka un smagāka...

Trīsdesmit sestā nodaļa

PILDĪTIE PIPARI

Ākamajā rītā pirms pamošanās Radziņš redzēja šausmīgu sapni. Mežonīgas asinsdesas viņu sagrāba un purināja, bļaudamas: «Pildījums laukā! Pildījums laukā!» Radziņš spārdījās un grūda prom uzmācīgās desas, līdz atvēra acis un ieraudzīja, ka tas ir Cvībaks, kas cenšas viņu pamodināt.

– Mums jādodas ceļā! Jāiet uz ostu un jāatrod kāds kuģis, kas mūs varētu aizvest līdz Džadidai, – viņš teica.

– Ja gulēsim līdz pusdienai, visi kuģi jau būs jūrā!

– Cik pulkstenis? – Radziņš pieslējās sēdus un ievaidējās – galva sāpēja neciešami.

– Septiņi.

– Ak, žēlīgais Konditor! – Radziņš novaidējās, taču cēlās augšā un sāka vākt mantas. – Labi, ka mums ir zirgi.

– Es salīgu ar iebraucamās vietas saimnieku, ka viņš pieskatis mūsu zirgus, līdz mēs atgriezīsimies. Džadidā mums tie nebūs vajadzīgi, un es neredzu nekādu jēgu maksāt par to pārvešanu.

– Kā tad mēs nokļūsim ostā? – satriekts novaidējās Radziņš.

– Kājām, – strupi atteica Cvībaks.

Ņamburgas osta izrādījās daudz lielāka, nekā Radziņš bija gaidījis. Līdz šim viņš pazina tikai Murseļas ostu, kur parasti piestāja nelieli tirgoņu kuģi un pelmeņu zvejas laivas, un Griljāžas salas jahtu piestātņi. Tagad viņš jutās apmulsis. Gar garo, bruģēto

piestātņi slējās vesels kuģu mastu mežs. Tur stāvēja gan resnvēderainas desu barkas, gan slaidi cīsiņu šoneri, kliperi un brigantīnas, galeras un fregates, gan daudzi citi sīkāki kuģi, barkentīnas, brigellas, jolas, jahtas, buru laivas un plakandibenēs.

Visā piestātnes garumā slējās dažādas noliktavas, nojumēs lielākām precēm, elingi¹ mazāku kuģu glabāšanai un remontam, spīķeri un ledus pagrabi. Zem nojumēm augstās grēdās savu kārtu gaidīja lielas un mazas mucas, kastes un saiņi. Ik pa simts soļiem slējās masīviem trīšiem aprikoti celtni smagāku kravu iekraušanai un izkraušanai.

Šurpu turpu tekalēja barankas, savos caurumos pārnēsādamas dažādus saiņus. Tur bija gan piparu maisi, gan lauru lapu saiņi, gan lakricas stienišu saišķi. Dažkārt varēja redzēt pat divas vai vairākas barankas nesam vienu saini, ja tas bija pagadījies smags un garens. Radziņš gandrīz apsmējās, ieraudzījis divpadsmit liela auguma magoņu barankas stiepjām veselu kuģa mastu. Cita aiz citas tās visas bija savērušās virsū resnajam bomim un tagad smagi soļoja, vienā ritmā liekot kājas, un aizsmakušās balsis auroja: «Ei, uh! Ei, ah!» Resni pelavu rauši augstās platmalēs un garos tūka svārkos sēdēja uz sālitu ķimeņu mucām, pīpēja garkātainas jūras putu pīpes un sprieda par iepirkumu un pārdošanas cenām. Uz krasta apsardzes kuģa strupa aknu desa svītrainā kreklā līdz ceļiem «sita glases» jeb, vienkārši sakot, zvanīdama kuģa zvanu, izziņoja jaunas stundas sākšanos. Kāds bārdains kapteinis – tukla šķiņķa desa – svārkos ar spožām misiņa pogām cienīgi soļoja starp darbigajām barankām, ik pa pāris soļiem piesizdams pie zemes savu korinšu koka spieķi.

¹ Elings – telpa kuģu novietošanai krastā.

Lai gan pie krasta bija pietauvoti daudzi un dažādi kuģi, neviens no tiem negatavojās doties uz Džadidu. Cvībaks jau sāka kļūt īgns, taču Radziņš pie sevis klusi priecājās, cerēdams, ka nebūs nekur jākuģo, bet tad kāda īgna jūrnieku galette no sagrabējuša šonera ar viscaur nolupušu krāsu norādīja uz piestātnes pašu galu.

– Tur i' viens galers, viens pipargalers, – viņa teica, izrunādama vārdus caur degunu. – Man domāt, šis laiž uz Džadid', es sak'.

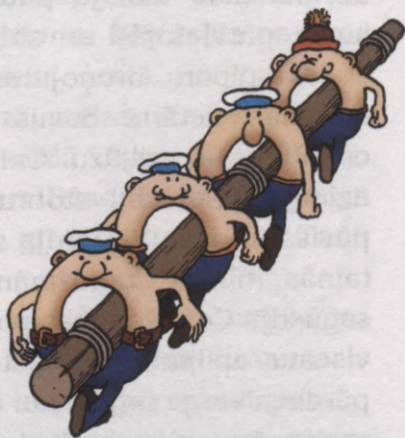
– Galera? – Cvībaks pārjautāja.

– Nu ja, – iesmējās galette, – galers ir tikpat kā frigats – viens gals un otrs gals, es sak'!

– Paldies! – teica Cvībaks, kaut gan īsti nesaprata, ko galette ar to domāja.

– Jūs tik ontlīg' pieskat' sav's pakaļ's, – galette vēl sauca viņiem nopakaļ, kad Cvībaks un Radziņš pagriezās uz piestātnes galu. – Tie nav nekādi labie pipar', manējs' zin'!

Nezināmā piparu galera izrādījās pildīto sarkano piparu kuģis. Pildītie pipari ieņēma īpašu vietu mežonīgo Dienvidjūras pīrāgu sabiedrībā. Īstenie pīrāgi – tādi, kam apkārt mikla un iekšā pildījums, – piparus neuzskatīja par savējiem, tomēr paši pipari vienmēr lielījās ar savu īpaši vircoto un sīpoliem stiprināto pildījumu. «Galvenais ir saturs, nevis āda,» – viņi teica un pie katras izdevības rāva ārā savus likos zobenus. Tā bija viena nepatīkama cilts. Pīrāgiem nācās samierināties ar pildīto piparu galeru klātbūtni Dienvidjūrā, kaut gan pīrāgu kapteiņi pie sevis

klusībā sapņoja sastapt nekaunīgo piparu galeru klusākā vietā un kopīgiem spēkiem nogremdēt.

No otras puses – pipari tomēr nebija pīrāgi un tādēļ varēja dažkārt ierasties un noenkuroties tirdzniecības ostās. Tiesa, ne visās, jo citi kuģotāji uz viņiem skatījās ar pamatotām aizdomām.

Par airētājiem savās galerās pildītie pipari parasti izmantoja dažādās kaujās un karos iegūtus vai Austrumu tirgos iepirktus gūstekņus, kādus nu katru reizi gadījās sadabūt. Pie smagajiem ariem pieķēdēti, raibās virknēs sēdēja virtuļi, sausiņi, rauši, pāris vareņiku un pat daži pīrāgi. Paši sarkanie pipari, bruņojušies garām pātagām, staigāja pa laipām starp airētāju soliēm un reizēm ar pātagas cirtienu uzmundrināja kādu airētāju, kas viņiem bija licies slinkojam. Galerai bija arī masts, kas spēja nest vidēja lieluma taisno buru, taču to uzvilka tikai tad, ja pūta tiešs ceļavējš. Pārējo laiku kuģis pārvietojās ar ariem.

Arī piparu bruņojums stipri atšķīrās no pīrāgiem ierastām lietām. Savus lielgabalus pipari lādēja ar cukātiem un griljāžu. Cukurainie lādiņi ātri vien piededzināja lielgabalu stobrus, taču šeit pipari izlīdzējās pavisam īpaši. Viņi tīrīja savu lielgabalu stobrus ar kārtainās mīklas standziņām, ko ik pa laikam vairumā sagūstīja Cepešpannas piekrastē. Vēlāk, kad standziņas viscaur aplīpa ar kausēto cukuru, pipari tās izdevīgi pārdeva vergu tirgos, kur pēc šādām slaidām un saldām meitenēm bija patiesi liels pieprasījums. Neviens nevarēja apgalvot, ka sarkanie pipari būtu slikti tirgotāji. Iespējams, ka tā izpaudās viņu istā austrumnieku daba. Arī piparu galeras ēdienkartē parasti bija īpaši ēdieni: halva, dažādas pastilas, korinšu ogas, marcipāns, sezama sēkliņas cukurā, šerbets, zefīrs, rahat-lukums un kiš-mišs.

No apgērba sarkanie pildītie pipari nēsāja platas smalka zīda bikses, izšūtas, īsas vestītes, apjomīgus turbānus un čībām līdzīgas iešļūcamas kurpes ar augstu uzliktiem purngaliem. Katrs pipars, pat visnabadzīgākais, lepojās ar savu apgērbu un vienmēr centās, lai viņa turbāns būtu satīts no visgarākās auduma strēmeles, biksēm iztērēts visvairāk zīda, vestīte – isāka un greznāk izšūta nekā citiem un kurpju purngali, cik iespējams, gari un uzlikti.

Tieši pie šāda piparu kuģa pienāca Radziņš un Cvībaks. Starp galeras slaido korpusu un pārējiem pietautotajiem kuģiem bija atstāta plata atstarpe, un uz piestātnes malas dežurēja vairāki garām alebardām bruņoti asinsdesu gvardi. Tos komandēja drukna, kūpināta desa spožās krūšu bruņās. Lai gan pipari varēja iebraukt ostā, pret viņiem izturējās piesardzīgi. Nekad nevarēja zināt, kas sarkanajiem pipariem var ienākt prātā.

Cvībaks pajautāja pēc kapteiņa. Pēc brīža pavērās galeras pakaļgalā uzslīetās telts ieeja un parādījās piparu kuģa kapteinis – resns, zili melns, ar aitas gaļu un ķiplokiem pildīts baklažāns, vārdā Thum–Duļma–Pašā.

– Jā, mēs dodamies gan uz Džadidu. – Uzklaušījis Cvībaka lūgumu, kapteinis grozīja galvu. – Taču pasažierus mēs neņemam.

– Mēs samaksāsim, – teica Cvībaks un izvilka no kabatas dažus spožus dālderus. Resnā baklažāna acis pašķielēja uz tiem, tomēr viņš turpināja purināt galvu.

– Maksāt – tas ir labi, bet mēs vienalga neņemam pasažierus, – viņš noteikti paziņoja.

Cvībaks vilies jau pagriezās, lai dotos prom, kad kapteinis viņiem uzsauca.

– Tiesa, mums derētu divi airētāji, – viņš teica un, vienu aci piemiedzis, nopētīja Radziņa slaido augumu. Cvībaks apstājās.

– Tu tiešām domā, ka es... – Radziņš čukstus iesāka, bet Cvībaks viņu pārtrauca.

– Līdz Džadidai un atpakaļ, – viņš teica, – bet mēs tev nemaksāsim par ceļu.

– Un es jums nemaksāšu par airēšanu, – sminēdams atbildēja Thum–Duļma–Pašā un pastiepa melno, plato plaukstu. Cvībaks cieši satvēra kapteiņa roku un sapurināja.

– Leitnanta kungs! – Cvībaks pagriezās pret gvardu priekšnieku. – Jūs dzirdējāt, ko mēs salīgām. Ja pēc

nedēļas mēs vēl neesam atpakaļ, nododiet Ņamburgas hercogam sirsniņus sveicienu no bruņnieka Radziņa un viņa ieroču nesēja. Viņš mūs labi pazīst.

– Tiks darīts, – desu leitnants pielika sveicienam roku pie ķiveres.

– Pusdienlaikā esiet klāt! Tad iesim jūrā, – igni paziņoja Thum–Duļma–Pašā un pazuda savā teltī.

Radziņš un Cvībaks devās sameklēt kādu ostas traktieri, kurā varētu pavadīt laiku līdz pat pusdienai.

– Tu taču esi galīgi traks! – Radziņš pukojās. – Lai es ietu par galeru vergu...

– Mums kaut kā jātiek pāri. Neviena cita kuģa nebija – tu taču redzēji. Līdz Džadidai nav tālu, un,

padzirdējis par hercogu, viņš neuzdrošināsies mums
neko nodarīt, – mierināja Cvībaks. – Un gan jau atpa-
kaļceļam atradīsim ko citu.

Tomēr Radziņš jutās nelāgi. Pildītie pipari izskatījās
briesmīgi, un jūra viņu nemaz nevilināja.

Trīsdesmit septītā nodaļa
JAUNAIS «SPEĶA LODES» KAPTEINIS

«Speķa Lodes» joprojām kaut kas nebija labi. Kapteinis Mordāns pēdējās dienās ne reizi neparādījās uz klāja. Savukārt Magoņmaizīte katru nakti pavadīja guļamtīklā uz komandtiltiņa. Viņa kļuva nerunīga un lielu daļu laika pavadīja vai nu stāvēdama pie borta un lūkodamās jūrā, vai arī uzrāpās masta galā iekārtotajā «vārnu ligzdā» un padzina no turienes novērotāju, lai pati ilgu laiku vienatnē vērotu horizontu.

Pīrāgi īsināja laiku, vazādamies pa klāju vai spēlēdami trik-traku. Tirgoņu kuģi gan šad un tad parādījās pie apvāršņa, gan atkal pazuda, bet neviens viņiem nedzinās pakaļ.

Bet tad pienāca diena, kad agri no rīta lēni atvērās kapteiņa kajītes durvis un tajā parādījās Mordāns vienkāršos vadmalas svārkos un biksēs, apkaltu jūrnieka lādi rokās. Stingri piesizdams pakāpieniem savu koka kāju, viņš uzkāpa komandtiltiņā. Pamanījis Magoņmaizīti, kas atkal stāvēja pakaļgalā un vēroja kuģa ķīļa atstāto putaino sliedi, Mordāns pacēla pie cepures roku sveicienam. Tad viņš pagriezās uz klāja pusi, izvilka aiz jostas aizbāzto pistoli un izšāva gaisā. Dīki slinkojošie pīrāgi salēcās. Puspīrāgs uzrāpās līdz pusei komandtiltiņa kāpnēs un ieaurojās.

– Visi uz klāja! Kapteins taisīs runu!

Kuģa komanda sapulcējās klāja vidusdaļā. Visi stāvēja klusēdami un raudzījās augšā uz savu kapteini. Kaut kas Mordāna stājā lika pīrāgiem nojaust, ka nekas

labs no kapteiņa runas nav gaidāms. Klusumā skaļi kurkstēja lielā Indriķa vēders. Pedro uz viņu pārmetoši paskatījās, bet Indriķis tikai bezpalīdzīgi noplātīja rokas.

Mordāns nokrekšķējās, un pīrāgi atkal salēcās.

– Katrai lietai ir savs sākums un savas beigas, – sāka savu runu kapteinis. – Ilgus gadus – un to jūs visi atceraties, plīts un panna! – mēs esam kopā krustu šķērsu vagojuši visu Dienvidjūru, aplaupījuši un nogremdējuši neskaitāmus tirgoņus un arī dažu labu karaliskās flotes fregati. Lai mani apsvilina karsti tauki, ja es kādreiz būtu vairījies no cīņas! Domāju, ka esmu bijis jums labs kapteinis.

– Jā! – pīrāgi ierēcās visi kā viens.

– Bet tagad esmu nolēmis jūs atstāt, – Mordāns turpināja, un uz klāja atkal iestājās nāves klusums. – Laikam būšu kļuvis vecs...

– Nē... – pīrāgi izdvesa.

– Esmu kļuvis vecs, – stingrākā balsī turpināja kapteinis, – un man vairs nav prieka... Pipari un sinepes! Mana sirds vairs nesilst, redzot kuģus sasprāgstam gabalos un pumperņiķeļu ķeskas lidojam pa gaisu. Tādēļ esmu nolēmis no jums aiziet.

– Kā tad mēs bez kapteiņa? – nelaimīgā balsī ierunājās Pedro un apjucis skatījās apkārt, it kā apkārtējie pīrāgi varētu viņam palīdzēt.

– Kapteinis jums būs, – Mordāns teica. – Tas gan reti gadās, taču mums – brīvajiem pīrāgiem – ir sena tradīcija: ja kapteinis nolemj atstāt savu kuģi, viņš nozīmē savā vietā jaunu kapteini. Protams, ja komandai jaunais ir netikams, viņu vienmēr var nomainīt parastajā kārtībā.

– Kas ta' būs tas jaunais kaptein's? – čērksstošā un no uztraukuma drebošā balsī iejautājās uz kāpnēm stāvošais Puspīrāgs. Viņam kā vecākajam komandas

loceklim bija vislielākā pieredze pīrāgu jūras batālijās, un Puspīrāgs pamatoti domāja, ka kapteinis Mordāns izvēlēsies viņu. Kļūt par «Speķa Lodes» kapteini! Kaut kas tāds Puspīrāgam nerādījās pat vistrakākajos sapņos! Tas būtu lieliski! Tad tik viņš te visiem parādītu! Un vispirms: to nekaunīgo magoņu skuķi pārņemtu pār bortu vai – vēl labāk – pārdotu Džadidas vergu tirgū... No šīs lieliskās ainas Puspīrāgam pat elpa aizrāvās, bet tad viņa vīzijas pārtrauca Mordāna skaļā balss.

– Jūs visi esat krietni un varonīgi pīrāgi! Katrs lielisks savā laikā un vietā! – Mordāns iesaucās skaļā balsī.

– Urā! – ierēcās glaimotie pīrāgi.

– Tomēr ir mūsu vidū viens, kas spēj atrast izeju tad, kad šķiet, tādas vairs nav! Viens, kas ar neparastiem paņēmieniem spēja mūs izvest no lamatām, no kurām neviens cits vēl nav varējis izlavīties. Viens, kas spēja vienatnē uzspert gaisā Spūnijas admirāļa flagmani. Viens, kas vienlīdz labi pārvalda gan zobenu cīņas mākslu, gan sarežģīto navigācijas zinātni. Galu galā, kruķis un panna, es pats to ne visai labi saprotu!

Puspīrāgs juta, kā ledaina roka saspiež viņa sirdi un nelāgas nojautas aug augumā.

– Viens, kas iemācīja mūs mazgāties un tīrīt zobus! – turpināja kapteinis Mordāns. – Paskatieties paši uz sevi! Vai tad mēs neesam pavisam citi pīrāgi?

– Mēs esam gan! – priecīgi atsaucās pīrāgi.

– Kā tad, pavisam citi pīrāgi, – noņurdēja Puspīrāgs. Nu jau viņš sāka saprast, uz ko kapteinis Mordāns tēmē, un tas viņam nemaz nepatika.

– Kāds, kas paglāba jūsu kapteini tad, kad sasodītie pumpērniķeļi jau bija gatavi sakapāt viņu gabalos! – ierēcās Mordāns.

– Urā Magoņmaizitei! Urā! – ieurojās pīrāgi, jo visi bija iemīļojuši veiklo un bezbailīgo komandas locekli.

– Es domāju, ka šeit nav neviena, kas spētu viņai līdzināties, – kapteinis teica un norādīja uz Magoņmaizīti, kas apmulsusi stāvēja viņam aiz muguras. – Un tāpēc es atstāju viņu savā vietā par «Speķa Lodes» kapteini!

Šoreiz pīrāgi pieklusa un, īsti nezinādami, ko lai saka, skatījās cits uz citu. Puspīrāgs nicīgi nosplāvās uz klāja.

– Tad šitais sievišķis tagad būs mumsim viens īstens pīrāgu kapteinis? – viņš, acis piemiedzis, paskatījās uz Mordānu.

Mordāns sarauca pieri. Spļaut uz klāja jau sen vairs nebija atļauts.

– Jūs visi labi zināt mūsu likumus un paražas, – viņš teica, skatīdamies Puspīrāgam acīs. – Ja komanda nav mierā ar savu kapteini, tas var tikt nomainīts jebkurā brīdī ierastajā kārtībā. Vai ir tā, pīrāgi?

– Tā ir. Jā; tā tas ir! – pīrāgi piekrizdami klanīja galvu.

– Nu, tad šito lietu mēs būtu izrunājuši, – savu runu strupi pabeidza Mordāns un tad pagriezās pret Magoņmaizīti, kas visu kapteiņa runas laiku bija nostāvējusi kā sastingusi. – Kaptein, esiet tik laipns un pavēliet padot man barkasu! Es došos krastā. Ceru, ka tev nebūs žēl atdot vienu laivu vecajam Mordānam?

– Padot barkasu pīrāgam Mordānam! – pienākusi pie komandtiltiņa treliņiem, skaņā balsi pavēlēja Magoņmaizīte. Patiesībā īsta barkasa uz «Speķa Lodes» nemaz nebija. Parastajai glābšanas laivai vajadzības gadījumā tika uzstādīts neliels masts ar gafelburu. Tā iznāca kaut kas līdzīgs barkasam, kas šoreiz patiešām bija nepieciešams, jo krasts atradās pārāk tālu, lai paļautos tikai uz ariem.

Vairāki pīrāgi metās sagatavot laivu Mordānam. Drīz tā šūpojās ūdenī. Bijušais kapteinis nolaidās pa

mezglainu virvi, jo koka kājas dēļ viņam bija pagrūti izmantot trapu. Visi pīrāgi stāvēja gar bortu un nolūkojās Mordānā. Pedro un Ribeira atsēja virves, ar kurām laiva bija pietauvota pie «Speķa Lodes». Magoņmaizīte pārliecās pār bortu.

– Kur tu dosies? – viņa klusi pajautāja. Mordāns paskatījās meitenei acīs un šķībi pasmaidīja.

– Uz klosteri, – viņš īsi atbildēja un atgrūdās ar airi no kuģa sāniem. Laiks bija mierīgs, un barkass lēni attālinājās. Turēdams airi rokās, kapteinis Mordāns nekustīgi stāvēja laivas vidū un noskatījās uz savu bijušo kuģi, līdz barkass izgāja no «Speķa Lodes» aizvēja. Nelielā gafelbura piepūtās, un laiva sasvērās uz sāniem. Mordānam nācās apsēsties un ķerties pie šotēm.

Visi pīrāgi klusēdami stāvēja gar bortu un noskatījās, kā barkass aizpeld arvien tālāk un tālāk.

Magoņmaizīte juta, ka pamazām kļūst nikna. Šādu pagriezīnu viņa nebija gaidījusi. Sasodītais, vecais Mordāns! Iegrūst viņu kapteiņa amatā, pat nepajautājot, vai viņa to vēlas! Kā lai viņa vada visus šos nevaldāmos pīrāgus? Nejaukais, vecais speķa pīrāgs! Un viss tikai viena atteikuma dēļ? Neko teikt – asprātīga atreibība!

Magoņmaizīte atstāja pīrāgus skatāmies nopakaļ Mordāna barkasam. Viņa iegāja kapteiņa kajītē un dusmīgi aizcirta aiz sevis durvis.

– Vai t' mēs atstās to meitieti sev par kapteini? – no klāja vidus pēkšņi atskanēja Puspīrāga balss, un visi pīrāgi pagriezās pret viņu. – Šamējā pat nav nekāds pīrāgs! Viņa ir magoņmaize! Bulka! Vai tiešām mēs – jūras kaujās tūkstoškārt rūdīti pīrāgi – ļausim, lai mūs komandē kapteinis brunčos?

– Vispār jau viņa staigā biksēs... – mēģināja iebilst Mario, bet Puspīrāgs neļāva viņam turpināt.

– Nekādas bikses nenoslēps to, ka viņa nav pīrāgs! – Viņš turpināja skaļā balsī. – Prātīgāk būtu viņu pārdot Džadidas tirgū. Par šitādu nešpetnu vellatu varētu dabūt kaudzi spožu dukātu. Vai tad jūs nesaprotat, ka Mordāns mūs pameta viņas dēļ? Tāpat viņas dēļ mums jau otro nedēļu nav nekāda laupījuma. Sieviete uz kuģa vienmēr nes tikai nelaimi. To zina visi jūrnieki. Un kas mums tagad ir, ko? Kabatās svilpo vējš, ruma muca drīz būs tukša, produktu noliktava tāpat, taču, ja mēs viņu aizvestu uz Džadidu, katram iznāktu pa saujai zelta!

– Zelts, tas ir labi! – ierunājās melnie hipopotama speķa pīrāgi.

– Patiesībā viņa tiešām nav pīrāgs, – prātoja abi buljona pīrāgi.

– Nē, kapteinis Mordāns viņu mums nolika savā vietā – tā tad viņa ir kapteinis, – lēnīgi iebilda lielais Indriķis. – Un, ja viņa ir pīrāgu kapteinis, viņa ir pīrāgs, es tā domāju...

– Tu, stulbais lempi! – iesaucās Saavedra. – Viņš domā!? Ja es domāšu, ka tu esi kūka, tad tu būsi kūka? Varbūt tu patiešām esi krēma kūka?

– Ko tu teici? – Indriķis kļuva dusmīgs. – Kāda kūka?

– Pārdot! Pārdot! – auroja melnie pīrāgi, un vēl daži komandas locekļi viņiem pievienojās.

– Protams, pārdot! – ierēcās Puspīrāgs. – Kas te ilgi ko domāt? Ejam, ņemam viņu ciet!

Šķielējošais pīrāgs Mario norāva no pleca savu platstobra musketi, nostājās pie kapteiņa kajītes durvīm un notēmēja resno stobru uz Puspīrāgu.

– Neviens te nekur neies un nevienu neņems ciet! – viņš auroja. Viņam blakus nostājās Pedro, Spūnijas bulļu speķa pīrāgs, ar kailu zobenu rokā.

– Mordāns viņu ielika par kapteini! Un neviens viņu vēl nav atcēlis! – viņš apņēmīgi paziņoja. – Kas grib

uzbrukt manam kapteinim, tam būs jākāpj pāri manam sakapātajam likim!

– Un pārkāpšu arī! – Puspīrāgs likās neapturams. Melnie pīrāgi un abi buljona pīrāgi viņu skaļi atbalstīja.

– Pārdot! Pārdot! – viņi auroja. Likās, ka asiņaina izkaušanās ir nenovēršama, bet tad starp strīdniekiem ienāca lielgabalniēks Bonaventura, kas līdz šim bija stāvējis klusu. Rokā viņš draudīgi nesa savu iemīļotā lielgabala slauķi – garu, smagu metāla stieni ar spurainu birsti galā.

– Es domāju tā, – viņš izslējās visā savā lielajā augumā un šūpoja rokās draudīgo ieroci. – Rīts gudrāks par vakaru. Lai katrs no mums līdz rītam apdomā, kas viņam liekas pareizāk, un tad rīt mēs ar svaigām galvām izlemsim, kas mums darāms. Un darīsim to pēc mūsu, pīrāgu, likumiem! Ja izlemsim, ka viņa ir mūsu kapteinis, būs kapteinis, ja izlemsim pārdot kā verdzeni – pārdosim. Vai es pareizi saku?

Lai gan Puspīrāgs nebija ar to mierā un vēlējās izrēķināties ar Magoņmaizīti nekavējoties, pīrāgu vairākums piekrita Bonaventuram. Galīgā izlemšana tika atlikta uz rītu.

Naktī, kad visi jau bija aizmiguši, pie kapteiņa kajītes durvīm kāds klusi pieklauvēja. Magoņmaizīte, kura sēdēja svecēs gaismā, pēc satraukumu pilnās dienas nevarēdama aizmigt, piecēlās un atvēra durvis. Aiz tām stāvēja Bonaventura. Viņš ienāca iekšā un durvis aiz sevis klusi pievēra.

– Ko tu gribi? – Magoņmaizīte pajautāja.

– Tagad būtu istais laiks, – garais, apkvēpušais lielgabalniēks teica. – Es vienmēr esmu pret tevi labi izturējies, un man negribētos, lai tev rīt nodara ko jaunu. Es varētu pa tumsu nolaist laivu...

– Kāpēc? – Magoņmaizīte nesaprata.

– Būtu prātīgi doties prom, kamēr komanda nav izlēmusi tevi pārdot, – Bonaventura skaidroja. – Es palīdzēšu ātri sasaiņot mantas un nolaist tās laivā. Kāds bišķītis naudas arī noderēs. Mūsu vecās draudzības vārdā, tu vari ņemt līdz visu, ko vēlies...

– Es nekur nebraukšu, – Magoņmaizīte purināja galvu.

– Tu nesaproti, – Bonaventura izskatījās nelaimīgs. – Neviens nevar paredzēt, kas viņiem rīt ienāks prātā. Puspīrāgs un zelta dālderī ir labi pārliecinātāji.

– Es tomēr palikšu, – noteikti atbildēja Magoņmaizīte. – Es nekur nebēgšu, lai kas arī notiktu. Lai es aizlavītos kā bailīgs knēdliks – to Puspīrāgs no manis nesagaidīs! Arī Mordāns to nebūtu atzinis par labu. Viņš mani te atstāja, un es te palikšu!

- Vai tu esi pārlicināta?
- Jā, – Magoņmaizīte palika nelokāma.
- Nu, kā zini, – Bonaventura bija vilies. – Es tikai gribēju palīdzēt.

Lielgabalniņš aizgāja, bet Magoņmaizīte vēl ilgi palika nomodā. Viņa domāja par sevi, Mordānu un par to, cik neparasti bija savijušies viņu likteņi. Viņa atcerējās savus vecākus – tēvu Magoņu Rituli un māti Vīnes Štrūdeli –, un viņai kļuva skumji. Viņas mājas, klusais garšvielu veikaliņš, romāni, ko viņa kādreiz lasīja, iznesīgais pārdevējs Eklērs – tas viss likās tik tālu, it kā būtu noticis ar kādu citu naivu un romantisku meiteni kādā pavisam citā dzīvē...

Tikai tad, kad austošā saule sāka sārtot horizontu, Magoņmaizīte nopūta sveci un saritinājās kojā. Kajīti joprojām divās daļās dalīja buru audekla aizkars.

Trīsdesmit astotā nodaļa

DŽADIDAS TIRGUS

Radziņam nemaz negāja viegli. Viņus abus ar Cvībaku pildītie pipari norīkoja pie viena aira galeras labajā pusē. Airis bija garš, nelāgi smags un drīzāk līdzinājās vidēja izmēra baļķim. Pa vidējo laipu visā galeras garumā starp airētāju soliem pastaigājās divi pildītie pipari ar garām pātagām rokās un uzraudzīja airētājus, lai neviens neiedomātos slinkot. Šad un tad pātaga ar plikšķi nolaidās uz kāda airētāja muguras, ja uzraugiem bija šķitis, ka tas cilā savu airi nepietiekami centīgi. Galeras pakalgalā resns sarkanais pipars ritmiski sita lielas, ar ādu apvilktas vara bungas, noteikdams airēšanas ritmu.

Lai gan Radziņu un Cvībaku kā brīvprātīgus airētājus pātaga ne reizi neskāra, tomēr reizēm viens vai otrs uzraugs nicīgi novēzēja tās likumus Radziņam pie paša deguna. Pēc pirmās smagā darba stundas Radziņa plaukstās parādījās sāpīgas tulznas, taču viņš sakoda zobus un turpināja kopā ar Cvībaku cilāt nepaklausīgo airi. Uzraugi sminēja, bet Radziņš tikai nikni šņāca un apņēmas nekādā gadījumā neizrādīt iedomīgajiem pipariem savu vājumu.

Laimīgā kārtā ceļš līdz Džadidai nebija tāls. Trešās stundas beigās pie apvāršņa parādījās pilsētas torņi, un Radziņš nopriecājās, ka viņa mocības drīz beigsies – sāpēja gan mugura, gan pārplisušās tulznas rokās. Tomēr pagāja vēl gandrīz stunda, līdz slaidā piparu galera ieslīdēja Džadidas ostā un pietauvojās piestātnei. Citu pie saviem soliem pieķēdēto airētāju skaudīgo

skatienu pavadīti, Radziņš un Cvībaks pa garu laipu nokāpa no galeras. No savas telts iznāca resnais Thum–Duļmā–Pašā.

– Rīt mēs dosimies uz Doveras pilsētu Cepešpannas piekrastē. Varam jūs pa ceļam izlaist Ņamburgā, – viņš teica. – Ja te neizdosies nopirkt labus vergus, var gadīties, ka mums joprojām būs vajadzīgi airētāji. Ko teiksiet?

– Mēs to paturēsim prātā, – atsaucās Cvībaks, paslepšus aptaustīdams savu ap vidukli apsprādzēto naudas zuteni. Paldies Konditoram, tas joprojām bija savā vietā!

Kaut gan smagā airēšana beidzās, Radziņš joprojām jutās drausmīgi. Šķita, ka mugura vairs nekad neatlieks taisni un arī roku pirksti ir krampju savilkti liki un nekādi negrib iztaisnoties.

– Vismaz ietaupījām ceļa naudu, – Radziņu mierināja Cvībaks. – Kaulu sāpes drīz pāries – tu vēl esi ļoti jauns.

– Oh! – Radziņš tik vien spēja kā sāpīgi noelsties. Viņi abi devās iekšā Džadidas pilsētā. Slavenā vergu tirdzniecības vieta atgādināja Radziņam dzimto Murseļu. Te tieši tāpat varēja sastapt visdažādāko tautību ļaudis. Pa šaurajām, likumotajām ielām garos burnusos cienīgi soļoja bāli ūdens klišēri, aknu desas, baklažāni, olu kūkas un kanapē, sardeles un cisiņi, vieglprātīgas picas un bagātīgi ģērbti čizburgeri, nabadzīgas kartupeļu pankūkas un tuklas ruletes, rētaini pīrāgi un apdrupuši siera cepumi, slaidas, daiļas krēpeles un tramīgi knēdliki. Uz kāda stūra abi ceļotāji saskrējās ar visai steidzīgu Komorgenvīderu, kas pēc tam, ilgi klanīdamies, atvainojās. Burzmā skanēja dažādas valodas. Daudzas Radziņš nekad nebija dzirdējis.

Cvībaks uz ielas apturēja kādu karsto suni un pajautāja ceļu līdz vergu tirgum. Karstais suns iesmējās.

– Cita tirgus jau te nemaz nav, – viņš teica, – un visas Džadidas ielas ved uz turieni – ejiet, pa kuru tīk!

– Paldies, kungs! – Cvībaks pieklājīgi atbildēja.

– Tikai es šaubos, vai jūs tur kaut ko labu atradīsit, – karstais suns, Cvībaka laipnības iepriecināts, labprāt stāstīja vairāk. – Pēdējā laikā tirgus ir galīgi tukšs.

– Kāpēc tā? – Radziņš jautāja.

– Visi pīrāgi jau sen aizkuģoja uz Trifelgaras zemesragu, – jautri skaidroja karstais suns. – Tur būšot kaut kāda milzum liela kauja! Blikš un blākš! Nu jau labu laiku neviens neved precī uz tirgu. Visi atlikušie vergi ir vai nu klibi, vai tizli un maksā ļoti dārgi.

– Paldies, kungs! – paklanījās Cvībaks un, saņēmis Radziņu aiz elkoņa, devās tālāk pa bruģēto ielu. – Sasodīts! Tā tikai vēl trūka, lai mēs būtu kūlušies tādu gaisa gabalu par velti!

– Skatieties, lai jums kāds neiesmērē par aknu desu pārkrāsotu asinsdesu! – vēl sauca pakaļ karstais suns. – Tās ir nāvīgi negantas!

Tirgus nebija tik tukšs, kā varēja gaidīt pēc karstā suņa stāstītā. Ne Cvībaks, ne Radziņš agrāk nebija redzējuši nevienu vergu tirgu, tāpēc nevarēja novērtēt: vai tas ir citāds nekā parasti.

Plašajā laukumā pilsētiņas vidū joprojām valdīja drūzma un Austrumu tirgiem raksturīgais troksnis. Viss piebūvēts ar dažādiem nelielām skatuvēm līdzīgiem paaugstinājumiem vergu demonstrēšanai un gan audekla, gan dēļu būdām vergu turēšanai, tas bija pilns ar ļaudīm. Tie visi auroja, strīdējās, kaulējās un kļiedza cits uz citu dažādās valodās. Vienīgais, ko Radziņš varēja atzīmēt kā kaut ko īpašu, bija tas, ka tikai uz dažiem paaugstinājumiem varēja redzēt vergu tirgotājus izrādām savu precī. Pārējās skatuves bija aizņēmuši dažādi parastie tirgotāji. Te varēja nopirkt gan raibus,

zelta diegiem cauraustus audumus no Indijas, gan garšvielas, gan ieročus, gan daudzas citas preces.

Radziņš bija mazliet pārsteigts par neparasti augstajām cenām visam, kas šeit tika piedāvāts, bet Cvībaks tikai pasmējās par to.

– Šajos tirgos ir pieņemts kaulēties, – viņš skaidroja. – Ja tu uzreiz būsi gatavs maksāt prasīto cenu, tevi šeit uzskatīs par muļķi vai vājprātīgu. Te katru reizi kādu stundu ir jākaulējas, jāvicina rokas, izmisīgi jāklie dz, jāmet zemē un jābradā sava cepure, jāizliekas, ka tu esi sašutis par nepamatoti augsto cenu, jāskrien prom, jānāk atpakaļ, jāplūkā sava un reizēm arī pretinieka bārda, ja tāda ir, un, kad tas viss ir izdarīts pietiekami skaļi un iespaidīgi, galu galā cena būs kā mūsu tirgos.

– Vai tas nav stulbi? – Radziņš sarauca pieri.

– Tā te ir pieņemts, – Cvībaks paraustīja plecus. – Šejienes ļaudis iepirkšanos uzskata par sava veida izklaidi.

Tagad Radziņš sāka saprast, kādēļ tirgus laukumā valda tāds troksnis un ļaudis uzvedas tā, it kā grasītos tūlīt pat izkauties. Kopā ar Cvībaku viņi spraucās cauri raibajam pūlim, līdz nonāca pie viena no nedaudzajiem paaugstinājumiem, uz kuriem pārdošanai bija izstādīti vergi. Uz šīs dēļu grīdas resns, vairākām jostām apjots šķiņķis centās pārdot vairākus bālus banānus, taču apkārtējā publika viņu apsmēja, jo visiem bija zināms, cik slikti strādātāji ir banāni. Maigās dabas un patīkamās smaržas dēļ viņus reizēm izmantoja par harēmu sargātājiem, jo nekam citam banāni nederēja. Arī šie neizskatījās labāk, jo stāvēja, cits pie cita piespiedušies, un saskanīgi šņukstēja.

– Cienītais kungs, – resno pārdevēju uzrunāja Cvībaks, – vai jums nav zināms kāds, kam šodien būtu pārdošanā meitenes?

– Vai jūs neesat par vecu meitenēm? – šķiņķis, vēderu saturēdams, smējās un tad ar pātagas kātu norādīja uz savu preci. – Labāk paņemiet kādu banānu! Šis, lūk, māk sacerēt dzeju!

– Man nevajag sev, – atcirta Cvībaks un norādīja uz Radziņu. – Es pārku savam kungam.

– O, tā ir cita lieta! Bet varbūt jauns kungs gribēs banānu? – šķiņķis neatlaidās. – Lēti atdošu! Varat izvēlēties jebkuru no šiem vai pat divus! Ja ņemsiet divus, trešais par velti...

– Nē, mums nevajag banānus, – Cvībaks strikti paziņoja un it kā nevilšus izvilka no kabatas spožu monētu. – Ja jau tu nezini, mēs iesim pajautāt kādam citam..

– Es jau nu zinātu gan... – iesāka šķiņķis un nogaidoši skatījās uz Cvībaku, līdz tas pasvieda monētu viņam. – Vienmēr prieks izpalīdzēt saprātīgiem klientiem. Tur pāri, ziemeļu stūrī, ir tāda sarkana nojume. Esmu dzirdējis, ka šorīt viņiem atvesta viena meitene. Smuka vai ne – to gan nezinu.

Tirgus otrā malā patiešām vidēja sarkana nojume. Radziņš un Cvībaks, lavierējot starp rokas vicinošiem un skaļi aurojošiem tirdziniekiem, devās turp.

– Tikai neceriet, jauns kungs, ka mums tā uzreiz izdosies atrast to jūsu meiteni, – brīdinoši ierunājās Cvībaks. – Pa to laiku, ko mēs patērējam ceļā, viņu varēja jau trīsreiz pārdot kādam Austrumu padišaham. Tikpat iespējams, ka viņa vēl nav atvesta līdz tirgum, jo pīrāgi burā, kur grib un kad grib.

– Taču ir arī iespējams, ka viņa nonākusi tirgū tieši tagad, vai ne? – teica Radziņš.

– Taisnību sakot, tas ir mazāk ticami, – nogrozīja galvu Cvībaks. – Taču – kas zina? Iesim, paskatīsimies.

Paaugstinājums zem sarkanā baldahīna no citiem atšķīrās ar to, ka te atradās arī metāla režģu būris,

domāts spēcīgu un pārāk kareivīgu gūstekņu turēšanai. Patlaban tajā bija ieslodzīts skrandainā gurnu autā tērpts čebureks. Blakus stāvēja vergu tirgotājs – gluži melns liela auguma sālās lakricas vīrs zaļā turbānā un tādas pašas krāsas zīda halātā. Viņš ik pa brīdim slinki ieblieza pa būra restēm ar resnu bozi. Tad čebureks nikni rūca un kratīja būra restes, tomēr tas neizskatījās visai pārliecinoši, jo čebureks bija stipri novājējis.

– Augstākā labuma mājas sargs! Nikns un nevaldāms! Ēd maz, kož daudz! – skaļā balsī vēstīja tirgotājs. – Pieķēdējiet viņu pie mājas, un neviens zaglis neuzdrošināsies tuvoties! Tikai neņemiet pārāk garu ķēdi – viņš var saplosīt jūs pašus! Labākais sargs! Lēts un iedarbīgs!

– Cik tad maksā tas sargs? – uzsauca Cvībaks, pienācis pie paaugstinājuma. – Izskatās tāds slābans.

– Piecdesmit dukāti! – atbildēja tirgotājs. – Un slābans izskatās, kamēr būrī. Izlaidīšu ārā – tad tik jūs redzēsiet! Zobi uz āru!

– Pieci dukāti, – atbildēja Cvībaks.

– Kam mums čebureks? – Radziņš nesaprata, bet Cvībaks ieģrūda viņam dunku sānos.

– Stāvi klusu! – viņš pusbalsī teica. – Es zinu, ko daru. Protams, nekāds čebureks mums nav vajadzīgs.

Radziņš paklausīja un stāvēja klusēdams, kamēr Cvībaks turpināja kaulēties par čebureku. Labu brīdi viņi ar tirgotāju kļiedza viens uz otru un vicināja pa gaisu dūres. Tirgotājs pamazām samazināja cenu, bet Cvībaks paaugstināja, taču, kad tirgotājs bija atlaidis maksu par nelaimīgo čebureku līdz divdesmit dukātiem, Cvībaks pēkšņi zaudēja interesi par šo darījumu.

– Divdesmit dukātu par vienu izkāmejušu čebureku – tas man ir par daudz, – viņš teica un aizgriezās.

– Deviņpadsmit, – izmisīgi iebrēcās tirgotājs, bet Cvībaks tikai paraustīja plecus.

– Vai nekā cita jums nav? – viņš it kā starp citu pavaicāja īpaši garlaikotā balsī.

– O, mums ir meitene, lieliska meitene! – iesaucās melnais tirgotājs.

– Meitene? Nu, es nezinu... – Cvībaks izskatījās garlaikots.

– Pirmā labuma magoņmaizīte! Jauna un neiekosta! – turpināja tirgotājs, bet Radziņš sastinga. Magoņmaizīte? Vai tiešām viņiem būtu tik neticami paveicies? Tas nevar būt! Droši vien tā būs kāda cita magoņmaizīte.

– Vai tu gribi paskatīties? – Cvībaks slinki pajautāja Radziņam.

– Nu, ja nekā cita nav... – Radziņš atbildēja pārspīlēti garlaikoti. Tirgotājs pazuda savā būdā un pēc mirkļa izveda aizplīvurotu stāvu.

– Magoņmaizīte! Tikai vakar piegādāta! Svaiga! – viņš lepnī teica.

– Saki, lai viņa noņem plīvuru, – pieprasīja Radziņš.

– Nē, to nevar! To nekādi nevar! – tirgotājs purināja galvu. – Mūsu zemē sievieti bez plīvura drīkst redzēt tikai viņas vīrs vai īpašnieks!

– Citādi nekādi? – pajautāja Cvībaks.

– Citādi nekādi! – apstiprināja melnais tirgonis. – Vai – galva nost!

– Kam? – Cvībaks painteresējās.

– Abiem, – nopietni atbildēja tirgotājs.

Radziņš un Cvībaks apmulsuši skatījās uz plīvuriem segto stāvu. Kā lai te saprot, kas tur ir apakšā? Īpaši mulķīgi jutās Radziņš. Ja pat varētu plīvuru noņemt, viņš nebija pārliecināts, ka atceras, kā meitene izskatījās. Patiesībā viņš to neatcerējās. Vienīgais, ko

viņš varēja atsaukt atmiņā, bija magonēm nosēts, strups deguntelis, glīts augums un, šķiet, brūni mati? Vai varbūt – blondi?

– Vai mēs drīkstam ar viņu parunāt? – pēkšņas idejas pārņemts, pajautāja Radziņš. Tirgotājs paraustīja plecus.

– Runāt ar viņu var, – viņš teica.

– Liecies mierā! – Cvībaks iebilda, turpinādams spēli. – Mums viņu nevajag.

Radziņš pievērsās meitenei.

– Vai tu esi Magoņmaizīte? – viņš jautāja.

– Es... Jā, – nedroši atbildēja meitene.

– Mēs viņu nepirksim, – paziņoja Cvībaks.

– Tā pati, ko nolaupīja speķa pīrāgu kapteinis Mordāns? – Radziņš jautāja.

– Jā... – meitene klusi atbildēja. Radziņš zīmīgi paskatījās uz Cvībaku, bet tas saviebās.

– Divi simti dukātu! – paziņoja tirgotājs, bet Cvībaks sāka čerkstoši smieties.

– Es viņu neņemtu arī par divdesmit, – viņš teica.

– Vēl viens jautājums, – Radziņš gribēja būt pārliecināts, ka šī ir istā meitene. – Kā sauc tavu tēvu un māti?

– Manu tēvu un māti? – meitene saminstinājās, bet tad turpināja. – Magoņu Ritulis un... Štrūdele!

Radziņš smaidīdams pagriezās pret Cvībaku, kura ģimis kļuva pavisam nelaimīgs.

– Tā... nav istā! – Radziņš uzvaroši paziņoja, un Cvībaks atplauka smaidā, bet tirgotājs manāmi noskuma.

– Kā būtu ar simt dālderiem? – viņš jautāja.

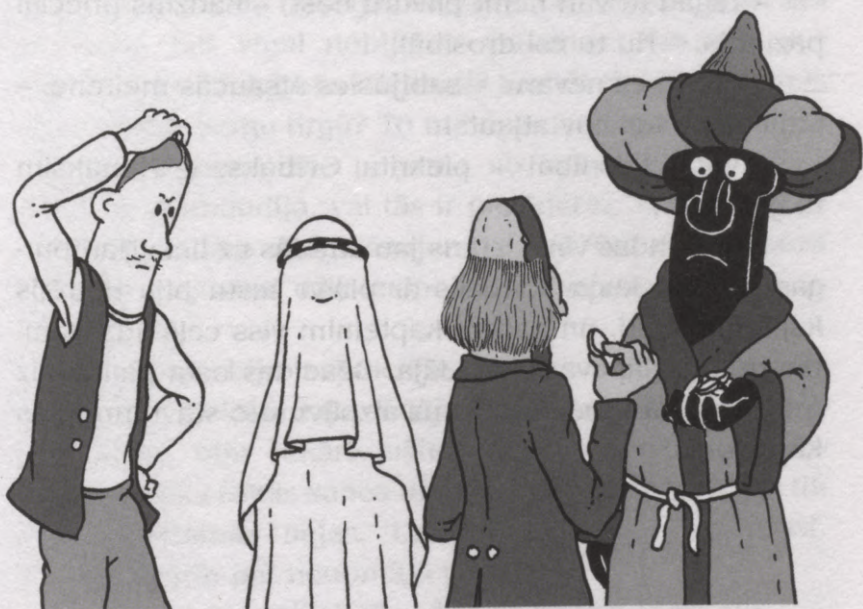
– Tu taču redzi, ka viņa mums nav vajadzīga, – Cvībaks iesaistījās kaulēšanās spēlē. – Varbūt tā vispār nav Magoņmaizīte, ko?

– Kā «nav magoņmaizīte»!? – iebrēcās tirgotājs. – Vai šito redzi?

Un viņš uz brīdi parāva uz augšu plīvuru, kas sedza meitenes seju. Pavīdēja apaļas brūnas acis un strups, uzrauts, magonēm biezi nosēts deguntiņš. Radziņam aizrāvās elpa. Tā patiešām bija Magoņmaizīte!

– Noteikti nepērc viņu! – viņš uzbrēca Cvībakam cerībā, ka tas sapratis pareizi.

Sarežģītā tirgošanās aizņēma pusstundu, un tās beigās Cvībaks samaksāja melnajam vergu tirgonim deviņpadsmit dālderus, nebeigdams sūroties par neganti

augsto cenu. Tirgotājs palika stāvot uz sava paaugstinājuma ar deviņpadsmit dālderiem rokā un nelāgu sajūtu, ka ir kaut kā ļoti viltīgi piekrāpts, bet Radziņš paņēma meiteni zem rokas un veda cauri tirgus drūzmai uz ostu. Viņiem sekoja ļoti apmierinātais Cvībaks, jo darījums bija padevies negaidīti izdevīgs. Nonākuši ostā, viņi apstājās.

– Ko mēs tagad darīsim? – Radziņš jautāja, – Piparu kuģis aties tikai rīt. Un es nezinu, vai mēs varam kopā ar meiteni...

– Kāds piparu kuģis!? Kam mums vajadzīgi kaut kādi netīri pipari? – iesaucās Cvībaks. – Mēs nolīgsim kārtīgu transportu. Naudas tam ir pietiekami.

– Kurp mēs dosimies? – no plīvura apakšas atskanēja bikla balss.

– Vispirms ar kuģi uz Ņamburgu, – atbildēja Radziņš, – un tad pa karavānu ceļu līdz pašai Murseļai!

– Ai, cik jauki! – atsaucās balss zem plīvura.

– Tagad tu vari ņemt plīvuru nost, – Radziņš priecīgi paziņoja. – Nu tu esi drošībā!

– Nē, to es nevaru! – sabijusies atsaucās meitene. – Šajā zemē tas nav atļauts!

– Viņai taisnība! – piekrita Cvībaks. – Nonāksim mājās, tad...

Pēc stundas viņi visi trīs jau atradās uz liela Ņamburgas sardeļu kuģa. Cvībaks ar plašu žestu bija noīrējis kapteiņa kajiti, un pašam kapteinim viss ceļš līdz Ņamburgai bija jāpavada uz klāja. Džadidas osta palika aiz muguras. Radziņš skatījās uz aizplīvuroto stāvu un jutās kā varonis.

Trīsdesmit devītā nodaļa
BALSOŠANA PĪRĀGU GAUMĒ

Ākamajā rītā pēc Mordāna aizbraukšanas Magoņmaizite pamodās savā kojā un tīksmi izstaipījās. Dzīve likās jauka, bet tad viņa atcerējās iepriekšējās dienas notikumus un kļuva nopietna. Ātri saģērbusies, viņa nostājās kajītes vidū. Vajadzēja iet ārā uz klāja, bet viņai nebija ne jausmas, kas viņu tur sagaidīs. Ko pīrāgi būs izlēmuši? Varbūt tiešām mēģinās viņu pārdot vergu tirgū? To nu viņa nepieļaus, pipari un panna! Magoņmaizite paņēma no ieroču statņa divas pistoles, pārbaudīja, vai tās ir pielādētas, un uzbēra uz pulvera pannām svaigu šaujampulveri. Tad viņa aizbāza pistoles aiz jostas, dziļi ieelpoja un apņēmīgi izsoļoja no kajītes.

Uz klāja bija sapulcējušies visa «Speķa Lodes» komanda. Lielākā daļa sēdēja ap kravas lūku, bet melnie pīrāgi bija iekārtojušies virvju kāpnēs. Magoņmaizite ielika rokas sānos un izaicinoši nopētīja visas tik labi pazīstamās sejas. Lai ko viņi būtu nolēmuši, Magoņmaizite pat nedomāja padoties.

– Nu, ko tad teiksiet? – viņa pārtrauca klusumu.

Bonaventura pieslējās kājās.

– Mēs nolēmām tā, – viņš prātīgi iesāka, – viedokļi sadalījās, piķis un zēvele! Vieni domā, ka tevi vajadzētu pārdot, otri – ka Mordānam bija visas tiesības nozīmēt tevi par «Speķa Lodes» kapteini. Tas nozīmē, ka mums ir jābalso! Citādi mēs sakausimies, un tas nu nav nekādā jēgā, lūk! Tad nu mēs nolēmām, ka tev jābūt klāt pie

balsošanas. Pietiekami daudz mēs visi kopā esam pieredzējuši, lai tādas šmuces kārtotu tev aiz muguras, vai ne?

Magoņmaizīte iesmējās. Lai gan situācija nebūt nebija vienkārša, viņu sāka pārņemt divains azarts.

– Nu tad balsojam! – viņa teica, un uz klāja iestājās klusums. – Kurš par to, lai mani pārdotu? Paceliet roku!

Pirmais roku pacēla Puspīrāgs. Tam, zobus zibinādami, pievienojās visi trīs melnie pīrāgi. Pēc mirkļa roku negribīgi pacēla arī abi buljona pīrāgi Čuks un Guks.

– Seši, – Magoņmaizīte paziņoja.

– Tas ir galīgi šķērsām! – pēkšņi uzsprāga Puspīrāgs. – Nevajag viņai ļaut vadīt balsošanu!

– Turi muti, Puspīrāg! – lēni, bet iespaidīgi teica Bonaventura. – Tu labi zini, ka līdz jaunam komandas lēmumam viņa ir kapteinis. Un kurš parasti vada balsošanu uz pīrāgu kuģiem, ko?

– Kapteinis! Kapteinis vada balsošanu! – atsaucās Ribeira un vēl dažas balsis.

– Nu, lūk! – teica Bonaventura un paskatījās uz Magoņmaizīti.

– Peldam tālāk! – viņa smaidīdama turpināja. – Kurš par to, lai atzītu Mordāna izvēli par pareizu?

Pacēlās daudzas rokas. Arī melnie pīrāgi, plati smaidīdami, pacēla savas šaurās plaukstas. To ieraudzījis, Puspīrāgs jau gandrīz vārijās.

– Jūs, stulbeņi, jau nobalsojāt «pret»! – viņš ierēcās.

– Un kas tad ir? Tagad atkalītēs mēs balso «par»! – plati ieplētis acis, bezrūpīgi paziņoja melnais pīrāgs, vārdā Fu. – Mumsim tā patik! Mumsim patik balsot!

– Šķiet, varam pat neskaitīt, – Magoņmaizīte pagriezās, lai kāptu komandtiltīnā, bet tad atkal atskatījās nēja niknumā dreboša Puspīrāga balss.

– Tu nevari būt kapteinis! Es tam nepiekrītu! Ja kādam te vispār ir tiesības ieņemt Mordāna vietu, tas esmu es – viņa pirmais palīgs! Man ir vislielākā pieredze! Es esmu īstens pīrāgs, nevis kaut kāda magoņu mamzele...

Magoņmaizīte apstājās pie kāpnēm un lēni pagriezās pret Puspīrāgu, bet tad atskanēja lielgabalnieka Bonaventuras nosvērtā balss.

– Pēc nerakstītajiem mežonīgo pīrāgu likumiem, – viņa balss pārskanēja visu klāju, – ikviens, kam pietiek dūšas, var pieteikties uz kapteiņa vietu, un šeit mēs redzam tieši šādu gadījumu. Ja uzrodas divi vai vairāki pretendenti, lieta tiek izšķirta divkaujā ar īsajiem abordāžas zobeniem. Vai man ir taisnība, Puspīrāg?

– Nu... Es... – labi zinādams Magoņmaizītes paukošanas prasmi, Puspīrāgs minstinājās.

– Man ir taisnība, – mierīgi pabeidza Bonaventura. Visa komanda gaidīja. Puspīrāgs piepeši iedomājās, ka īsie abordāžas zobeni nemaz nav tik slikti, jo tie atļauj piekļūt pretiniekam tuvāk. Viņš ir lielāks un smagāks par to tur meiteni – tas noteikti dos priekšrocības, un kļūt par «Speķa Lodes» kapteini – tas bija tik vilinoši!

– Padodiet zobenus! – viņš nošņācās. Tūlīt viņš parādīs, kurš ir īstais pīrāgs kapteiņa amatam!

Pīrāgi atbrīvoja kuģa vidusdaļu, lai cīņai būtu pietiekami daudz brīvas vietas. Pedro atnesa divus īsos abordāžas zobenus. Magoņmaizīte atdeva Bonaventuram savas pistoles un ar zobenu rokā nostājās preti Puspīrāgam. Likais, īsais abordāžas zobens bija ar masīvu gardi un smagu, platu asmeni. Magoņmaizīte izdarīja divus vēzienus, lai pārliecinātos, ka spēs šo ieroci pietiekami labi pārvaldīt, bet tad Puspīrāgs bez kādas sagatavošanās metās viņai virsū, izdarīdams plašu cirtieni ar abām rokām no augšas. Ja Magoņmaizīte

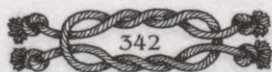
nebūtu pietiekami ātri palēkusi sāņus, robainais asmens būtu viņu pāršķēlis uz pusēm. Puspīrāgs cerēja ar vienu cirtienu izšķirt cīņu, taču tieši šis viņa uzbrukums atklāja Magoņmaizītei visas pretinieka vājās vietas. Netrāpijis Puspīrāgs zaudēja līdzsvaru un gandrīz ietricās ar pieri bortā. Tagad Magoņmaizītei bija skaidrs, kā jārikojas. Viņa turpināja veikli izvairīties no Puspīrāga plašajiem uzbrukumu vēzieniem; pāris reižu, kad viņš, skaļi elsdams, panesās meitenei garām, pat uzšaudama ar zobenu plakaniski pa Puspīrāga dibenu. Tas kapteiņa palīgu padarīja vēl niknāku, un viņa uzbrukumi kļuva arvien haotiskāki. Drīz Puspīrāgs sāka aizelsties. Tā veiklā vellata nekādi nebija aizsniedzama!

Trīs melnie pīrāgi bija salūkojuši bundziņas un tagad, tās ritmiski rībinādami, uzsāka dīvainu dziesmu, kurā gari toņi mijās ar ašiem, sīkiem iekaucieniem.

Puspīrāgs apstājās un, smagi elpodams, atspieda muguru pret mastu. Asinis dunēja viņa ausīs, un sviedri aizmigloja acis. Viņš saņēma pēdējos spēkus, pacēla abās rokās zobenu augstu pāri galvai, iebrēcās un metās virsū nīstajai pretiniecei, bet Magoņmaizīte šoreiz neizvairījās. Viņa paspēja Puspīrāgam soli pretī, pirms viņš paspēja nolaist savu ieroci, pēkšņi ieblieza ar zobena biezo gardi Puspīrāgam pa pieri. Gar acīm nošķīda dzirksteles, un viņš smagi kā miltu maiss atmuguriski nogāzās uz klāja. Zobens kaut kur aizlidoja. Puspīrāgs pacēla apdullušo galvu, bet šajā mirklī auksts asmens atspiedās pret viņa kaklu un atskanēja izsmējīga balss.

– Tikai dod man iemeslu, un tavš pildījums kļūs par barību zivīm, – teica Magoņmaizīte. – Vai tu atzīsti sevi par uzvarētu?

Melno pīrāgu dziesma spēji aprāvās, un uz klāja atkal iestājās klusums. Puspīrāgs saprata – ja viņš nepadosies, gals klāt.

– Jā, – viņš izcērkstēja. Arī balss vairs negribēja klausīt.

– Es nesadzirdēju!

– Jā, es padodos!

– Labi! – Magoņmaizīte nolaida zobenu. – Tikai no šodienas tu vairs neesi nekāds kapteiņa palīgs. Tagad tava vieta būs kambīzē! Mums taču vajag kādu pastāvīgu pavāru, vai ne?

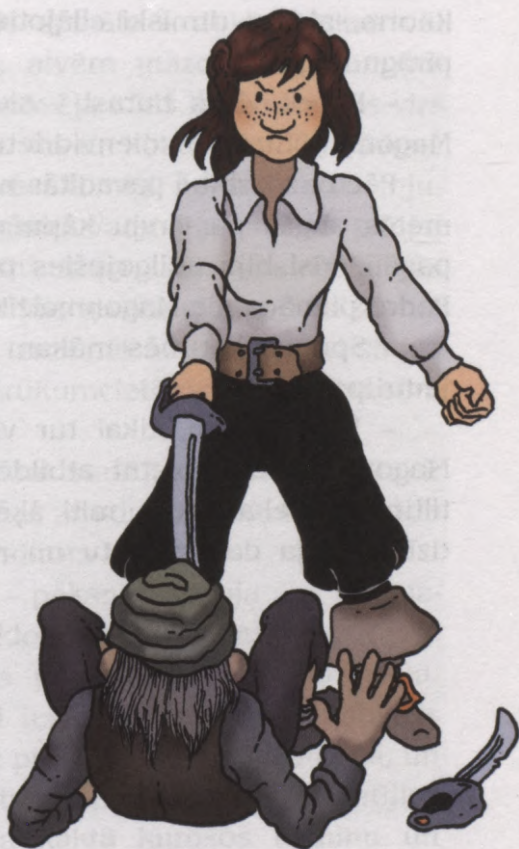
– Jā! – visi kā viens atsaucās «Speķa Lodes» komandas pīrāgi, bet Pedro piemiedza aci un piebilda.

– Koks, kapteiņa kundze! Pareizi jāsaka «koks». Tā uz kuģiem sauc pavārus.

– Aha! – Pasmaidīja Magoņmaizīte. – Un no šodienas es jums vairs neesmu nekāda Magoņmaizīte. Tagad es esmu «Speķa Lodes» vismežonīgāko pīrāgu kapteinis Magone! Tā un ne citādi jums turpmāk būs mani saukt!

– Urā! Kapteinim Magonem – urā! – ieaurojās komanda.

– Kuģis! – no masta atskanēja kļiedziens. Tur, «vārnu ligzdā», visu laiku par novērotāju sēdēja pončiks Fantuta. Pīrāgi viņu īsti neuzskatīja par savējo, tādēļ šajā svarīgajā brīdī, kad komanda bija aizņemta ar

nopietnu jautājumu risināšanu, Fantutam uzticēja novērotāja posteni.

«Speķa Lodei» patiešām tuvojās kuģis. Tas bija ziemeļu ragaino sēņu pīrāgu knorrs, kas ieradās aicināt visus uz pulcēšanās vietu pie Trifelgaras zemesraga. Sēņu pīrāgu kapteinis ilgi nekavējās. Nodevis svarīgo ziņojumu un pat nepajautājis, kur pazudis kapteinis Mordāns, ragainais pīrāgs strauji atvadījās, un drīz knorrs, ariem ritmiski cilājoties, strauji attālinājās no pīrāgu kuģa.

– Pacelt visas buras! – skanīgi pavēlēja kapteinis Magone. – Kurss uz dienvidrietumiem, uz Trifelgaru!

Pēc bezdarbībā pavadītās nedēļas pīrāgi ar sajūsmu metās augšā pa virvju kāpnēm, lai izpildītu kapteiņa pavēli. Visi bija noilgojušies pēc kārtīga darba. Pīrāgs Pedro pienāca pie Magoņmaizītes.

– Spūņus jau mēs mākam gremdēt, vai ne? – viņš jautri pajautāja.

– Mākam gan, tikai tur viņu būs ellīgi daudz, – Magoņmaizīte nopietni atbildēja un uzkāpa komandtiltiņā. «Speķa Lode» raiti šķēla viļņus, un turpmākā dzīve solīja daudz grūtu un neparastu pārbaudījumu.

Četrdesmitā nodaļa **SPINĀTU KLOSTERIS**

Kādā apmākušās un lietainas dienas vakarā pie spinātu klostera durvīm atskanēja klaudzieni. Durvju sargs – izstīdzējis spināts – novicis¹, kas vēl nēsāja gaiši zaļu talāru, atvēra mazo lūciņu un paskatījās ārā. Aiz vārtiem stāvēja kāds lietū samircis vīrs ar melnu apsēju uz vienas acs un koka kāju. Viņa ūdens pievilkušās cepures malas skumīgi nokarājās uz leju, aizsegdamas pieri, un garie vadmalas svārki pilēja. Rokās viņš turēja apkaltu koka lādi. Vīrs izskatījās pavisam nekaitīgs, un novicis atvēra vārtus, ielaizdams negaidīto ciemiņu iekšā. Izmitināt uz kādu nakti šādus pasaules klaidoņus un trūkumcietējus – tā klosterim bija diezgan parasta lieta.

– Pārļaišt nakti jūs varat stallī uz salmiem – tur ir sauss un silts, bet vakariņas atradīsiet virtuvē, – novicis ierasti paziņoja. – Lai Konditors ar jums!

– Man jāsatiek abats, – pēkšņi paziņoja vīrs aizsmakušā balsī. – Man jāredz klostera priekšnieks.

Novicis atvēra vārtus un ielaida Mordānu iekšā. Šķērsojuši pagalmu, viņi iegāja klostera ēkā. Novicis palūdza Mordānu pagaidīt plašā, velvētā priekšnamā, un pats devās pieteikt abatam apmeklētāju. Apskatījies apkārt, Mordāns ievēroja kaktā kurošos kamīnu un piegāja pie tā, lai mazliet apžāvētos. Uguns sildīja stipri, un drīz no vadmalas svārkiem sāka celties garaiņi. Novicis atgriezās un, paaicinājis Mordānu sev līdzi, devās augšā pa kāpnēm.

¹ Novicis – klostera audzēknis, kas gatavojas tikt iesvētīts par mūku.

Klostera priekšnieka istaba izrādījās ne pārāk liela. Pats abats, gara auguma nopietns spargēlis tumši zaļā talārā, sēdēja aiz liela rakstāmgalda, atspiedis elkoņus uz tā un salicis kopā roku pirkstus. Viņš jautājoši skatījās uz negaidīto apmeklētāju.

– Šis kungs gribēja jūs satikt, – teica novicis un paklanīgi izgāja ārā.

– Es tevi klausos, mans dēls, – ierunājās abats. «Te nu es esmu,» Mordāns nodomāja. «Nu jau esmu kļuvis

par spargēja dēlu. Nu, nu! Mežonīgo pirāgu kapteinis Mordāns, spargēja dēls!»

– Es gribēju jūs satikt, jo vēlos iestāties jūsu klosterī, – viņš teica, apspiedis īgnumu. Spargēlis mazliet samulsa.

– Bet jūs taču neesat spināts! Jūs pat neesat spargēlis vai kolrābis! – viņš iesaucās. – Ja nemaldos, jūs esat...

– Pīrāgs. Vienkārši parasts pīrāgs ar speķi un sīpoliem, – pazemīgi nokāra galvu Mordāns. – Man šķita, sīpoli ir zināmos rados ar spinātiem...

– Nujā. Bet tomēr... – abats meklēja pareizos vārdus, bet Mordāns viņu pārtrauca, atvērdams savu jūrnieka lādi un izceldams no tās apjomīgu, žvadzošu ādas maisiņu.

– Biju nolēmis ziedot šos piecus simtus dālderu klostera vajadzībām, – viņš domīgi svārstīja maisiņu rokā, – ja tiktu uzņemts, protams.

– Vai tas būtu jāsaprot tā – ja jūs netaptu uzņemts klosterī, ziedojums izpaliktu? – zaļajā talārā tērptais spargēlis atkal salika roku pirkstus kopā un, galvu piešķiebis, lūkojās Mordānā.

– Nu, es to saprotu tā: iestājoties klosterī, man laicīgās mantas vairs nav vajadzīgas, – arī Mordāns piešķieba galvu un ar vienīgo aci vientiesīgi lūkojās abatā. – Taču, ja es netieku klosterī, man tās mantas var būt ļoti, ļoti nepieciešamas. Tad taču es nevarēšu tās ziedot, vai ne?

Iestājās klusums. Abats berzēja savu zaļo pirkstu galus citu pret citu un domāja.

– Vai jūs nevarētu pagaidīt priekšelpā? – beidzot izlēmīš, teica abats. – Man mazliet jāapsprīžas ar brāļiem.

Apspriede bija ilga un vētraina. Priekšnamā pie kamīna sēdēdams, Mordāns dzirdēja skaļas, strīdīgas balsis un reiz pat skaidri saklausīja dažus vārdus.

– Sīpoli nav nekādi spināti! – kļiedza kāds sanīknots brālis. Tomēr galu galā viss atrisinājās. Bālais durvju sargs ierādīja Mordānam pašauru celli un brīdināja, ka

pagaidām Mordāns var būt tikai novicis un ka iesvē-
tīšana mūka kārtā notiks pēc pārbaudes laika, ko
noteiks pats abats.

Palicis viens, Mordāns apsēdās uz šaurās koka gul-
tas, kurā atradās tikai salmiem pildīts maiss. Vēl te bija
neliels, rupji darināts koka galds un ķeblis. Pa šauro
logu ieplūda blāva gaisma. Apmākusies diena pamazām
pārgāja vakarā. Mordāns izņēma no vestes šņaucamās
tabakas dozīti, atvēra to un nolika sev priekšā uz galda.
Kārbiņā gulēja trīs sīkas magoņu sēkliņas.

Četrdesmit pirmā nodaļa LIELĀ PĪRĀGU SAPULCE

«Speķa Lode» burāja tieši uz rietumiem. Fārvaterā aiz tās cieši sekoja apmēram tāda paša lieluma divmastu barka. Tas bija sieru zemes tirgotāju kuģis, ko Magoņmaizīte pārsteidza iepriekšējā dienā. Resnie, uz karošanu negribīgie sierī tika izlikti krastā, un uz jauniegūtā kuģa pārsēdināta daļa «Speķa Lodes» komandas. Magoņmaizīte ļoti priecājās par šo veiksmi, jo tieši tādu kuģi viņa meklēja, taču necerēja, ka tas paveiksies tik viegli. Šāds papildu kuģis bija nepieciešams kaujas plānam, kas jau labu laiku veidojās meitenes galvā. Pīrāgi uz ātru roku aizkrāsoja nosaukumu jaunā kuģa pakalgalā un tā vietā uzzīmēja citu, bet, lai viņu plāni pārāk ātri neatklātos, jauno uzrakstu aizsedza ar lielu audekla gabalu.

Kad «Speķa Lode» un sekojošā barka pilnās burās tuvojās visu pīrāgu pulcēšanās vietai plašā līcī apmēram divas jūras jūdzes no Trifelgaras zemesraga, tur jau bija noenkurojušies vairāki dažāda izmēra kuģi, un vēl divas buras varēja redzēt pie horizonta. Šī bija droša dabiskā osta. Tikai tāpēc, ka to no visām pusēm ieslēdza augstas klintīs, te nebija izveidojusies pastāvīga piestātne ar pilsētiņu. Vienīgā vieta, kur varēja izkāpt krastā, bija šaurs bazalta slāņa sēklis tieši blakus mazam strautiņam, kas likumu likumiem šalca lejā pa gadsimtu gaitā klinšu sienā izgrauztu gultni. Te pīrāgu kuģi parasti piestāja, lai pārļautu vētras un uzpildītu dzeramā ūdens krājumus. Šoreiz apjomīgais līcis bija

izvēlēts par pīrāgu pulcēšanās vietu. Uz ziemeļiem no liča, apmēram trīs jūras jūdžu attālumā, atradās nelielu salu arhipelāgs. Saliņas bija tik mazas, ka arhipelāgu tā pirmatklājēji nosauca par Kaņepīšu salām.

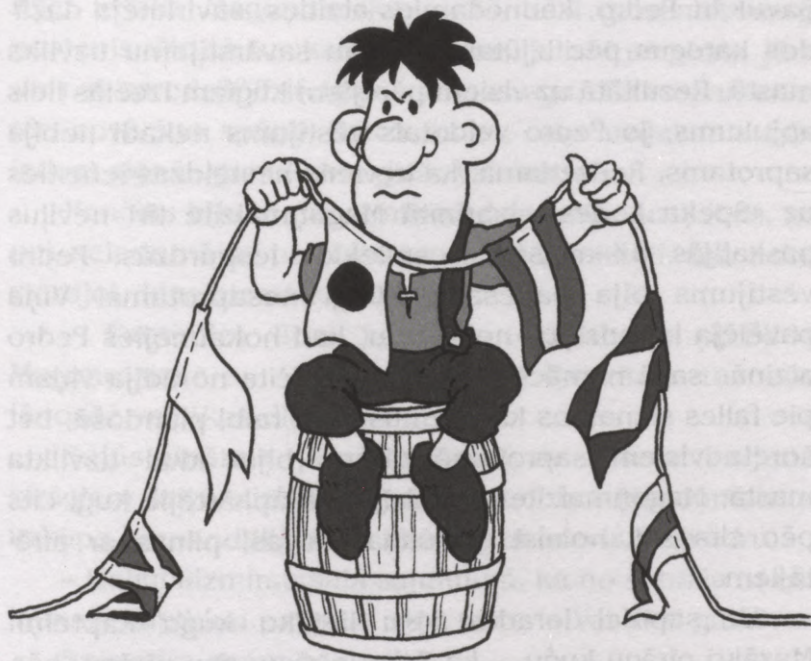
Šāda pīrāgu sapulce bija kaut kas neparasts. Neviena no «Speķa Lodes» komandas neatcerējās savā mūžā neko tādu piedzīvojis, jo parasti pīrāgi siroja pa Dienvidjūru katrs uz savu roku, tikai retumis satiekoties Tortiljas salā, Tortes pilsētiņā, kas laika gaitā bija kļuvusi par tādu kā nerakstītu pīrāgu galvaspilsētu. Tur neriskēja ierasties ne tirgoņu kuģi, ne arī kāds no karaliskās kara flotes buriniekiem, taču pīrāgi Tortiljas salā atpūtās, salīga jaunas komandas, tirgojās ar salaupītājām mantām un palaikam izkāvās vietējos traktieros.

«Speķa Lode», viens no lielākajiem pīrāgu kuģiem, izmeta enkuru pašā liča vidū, un jaunais kuģis apstājās cieši blakus. Pēcpusdienā Magoņmaizīte uzkāpa komandtiltiņā, lai pārļautu skatu līcim. Kaut gan ne visi pīrāgu kapteiņi uzskatīja par vajadzīgu atsaukties aicinājumam, sabraukusi flote bija varena un iespaidīga. Šeit varēja redzēt gandrīz visus slavenāko pīrāgu kompāniju kuģus.

Divos pūķa galvām rotātos knorros bija ieradusies ragainie sēņu pīrāgi no ziemeļiem. Blakus tiem noenkuroti slinki šūpojās četri dažādi speķa pīrāgu kuģi: divmastu galeots «Sīpolsmaka» ar pīrāgiem no Portugāles, resnvēderaina karavela «Sapelējusi Bārda» ar plecīgiem un nikniem pīrāgiem no dažādām ziemeļu piekrastes vietām, slaida šebeka¹ «Al Kuhul», kas nesa slīpo buru, no Alžīras ar neganti piparotiem šīs zemes sīkstajiem pīrāgiem un šonerbarka «Figo» no Francijas ar komandu, ko pavadīja spēcīga ķiploku smaka.

¹ Šebeka – turku trismastu kuģis ar latīņu burām.

Mazliet tālāk šūpojās Suņu pīrāgu kuģis – neliela spūņu barkentīna, ko Suņu pīrāgi, gribēdami izrādīties izglītoti un vienlaikus arī pietiekami briesmīgi, bija nokrustījuši divainā vārdā – «Kanis–Balis», taču neviens cits tā arī nevarēja saprast, ko tas varētu nozīmēt. Aiz Suņu pīrāgiem nelielajos līča viļņos, savas cukurniedru buras plandīdamas, ligojās trīs dažāda lieluma džonkas ar rīsu pīrāgiem. «Droši vien «Smejošais Holandietis» arī būs ieradies,» nodomāja Magoņmaizīte.

Vēl ap lielākiem buriniekiem bija izvietojusies daudzi sīkāki kuģi: bārdaino Sibērijas kāpostu pīrāgu smaģās dēļu laivas, vairāki Belašu kajaki, čebureku drakars un pat viena pildīto piparu galera.

Magoņmaizīte nokāpa no komandtiltiņa un pavēlēja pīrāgam Pedro uzvilkt signālkarodziņu virteni ar uzaicinājumu pārējiem pīrāgu kapteiņiem ierasties uz apsriedi. To darīdama, viņa sajuta savādu tukšumu

pakrūtē – Magoņmaizīte labi apzinājās, ka pīrāgu kapteiņi, redzot viņu Mordāna vietā, varētu būt, maigi izsakoties, pārsteigti. Protams, visi bija dzirdējuši par kapteiņa Mordāna kuģa neparasto sievišķi, taču viņa kā Mordāna vietniece – tas pat šiem daudz pieredzējušiem pīrāgiem varētu likties par traku.

Ar signālkarodziņiem iznāca negaidīta aizķeršanās. Magoņmaizītei nebija ne jausmas, ka Pedro ne tikai nepazīst karodziņu alfabētu, bet vispār neprot lasīt. Savukārt Pedro, kaunēdamies atzities, savirknēja dažādos karogus pēc izjūtas un šādu savārstījumu uzvilka mastā. Rezultātā uz visiem pārējiem kuģiem izcēlās liels apjukums, jo Pedro veidotais vēstījums nekādi nebija saprotams. Redzēdama, ka neviens nesteidzas ierasties uz «Speķa Lodes», izbrīnītā Magoņmaizīte tīri neviļus paskatījās uz auģšu un smieklos iespurdzās. Pedro vēstījums bija patiešām pilnīgi nesaprotams! Viņa pavēlēja karodziņus nolaist un, kad nokaunējies Pedro atzinās savā nemācēšanā, citu pēc cita norādīja viņam pie falles sienamos karodziņus. Kad raibi plandošā, bet šoreiz visiem saprotamā virkne bija atkal uzvilka mastā, Magoņmaizīte ieraudzīja, kā apkārtējie kuģi cits pēc cita sāk nolaist glābšanas laivas, pilnas ar airētājiem.

Uz sapulci ieradās visu lielāko kuģu kapteiņi. Mazāko pīrāgu kuģu, – kā Suņu pīrāgu, rīsu pīrāgu, bārdaino kāpostu pīrāgu un Belašu – kapteiņi neuzdrošinājās ierasties, nolēmuši gaidīt slavenāko pīrāgu manevrus un tad pievienoties. Vērodama glābšanas laivas, kas gatavojās doties uz «Speķa Lodes» pusi, Magoņmaizīte piesauca klāt abus mazos buljona pīrāgus un norādīja tiem uz liča rietumu piekrastes augstākajām klintīm.

– Esmu dzirdējusi, ka jūs esot nepārspēti kalnos kāpēji. Jūs varētu uzrāpties tajās klintīs? – viņa jautāja.

– Domāju, jā, – atbildēja Guks, nopētījis saplaisājušo klints sienu, – vajadzēs tikai garāku virvi.

– Un vai jūs varētu uzvilkt tur augšā mūsu pončiku Fantutu?

– Tad vajadzēs divus striķus, – iesmējās Čuks, – un būs viņam jāaizsien acis, lai nedabū no bailēm galu.

Pēc Magoņmaizītes pavēles tika atvests apjukušais Fantuta.

– Tev būs īpašs uzdevums, – ļoti nopietni un nozīmīgi iesāka Magoņmaizīte. – Tu būsi galvenais sargpostenis. No tā tur kalna gala var lieliski pārskatīt jūru un pat saredzēt Trifelgaras zemesragu. Tikko pamanīsi pie apvāršņa spūņu flotes buras, tavs uzdevums būs iedegt signāluguni kalna galā. Vai pratīsi?

Pončiks bija tā pārņemts no negaidītās uzticības, ka pat neiedomājās par bīstamo kāpšanu klintī, un, acīm starojot, klusēdams klanīja galvu.

– Paņemiet līdzī kaut ko ēdamu, – piebilda Magoņmaizīte. – Var gadīties, ka Fantutam tur būs jānosēž vairākas dienas.

Sajūsminātais pončiks kopā ar abiem buljona pīrāgiem laivā aizbrauca uz krastu, bet Magoņmaizīte uzkāpa komandtiltīnā un izsauca pie sevis Saavedru.

– Galīgi aizmirsu šajā sajukumā, ka no šī brīža tu esi jaunais kapteiņa palīgs, – viņa teica. – Vai tiksī galā?

Saavedra zemu paklanījās.

– Ar kapteini Magoni – kaut cauri cepeškrāsnij! – viņš nopietni atbildēja.

Laivas no pīrāgu flotes kuģiem cita pēc citas piebrauca pie «Speķa Lodes» borta, un kapteiņi sāka rāpties pa trapu augšā uz klāja.

– Pavadi viņus uz kapteiņa Mordāna... tas ir – uz manu kajīti un uzciēnā ar rumu, – viņa klusi teica Saavedram, – kad visi būs klāt, es pievienošos.

Cits pēc cita pīrāgu kapteiņi pazuda plašajā pakal-
gala kajītē, un drīz no turienes varēja sadzirdēt rupjas
balsis un dažkārt skaļus, aizsmakušus smieklus.

Buljona pīrāgi atgriezās uz kuģa un pamāja, ka ar
Fantutu viss kārtībā. Pie «Speķa Lodes» piebrauca un uz
klāja uzrāpās pēdējais kapteinis – plecīgs sēņu pīrāgs ar
ragaino ķiveri galvā – un iegāja kapteiņa kajītē.

– Ir laiks, – Magoņmaizīte klusi teica Saavedram, kas
arī bija uzkāpis komandtiltīnā un gaidīja norādījumus. –
Tu nāksi man līdzi.

Viņa nokāpa pa īsajām kāpnēm un apstājās kajītes
durvju priekšā. Vēsi šermuļi pārskrēja meitenei pār
muguru. Lai mazliet novilcinātu tikšanos ar svešajiem
kapteiņiem, Magoņmaizīte pārbaudīja abas aiz jostas
aizbāztās pistoles un pagrieza zobenu vairāk uz priekšu,
lai to vajadzības gadījumā būtu ērtāk izraut no maksts.

– Viss būs labi, – viņai aiz muguras ierunājās
Saavedra, kuram Magoņmaizītes nedrošība nebija
paslidējusi garām nepamanīta. – Tu viņus visus aptīsi ap
pirkstu.

Magoņmaizīte nopūtās, atvēra durvis un iesoļoja
kajītē. Pīrāgu kapteiņi bija izvietojušies kur nu kurais,
un, meitenei ienākot, visi kā viens paskatījās uz viņu.
Pirmais ierunājās liela auguma pumpains pīrāgs –
«Mandragoras» kapteinis Bambušs.

– Kur ta' Mordāns? Ko šis nenāk? Tā jau mēs te
sapelēs vienā mierā, līdz spūņi būs klāt! – viņš ierēcās,
un visi pārējie klanīja galvas.

– Kapteinis Mordāns nenāks, – stingrā balsī paziņoja
Magoņmaizīte. – Kapteinis Mordāns vairs nav uz «Speķa
Lodes» – tagad kuģim ir cits kapteinis.

– Šis vairs nav? – apjuka Bambušs. – Kā ta' tā?

– Ko tad mēs te darām? Kas mūs izsauca? – pārējie
neizpratnē skatījās cits uz cita.

– Kas tad ir jaunais «Speķa Lodes» kapteinis? –
painteresējās sēņu pīrāgu kapteinis Odins. – Gribētos
paskatīties, kas šis ir par pankūku. Cik šim speķa
vēderā, ha, ha!

– Jā! Kur viņš ir? Kā šo sauc? – pievienojās citi
kapteiņi.

– Jaunais «Speķa Lodes» kapteinis esmu es – kaptei-
nis Magone, – skaļi paziņoja Magoņmaizīte un saspringa.
Šis bija nopietns brīdis. Tagad izšķīrās viss.

– Tu? – ieplēta acis Bumbašs. – Meitietis?

Pārējie kapteiņi sāka smieties un sajūsmā daudz ar
dūrēm pa ceļgaliem.

– Pīrāgs brunčos! Ha, ha! Šī pat nav pīrāgs! Magoņu
bulka! Pipari uz mēles! Nu būs kūciņu kadriļa!
Klimpiņpolka! – viņi auroja.

Saavedra, kas līdz šim bija stāvējis Magoņmaizītei
aiz muguras, panāca uz priekšu.

– Nevis «meitietis», bet kapteinis Magone, ar jūsu
atļauju, un viņam aiz muguras stāv visa «Speķa Lodes»
komanda, gatava aizstāvēt savu kapteini līdz pēdējai
drupačai, – viņš teica dzelžainā balsī. – Tas nozīmē, ka
dažs labs varētu uzmanīgāk izvēlēties izteicienus. Un, ja
kādam vēl ir šaubas, tad mēģiniet atcerēties: kurš
nogremdēja spūņu admirāja flagmani? Un pēc tam visus
viņa pārējos kuģus? Kurš izveda «Speķa Lodi» no
lamatām, no kurām neviens cits nekad nebūtu izkļuvis?
Vai jums nekas nav zināms par to?

Pīrāgu kapteiņi aprāvās un, pārsteigumā sastinguši,
blenza uz Magoņmaizīti, kas stāvēja kajītes vidū un turēja
rokas uz savām pistolēm. Pirmais atguvās Alžīras
pīrāgu slaidās šebekas kapteinis Ali.

– Jā, mēs dzirdējām, ka Mordānam uz kuģa esot
kāds galīgi traks magoņu meitietis, kas darot brīnumu
lietas... – viņš domīgi iesāka. – Bet kā tad mēs bez

Mordāna? Ko tāds jauns kapteinis... Magonē var zināt no mūsu – pīrāgu – lietām?

– Man pietiek! Es atgriežos uz sava kuģa! – ierēcās kapteinis Odins un piecēlās kājās. Otrs sēņu pīrāgu kapteinis – Trakais Hokans – nostājās viņam blakus. Arī pārējie pīrāgi sāka ņurdēt un slieties kājās.

– Ja kāds grib doties prom, neviens viņu netur, taču man ir priekšlikums, – skanīgā balsī viņus pārtrauca Magoņmaizīte. Pēkšņi viņai likās, ka asinis dzīslās sāk ritēt straujāk, mati uz galvas sāk pamazām slieties stāvus un dūšas ir tik daudz, ka viņa bija gatava viena pati stāties pretī visai spūņu flotei, mežonīgos pīrāgus pieskaitot.

– Man ir priekšlikums, – viņa turpināja, kad pīrāgi apstājās. – Kādēļ gan mēs nevarētu tagad apspriest cīņas plānu, un tad būs redzams, kas kuram galvā – speķis vai pelavas. Ja jūsu priekšlikumi būs labāki, «Speķa Lode» bez ierunām pievienosies. Taču ja labāks plāns gadīsies kapteinim Magonem...

– Nu, ja tev būs sakarīgs plāns, kam es nepavisam nevaru noticēt, tad... Lai man speķis izgāžas no iekšām, es pievienošos! – Bumbašs ar joni nosvieda spalvoto cepuri uz galda un smagi atsēdās atpakaļ krēslā, kurā bija sēdējis līdz šim. – Taču, ja man būs taisnība, tad, Magonīt, atvaino!

Magoņmaizīte piegāja pie galda, pastūma malā Bumbaša cepuri un atritināja dienvidu piekrastes karti. Pīrāgi ar interesi lūkojās tajā. Tikai galeota «Sīpol-smaka» resnais kapteinis stulbi blenza atritinātajā pergamentā, jo viņš no kartēm neko nejēdza.

– Te ir Trifelgaras zemesrags. – Magoņmaizīte norādīja kartē. – Un spūņi droši vien ieradīsies no šīs puses – viņi ir pietiekami iedomīgi, lai kuģotu pa taisno. Bet to mēs drīz uzzināsim, jo mans novērotājs sēž rie-

tumu klintīs un, tikko pirmās spūņu buras iznirs no horizonta, viņš pados dūmu signālu. Kādi būtu jūsu priekšlikumi?

– Novērotājs! – iesaucās Ali. – Klau, tam meitietim galva cep! O, es atvainojos – kapteinim Magonem!

– Prātīgi! Prātīgi! – pievienojās pārējie pīrāgi.

– Ko tur daudz prātot? – iesaucās neapmierinātais Bumbašs – viņš pats būtu gribējis iedomāties izvietot novērotājus un tagad dusmojās, ka tas viņam nebija ienācis prātā. – Kad spūņi ieradīsies, gāzīsimies visi reizē virsū, un, kas būs, tas būs!

– Tieši to jau viņi no mums gaida, – apmierināti smaidot teica Magoņmaizīte, jo tieši šādus priekšlikumus bija paredzējusi. – Man gan ir padomā kaut kas pavisam cits...

Saule tuvojās rietam, un liča klinšu ēna pārklāja reidā noenkurotos kuģus. Šur tur iedegās laternas. Eklērs nekustīgi stāvēja džonkas pakalgalā un skatījās uz «Speķa Lodi». Bija savādi atrasties tik tuvu savu meklējumu mērķim. Viņš redzēja, kā visi kapteiņi sakāpa uz klāja un kā komanda rikojas, sagatavojot kuģi gaidāmajai kaujai, bet neviens meitenes stāvs nebija pamanāms. «Varbūt viņu tur kajītē? Vai ieslēgtu kuģa tilpnē?» viņš domāja. «Bet varbūt viņas tur nemaz nav, un viss lielais ceļojums ir bijis veltīgs?»

– Nu, vai tu viņu redzi? – mazais pelmenis pienāca un nostājās Eklēram blakus.

– Nē.

– Drīz kaut kas sāksies, un tad tu varēsi pa burzmu doties viņu meklēt, – mazais pelmenis mēģināja mierināt draugu. – Kad spūņi ieradīsies, jūklis būs trakāks nekā garo makaronu sapulcē.

– Tieši tas mani mulsina, – domīgi teica Eklērs. – Visi cīnīsies ar spūņiem, bet es lavīšos uz otru pusi, meklēdams meiteni. Iznāk kaut kā negodīgi...

– Vai tad tu tāpēc nebrauci šito gaisa gabalu? – izbrīnījās Otto. – Vai tāpēc mēs gandrīz noslikām? Kāda tev daļa gar spūņiem un speķa pīrāgiem? Lai viņi paši kārtu savas darišanas!

– Kapteinis Lī tagad ir mūsu draugs. Un tāpat pārējie rīsu pīrāgi. Vai tu esi aizmirsis, kā viņi par mums rūpējās? Kā es tagad varu viņus pamest, kad viņiem priekšā stāv tik smaga cīņa, no kuras varbūt neviens neizies vesels? Vai tu to varētu?

– Nu, man jau nav meitenes, ko glābt... – iesāka mazais pelmenis, bet tad atmēta ar roku. – Es jau tevi saprotu, un, protams, tev ir taisnība! Tikai žēl neizmantot izdevību – mēs esam tik tuvu.

– Paskatīsimies! – Eklērs pasmaidīja. – Un, ja Konditors būs lēmis, nolaidīsim dibenā visus spūņus un tad atradīsim arī manu meiteni. Ja viņa ir uz «Speķa Lodes», es viņu atradīšu agrāk vai vēlāk, taču, ja nav – tad nav arī iemesla uztraukties un steigties.

– Kapteinis Lī ir tevi aplipinājis ar rīsu pīrāgu filozofiju, – iespurcās mazais pelmenis.

Magoņmaizīte pabeidza izklāstīt savu jūras kaujas plānu. Pīrāgu kapteiņi sēdēja ap karti un klusēja. Pirmais ierunājās sēņu pīrāgs Odins.

– Izklausās sasodīti labi! – viņš teica. – No kurienes tev tādas idejas?

– Grāmatas vajag lasīt, – smaidīdama atbildēja Magoņmaizīte un saritināja karti.

– Grāmatas? – neizpratnē grozīja galvu «Sīpol-smakas» resnais kapteinis. – Kas tas ir – «grāmatas»?

– Tas ir tas, ko tu nekad neesi redzējis, – atbildēja kapteinis Bumbašs un piecēlās kājās. – Es tev sekošu, kapteini Magone! Pagaidām! Un, ja mums tas izdosies, es pacelšu cepuri tavā priekšā un teikšu, ka Mordāns prot izvēlēties pēcnācējus. Taču ja mēs dabūsim pa mizu...

– Ja mēs dabūsim pa mizu, – atbildēja Magoņmaizīte, – tad droši vien vairs nebūs neviena, kura priekšā tev būtu jāceļ cepure. Taču domāju, ka mums var veikties. Jūs visi zināt, kas jādara, un tagad jārikojas strauji, kamēr spūņi nav ieradušies, lai mēs būtu laikā gatavi!

Magoņmaizīte un visi kapteiņi iznāca uz klāja. Saule jau bija norietējusi, un liča sīkajos vilnišos rotājās kuģu laternu atspulgi.

– Nez kad tā eskadra būs klāt? – domīgi ierunājās sēņu pīrāgu kapteinis Hokans.

– Viņi var būt klāt kuru katru brīdi, – atbildēja Magoņmaizīte. – No ostas spūņu karaliskā flote izgāja pirms piecām dienām. Lai cik lēni un lielīgi viņi burātu, vēlākais, rīt pēcpusdienā spūņiem jābūt te.

– Kā tu zināsi, ka spūņi ir tuvu? – pajautāja Bumbašs, vērgi ielūkodamies tumsā.

– Mans novērotājs sēž augstu klintīs. – Magoņmaizīte norādīja uz liča rietumu malu. – Tikko viņš no turienes pamanīs spūņu eskadras mastus, viņš pados mums dūmu signālu. Ja tas notiks naktī, tad vienkārši iekurs nelielu ugunsgrāvu. Klinšu smaile atrodas daudz augstāk par mūsu mastu galiem. Tas nozīmē, ka spūņi mūs neredzēs vēl kādu stundu, kamēr nepienāks tuvāk un zemeslodes izliekums mūs vairs neslēps. Mums būs pietiekami laika ieņemt pozīcijas.

– Kāds izliekums? Kādas lodes?! Ko viņš tur stāsta? – Resnais «Sīpolsmakas» kapteinis atkal nesaprata. – Kas

tās par jaunmodīgām muļķībām! Vai t' zeme varētu būt apaļa?

– Nelauzi par to galvu! – viņu mierināja Bumbašs. – Tam, ko mēs taisāmies darīt, tas var tikai traucēt.

– Es tomēr nesaprotu... – atsāka resnais kapteinis, taču pārējie jau kāpa lejā pa trapu, lai airu laivās atgrieztos uz saviem kuģiem. Visi bija piekrituši Magoņmaizītes neparastajam plānam, un tas nozīmēja, ka no šī brīža sākās saspringts darbs. Ja reiz pīrāgi kopīgi kaut ko nolēma, viņi turpmāk rīkojās bez šaubīšanās un atdeva darbam visus spēkus. Tikai tā bija iespējams izdzīvot šajā bīstamajā amatā.

Nākamās stundas laikā tumšajā līcī pulvera mucām piekrautas laivas vairākkārt kursēja no pīrāgu kuģiem uz Magoņmaizītes trofeju burinieku. Tur smagās mucas tika ar vinču uzvilktas uz klāja, un laivas atgriezās pēc jaunas kravas. Bonaventura pārraudzīja mucu novietošanu tilpnē. Drīz arī Magoņmaizīte pārcēlās uz šo barku.

– Pēc pusstundas viss būs gatavs, – teica Bonaventura, ieraudzījis viņu, – šī ir pēdējā krava.

Tad viņš mazliet saminstinājās un turpināja.

– Varbūt tev labāk būtu palikt uz «Speķa Lodes»? Vai tev vajag tik ļoti riskēt? Šis būs ļoti bīstams pasākums...

– Tas ir mans plāns. – Atmetusi matus no pieres, Magoņmaizīte nopietni paskatījās uz Bonaventuru. – Un man pašai tas jāisteno. Te nav citas izvēles.

– Nu, bet ja ar tevi kaut kas notiks...

– Tas nav apspriežams! – Magoņmaizīte pārtrauca Bonaventuru. – Toties tev gan jāpārceļas uz «Speķa Lodi»! Tur bez kārtīga liēlgabalnieka ies grūti. Mēs ar Mario tiksīm galā divatā.

– Nē, – Bonaventura papurināja galvu. – Nē, mans kapteini. Es palikšu te, kopā ar tevi. Es par pulveri zinu

vairāk nekā visa pārējā komanda kopā. Tu bez manis neiztiksi!

– Ja nu es tev pavēlēšu? – meitene sāka dusmoties.

– Tad es tevi neklausīšu.

Magoņmaizīte ieskatījās Bonaventuras acīs un saprata, ka viņš ir nopietni izlēmis palikt uz šī kuģa.

– Toties tu nekā nejēdz no burām, – viņa iesmējās.

– Labi, ka mums būs Mario. Citādi mēs netiktu galā.

Mucu pārvadāšana bija pabeigta. Visi, kas palīdzēja pie iekraušanas, atgriezās uz «Speķa Lodes». Pēdējais uz trapu grasījās doties lielais Indriķis, taču pie borta saminstinājās un griezās atpakaļ. Pienācis pie Magoņmaizītes, viņš saņēma savās lielajās ķepās meitenes roku.

– Tu tikai uzmanies, kapteini, – viņš norūpējies teica. – Es saprotu, ka tu esi viens riktens sinepju pulveris, bet tie vairs nebūs nekādi joki! Kad tev uznāk dulums, visādi var notikt! Un mēs būsīm tālu...

– Tad, kad vairs nebūs joki, – iesmējās Magoņmaizīte, – tad jūs jau būsiet diezgan tuvu.

Indriķis samulsis nokrekstējās, atlaida meitenes roku un pārrāpās bortam. Pamazām licī iestājās miers. Visas laivas atgriezās uz saviem kuģiem. Lai gan Magoņmaizīte bija ļoti nogurusi, viņa izlēma neaizmigt, jo spūņi varēja ierasties arī naktī. Viņa apsēdās uz klāja, atspieda muguru pret tauvu rituli un paskatījās uz augšu. Mēness nespīdēja, un debesis bija pilnas neparasti spožām zvaigznēm. Meitene pat nepamanīja, kā acis pašas no sevis aizveras. Pēc mirkļa viņa jau gulēja ciešā miegā.

Četrdesmit otrā nodaļa KAŅEPĪŠU ARHIPELĀGS

Magoņmaizīti pamodināja dienvidaustrumu brīze, kas, sākusī pūst jau no agra rīta, pamazām pieņēmās spēkā un izvilināja klusus svilpienus no tievākajām takelāžas trosēm. Pie debesīm nebija neviena mākonīša, un uzlecošās saules stari arvien vairāk izgaismoja līci. «Ideāls laiks veikliem manevriem,» nodomāja Magoņmaizīte.

Cits pēc cita pīrāgu kuģi, kā iepriekšējā vakarā bija norunāts, izcēla enkurus, atritināja buras un devās ārā no līča, ieturēdami kursu tieši uz ziemeļiem – uz Kaņepīšu salu arhipelāgu. Lielākajiem buriniekiem sekoja mazākie – suņu pīrāgi, rīsu pīrāgu džonkas, kāpostu pīrāgu dēļu laivas, Belašu kajaki, čebureku drakars un pildīto piparu galera.

Mario aizelsies uzrāpās pa trapu.

– Es esmu klāt, – viņš teica, – un «Speķa Lode» arī gatava!

Magoņmaizīte piegāja pie borta un ieraudzīja, ka uz «Speķa Lodes» tiek izcelts enkurs, un jau pēc pāris minūtēm viņas lepna burinieks pilnā gaitā izslidēja no līča, sekodams pārējiem pīrāgu kuģiem. Uz komandtiltiņa stāvēja Saavedra un, plati smaidīdams, militāri sveicināja Magoņmaizīti. Līcī palika tikai jaunais trofeju kuģis un viens no ziemeļu pīrāgu knorriem – ragainā kapteiņa Odina garā laiva. Viņš pats bija uzstājies, ka viņam te jāpaliek kā visātrākajam kuģim, kas spēj lieliski pārvietoties tieši pret vēju.

Mario, Magoņmaizīte un Bonaventura ķērās pie kuģa sagatavošanas. Lai trijātā varētu vadīt tik lielu burinieku, viss bija jāparedz iepriekš. Stūres ratam tika pieliktas speciālas atsaites, lai vajadzības gadījumā to varētu nostiprināt un tā atbrīvot vienu roku pāri darbam pie burām.

Pirāgu flote arvien vairāk attālinājās, un, kad Magoņmaizīte, beigusi kārtot falles, pacēla galvu, tā jau bija knapi saskatāma pie horizonta.

– Dūmi! Klints galā dūmi! – atskanēja Mario brēciens.

– Nu, lūk! Spūņi klāt! – mierīgi secināja Magoņmaizīte un kopā ar Bonaventuru devās pie priekšgala spilves, lai izceltu enkuru.

– Mario, laiks noņemt pārklāju! – viņa uzsauca, kad jūraszālēm aplipušais enkurs parādījās virs ūdens. Mario metās uz pakaļgalu, bet tad uz brīdi apstājās.

– Ko mēs darīsim ar pončiku? – viņš norūpējies pajautāja. – Abi buljona pirāgi ir prom, un viņš pats nemūžam netiks lejā.

– Nu, – Bonaventura, enkura trosi nostiprinādams, šķībi iesmējās, – ja mums šodien nepaveiksies, viņam būs tur jāsēž ilgi. Ļoti ilgi.

– Tātad mums spūņi ir noteikti jāsasit, – Magoņmaizīte mierīgi konstatēja, – kaut vai Fantutas dēļ. Lai viņš tur kalna galā nepārvērstos par sausiņu. Kas vainas šādam iemeslam?

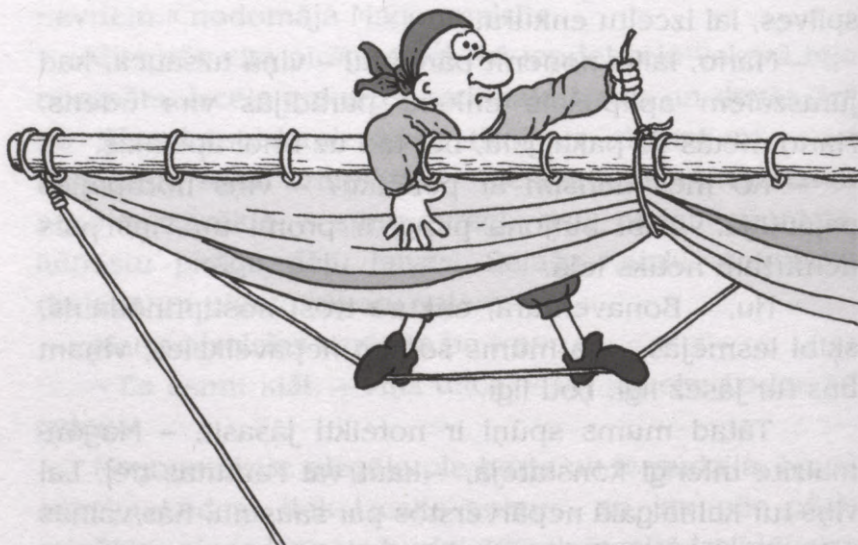
– Nekas, – nopietni atbildēja Bonaventura un tad atkal iesmējās. – Ja tu saki, ka spūņi jāsasit – sasītīsim. Tad nu gan viņi paliktu traki, ja uzzinātu, ka dabū pa mizu pončika dēļ.

Mario pa to laiku noņēma pārklāju, kas nosedza kuģa pakaļgalu. Tajā vietā visiem buriniekiem parasti bija redzams nosaukums. Arī tagad tas tur bija, taču

pavisam cits nekā pirms pāris dienām. Pirāgi pēc Magoņmaizītes norādījumiem bija norāvuši iepriekšējā uzraksta misiņa burtus un ar bronzas krāsu uzzīmējuši citus.

– Nu mums tikai spūņiem jāparāda sava pakaļa, un viņi paliks galīgi traki! – smējās Mario, nesdams salocīto pārklāju. Jaunā burinieka ahteri greznoja mirdzošs un tālu saredzams uzraksts «Speķa Lode»!

– Mario! Augšā, fokmastā – atlaist buras! – pavēlēja Magoņmaizīte un strauji sagrieza stūri, vezdama brīgu pie vēja. Mario metās augšā pa takelāžas virvju kāpnēm. Nonācis pie augšējās rājas, viņš pārgāja uz speciāli šim

nolūkam iekārtajām virvēm, kas jāva sāniski aiziet līdz pašam rājas galam. Tur Mario sāka citu pēc cita ātri siet vaļā tievos virvju galus, ar kuriem buras bija rūpīgi pievilktas pie rājas. Viņam pamazām virzoties uz rājas otru galu, atlaistā marsbura¹ izpletās un piepūtās spirg-

¹ Marsbura – otrā taisnā bura, skaitot no mastā apakšas.

tajā vējā. Lejā uz klāja Bonaventura strādāja ar šotēm, stingri pievilkdams atritināto buru apakšējos stūrus. Ticis galā ar marsburu, Mario pa virvi nošļūca līdz galvenās buras rājai un sāka atbrīvot lielo audeklu. Magoņmaizīte uzmanīgi vēroja buras, lai maksimāli izmantotu vēja spēku. Pagaidām, kamēr kuģis vēl atradās liča klinšu aizvējā, tas nebija viegli izdarāms, jo līcī vēja brāzmas, atstarodamās pret augstajām akmens sienām, meta divainus, negaidīta virziena virpuļus. Buras drīz gan piepūtās, gan atkal nošļūka. Tomēr «Speķa Lode II», kā viņu klusībā dēvēja Magoņmaizīte, pamazām uzņēma gaitu. Labajā pusē, garajiem airiem saskanīgi putojot ūdeni, paslīdēja garām slaidais sēņu pīrāgu knorrs, un no tā atskanēja kapteiņa Odina smējīgais sauciens.

– Hei, kaptein Magone! – viņš priecīgi auroja, stāvēdams pie stūres pinnes laivas pakaļgalā, kamēr pārējie sēņu pīrāgi, pret brangām atspērušies, sparīgi reizi pēc reizes cirta airus ūdenī. – Vai nevajg paķert tevi tauvā? Vai varbūt pret vakaru pats tiksī laukā no liča?

– Ko tad citu tādi ragulopi māk, kā tikai strādāt par vilcējiem? – atkļiedza Magoņmaizīte, bet kapteinis Odins neapvainojās. Viņš tikai plati smaidīja bārdā, un abi kuģi viens otram cieši blakus izgāja no liča atklātajā jūrā. Nu jau visas buras bija vaļā. Arī aizvējš beidzās, un jaunā «Speķa Lode» uzņēma gaitu. Sēņu pīrāgu kuģis turēja līdzī. Iepriekšējā vakara sapulcē bija ieplānots, ka Odina knorrs centīsies pēc iespējas slēpties no spūņu eskadras tālskatiem aiz krietni augstākā burinieka korpusa.

Visas buras bija nostiprinātas, un Bonaventura pienāca pie Magoņmaizītes.

– Kā tu domā, ja viņi nevarēs mūs lāgā saskatīt, vai nevajadzēs paiet spūņiem tuvāk? – viņš teica,

skatīdamies uz jau labi saredzamo spūņu eskadru kreisajā bortā.

– Varbūt tev taisnība, – atbildēja Magoņmaizīte un viegli pagriezta stūri. Burinieks paklausīgi uzņēma jauno kursu, kas tagad mazliet ieslīpi šķērsoja gaidāmo spūņu eskadras ceļu, ļaujot tiem ātrāk pietuvinoties. Bonaventura paņēma tālskati un vēroja spūņu lielāko kuģi.

– Nu jau vajadzētu būt pietiekami tuvu. Varam griezt viņiem dibengalu, – viņš teica pēc desmit minūtēm. – Ja viņi tagad nevarēs salasīt mūsu vēstījumu, viņi visi ir akli kā melleņu klimpas!

Magoņmaizīte uzsauca knorra kapteinim, brīdinot par gaidāmo kursa maiņu, un knorrs sāka pamazām virzīties uz priekšu, apdzēnot «Speķa Lodi II», lai brīdī, kad burinieks mainīs kursu, varētu atkal aiz tā aizslēpties. Magoņmaizīte vērīgi sekoja sēņu pīrāgu kuģa manevram, lai pagrieztu savu kuģi īstajā brīdī. Kad viņai likās, ka ir laiks, Magoņmaizīte spēji sagriezta stūri un tagad burāja tieši uz Kaņepīšu arhipelāgu. Manevrs izdevās lieliski. Pagrieziena brīdī knorrs līgani aizslidēja gar burinieka labo bortu un, kad pagrieziens bija pabeigts, turpināja ceļu tieši pa priekšu «Speķa Lodei II».

– Es iešu uz komandtiltiņu un pasekošu, – teica Mario, – lai mēs par tālu neatraujamies vai viņi savukārt par tālu neatpaliek.

– Jā, – Magoņmaizīte nervozi nopūtās, – tagad viss būs atkarīgs no precizitātes...

Spūņu eskadru veidoja astoņi kara kuģi. Pats lielākais bija flagmanis «Kazuress», tā nosaukts par godu leģendārajam Mantiljas karalim, kas pagājušajā gadsimtā bija beidzot izdzinis pēdējos mauru piparus no Spūnijas. Augstajos flagmaņa bortos lielgabalu lūkas

bija izkārtotas trijās rindās. Tam sekoja divas mazākas, taču arī draudīgas kara fregates ar divām rindām lielgabalu katrā bortā un vēl piecas vieglās fregates ar vienu rindu lielgabalu lūku katrā sālā. Visa armāda kopā bija ļoti vērā ņemams spēks.

Spūņu admirālis Morcilla – zelta akselbantēm¹ un epoletēm rotāta sīpolaina asinsdesa – stāvēja uz sava flagmaņa komandtiltiņa un tālskati vēroja vientuļo burinieku.

– Re, kā sabijās! – viņš teica blakus stāvošajam oficerim embučadam – kalsnai žāvētai desai ar tumšu ādu. – Ilgs laiks gan pagāja, kamēr viņi mūs pamanīja. Nez kas tas...

Pēkšņi viņš apklusā, it kā būtu aizrijies, un stingrāk piespieda tālskati pie acs.

– Nevar būt!... – viņš izdvesa un skatījās vēl vērigāk. – Tas taču...

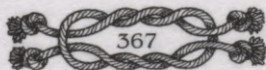
Admirālis nolaida tālskati, un viņa seju rotāja triumfāls smaids.

– Ir tomēr Konditors debesīs! – viņš teica. – Tas tur ir Mordāns ar savu «Speķa Lodi»! Nu mēs viņam samaksāsim par visu! Par manu peldināšanu, par mana flagmaņa un divu... nē, trīs fregašu nogremdēšanu! Un tur vēl bija tā nodevīgā smalkmaizīte! Tās sinepes brunčos! Nu es viņiem rādišu! Nu man viņi dancos! Virves galā, pie rājas!

Admirālis atkal pielika tālskati pie acs un pēc mirkļa iesmējās.

– Tad nu gan vecais Mordāns ir pagalam sabijies. Paskat, – un viņš pasniedza tālskati embučadam, – viņš pat ir iekārtojies savam kuģim airētājus, lai tik varētu ātrāk aizbēgt. Nekā nebija! Nekur tu nespruksi, vecais, klibais sīpolu maiss!

¹ Akselbante – pīta zelta lente, ko karina uz mundiera krūtīm.

Sēņu pīrāgu kuģis turējās tieši priekšā Magoņmaizītes buriniekam, un no spūņu flagmaņa varēja redzēt tikai garos airus cilājamies kuģa platā korpusa abās pusēs. Skatoties no aizmugures un no tāda attāluma, tiešām varēja likties, ka lielais kuģis, papildus burām, tiek airēts, it kā tā būtu itāļu raušu smagnējā galera.

Admirālis pārlicās komandtiltiņa margām.

– Kapteiņa palīg! – viņš ieaurojās. – Uzvilkt signālkarodziņus! Visiem kuģiem pacelt visas, es teicu, visas buras, kādas tik var atrast! Mēs ķeram pīrāgu Mordānu. Tam kapteinim, kas paliks pēdējais, es pašrocīgi novilkšu ādu. Bet tas, kas sagūstīs Mordānu, dabūs no manis zelta akselbanti!

– Urā! – iekliedzās uz klāja esošās empanadas un metās izpildīt admirāļa pavēli.

– Aha! – iesaucās Mario uz komandtiltiņa, – gatavs ir! Šie paceļ visas buras. Nu mums nāksies saraut.

Magoņmaizīte stingrāk satvēra stūres rata rokturus. Pirmais solis izdevās tieši tā, kā viņa bija plānojusi, bet kā būs ar tālāko? Vai viņa būs pareizi aprēķinājusi iespējamo notikumu gaitu? Uz šo jautājumu neviens nevarēja atbildēt.

– Neuztraucies, – ierunājās Bonaventura, kas ļoti labi saprata meitenes satraukumu, – agrāk vai vēlāk viņiem būs jādara tas, kas jādara. Un viss notiks tā, kā tu to paredzēji, es tev galvoju!

– Vai viņi tuvojas? – Magoņmaizīte uzsauca Mario.

– Jā, bet ļoti lēnām, – tas atsaucās.

«Speķa Lode II» sparīgi šķēla viļņus. Priekšā ritmiski čikstēja sēņu pīrāgu garie airi.

– Ja vajadzēs, – ierunājās Bonaventura, – mums ir vēl divas sānu buras, ko mēs varam pacelt uz galvenās

buras rājas pagarinājumiem. Divatā tas nebūs viegli, taču domāju, ka spēsīm.

— Paskatīsimies, — atbildēja Magoņmaizīte. Pats nepatikamākais šādās jūras batālijās bija ilgais laiks, ko prasīja kuģu pakalpojuma. Atšķirības dažādu kuģu gaitā nekad nebija pārāk lielas, un deldēt attālumu, dzenoties kādam pakal vai bēgot, varēja, tikai ilgas stundas vienmuļi burājot. Kad visas buras uzvilkta, vējš nemainīgs, nekas cits neatliek kā stūrēt, uzmanīgi sekot sīkākajām vēja virziena izmaiņām un gaidīt, līdz nonāksi lielgabala šāviena attālumā. Reizēm tas prasa stundas, citreiz — var pat pāriet visa diena, līdz vienmuļa, nervus plosošā burāšana nomainās ar īsu, mežonīgi strauju sadursmi, kad lielgabalu lodes kaukdamas un lamādamās sastopas gaisā, plosa buras, lauž mastus, viss ietinas pulvera dūmos kā biežā, kodīgā miglā, lido abrodāžas āķi un muskešu lodes, ielūst kuģa sāni, un jūra gāžas iekšā atvērumos kā alkātīgs zvērs, visu savā ceļā noslaukot, skan aizsmakuši rēcieni, šķind cirvji un zobeni, pistoļu šāvieni sprakšķ kā nebeidzama, nāvīga krusa, un īsā, saspringtā acumirkli viss jau ir galā — paliek tikai līdz nejutīgumam nogurušas rokas, lielgabalu dārdos aizkritušas ausis, jūrā peldoši dzīvi un beigti ienaidnieki, gabalos sakapāti draugi, neizpratne par šīs pasaules dažkārt vājprātīgajiem notikumiem un muļķīgs izbrīns par to, ka tu pats vēl joprojām esi dzīvs.

Taču patlaban vēl bija gaidīšanas laiks. Laiks, kad paredzamās šausmas jau liek sirdij sisties straujāk, roku pirkstiem nodevīgi ietricēties, tomēr vēl nekas nenotiek — saule tāpat miermīlīgi rotājas viļņu galotnēs, debesis riņķo kaijas, kuģis, ar visu korpusu saspringti trīsēdams, raiti traucas uz priekšu, vējš jautri svilpo takelāžas virvēs, un it kā nekas nevēsta par tuvajām briesmām.

Eklērs kļuva arvien nervozāks. Atkal un atkal viņš lika kapteinim Lī atkārtot, kādas ir bijušas pavēles. Iedzeltenais rīsu pīrāgs pacēla acis pret debesīm un sāka skaidrot no sākuma.

– Mums kopā ar diviem speķa pīrāgu kuģiem un citiem sīkākiem buriniekiem bija jāierodas šeit, Kaņepīšu arhipelāga vidū, un jānoliekas dreifā aiz salas, kas atrodas pa labi no Zobainās caurteces. – Te arī viņam no ilgās gaidīšanas aptecējās dūša, un kapteinis Lī dusmīgi iespēra pa falšbortu. – Tikai stulbie speķa pīrāgi var izdomāt šādu plānu! Stāvēt dreifā arhipelāga vidū, kur no vienas vietas klinšu sēkļi! Nespēsī nošņaukties, kad straume būs tevi uznesusi uz kādas smailes!

– Un tālāk? – Eklērs nepacietīgi pārtrauca.

– Otra pīrāgu kuģu grupa ar Mordāna barku priekšgalā slēpjas aiz salas, kas atrodas pa kreisi no caurteces. Visi gaida, – kapteinis Lī nopūtās, – un, tikko kāds kuģis – vienalga, kāds – parādās caurtecē, mums un citiem sīkajiem kuģiem jāmetas tam pretī un jāuzbrūk visiem, kas nav mūsējie! Lūk, tieši tik stulbi, kā es stāstu!

– Un tu tiešām nezini, ko darīs lielie burinieki? – nelikās mierā Eklērs, bet rīsu pīrāgu kapteinis tikai paraustīja plecus.

– Man tika teikts, ka šajā kaujā katram kuģim jādara tas, kas viņam tiek likts. Tad viss būšot brīnišķīgi. Ko darīs lielie kuģi, es nezinu.

Eklērs apcirtās un nostājās pie borta, kur mazais pelmenis bija ērti izstiepies uz niedru paklājīņa.

– Ko tu tā satraucies? – mierīgi pajautāja Otto. – Kas notiks, notiks. Pienāks laiks un kausimies, bet tagad var atpūsties, lai vēlāk būtu spēks. Apsēdies kaut kur, padomā par kaut ko skaistu! Kamēr vēl var...

Eklērs atkal ieurbās ar acīm caurteces ieejā, kas atradās pāris kabeļtauvu no džonkas. Nekas no turienes neparādījās. «Es biju tik tuvu!» viņš domāja. «Man vajadzēja naktī aizirties līdz Mordāna kuģim un pamēģināt viņu atrast...»

– Kā tu domā, – Magoņmaizīte pajautāja Bonaventuram, – vai viņi visi darīs tā, kā mēs norunājām?

Pirms atbildes Bonaventura domīgi pakasīja zodu.

– Domāju, ka darīs gan, – viņš atbildēja – taču ne tāpēc, ka viņi būtu tik kārtīgi un vienmēr turētu doto vārdu. Drīzāk tāpēc, ka lielākā daļa kapteiņu no tava plāna ne druskas nesaprata un tagad gribēs redzēt, kas tur galu galā iznāks, tā ja! Taču ja kaut kas noies greizi... Tad tu redzēsi, cik ātri viņi prot laisties lapās!

Magoņmaizīte sakoda zobus. Brīžiem arī viņai pašai iecerētais kaujas plāns sāka likties mulķīgs un neiespējams. Pats jaunākais jautājums, kas nedeva mieru, bija: «Kas notiks, ja...» Stāvot pie stūres un burājot lidzenajā vējā, bija pietiekami laika daudzkārt pārdomāt gan plāna labās puses, gan arī daudzās iespējas, kāpēc viss varēja jebkurā mirklī saiet grīstē.

– Liekas, drīz būs laiks sākt, – teica Bonaventura, vērodams tuvojošās pirmās Kaņepīšu arhipelāga salas.

– Mario, – Magoņmaizīte uzsauca šķielējošajam itāļu pīrāgam, kas no komandtiltiņa sekoja spūņu armādei, – cik tuvu viņi ir tagad?

– Vēl pāris kabeļtauvu tuvāk, un viņu lielgabalu šāviņi varēs mūs aizsniegt, – dzīvespriecīgi atsaucās Mario. It kā apstiprinot Mario vārdus, no spūņu flotes puses atskanēja dobjs blīkšķis, un pēc mirkļa žāvēta melnā plūme, spiedzošā balsī lamādamās, iekrita jūrā

tālu aiz pīrāgu burinieka pakaļgala, saceļot gaisā veselu fontānu saulē mirdzošu šļakatu.

Priekšā joprojām enerģiski airējās sēņu pīrāgu kuģis. Kapteinis Odins, ar vienu roku turēdams stūri, stāvēja pakaļgalā un ik pa brīdim atskatījās, lai ieturētu nepieciešamo distanci starp abiem kuģiem – ne par tuvu, ne par tālu. Līdz ieejai Zobainajā caurtecē starp Kaņepīšu arhipelāga salām bija atlikusi vairs tikai apmēram viena jūras jūdze.

Magoņmaizīte pacēla no klāja iepriekš sagatavotās atsaites un stingri nostiprināja stūres ratu, lai kuģis ieturētu nemainīgu kursu. To izdarījusi, viņa paskatījās uz Bonaventuru. Magoņmaizītei pēkšņi kļuva ļoti bail, bet garais lielgabalnieks viltīgi piemiedza vienu aci.

– Sāksim, vai? – viņš bezrūpīgi teica un klusi piebilda. – Nelielas trīsas vēderā pirms kaujas ir gluži parasta lieta. Neņem to tik nopietni! Tā vai citādi, bet būs jautri! Cerams, ka mums izdosies to tavu karstasiņīgo spūņu kavalieri atkal pamērcēt jūrā, lai mazliet atvēsinās.

Magoņmaizīte iesmējās un juta, ka pēkšņi visas bailes kaut kur pazūd un viņu atkal pārņem pacilājošs satraukums. Sirds sāka sisties straujāk, un laiks it kā palēninājās.

– Tev jāsašauj bura, atceries? – viņa teica.

– Es tikai uzkāpšu komandtiltņā, lai varētu izvērtēt visu kuģu gaitu un pareizi aprēķināt laiku, – atbildēja Bonaventura, paņēma Mario platstobra musketi, kas stāvēja pieslieta pie kapteiņa kajītes sienas. Tā jau laikus bija pielādēta ar mandeļu skrotīm un krustnagliņām.

Uzkāpis komandtiltņā, Bonaventura dažas minūtes vēroja spūņu floti, lai būtu pārliecināts, ka novērtējis viņu ātrumu pareizi. Tad viņš pagriezās pret kuģa priekš-

galu, pacēla pielādēto musketi un, notēmējis tieši galvenajai burai pa vidu, izšāva. Skrotis un krustnagliņas izrāva burā lielu nejauku caurumu. Kā jau Magoņmaizīte bija paredzējusi, nākamajā acumirkli bojātā bura vairs nespēja izturēt vēja spiedienu un pārplisa visā garumā. Vēl pēc mirkļa pie rājas plīvoja vairs tikai garas baltas skrandas un burinieka ātrums spēji samazinājās. No spūņu flotes puses varēja sadzirdēt gaviles un prieka kļiedzienus.

Bonaventura vēl brīdi aizkavējās uz komandtiltiņa, lai precīzi saprastu, cik daudz tagad ir mainījusies «Speķa Lodes II» un spūņu armādas ātrumu atšķirība. Tad viņš nokāpa uz klāja un pazuda kravas tilpnē.

Mario un Magoņmaizīte devās uz kuģa priekšgalu. Sēņu pīrāgu kuģis tagad viegli piebremzēja, un Odins vērīgi skatījās uz krietni augstākā burinieka priekšgalu, lai pietuvotos tam, cik vien iespējams. Mario paņēma no klāja virves rituli un, pāris reižu savicinājis to ap galvu, iesvieda precīzi sēņu pīrāgu knorra pakalgalā, kur, Odina komandēti, bārdaini airētāji to stingri piesēja. Virves otrs gals savukārt bija atsiets pie lielā burinieka enkura spilves. Tagad, Odinam mežonīgi aurojot un uzmanīgi sekojot attālumam, sēņu pīrāgi atsāka sparīgi airēt, līdz virve, kas saistīja abus kuģus, stingri nostiepās. Gan «Speķa Lode II», gan slaidā sēņu pīrāgu laiva, viņiem šķīstot pret priekšvadņiem, traucās uz priekšu kā viens vesels.

– Tu pirmais, – Magoņmaizīte uzkliedza, un Mario nelika sevi ilgi lūgties. Viņš pieķērās virvei un, rokas veikli pārlikdams, pāris acumirkļos aizslidēja līdz sēņu pīrāgu laivas pakalgalam, kur kapteiņa Odina spēcīgā roka palīdzēja viņam ietrausties iekšā. Nostājies stingri uz kājām, Mario māja Magoņmaizītei, aicinādams arī viņu laisties lejā, bet meitene kavējās. Viņa nespēja

pamest Bonaventuru, nezinādama, kā tam veicies. Sekundes ritēja, bet Bonaventura neparādījās kuģa lūkā.

– Ja jūs tur ilgi čammāsieties, vai nu virve pārtrūks vai mana pakaļa izgāzīsies! – pārkliegdams viņus, ieaurojās Odins, bet Magoņmaizīte joprojām kavējās. Tomēr šāds stāvoklis nevarēja turpināties ilgi. Abi kuģi cilājās viņš nevienādi. Kad burinieka priekšgals slējās augšā, slaidās airu laivas pakaļgals vēl kavējās viņu ieplakā un otrādi. Neviens virve nevarēja ilgi izturēt šādu slodzi.

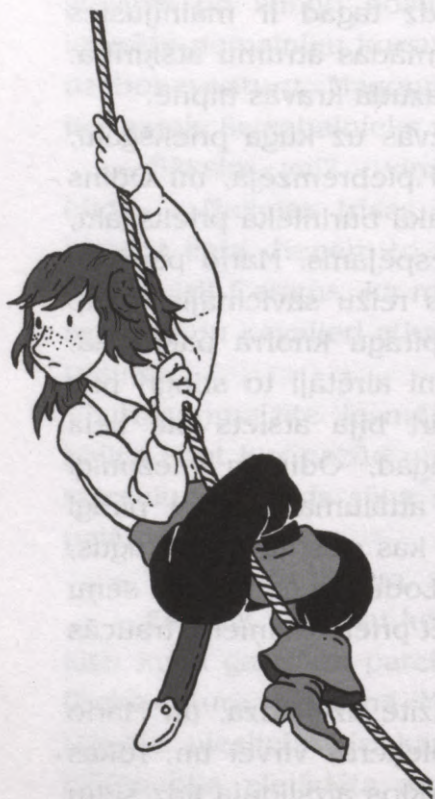
Beidzot lūkā parādījās Bonaventuras pinkainā galva. Magoņmaizīte atviegloti nopūtās.

– Ko tu tur tik ilgi dariji? – viņa pajautāja, kad Bonaventura pienāca klāt.

– Šķiltavas, klimpa, negribēja strādāt! – viņš atrūca un norādīja uz virvi. – Laidies nu lejā!

– Nē! – Spītīgi papurināja savas cirtas Magoņmaizīte. – Kapteinis pamet kuģi pēdējais. Tikai pēc jums, mans kungs!

Bonaventura iesmējās un pagrozīja galvu. Viņš saprata, ka strīdēties ar šo izspūrušo, spītības pilno meiteni nav nekādas jēgas, pieķērās virvei un drīz atradās uz knorra. Magoņmaizīte nolaidās pēdējā. Lai nekavētu laiku, Odins nekrāmējās ar mezgla atsiešanu, izvilka aiz jostas aizbāzto platu kaujas cirvi un virvi vienkārši pārcirta.

– Airē nu! – viņam smaidīdams uzsita pa plecu Bonaventura. – Laika trūkuma dēļ man degauklas bija jānogriež par trīs pēdām īsākas. Ja mēs te vēl ilgi plunčāsimies, no mums paliks tikai skrandas un atmiņas.

Sēņu pīrāgi no visa spēka iegūla airos. Knorrs šāvās uz priekšu kā bulta, un atstarpe starp to un burinieku kļuva arvien platāka. Priekšā jau varēja labi saskatīt Zobaino caurteci. Lai gan to sauca par caurteci, patiesībā tas bija tikai jūras šaurums starp divām lielākām arhipelāga salām, pilns ar viltīgiem sēkļiem un zemūdens rifiem. Šeit varēja kuģot tikai tie, kas labi pārziņāja šos bīstamos ūdeņus. Tieši turp devās sēņu pīrāgu knorrs.

Četrdesmit trešā nodaļa

TRIFELGARAS KAUA

Ieraudzījis nīstā kuģa galveno buru pēkšņi saplīstam vairākos gabalos, admirālis Morcilla aiz prieka palēcās gaisā.

– Viņš ir mums rokā! Nu Mordāns vairs nekur neizmuks! Nekādi airi nelīdzēs! – viņš iesaucās. – Pielādēt priekšgala lielgabalus!

– Admirāļa kungs, šķiet, ka airi laižas prom no Mordāna kuģa, – pēkšņi paziņoja oficiers, kas turpināja tālskatī vērot pīrāgu burinieku.

– Ko?! Kas? – admirālis izrāva tālskati virsniekam no rokām un paskatījās pats. – Tā jau tikai sēņu pīrāgu laiva! Paskat, kā vicina airus! Nu tiem visiem biksēs šķidras mušmires! Ar spūņiem nav nekādi joki! Vai lielgabali pielādēti?

– Tieši tā, admirāļa kungs! – no klāja atsaucās kapteiņa palīgs, resna, piparota sardele. – Pavēlēsiet šaut?

Admirālis sastinga, nevarēdams izlemt, kā labāk izrīkoties ar nīstā ienaidnieka kuģi.

– Nē! – viņš iesaucās. – Tādu godu mēs viņam nedāvāsim. Nogremdēt – tas būtu pārāk vienkārši un cēli! Mēs viņu paņemsim abordāžā un tad!...

Te admirālis Morcilla ieģrima saldās vīzijās.

– Mēs sakārsim visus pīrāgus pie rājām! – viņš sapņaini teica. – Kā milzu Ziemsvētku eglītē. Pūtēju orķestris spēlēs Spūnijas himnu, un viņi visi šūposies šurpu turpu, šurpu turpu... Tad vairs neviens ne-

atcerēsies, kā es gandrīz nosliku pie tās apaļās salas. Un kā mums gandrīz nācās apēst savus lielgabalniokus, lai nenomirtu badā. Un ar to nešpetno skuķi!... To es pašrocīgi sakapāšu sīkos gabaliņos un izbarošu zivīm.

– Pavēlēsiet sagatavot abordāžas āķus un desanta komandas? – pajautāja kapteiņa palīgs.

– Āķus! Pīķus! Zobenus un ķekšus! Lielgabalus un musketes! Jā! Un paceliet signālu: mēs viņu saņemsim ciet no visām pusēm! – pacēlis gaisā rādāmo pirkstu, paziņoja admirālis. – Es neatstāšu tam vecajam lapsam Mordānam ne vissīkāko spraudziņu, kur izlavīties.

Uz admirāja kuģa tika steidzīgi pacelti signālkarodziņi ar attiecīgajām pavēlēm, un spūņu flote pašķirās, lai no abām pusēm ielenktu pīrāgu burinieku. Tas bija stipri zaudējis gaitu un nu jau atradās vairs tikai musketes šāviena attālumā.

– Savādi, – atkal ierunājās oficiēris ar tālskati, uzmanīgi vērodams pīrāgu burinieku, – uz klāja neviena nav...

– Viņi būs aiz bailēm paslēpušies. Salīduši tilpnēs kā miltu tārpi, – saberzēja rokas admirālis. – Nekā nebija – izkūpināsīm kā tarakānus.

Divas mazākās spūņu fregates jau atradās blakus pīrāgu buriniekam, un piparotās sardeles, stāvēdamas gar bortu, vicināja stingrās virvēs iesietos abordāžas āķus. No pretējās puses tuvojās viena no vidējām fregatēm ar divām lielgabalu rindām bortos. Flagmanis «Kazuaress», vislielākais kuģis, bija manevros lēnāks. Admirālis Morcilla kļuva gandrīz vai traks aiz dūsmām, ka nespēj pirmais pieāķēties pie nīstā kuģa borta un nevar pašrocīgi sagrābt Mordānu aiz apkakles.

– Lieciet, lai viņi piebremzē! – pēkšņi ierēcās Morcilla. – Lai viņi brauc mazliet lēnāk! Es gribu pats... Mums jāuzbrūk visiem reizē!

Flagmaņa mastā uzvijās jauna signālkarodziņu virtene, un pārējie spūņu kuģi piebremzēja, ļaujot admirālim pirmajam piebraukt pie pīrāgu burinieka. Morcilla ar baudu noskatījās, kā abordāžas āķi iecirtās ienaidnieku kuģa bortā, stingri sasaistot abus buriniekus kopā. Tūlīt aiz flagmaņa arī pārējās trīs fregates – divas mazās un viena vidējā – sameta savus āķus pretinieka bortā. Tagad pieci kuģi bija sasieti nesaraujamām saitēm. Sardeļu komandas ar kailiem zobeniem rokās gatavojās pārlēkt uz pīrāgu burinieka klāja. Mazliet uzmanīgus visus darīja tas, ka uz klāja joprojām nebija redzams neviens pīrāgs.

– Kāpēc no lūkas nāk dūmi? – piepeši pajautāja oficiers embučada.

Admirālis ieskatījās ciešāk. No atvērtās kuģa tilpnes lūkas patiešām stīdzēja tieva zilganu dūmu strūkliņa. Augstāk, kur no komandtiltiņa vairs nebija aizvēja, vējš dūmus paķēra un izkļiedēja tā, ka pa gabalu nekas nebija redzams.

Sardeles sāka pārlēkt uz ienaidnieka kuģi. Jau kādas trīsdesmit stāvēja uz pīrāgu burinieka, baidīdamās doties tālāk, lai neiekristu kādās nezināmās pīrāgu lamatās. Tukšais klājs darīja viņas vēl jo tramīgākas.

– Droši vien Mordāns pīpē. – Paraustīja plecus admirālis. – Mierina savus nervus pirms neizbēgamā gala.

– Nē, tas nav... – oficiers domīgi turpināja, bet tad viņa acis šausmās ieplētās. – Stūre!... Stūre ir piesaistīta!

– Nu un tad? – admirālis Morcilla nekādi nevarēja saprast oficiera uztraukumu.

– Tas nozīmē, ka uz kuģa neviena nav! – neievērodams vairs nekādas jaunākam oficiērim obligātās pie-

klājības normas, iekliedzās embučada. – Tās ir lamatas!
Dūmi no tilpnes! Degauklas! Tas ir «branderis»!

– Kas tas ir – «branderis»? – nesaprata Morcilla.

Magoņmaizīte stāvēja knorra pakalgalā blakus kapteinim Odinam un saspringti vēroja spūņu kuģus, kas ielenca pamesto burinieku.

– Tagad vajadzētu mazliet piebremzēt, – viņa teica Odinam, – citādi viņi neuzķersies. Tikai izliecieties, ka airējat tikpat strauji kā līdz šim.

Sēņu pīrāgu kapteinis izskaidroja saviem airētājiem, kas viņiem jādara, un tagad plecīgie ziemeļnieki, jautri ķiķinādami, tikai cilāja airus augšā lejā, mērcēdami tos vilņos, taču gandrīz nemaz neairēdami.

– Šitāda airēšana mums makten patīk! Mēs varam vēl ātrāk, – iesaucās viens no viņiem – rudmatains pīrāgs, kura ķiverei viens rags bija mazliet šķībs, un visi pārējie sāka smieties.

Bonaventura, kas visu šo laiku bija klusi pie sevis skaitījis, tagad sāka nosaukt ciparus skaļāk.

– Simt piecdesmit deviņi, simt sešdesmit... Nupat jau vajadzētu iet vaļā, – viņš paskatījās uz Magoņmaizīti. – Ja tikai degauklas nebūs kļuvušas miklas...

– Es tev ausis noraušu, ja tu... – iesāka Magoņmaizīte, bet tad saprata, ka vecais lielgabalniēks viņu tikai kaitina, un atkal pievērsās spūņu eskadrai.

Šai mirklī no piecu kopā sasaistīto kuģu grupas, kas atradās pašā spūņu flotes centrā, uz visām pusēm izsāvēs garas, spožas uguns strēles. Tām sekoja milzīgs melnu dūmu mutulis, pa gaisu lidoja dēļu atlūzas, buru skrandas un sīkas sardeļu figūriņas. Pēc īsa mirkļa visi, kas atradās knorrā, izdzirdēja varenu grāvienu un sēņu pīrāgu laivai pāri aizbrāzās spējš karsta gaisa vilnis.

Dūmi uz brīdi aizsedza visu spūņu flotes centru, un nebija iespējams saskatīt, kas tur notiek, taču drīz spirtais vējš aiznesa melno mākonī sāņus un atklājās ista posta aina. «Speķa Lode II» bija pazudusi bez pēdām. Tāpat arī divas mazākās fregates, kas abordāžas manevrā tai pietauvojās. Divlīniju fregate patlaban grima, un virs ūdens slējās vairs tikai tās augstais pakalģals. Sardeļu matroži bariem lēca ūdenī un peldēja uz tālākām fregatēm, kas steidzās nolaist glābšanas laivas, lai savāktu nogremdēto kuģu komandas.

Milzīgais spūņu flagmanis izskatījās neparasti. Kreisā borta augša un krietns gabals priekšgala tam bija pazuduši, kaut gan masti vēl turējās stāvus.

– Nu, lūk! – mierīgi paziņoja Bonaventura. – Tas tad nu būtu, mani dārgie sēņu pīrāgi un kolēģi, vienkāršais «branderis».

Kapteinis Odins vēl nekādi nevarēja atgūties no pārsteiguma. Viņš bija abām rokām ieķēries savā bārdā un skaļi elsa.

– Tors un Freija!¹ Puse spūņu flotes kā nebijusi! – viņš beidzot izgrūda un ar patiesu cieņu, kurai piejaucās krietna daļa baiļu, paskatījās uz Magoņmaizīti. – Ar tevi... kaut vai krāsnī, kapteini Magone! Uh!

– Puse jau nu gluži nebūs, – pieticīgi atbildēja Magoņmaizīte. – Trīs nogrimuši un viens – viegli iebojāts. No astoņiem kuģiem palikuši pieci. Nav slikti, taču vienmēr var vēlēties kaut ko vairāk.

– Tu tikai pasaki, kas mums jādara, un mēs... Un mēs... – sajūsmas pārņemtais sēņu pīrāgu kapteinis nespēja atrast vārdus.

– Turpiniet izlikties, ka airējat no visa spēka, – teica Magoņmaizīte. – Kas zina, varbūt mums izdodas vēl viens nelāgs joks.

¹ Tors un Freija – galvenie ziemeļnieku dievi.

Admirālim Morcillam neparasti paveicās. Sprādziens iesvieda viņu tieši otrajā fokburā, tā mikstinot triecienu. Atsities vēja nospriegtajā audeklā, admirālis, kājas tiriņādams un vēl nekā nesaprazdams, nošļūca pa buras ieliekumu tieši savu matrožu rokās. Plecīgās sardeles viņu nostādīja uz kājām, tomēr admirālis bija tā apdullis, ka nevarēja nostāvēt. Ceļi ļima, un viņš būtu sabrucis uz klāja kā pusaugu kupati desa, ja pakalpiģās sardeles viņu nepieturētu aiz padusēm.

– Mordāns... Mordāns... – viņš murmināja, bet tad dūmi izklīda, un Morcilla ieraudzīja sēņu pīrāgu garo laivu enerģiski airējamies projām no spūņu eskadras. – Mordāns ir tur! Nelietīgais Mordāns! Dzenieties viņam pakaļ! Es pavēlu!

Nevaldāmās dusmas atgriezta admirālim spēkus. Viņš ieraudzīja starp sardeļēm taurētāju un, sagrābis to aiz jakas, sāka nikni purināt.

– Taurē signālu! Taurē, lai divas straujākās fregates dzenas pakaļ Mordānam! – viņš auroja, un viņa acis kļuva sarkanas. – Dabūniet man viņu rokā! Nekavējoties! Šajā pašā acumirkli! Es pavēlu! Viņš sabojāja manu skaisto kuģi!

Pēc īsa brīža divas mazākās fregates pagriezās un pilnās burās metās pakaļ sēņu pīrāgu laivai.

Ieraudzījusi divas spūņu fregates, kas pagriezās, lai dzītos pakaļ sēņu pīrāgu knorram, Magoņmaizīte aiz prieka palēcās.

– Uzķērās! – viņa iesaucās un sasita plaukstu.

– Vai tad varēja būt citādi? – Bonaventura liekuļotā izbrīnā pacēla uzacis. – Kapteiņa Magones plāni vienādiņ izdodas lieliski!

– Tagad tikai ieturi distanci, lai viņu priekšgala lielgabali nevar mūs aizsniegt, – Magoņmaizīte teica kapteinim Odinam.

– Vairs nav jāmentē pa tukšo? – viņš pajautāja. – Tas ir labi! Zēni, airējam nu, bet prātīgi!

Pats kapteinis aizgāja uz knorra priekšgalu, atstādam stūri cita plecīga pīrāga ziņā. Odins nevienam citam neuzticēja svarīgo novērotāja vietu, jo šauruma ūdeņi bija ļoti bīstami. Priekšgalā nostājies, viņš turējās pie pūķa galvas un uzmanīgi skatījās viņšos, lai laikus paspētu brīdināt par rīfiem un klinšu smailēm.

Saavedra uz «Speķa Lodes» un arī visi pārējie pīrāgi sadzirdēja vareno sprādzienu. Taisnību sakot, to nebija iespējams nedzirdēt.

– Tas ir signāls! – viņš iesaucās. Visi lielākie pīrāgu kuģi, izņemot «Speķa Lodi», steidzīgi pacēla buras un

uzņēma gaitu, lai pa ārējo malu apbrauktu salas, aiz kurām bija slēpušies. Grupa, kas stāvēja aiz labās salas, burāja pa labi, otra – pa kreisi. Arī kapteinis Lī uzskatīja, ka viņa džonka ir pieskaitāma lielajiem pīrāgu buriniekiem, un devās apliekt labās puses salu. Sikākie kuģi joprojām palika dreifā, kā tas bija iepriekš stingri noteikts, un uzmanīgi vēroja caurteci.

Ilgi nebija jāgaida. Caurtecē parādījās sēņu pīrāgu knorrs. Ziemeļu vikingi cilāja airus, cik ātri vien spēja, un knorrs, atstādams aiz sevis putainu sliedi, traucās kā bulta. Tagad arī mazie kuģi pacēla buras un devās iekšā šaurumā. Kad viņi brauca garām joprojām strauji airējošajam knorram, kapteinis Odins ieaurojās skaļā un laimīgā balsī.

– Sarauj, puikas, sarauj! Mēs jums tur nolikām pāris dāvanu. Parādiet viņiem piparu dzirnavas!

Šaurumā patiešām notika kaut kas neparasts. Kad mazo pīrāgu kuģu flotile apbrauca zemesragu, visu skatieniem atklājās divas spūņu fregates. Pirmajā brīdī pīrāgu kuģi piebremzēja un satvēra stingrāk savus ieročus, gatavi vajadzības gadījumā apgriezties un laisties lapās. Bet tad, uzmanīgāk ieskatījušies, pīrāgi – belaši, kāpostu pīrāgi, rīsu pīrāgi, suņu pīrāgi un pārējie – pamanīja, ka ar spūņu fregatēm kaut kas nav labi. Viena stāvēja sagāzusies neparasti slīpi, un tās buras bezpalīdzīgi kuļājās. Otra vienkārši lēni grima, un sarkanos frenčos tērptās sardeles un empanadas lēca steigā nolaistajās glābšanas laivās. Abas fregates, nepazīdamas šejienes ūdeņus un cenzdamās par katru cenu noķert sēņu pīrāgu garo laivu, bija uzdūrušās zemūdens rifiem un klinšu smailēm.

Viss izdevās krietni labāk, nekā Magoņmaizīte cerēja. Pēc viņas plāna, spūņu fregatēm – vienai vai divām – vajadzēja šaurajā caurtecē iegūt vismaz vieglus

bojājumus vai, vēl labāk, uzsēsties uz sēkļa, un tad mazie pīrāgu kuģi tiktu ar tām galā. Tagad tiem šeit vairs īsti nebija ko darīt. Ieraudzījušas uzbrūkošos kuģus, abu fregašu komandas centās pēc iespējas ātrāk izsēsties Kaņepīšu salu krastos, lai nebūtu jācinās ar negantajiem pīrāgiem. Belaši gan gribēja mesties izlaupīt vēl nenogrīmušo fregati, bet pārējie pīrāgi viņiem to neatļāva, jo bija skaidrs, ka nekavējoties jādodas uz galvenās kaujas vietu, lai palīdzētu lielajiem kuģiem cīņā ar atlikušajiem spūņu spēkiem.

Sēņu pīrāgu knorrs apmeta slaidu loku un steidzās pie «Speķa Lodes», kas joprojām ar sarēvētām burām stāvēja dreifā un nepacietīgi gaidīja savu kapteini atgriežamies, lai varētu doties pakaļ pārējiem pīrāgu kuģiem.

– Mēs dzirdējām varenu blikšķi, – ar šādiem vārdiem Saavedra sagaidīja Magoņmaiziti, kas pirmā uzkāpa uz klāja. Aiz viņas, nikni burkšķēdams, pa nolaistajām virvju kāpnēm trausās augšā Bonaventura. Viņš nevarēja ciest nekādu rāpšanos pa takelāžu vai grīļīgiem virvju trapiem. Daudz drošāk viņš jutās aiz sava milzīgā un bīstamā lielgabala. Pēdējais uz klāja nolēca smaidošais Mario. Viņš, kā vienmēr, neganti šķielēja, taču bija sajūsmas pilns.

– Sardeles pa gaisu! – viņš ieaurojās. – Trīs fregates dibenā, un spūņu admirālis atkalīt līdz kaklam mēslos!

– Urā! – ieaurojās «Speķa Lodes» komanda un metās atlaist buras.

– Puse darba padarīta, – nopūtās Magoņmaizīte. – Kaut nu otra veiktos tikpat labi!

Vējš sparīgi iegūla brigas burās, un «Speķa Lode» uzņēma ātrumu. Pārējie pīrāgu burinieki jau atradās tālu priekšā. Pēdējais no viņiem pazuda aiz salas izliekuma.

Četrdesmit ceturtā nodaļa

SAGRĀVE

Admirālis Morcilla jutās drausmīgi. Vēl pirms pusstundas viņš liksmoja, domādams, ka nīstais pretinieks ir rokā, taču tagad viņu sāka pārņemt izmisums kopā ar negantu niknumu. Tikai nelietīgie pīrāgi varēja izdomāt tādu blēdību. Tā vietā, lai godīgi cīnītos vai padotos bez kādām ierunām, viņi piespēlēsādu te ar pulveri pielādētu kuģi un vienā rāvienā iznīcina trīs lieliskas kara fregates. Var pat teikt, ka trīsarpus, jo arī flagmanis «Kazuaress» bija stipri cietis.

Tāpat nebija īsti skaidrs, kur pazudušas divas fregates, kas devās vajāt sēņu pīrāgu airu laivu. Tās, dzīdamās pakal daudz vājākam ienaidniekam, iebrauca caurtecē un pazuda kā akā. Tomēr Morcilla cerēja, ka tās drīz atgriezīsies ar uzvaru un tad varēs doties Dienvidjūrā meklēt pārējos pīrāgus. Vienīgais, kas viņu mulsināja, bija vieglums, ar kādu tika upurēta pīrāga Mordāna slavenā briga «Speķa Lode». Tas likās pagalam neparasti.

Admirālis Morcilla saviebās. Lai gan pūta spirts vējš, riebīgi skābenā sadeguša šaujampulvera smaka nekādi nevēlējās pazust. Pēdīgi viņš aizdomīgi paostīja sava apkvēpušā mundiera atlokus un konstatēja, ka tas ir viņš pats, kas tik pretīgi smird. Sprādziena brīdī drēbes bija piesātinātas ar šo nejauko smirdoņu.

– Atnesiet man citus svārkus! – viņš pavēlēja oficiērim un tad paskatījās apkārt. – Un pie reizes palūkojiet, kas būtu darāms kuģa remontam! Mums nav vaļas te ilgi

pluncāties. Tikko atgriezīsies divas fregates ar sēņu pīrāgu gūstekņiem, mēs dosimies tālāk. Starp citu, kurš idiots mani nebrīdināja, ka pīrāgu brigā ir minēta?

– Fregates atgriežas! – atskanēja novērotāja sauciens.

Vīrs kreisās salas zemesraga parādījās masti ar burām. Kuģa korpusus vēl aizsedza augstais zemesrags un krūmāji uz tā. Morcilla mazliet izbrīnījās. Abas fregates taču iebrauca šaurumā! Kādēļ tagad tās parādās gar salas ārmalu? Vai viņas tiešām būtu jau paguvušas apbraukt salai apkārt?

Pēkšņi viņš satrūkās – mastu bija par daudz divām fregatēm! Nākamajā mirklī pirmais kuģis izslīdēja atklātajā jūrā, un tā nebija spūņu fregate! Tas bija nolādēts pīrāgu kuģis!

– Pīrāgi! – piena cisiņa balsi iebrēcās novērotājs, un Morcilla saviebās. Vai bija vērts tā satraukties kaut kāda tur pīrāgu burinieka dēļ? Šeit bija viņa divliniju fregate, viena mazā fregate, drīz atgriezīsies vēl divas mazās fregates, un galu galā flagmanis, neskatoties uz bojājumiem, joprojām bija milzīgs un pilns pielādētiem lielgabaliem. Pieci spūņu kara kuģi pret kaut kādu tur bariņu pīrāgu! Tas pat bija ļoti labi, ka viņi burāja šurp – nebūs jādzenas tiem pakaļ. Taču tūlīt aiz pirmā pīrāgu burinieka parādījās otrs, tad trešais... Admirālis Morcilla juta, ka viņu pārņem nelāgas nojaudas.

– Pīrāgi! Vēl pīrāgi! – atkal iebrēcās novērotājs, un Morcilla uzsprāga.

– Mēs neesam akli! Mēs ļoti labi redzam, ka tur ir vēl pīrāgi! Nevajag tā blaut!

Novērotājs sarāvās un tad norādīja ar drebošu pirkstu uz salām labajā pusē.

– Tie nav tie... Tie ir citi! – viņš teica no izbīļa gluži vārgā balsī. Admirālis Morcilla apcirtās un ieraudzīja, ka

labajā pusē viņa tagad pavisam nelielajai flotei strauji tuvojas vēl liela grupa dažāda lieluma pīrāgu kuģu. It kā tā visa vēl nebūtu pietiekami, caurtecē nekārtīgā barā parādījās nevis gaidītās divas fregates, bet belašu ādas kajaki, risu pīrāgu divainās džonkas, kāpostu pīrāgu laivas un citi sīkāki pīrāgu kuģi.

– Pagriezti!... Nogremdēt!... Pielādēt!... Nelaist!... Pīpari un pelni! – ieaurojās admirālis Morcilla, ātrumā neapjēgdams, ko tagad lai dara, bet tad viņš beidzot atrada vienu saprātīgu komandu. – Taurēt izvērsto ierindu! Sagaidīsim tos neliešus ar kārtīgu zalvi no visiem bortiem!

Uz visām trīs fregatēm sāka plandīties buras, kuģiem veicot pagriezienu ap mastu. Bija nepieciešams uzņemt gaitu un pagriezties ar sāniem pret uzbrucējiem, lai varētu pilnīgi izmantot visu borta lielgabalu kopējo jaudu. Pēc tam varēs ātri veikt pagriezienu uz otru pusi un, kamēr pirmie lielgabali tiks pārlādēti, pacienāt pretinieku ar tikpat vienotu zalvi no otra borta.

Pēkšņi admirāļa acis izspīdās un pieplūda asinīm. Likās, ka tās tūlīt izlēks no pieres.

– Uz kuru pusi tie stulbeņi griežas!? – viņš iekliedzās, galīgā apjukumā vērodams abas fregates, kas izpildīja kaut ko gluži pretēju tam, ko Morcilla no viņām gaidīja. Izskatījās, ka abas fregates gatavojas, cik iespējams ātri, pamest kaujas lauku!

– Kas te notiek!? Ko tie kapteiņi dara? Es viņus nodošu tribunālam! Līdz mūža beigām viņi staigās sardeju ādās! – Nelāga sajūta lika admirālim paskatīties atpakaļ, un viņš sastinga kā saldēta menca. Aiz pīrāgu flotes milzīga un briesmīga pilnās burās šurpu nesās... «Speķa Lode»!

– Tas nevar būt! Viņš taču uzsprāga! – admirālis pieķērās pie masta, juzdams, ka kājas viņu vairs negrib

turēt. – Viņš taču manu acu priekšā sašķīda tūkstoš sīkos gabaliņos! Kāpēc viņš atkal brauc man virsū!? Vai tiešām pasaulē vairs nemaz nav taisnības?!

Admirālim Morcillam gribējās raudāt.

– Pavēlēsiet pacelt balto karogu? – pie auss atskanēja kapteiņa palīga balss, un Morcilla atkal izslējās.

– Nekādā gadījumā! Spūņu desas nepadodas miklas pīrāgiem! – viņš lepni izslēja galvu. – Taurēt uzbrukumu! Pacelt visas buras! Mēs ejam viņiem preti!

– Fokmasts var neizturēt, – iebilda kapteiņa palīgs. – Sprādzienā vairākas atsaites tika bojātas.

Admirālis paskatījās uz savu palīgu tādām acīm, ka tas vairs neteica neko un metās izpildīt pavēles.

– Paziņojiet no kuģa uz kuģi, lai lielākie burinieki turas lielgabala šāviena attālumā, bet mazie kuģi strauji dodas uz priekšu! – pavēlēja Magoņmaizīte. Viņa atkal stāvēja pie stūres un jutās lieliski. Divas spūņu fregates glābās bēgot, un priekšā bija tikai milzīgais flagmanis. Šis atkal bija brīdis, kad pareizie lēmumi izrietēja cits no cita un laiks joņoja mežonīgā ātrumā. Diena solījās beigties pavisam jauki.

Šajā brīdī admirālis Morcilla atkal kļūdījās – šodien pēdējo reizi. Viņš pavēlēja saviem lielgabalniem tēmēt uz lielākajiem pīrāgu kuģiem, uzskatīdams par nevajadzīgu pievērst uzmanību sīkajiem buriniekiem un laivām. Kad viņš saprata savu kļūdu, bija jau par vēlu. Kamēr spūņu lielgabalu lodes lidoja pīrāgu burinieku virzienā, nenodarīdamas tiem gandrīz nekādu ļaunumu, mazās laivas metās klāt augstajam flagmaņa korpusam, un te nu izrādījās, ka tās visas atrodas zem zemākajām spūņu kuģa lielgabalu lūkām, un, kad bija piebraukušas pavisam klāt, lielgabalu lodes lidoja pāri.

Nebija nekādas iespējas notēmēt tieši uz leju. Savukārt pīrāgi – belaši, rīsu pīrāgi, kāpostu pīrāgi, čebureki un citi – nemeta vis savus abordāžas āķus uz augstā klāja malas, bet sasvieda tos atvērtajās lielgabalu lūkās un, tikko kāds no spūņu lielgabaliem izšāva un tika atvirzīts no lūkas pārlādēšanai, pulvera dūmu mākonī parādījās čebureks vai kāpostu pīrāgs, kas, aurodams un abordāžas zobenu vicinādams, metās virsū sardelēm – lielgabalniem un empanadām – lādētājām. Spūņu lielgabalniem bija raduši tikai lādēt un šaut, viņi nebija piemēroti zobenu tuvciņām, un īsā laikā visus lielgabalu klājus ieņēma aurojoši pīrāgi. Sardelēm un empanadām nekas cits neatlika kā pacelt rokas gaisā un padoties. Spūņu lielgabalu uguns aprāvās, un lielie pīrāgu buriņi varēja pienākt tuvāk.

Arī Eklērs un mazais pelmenis bija kopā ar pīrāgiem, kad tie metās uz galveno lūku, lai izlauztos uz flagmaņa klāja un tur izcīnītu galīgo uzvaru, taču te vairs negāja tik viegli, jo uz klāja bija izvietota Spūnijas flotes gvarde – kareivīgas empanadas savu labi apmācīto oficiēru embučadu vadībā. Pīrāgi barā metās augšā pa samērā platajām kāpnēm, taču tur viņus sagaidīja blīva muskešu zalve. Bums! Un pirmās rindas pīrāgi lidoja atpakaļ kuģa tumšajā tilpnē ar ķīmenēm piedzītiem vēderiem. Kāda mandeļu šķemba sāpīgi pāršķēla Eklēra pieri, tomēr tas viņu neapturēja. Tagad viņš atradās priekšējās rindās, un, kamēr empanadas steidzīgi pārkārtojās, lai dotu iespēju otrai musketieru rindai izšaut, Eklērs, piesedzies ar atvērto tērauda vēdekli, izlēca uz klāja dēļiem un metās virsū liela auguma tumši kūpinātam embučadam. Aiz viņa, šaušalīgi aurodams savu slaveno Spoka kaucienu, uz klāja izlēca arī mazais pelmenis un citi pīrāgi. Steigā izšautā spūņu muskešu zalve vairs nevienam netrāpīja. Uz klāja saradās arvien

1984

vairāk pīrāgu ar isajiem abordāžas zobeniem un sākās nežēlīgas un haotiskas tuvciņas jūklis. Vienu brīdi likās, ka pīrāgiem būs beigas klāt, jo uz klāja spūņu bija daudz vairāk un tie bija labāk apmācīti nekā nabadzīgie kāpostu pīrāgi vai čebureki, bet tad arī lielākie pīrāgu burinieki pietuvojās spūņu flagmanim un iecirta abordāžas āķus tā bortos. Kad uz «Kazuaresa» klāja sāka lēkt slavenie spēka pīrāgi, ciņa izlidzinājās.

Eklērs bija atstājis abus likos zobenus uz risu pīrāgu džonkas un to vietā sameklējis sev ierastāko espadronu. Tagad viņš rīkojās ar zobenu kā paukošanas zālē. Ar vienu roku atvairīdams cirtienus un sparīgi uzbrukdams, viņš pamanījās ar otrā rokā satvertā vēdekļa aso malu pārgriezt visas virves, kas gadījās tuvumā, īpaši necenzdamies noskaidrot, ko tās satur. Pēc neilga laika šī taktika sāka attaisnoties, jo lielajā sprādzienā pamatīgi iebojātais fokmasts sāka krakšķēt un šķiebties, līdz ar visām burām nogāzās pāri bortam.

Tagad Eklērs centās virzīties uz grotmastu. Tā pakājē, oficiēru embučadu ielenkts, stāvēja admirālis Morcilla. Pēkšņi Eklēram aiz muguras atskanēja mazā pelmeņa spocīgais kauciens. Eklērs tikai ar acu kaktiņu pamanīja, kā drauga sarkanās bikses pazib garām, un tad mazais pelmenis, joprojām aurodams, viens pats metās virsū oficiēru grupai. Embučadas, neparastā uzbrukuma pārsteigti, paspēra soli atpakaļ. Nākamajā acumirkli mazais pelmenis jau bija klāt admirālim Morcillam un piespieda sava zobena smaili tam pie vēdera.

– Pavēli, lai viņi noliek ieročus un padodas! – ierēcās mazais pelmenis un piespieda zobenu stingrāk. – Citādi pat septiņas doktora desas nesavāks tavus sīpolainos putraimus! To tev saka «Smejošais Holandietis» – nemirstīgais Pīrāga Spoks!

Admirālis nobālēja tik stipri, ka viņa kūpinātā seja ieguva viegli violetu krāsu.

– Mēs padodamies! – viņš izdvesa.

– Skalāk! – uzbrēca pelmenis. Eklērs nostājās viņam blakus, lai vajadzības gadījumā piesegtu mazo draugu ar savu vēdekli, jo dažas musketes jau bija notēmētas uz viņu. Empanadas vilcinājās izšaut tikai tāpēc, ka baidījās trāpīt savam admirālim.

– Tūlit pat nometiet ieročus! – admirālis skaļi iebrēcās un, redzēdams, ka viņa komanda vēl ar vien vilcinās, nikni turpināja: – Es pavēlu! Tā ir admirāļa pavēle! Dzirdiet!

Spūņu gvardi negribīgi nometa ieročus uz klāja un pacēla rokas gaisā. Pīrāgi sadzina gūstekņus fregates priekšgalā un ķērās pie kuģa izlaupišanas. Lielais Indriķis no «Speķa Lodes», smagi pūzdams, jau stiepa laukā no kapteiņa kajītes lielo naudas lādi, citi pīrāgi bija pagrābuši dažādas kastes ar admirāļa personīgajām mantām, bet mazais pelmenis joprojām turpināja sargāt admirāli Morcillu.

– Kas man ar viņu jādara? – viņš, mazliet samulsis, jautāja Eklēram, bet tas tikai paraustīja plecus.

Pēkšņi kuģa iekšienē atskanēja skaļš bliķšķis. Pakaļgala virsbūves klāja dēji uzsprāga gaisā, un no turienes izvēlās melnu dūmu mākonis. No pakaļgala lielgabalu lūkām kopā ar dūmiem izlidoja vaimanājošas sardeles un smejoši čebureki, ko sprādziena spēks izgrūda laukā. Klāja lūkā parādījās risu pīrāgu kapteinis Lī. Viņa seja bija melna no pulvera kvēpiem, un pats viņš bija ļoti nikns.

– Tie stulbie čebureki! – viņš iesaucās, ieraudzījis Eklēru un mazo pelmeni. – Viņiem – ka tik iztaisīt lielāku bliķšķi. Gatavie stulbeņi! Šie pielaida uguni vienai pulvera mucai. Tagad tik gaidi, kad uzsprāgs

viss pulvera pagrabs! Nav brīnums, ka viņus neņem ne uz viena kārtīga pīrāgu kuģa. Lasāties ātri prom!

– Tu tiešām domā, ka kuģis uzsprāgs? – pārjautāja Eklērs.

– Tikpat droši kā tas, ka man rīsi vēderā! – un viņš ieaurojās pilnā kaklā. – Rīsu pīrāgi! Nekavējoties atgriezāties savā kuģī! Šitais spūnis tūdaļ uzies gaisā!

Eklērs pagriezās pret admirāli Morcillu.

– Jūs darītu prātīgi, admirāja kungs, ja nekavējoties sasēdinātu savu komandu glābšanas laivās, – viņš pieklājīgi teica. – Neviens cits par viņiem neparūpēsies.

– Tu gribi laist viņu vaļā!? – sašutis iesaucās mazais pelmenis. – Tas ir mans gūsteknis!

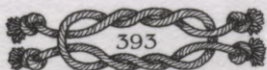
– Un ko tu ar viņu iesāksi? – iesmējās Eklērs. – Ēdīsi, vai?

Pelmenis negribīgi atlaida Morcillu, un tas metās pie savas komandas, kas jau vispārējā burzmā stūma pāri bortam glābšanas laivas. Ugunsgrēks fregates pakaļgalā pieņēmas spēkā. Melni dūmi cēlās no cauruma klājā, un jau sāka parādīties dažas liesmu mēles. Pīrāgi, laizdamies lejā pa abordāžas āķu virvēm, steidzīgi pameta kuģi. Burinieki cits pēc cita pārcirta virves un atgrūdās no degošās fregates. Arī Eklērs un mazais pelmenis atgriezās uz rīsu pīrāgu džonkas. Tur viņus sagaidīja kapteinis Lī admirāja Morcillas parādes mundierī.

– Kā es izskatos? – viņš teica un, plati smaidīdams, grozījās, bet matroži pa to laiku jau stūma džonku nost no spūņu flagmaņa augstajiem sāniem.

– Tāds vienreizīgs gūsteknis, un tu man neļāvi to paturēt, – mazais pelmenis nevarēja nomierināties. – Ja es viņu būtu uzrādījis, mani noteikti atzītu par īstenu pīrāgu.

Spūņu milzīgais flagmanis dega arvien spēcīgāk. Visi pīrāgu burinieki jau bija atgājuši nostāk, un spūņu

fregates komanda glābšanas laivās steidzīgi airējās prom. Bija arī pēdējais laiks. Uguns beidzot tika līdz fregates galvenajam pulvera pagrabam. Kuģa korpuss pēkšņi piepūtās un ar varenu grāvienu sasprāga tūkstošiem sikās atlūzās. Divi atlikušie masti vispirms palēcās stāvus gaisā un tad tāpat stāvus iegrima jūrā, kas tagad bija nosēta dēļu galiem. Milzīgo melno dūmu mākonī vējš aiznesa pāri pīrāgu flotei. Lielā jūras kauja pie Trifelgaras bija galā.

Uz «Speķa Lodes» pacēlās signāla karogs, kas nozīmēja – «Sekojiet man!», un lielais burinieks pagriezās uz dienvidiem, uzņemdam kursu uz pīrāgu pulcēšanās vietu klinšu ieskaustajā līcī.

Spūņu fregates glābšanas laivas bija izstiepušās likumainā rindā un virzījās uz rietumiem, lai atgrieztos Spūnijā. Admirālis Morcilla jutās drausmīgi. Jau atkal viņš stāvēja glābšanas laivā un vēroja vietu, kur tika nogremdēti viņa kuģi. Tiesa, šoreiz divas fregates aizbēga un viņam pašam nenācās izpeldēties, taču tas nepadarīja sirdi vieglāku.

– Kā mēs varējām zaudēt? – Viņš izskatījās pagalam apstulbis. – Es taču nekad neesmu bijis sakauts pie Trifelgaras!

– Mēs nekad agrāk neesam cīnījušies pie Trifelgaras, – klusi piezīmēja uz blakus sola sēdošais embučada.

Joprojām pūta austrumu vējš, un spūņu jūrnieki, uzslējuši glābšanas laivu īsos mastus, pacēla nelielas gafelburas, lai ātrāk tiktu mājās.

Četrdesmit piektā nodaļa

KAPTEINIS MAGONE

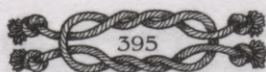

Ievakarē visi pīrāgu kuģi atkal noenkurojās klinšainajā līcī. Pirmais darbs, ko Magoņmaizīte darīja, atgriezusies šajā stāvvietā, nosūtīja abus buljona pīrāgus pēc pončika Fantutas. Mazais balbieris, nonācis atpakaļ uz «Speķa Lodes», raudāja aiz prieka. Viņš no sava novērošanas posteņa redzēja lielo dūmu mākonī, kas pacēlās pie horizonta pēc spūņu flagmaņa sasprāgšanas, un nolēma, ka pīrāgu flote pagalam un būs jāpaliek klinšu smailē, līdz viņš galīgi izzūs un sabirs putekļos. Taču tagad Fantuta staroja aiz laimes, jo īpaši pēc tam, kad Magoņmaizīte viņu visu priekšā apskāva un pateicās par lielisko novērošanu.

Pašā vakarā visi pīrāgu kapteiņi un arī siko laivu pārstāvji ieradās uz «Speķa Lodes», lai piedalītos spūņu armādas naudas sadalīšanā visiem kaujas dalībniekiem, kā tas pierasts pīrāgu sabiedrībā. Uz klāja drūzmējās pīrāgi. Vidū stāvēja atvērta spūņu flagmaņa naudas lāde, pilna ar blāvi mirdzošām zelta monētām. Kapteiņi miņājās ap to, šķielēja uz kārdinošajiem naudas gabaliem un klusi sarunājās. Visi gaidīja parādāmies «Speķa Lodes» kapteini.

Risu pīrāgu džonkas kapteinis Lī paņēma līdzī arī Eklēru un mazo pelmeni kā spūņu admirāļa sakāvē īpaši izcēlušos varoņus. Dažs labs pīrāgs ar izbrīnu nopētīja mazo pelmeni, kas savās platajās sarkana zīda biksēs sāka justies neomulīgi.

– Mums nevajadzēja to admirāli laist vaļā, – viņš pačukstēja Eklēram. – Ja es viņu būtu atvedis šeit...

Eklērs klausījās draugā tikai pa ausu galam. Viņam likās, ka klāja dēļi svilina pēdas. Beidzot Eklērs atradās uz kuģa, kuram tik ilgi un bīstami bija sekojis. Kaut kur tepat varēja būt Magoņmaizīte. Varbūt pavisam tuvu, kajītē vai kuģa tilpnē? Kā viņu atrast? Varbūt jautāt kapteinim Mordānam? Varbūt Eklēra nopelni cīņas laikā bija pietiekami nozīmīgi, lai viņš varētu pieprasīt meitenes atbrīvošanu? Eklērs apsvēra arī iespēju izaicināt Mordānu uz divkauju, jo, cik viņš bija iepazinis pīrāgu paražas, šādus strīdus pīrāgu starpā visbiežāk atrisināja tieši šādā veidā.

– Vai Mordāns drīz parādīsies? – viņš pajautāja kapteinim Lī.

– Kāds Mordāns? – Lī pirmajā brīdī nesaprata. – Ā, tu domā «Speķa Lodes» veco kapteini? Tas jau nu vairs te neparādīsies gan! Tagad «Speķa Lodei» ir jauns kapteinis – kapteinis Magone!

Beidzot atvērās kapteiņa kajītes durvis, un tajās parādījās Magoņmaizīte. Viņa izskatījās lieliski, jo bija īpaši saposusies šai pīrāgu kapteiņu sapulcei. Joprojām zābakos un biksēs, viņa bija uzvilksusi tumši zilus svārkus. To krūšu daļu rotāja smalki sudraba diegu izšuvumi. Pie sāniem šūpojās spūņu admirāja parādes rapieris ar dārgakmeņiem rotātu sudraba rokturi, un aiz jostas bija aizbāztas divas dueļu pistoles ar perlamutra rokturiem. Visu papildināja sniegbalts mežģiņu žabo, tādas pašas aproces un paradīzes putna spalvām rotāta smalkvīlnas trīsstūrene. Iznākusi uz klāja, Magoņmaizīte apstājās pie atvērtās naudas lādes. Visi pīrāgi viņu apsveica ar vareniem rēcieniem.

– Urā! – viņi kļiedza. – Lai dzīvo kapteinis Magone! Lai viņš nemūžam nesapelē! Urā!

Ieraudzījis Magoņmaizīti, Eklērs pirmajā brīdī izbrīnījās, ka «Speķa Lodes» kapteinis ir meitene, bet tad

viņš ieskatījās uzmanīgāk... Tas nevarēja būt! Tas taču nekādi nebija iespējams! Un tomēr... Tikai dažus soļus no viņa stāvēja Magoņmaizīte! Un viņa nebūt nebija nelaimīga gūstekne. Gluži otrādi, Magoņmaizīte stāvēja te, tikai dažus soļus no Eklēra, kareivīga un lieliska. Visai maz viņa atgādināja to maigo un kaprīzo meiteni, kas bija palikusi Eklēra atmiņā no tagad tik tālā magoņu veikaliņa un viņu abu kopīgā izbrauciena airu laivā pa Murseļas līci. Eklērs juta, ka savāds stingums pārņem visu viņa augumu. Viņš bija aizmirsis, ka meitene ir tik neparasti skaista. Magoņmaizītes acis spoži mirdzēja, un izspūrušās šokolādes matu cirtas zem trīsstūrenes izstaroja mežonīgu pārdošību.

Magoņmaizīte pārlaida skatu pīrāgiem. Visi gaidīja, ko kapteinis Magone teiks, bet tad Magoņmaizītes acis apstājās pie pelmeņa koši sarkanajām biksēm.

– Ko tad tu, kapteini Lī, esi mums atvedis? – viņa izbrīnīta jautāja.

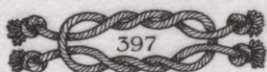
Rīsu pīrāgu kapteinis lepni paspēra soli uz priekšu.

– Tie ir manas komandas labākie pīrāgi! – viņš teica un norādīja uz mazo pelmeni. – Šis te ir slavenais Pīrāga Spoks, ko daži sauc arī par «Smejošo Holandieti»!

– Pīrāga Spoks? – pārjautāja Magoņmaizīte un iespurcās. – Tas taču ir tikai pelmenis! Pavisam parasts pelmenis!

– Pīrāga spoks!! Ha, ha, ha! – ierēcās visi pīrāgu kapteini. Viņi rādīja ar pirkstiem uz mazo pelmeni, klapēja cits citam pa vēderu ar plaukstām un skaļi rēca. – Smejošais holandietis! Pelmenis! Ha, ha, ha! Smieklīgais pelmenis! Paskatiet, kas viņam par varenām biksēm!

Mazais pelmenis, tumši piesarcis, stāvēja rēcošo pīrāgu vidū un vēlējās, kaut nekad nebūtu piedzimis. Kapteinis Lī samulsa.

– Un tas otrs? Vai tas arī būtu pīrāgs? – Magoņmaizīte pajautāja, paskatīdamās uz Eklēru, bet tad aprāvās. Kaut kas pazīstams bija šajā kalsnajā stāvā un šaurajā sejā, kaut kas sens un gandrīz aizmirsts... Kamēr pīrāgi turpināja smieties par mazo pelmeni, Magoņmaizīte pienāca pie Eklēra.

– Tu taču esi Eklērs, vai ne? – viņa klusi pajautāja. – Ko tu dari šajā vietā? Vai arī tu tagad esi kļuvis par mežonīgo pīrāgu?

– Nē, – klusi atbildēja Eklērs. – Par pīrāgu es neesmu kļuvis.

– Kāpēc tad tu esi šeit?

– Es devos sameklēt un atbrīvot no gūsta kādu meiteni, ko bija sagūstījuši pīrāgi. Šķiet, nu esmu viņu atradis...

Magoņmaizīte ieskatījās Eklēram acīs.

– Taču viņu vairs nevajag glābt, – viņa skumji teica.
– Tu esi veicis tālu ceļu, un viss velti...

– Es joprojām varu aizvest tevi mājās, – teica Eklērs,
bet Magoņmaizīte papurināja galvu.

– Par vēlu, – viņa teica. – Tās meitenes, tās
Magoņmaizītes vairs nav. Tagad ir tikai kapteinis Ma-
gone. Un tur vairs nekas nav līdzams. Par vēlu...

Viņa strauji apgriezās un piegāja pie naudas lādes.

– Mans palīgs Saavedra sadalis naudu visiem
kuģiem atbilstoši pīrāgu skaitam. Papildus divas daļas
katram kuģim un viena daļa – kapteinim, kā to paredz
Tortiljā parakstītais pīrāgu kārtības rullis, – viņa teica
skaļā balsī, un visi pīrāgi atzinīgi klanija galvu. – Mums
vajadzēs dažus palīgus, lai naudu vispirms saskaitītu.
Kapteini Lī!

– Jā? – atsaucās samulsušais rīsu pīrāgu kapteinis.

– Jums būs īpašs uzdevums – šos te divus –
pelmeņa spoku un to otru... – viņa uz brīdi apstājās, bet
tad apņēmīgi turpināja, – šie abi jums jānogādā un
jāizsēdina Dienvidjūras ziemeļu krastā. Viņiem šeit
neklājas būt. Izsēdiniet abus pēc iespējas tuvāk
Murseļai! Tā ir mana pavēle vai, ja vēlaties, personīgs
lūgums! Tikai neaizmirstiet viņiem izmaksāt pienākošos
daļu no trofejām – ar saviem šodienas varoņdarbiem
viņi ir to godam nopelnījuši! Esmu dzirdējusi, ka spūņu
admirāli sagūstīja kāds maza auguma karotājs neparasti
platās, sarkanās biksēs...

– Tiks izpildīts, kapteini Magone, – kapteinis Lī zemu
paklanījās, bet Magoņmaizīte viņā vairs neklausījās.
Viņa strauji iegāja savā kajītē un aizvēra durvis.

Nākamajā rītā rīsu pīrāgu džonka burāja uz
ziemeļiem. Eklērs un mazais pelmenis sēdēja kuģa

priekšgalā uz lūkas malas un lūkojās jūrā. Mazais pelmenis sarkanās bikses bija nomainījis pret vienkāršām pelēka auduma biksēm. Viņam nemaz vairs negribējās dižoties.

– Viņi jau varēja mūs arī pārvest pār bortu, – mazais pelmenis domīgi teica, cenzdamies atrast notikumā priecīgās puses, – vai piesiet pie lielgabala un it vienkārši izšaut gaisā. Pīrāgi tā dara, es zinu.

Eklērs neko neatbildēja. Viņš kopš vakardienas vispār nebija pateicis ne vārda.

– Un iedomājies tikai, tas taču biju es, kas viņiem uzvarēja kauju! Ja es nebūtu sagūstījis spūņu admirāli, kas zina, kā vēl tā kaušanās būtu beigusies? – mazais pelmenis turpināja. – Nepateicība ir pīrāgu alga, es tev saku! Taču es tomēr vēl nelikšos mierā!

Eklērs jautājoši paskatījās uz mazo pelmeni.

– Jā, es mēģināšu apcepties! – spītīgi paziņoja Otto. – Nemaz nesmejies! Es atradišu kādu pīrāgu krāsni! Un tad es vēl atgriezīšos. Lai tad kāds mēģina apgalvot, ka es neesmu īsts! Vai tu man palīdzēsi?

Eklērs paraustīja plecus. Viņam viss bija vienalga. Viņa dzīvē kaut kas bija zudis. «Aizkulties šādu gaisa gabalu – un viss bez jebkādas jēgas! Kaut ko tik stulbu var paveikt tikai tāda krēma kūka kā es,» viņš skumji domāja. Var arī palīdzēt mazajam pelmenim – nekas cits jau Eklēram vairs nebija darāms.

Pie abiem draugiem pienāca kapteinis Lī ar diviem žvazdošiem ādas maisiņiem rokās.

– Nu, puīši, jūs nu gan mani izmuļķojāt, – viņš teica un pasniedza maisiņus Eklēram un mazajam pelmenim. – Te jūsu daļa no vakardienas dalīšanas – katram sešdesmit divi zelta dukāti. Tā lāde bija varen liela. Aizparīt ap šādu laiku būsim netālu no Murseļas.

– Vai tu nevari mūs izsēdināt kaut kur netālu no kādas pīrāgu pilsētas? – pēkšņi pajautāja Eklērs.

– Atkal meklēsiet nepatikšanas? – iesmējās kapteinis Lī. – Protams, varu. Tas pat ir tuvāk.

Kapteinis Lī atgriezās pie stūres, bet Eklērs un mažais pelmenis turpināja sēdēt kuģa priekšgalā. Debesis riņķoja dažas kaijas, un nākotne rādījās pavisam neskaidra.

Četrdesmit sestā nodaļa

PIELIEKAMAIS

Kapteinis Mordāns bija tik nikns, ka brīžiem viņam šķita – tūdaļ pārplisis sāni. Jau veselu stundu viņš bija spiests, rokas izplētis, gulēt uz grīdas un blenzt ar savu vienīgo aci vienā un tajā pašā nostaigātajā māla flīzē. Šādu sodu klostera priekšnieks, abats sparģelis, viņam uzlika par nepiedienīgu uzvedību klostera kopējā ēdamzālē. Un šī nebūt nebija pirmā reize, kad Mordānam nācās gulēt uz klostera kapelas saltās grīdas un ilgākās pārdomās nožēlot grēkus. Vismaz klostera priekšnieks domāja, ka Mordāns tos nožēlo, taču, ja viņš zinātu, ko bijušais kapteinis, te gulēdams, patiesībā domā, veco sparģeli varētu ķert trieka. «Ko tad es tādu pateicu, pipari un pelni? Tikai to, ka tādas samazgas, ko visi te dēvē par dvēseli un miesu atvieglojošo pieneņu sakņu zupu, neēstu pat samirdējies vegīs, sinepes tev rīklē!» Mordāns nikni domāja, jau kuro reizi iztēlē skatīdams, kā nelietīgais sparģelis spirinās, pakārts pie rājas, vai jau piekto reizi izšaudams abatu no Bonaventuras kulevrīnas. Iztēlotais klostera priekšnieks lidodams tik jocīgi tirināja kājas un rokas, ka Mordāns neviļus iesmējās, un tūlīt virs sevis izdzirdēja paša abata balsi.

– Te nu mēs redzam grēku nožēlnieku, kam būtu bijis jāizmanto iespēja attīrīt savu dvēseli bijīgi kulinārās lūgšanās, taču ko viņš dara? Tā vietā viņš, savas grēcīgās dabas mudināts, ļaundabīgi ķiķina, – lēni un pamācoši teica sparģelis. – Par to es tev, mans dēls, uzlieku papildu sodu! Tu gulēsi šeit visu nakti, lai rīt no

rīta mēs tevi atrastu apskaidrotu! Lai tad tu varētu pievienoties mūsu brāļiem rīta svētās Pavārgrāmatas lasīšanā. Lai Lielais Kulinārs ar tevi, vitamīnum!

Abata soļi attālinājās, bet Mordāns skaļi nošķirkstināja zobus, lai nebūtu jālec kājās un jāizpurina vecais nelga no zaļās mantijas. «Nolādēts!» viņš domāja. «Kā es varēju nedzirdēt viņu pielavāmies? Guli nu te visu nakti! No rīta būšu tik stīvs, ka vajadzēs divus mūkus, lai uzceltu mani stāvus.» Tomēr, lai kā arī gribējās nekavējoties lēkt kājās un parādīt šiem dāržeņiem kārtīgu vinegretu, Mordāns palika guļot. Viņš taču bija atnācis šurp, lai kļūtu par mūku, atrastu mieru un apskaidrību, aizmirstu visu savu iepriekšējo dzīvi un dažādas meitenes ar magonēm klātiem deguniem...

Ritēja stundas. Iezvanīja vakara mesu. Spinātu mūki sanāca kapelā un kori nomurmināja lūgšanu, neaizmirdami pieminēt jauno brāli Mordānu, kam būtu nepieciešama īpaša Kulināra svētība. Mordāns turpināja gulēt. Mūki atkal aizgāja, izklīzdami pa savām cellēm, bet Mordāns joprojām gulēja uz kapelas aukstās akmens grīdas.

Ap diviem nakti Mordānam sāka kurkstēt vēders. Skaņas izplūda garas un žēlabainas. Mordāns cerēja, ka ar laiku tās pāries, taču trokšņi viņa vidukli tikai pieņēmas spēkā. Tās spokaini atbalsojās kapelas augstajās akmens velvēs, cēlās un grima kā aizmirstu dvēseļu vaimanas, un sikspārņi, kas nakšņoja kapelas velvēs, tām atsaucās.

Četros no rīta Mordāna tukšais vēders satrakojās tik pamatīgi, ka jau atgādināja bojātas ērģeles. Dažādās smalkās un rupjās skaņas savijās divaini daudzbalssīgā saskaņā. «Ja tas nebeigsies, es sajukšu prātā,» Mordāns nodomāja un stīvi pieslējās kājās. «Galū galā, viņi visi tagad guļ. Es vēl paspēšu atgriezties, taču tagad man

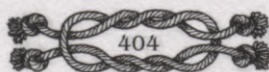
patiešām vajag...» Un viņš, koka kāju likdams, cik iespējams, uzmanīgi, kliboja uz klostera virtuves pieliekamo, lai atrastu, ar ko apklusināt savas iekšas.

Mordāns apstājās plašā pieliekamā vidū, aizdedza no galda paņemtu sveci un paskatījās apkārt. Pieneņu sakņu saišķi, lēpju lapas, mannas putraimi, kaltēti gliemeži, klijas un pelavas – nekā tāda, kas varētu rosināt ēstgribu, taču Mordāns juta, ka patlaban pat pieneņu saknes viņam sāk likties interesantas. Viņš jau paspēra soli uz to pusi, bet tad pēkšņi bada saasinātā oža uztvēra kādu šai vietai gluži neparastu smaržu. Garneles vīnā? Neiespējami! Un tomēr viņa deguns sajuta... Mordāns sekoja smaržai un pēc mirkļa atrada pieliekamā stūrī nelielas aizslēgtas durvis. Labā smarža nāca tieši no turienes! Šādas slābanas durvis varēja aizturēt spinātus, taču kapteinim Mordānam tas nebija nekāds šķērslis. Pietika pāris reižu tā smagāk uzgrūsties durvīm ar plecu, un kaltā slēdzene izlūza no dēļiem. Viņš iegāja pa šauro aili un, pacēlis sveci augstāk, sastinga.

Te taču bija vesela bagātību krātuve! Plauktos sarindotas vīna pudeles, uz grīdas apaļīga ruma mucīņa ar spožu misiņa krānu un tādu pašu misiņa kausu zem tā, jau iepriekš saostās garneles, sutinātas ķimenes, saldās piparu sēkliņas un rozīnes, cukura kristāli un halvas kluči, un daudz vēl citu garšīgu un smaržīgu mantu. Šis noteikti bija paša abata pieliekamais, citiem mūkiem nepieejams!

Iesākumam Mordāns ielēja no mucīņas pilnu kausu zeltaina un smaržīga ruma un tad, uz tās pašas mucas ērti apsēdies, ķērās pie garām un pamatīgām dzirēm...

No rīta spinātu mūkus pamodināja nevis zvanu skaņas, bet kāda rupja un skaļa balss, kas auroja klosterim pavisam nepiedienīgu dziesmu:

– Trīs rauši uz miroņa lādes

Un mucīnā Jamaikas ruma...

Sekojojot skaņu avotam, pārbiedētie spināti rītasvārkos nokāpa klostera virtuves pieliekamajā, atrada salauztās īpašās telpas durtiņas un aiz tām... no pār-mērīgas ēšanas un dažādiem dzērieniem galīgi apdul-lušu novici Mordānu. Vienā rokā turēdams aizkostu gar-neli, bet otrā – tikai pudeles kakliņu, jo apakša tai bija kaut kā noplīsusi, Mordāns sēdēja uz grīdas un auroja ķecerīgo dziesmu, bezgalīgi atkārtodams pirmās rindiņas. Ieraudzījis spinātus, viņš pārtrauca dzei-dāšanu.

– Melnie pipari un salauztā panna! Salāti uzbrūk! – viņš ierēcās un svieda spinātiem ar aizkosto garneli. – Klerikāļus driskās!

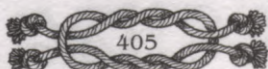
Mordāns pieslējās kājās un grasījās mesties virsū spinātiem, taču sagriļojās un nogāzās uz vēdera. Kad spināti viņu nesa uz celli, Mordāns turpināja spirināties un aurot, lādēdams spinātus, sparģeļus un nez kāpēc arī kolrābjus visos lamuvārdos, kādus tikai varēja atcerēties.

– Abordāža! Klimpa! Svilpt visus augšā! Mauc viņiem ar iepuvušu persiku! Paprika un muskats! Jūs, ie-smakušu aknu desu burkšķi! Pie Lielā Konditora! Laidiet mani vaļā, sakneņi!

Ieradās trokšņa pamodinātais abats. Izdzirdējis Mordāna teikto, sparģelis saķēra galvu.

– Konditorejas piekritējs mūsu klosterī! – viņš šaus-mās iesaucās, bet Mordāns pēkšņi izrāvās no spinātu rokām un, pirms atkal nogāzties, ieblieza ar savu smago dūri tieši pa abata zaļo degunu tā, ka sula pašķīda uz visām pusēm.

Kad Mordāns vakarā savā cellē pamodās, viņš labu brīdi blisināja acis un nekā nevarēja saprast. Durvju

vairs nebija! To vietā bija redzams svaigs mūrējums ar mazu, viena akmens izmēra caurumu acu augstumā. Kad viņš ar grūtībām pieslējās kājās un piegāja pie vietas, kur kādreiz bija durvis, no cauruma atskanēja abata spārģeļa dusmās dreboša balss.

– Tu tiki te iemūrēts kā nevaldāms ķeceris un Konditorejas baznīcas piekritējs, – abata vārdi skanēja iesnaini. Droši vien sasistā deguna dēļ. – Pa šo caurumu tu saņemsi gavēņa ēdienu. Varbūt tas tevi atradinās no noziedzīgas rijības. Un tu netiksi laukā, līdz nebūsi pilnībā nožēlojis savus grēkus un atteicies no maldīgās Konditorejas mācības! Lai Kulinārija ar tevi, vitaminum!

– Es jau esmu nožēlojis, – izgrūda Mordāns un sulīgi nožagojās, taču neviens viņam neatbildēja. Abats jau bija aizgājis.

Mordāns atkrita gultā un stīvi blenza sienā. Šī dzīve spinātu klosterī nebija gluži tāda, par kādu viņš bija sapņojis, kad pameta kuģi.

Četrdesmit septītā nodaļa CVĪBAKA IZŠĶĒRDĪBA

Radziņš šūpojās mikstā karietes sēdekli, joprojām nespēdams pārstāt brīnīties par Cvībaka negaidīto izšķērdību. Līdz šim tik stingrais un taupīgais kalpotājs pēkšņi bija sācis tērēt naudu kā baranku jaunbagātnieks. Vispirms viņš pārsteidza Radziņu, nekaulējoties samaksādams Ņamburgas sardeļu kuģa kapteinim par ceļu no Tortiljas līdz Ņamburgas ostai. Pēc tam noirēja sešu gurķu zirgu karieti ar kučieri falšo zaķi ceļam līdz Čīzburgai.

Tūlīt pēc ierašanās Ņamburgas ostā hercogs uzaicināja Radziņu kopā ar pavadoņiem pie sevis, un hercoga sieva, romantiskas jūsmas pārņemta par izpirkto meiteni, pierunāja hercogu norīkot asinsdesu gvardistu rotu, lai tā pavadītu un apsargātu karieti līdz pat Čīzburgai.

– Jaunais bruņinieks atradis savu meiteni! Tas ir tik romantiski! – teica hercoga skaistā sieva un skatījās Radziņā tādām acīm, ka hercogs nekavējoties piešķīra gvardistus jaunekļa karietes eskortam un bija priecīgs viesus ātrāk izvadīt.

Šāds brauciens labi atsperotajā kariatē patikami atšķīrās no smagās airēšanas pildīto piparu galerā. Cvībaks, tērpies jaunos ķiršu krāsas samta svārkos, snauda karietes stūrī, pretī Radziņam sēdēja izpirktā meitene un brīžiem uzlūkoja jaunekli brūnām un mirzošām acīm. Viņa joprojām nēsāja plivuru, kas aizsedza sejas apakšējo daļu. Uz Radziņa atkārtotiem aicinājumiem to noņemt viņa joprojām atbildēja, ka

esot pie plīvura pieradusi un vēl joprojām jūtot bailes no ļaunajiem Austrumu pīrāgiem.

Blakus karietei un arī aiz tās druknos cukini ērzelos jāja astoņi plecīgi asinsdesu gvardi ar sudraba folijas bruņās tērptu leitnantu priekšgalā. Pie karietes aizmugures piesieti, rikšoja Radziņa un Cvībaka zirgi, kā arī mūlis, kas tagad, ticis vaļā no smagajām nastām, izskatījās nedaudz dzīvespriecīgāks.

Lai gan tā laiskoties mīkstos sēdekļos un raudzīties meitenes brūnajās acīs bija patīkami, Radziņš juta, ka viņam gribas izlocīt kaulus. Viņš pieklauvēja pie karietes priekšējās sienas un, kad kučieris, falšais zaķis, atvēra sarunām domāto lodziņu, palūdza uz brīdi apstādināt karieti. Izkāpis ārā, Radziņš uzlēca mugurā savam zirgam un pievienojās asinsdesu eskortam.

Bija saulaina diena. Ceļš vijās pāri zaļiem, vietām krūmiem apaugušiem pakalniem. Tālumā vīdēja tumšs meža masīvs.

– Vai tur nesākas asinsdesu province? – Radziņš pajautāja spīdošajās bruņās tērptajam leitnantam. – Vai tur nebūs bīstami?

– Kādēļ? – nesaprata leitnants.

– Nu... – Radziņš samulsa, – pa ceļam uz Ņamburgu mums gadījās... šādi tādi sarežģījumi.

– Tas noteikti bija tuvu siera desu zemei, vai ne? – pajautāja leitnants.

– Jā, apmēram tur. Mēs ceļojām knoblohu karavānā, un mums līdzī bija arī kāda sieru desu jaunava ar pavadonēm.

– Un jums droši vien uzbruka laupītāji?

– Nujā.

– Tas nav nekāds brīnums. Ar siera desām mani tautieši nevar sadzīvot jau kādus simt gadus, – nopietni atbildēja asinsdesu leitnants. – Pierobežas joslā pastā-

vīgi notiek nebeidzami konflikti. Un tam ir savs iemesls. Kādreiz siera desas, kas vienmēr ir bijušas lielākas, izglītotākas un labāk bruņotas, gūstīja mūsu senčus, izbirdināja no to ādām pildījumu un piebāza nabadziņus ar klijām. Asinsdesa, kas ir piebāzta ar klijām, kļūst pavisam stulba, un to var izmantot vilcēju vai nastu nesēju dzīvnieku vietā. Daudzi mani senči ir gan griezuši siera desu biežpiena preses, gan vilkuši augstmaņu parādes ratus, gan aruši viņu laukus. Tādas lietas neaizmirstas.

– Tas taču ir šausmīgi! – iesaucās Radziņš.

– Nu, tagad tā vairs nenotiek, – iesmējās leitnants. – Tagad asinsdesas ir kļuvušas diezgan kareivīgas.

– Vai mums nedraud briesmas, šķērsojot desu provinci? – Radziņš pajautāja, atcerēdamies sadursmi ar melnādainajiem laupītājiem. Ja nu viņiem gadās satikties ar tām pašām desām?

– O, nemūžam! Varat būt gluži mierīgs, – iesmējās desu leitnants. – Jūs taču turnīrā izsitāt no segliem pašu iedomīgo siera desu vikontu Brinzonu! Asinsdesu sabiedrībā jūs esat ļoti slavens.

– Tas ir jauki! – Radziņš izslējās seglos staltāk un pameta skatu atpakaļ, uz pārējām asinsdesām. Tās visas kā viena pacēla rokas pusmilitārā sveicienā.

Priekšā pa ceļu slāja divas nogurušas figūras. Viens bija maza auguma un izskatījās pēc pelmeņa, bet otrs bija slaidis un kalsns. Garām jānot, Radziņam pat šķita, ka cauri biežajai putekļu kārtai, kas sedza garāko stāvu, var manīt šokolādes glazūru. Karietei un asinsdesu eskortam braucot garām, abi soļotāji pakāpa ceļa malā. Garākais pacēla galvu un uz mirkli ieskatījās Radziņam tieši acīs. It kā kaut kas pazīstams pazibēja Radziņa atmiņā, šīs acīs jau kādreiz bija tieši tā skatījušās uz viņu...

– Man te netišām atvērās biešu šampanieša pudele, – pa karietes logu izkārās smaidošs Cvībaks. – Vai jaunksungs nevēlēšies palīdzēt to saglābt? Negribētos liet zemē...

Radziņš iesmējās un pamudināja zirgu, lai noķertu karieti. Divus nabadzīgos klaidoņus uz ceļa viņš jau bija aizmirsis.

Četrdesmit astotā nodaļa **PĪRĀGU PILSĒTA**

klērs domīgi noskatījās pakaļ karietei, ko pavadīja asinsdesu gvardisti.

– Kaut kur es viņu esmu redzējis, – viņš teica, – bet nekādi nevaru atcerēties – kur.

– Kāda tam nozīme? – nopūtās nogurušais pelmenis. Viņa īsās kājas bija pagalam piekusušas. – Kaut kāds desu dižkungs...

– Nē, viņš nebija no desām. Izskatījās pēc baltmaizes radziņa. – Eklērs iesita sev pa pieri. – Es atcerējos! Viņš bija sasodīti līdzīgs tam izlutinātajam frantam, kura dēļ viss sākās. Taču tas nevar būt! Ko gan viņš darītu tik tālu no Murseļas?

Pagāja vēl divas grūtas dienas ceļā, līdz Eklērs un mazais pelmenis sasniedza pīrāgu zemes robežu. Pa ceļam viņi naktis pavadīja pamestās pērnā gada salmu kaudzēs, kuru šejienes laukos parādījās arvien vairāk, jo pīrāgu zemē un tai tuvos apvidos vairumā tika audzēta labība. Pīrāgiem vienmēr vajadzēja daudz miltu.

Draugi pagāja garām vairākiem pīrāgu ciematiem, taču neviens no tiem nebija tik liels, lai tajā atrastos pīrāgu krāsns. Vēl divas dienas pagāja, līdz abi ceļinieki nonāca pie kādas lielākas pīrāgu pilsētiņas, kas atradās kalnaina apvidus malā. Te pīrāgi dzīvoja jaukās baļķu mājiņās ar smailiem jumtiem. Lai gan pati pilsētiņa nebija liela, tās vidū slējās augsts baznīcas tornis. Aiz tā bija redzams gandrīz tikpat augsts skurstenis, no kura nepārtraukti vijās iezilgana dūmu strūkļa. Beidzot ceļinieki bija atraduši meklēto.

Kad Eklērs un mazais pelmenis iesoļoja pīrāgu pil-sētā, neviens viņiem nepiegrieza vērību. Viņi abi bija tā noputējuši un drēbes tālajā ceļā tā noskrandušas, ka pīrāgi viņus uzskatīja par diviem klejojošiem ubagiem, kādus uz pārtikušās pīrāgu zemes ceļiem varēja redzēt ne mazums.

– Mums vajadzētu tikt iekšā baznīcā, – klusu teica mazais pelmenis, skatīdamies apkārt. – Esmu dzirdējis, ka pīrāgu krāsns atrodas tieši tur.

– Labi, ejam uz baznīcu. – Eklērs bija tik ļoti noguris, ka vēlējās pēc iespējas ātrāk tikt ar visu galā. Tomēr tas izrādījās grūtāk, nekā draugi cerēja. Platās kāpnes baznīcas priekšā mudzēja no skrandainiem ubagiem. Tur sēdēja, strīdējās, plēsās un kasījās gan belaši uz kruķiem, gan kāds mežonīgs čebureks, kura tumši brūno ķermeni sedza sīka audekla skranda, vienkājains pumperniķelis, aizlūzusi baranka, vairāki apdrupuši siera cepumi un pat kāds akls veģis, kas klēpī turēja piecu stīgu kokli un to skumji strinkšķināja, mēģinā-dams čērksstošā balsī dziedāt kādu savā tautā iecienītu balādi, taču muzikālās dzirdes viņam nebija un arī balss skanēja riebiģi.

Šis bija pēcpusdienas mesas laiks, un daudzas glīti saģērbtas pīrāgu ģimenes gāja iekšā baznīcā, bet ubagu bars stiepa pretī un kratīja savus koka naudas trau-ciņus, cerēdami izlūgties kādu žēlastības dāvanu. Ja pie baznīcas durvīm nestāvētu divi baznīcas kalpotāji – liela auguma pīrāgi brūnos talāros –, uzmācīgie ubagi sekotu pīrāgiem iekšā baznīcā.

Eklērs un mazais pelmenis saprata, ka izskatā viņi ne ar ko neatšķiras no ubagiem baznīcas priekšā un viņiem nav nekādu cerību ieiet pa galvenajām durvīm. Abi apsēdās uz apakšējā kāpņu pakāpiena ubagu rindas pašā galā. Eklērs noņēma savu apputējušo platmali, lai

noslaucītu pieri, un kāda apaļīga pīrāgu kundze, paskatījusies uz slaido jaunekli, iemeta viņa cepurē sīku monētu.

– Skat, tev jau paveicās, – iesmējās mazais pelmenis. – Varbūt, gribēdami kļūt par mežonīgajiem pīrāgiem, mēs izvēlējamies nepareizo profesiju?

– Pat ja mēs nomazgātos tīri, mūs tik un tā nelaistu iekšā, – teica Eklērs, brīdi pētījis pie baznīcas durvīm notiekošo. – Tur tiek tikai īstenie pīrāgi.

– Te taču jābūt arī kādām citām durvīm, – prātoja Otto. – Nevar būt, ka pats baznīckungs arī staigā pa galvenajām durvīm.

Abi draugi piecēlās un devās apkārt baznīcai, lai palūkotos, vai kaut kur nav vēl kāda cita ieeja. Tāda patiešām atradās – baznīcas ēkas otrā galā bija neliela piebūve un tajā durvis, kas veda uz mācītāja ģērbkambari. No baznīcas sāka skanēt pīrāgu koris. Mazais pelmenis piegāja un paraustīja durvis. Tās atvērās!

– Paskat, – mazais pelmenis čukstēja, – baznīckungs aizmirsis aizslēgt!

– Varbūt viņi te vispār durvis neslēdz? – minēja Eklērs.

– Nu, nezinu gan, – pelmenis grozīja galvu.

Draugi ieslidēja pustumšajā ģērbkambarī. Eklērs jutās nelāgi. Kuru katru brīdi viņus varēja pieķert, un tikai Konditors zina, ko pīrāgi tad ar viņiem izdarītu. Kamēr Eklērs stāvēja telpas vidū, mazais pelmenis jau atrada durvis uz nākamo istabu. Drīz no turienes parādījās viņa smaidošā seja.

– Te ir tieši tas, kas mums vajadzīgs, – viņš teica. Blakus telpa izrādījās tāda kā garderobe, kurā uz gariem pakaramajiem karājās ne tikai mācītāja brokāta izšūtās svētku drēbes, bet arī dažāda izmēra brūni baznīcas kalpotāju talāri.

– Mēs pārģērbsimies par pīrāgu mūkiem un tā nemanīti ielavīsimies iekšā, – priecīgi paziņoja mazais pelmenis. Viņš jau ar sajūsmu taustīja pīrāgu mācītāja mirdzošo svētku apģērbu, taču Eklērs atturēja draugu no šādas neapdomātas muļķības, un drīz abi, brūno raupja auduma talāru kapuces uz acīm uzvilkuši, iegāja baznīcā.

Tā bija plaša, augsti velvēta telpa. Sienās šauri krāsaini kausēta cukura vitrāžu logi, ar kolonnu rindām nodalitajā vidusdaļā smagnēju koka solu rindas, galā altāris ar lielu gleznu, kurā bija attēlots pīrāgs, kas lielā abrā mīcīja mīklu. Ap pīrāga galvu gleznā bija iestrādāts zelta aplis, kam vajadzēja rādīt pīrāga svētumu. Tā parasti pīrāgu baznīcās attēloja Tēvu Konditoru. Pa kreisi pie sienas bija izbūvēta kancele, uz kuru veda liektas kokgriezumiem rotātas kāpnes. Visu apgaismoja daudzos kaltos svečturos un griestos iekārtos kronlukturos saspraustas sveces.

Plašā telpa bija pilna pīrāgiem. Priekšējās solu rindās sēdēja turīgākie pilsētnieki ar sievām un maziem, apaļiem, brūniem un spīdīgiem dažāda auguma bērniņiem. Tālāk varēja redzēt vienkāršāk ģērbtas amatnieku ģimenes un arī lauciniekus, kuri atšķīrās ar tautiskā rakstā izsūtām blūzēm. Abpus greznajam altārim glītās rindās stāvēja pīrāgi brūnos talāros. Katrs rokās turēja atvērtu dziesmu grāmatu.

Iznākuši no ģērbtuves, Eklērs un mazais pelmenis nonāca tieši aiz muguras dziedātāju grupai, taču neviens no pīrāgiem nepievērsa viņiem uzmanību, jo abi draugi brūnajos apģērbos neatšķīrās no pārējiem koristiem. Pelenis lūrēja no kapuces apakšas uz visām pusēm, cenzdamies saprast, kuras durvis varētu vest uz lielo Pīrāgu Krāsni, bet Eklērs pa to laiku ieklausījās sprediķī, ko uzsāka kancelē uzkāpis mācītājs – garš,

tievs, no vecuma viscaur krunkains pīrāgs. Turēdams rokās biezu grāmatu, viņš vienmuļā, taču skaļā balsī patlaban lasīja ticības pamatus.

– ...un iejauca Konditors mīklu, un tapa zeme. Pielika Konditors raugu, un no zemes pacēlās kalni. Un tapa vakars un rīts – tā pienāca trešā diena. Un cepa Konditors pirmo pankūku, līdz viena puse bija jau apcepusi, un viņš to pameta gaisā, lai pagrieztu otru pusi, taču pankūka uzlidoja tik augstu, ka pielipa debesu jumam un iemirdzējās brīnišķā spožumā. Tā radās saule. Un izcepa Konditors mazāku pankūku, taču arī tā pielipa debesu jumam, iemirdzēdamās blāvā sudrabā. Un tas bija mēness. Un teica Konditors: «Lai top spīdekļi debess izplatījumā!» Un atzina Konditors to par labu esam...

Mācītāja balss pieskandēja visu plašo baznīcu, un Eklērs ar interesi ieklausījās sprediķī, jo daudz kas no teksta skanēja tāpat kā Sorbonnas kapelā – vietā, kur Eklērs apmeklēja baznīcu pēdējo reizi, taču daudz kas bija citādi. Pēkšņi Eklērs pamanīja, ka mazais pelmenis jau labu laiku rausta viņa piedurkni.

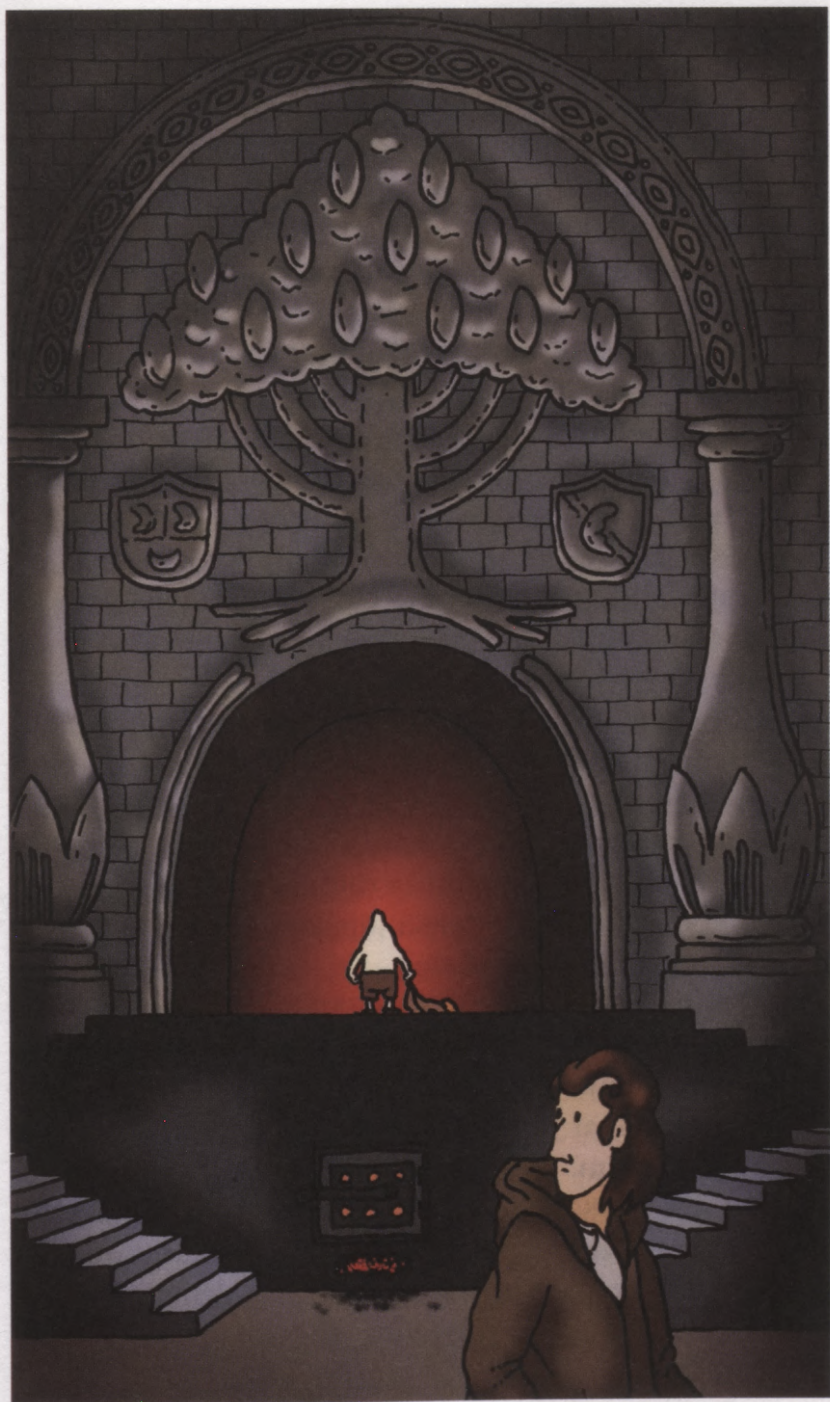
– Tur! Otrā altāra pusē! Tās lielās durvis ar zelta apkalumiem! Mums jātiek tur! – Otto čukstēja. Šai brīdī pīrāgi uzsāka kārtējo dziedājumu, papildinātu ar sveču gājienu, kurā divas baznīcu kalpotāju rindas krustām šķērsoja brīvo vietu altāra priekšā. Eklērs un pelmenis izmantoja šo vienreizējo iespēju, paņēra no svečtura katrs pa svecei un pievienojās gājienam, isā brīdī nonākdami altāra otrā pusē, tieši pie apkaltajām durvīm. Gājienam beidzoties, mācītājs atsāka ticības pamatu lasīšanu.

– Un iejauca mūsu tēvs Konditors jaunu mīklu un izveidoja no tās pirmo pīrāgu, par pildījumu ņemdams debesu putekļus... – mācītāja balss no jauna piepildīja

baznīcu. Tagad vajadzēja atkal stāvēt un nogaidīt līdz nākamajai dziedāšanas reizei. Tikko pīrāgi atsāka dziedāt un staigāt ar svecēm rokās, Eklērs un mazais pelmenis pavēra apkaltās durvis un ieslidēja blakus telpā. Neviens nepamanīja viņu pazušanu.

Viņi bija nonākuši īstajā vietā. Te atradās viena no leģendārajām pīrāgu krāsnīm, kuru kurtuves nekad neizdzisa. Šādas milzu krāsnis bija piebūvētas katrai pīrāgu baznīcai, jo pīrāgi ļoti nopietni izturējās pret jaunu pīrāgu rašanos. Katra mēneša pirmajā svētdienā agrī no rīta pīrāgu ģimenes, kurām bija gaidāms ģimenes pieaugums, veda savas jaunizveidotās, vēl gluži baltās atvases uz baznīcu. Tur notika Konditorejai veltīts svinīgs rituāls. Pēc tam vecāki un jaunie pīrāgi tika aicināti krāsns zālē. Baznīcas kalpotājiem dziedot, divi īpaši pavadoņi ieveda jaunus krāsni un kopā ar tiem gaidīja, līdz jaunie pilnībā apcepsies. Pavadoņus, lai tie šajā darbā nesadegtu, iepriekš sagatavoja, visu dienu mērcējot ūdens mucās. Tomēr pavadoņiem nācās bieži mainīties, jo vieni un tie paši nevarēja izturēt vairāk kā piecas jauno pīrāgu apcepšanas reizes svelmainajā krāsnī. Vecāki, sagatavojuši saviem jaunuļiem pirmās drēbes, gaidīja ārpusē, līdz visi mazuļi apcepās zeltaini brūni, no visām pusēm vienādi.

Nelielajā zālē ar augstiem griestiem tieši pretī durvīm, starp divām resnām kolonnām rēgojās milzīga krāsns mute arkas formā. Uz to no abām pusēm veda akmens kāpnes, bet zem tās atradās kurtuve, kurā arī patlaban dega uguns. Tas bija vienīgais gaismas avots šajā telpā. Krāsns mutes dziļumā, pašā galā nokaitētās akmens sienas kvēloja tumši sarkanā ķiršu krāsā, un no turienes nāca karsta, sausa svelme. Vīrs krāsns augsto griestu pustumsā varēja saskatīt akmens bareljefu. Tur bija attēlots leģendārais pīrāgu koks – varens, piramīdas

THE FIRE

formas liesmojošs stumbrs ar plašu zaru kroni, visu pilnu apaļīgiem pīrāgiem. Kā vēstija leģenda, tieši šādā kokā tūlīt pēc pasaules sākuma radušies pirmie pīrāgi. Tikai vēlāk bija jāuzbūvē krāsnis jaunās paaudzes apcepšanai. Daudzi pīrāgi joprojām ticēja, ka pīrāgu pirmkoks kaut kur pasaulē joprojām turpina liesmot, laižot pasaulē arvien jaunus pīrāgus. Citi, modernāk domājoši, pīrāgi savukārt uzskatīja, ka piramīdas formas koks patiesībā attēlo vulkānu, kura ugunī patiešām kādreiz apcepās pirmie pīrāgi.

Mazais pelmenis un Eklērs apstājās krāsns priekšā.

– Tu zini... – mazais pelmenis klusi teica, – man ir bail...

– Es saprotu, bet mēs te nevaram ilgi kavēties. Vai nu cepies ātri, vai laižamies prom! – Eklērs pameta bažīgu skatienu uz durvīm. – Nu, ko tu izlemsi?

– Es iešu iekšā...

– Tev būs jāvelk nost drēbes. – Eklērs sarauca pieri. – Tā tu nevari iet iekšā. Šitie kankari nekavējoties uzliesmos!

Caur durvīm varēja dzirdēt atskanam baznīcas zvanu. Tas nozīmēja, ka mesa tūlīt beigsies. Mazais pelmenis stāvēja krāsns priekšā, apaļām acīm lūkojās tās atverē un nespēja sadūšoties.

– Mums nav daudz laika. – Eklērs sāka uztraukties. Atrasties pie pīrāgu krāsns vieniem pašiem – ilgi šāda veiksmē nevarēja turpināties.

Pelmenis lēni novilkā brūno talāru, jaku un ķērās pie bikšu saitēm. Stāvēdams preti kvēlojošajai krāsns mutei, viņš izskatījās neparasti balts un neaizsargāts.

Eklēram aiz muguras pavērās lielās durvis, un pa tām ienāca baznīcas kalpotājs. Ieraudzījis pelmeni krāsns priekšā, viņš sastinga un tad iekliedzās, cik skaļi vien spēja.

– Palīgā! Iebrucējs! Svešinieki mūsu krāsni! Svētuma apgānītāji! Palīgā!

Eklērs pagriezās pret kalpotāju, atmeta kapuci un izvilka zem talāra paslēpto zobenu, no kura, pametot pīrāgu kuģi, nebija šķīries. Kalpotājs pazuda durvju spraugā tikpat ātri, kā bija parādījies. Varēja dzirdēt, kā viņš baznīcā auro, saukdams pēc palīgspēkiem: «Palīgā! Palīgā! Iebrucēji!» Mazais pelmenis paķēra nomesto jaku un kopā ar Eklēru metās pie lielajām durvīm ce-rībā, ka tās varēs kaut kā nosprostot, taču no šīs puses tām nebija nekādu aizšaujamo. Pīrāgi pa to laiku bija sagatavojušies. Lielās durvis atsprāga vaļā, un pa tām iebruka vesels bars baznīcas kalpotāju brūnajos talāros. Eklērs draudīgi izslēja savu rapieri un kreisajā rokā tu-rēja atvērtu kaujas vēdekli. Pīrāgi apstājās, neuzdrošinā-damies uzreiz uzbrukt tik bīstama izskata pretiniekam. Mazais pelmenis pa to laiku metās uz telpas otru galu, kur atradās nelielas durvis, taču tās bija aizslēgtas. Viņam nekas cits neatlika kā no visa spēka triekties durvis ar plecu, kamēr Eklērs, draudīgi vēzēdam savus ieročus, aizturēja pīrāgus, tomēr pamazām viņam bija jāatkāpjas. Pīrāgiem nebija nekādu ieroču, un viņi sāka apmētāt Eklēru ar svecēm. Tas nelikās nekas pārāk bīs-tams, kamēr Eklērs atkāpdamies neviļus uzkāpa vienam apaļajam, cietajam tauku veltnītim un zaudēja līdz-svaru. Pīrāgi ieaurojās un jau metās uz priekšu, taču Eklēram ar izmisīgu pirueti tomēr izdevās noturēties kājās, un pīrāgi atkal piebremzēja. Viss tomēr būtu abiem draugiem beidzies bēdīgi, ja pelmenim pēdējā brīdī neizdotos izsist mazo durvju atslēgu. Abi izmetās pa šaurajām durvīm un nonāca šķērsielā aiz baznīcas. Eklērs un mazais pelmenis mēģināja durvis no ārpuses nosprostot, bet neatrada nekā tam piemērota. Neredzē-dams citu iespēju, Eklērs iestājās šaurajās durvis un

draudīgi izstiepa uz priekšu savus ieročus. Pīrāgi atkal apstājās, šoreiz durvju otrā pusē, bet tajā mirklī neganti iezvanījās baznīcas torņa zvans, izziņojot vispārēju trauksmi. Bija nekavējoties jāatrod kāda izeja, jo pēc brīža šeit varēja ierasties visi pilsētas pīrāgi.

Glābiņš nāca kā debesu sūtīts ar mucām piekrautos divričos iejūgta kukurūzas zirga izskatā.

– Ātrāk! Liec tos pīrāgus mierā un pasteidzies! – ieraudzījis ratus ieliņas galā, iesaucās mazais pelmenis, un abi draugi metās skriet, pamezdami baznīcas durvis

un saniknotos pīrāgus. Nonākuši pie ratiem, viņi ielēca tajos, Otto sagrāba grožus, un, lai gan pīrāgi aurodami jau skrēja pa šauro šķērsielu un viņiem pievienojās arī saniknotais ratu īpašnieks, mazajam pelmenim tomēr izdevās šaurajā ielā pietiekami ātri apgriezt zirgu un spēcīgi uzšaut tam ar grožu galu. Zirgs spalgi iezviedzās un metās auļos. Rati nelāgi kratījās uz nelidzenā ceļa, un mucas, lai gan bija piesaitētas, lēkāja. Eklērs pirmajā pagriezienā gandrīz izkrita no ratiem. Tikai pēdējā brīdī viņam izdevās ar pirkstu galiem aizķert ap mucām apsieto virvi un noturēties.

– Esam prom! – iesmējās mazais pelmenis un bezbēdīgi sagrieza grožus ap galvu.

– Nepriecājies par agru! – drūmi atsaucās Eklērs, kad bija paskatījies atpakaļ. Šķērsielā parādījās vairāki jātnieki, kas, zirgus cītīgi mudinādami, metās vajāt

bēglus. Pelmenis kļuva nopietns un atkal sparīgi uzšāva zirgam ar grožiem. Ceļš veda ārā no pilsētiņas attālo kalnu virzienā. Drīz garām pazibēja pēdējās pīrāgu mājas, taču vajātāji pat nedomāja atstāties. Aiz ciema ceļš sāka vīties kalnup, un rati vairs neripoja tik viegli. Sekotāji sāka tuvoties. Pelmenis pameta skatu atpakaļ.

– Gāz ārā tās mucas! – viņš iesaucās. Eklērs pamāja, taču nesteidzās. Vispirms viņš visām mucām ar zobena spalvu izsita spundes. No caurumiem izšļācās spēcīgas brūna putojoša šķidrums strūklas. Dažas šļakatas trāpīja Eklēram mutē.

– Tas taču iesala alus! – viņš iesaucās. – Turklāt – labs!

Tagad Eklērs pārcirta virvi, kas saturēja mucas, un tās, putainajām strūklām šķīstot uz visām pusēm, novēlās uz ceļa tieši sekotāju priekšā. Daži zirgi paklupa pret kūleņojošām mucām, vēl daži paslidēja alus šļakatās samērcētajā ceļā, un vairāki pīrāgu jātnieki novēlās zemē, nosprostojot ceļu pārējiem. Vajāšana aprāvās. Mazais pelmenis sajūsmā ieaurojās, izpildīdams labu laiku nedzirdēto īpašo Pīrāga Spoka kliedzienu, un atvieglotie rati aiztrauca tālāk.

Ceļš vijās arvien augstāk kalnā. Nebija neviena krusojuma vai atzarojuma, kur varētu nogriezties, un mazais pelmenis turpināja vadīt zirgu uz priekšu, taču tagad, kad vajātāji bija atpalikuši, vairs nedzina to tik ātri. Jo tālāk ceļš veda kalnā, jo plašākus likumus meta. Tuvojās vakars, un debesis apmācās smagiem, svina pelēkiem mākoņiem. Tie gulēja tik zemu, ka nosedza augstāko kalnu smailes.

Draugi bija pārāgri nopriecājušies par sekotāju neveiksmēm. Kad viņi atradās kārtējā taisnā posma galā, no likuma aiz muguras atkal atskanēja pīrāgu auri. Jātnieki bija tikuši galā ar ripojošajām mucām un tagad

neatmaidīgi turpināja sekot bēgļiem. Pelmenis atkal vairākkārt uzšāva zirgam ar grožiem, un rati traucās augstāk kalnā. Labu laiku skanēja tikai zirga skaļā elpa un ratu graboņa pret ceļa akmeņiem. Sekotāji nāca arvien tuvāk. Eklērs jau sāka apsvērt iespēju izlēkt no ratiem un ar ieročiem rokā aizkavēt pīrāgus, ļaujot mazajam pelmenim aizbēgt. Pēdējā laika notikumi bija padarījuši viņa dzīvi paša acīs ne pārāk vērtīgu, turpretī mazajam pelmenim bija savi sapņi un ilgas, ko tas patiesi vēlējās piepildīt. Eklēram šķita, ka tas ir pietiekams iemesls, lai uzpurētos.

Rati izbrauca cauri dīvainiem vārtiem. Abās ceļa pusēs stāvēja pa milzīgam akmens tēlam. Tikai stingrāk ieskatoties, varēja saprast, ka tās ir rupji izcirstas pīrāgu figūras. Ne mazais pelmenis, ne Eklērs akmens tēliem nepievērsa īpašu uzmanību, un Eklērs jau pārcēla kājas ratu malai, lai lēktu laukā, bet tad pārsteigts pamanīja, ka vajātāji apstājas pie akmens figūrām un tālāk vairs neseko.

– Viņi apstājās! Pīrāgi vairs nedzenas mums pakaļ! – Eklērs uzsauca pelmenim.

– Ko tu teici? – Otto nesaprata un paskatījās atpakaļ.

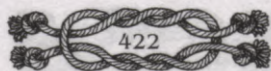
– Tu vari vairs tā netrenkt. Viņi apstājās, – teica Eklērs. – Varbūt te ir kāda īpaša robeža?

Mazais pelmenis pievilka grožus, palēninot zirga skrējienu.

– Varbūt šis ceļš ved uz kādu viņu svēto vietu? – viņš, pieri saraucis, minēja. Pīrāgu jātnieki aiz akmens figūrām kaut ko nikni auroja un vicināja gaisā paceltās dūres, bet tad pagriezās un jāja atpakaļ.

– Mums tik un tā jādodas uz priekšu, – teica Eklērs. – Atpakaļceļa nav.

Mazais pelmenis pamāja, un viņi turpināja braukt. Ceļš vijās kalnā arvien stāvāks un šaurāks. Zirga gaita

kļuva lēnāka, un pēdīgi viņš vairs tikko spēja pavilkt ratus, līdz vienā no pagriezieniem apstājās un, lai kā arī pelmenis mudināja viņu turpināt ceļu, tikai krāca un nekustējās ne no vietas. Abi draugi izkāpa.

– Tālāk būs jāiet kājām, – mazais pelmenis teica un, apgriezis ratus, uzmeta grožus zirgam mugurā. – Gan jau, kad atpūtiesies, pats atradīs ceļu mājup.

Četrdesmit devītā nodaļa **SENĀ PĪRĀGU KRĀSNS**

Abi draugi sāka kāpt augšup. Ceļš drīz pārvērtās dzelteniem ķieģeļiem izliktā takā. Joprojām nebija kur nogriezties. Taka vijās kā serpentīns, un visu laiku tās vienā pusē slējās klinšu siena, bet otrā pavērās bezdibenis, kura patieso dziļumu slēpa miglas vāli. Taka izskatījās ļoti sena, tās ārmala vietām nobrukusi, un abiem kāpējiem laiku pa laikam bija cieši jāpiespiežas klinšu sienai, lai tiktu pāri bīstamākām vietām. Kad Eklēram kārtējo reizi nācās piekļauties klintij, viņam šķita, ka tā viegli dreb.

– Vai tu dzirdi? – mazais pelmenis negaidīti apstājās. Arī Eklērs ieklausījās. Augšā, tur, kur mākoņi aizsedza kalna galotni, kaut kas klusi, bet vareni dunēja. Skaņa bija tik zema, ka to drīzāk varēja sajūst ar visu augumu nekā sadzirdēt. Kad viņi pakāpa vēl kādus pāris simtus soļu augstāk, cauri biežajai mākoņu miglai sāka vīdēt sarkanīga blāzma.

– Šķiet, mēs kāpjam nevis parastā kalnā, bet vulkānā, un tā blāzma priekšā – tas ir krāteris, – teica smagi elpojošais Eklērs. Gaiss šeit bija smags un oda pēc sēra. Arī stāvais kāpiens arvien vairāk nogurdināja.

– Šis ceļš ved tieši uz kalna virsotni, – piebilda mazais pelmenis.

– Vai tad mums ir kāda izvēle? – iesmējās Eklērs. – Neiesim taču atpakaļ pie pīrāgiem.

Pelmenis papurināja galvu, un abi atsāka kāpt augšup. Viņiem tuvojoties kalna galotnei, dunoņa kļuva skaļāka. Nu jau varēja skaidri sajūst zemes drebēšanu.

Taka kļuva lēzenāka, un apkārt parādījās sniega laukumi. Vēl pāris takas likumu, un nu jau visas klintis apkārt sedza sniega un ledus kārtā. Arī ceļš pazuda zem sniega, taču to tomēr varēja nojaust, jo uz tā sniega sega bija gludāka. Gaisis kļuva ledaini auksts. Abu draugu elpa pacēlās gaisā kā balti tvaiku mākonīši. Zem kājām skrapstēja ledus kristāli.

Eklērs paskatījās apkārt un pārsteigts saprata, ka viņi jau sen ir iegājuši mākoņu joslā. Pretēji gaidītajam smagnējie, pelēkie mākoņu vāli tuvumā nemaz vairs neizskatījās pēc mākoņiem. Tos vispār nevarēja saskatīt. Apkārtni vienkārši sedza bieza migla, kas jau piecdesmit pēdu attālumā visu padarīja neskaidru, un simts pēdu attālumā bija redzama vairs tikai bālgana, viendabīga siena.

Sarkanā blāzma un dunoņa priekšā pieņēmas spēkā.

– Kā tu domā, kas mūs sagaida takas galā? – bažīgi pajautāja mazais pelmenis.

– Es nezinu, taču droši vien nekas pārāk labs, – atbildēja Eklērs, brizdams līdz ceļiem pa sniegu. – Ja būtu zinājuši, ka nokļūsim tādos Ziemeļos, būtu paņēmuši siltākas drēbes.

– Tev jau labi, tev ir pīrāgu mantelis, – mazais pelmenis skaudīgi pašķielēja uz brūno talāru, kas joprojām bija Eklēram mugurā.

– Pats vainīgs, ka pameti savu pie krāsns, – iesmējās Eklērs, bet tūlīt sāka klepot, jo gaisis kļuva sveloši auksts. Likās mazliet dīvaini brist pa sniegu ledainajā aukstumā un visu laiku redzēt priekšā sarkanu blāzmu. Pavisam negaidīti no miglas iznira vēl vieni vārti. Tie atkal bija veidoti kā divi milzīgi akmenī izcirsti pīrāgi. Atšķirībā no iepriekšējiem šie bija apsniguši, un no to lielajiem deguniem karājās varenas lāstekas.

Pāris soļu aiz vārtiem viss mainījās. Migla pašķīrās, atklājot liesmojošu arku ogļu melnā klinšu sienā, un abus draugus apdvesa pēkšņa svelme, īpaši neparasta šajā ledus pasaulē. Arkas tuvumā nebija vairs nedz sniega, nedz ledus, un atkal kļuva redzami takas dzeltenie ķieģeļi. Tas vēl nebija pats kalna gals, kurā droši vien pavērtos plašs vulkāna krāteris. Dzeltenā taka veda tieši iekšā klinšu sienā, uguns apspīdētajā arkā, taču šeit pirmo reizi pēc ilgāka laika taka sadalījās. Tādiem pašiem dzelteniem ķieģeļiem bruģēts atzarojums veda pa labi garām svelmainajai arkai, un tā turpinājums pazuda kaut kur tālāk miglā.

Eklērs pagriezās pa labi un jau nogāja dažus soļus, līdz pamanīja, ka mazais pelmenis ir apstājies arkas priekšā.

– Vai tu nenāksi? – Eklērs pajautāja.

Mazais pelmenis nekustīgi stāvēja un skatījās liesmās.

– Es zinu, kas tas ir, – viņš klusu teica. – Šī noteikti ir vieta, kur senos laikos dzima īstenie pīrāgi.

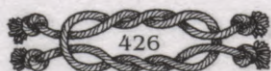
– Tu taču nebūsi tik traks, lai listu tur iekšā! – Eklērs samulsa. – Tā taču nav nekāda pīrāgu krāsns. Tas ir īsts vulkāns!

– Man šķiet, es iešu gan. – Mazais pelmenis domīgi pavērās Eklērā. – Ar pīrāgu krāsni mums nekas nesasnāca.

– Vai tu esi traks?! Te simtiem gadu neviens nav nācis! Šī vieta vairs nevar būt droša pat īstam pīrāgam, bet tu... – Eklērs pārsteigts iesaucās.

– Varbūt šī ir mana pēdējā iespēja kļūt par īstenu pīrāgu. – Mazais pelmenis atkal skatījās liesmojošajā arkā.

– Vai – sadegt! – iesaucās Eklērs. – Tur no tevis paliks pāri tikai oglīte.

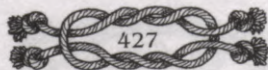
– Es tomēr pamēģināšu. – Mazais pelmenis sāka pogāt vaļā jaku. Pēc brīža viņam vairs nekas nebija mugurā. Mazs un balts viņš stāvēja tieši pretī sarkani zvērojošajiem vārtiem, un viņa tumšā ēna uz dzeltenās takas šūpojās liesmu ritmā. Eklērs piegāja tuvāk arkai un ieskatījās iekšā. Iekšpusē taka turpinājās kā šaurs akmens tiltiņš pāri krātera vienai malai. Dziļumā, dzelteni nokaitētas izkusuša akmens šļakatas mētādama, vārijās lava. Tā izdeva dīvainas skaņas: gāzei izplūstot, oranži sarkanā masa burbuļoja, skanēja spalgi svilpieni, gari šņācieni un pat dobji, milzu lauvas balsij līdzīgi rūcieni. Tiltiņa otrā galā cauri dūmiem varēja saskatīt otru arku. Tā bija izeja no krātera. Topošajiem pīrāgiem acimredzot bija jāšķērso tiltiņš un jau apceptiem jāiziet otrā pusē, kur tos varēja sagaidīt piederīgie, kas bija apgājuši krāterim apkārt pa labējo atzarojumu. Kas zina, cik jauno pīrāgu neizturēja šo gājienu un iekrita verdošajā lavā?

– Varbūt tev nevajag tur iet? Tu esi lielisks pelmenis! Pats labākais starp visiem piekrastes pelmeņiem! Tu jau tagad esi paveicis tik, cik neviens no tavas cilts. Kādēļ tev tik ļoti nepieciešams pārvērsties pīrāgā? Tas, galu galā, ir bīstami! – Eklērs nevarēja nomierināties, taču mazais pelmenis tikai paskatījās viņā un, nekā neatbildējis, pasmaidīja.

– Vai tu gribi, lai es pagaidu tevi šeit vai labāk otrā pusē? – Eklērs pajautāja, sapratis, ka mazo pelmeni nevarēs atrunāt.

– Otrā pusē, – mazais pelmenis atbildēja tik klusu, ka Eklērs krātera dunoņā viņu gandrīz nesadzirdēja. – Lūdzu...

Eklērs savāca mazā pelmeņa drēbes un, nogriezies takas atzarojumā, iesoļoja miglā. Šī takas daļa lēzeni pagriezās pa kreisi, sekojot kalna izliekumam. Eklērs uz

THE END

neilgu brīdi atkal nonāca sniegā un svelošā aukstumā, bet tad taka izveda viņu pie otrās sarkani versmojošās arkas. Eklērs piegāja ailei tik tuvu, cik to atļāva no turienes izplūstošais karstums, un pamāja ar roku, cerēdams, ka draugs otrā pusē varēs viņu saskatīt. Svelme, kas nāca no atveres klinšu sienā, bija tik neciešama, ka Eklēram bija jāpakāpjas pāris soļu atpakaļ, lai varētu izturēt.

Tiltiņa otrā galā parādījās mazā pelmeņa sikais augumiņš. Viņš lēni soļoja uz priekšu, ļoti uzmanīgi sperdams soļus. Rokas pelmenis bija piespiedis pie krūtīm un sažņaudzis dūrēs, lai pirksti pārāk neapdegtu. Oranžā gaisma no lavas krātera dibenā apgaismoja viņu. Ap tiltu cēlās dūmi un garaiņi. Reizumis pat augstāk par mazo pelmeni uzšāvās oranži mirdzošas lavas šļakatas. Krāteris vārijās, izdodams zemas, varenas skaņas, it kā vienlaikus tiktu rībinātas daudzas milzu bungas.

Eklērs redzēja, kā mazais pelmenis tuvojas tiltiņa vidusdaļai. Otto ķermenis pamazām ieguva zeltainu nokrāsu. Bet tad mazais pelmenis apstājās, paspēra vēl divus nedrošus soļus un sagrīojās. Eklēram aizrāvās elpa. Mazais pelmenis paspēra vēl vienu soli un pēkšņi saļima pašā tiltiņa vidū.

– Celies augšā! Celies augšā, tu sadegsi! – kļiedza Eklērs, bet mazais pelmenis nekustējās. Viņa pleci jau sāka kļūt gaiši brūni. Eklērs saprata, ka draugs vairs nepiecelsies, pēc neilga laika pārvērtīsies oglītē, tad saujiņā pelnu... Eklērs nometa mazā pelmeņa drēbes zemē. Viņš dziļi ieelpoja, iegāja arkā un uzkāpa uz tiltiņa. Svelme trāpīja viņam kā āmura trieciens. Acis nekavējoties sāka kaist, un ievilkt elpu nebija iespējams, tomēr Eklērs sakoda zobus un spēra soli pēc soļa, tuvodamies tiltiņa vidum. Pēkšņi viņa brūnā talāra

malas uzliesmoja. Eklērs steigā bija aizmirsis to novilkt, un tagad bija, apsvilnot pirkstus, jācinās ar liesmojošo apgērību. Beidzot viņam izdevās to noraut un pa roku galam aizsviest. Degošās apmetņa skrandas noplanēja lejā un, nenasniegušas lavas ezera virsmu, spoži uzliesmoja un izgaista.

Eklērs soļoja. Kaut kas pilēja viņam aiz muguras. Pēc mirkļa Eklērs saprata, ka tur kūst viņa šokolādes glazūra. Neciešamais karstums caururba ķermeni kā simtiem asu un griezīgu smaiļu. Pasaule pamazām attālinājās, viss sāka likties nereāls. Paša kājas kaut kur lejā turpināja spītīgi kustēties, it kā tām būtu pašām savs saprāts un mērķis.

Kad Eklērs nolaidās uz viena ceļgala blakus mazā pelmeņa augumam, tā mugura jau bija brūna. Gandrīz nekā neredzēdams, no mežonīgā karstuma apdullis, Eklērs kā mazu bērnu saņēma rokās drauga nekustīgo augumu un ar mokām piecēlās kājās. Tagad vajadzēja atgriezties, taču Eklērs juta, ka vairāk par visu pasaulē viņam tagad gribētos atgulties un izgaist. Spēka vairs nebija, drauga ķermenis šķita svina smagumā, taču kaut kādā brīnumainā kārtā kājas atsāka soļot. Par spīti ugunīgajā gaisā kaistošajām acīm Eklērs centās kaut ko saskatīt, lai netišām nenokāptu no tiltiņa un neiegāztos ugunīgajā ezerā. Viņš soļoja un pie sevis domāja: «Labā kāja, kreisā kāja, atkal labā... Nekam citam vairs nav nozīmes šajā pasaulē, labā kāja, kreisā...»

Pēkšņi Eklērs juta, ka viņa spēki ir galā, un saļima kopā ar savu nastu... sniegā! «No kurienes šeit snieg?» viņš nodomāja, aizvēra acis un nekustējās. Bija tik neizsakāmi labi sajūst sniega kristālu ledainās adatiņas, karstums no kājām un rokām, sniegam zem Eklēra kūstot, pamazām izgāja. Vairs neko negribējās. Pasaule satumsa, un viņš ieslīga nemaņā...

Eklērs atjēdzās no tā, ka kāds viņu sāpīgi pļaukāja pa abiem vaigiem. Viņš atvēra acis un ieraudzīja kādu maza auguma pīrāgu, kas no jauna atvēzēja roku, lai iecirstu kārtējo pliķi.

– Beidz! – Eklērs izdvesa. – Citādi dabūsi preti!

Pļaukātājs rimās, un Eklērs ar mokām pieslējās sēdus. Rokas bija kā no vates un nemaz negribēja klausīt. Visu ķermeni kratīja drebuļi.

– Kāpēc te ir tik šausmīgi auksts? – viņš, nekā nesaprazdams, pajautāja.

– Paldies Konditoram! Tu esi dzīvs! – Mazā pelmeņa acis mirdzēja asaras. – Es jau domāju, ka tu būsi pagalam.

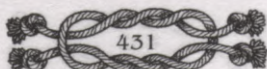
Eklērs izberzēja acis un juta, ka spēki pamazām sāk atgriezties. Ja tikai nebūtu tik mežonīgi auksts! Viņam pretī sniegā tupēja mazais pelmenis. Kā gan viņš bija pārvērties! Mazais draugs atkal bija uzvilcis drēbes, viņa seja tagad bija zeltaini brūna, un, lai gan arī viņš bija zaudējis daudz spēka, acis laimīgi mirdzēja.

Eklērs juta, ka viņam jāceļas kājās un jādodas prom no šīs uguns un ledus pasaules. Aiz muguras joprojām draudīgi dimdēja vulkāna krāteris, taču Eklēram nebija ne mazākās vēlēšanās atgriezties liesmojošajā arkā, lai sasildītos. Viņš ar grūtībām sāka slieties kājās. Tas izdevās tikai ar otro mēģinājumu un mazajam pelmenim piepalīdzot. Abi, turēdamies viens pie otra, sāka soļot pa taku lejup.

– Tu mani izglābi, – klusi teica mazais pelmenis. – Ja ne tu, es būtu sadedzis...

– Es taču nevarēju tevi tur pamest, – Eklērs mēģināja iesmieties, taču iznāca tikai sauss klepus.

– Visa tava glazūra pagalam. Balti mati vien... – pelmenis piebilda. Eklērs pārlaida roku pakausim. Patiešām! No skaistās, spīdīgās šokolādes glazūras

nebija ne vēsts, it kā tā nekad tur nebūtu bijusi. Vulkāna svelmē tā bija izkususi.

– Nu tu esi pārvērties par pīrāgu, bet es – pipars viņu zina, par ko, – Eklērs mēģināja pajokot, taču tas nemaz neskanēja jautri. – Eklēri nav piemēroti šādām krāsnīm.

– Pelmeņi arī, – mazais pelmenis piebilda. – Tagad es saprotu, kāpēc man neizdevās noiet visu ceļu. Es esmu pārāk maziņš. Pīrāgi vienmēr ir daudz masīvāki. Uz viņiem karstums tik ātri neiedarbojas.

– Droši vien, – Eklērs piekrita.

Viņi turpināja soļot. Drīz sniegotā josla beidzās un atkal sākās dzelteno ķieģeļu taka.

– Šis ir cits ceļš, – pēkšņi atjēdzās Eklērs.

– Jā, šis ved lejā pa otru pusi kalnam, – mazais pelmenis apstiprināja. – Laikam pīrāgi no dažādām vietām varēja ierasties kalnā no abām pusēm.

Kad viņi abi nonāca ielejā, bija jau nakts. Mākoņi izklīda, un tālu aiz muguras augstais vulkāna krāteris izstaroja sārtu blāzmu. Naktsmājas izdevās atrast nelielā ceļmalas iebraucamajā vietā. Resns maltas gaļas pončiks atļāva abiem draugiem par dažiem sudraba grašiem pārnakšņot zirgu staļļa salmos. Eklērs ierakās tajos līdz kaklam un beidzot atkal jutās labi.

– Cik te ir patīkami silti, – viņš nopūtās.

– Un nav karsti, – piebilda mazais pelmenis.

Drīz viņi aizmīga un nogulēja visu nakti, neredzēdami nekādus sapņus.

Nākamajā rītā draugi turpat iebraucamajā vietā agri paēda pieticīgas brokastis un drīz atkal izgāja uz lielceļa. Aiz iebraucamās vietas atradās liels piecu ceļu krustojums. Viens ceļš veda uz Murseļu, otrs – uz zemes iekšieni, tālo kāpostu pīrāgu zemi, trešais – uz jūras piekrasti, ceturtais – uz Čizburgu, bet piektais – atpakaļ pīrāgu provinces vidienē. Draugi apstājās krustojumā un nopētīja ceļa rādītājus.

– Es tagad beidzot esmu īsts pīrāgs, – teica mazais pelmenis, – un tu arī vairs neesi gandrīz nekāds eklērs. Nu mēs varam atgriezties pīrāgu flotē un tā pa īstam pārbaudīt savu laimi!

– Nē, pie pīrāgiem es vairs negribu atgriezties, – papurināja galvu Eklērs. – Man tur vairs nav ko darīt.

– Ko tad tu iesāksi? – nesaprata Otto. Eklērs brīdi klusēja un tad domīgi atbildēja.

– Droši vien atgriezišos pelmeņu ciematā. Mums tur palika laiva un būda. Mailišu zveja ne ar ko nav sliktāka par jebkuru citu darbu.

Mazais pelmenis kļuva domīgs.

– Nu, labi, – viņš pēc brīža sacīja, taču varēja redzēt, ka sakāmais viņu nemaz neiepriecina. – Es arī atgriezīšos pelmeņu ciematā.

– Tev tas nav jādara, – Eklērs ļoti labi saprata, ko mazais draugs domā. – Reiz tu esi kļuvis par pīrāgu, tev ir jāpamēģina īstenot... nu, to, ko tu sapņoji.

– Bet kā tad tu... Kā tad mēs... – pelmenis nezināja, ko izlemt.

– Atburāsi pie manis, kad tev apņiks pīrāgoties, vai es aizbraukšu pie tevis, ja man noriebsies mailītes, – iesmējās Eklērs, kaut smieklī nemaz nenāca. Pārāk daudz viņi kopā bija piedzīvojuši, lai būtu viegli šķirties. – Bet tagad – ej! Jo mēs te ilgāk spriedelēsīm, jo grūtāk būs izlemt.

– Tu tik tiešām tā domā? – mazais pelmenis, acis ieplētis, pajautāja.

– Noteikti! – atbildēja Eklērs.

Draugi uz atvadām vēl pēdējo reizi apkampās, un tad Eklērs pastūma mazo pelmeni pa ceļu, kas veda uz piekrasti. Ik pa brīdim atskatīdamies, Otto sāka soļot. Eklērs juta, ka viņa sirds sažņaudzas. Kaut kas ļoti nozīmīgs beidzās, un viņam nebija nekādas jausmas, ko nesis nākotne. Patiesībā viņam nebija arī nekādu vēlmju, tikai mazā drauga apņēmīgā figūra, kas gāja arvien tālāk, dziļi krūtīs radīja sāpīgu tukšumu. Eklērs apcirtās un aizsoļoja pa Murseļas ceļu.

Piecdesmitā nodaļa
RADZIŅŠ ATGRIEŽAS MURSEĻĀ

izburgā Cvībaks noīrēja vairākus kamieļus. Tagad Radziņš, aizplīvurotā meitene un, protams, pats Cvībaks garā platā halātā un jūras putu pīpi rokās laiski šūpojās garkājaino jājamlopu mugurās. Kopā ar to pašu knoblohu karavānu, ar kuru jau reiz ceļoja cauri sieru zemei, viņi tuvojās dzimtajai Murseļai. Radziņš kārtējo reizi ar izbrīnu skatījās uz savu veco kalpu, kurš pēdējā laikā tik neparastā kārtā šķiedās ar naudu, pieprasidams iebraucamajās vietās pašas labākās istabas un krogos – lielos daudzumos dārgākos ēdienus. Čizburgā Cvībaks uzaicināja Radziņu cienāties ar paukšķenēm, taču Radziņš labi atcerējās iepriekšējo iepazīšanos ar šo visai eksotisko ēdienu un noteikti atteicās. Cvībaks gan pasūtīja sev divas porcijas, un pēc tam naktī no viņa istabas starp ierastajiem krācieniem vēl ilgi skanēja dobji būkšķi. No rīta vecais kalpotājs pamodās uz grīdas, jo paukšķeņu spēcīgie sprādzieni nakts vidū izmeta viņu no gultas. Šis sīkais negadījums tomēr nekādi neietekmēja Cvībaka jauniegūtos gardēža netikumus, un pa ceļam līdz Murseļai vecā vīra citādi stūrainais rumpis sāka iegūt apaļīgas aprises. Radziņam tas likās pagalam neparasti. Kad Cvībaks Čizburgā nekaulēdamies noīrēja trijiem ceļotājiem sešus kamieļus, Radziņš neizturēja.

– Mums taču ir zirgi un mūlis! Vai tu gribi iztērēt visu naudu? – Radziņš jautāja. – Un kurš no mums sēdēs vienlaikus divu kamieļu mugurā?

– Kādu naudu? – Cvībaks iztaisīja lielas acis. – Nav nekādas naudas. Mums bija tāls, grūts un neparedzētiem izdevumiem pārpilns ceļojums! Pat kamielis var pagurt.

Radziņam likās, ka ierašanās Murseļā kopā ar izglābto meiteni būs kaut kas īpašs, taču viņš vilās. Neviens nepamanīti, viņi knoblohu karavānā izjāja cauri pilsētas vārtiem. Neviens viņus nesagaidīja, neviens pat nepievērsa uzmanību.

– Ko tad tu gaidīji? – izbrīnijās Cvībaks, kad Radziņš viņam pažēlojās. – Ja tu gribēji svinīgo sagaidīšanu, vajadzēja izsūtīt pa priekšu ziņnesi.

Pie knoblohu tirdzniecības nama viņi atdeva stallja pārraugam irētos kamieļus un atvadījās no karavānas vecākā.

– Nu, ja jums vajadzēs paglābt vēl kādu meitieti vai ko citu atrast, mēs vienmēr būsīm gatavi jūs pavadīt! – Viņš smaidīdams kratīja Radziņa roku. – Ar jums, zēni, bija sasodīti jautri!

Radziņš uzsēdināja meiteni, kas joprojām nēsāja plīvuru, savā zirgā un paņēma to aiz pavadas. Cvībaks, aizbildinādamies ar vecumu, uztrausās mugurā otram zirgam, un visi devās uz Radziņa vecāku māju. Tupeņu mūlis, nu jau gandrīz bez nastām, viņiem priecīgi sekoja. Viņš sajuta dzimtā stallja tuvumu.

Mājā valdīja klusums. Radziņš iegāja viesistabā. Smaržoja smeldzoši pazīstami – pēc bērņības, tikai istaba šķīta sarāvusies. Tagad te pēc lielā ceļojuma viss likās šauri.

– Mamm! Tēti! – Radziņš pasauca. Pavērās durvis, un viesistabā, rokas pie kaulainajām krūtīm piespiedusi, ienāca Radziņa māte, garā Frančmaize.

– Artur! – viņa izdvesa un tad iebrēcās pilnā kablā. – Arturs atgriezies!

Kā pēc burvju mājienu sākās kņada un tracis. No sava kabineta izlēca Radziņa tēvs, Baltmaizes Batons ar brillēm uz deguna, apkampa dēlu un sajūsmā dauzīja tam pa muguru. Kalpotāji saskrēja viesistabā, plātīja rokas un elsa priekā par saimnieka dēla laimīgo pārnākšanu. Cvībaks – plats un cienījams savā jaunajā halātā – svinīgi ieveda aizplīvuroto meiteni. Nu sajūsma sita jaunu vilni.

– Tu viņu atradi, dēls! – Batons bija ļoti apmierināts un nopētīja meiteni, bet kalpotāji apstāja Cvībaku, apbrīnodami viņa drēbes un neparasto apaļīgumu.

– Mums nekavējoties jādodas pie Magoņu Rituļa! – paziņoja Batons.

– Arturs taču vēl neko nav ēdis! – satraucās Frančmaize, ar aizdomām lūkodomās svešajā meitenē, kas patlaban centās kaut ko klusām pateikt Radziņam.

– Man ar tevi jāparunā, – viņa čukstēja. Batons jau bija uzvilcis parādes svārkus un skaļi komandēja mājiniekus, gatavodamies doties uz Magoņu Rituļa veikalu.

– Mēs parunāsim vēlāk, – paspēja atbildēt Radziņš, un pēc mirkļa visi jau atradās uz ielas. Tur sāka drūzmēties kaimiņi, jo bija paklīdušas baumas, ka Batona dēls pārvedis pīrāgu nolaupīto Magoņmaizīti.

– Urā Radziņam! Kas tā par austrumnieci? Tā tak Magoņmaizīte! Urā pīrāgu uzvarētājam! – skanēja saucieni, un visi, ar lepni soļojošo Batonu priekšgalā, devās uz magoņu veikalu. Gājienam pa ceļam pievienojās arvien jauni pilsētnieki, un, sasniedzot Magoņu Rituļa māju, iela jau bija pilna ar aurojošiem, sajūsmīnātiem pilsētniekiem. Batons lepni grozījās pa priekšu, pilnībā izbaudīdams slavu, bet Radziņš jutās samulsis. Šis tracis viņam likās par lielu. Viņš taču bija meiteni vienkārši izpircis, bet nu jau viņu sauca par

«pīrāgu kāvēju», «nevainīgo dvēseļu glābēju» un «Mordāna briesmu». Tas bija par daudz.

Batons piekļāvēja pie Magoņu Rituļa mājas durvīm un, kad kalpotājs – ar biezpienu pildītā pankūka – atvēra durvis, pirmais iegāja iekšā. Radziņš, meitene un arī Baltmaizes Batona radi viņam sekoja. Kad visi saņāca lielajā viesistabā, iznāca satraucies Magoņu Ritulis un arī viņa sieva, Vīnes Štrūdele, kas jau traģiski laužija rokas. Batons izgāja istabas vidū.

– Prieks un laime tavā mājā, cienījamais Magoņu Rituli! – Batons cienīgi iesāka, bet ar katru nākamo vārdu arvien vairāk iedvesmojās un kļuva skaļāks. – Lai gan tādā brīdī neklātos runāt par atalgojumu, tomēr teikšu, ka mans dēls ir to papildnam un godam nopelnījis. Simt bušeļu smalkāko magoņu sēkliņu! Šādu balvu nevienam nebūtu žēl samaksāt par mīļotās meitas atgriešanu mājās. Tas ir mans dēls, baltmaizes Radziņš, kurš nebeidzamās cīņās ar mežonīgajiem pīrāgiem, uz katra soļa nepārtraukti riskējot ar savu dzīvību, pakal dzenoties un savas asinis lejojot...

– Magonīt? – Batonu pārtrauca Magoņu Ritulis, klusi pasaukdams savu meitu. Meitene nekustīgi stāvēja istabas vidū. Radziņš juta, ka viņu pārņem nelāgas nojautas. Kaut kas te nebija kārtībā.

– Nu viņa var noņemt savu plīvuru! Nu tu esi mājās! Beidzot drošībā, pie mājas pavarda, ģimenes lokā, mīļoto cilvēku vidū, tēva azotē un mātes skāvienos, par ko solītais atalgojums... – gribēja turpināt Batons, bet tad meitene lēni noņēma plīvuru. Atklājās milīga, apaļa, zeltaini brūna seja. Uz deguna vēl turējās dažas magoņsēkliņas, bet tad Radziņš ar šausmām pamanīja, ka no īstai Magoņmaizītei pienācīgās šokolādes glazūras nav ne vēsts. Kur, sasodīts, viņš bija agrāk skatījies?!

Magoņu Ritulis pakāpās soli atpakaļ. Pēkšņi iestājās klusums, kurā visi sadzirdēja skaļu Štrūdeles šņukstu.

– Man jālūdz jūsu piedošana... – iesāka meitene, bet Magoņu Ritulis viņu pārtrauca.

– Tā nav mana meita! – viņš iesaucās un paskatījās uz Radziņu. – Ko nozīmē viss šis teātris?

Daži atjautīgāki Batona radi jau klusi izlavījās pa durvīm, bet pats Batons stāvēja kā dabūjis ar miklas rulli pa galvu. Kā – nav meita? Kas tad, sinepes un mār-rutki, tā tāda bija?

– Kad šis jaukais jauneklis ieradās Džadidas tirgū un gribēja nopirkt Magoņmaizīti, es sameloju un teicu, ka es tā esmu, – meitene ierunājās klusā, bet stingrā balsī. – Arī mani nolaupīja un pārdeva verdzībā. Tiesa, ne no pašas Murseļas. Mūsu mājas, kur dzīvo mani vecāki un manas astoņas māsas, atrodas divas jūdzes uz austrumiem. Mēs neesam bagāti, un šī man bija vienīgā iespēja tikt brīvībā, tikt mājās... Lūdzu, piedodiet man, ja varat! Mani vecāki atdos naudu, ko par mani samaksāja. Tur nebija daudz – tikai deviņpadsmit dālderu – tādu naudu mēs ar laiku varēsīm atdot...

Tagad arī Cvībakam aizrāvās elpa, jo viņš bija cerējis visus izšķērdīgos tēriņus nosegt ar it kā milzīgo summu, ko viņam bija nācies samaksāt par meiteni Džadidas tirgū...

– Kas tad tu esi? – Radziņš pajautāja.

– Es esmu Rožmaizīte, – meitene atbildēja, – un es, protams, zināju par Magoņmaizīti un viņas vecākiem. Patiesībā mēs esam attāli radnieki.

– Rožmaizīte! – ierēcās pēkšņi valodu atguvušais Batons. – Šitādas pūles un – Rožmaizīte!

– Es, protams, nevarēšu jums samaksāt solīto atlīdzību, – mieru atguvis, Magoņu Ritulis nosvērti teica Batonam. – Taču esmu ar mieru atdot zaudētos

deviņpadsmit dukātus par manas radnieces atbrīvošanu.

– Man nav vajadzīgi jūsu dukāti! – iespiedzās Bats, apcirtās un izskrēja uz ielas. Frančmaize, pārējie radi un nelaimīgais Cvībaks viņam sekoja.

– Es ceru, jūs man piedosiet šo kļūdišanos, – teica Radziņš, kas no visiem atnācējiem bija palicis istabā pēdējais, ja neskaita Rožmaiziti. – Tas nebija ļauni domāts! Žēl, ka jūs neesat Magoņmaizīte, taču man prieks, ka jūs varēsiet atgriezties mājās.

Viņš paklanījās un izgāja uz ielas. Tur viņu sagaidīja norūpējies Cvībaks.

– Kas tagad būs? Kas tagad būs? – viņš murmināja, taču Radziņš viņā neklausījās un straujā solī devās mājup. Uz ielas vēl stāvēja diezgan daudzi apkārtējo māju iedzīvotāji, bet tagad vairs nevarēja dzirdēt nesenos sajūsmas saucienus. Šur tur pat atskanēja pa

smieklam. Radziņš nokāra galvu un pielika soli. Viņam bija kauns. Cvībaks pusriksi sekoja.

Mājās viņu sagaidīja skandāls. Saniknotais Batons ārdijās viesistabā.

– Kā tu varēji!? – viņš ierēcās, kad Radziņš ienāca istabā. – Tu, lempi! Šitā apkaunot mani visas pilsētas priekšā! Rožmaizīte! Vai tu esi akls vai stulbs?

– Kādēļ tu viņu turp sūtīji? – iejaucās Francmaize indīgā balsī. – Vai tu nezināji, kāds tavš dēls ir idiots? Cik tas viss vēl nemaksāja! Mēs neesam tik bagāti, lai glābtu kaut kādas Rožmaizītes!

– Mans dēls? Tas ir arī tavš dēls! Tas vēl ir jautājums, kurā no mums viņš ir atsities! No kura viņam tas stulbums! – turpināja aurot Batons un tad pievērsās Cvībakam, kas stāvēja, iespiedies istabas kaktā, un centās kļūt neredzams. – Kur ir nauda? Kur ir mani trīs simti dālderu?

– Nu, mums bija savi tēriņi... – Cvībaks iesāka.

Radziņam tas viss apnika. Viņš uzkāpa savā istabā, kuru kalpotāji bija tikko iztīrījuši un izvēdinājuši, un atkrita svaigi uzklātajā gultā. Te nu viņš bija – atkal mājās. Vēl no rīta viņš sapņoja par triumfu, bet tagad... Tagad viņam gribējās aizmigt un aizmirst visu. Pat uz ielas viņš nevarēja iziet – visi rādīs ar pirkstu uz neveiksmīgo glābēju, kas nespēj atšķirt Rožmaizīti no Magoņmaizītes. «Es tiešām esmu stulbenis. Un tas viss vienas Magoņmaizītes dēļ!» viņš nodomāja. Viņš bija pārliecināts, ka ilgi vārtīsies gultā nelaimīgs un visu pamests, taču drīz acis pašas no sevis aizvērās un Radziņš aizmiga. No viesistabas turpināja skanēt Batona rēcieni un Cvībaka žēlabainā taisnošanās, kam pa vidu dažkārt varēja dzirdēt arī Francmaizes indīgo soprānu.

Piecdesmit pirmā nodaļa ATKAL PELMEŅU CIEMATĀ

Dažas dienas vēlāk Eklērs atgriezās pelmeņu ciematā. Viņu būdu bija ieņēmusi nabadzīga Sibērijas pelmeņu ģimene ar daudziem netiriem un puņķainiem bērņiem. Eklēram rokas necēlās dzīt viņus ārā. Viņš tikai savāca mazā pelmeņa zvejas laivu un tiklus un tās pašas dienas pēcpusdienā izgāja jūrā. Pirmo dienu Eklērs veltīja visu tuvāko un tālāko piekrastu apbraukāšanai, lai savāktu, cik iespējams daudz, jūras izskalotus dēju galus un citus materiālus, kas varētu noderēt jaunas būdas būvei. Tuvākajās dienās viņš plānoja atsākt gandrīz aizmirsto mailišu zveju.

Dēļus viņš atrada vairāk, nekā bija rēķinājies, tomēr to vēl nebija pietiekami pat vienai būdas sienai, nemaz nerunājot par jumtu, taču vakars atnesa patīkamu pārsteigumu. Dienas beigās, kad viņš beidzot atrada vietu, kur varētu uzcelt savu jauno būdu, negaidīti ieradās visi ciemata pelmeņi un katrs no viņiem kaut ko nesa: kāds – dēli, kāds – sauju naglu, cits – iedauzītu, bet veselu vara katlu, pārējie – dažādas citas saimniecībā noderīgas mantas. Visi kā viens gribēja dzirdēt par mazo pelmeni, viņu kopējiem piedzīvojumiem, kur palikusi «Ugunsbulta» un it visu, ko vien Eklērs varētu pastāstīt par tālajām zemēm.

Tā nu pirmais vakars iznāca pavisam citāds, nekā Eklērs bija domājis. Tā vietā, lai vientulībā pūlētos uzcelt sev pajumti, viņš sēdēja trokšņainā pelmeņu barā un visu vakaru stāstīja un stāstīja, izraisīdams gan apbrīnas elsienus, gan skumjas nopūtas, gan sajūsmas

izsaucienus. Visvairāk pelmeņiem patika stāsts par to, kā mazais pelmenis šķērsoja akmens tiltu vulkāna rīklē. Tas Eklēram bija jāatkārto vairākas reizes, un katru reizi pelmeņi klausoties satraukti elsa un pūta. Jau sesto reizi vara katlā tika uzlieta smaržīga piparmētru tēja, pienāca nakts, piebērdama debesis zvaigžņu miriādēm, bet Eklērs tikai stāstīja un stāstīja.

– Tad viņš tagad vairs nav pelmenis! Viņš ir pīrāgs, vai ne? – saraucis pieri, jau kuro reizi pārjautāja vecs kiplokains pelmenis.

– Sirdī viņš ir un joprojām paliek pelmenis, – atbildēja Eklērs, un visi pelmeņi sajūsmā ierēcās.

Vēlu naktī pelmeņi aizgāja un Eklērs, palidis zem apgāztās laivas, aizmiga. Nākamajā dienā viss pelmeņu ciems palīdzēja Eklēram uzbūvēt viņa jauno mitekli, un vakarā viņš jau sēdēja zem sava jumta. Tā atsākās Eklēra dzīve pelmeņu ciematā. Katru rītu viņš devās jūrā zvejot mailītes, vēlāk nodeva lomu uzpircējam un nakts gulēja savā būdā. Pamazām pelmeņu interese par viņa stāstiem apsīka, un viņš ieguva to vientulību, pēc kuras bija šurp ieradies. Dienas līdzinājās cita citai, un trauksmainie pagātnes notikumi sāka pamazām pārklāties ar aizmirstības miglu.

Debesis arvien biežāk apmācās, un dažbrīd jūrā plosījās istas vētras. Tad Eklērs palika krastā un stundām lūkojās viļņos. Tuvojās rudens.

Piecdesmit otrā nodaļa **PUSPĪRĀGA PAVĀRMĀKSLA**

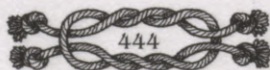

uspīrāgs bija slikts pavārs. Viņš spēja savārit klucī pašus labākos makaronus un piesvilināt svaigākās garneles. Taču viņam tas pat sagādāja ļaunu prieku. Visa šī trakā pīrāgu komanda, kas kā apsēsta jūsmoja par kaut kādu skuķi! Tas viņa saprašānai bija par daudz. Vai tiešām visa pasaule sajukusi prātā?

Kādu dienu viņš, savārijis spageti makaronus, pamanīja, ka mērce beigusies, un, daudz neprātodams, iegāza katlā jūras kāpostus, kas uz kuģa glabājās tarakānu atbaidīšanai. Ēdiens izskatījās dīvaini un oda pēc joda, taču tas Puspīrāgu nesatrauca. «Lai tik pierijas, nepateicīgie plāceņi!» viņš domāja un aiznesa katlu uz matrožu kubriku. Pēc pusstundas pie kambīzes¹ durvīm atskanēja klauvējiens. Puspīrāgs mazliet izbrīnījās, jo parasti pie viņa durvīm neviens neklauvēja, un gāja paskatīties, kas tur ir. Tikko viņš pavēra durvis, viņam galvā uzmaucās katls ar makaroniem jūras kāpostu mērcē. Komandai reiz bija pietrūcis pacietības, un tā no lamāšanās pārgāja pie darbiem, sagatavodami Puspīrāgam, kā visi cerēja, pamācošas lamatas. Tomēr šis darbs nenoveda pie gaidītajiem rezultātiem. Puspīrāgs tikai kļuva vēl drūmāks un, nokašājis makaronus no galvas, turpināja gatavot tikpat atbaidošus ēdienus.

Vairāk par visu Puspīrāgam riebās pasniegt ēdienus kapteiņa kajītē. Bet pēc uzvaras pār spūņu armādu

¹ Kambīze – kuģa virtuve.

Magoņmaizīte ieviesa jaunu paradumu. Mordāns vienmēr bija ēdis viens pats, taču tagad visi komandas virsnieki pusdienoja kapteiņa kajītē, pie reizes apsprieddami gaidāmos darbus, nepieciešamos kuģa remontus un plānus nākotnei. Pie galda kopā ar Magoņmaizīti katru dienu sēdās lielgabalnieks Bonaventura, Mario, Pedro, Ribeira un Saavedra. Pirāgiem šāds jaunievedums vareni patika, it īpaši pēc tam, kad Magoņmaizīte vairākkārt bija vērsusies pie saviem virsniekiem pēc padoma dažādās kuģa un pīrāgu lietās, atklāti atzīdama, ka viņas zināšanas reizēm nav pietiekamas un viņa paļaujas uz saviem daudz pieredzējušiem virsniekiem.

Zobus sakodis, Puspīrāgs apkalpoja jautri smejošo kompāniju, īpaši uzmanīdamies, lai uz kapteiņa galda nonāktu tikai labākie ēdieni, jo reiz Magoņmaizīte viņam bija likusi izēst kaltēto sēņu zupas bļodu, kurā Puspīrāgam gluži nejauši bija iekritusi trauku lupata. Puspīrāgs visu pacieta klusēdams, tomēr viņa sirdī krājās arvien lielāks rūgtums.

Arī Magoņmaizītei Puspīrāga pavāra māksla bija līdz kaklam, taču viņai negribējās bijušo kapteiņa palīgu atstādināt arī no šī amata. Viņai likās, ka, atņemot viņam iepriekšējo posteni, Puspīrāgs jau tā ir pietiekami nosodīts. Kārtējās pusdienās, kad Puspīrāgs izgāja no

kajītes, viņa atstūma šķīvi ar piesvilušu putrainu putru un nopūtās.

– Kā man gribētos kaut ko garšīgu! – viņa teica. – Kādu kūku vai suflē...

Viņai pēkšņi no sirds sagribējās ietērpties gaisīgā kleitā un vieglās balles kurpītēs, nevis ikdienas biksēs un garajos ādas zābakos. Uzlikt galvā mazu rozā cepurīti, beidzot sakārtot, pipari un panna, matus! Slidēt lēnā valsī pa smaržīgi ievaskoto riekstkoka deju grīdu grāfa Napoleona svinībās... Žēlīgs tētīt, kas viņai nāk prātā? Viņa līdz šim brīdim bija pavisam aizmirsusi Griljāžas salu un grāfu Napoleonu! Nekas no iepriekšējās dzīves viņai nebija nācis ne prātā! Kas ar viņu notiek? Viņai taču patiešām patika būt pīrāgu burinieka kapteinim, sēt šausmas tirgoņu kuģu komandās, līdz stīvuma krampjiem biedēt plāceņus un kliju raušus. Šaujāmā pulvera dūmi, melnās plūmes, kas, izšautas no liulgabala, spiegdamas un lādēdamās ietiecās pretinieku kuģa sānos, liekot dēļu šķēpelēm lidot pa gaisu, muskešu būkšķi un plīstošo buru švīkstoņa, grimstošās spūņu fregates un sardeles, kas brēkdamas lidoja pa gaisu! Viņai patika sajust plaukstā raupjo abordāžas zobena rokturi, patika uzmundrinošās trisas, kas pārskrēja mugurai pirms kaujas, un neprātīgais azarta viesulis, kas cīņas karstumā nesa viņu kā uz spārniem. Kādēļ tad tagad viņai tik smeldzīgi gribējās atkal reiz nonākt Griljāžas salā, kur, taisnību sakot, viņa bija bijusi tikai vienu reizi agrā bērnībā un vērojusi vecākus, vēl jaunus un slaidus, dejojām uz spogulim līdzīgās grāfa Napoleona deju grīdas akāciju parkā?

Magoņmaizīte nikni sapurināja savas cirtas, aizdzīdama neparastos sapņus, un izgāja uz klāja. Īsti nebija ko darīt. Pēc spūņu flotes sakāves pie Trifelgaras zemesraga jūra bija kļuvusi pavisam tukša. Pīrāgu neredzētās

uzvaras sabaidīti, gandrīz visi tirgoņi pārstāja lietot jūras ceļus un pārsvarā pārvadāja savas preces pa zemes ceļiem. Tas gan iznāca daudz dārgāk, taču daudzkārt drošāk. Tagad, ja arī kāda vientuļa bura parādījās pie apvāršņa, tas parasti bija vai nu nabadzīgs zvejnieks, vai kāds no pīrāgu kuģiem, kas centās atrast sev kādu laupījumu.

– Sezona beigusies, – ierunājās Bonaventura, pienācis un nostājies Magoņmaizītei blakus. – Būs jāburā uz Tortilju, lai pārļaiestu tukšo laiku.

– Vai tad tā jau kādreiz ir bijis? – izbrīnījās Magoņmaizīte.

– Kad es vēl biju jauneklis un kapteinis Mordāns tikko kļuva par kapteini, viņš sarīkoja visā Dienvidjūrā tādu trādirīdi!... – iesmējās patīkamās atmiņās iegrimušais Bonaventura. – Tādu trādirīdi, ka visi tirgoņi uz veselu gadu izvilka savus buriniekus krastā. Tie tik bija laiciņi! Pēc tam mums nācās dirnēt Tortiljā un īsināt laiku, spēlējot trik-traku, kamēr tirgotāji atkal sadūšojās atsākt pārvadāt preces pa jūras ceļiem.

– Man nepatīk trik-traks! – Magoņmaizīte sarauca degunu.

– Mums tur ir arī ķegļi, – Bonaventura kļuva nopietns, – un naudas mums tagad pietiek visam kam! It īpaši pēc spūņu lielās lādes.

Vesels gads starp dikiem pīrāgiem Tortiljas salā! Tas nemaz neizklausījās pārāk aizraujoši. Magoņmaizīte piegāja pie borta un paskatījās uz rietumiem. Kaut kur tālu tajā pusē atradās Murseļas osta un arī Griljāžas sala ar grāfa Napoleona grezno villu un lakoto deju grīdu.

– Priekšā bura! – atskanēja novērotāja sauciens no «vārnu ligzdas», un Magoņmaizīte piegāja pie borta, lai paskatītos, kas gan ir tik pārdrošs, lai turpinātu kuģot

šajos pīrāgu ūdeņos. Priekšā patiešām bija redzama šaura latiņu bura, taču zem tās atradās nevis kuģis un pat ne barkass, bet neliela, šaura laivele, kurā sēdēja viens pats sīka auguma pīrāgs. Viņš burāja šķērsām «Speķa Lodes» kursam un neapšaubāmi bija nolēmis ar to satikties.

– Liksi šito cirmeni nogremdēt? – pajautāja Bonaventura, bet Magoņmaizīte pašūpoja galvu.

– Nē, paskatīsimies, kas šim vajadzīgs.

Pēc neilga laika mazā laivele atsitās pret «Speķa Lodes» augsto sānu. Buljona pīrāgi pārmeta bortam virvju kāpnes, un mazais pīrādziņš uzrāpās uz klāja. Viņš nostājās Magoņmaizītes priekšā un izslējās, cik iespējams, stalti.

– Nu, kas tu tāds esi un ko gribi mums pavēstīt? – pajautāja Magoņmaizīte.

– Es esmu pīrāgs Otto un vēlos pievienoties mežonīgajiem pīrāgiem, – viņš teica brašā balsī, kas tomēr beigās nodevīgi ietrisējās.

– Mums komandā neviena netrūkst. Kādēļ lai mēs tevi pieņemtu? – Magoņmaizīte pētoši skatījās sikajā vīrelī, likdama tam justies vēl neomulīgāk. – Vai tev ir kāda pieredze jūras pīrāgu lietās?

– Jā, ir gan, – vīrelis saminstinājās. – Es piedalījos Trifelgaras kaujā un... Es biju tas, kas sagūstīja spūņu admirāli.

Pīrāgi izbrīnīti saskatījās.

– Es tevi kaut kā neatceros, – Magoņmaizīte teica. – Man šķiet, ka tu nerunā taisnību. Zēni, labāk pārmetiet viņu pār bortu!

Magoņmaizīte pagrieza muguru, un abi buljona pīrāgi jau satvēra mazo pīrādziņu aiz rokām, lai nekavējoties izpildītu kapteiņa pavēli, taču vīrelis ar negaidītu sparū izrāvās.

– Tu redzēji mani sarkanās biksēs! – viņš iesaucās, un Magoņmaizīte pārsteigta paskatījās atpakaļ.

– Bet tad taču... Tas bija pelmenis!

– Jā, es esmu pelmenis! Tā sakot, es biju pelmenis, bet tad es izgāju cauri vulkānam... – mazais pelmenis izslējās. – Un tagad es esmu pīrāgs, vai ne?

– Jā, laikam gan, – domīgi teica Magoņmaizīte un ar interesi paskatījās mazajā pelmenī. – Iziet cauri vulkānam – tur ir vajadzīga īstena pīrāga dūša. Vai tik tu nemānies?

– Viņš nemānās gan, – teica Bonaventura, un viņa balsī pavisam negaidīti varēja dzirdēt cieņu. – Vai tu redzi, kādā krāsā ir viņa āda? Šādu zeltainumu var iegūt tikai vulkāna liesmās. Es to labi pazīstu – mans vec-tētiņš arī bija tāds.

Iestājās klusums. Pīrāgi gaidīja, ko izlems kapteinis, bet mazais pelmenis stāvēja klāja vidū un viss iekšā trīsēja. Tagad vai nekad! Te izšķīrās viņa liktenis, taču viņš bija apņēmības pilns iet līdz galam un, ja nepieciešams, ar abordāžas zobenu rokā pierādīt savas tiesības uz īsta pīrāga nosaukumu.

– Ko mēs ar viņu darīsim? – pēkšņi pasmaidījusi, Magoņmaizīte vērsās pie komandas.

– Es varētu ņemt viņu savā komandā, – teica Bonaventura. – Tāds mazulis man noderētu. Viņš varētu lieliski izpulēt manai kulevrīnai, manam «Rumpulim», stobru no iekšpuses. Es pats tur lāgā netieku klāt.

Visi pīrāgi sāka smieties, bet Magoņmaizīte nopietni paskatījās uz mazo pelmeni.

– Nu, vai līdīsi lielgabala stobrā? – viņa pajautāja.

– Ja vajadzēs, līdišu, – nešaubīdamies atbildēja mazais pelmenis.

– Nujā. Pēc vulkāna jau tas tev tāds nieks vien būs, – iesmējās Magoņmaizīte, un mazais pelmenis

saprata, ka drīkst palikt. Bonaventura vēlāk ierādīja viņam vietu matrožu kubrikā, un tā mazais pelmenis sāka savu dzīvi uz «Speķa Lodes». Beidzot viņa sapnis bija piepildījies! Kad Otto atkal iznāca uz klāja, Magoņmaizīte viņu pasauca pie sevis.

– Ej pie stūres un uzņem kursu uz austrumiem! – Magoņmaizīte pavēlēja. – Jaunie vienmēr sāk ar pilnu sardzi pie stūres rata. Vai kompasu pazīsti?

– Tieši tā, kapteini Magone! – braši atsaucās mazais pelmenis un, nomainījis Ribeiru, sagrieza stūri. Kuģim griežoties pa labi, mērenajā ziemeļu vējā abas fokburas pārmetās uz otru bortu, un tagad «Speķa Lode» šķēla viļņus tieši uz austrumiem.

– Tortilja ir uz otru pusi, – piezīmēja Bonaventura.

– Es zinu, taču tagad mēs burāsim uz austrumiem, – atbildēja Magoņmaizīte un iegāja savā kajītē.

Radziņš kārtējo rītu vārtījās gultā, nevarēdams piespiest sevi piecelties, apģērbties un noiet lejā, kur vecāki noteikti atkal pārmetoši skatītos uz viņu, it kā dēls ar nolūku būtu apkaunojis ģimeni visas pilsētas acīs. Tad jau labāk atkal palikt savā istabā. Taču šorīt viņam neveicās. Nodimdēja kāpnes, un pēc mirkļa atsprāga durvis. Tajās stāvēja viņa tēvs Batons un ar dusmās trisošu pirkstu bakstīja Radziņa virzienā.

– Vai tu maz zini, cik liels stulbenis esi?! Vai tu, baltmaizes dzimtas kauna pelējums, esi dzirdējis par Trifelgaras kauju? – Batons ierēcās bez jebkāda ievada.

– Jā, tur pīrāgi sakāva spūņu kara kuģus, – Radziņš, nekā nesaprazdams, pieslējās gultā sēdus.

– Vai tu zini, kā sauca viņu galveno kapteini, ko? – Batons pienāca pie gultas un dusmīgi blenza dēlā. – Viņu vadonis ir kapteinis Magone!

– Jā, esmu dzirdējis. – Radziņš paraustīja plecus. – Kaut kāds sievišķis. No pīrāgiem jau visu ko var sagaidīt.

– Nevis kaut kāds sievišķis, bet mūsu pārpārēm cienījamā Magoņu Rituļa blandonīgā meita! Viņu kapteinis tagad ir Magoņmaizīte! – pēdējos vārdus Batons izkļiedza pilnā rīklē un kratīja gaisā paceltās dūres. – Tikai tāds stulbenis kā tu varēja to nezināt! Ha! Viņš esot nopircis Magoņmaizīti! Tfu!

Batons apgriezās un izgāja no istabas, spēcīgi aizcirdams aiz sevis durvis. Radziņš atkrita gultā. Tā tikai vēl trūka! Viņš juta, kā dusmas viņā auga augumā. Tā meitene, viņa tagad noteikti burā pa jūru uz sava netirā kuģa un kopā ar smirdīgajiem pīrāgiem smejas par naivo baltmaizes Radziņu, kas mēģināja viņu nopirkt Džadidas tirgū. Visas nelaiμες nāca tikai no šā sasodītā meitieša. Kāds iesmacis pipars viņam lika paaicināt šo nelaimi vizināties ar jahtu? Radziņš uzvilka segu pāri galvai un ieņukstējās. Viņam kļuva sevis ļoti žēl.

Piecdesmit trešā nodaļa **KURSS UZ AUSTRUMIEM**

peķa Lode» jau vairākas dienas burāja tieši uz austrumiem. Atkal visi pīrāgu virsnieki bija sanākuši kapteiņa kajītē uz pusdienām. Puspīrāgs klusēdams vāca nost pirmā ēdiena netiros traukus un pēc tam uzlika uz galda lielu bļodu ar zemeņu krēmu. To Magoņmaizīte bija pasūtījusi iepriekšējā dienā, un, kā par brīnumu, šoreiz Puspīrāgam netišām izdevās pagatavot kaut ko normālu. Visi salika krēmu uz šķīvjiem un sāka mieloties ar šo negaidīto gardumu, bet Magoņmaizīte neēda.

– Es gribu jums kaut ko pajautāt. Ir lieta, kas man nav īsti skaidra, – viņa, pieri saraukusi, teica. Pīrāgi pacēla galvas no savām bļodiņām un jautājoši lūkojās kapteini.

– Jūs mani pieņēmt savā vidū un ar Mordāna vieglu roku pat padarijāt par kapteini. Šajā laikā esmu darījis visu, lai kuģis un komanda būtu drošībā, taču tagad es gribu aizburāt uz kādu vietu tikai sava prieka pēc. Tur nebūs ne laupījuma, ne īstu piedzīvojumu – tikai kādas manas iegribas piepildīšana. Vai tas ir pieņemami? – viņa jautāja.

– Nu, tu esi kapteinis, – pēc mazas pauzes atsaucās Bonaventura. – Ja vien mēs visi esam paēduši un mūsu kabatas ir pilnas ar sudrabu un zeltu, tu vari vest «Speķa Lodi», uz kurieni vien tev tīk. Tu taču esi pīrāgu kapteinis! Un, kamēr tu esi kapteinis, neviens nevar apstrīdēt tavas pavēles. Taču mēs būtu priecīgi zināt: kas īsti tev padomā?

– Pat nezinu, kā lai to pasaka, – Magoņmaizīte mulsī iesmējās. – Es gribu aiziet uz balli.

Puspīrāgs, kas kajītes kaktā krāva netiros šķīvjus tukšajā katlā, saausījās. Viņš nodomāja, ka tas pat ir labi, ja neviens vairs viņam nepiegrīez vērību – tā reizēm var izdzirdēt visai interesantas lietas!

– Uz balli? – Mario izbrīnā ieplēta acis. – Vai mums tagad būs jāmacās dejot?

– Nē, – Magoņmaizīte iesmējās, – jums nevajadzēs dejot. Man vienkārši gribas mazliet izklaidēties! Viens mirklis – turp un atpakaļ, un pēc tam esmu gatava doties uz Tortilju.

– Kur tā balle notiks? – painteresējās Saavedra.

– Griljāžas salā, – atbildēja Magoņmaizīte. – Taisnību sakot, tad, kad jūs mani... Kad Mordāns mani sagūstīja, es devos tieši uz turieni. Tagad varu teikt, ka jūs man esat vienu balli parādā.

– Vai mēs tur varēsim arīdzan mazlietiņ palaupīt? – savu krēma karoti laizīdams, painteresējās Pedro.

– Nē, – Magoņmaizīte noteikti atbildēja, – negribu, lai jūs man visu izjaucat. Es turp došos viena pati.

Puspīrāgs kajītes kaktā sastinga un pat baidījās paelpot.

– Nē, tas neiet cauri! – iebilda Bonaventura. – Tevi var pazīt un sagūstīt! Mums visiem tevi jāpavada!

– Melnie hipopotama pīrāgi grāfa Napoleona ballē! Tas tik būtu notikums! Nu, es, protams, pārgērbšos, jo ieradišos ballē «inkognito», – teica Magoņmaizīte.

– «In», kā? – nesaprata Pedro.

– «Inkognito» – tas nozīmē: nepazīstama, – paskaidroja Bonaventura.

– Un varbūt paņemšu līdzi Pedro, – domīgi teica Magoņmaizīte. – Tikai viņam būs glīti jāsaģērbjas un jāsaķemmē mati.

– Fantuta šo safrizēs! – iesaucās Mario, un visi pie galda sāka smieties, jo labi zināja pončika Fantutas friziera mākslas līmeni.

Puspīrāgs ar netirajiem traukiem piepildīto katlu rokās, cik iespējams nemanāmi, izslidēja no kajītes un tecinūs aizrikšoja uz kambīzi. Pēc ilga laika viņš atkal jutās tik priecīgs un satraucies, ka nācās nokāpt tilpnē un ieņemt krietnu devu zāļu no nu jau pustukšās ruma mucas. Tikai ielējis mutē puskrūzi dedzinošā šķidruma, viņš mazliet nomierinājās un sāka kalt atriebības plānus.

Mordāns savā aizmūrētajā cellē sāka apaugt ar bārdu, taču viņam tas bija vienalga. Dienas ritēja cita aiz citas, vienādas un nemainīgas. Sava gūsta pirmajā nedēļā Mordāns pāris reizi ņēmās aurot pie sienā atstātā cauruma, līdz ieradās abats Spargelis.

– Kad mani laidīs ārā? – katru reizi vaicāja Mordāns, un abats vienmēr atbildēja vienu un to pašu.

– Kad tu būsi nožēlojis grēkus, mans dēls.

– Bet es jau esmu nožēlojis! – kļiedza Mordāns.

– Nē, tu neesi vis! – ikreiz atteica abats un aizgāja.

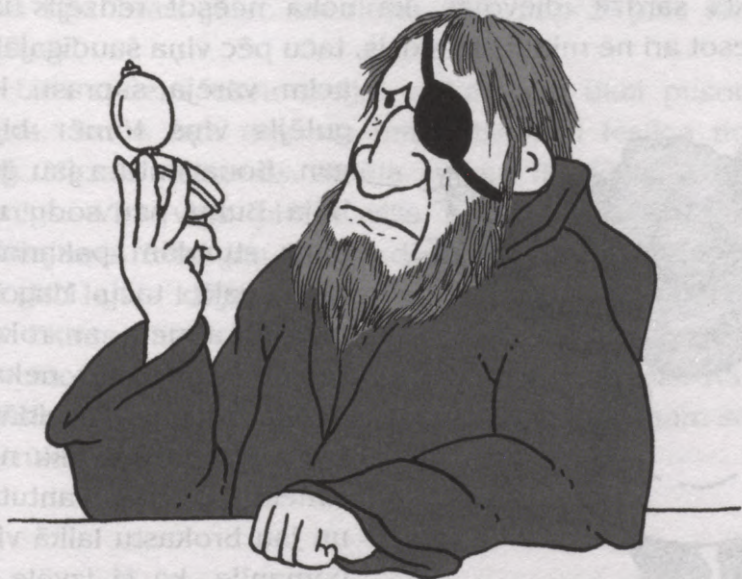
Vēlāk Mordāns pārstāja saukt pēc abata. Pamazām viņš ieslīga nejutīgā vienaldzībā, augu dienu sēdēdams uz savas cietās gultas malas. Tikai vienu reizi viņš izvilka no kabatas tabakas dozi ar trīs magoņu sēkliņām un atvēra to, bet mazo, melno sīkumiņu izskats viņu tik ļoti satrieca, ka Mordāns noglabāja mazo kastīti atpakaļ kabatā un vairs ne reizes neizņēma.

Ceļā līdz Murseļai «Speķa Lodi» divas reizes pārsteidza vētras, taču tās ne reizi nebija pārāk mežonīgas, un

pīrāgi tika ar tām galā bez grūtībām. Vakarā, kad novērotājs masta galā pamanīja pie horizonta Murseļas ostas bāku, laiks bija neparasti mierīgs. Magoņmaizīte pavēlēja nolaist buras un izmest enkuru.

– Te jums būs mani jāgaida, – viņa teica Saavedram. – Tālāko ceļu mēs ar Pedro veiksīm barkasā. Es negribu, lai kāds pamana «Speķa Lodi» tiešā Murseļas tuvumā. Tas varētu pilsētas sardzi padarīt nemierīgu, taču te mēs varam stāvēt pilnīgā drošībā.

– Tas tiesa, – atsaucās Saavedra, – pēc Trifelgaras mums neviens vairs neuzdrošināsies tuvoties!

– Kas šodien par datumu? – pēkšņi pajautāja Magoņmaizīte.

– Parit būs rudens ekvinokcija¹, – atbildēja Saavedra, un Magoņmaizīte atviegloti nopūtās.

– Slava Konditoram, mēs neesam nokavējuši! – viņa iesaucās un paskaidroja. – Tieši rudens ekvinokcijas vakarā grāfs Napoleons rīko pēdējo balli brīvā dabā. Pēc

¹ Ekvinokcija – pavasara (21. marts) un rudens (23. septembris) saulgrieži.

tam svētki visu ziemu tiek rīkoti iekšā, viņa lielajā mājā, taču tie vairs nav tik jauki.

Vakaru Magoņmaizīte pavadīja, pārkravājot mantu lādes, lai izvēlētos piemērotu tērpu. Tas nebija viegli, tomēr galu galā viņa izvēlējās garu, melnu, mežģīnēm rotātu kleitu un tādu pašu cepuri ar mežģīņu plīvuru no spūņu admirālim Morcillam atņemtajām mantu lādēm. Piedevām viņa atrada arī melnu mežģīņu vēdekli.

Nākamais rīts sākās ar nejauku pārsteigumu. Bija pazudusi viena glābšanas laiva un Puspīrāgs. Melnīgsnējais pīrāgs Buba no Safrāna salām, kas stāvēja nakts sardzē, dievojās, ka nekā neesot redzējis un neesot arī ne mirkli aizmidzis, taču pēc viņa šaudīgajām

acīm varēja saprast, ka gulējis viņš tomēr bija gan. Bonaventura jau grībēja Bubu par sodu uz pāris stundām pakarināt rājas galā, taču Magoņmaizīte atmeta ar roku. Lai nu kā, te vairs nekas nebija darāms. Pagaidām par kuģa pavāru tika nozīmēts pončiks Fantuta, un jau brokastu laikā visi pamanīja, ka šī izvēle ir neparasti veiksmīga. Paēdušie pīrāgi vienbalsīgi

paaugstināja pončiku par šefpavāru. Fantuta laimīgi smaidīja un aizmetās uz kambīzi, lai visiem atnestu putukrējuma deserta papildporcijas.

Pusdienās Fantuta no garnelēm, šampinjoniem un majonēzes pagatavoja kaut ko tik fantastisku, ka pīrāgi izvēla uz klāja Puspīrāga patukšoto ruma mucu, un

maltīte gluži nemanāmi pārgāja vakariņās. Starojošais Fantuta ik pa laikam parādījās no kambīzes ar jaunām delikatesēm, un pīrāgi katru reizi viņu apsveica ar skaļām gaviļēm. Melnie hipopotama pīrāgi atkal izvilka savas mazās bundziņas, un beigās pat lielais Indriķis, ilgi tielējies un kautrīgi vairījies, nodziedāja garu un neparasti skaistu skumju savas tautas dziesmu, kuras vārdus gan neviens nesaprata, tomēr visi bija aizkustināti. Pēc tam melnie pīrāgi atsāka jautri grabināt savas mazās bundziņas, un vakara beigās Magoņmaizīte pat kopā ar Saavedru nodejoja bisku zemnieku deju, kurā bija braši jālec un ritmā jāsit papēži pret klāja dēļiem.

Līdz rudens ekvinokcijai atlika vairs tikai pusotra diena. Saule bez neviena mākonīša lēni ieslīga tieši jūrā. Mazais pelmenis sēdēja «vārnu ligzdā» un jutās laimīgs. Virs viņa pletās viss neaptverami milzīgais debesjums, kurā jau sāka iedegties pirmās zvaigznes, bet tālu lejā – klājs, uz kura turpinājās pīrāgu svinības. «Ja Eklērs mani tagad varētu redzēt! Viņš noteikti priecātos par mani,» iedomājās mazais pelmenis. Kaut kas sirdī iesmeldzās, un Otto saprata, cik ļoti viņam šeit pietrūkst vecā drauga.

Piecdesmit ceturtā nodaļa PUSPĪRĀGS KAĻ PLĀNUS

Puspīrāgs bija atradis visdrūmāko tavernu Murseļas ostas nomalē. Netirajā telpā gar sienām stāvēja daži no tēstiem dēļiem sanagloti galdi un gari soli. Visu vāri apgaismoja divas dūmojošas eļļas lampas, kas karājās pie griestiem, taču to gaisma tikko sniedzās līdz nokvēpušajām sienām. Aiz augstas letes stāvēja krodzinieks – masīvs pelēcīgs cepelīns, tērpts garā pelēkā kreklā ar uzrotītām piedurknēm un ādas priekšautā. Galvā viņš bija uzmaucis kaut ko, kas atgādināja ilgi valkātu zeķi. Dažu labu reizi, kad, nevērīgi iemērot gurķu vai ķirbju raudzēto sulu, duļķainais šķidrums aizslācās garām apdauzītajai māla krūzei, krodzinieks ar ierastu kustību norāva savu dīvaino galvassegu un saslaucīja peļķi. Tad lampu blāvi dzeltenajā gaismā uzspīdēja viņa plikais pauris. Atjaunojies tirību, cepelīns uzmauca zeķi atpakaļ galvā.

Vakars nebija pārāk vēls, un tavernas zāle, ja to tā varētu saukt, vēl bija pustukša. Pie viena galda sēdēja trokšņaina veģu kompānija no ostas krāvējiem, pie otra – trīs kliju rauši, bet kaktā, galvu uz galda atlicis, mierīgi krāca aizmidzis belašs. No viņa plūda spēcīga raudzētas biešu sulas smarža.

Puspīrāgs sēdēja pie nospežota galda ar ieskābušas gurķu sulas krūzi priekšā un ieklausījās sarunās. Viņam bija pilnīgi skaidrs tālākās rīcības plāns, taču Puspīrāgs labi saprata, ka viens pats to nekādi nespēs īstenot. Bija vajadzīgs kāds pietiekami cienījams pilsonis, kas varētu

bez bailēm runāt ar pilsētas gvardiem. Pats Puspīrāgs to darīt neuzdrīkstējās.

Veģi turpināja trokšņot, bet no kliju raušu puses atskanēja smieklī. Pēkšņi Puspīrāgs saausījās, jo sazirdēja pieminam Magoņmaizīti un vēl kaut ko par vergu tirgu un pīrāgiem. Puspīrāgs uzslējās kājās, piegāja pie krodzinieka un neskopodamies nopirka vēderainu pudeli ar īpaši raudzētu sarkano biešu sulu. Šādā tavernā tas skaitījās pats izsmalcinātākais dzēriens.

Puspīrāgs piegāja pie raušiem un nolika pudeli uz galda.

– Vai būtu atļauts uzciņāt godīgos raušus? – viņš pajautāja.

Rauši apklusa un ar izbrīnu un piesardzību lūkojās svešajā pienācējā. Bet tad iepriekš izdzertās sulas, kā arī kārdinošās pudeles resnie sāni izgaisināja raušu atturību.

– No pīrāgu veterāna cienastu pieņemt vienmēr ir gods! – atsaucās viens rausis, ievērojis Puspīrāga sašūtos sānus. – Ar ko varam pakalpot?

Puspīrāgs atkorķēja pudeli un salēja tās saturu krūzēs.

– Es dzirdēju jūs pieminam to dullo spēka pīrāgu meitieti Magoņmaizīti, – viņš iesāka un norādīja uz saviem sāniem. – Arī man ir savi rēķini ar nelietīgajiem pīrāgiem, un, ja tur ir kas jauns, tas mani vienmēr interesē.

– Nekā nopietna tur nav, – viens no raušiem pēkšņi iesmējās un iedzēra no krūzes. – Tas ir tikai tāds dikti jocīgs stāsts, kā viens varen brašs baltmaizes zeņķis devās pāri trejdeviņām zemēm un jūrām, lai Džadidas tirgū izpirktu no pīrāgu gūsta savu mīļoto Magoņmaizīti.

– Bet viņa tak nekad nav bij'si Džadidā! – izbrīnijās Puspīrāgs.

– Tur jau tā lieta! – iesmējās visi trīs rauši. – Tur jau ir tā sāls, ka tam baltmīklas lempim, Batonu Radziņam Džadidas tirgū Magoņmaizītes vietā iesmērēja Rožmaizīti! Šis šo ved mājās pie šās vecākiem, bet šie taisa lielas acis un jautā, ko viņš esot atvedis, tā neesot viņu meita. Tā vispār neesot nekāda magoņmaizīte! Tagad šis aiz kauna neuzdrīkstas degunu uz ielas rādīt...

Rauši sāka gardi smieties, jo visiem zināms, cik ļoti kliju rauši nevar ciest baltmaizes klanu, un, ja kādam Batonam gadās kāda ķibe, kliju raušiem tas vareni iet pie sirds.

Puspīrāgs drīz atnesa vēl vienu biešu sulas pudeli, un rauši kļuva arvien jautrāki un runātīgāki. Arī Puspīrāgs pats, raušos klausīdamies, kļuva manāmi priecīgāks.

Radziņš viens pats sēdēja savas mājas virtuvē pie vakariņu galda. Viņš bija atteicies ēst viesistabā kopā ar vecākiem un vienmēr nogaidīja līdz vēlam vakaram, lai varētu sēsties pie galda viens pats. Tēva nemitīgais izsmiekls un mātes nicīgā klusēšana bija viņu tā nomocījuši, ka Radziņš darīja visu, lai pēc iespējas mazāk atrastos kopā ar viņiem. Nereti bezmiega naktīs, vērtīdamies pa savandito gultu, viņš atcerējās Alālijū. «Kaut es būtu viņu apprecējis!» viņš domāja. «Tad es dzīvotu mierīgu dzīvi vikonta Brinzona paspārnē, kautos ar asinsdesām un man ne par ko nesāpētu galva.»

Arī šovakar negribējās ēst. Radziņš sēdēja un nekustīgi blenza sveces liesmā, bet tad kaut kas noskrāpstēja pie virtuves loga. Vēl pēc mirkļa atskanēja kluss klauvējiens. Radziņš piecēlās, piegāja pie loga un,

atvēris to, paskatījās laukā. Sētas tumsā stāvēja kāds šķībs stāvs.

– Ko tu gribi? – Radziņš uzsauca. Pēdējā laikā viņš jutās tik nelaimīgs, ka viņam vairs ne no kā nebija bail.

– Jūs tak būs Radziņa jaunskungs? – tumsā atskanēja čērkstošā balss.

– Jā. Ko jums vajag?

– Vai jūs negribētu dabūt rokā Magoņmaizīti? – nepatīkamā balss turpināja.

Radziņš sastinga, taču pēc brīža sāka kļūt dusmīgs. Tas noteikti atkal bija kāds no tiem ņirgām, kas, padzirdējuši par Radziņa neveiksmi, rādīja ar pirkstiem un smējās, tikko viņš izgāja uz ielas. Tieši šādu dīkdieņu dēļ Radziņš pārstāja iet ārā no mājas, tieši šādi ņirgas padarīja viņa dzīvi neciešamu. Vai tad viņiem nekad nebūs gana?

– Lasies prom! Vai es izkāpšu pa logu un sadošu tev pa ausim! – Radziņš teica dusmās drebošā balsī, taču tumšais stāvs nepazuda. Gluži otrādi, viņš paspēra dažus soļus uz priekšu, līdz gaismā parādījās viņa seja. Nelāga, raupjām kaņepāju auklām sašūta rēta stiepās lejup pa viņa kreiso vaigu un pazuda aiz netirā krekla apkakles. Tagad varēja saprast, kādēļ viņa augums ir tik šķībs. Kaut kas pazīstams bija šajā greizajā stāvā...

– Redzu, jaunskungs mani atceras, vai ne? Mēs reiz tikāmies uz «Speķa Lodes», kad jaunskungam bija tas gods soļot pa dēli, – iesmējās Puspīrāgs, jo tas patiešām bija viņš. Radziņam pēkšņi kļuva auksti un pārskrēja tīrpas pār muguru. Tas patiešām bija viens no tiem briesmīgajiem pīrāgiem!

– Lasies prom! Vai es pasaukšu sardzi! – viņš paklusām iesaucās. Nez kāpēc viņam bija bail runāt skaļāk.

– Nujā, – atkal šķībi pasmaidīja Puspīrāgs. – Kamēr šie te atskries, es jau būs gabalā, bet jūs, jaunskungs,

palaidisiet garām lielisku iespēju ielikt to vellatu krātiņā, taču ja jūs mani mierīgā garā uzklausītu...

– Tu gribi viņu nodot? – Radziņš nesaprata.

– Nu, labāk teiksim – nokārtot vecus rēķinus, – paraustīja plecus Puspīrāgs.

– Bet kādēļ? Viņa taču ir jūsu kapteinis! – Radziņš joprojām nevarēja aptvert.

– Kapteinis, šmapteinis! – nikni nošņācās Puspīrāgs. – Vispirms viņa sajauca galvu vecajam Mordānam tā, ka tas aizgāja klosterī. Pēc tam padarīja par muļķa klimpām visu komandu. Zobu tīrīšana un rītarosme! Tam ir jāpieliek punkts, pipari un sinepes!

Radziņš kļuva domīgs. Šī dīvainā lieta sāka likties villinoša. Ja viņš spētu sagūstīt slavenās «Speķa Lodes» kapteini un nogādāt to pilsētas cietumā, tad taču reiz izbeigtos visi šie pretīgie joki un klusā ķiķināšana aiz muguras. Tad viņš beidzot varētu atkal kā kārtīgs baltmaizes klana loceklis iziet uz ielas un viņam vairs nebūtu aiz kauna jāslēpjas pievārtēs. Kas zina, varbūt birģermeistars Medusrausis pat piešķirtu viņam kādu medaļu?...

– Ko tad tu gribi, lai es daru? – pajautāja Radziņš.

– Ja jaunskungam labpatiktos paiet nost no loga, es iekāptu iekšā. Tad mēs varētu mierīgi aprunāties, – Puspīrāgs gaidoši piešķieba galvu. Radziņš pakāpās atpakaļ, un bijušais «Speķa Lodes» kapteiņa palīgs ietraisās virtuvē. Tajā vakarā uz virtuves galda vēl ilgi dega Pētera eļļas¹ lampa un dīvainais pāris – slaidais, gaiši dzeltenais Radziņš un greizais, pelēki brūnais Puspīrāgs – galvas salikuši kopā, sprieda par saviem slepenajiem plāniem.

¹ Pētera eļļa – petroleja.

Piecdesmit piektā nodaļa

UZ BALLI

Magoņmaizīte, vakaram tuvojoties, iznāca uz klāja, barkass jau bija sagatavots un nolaists ūdenī. Pedro stāvēja pie stūres. Viņš izskatījās visai neparasti. Komanda, cik spēdama, centās palīdzēt viņam saposties tā, lai Pedro vairs neizskatītos pēc mežonīgā pīrāga. Ieģērbts vizitsvārkos ar ļipām, baltā krekļā ar kuplu žabo, nomazgāts un rūpīgi saķemmēts, viņš tagad atgādināja mazliet blēdīgu kambarsulaini. Svārki gan bija par garu, un ļipas ejot vilkās pa zemi, taču tie bija sīkumi.

Arī Magoņmaizīte izskatījās pīrāgu acīm visai neparasti. Garā melnā mežģiņu kleita darīja viņas augumu glīti slaidu. Tas nebija tikai kleitas nopelns, jo piedzīvojumiem pārpilnajā laikā, ko meitene pavadīja uz «Speķa Lodes», viņa bija kļuvusi daudz vingrāka un tievāka. Sejas augšdaļu sedza neliels, pie cepurītes piestiprināts melnu mežģiņu plivurs. Magoņmaizīte paspēra pāris soļu pa klāju un, strauji atvērusi melnu vēdekli, piesedza seju tā, ka tikai brūnās, šķelmīgās acis mirdzēja virs tā maliņas.

– Uh! – lielais Indriķis noelsās. – Ja es nezinātu, ka tā patiešām esi tu!...

Pīrāgi iekāra rājas galā «bocmaņa krēslu» – virvēs iesietu dēli, ko parasti lietoja tad, kad kādu vajadzēja uzvilkt masta galā, lai tur veiktu nepieciešamos darbus. Šoreiz «bocmaņa krēsls» bija nepieciešams, jo šaurajā kleitā Magoņmaizīte nevarēja nokāpt pa virvju kāpnēm

barkasā. Magoņmaizīte uzkāpa uz dēļa, un pīrāgi pieķērās pie virves, lai meiteni pārceļtu bortam.

– Tev tomēr nevaj'dzēj' tur braukt! – norūpējies grozīja galvu Saavedra. – Un, ja nu tomēr, tad vajadzēja paņemt līdzī kārtingu desanta komandu.

– Pedro mani pasargās, ja vajadzēs, – Magoņmaizīte atbildēja, – un es arī neesmu ar pliku roku ņemama – var apsvilināties!

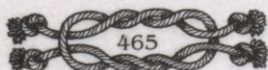
– Ja tie rauši tevi atpazīs... – nevarēja nomierināties Saavedra.

– Neviens mani nepazīs! – pasmējās Magoņmaizīte. – Rīt no rīta būšu atpakaļ, zēni!

Pīrāgi saudzīgi nolaida Magoņmaizīti laivā. Pedro atsēja galu un, pacēlis gafelburu, piesēdās pie stūres. Viegla vakara brīze piepūta buru, un barkass aizslidēja uz austrumiem, kur dūmakā pie apvāršņa kā zilgana nelīdzena līnija bija redzama tālā Griljāžas sala. Debesis virs salas nekustīgi karājās apaļš mākonis, un rietošā vakara saule to apspīdēja ar sarkanīgu gaismu. Visi pīrāgi stāvēja gar «Speķa Lodes» bortu un noskatījās, kā viņu kapteinis aizburā.

– Man ir pavisam nelāga sajūta! – teica Bonaventura.

Pagāja pusotra stunda, kamēr vieglais vakara vējš aizdzina barkasu līdz Griljāžas salai. Magoņmaizīte nolēma katram gadījumam piesargāties un lika Pedro stūrēt nevis uz nelielo ostu, kas bija parastā piestāšanās vieta visām jahtām un izpriecu laivām, bet uz salas otru galu. Tur viņi atrada klinšainu līci, kur šādā mierīgā laikā barkasu varēja droši noenkurot un atstāt. Mazliet bija jākāpelē pa akmens bluķiem, tomēr drīz atradās taciņa, kas aizvijās cauri lauru krūmiem un mežonīgu olīvu koku puduriem uz salas vidu. Tālāk taka veda nelielā paugurā. Kāpjot augšā, kļuva dzirdama mūzika. Grāfa Napoleona deju laukumā jau sāka spēlēt orķestris. Vairākas vijoles un viens čells izpildīja draisku lauku deju. Magoņmaizīte pielika soli, un drīz abi gājēji nonāca pakalna virsotnē. Tālumā aiz lielas, rudens ziediem pilnas pļavas atradās grāfa Napoleona villa. Tā sastāvēja no daudzām vienkāršām ēkām, rotundām, lapiņām un mežvīniem apaugušiem paviljoniem. Apkārt pletās parks ar likloču takām, dīvainās formās apcirtiem kokiem un dažādiem diķīšiem, kuriem cauri

tecēja strauts ar dažiem mākslīgi iekārtotiem ūdenskritumiem. Parku bija izplānojis pats grāfs, un, tā kā viņa gaumi neierobežoja nekādas skolas, tajā izpaudās viņa draiskais un dumpīgais gars, padarot parku neparasti pievilcīgu, jo te ik uz soļa bija iespējams apmaldīties un neviena taka neveda tieši uz kādu mērķi. Parka vidū atradās liela, ar smailu jumtu nosepta, bet no visām pusēm atklāta deju grīda. Tās malā uz neliela paaugstinājuma sēdēja marcipānu orķestris, ko vadīja kapelmeistars Saldais Žagariņš.

Lai gan vēl bija diezgan agrs vakars un rietošās saules disks tikko skāra horizontu, visi ēku logi mirdzēja košās ugunīs. Tāpat parkā dega daudzas laternas, un ap dejas grīdu bija izkārtas krāsainu papīra lukturīšu virtenes.

Magoņmaizīte soļoja pa taku un juta krūtīs dīvainu satraukumu. «Tas patiešām ir jocīgi!» viņa nodomāja. «Dažu labu reizi uz pretinieku kuģa ar abordāžas zobenu rokās es uztraucos mazāk.» Pedro nāca viņai aiz muguras. Arī viņš jutās tramīgs, jo nekad nebija atradies šādā vietā. Viss Pedro apzinīgais mūžs, no kuģa puikas gadiem līdz šodienai, bija pagājis uz «Speķa Lodes».

Magoņmaizītei un viņas pavadonim izdevās pavisam nemanāmi ienākt parkā un iejukt starp viesiem. Ja arī kāds vērīgāk paskatījās uz sulaiņa pavadīto noslēpumaino dāmu, tas vairāk bija tādēļ, ka meitene šajā tērpā izskatījās neparasti skaista. Magoņmaizīte joprojām jutās satraukta. Tas bija tik sen, kad viņa pavisam vieglprātīgi devās uz balli pie grāfa Napoleona, taču tā vietā, lai nonāktu deju laukumā, aizbrauca vizitāties kāda izskatīga puīša jahtā un nonāca pīrāgu gūstā. Tagad viņa beidzot bija te, un neviens viņu neatūrēs no dejošanas! Orķestris uzsāka jaunu melodiju. Šoreiz tas bija lēns valsis. Magoņmaizīte apņēmīgi

nogriezās pa taciņu, kas veda uz deju grīdu. Pedro mazliet aizkavējās, jo bija pamanījis uz kodu ratiņus. Šādus cukurotām sezama sēkliņām un dažādas krāsas limonādes glāzēm piekrautus rateļus pa parka likumainajām takām vadāja piparkūku viesmīļi baltos cukura glazūras priekšautos un tādās pašās cepurītēs. Visi, kas vēlējās, drīkstēja cienāties, un arī Pedro nespēja atturēties no kārdinājuma. Viņš jau bija piebāzis abus vaigus ar neparasti gardajām sēkliņām un paņēmis katrā rokā pa limonādes glāzei – kreisajā šauru glāzi ar dzelteni citronu krušonu, labajā – tumši sarkanu ķiršu dzērienu.

Magoņmaizite uzkāpa uz deju grīdas. Vairāki pāri lēni griezās pa ievaskotajiem dēļiem. Uz soliēm ap deju laukumu sēdēja meitenes košās kleitās – jautri ķīķinošas bezē kūciņas, mīļīgi tuklas olu kūkas, ruletes, barankas un krēpeles. Puiši, nevarēdami sadūšoties uzlūgt kādu meiteni uz deju, drūzmējās deju grīdas malā. Saule jau bija norietējusi. Tagad laternas parkā un krāsainie lukturīši ap deju paviljonu mirdzēja arvien košāk. Orķestris beidza spēlēt lēno valsī un uzsāka rotaļīgu menuetu. Divām vijolēm medainās tercās vedot melodiju, pavadījums skanēja graciozā «picikato». Magoņmaizite stāvēja deju grīdas malā un juta sev pievērstos ziņkārīgos skatienus. Kā par nelaimi Pedro bija kaut kur pazudis.

— Kā tas nāk, ka tik neparasti skaista jaunkundze agrāk šeit nav redzēta? – aiz muguras atskanēja balss, un Magoņmaizīte pārsteigumā salēcās. Pagriezusies viņa ieraudzīja neliela auguma mēreni tuklu kungu krēmkrāsas smokingā, baltā zīda kreklā ar platām mežģīņu aprocēm un augstpapēžu kurpēs ar lielām zelta sprādzēm. Tumši brūnie, ne pārāk biezie mati veidoja īpatnēju loku uz viņa pieres. Kungs vēlīgi smaidīja

un brūnām, jautrām acīm skatījās uz Magoņmaizīti. Tas bija pats grāfs Napoleons.

– Es esmu svešiniece šajā vietā, – pēc mirkļa atbildēja Magoņmaizīte. – Vēl ne reizi neesmu šeit bijusi, taču ir nācies daudz dzirdēt par grāfa Napoleona slavenajiem dārza svētkiem.

– Ak, tie jau tikai tādi nieki vien ir, – grāfs atmeta ar roku. – Ko citu lai dara, ja gribas mazliet veldzēt vienlību? Atļausiet stādīties priekšā?

– Grāfs Napoleons, vai ne? – Magoņmaizīte pasmaidīja. – Vai atļausiet man palikt nepazīstamai?

– Tik daiļai dāmai viss ir atļauts, – paklanijās grāfs Napoleons. – Vai jums ir kavalieris?

– Vai jūs viņu redzat? – šķelmīgi pasmaidīja Magoņmaizīte. Orķestris atkal uzsāka valsi, šoreiz – ātro. Pēkšņi parkā atskanēja daudzi sīki būkšķi, un satumsušās debesis uzmirdēja krāsainās ugunis. Tūkstošiem spožu, dažādas krāsas zvaigznišu uzplauka

kā fantastiski ziedi un komētu astes. Šis bija viens no slavenajiem grāfa Napoleona svētku salūtiem.

– Cik skaisti! – iesaucās Magoņmaizīte. – Vai ugunošānai nav mazliet par agru?

– Ak, tā jau tikai pirmā zalve! Tā sakot, lai iesildītos, – nevērigi iesmējās grāfs. – Vēlāk būs vairāk: kad uzlēks mēness, pēc tam vēl un vēl, līdz pašai pēdējai galvenajai ugunošānai īsi pirms rītausmas. Tad mēs

bliezīsim no visiem stobriem. Būs kā Trifelgaras kaujā! Pulvera dūmi un ugunis pa gaisu! Piedodiet, jaunkundz! Droši vien šādas runas jūsu ausīm par skarbu.

Izdzirdējusi grāfu pieminam Trifelgaras kauju, Magoņmaizīte nevarēja noturēties un pasmaidīja, taču grāfs to uztvēra citādi.

– Vai drīkstu lūgt uz deju vakara skaistāko meiteni? – Viņš paklanījies jautāja. Magoņmaizīte dziļi ievilka elpu: pirmā deja grāfa Napoleona dārza svētkos un turklāt ar pašu grāfu! Tam vajadzēja būt kaut kam brīnišķīgam, taču gaidītās sajūtas nenāca. Bija, protams, jauki, un arī tas, ka grāfs augumā bija mazliet īsāks par Magoņmaizīti, netraucēja, tomēr kaut kā pietrūka. «Droši vien esmu pārāk ilgi par to sapņojusi – par fantastisko balli Napoleona dārza svētkos. Būšu sasapņojusies par daudz,» Magoņmaizīte nodomāja un palocīja galvu. Orķestris joprojām spēlēja ātro valsī, un viņi sāka līgani slidēt pa dejas grīdas vidu. Tomēr nebija nemaz tik slikti. Grāfs izrādījās lielisks dejojājs.

Puspīrāgs stāvēja blakus Radziņam un vēroja dejojošo Magoņmaizīti. Skaista vellata savā melnajā mežģīņu kleitā! Gluži vai neticami, ka tā tur patiesībā bija pīrāgu kuģa vadone, spūņu karaliskās eskadras uzvarētāja! Bet tūlīt viņas godībai būs gals! Puspīrāgs vilcinājās norādīt uz meiteni, izbaudīdams gaidāmās atriebības saldumu.

Krūmos, netālu no deju laukuma, gaidīja pumperniķeļu rota, bet Radziņam ap kaklu karājās svilpe, ar ko to izsaukt.

– Kur viņa ir? Es viņu neredzu! – Radziņš pačukstēja, nepārtraukdams pētīt gan dejojošos pārus, gan malā sēdošās meitenes.

– Jaunskungam vajadzētu paņemt acis rokā, – nočerkstēja Puspīrāgs.

– Viņa ir šeit? – Radziņš salēcās. – Tu viņu redzi?

– Protams, redzu! – iesmējās Puspīrāgs. – Nāc līdzi!

Viņš uzkāpa uz dejas grīdas un sāka soļot uz tās centru. Radziņš viņam sekoja. Puspīrāgs apstājās piecus soļus no Magoņmaizītes, kas vēl joprojām griezās valsī, taču viņa nekā nemanīja, jo bija iegrimusi sarunā ar grāfu Napoleonu. Puspīrāgs pacēla roku un ar liku pirkstu norādīja uz Magoņmaizīti.

– Tā tur melnā vellata! – viņš teica un pēkšņi iesmējās pilnā kaklā. Dejojāji apstājās. Magoņmaizīte ieraudzīja Puspīrāga ļauni smaidošo, nejaukās rētas sašķiebtu seju un sastinga. Grāfs pārsteigts skatījās uz meiteni, nesaprazdams, kas īsti notiek.

– Sveiciens slavenajam «Speķa Lodes» kapteinim Magonem! – Puspīrāgs iesaucās skaļā balsī un zemu paklanījās Magoņmaizītei. Tad viņš pagriezās pret Radziņu. – Svilp nu!

Radziņš apstulba – tā patiešām bija Magoņmaizīte! Tagad, ieraudzījis meitenes mirdzošās acis, viņš to atcerējās pavisam skaidri. Radziņš lēni ielika svilpi mutē un pūta. Atskanēja garš un spalgs svilpiens.

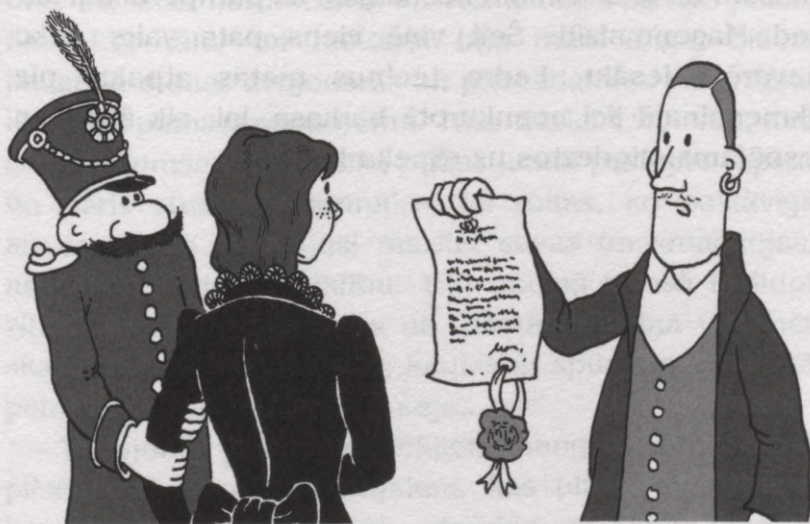
– Ko tas nozīmē? Ko jūs te svilpjat manā mājā? – iesaucās saniknotais grāfs. Viņš nekā nesaprata. Kāds kapteinis? Kāds leģendārajai «Speķa Lodei» sakars ar šo maigo būtni? Ko šie Murseļas salašņas muld!? Viņš jau grasījās pastāvēt uz savas salas neatkarību, bet tad uz deju grīdas no visām pusēm izskrēja pumpērniķeļi ar kailiem zobeniem rokās.

Magoņmaizīte, kas bija dusmās zvērojošām acīm urbusies Puspīrāga ļauni smīnīgajā sejā, pēkšņi izvilka nelielu, bet ļoti asu stiletu, kas bija paslēpts aiz viņas ņiebura, un metās nodevējam virsū. Pietrūka tikai plaukstas tiesas, lai bijušajam «Speķa Lodes» kapteiņa palīgam atkal izgāztu iekšas, taču, pēdējā brīdī

piesteigušies, pumperņiķeļi sagrāba meiteni aiz rokām un atbrūvoja. Uz brīdi nobālējušais Puspīrāgs atkal plati pasmaidīja.

– Nu mēs tā kā būtu norēķinājušies, – viņš teica un sveicienam pielika divus pirkstus pie deniņiem. Tad viņš pagriezās un iejuka starp grāfa viesiem, bet Radziņš izvilkā no azotes pergamentu, pie kura zīda auklā karājās tumši sarkana vaska zīmogs.

– Murseļas pilsētas vārdā: jūs esat apcietināta, Magoņmaizītes jaunkundze! – viņš, pacēlis pergamentu augstu gaisā, skaļi paziņoja. Dejojāju un grāfa viesu pūlis spiedās gar deju zāles malām un ar šausmām skatījās notiekošajā, bet grāfs Napoleons atkal iekarsa.

– Te nav Murseļas teritorija! Jums nav nekādu tiesību ierasties te ar bruņotiem pumperņiķeļiem, svilpt kaut kādās muļķīgās svilpēs un gūstīt meitenes! – viņš uzkliedza Radziņam, taču puisis, lai gan bāls, palika nelokāms.

– Bet ne gadījumā, ja tiek meklēti mežonīgie pīrāgi. Karalīstes likumi atļauj tos gūstīt jebkurā vietā un

jebkurā veidā, – viņš paziņoja klusi, bet nelokāmi un atkal pievērsās Magoņmaizītei. – Vai jūs noliegsiet, jaunkundz, ka esat Magoņmaizīte, Murseļas tirgotāja Magoņu Rituļa un viņa sievas Vīnes Štrūdeles meita, pazīstama arī kā pīrāgu kuģa «Speķa Lode» kapteinis Magoņe?

Magoņmaizīte cieši ieskatījās Radziņam tieši acīs. Viņa labi atcerējās šo skaisto, vīrišķīgo burātāju.

– Kā tev toreiz patika pastaiga pa dēli? – viņa pajautāja un iesmējās, bet Radziņš tumši pietvika.

– Vediet viņu prom! – viņš īsi pavēlēja.

Pedro, padzirdējis troksni, izlauzās pirmajās pūļa rindās. Nu viņš stāvēja starp pārbiedētajiem Napoleona viesiem un ar šausmām noskatījās, kā pumperniķeļi aizved Magoņmaizīti. Šeit viņš viens pats vairs neko nevarēja iesākt. Pedro tecīņus metās atpakaļ pie akmeņainajā līci noenkurotā barkasa, lai, cik ātri vien iespējams, atgrieztos uz «Speķa Lodes».

Piecdesmit sestā nodaļa

MAILĪŠU ZVEJA UN VECI DRAUGI

klērs, pierasti gari vēzēdams airus, atgriezās no zvejas. Loms nebija ne liels, ne mazs. Pietiekami liels, lai atdotu uzpircējam un saņemtu dažus grašus, bet pārāk mazs, lai varētu cerēt uz turību. Taču tas Eklēram nešķīta svarīgi. Sikajām dzīves nepieciešamībām un zvejas inventāra remontam pietika. Vairāk nekas Eklēru neinteresēja, un šāda dzīve viņam patika. Tā likās harmoniska un vienkārša. Pagātne palika kaut kur tālu, un nākotne bija mazsvarīga. Eklērs pavadīja dienas zvejodams un priecādamies par mieru, kas viņu pamazām pārņēma. Tikai dažkārt vakaros, kad galīgi satumsa, viņš izvilka būdas jūmtā paslēpto rapieri un pāris stundu vingrinājās, lai rokas, ko pastāvīgā airēšana bija padarījusi mazliet stīvas un smagnējas, nezaudētu bijušo veiklību. Tad, melnā tumsā izpildot zibenīgi švīkstošas tercās un kvartās, atmiņā vienmēr skaidri atausa pīrāgu kuģi, kaujas ar spūņiem un mazā pelmeņa draiski smaidošā seja...

Tuvojoties pirmajiem sēkļiem, bangu galotnes sāka plīst. Saskrienoties ar viļņiem, kas plūda atpakaļ no krasta, tās veidoja putainus virpuļus, un Eklērs pierasti pagarināja airu vēzienus, piemērodamies citādam bangu ritmam. Tā varēja vieglāk pārslidēt tām pāri. Ticis mierīgākā ūdenī, viņš mazliet sagrieza laivu, lai nonāktu krastā tieši iepretim savai būdai, un paraudzījies sāņus pamanīja pludmalē mazu stāvu, kas lēkāja un vicināja rokas, droši vien kaut ko saukdams, taču viļņu saceltā trokšņa dēļ nekā nebija dzirdams. Mazajam

stāvam bija zeltaini brūna seja... Tas taču bija mazais pelmenis! Eklērs stingri iecirta airus ūdenī un pēc dažiem vēzieniem bija krastā.

Mazais pelmenis palīdzēja Eklēram uzvilkt smago laivu augstāk krastā.

– Paskat tik! – Otto smējās. – Mana vecā laiva! Es domāju, ka tai jau sen dibens izkritis.

– Nē, vēl turas tīri labi, – smaidīdams atbildēja Eklērs. – Man prieks tevi redzēt sveiku un veselu! Mailīšu zupu ēdīsi?

– Es jau veselu mūžību sapņoju par mailīšu zupu! – iesaucās starojošais pelmenis un tad sarauca pieri zeltaini brūnās grumbās. – Bet vai tu māki to pienācīgi gatavot?

Eklērs iesmējās. Cik labi, ka vecais draugs bija te! Un tas nekas, ka viņš droši vien drīz atkal pazudīs savās pīrāgu gaitās.

Kamēr Eklērs nodeva zivis, sakārtoja zvejas rīkus un uzlika uz krauta akmeņu pavarda būdas priekšā vārīties mailīšu zupas katlu, viņi neko daudz nerunāja.

– Tu taču nebūsi atgriezies šeit dzīvot? – Eklērs pajautāja, kad zupa bija izēsta. – Un kā tev veicās ar pīrāgiem?

– Ar pīrāgiem viss kārtībā. Es tagad esmu uz «Speķa Lodes» kā pilntiesīgs pīrāgs. Tiesa, es tur esmu pats mazākais augumā, bet tas nekas, – mazais pelmenis iesmējās, bet tad atkal kļuva nopietns. – Patiesībā es esmu šeit, jo mums vajadzīga tava palīdzība. Magoņmaizīte ir sagūstīta.

Eklērs sastinga.

– Un tu gribi, lai es atkal dodos viņu glābt? – viņš jautāja. – Vai tad nepietika ar vienu reizi? Un ko tad jūsu pīrāgi? Kas tad viņiem noticis, ja pēkšņi nepieciešama kaut kāda eklēra palīdzība? Vai tu smeļies par mani!?

– Es tevi saprotu, un, ja tu mani pasūtīsi rīvmaizē, es tevi sapratišu, bet bez tevis iztikt būs grūti, ja ne neiespējami, – mazais pelmenis klusi teica. Viņš izstāstīja, kā Magoņmaizīte tika sagūstīta. Izdzirdējis par grāfa Napoleona balli, Eklērs rūgti pasmaidīja. Tur viss bija sācies, un turpat viss beidzās.

– Neviens no «Speķa Lodes» nepazīst Murseļu tik labi kā tu un es, bet es... Tu taču redzi pats – es tagad pārāk līdzinos īstam pīrāgam, un tur tos jau gaidīs! – pabeidza mazais pelmenis. – Tādēļ mums esi vajadzīgs tu.

Eklērs klusēja. Mazais pelmenis gaidīja.

– Vai to vajag tev? – pēdīgi Eklērs ierunājās.

– Jā, to vajag man, – nopietni atbildēja mazais pelmenis.

– Labi! – Eklērs piecēlās. – Palīdzi man iestumt laivu atpakaļ jūrā!

– To tev nevajadzēs, – Otto pasmaidīja. – Man aiz zemesraga stāv barkass.

Pēc pusstundas viņi jau burāja atklātā jūrā. Pūta spīrgts vējš, un drīz aiz kārtējā zemesraga Eklērs ieradīja pazīstamos «Speķa Lodes» mastus.

– Viņa ir labs pīrāgs, – pēkšņi ierunājās mazais pelmenis, bet Eklērs neko neatbildēja.

Visi pīrāgu virsnieki, Eklērs un mazais pelmenis sanāca kapteiņa kajītē. Magoņmaizītes krēsls stāvēja tukšs. Apspriede turpinājās jau divas stundas, taču nekāds kaut cik pieņemams lēmums neatradās.

– Jāiebrūk visiem pilsētā! Paņemsim liелgabalus, saspersim viņus visus drupačās! – iesaucās lielais Indriķis un uzsita ar dūri pa galdu. – Es viens pats ar savu vāli...

– No tā nekas neiznāks, – jau kuro reizi skaidroja Eklērs. – Murseļā ir spēcīgs garnizons, pie ieejas ostā divi forti. Tur pietiek liелgabalu, lai «Speķa Lodi»

nogremdētu, pirms tā sasniegs krastu. Es augstu vērtēju tavu lielo vāli, taču ar to nepietiks.

– Jāsasauc visi pīrāgu kuģi! – ieminējās Ribeira.

– Tam mums vairs nav laika. Rīt būs tiesa. Es pilsētā dzirdēju, – iebilda mazais pelmenis. – Un pēc tam... Murseļā spriedumus parasti izpilda pēc trīs dienām. Pīrāgi nepaspēs ierasties.

– Vai tad mēs tiešām neko nevaram darīt!? – Pedro izmisīgi iesaucās. – Vai mēs tā arī pametīsim savu kapteini?

Neviens neatbildēja.

– Man ir viena traka ideja, – klusumā ierunājās Eklērs, – bet, pirms es ko stāstu, vajadzīga izlūkošana. Rīt mēs ar mazo pelmeni dosimies uz tiesu un visu izpētīsim.

– Bet viņš taču ir pīrāgs! – nesaprata Saavedra. – Jūs abus uz vietas saņems ciet!

– Mēs pārgērbsimies! – iesmējās Eklērs. – Birģermeistaram Medusrausim ir kalps – lakricas puika. Smalkajam marķīzam no Francijas arī būs savs kalps – mazs pīrādziņš.

– Kurš tas būs? – mazais pelmenis nesaprata, un visi sāka smieties.

– Mazs pīrādziņš platās, sarkanās zīda biksēs, – smaidīdams turpināja Eklērs un tad, izlikdamies ļoti norūpējies, pajautāja. – Vai kāds nav dzirdējis ko jaunu par slaveno Pīrāga Spoku?

Nu jau rēca visi, kas atradās kajītē. Mazais pelmenis sākumā likās ļoti apvainojies, bet pēcāk sāka smieties kopā ar citiem.

Piecdesmit septītā nodaļa

MAGOŅU BUŠEĻI UN CIETUMA KAMERAS

Radziņš stāvēja savā istabā pie loga un skatījās ārā. Tagad vajadzēja justies lieliski. Viņš bija sagūstījis bīstamo pīrāgu vadoni, viņš bija beidzot atradis un nogādājis Murseļā Magoņmaizīti, taču nez kāpēc Radziņš nejuta nekādu prieku. Jā, visi viņu slavēja, Batonu radnieki sita viņam pa plecu un teica, ka lepotos ar savu radnieku, uz ielas cilvēki rādīja uz viņu ar pirkstiem. Radziņš vienā rāvienā kļuva slavens, un neviens vairs nepieminēja neveiksmīgo iepirkšanos Džadidas tirgū. Viss it kā bija labi. Kāpēc tagad viņš jutās tik nelāgi? It kā būtu paveicis kaut ko neglītu un nosodāmu.

Atvērās istabas durvis, un ienāca viņa tēvs Batons. Viņš izskatījās norūpējies.

– Pie manis bija ienācis Magoņu Ritulis, – viņš teica, kasīdams pakausi. – Viņš piedāvāja mums izmaksāt solīto atlīdzību...

Radziņš pagriezās un gluži apstulbis skatījās tēvā. Kāda atlīdzība? Par ko? Vai par to, ka Rituļa meita tagad veiksmīgi ieslodzīta pilsētas tiesas cietumā?

– Viņš piedāvā izmaksāt mums tos simt bušeļus, ja mēs... Ja tu... – Batons minstinājās un nevarēja atrast īstos vārdus. – Ja varētu izdarīt tā, ka tā meitene tiktu laukā...

– Lai es palīdzētu viņai bēgt? – Radziņš tieši pajautāja. – Lai es izlaistu viņu no cietuma, vai ne?

– Simt bušeļu smalkāko magoņu sēkliņu tomēr... – Batons paraustīja plecus. Viņš izskatījās nelaimīgs.

– Tu domā tikai par tiem simt bušeļiem, un tev ir pilnīgi vienalga, kas notiks ar mani? – Radziņš jautāja ledainā balsī.

– Tā gluži nav, – Batons protestēja. – Es tikai domāju, ja tu varētu tā nemanāmi...

– Pat ja arī varētu, es to nedarišu! Vēl vairāk – es došos uz pilsētas tiesu un pieteikšos palīdzēt sargiem. Un man ir nospļauties uz taviem simt bušeļiem smalkāko magoņu sēkliņu! Reiz jau es padariju sevi par apsmieklu visai pilsētai. Šoreiz es to nepieļaušu! Es vairs negribu kļūt par muļķi, citiem par apsmieklu.

– Man jau likās, ka no tā nekas neiznāks, – Batons nopūtās un izgāja no istabas, bet Radziņš vēl ilgi stāvēja istabas vidū, nikni šņākdams. Viņš nekādi nevarēja nomierināties.

Magoņmaizīte sēdēja uz cietas koka lāvas Murseļas pilsētas tiesas cietumā. Viņai joprojām mugurā bija melnā mežģiņu kleita, tikai tagad saburzīta un vienā sēnā ieklēta. Mazā cepurīte ar plīvuru pa ceļam no Griljāžas salas bija kaut kur nokritusi. Kaut gan diena bija saulaina, cietuma kamerā bija tumšs. Vienīgā gaisma nāca no maza, resniem metāla stieņiem aizrestota loga pie pašiem kameras griestiem. Bez koka lāviņas kamerā vairs nekā cita nebija. Magoņmaizīte šeit atradās jau otro dienu. Masīvās durvis pa šo laiku ne reizi neatvērās. Tikai divreiz dienā kāds pavēra lūku durvju vidū un iestūma pa to raupju māla krūzi ar ūdeni un tādu pašu bļodiņu ar mērcētiem putrainiem. Ūdeni Magoņmaizīte dzēra, taču ēst viņai negribējās, tādēļ pelēcīgie putraini palika neaiztikti, līdz tā pati roka traukus atkal aizvāca. Magoņmaizīte pavadīja laiku, sēdējama uz lāviņas un vērdamās aizrestotajā lodziņā. Izbēgt no šejienes nebija nekādas iespējas.

«Speķa Lodes» komanda noteikti mēģinās viņu atbrīvot, tomēr Magoņmaizīte neloloja lielas cerības. Pa ceļam šurp viņa varēja labi apskatīt, cik nopietni šī vieta tika apsargāta. Katras durvis un katru gaiteni uzmanīja tik daudz gvardistu, ka Magoņmaizītei kļuva skaidrs: cietuma apsargāšanai pret iespējamu pīrāgu uzbrukumu birģermeistars ir izsaucis no pilsētas pumpērniķeļu kazarmām papildu rotu. Jebkurš mēģinājums ielauzties šajā citadelē bija lemts neveiksmei.

Pēkšņi noskrapstēja masīvo kameras durvju atslēga. «Vai tad jau laiks uz tiesu?» Magoņmaizīte nodomāja un juta, ka ledaina roka sažņaudz sirdi. «Bet varbūt tiesas nemaz nebūs? Varbūt viņi mani nogalinās tāpat?» Durvis atvērās, un aiz tām kļuva redzami divi plecīgi pumpērniķeļu gvardi, kas pašķīrās, ielaizdami pa durvīm kādu salikušu, garā mēteli un platmalē tērtu stāvu. Durvis aiz viņa aizcirtās. Magoņmaizīte nepazina šo apmeklētāju, bet tad viņš paspēra soli uz priekšu.

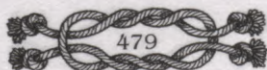
– Meitiņ?... Magonīt?... – viesis ierunājās klusā balsī, un Magoņmaizīte pielēca kājās. Tagad viņa to pazina.

– Tēti!... – viņa iesaucās, pieskrēja Magoņu Ritulim, jo tas patiešām bija viņš, un cieši apskāva to. Bija tik labi piekļauties platajām tēva krūtīm un kaut uz mirkli justies pasargātai... Magoņu Rītulis maigi glāstīja meitas cirtainos matus.

– Piedod, tēti, par visu! – Magoņmaizīte teica, beidzot atraisījusies no apskāvienu. – Es esmu jums abiem ar mammu sagādājusi tik daudz sirdssāpju.

– Tas nekas, – teica Magoņu Rītulis, un viņi abi apsēdās uz lāviņas. – Kā viņi te ar tevi apietas?

– Labi. Pareizāk sakot, nekā – es nevienu neredzu. – Magoņmaizīte paraustīja plecus. Viņa skatījās tik sen neredzētajā tēva sejā un nevarēja atraut acis. Ne jau tādu viņa bija iedomājusies šo tikšanos.

– Tagad paklausies, meit, – Magoņu Ritulis sāka čukstēt. – Man ir plāns, kā tevi atbrīvot! Tu vari uzvilkt manu mēteli, uzlikt galvā cepuri un izlavīties ārā. Tur ir tumšs – neviens tevi nepazīs. Visi domās, ka ārā eju es...

– Nē, tēt, es to nedarīšu. – Magoņmaizīte papurināja galvu. – Pat ja tas izdotos, viņi atradīs tevi un...

– Man nekas nenotiks! – iesaucās Magoņu Ritulis, tomēr tas neskanēja pārlicinoši. – Es taču vēl joprojām esmu cienijams pilsonis! Viņi neuzdrošināsies...

– Kad tu palīdzēsi izbēgt bīstamai noziedzniecei, tu vairs nebūsi cienijams pilsonis, – nopūtās Magoņmaizīte, – un tad viņi uzdrīkstēsies gan! Paldies tēt, bet man jāsaka – nē. Nerunāsim vairs par to! Labāk

pastāsti, kā klājas mātei. Kā veikals? Vai magoņu pietiek?

Magoņu Ritulis nokāra galvu. Viņu nepārsteidza meitas atteikšanās bēgt šādā veidā, tomēr viņam vajadzēja pamēģināt.

– Māte raud. Ar veikalu viss kā parasti, – viņš skumji teica. – Magoņu nav daudz, taču pagaidām pietiek. Tas ir smieklīgi, bet, kopš tu sēdi te, man ir daudz vairāk pircēju. Kā pīrāgu kapteiņa tēvs esmu kļuvis varen populārs...

Magoņmaizīte noglāstīja tēvam galvu un pēkšņi pamanīja, ka viņa agrāk tik melnajos matos parādījušās sirmas šķipsnas.

Atkal noskrastēja durvju atslēga. Parādījās pumperņiķeļu sargs un ieaurojās.

– Tikšanās beigusies!

Magoņu Ritulis klusēdams apskāva meitu, un tad durvis aiz viņa aizvērās. Magoņmaizīte atkal palika viena.

Piecdesmit astotā nodaļa **BAGĀTAIS ĀRZEMNIEKS**

Ākamajā dienā Murseļas ielās parādījās divains pāris. Kāds ārzemnieks melnā samta mētelī ar milzīgu, vairākām mežģiņu kārtām apšūtu trīsstūreni galvā un garu cukurniedres spieķi rokā pastaigājās pa pilsētas centrālo ielu maza platās, sarkanās zīda biksēs un tādā pašā turbānā tērpta kalpa pavadībā. Smalkais kungs, par ko daži zināja teikt, ka viņš esot no īpaši dižciltīgas un senas neglazēto eklēru dzimtas tālajā Francijā, staigādams izveicīgi rotaļājās ar savu spieķi, gan sagriezdams to kā vējdzirnavu spārnus, gan uz katra otrā soļa izmezdams to uz priekšu, lai tad atkal skanīgi atsistu apkalto galu pret bruģi. Mazais kalps, kurā visi pazina neparasti maza auguma pīrāgu, visur sekoja kungam, nesdams rokās viņa garo svārku stērbes, lai tās nenotraipītos ielu putekļos.

– Tas ir pīrāgu punduris, – tirgus laukumā gudri citām dāmām stāstīja paveca kartupeļu pankūka. – Brīnums, ka tik klausīgs! Esmu dzirdējusi, ka pīrāgu punduri esot īpaši neganti.

– Ai, ai, ai! – šausminājās dāmas.

Ap pusdienlaiku divainais ārzemnieks iegriezās pilsētas rātsnamā un vēlējās tikties ar pašu birģermeistaru Medusrausi.

– Esmu nolēmuse šai pilsētais būvēt liels piparu dzirnavi, – ar mežonīgu akcentu stāstīja ārzemnieks nazālā balsī, kad birģermeistars viņu pieņēma savā kabinetā un apsēdināja viesiem domātā krēslā. Mazais kalps nostājās aiz tā un vaibstīja niknu ģīmi. Mazais pel-

menis, jo tas patiešām bija viņš, bija pa ausu galam dzirdējis sarunas tirgū un tagad centās attaisnot savu īpaši niknā pīrāgu pundura reputāciju.

– Ļoti lieli dzirnavi! – atkārtoja Eklērs, jo tas, protams, bija viņš. – Ar spārnem un kloķis! Jā, noteiktum bus kloķis! Vai jus zin, tas ir tas, ar ko griež riņķi? Ko, vai ne? Vai jus mani saprast?

– O! – atbildēja birģermeistars. Bagāts ārzemnieks, kas vēlējās pilsētā tērēt savu naudu – tas vienmēr bija ļoti atbalstāms.

– Un es gribētu tagad iemakot, kā viņš bij' – iesmaksāt? Pilsētas kasis ielādēt to pieteikums naude! Vai tas bus labe? – viņš paliecās krēslā uz priekšu un norūpējies jautāja. – Mana zeme parasti iesmaksā viens tūkstote papriekša, bus labe?

– O, jā! – Birģermeistaram sagriezās galva no šāda piedāvājuma. Lai gan viņš nekad nebija dzirdējis ne par kādu pieteikuma naudu, birģermeistars tikai centīgi klanīja galvu, piekrizdams katram ekscentriskā ārzemnieka vārdam. – Tas neapšaubāmi būs labe! Neapšaubāmi!

– Rīt no rītais mans kalps jums nesis maiss ar naude! Uz šīs lietas man ir jautājums: vai jums te pilseta nav kada izklaide? – Eklērs pārgāja uz citu tēmu.

– Nu, es tiešām nezinu... – Birģermeistaram Medusrausim ļoti gribējās kaut kā izpatikt šim bagātajam dīvainim. Ja nu viņš pēkšņi iedomājas vēl kaut ko iemaksāt? Kas zina, kādi vēl jauki likumi un tikumi valdīja tai tālajā zemē, no kuras smalkais jauneklis bija ieradies!

– Mums būs tiesa! – pēkšņi attapās birģermeistars. – Šo pēcpusdienu tiesās ļoti bīstamu laupītāju vadoni. Mežonīgo pīrāgu kapteini! Tādas lietas negadās bieži! Vai jūs gribētu noskatīties? Starp mums runājot, nāves sods garantēts. Bet es jums neko neesmu teicis!

– Tiesa? Kas tas ir – «tiesa»? – Eklērs pagriezās pret savu kalpu, bet mazais pelmenis pārgrieza acis un atņirdza zobus.

– Biš burdi bulum šmak mordi! – viņš teica, un Eklēram vajadzēja lielas pūles, lai nesāktu skaļi smieties. Mazais pelmenis izskatījās patiešām lieliski.

– Ā, tiesa! Kaput-mortums! – Eklērs beidzot izlikās sapratis. – Jā, tas mums interese ir gan! Pamatīgs! Vai to var?

– Es jums pagādāšu labākās vietas pirmajā rindā. Pulksten trijos tiesas namā, tikai nenokavējiet! – pie-teica birģermeistars. Pie tā arī palika. Eklērs vairākkārt paklanījās un dažādi izvicināja savu spieķi un cepuri, pirms izgāja no birģermeistara kabineta.

– Nu vai zini! – viņš klusi teica, kad abi draugi atkal nonāca uz ielas. – Man gandrīz uznāca žagas no tavas pīrāgu valodas.

– Tev nepatika? – pajautāja mazais pelmenis.

– Man pat pārāk patika, tomēr turpmāk mazliet piebremzē! Es negribu, lai mūs pieķer jau šodien.

- Niknais punduris nav nemaz sliktāks par Pīrāga Spoku! - sapņaini teica mazais pelmenis, un abi draugi devās apstaigāt pilsētas cietuma ēku, kas atradās cieši blakus tiesas mājai. Bija nepieciešams izlūkot visas ieejas un izejas, lai vajadzības gadījumā nebūtu ilgi jāprāto, kurp doties. Eklērs turpināja dažādi vicināt spieķi, bet mazais pelmenis, zobus visiem rādīdams, nesa saimnieka svārku stērbeles.

Piecdesmit devītā nodaļa

TIESA

iecas minūtes pirms trijiem abi draugi ieradās pie tiesas nama. Tur jau drūzmējās liels pūlis, jo visiem gribējās redzēt, kā tiesās slaveno kapteini Magoni. Tomēr Eklēram nekādi sarežģījumi neradās, jo pumperņiķeļu sargi tūlīt pamanīja svarīgo ārzemnieku un pavadīja viņu līdz sēdvietām zāles pirmajā rindā. Neliela aizķeršanās iznāca ar mazo pelmeni, jo sargiem bija pieteikts tikai viens ļoti svarīgs ārzemju viesis un viņi negribēja dīvaino kalpu laist iekšā, bet Eklērs viegli atrisināja šo problēmu.

– Ja viņš paliek iekš ārš, viņš visi sakost. Visi sakost!
– Eklērs nopietni teica. – Vai jus redz, kādi viņš zobi?

Mazais pelmenis atkal atņirdza zobus, un sargi nolēma, ka drošāk būs ļaut niknajam kalpam sekot savam saimniekam nekā atstāt bīstamo pundurī uz ielas.

Eklērs apsēdās pirmās rindas pašā vidū un plaši izklāja sava garā mēteļa stērbeles, bet mazais pelmenis nostājās aiz viņa krēsla. Visu zāli aizpildīja solu rindas, kurās jau sēdēja rauši, barankas, koržiki, baltmaizes batoni, kliju rauši, cepelīni, pankūkas un daudzi citi Murseļas iedzīvotāji. Eklērs pameta skatu pa kreisi un starp tukliem batoniem pamanīja Radziņa slaido stāvu. Katram gadījumam Eklērs pavilka uz leju savas mežģīņotās cepures malu, lai noslēptu seju. Ieradās birģermeistars Medusrausis ar kundzi un, laipni apsveicinājies ar Eklēru, arī apsēdās pirmajā rindā.

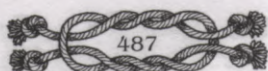
Bija atnākuši arī Magoņmaizītes vecāki – Magoņu Ritulis un viņa sieva Vīnes Štrūdele, taču viņi abi

apsēdās pēdējā rindā, cenzdamies būt pēc iespējas nemanāmāki. Štrūdele bija ietinusi galvu šallē tā, ka tikai acis spīdēja auduma spraugā.

Priekšā, uz nelielai skatuvei līdzīga paaugstinājuma, stāvēja ar tumši zaļu audumu apsegts tiesnešu galds. Aiz tā – trīs smagnēji, kokgriezumiem rotāti krēsli, kreisajā pusē – tribīne prokuroram, labajā – restots krātiņš īpaši bīstamiem apsūdzētajiem. Blakus tam atradās neliels noskrambāts galds apsūdzētā aizstāvim. Blakus paaugstinājumam, taču jau zālē, bija novietots garš sols lieciniekiem un galdiņš ar krēslu tiesas sekretāram, lai viņš varētu visu notiekošo kārtīgi pierakstīt. Pie sienas virs galda koši mirdzēja Murseļas pilsētas lielais ģerbonis.

Zāle strauji pildījās. Drīz visas sēdvietas bija aizņemtas, bet Murseļas iedzīvotāji turpināja plūst iekšā pa durvīm, lai aizņemtu arī stāvvietas zāles pašā galā. Kad pilsētas rātsnama torņa pulkstenis nosita trīs reizes, atvērās tiesu zāles sānu durvis un ienāca tiesu izpildītājs Sklandu Rausis Murseļas ģerboņiem izrakstītā vamzī un ar garu dzelzs zizli rokās. Viņš skanīgi piesita savu amata rīku trīs reizes pie zāles akmens grīdas.

– Piecelties, tiesa nāk! – Sklandu Rausis skaļā balsī iesaucās, un zālē iestājās klusums. Visi klātesošie pieslējās kājās. Sienā aiz galda atvērās durvis, un ienāca galvenais tiesnesis Mandeļu Rausis. Viņš bija gara auguma, no vecuma sakrunkojies, un no viņa mūždien nāca asa zilskābes smarža. Viņam sekoja divi citi tiesneši – Riekstu Rausis un Kanēļa Ritulis. Visi trīs bija tērpušies garās melnās mantijās. Uz galvas tiesnešiem slējās viņu amata zīmes: baltas parūkas un uz tām – melnas cepures ar kvadrātisku virsu un pušķi stūrī. Saglabādami nemainīgi drūmu sejas izteiksmi, visi trīs apsēdās aiz tiesnešu galda. Mandeļu Rausis novietojās pa vidu.

Aiz tiesnešiem zālē, platajām piedurknēm plandot, strauji iesoļoja prokurors Karstais Suns. Pārmērīgais sinepju daudzums viņa raksturu darīja negantu un nevaldāmu. Prokurors atkrita krēslā un ar blikšķi nosvieda savā priekšā uz galda biezus aktu vākus. Pēc Karstā Suna zālē lēnīgā gaitā ieradās Magoņmaizītes aizstāvis advokāts Virtulis. Resns un mīksts, viņš tiesas sēžu laikā seju vienmēr savilka saldi sērīgā izteiksmē. Pēdējais zālē ietipināja tiesas sekretārs Sāls Baranka ar tintnīcu, spalvu un papīru žūksni rokās.

Kad visi beidzot apsēdās savās vietās, tiesnesis Mandeļu Rausis paņēma no galda lielu koka āmuru un spēcīgi uzsita ar to pa speciāli šim nolūkam noliktu plāksni. Zālē valdošajā klusumā sitiens noskanēja neparasti spalgi.

– Ievest apsūdzēto! – viņš iesaucās. Tiesneša Mandeļu Rauša balss līdzinājās aizsmakušas vārnas ķercienam. Atkal atvērās durvis aiz tiesnešu galda. Četri plecīgi pumperniķeļi ieveda Magoņmaizīti. Meitene bija tajā pašā melnajā mežģīņu kleitā, rokas saslēgtas masīvā ķēdē un seja gluži bāla. Pumperniķeļi apstājās pie restotā būra, nevarēdami izlemt, vai vest Magoņmaizīti tajā vai atstāt ārpusē.

– Ko jūs gaidāt? – ieķercās Mandeļu Rausis. – Bāziet tak viņu būrī! Vai jūs nezina, cik bīstama ir šī noziedzniece? Varbūt zāle ir pilna ar viņas līdzzinātājiem? Ar pārgērbtiem pīrāgiem!

Pumperniķeļi salēcās un steidzīgi iebrūda Magoņmaizīti restotajā būrī. Durvis tika aizslēgtas, un meitene apsēdās uz ķebliša būra vidū. Viņa bija gluži bāla, taču sēdēja, spītīgi izslējusi galvu, un izskatījās neparasti skaista. Zāli pāršalca čuksti, un tiesnesis Mandeļu Rausis atkal uzsita ar āmuru pa dēli. Piecēlās prokurors Karstais Suns.

– Apcietinātā Magoņmaizīte, Murseļas pilsoņu Magoņu Rituļa un Štrūdeles meita Eloīza, pazīstama arī kā mežonīgo pīrāgu kuģa «Speķa Lode» kapteinis Magone... – viņš iesāka savu runu, taču Eklērs tajā neklausījās. Viņš lūkojās uz Magoņmaizīti un pēkšņi saprata, ka nekad pa īstam nav šo meiteni apskatījis. Tur viņa sēdēja, saslēgta smaigās dzelzs važās, lepna un nelokāma... un tik ļoti vientuļa. Eklērs juta kaklu aizžņaudzamies – tik spēja līdzjūtība viņu pārņēma! «Es darišu visu, kas būs manos spēkos, lai viņu atbrīvotu!» Eklērs apņēmās. «Lai man tas maksātu ko maksādams! Nevienam nav tiesību turēt gūstā šādu meiteni!»

– ...neskaitāmu tirgotāju kuģu izlaupīšanu un visbeidzot – spūņu karaliskās flotes sagrāvi, – prokurors, platajām piedurknēm plīvojot, tuvojās nobeigumam, – un admirāļa Morcillas personīgu pazemošanu, gar ko gan Murseļas pilsētai, taisnību sakot, nav nekādas daļas. Ņemot vērā visu minēto, ir pilnīgi un negrozāmi skaidrs, ka nekādi liecinieki šeit nav vajadzīgi, jo apsūdzētās neizmērojamā vaina ir briesmīga, ļaunprātīga, acīm redzama un neapšaubāma.

Prokurors Karstais Suns apsēdās.

– Vai aizstāvim būtu kas iebilstams? – pavaicāja tiesnesis Mandeļu Rausis, advokāts Virtulis pieslējās kājās.

– Varbūt tiesa varētu ņemt vērā apsūdzētās jaunību un būt žēlsirdīga? – viņš žēlabaini iesāka, bet visi tiesneši un prokurors noraidoši purināja galvu. – Vai varētu pieļaut īslaicīgu prāta aptumsumu kā vainu mīkstinošu apstākli? Varbūt viņu piespieda darīt visas tās ļauneklības? Varbūt viņa tā nemaz negribēja? Varbūt tas iznāca netišām?

Tiesneši un prokurors turpināja purināt galvu pēc katra advokāta Virtuļa jautājuma, un viņa balss kļuva arvien slābāka.

– Varbūt viņa varētu palūgt piedošanu?... – viņš vēl izdvesa un tad atšļuka savā sēdeklī.

Eklērs juta, ka tūlīt pārsprāgs aiz niknuma. Vai tas ir kāds aizstāvis?! Nespēdams iesākt neko citu, viņš pēkšņi pielēca kājās un sāka skaļi aplaudēt.

– Bravo! Bis! – viņš ieaurojās pilnā kaklā. – Tas ir viens lieliskums par piestāvi! Lai dzīvs advokato, kamēr dzīvs! Bravo! Urā!

– Klusumu zālē! – tiesnesis atkal uzsita ar āmuru pa dēli, un Eklērs, cienīgi paklanijies tiesnesim, apsēdās, taču savu viņš panāca. Magoņmaizīte cieši paskatījās uz viņu un mazo pelmeni, kas stāvēja aiz Eklēra krēsla un visiem rādīja savus baltos zobus. Meitenes acis uz brīdi iepletās, un Eklērs saprata, ka viņa ir nojautusi, kas slēpjās zem dīvaino ārzemnieku apgērbiem.

– Vai apsūdzētā atzīst savu vainu minētajos noziegumos? – tiesnesis Mandeļu Rausis pajautāja Magoņmaizītei, taču meitene tikai pavērās uz tiesnesi un neko neatbildēja.

– Tas arī nemaz nav vajadzīgs. Lieta ir skaidra un pierādīta, – noņurdēja tiesnesis un uzsita ar āmuru. – Klusumu zālē! Tiesa apspriedīsies.

Visi trīs tiesneši sabāza galvas kopā un sāka sačukstēties. Tiesas sekretārs Sāls Baranka ar tintnīcu, spalvu un daļēji jau aprakstīto papīru žūksni nevarēja lāgā sadzirdēt, kas tiek runāts, un tāpēc piecēlās no sava krēsla. Viņš piegāja tuvāk tiesnešu galdam un pastiepa ausi uz viņu pusi, bet Mandeļu Rausis iekrāva sekretāram ar koka āmuru pa galvu.

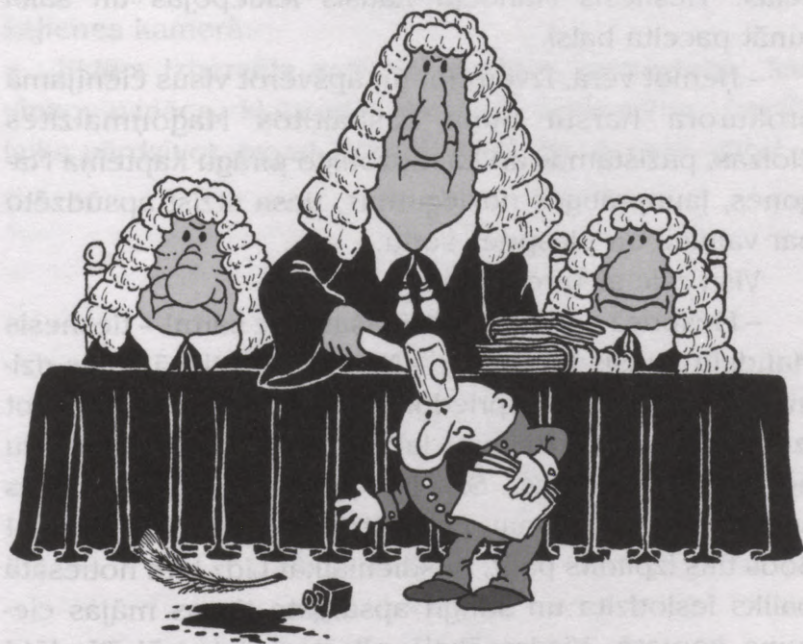
– Au! – iebrēcās Sāls Baranka un nometa zemē tintnīcu.

– Es tak nevaru pierakstīt, ja es nedzirdu! – viņš apvainots žēlojās un, pacēlis tintnīcu, atgriezās savā vietā. Uz grīdas palika nejauks tintes traips.

– Šitas nav jāpieraksta! – skaļi čukstēja prokurors Karstais Suns, bet tiesneši turpināja apspriesties. Pārpildītajā zālē kļuva arvien karstāks. Dāmas sāka vēdināties papīra vēdekļiem, bet smalkajās drēbēs tērptie kungi svīda.

Tiesneši beidza apspriesties. Mandeļu Rausis uzsita ar āmuru.

– Pirms mēs pasludinām spriedumu, apsūdzētajai tiek dots pēdējais vārds, – viņš teica, un Magoņmaizīte, važām pret restēm nograbot, piecēlās kājās.

– Murseļas pilsoņi! Es ne reizi neesmu uzbrukusi Murseļas... – viņa iesāka skanīgā balsī, bet tiesnesis Mandeļu Rausis viņu pārtrauca, daudzdam ar savu koka āmuru, cik skaļi spēja.

– Klusu! Muti ciet! Es teicu «pēdējais vārds»! Un tas ir jāsaprot burtiski! – viņš ieķērcās. – Viens vārds un nevis teikums, vai, nedod Konditors, vesela, uz jauniem

noziegumiem musinoša runa! Un šis viens vārds parasti ir: «Piedodiet!» vai «Pažēlojiet!» Tā kā apsūdzētā nav vēlējusies izmantot iespēju pateikt kādu no šiem pareizajiem vārdiem, pēdējais vārds ar to ir uzskatāms par izsmeltu. Iedomājies tik! Runas man te teiks! Kas vēl nebūs!? Tiesu izpildītāj Sklandu Rausi! Spriedums!

Tiesu izpildītājs panāca uz priekšu un atkal trīs reizes uzsita ar zizli pa grīdu.

– Piecelties sprieduma uzklaušīšanai! – viņš paziņoja skaļā balsī. Visi, ieskaitot arī trīs tiesnešus, piecēlās. Tiesnesis Mandeļu Rausis ieklepojās un sāka runāt paceltā balsī.

– Ņemot vērā, izvērtējot un apsverot visus cienījamā prokurora Karstā Suņa uzskaitītos Magoņmaizītes Eloīzas, pazīstamas arī kā mežonīgo pīrāgu kapteiņa Magones, ļaunprātīgos noziegumus, tiesa atzīst apsūdzēto par vainīgu un piespriež sodu...

Visa zāle aizmūrēja elpu.

– Piespriež sodu: sadedzināšanu uz sārta! – tiesnesis Mandeļu Rausis turpināja. – Ņemot vērā tiesājamās dzimumu un jaunību, spriedums tiek mīkstināts, atļaujot izmantot sausu malku, lai strauja uguns saīsinātu notiesātās mocības. Šis ir Murseļas augstās tiesas spriedums, un tas nav ne apstrīdams, ne pārsūdzams! Sods tiks izpildīts parit, pusdienlaikā! Līdz tam notiesātā paliks ieslodzīta un stingri apsargāta tiesas mājas cietuma kamerā. Visdrošākajā pilsētas cietumā! Tā, lūk! Tiesa slēgta!

Tiesnesis pēdējo reizi uzsita ar āmuru pa dēli, kaut gan tas nebija nepieciešams – zālē valdīja nāves klusums. Neviens nebija gaidījis tik bargu spriedumu. Sagriezt šķēlēs un sakaltēt sausiņos – arī tas būtu gana bargi, taču sadedzināt uz sārta!... Šāds sods visiem klātesošajiem lika notrīsēt, jo tas bija briesmīgs un neat-

griezenisks. Notiesātais pārvērtās oglē, un vairs nekādi spēki nevarēja to glābt. Magoņmaizīte stāvēja savā režģu krātiņā bāla un sastingusi, līdz pumpērniķeļi, kas arī bija apmulsuši, atvēra restotās durvis un izveda meiteni no zāles. Tiesneši un pārējie tiesas darbinieki cits aiz cita pazuda durvis zāles gala sienā, un arī publika sāka virzīties uz izeju. Neviens nebilda ne vārda, taču visi centās pēc iespējas ātri un klusi pamest tiesas zāli.

Eklērs ar mazo pelmeni palika vieni no pēdējiem.

– Mums vēl jāapstaigā tiesas ēka, – mazais pelmenis pačukstēja Eklēram. – Tu dzirdēji, viņa paliks ieslodzīta šejienes kamerā.

Eklērs izberzēja acis, lai aizdzītu sastingumu, kas viņam uznāca, klausoties nežēlīgo spriedumu. Nebija laika pārdzīvot, tagad jāatrod veids, kā meiteni glābt!

Sešdesmitā nodaļa

PLĀNI

agāja vairākas stundas, kamēr Eklērs un mazais pelmenis nonāca uz «Speķa Lodes». Vispirms viņi, izlikdamies par muļķīgi ziņkārīgiem ārzemniekiem, cik iespējams, rūpīgi izpētīja visas ieejas tiesas namā un tā cietuma kameru daļā, pie reizes cenšoties saskaitīt un paturēt prātā katrā vietā izvietotos pumpērniķeļu gvardus. Pēc tam bija nemanāmi jāizlavās no pilsētas, lai pelmeņu ciematā Eklēra būdā atstātu neparastos apģērbus un pēc tam ar barkasu aizburātu līdz pīrāgu kuģim, kas joprojām stāvēja noslēpts attāļajā līcī. Ceļš iznāca garš, taču pīrāgi neuzdrošinājās novietot «Speķa Lodi» tuvāk Murseļai, lai pirms laika netiktu pamanīti. Kad mazā pelmeņa stūrētais barkass beidzot tuvojās pīrāgu buriniekam, sāka jau krēslot.

Visi virsnieki atkal sapulcējās kapteiņa kajītē, lai noklausītos Eklēra un mazā pelmeņa stāstu par tiesu un apspriestu turpmākās rīcības plānus.

– Nelietīgie lempji! – Saavedra nikni uzsita ar dūri pa galdu, kad Eklērs atstāstīja tiesas spriedumu. – Tikai tādi taukos peldoši klimpas var izdomāt tik nelietīgu izrēķināšanos! Pipari un panna! Ar kādu prieku es uzspertu gaisā visus tos miltu pampājus! Nabaga meitene!... Ko lai mēs tagad darām?

– Man ir ideja... – iesāka Eklērs, un visi pīrāgi apklusa, lai dzirdētu, kas jauneklīm sakāms.

Apspriede ieilga. Sākumā Eklēra plāns visiem likās muļķīgs un neizpildāms, taču, kad viņš un mazais pel-

menis izskaidroja visas detaļas, pīrāgi sāka piekrītoši klanīt galvu.

– Pirmajā brīdī izklausās varen stubbi! – iesmējās Bonaventura. – Taču, kad tā apdomā, varbūt tieši tādēļ tas var izdoties. Kad tu domā sākt?

– Mums pirms tam jāpaveic milzums lietu, – Eklērs norūpējies atbildēja. – Čuks un Guks, abi buljona pīrāgi, rīt dosies uz Murseļas tirgu nopirkt ratus un zirgus. Viņiem vajadzēs naudu.

– Naudas mums netrūkst! – atsaucās Saavedra.

– Vēl visiem vajadzēs atbilstošas drēbes...

– Man ir brunči! – iesaucās Pedro, un visi pīrāgi sāka smieties.

– Tad jau tev tie būs jāvelk mugurā! – iesaucās Mario, izraisīdams jaunu smieklu šalti.

– Un kas tad ir? Tie ir ļoti labi brunči! – apvainojās Pedro. – Un uzvilksu ar! Ko jūs zviedzat?

– Tur vajadzēs baltu kleitu, – iebilda Eklērs. – Tas viss aizņems diezgan daudz laika. Es domāju, rīt vakara pusē mēs būsim gatavi. Bet šovakar vēl pārskatīsim ieročus, ko varam paņemt līdzī un kas jāatstāj.

– Sastādi sarakstu, kādas drēbes vajadzīgas, – iejaucās Saavedra. – Es rīt došos līdzī buljona pīrāgiem un pilsētas veikalos visu sameklēšu.

Vakars pagāja, sagatavojot visu, ko varēja atrast uz «Speķa Lodes», un sastādot nepieciešamo iepirkumu sarakstus. Nakts vidū abi buljona pīrāgi un Saavedra, paņēmuši līdzī vairākus smagus maišeļus ar dukātiem, iekāpa barkasā un aizburāja uz pelmeņu ciemu, lai no paša rīta jau būtu Murseļas tirgū.

Kad viss, ko varēja izdarīt, bija paveikts, pīrāgi noliķās atpūsties, bet Eklērs vēl ilgi stāvēja uz komandtiltiņa un skatījās tumsā, reizi pēc reizes pārcilādams prātā visas plāna detaļas. Brīžiem viņam šķita, ka visam

jāizdodas, brīžiem – ka viņa plāns ir neglābjami muļķīgs, ka tajā noteikti ir vesels lērums kļūdu, ko viņš nav spējis paredzēt, ka pēdējā brīdī kaut kas neizbēgami sajuks vai noies greizi... Tā viņš mocījās neauglīgās pārdomās, līdz atnāca mazais pelmenis un bez kādām ierunām aizdzina savu lielāko draugu gulēt.

«Speķa Lode» mierīgi šūpojās nakts bezvēja lēzenajos stāvviļņos, un tikai brīžiem kāda rāja iečīkstējās, berzējoties pret mastu.

Sešdesmit pirmā nodaļa

IEMŪRĒTAIS

ordāns bija pazaudējis dienu skaitu. Vai viņš bija te iemūrēts nedēļas vai jau mēnešus?

Tikai bārda kļuva arvien garāka un pinkaināka. Katru dienu vienā un tajā pašā stundā kāds mūks pabāza sienas caurumā trūcīgo maltīti, bet abats Sparģelis vairs nerādījās. Vai nu viņš bija aizmirsis iemūrēto novici, vai nevēlējās vairs klausīties Mordāna ķecerīgajās runās. «Man vajadzēja būt pazemīgākam un neielauzties viņa slepenajā pārtikas kambarī,» jau kuro reizi pie sevis atkārtoja Mordāns.

Visvairāk Mordānu mocīja galīga neziņa par to, kas viņu gaida nākotnē un kas notiek ārpusaulē. Kādu dienu viņš neizturēja, un, kad sienas caurumā atkal parādījās ūdens krūka, Mordāns stingri saķēra roku, kas to turēja.

– Ai! – aiz sienas atskanēja izbiedēts brēciens.

– Nebaidies! Es tevi palaidīšu, bet tu tikai man pasaki, kas notiek ārpusē! Kad es tikšu no šejienes laukā?

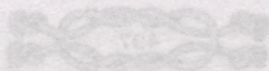
– Es nedrīkstu! Abats ir noliedzis mums ar tevi sarunāties, – iekunkstējās nelaimīgais spināts.

– Es taču nelieku tev ar mani runāties! – Mordāns nikni ierūcās. – Tu tikai man pasaki! Vai arī es tev noraušu roku! Izraušu kā burkānu no dobes!

– Ai! – Roka sienas caurumā sāka drebēt. – Tevi izlaidīs, kad abats to liks. Es nezinu – kad... Tikai, lūdzu, nerauj man roku nost! Un pasaulē nekas nenotiek, mēs neinteresējamies par grēcīgām lietām. Esam tikai dzirdējuši, ka mežonīgo pīrāgu valdīšanai gals klāt. Viņu galvenais kapteinis, kaut kāds Magone, esot noķerts un

notiesāts uz nāvi sārtā. Laid, lūdzu, mani vaļā! Es vairāk neko nezinu. Lūdzu, laid mani vaļā!

Mordāns, negaidītās ziņas satriekts, palaida vaļā mūka roku, un tā pazuda caurumā. Ūdens krūze nokrita uz akmens grīdas, saplīsdama un nošļakstidama Mordānam kājas, taču viņš tam nepievērsa nekādu vē-rību. «Kapteinis Magone... Magoņmaizīte! Magoņmaizīti sadedzinās!?» Mordāns atkrita uz lāvas. Šī pasaule, kurā jaunu meiteni varēja nosūtīt uz sārtu, bija nepareiza!

Sešdesmit otrā nodaļa

BIEZPIENA RAUŠU KĀZAS

Ākamā diena pīrāgiem pagāja rosīgā darbībā. Tuvojoties vakaram, viss bija gatavs, un Murseļā, radot pilsoņos priecīgu satraukumu, iebrauca neparasta procesija – trīs ziediem un krāsainām lentēm izgreznoti rati, ko vilka tāpat izdaiļoti kukurūzas vālišu zirgi. Tas bija kāzu brauciens. Rati bija pilni ar raibi saģērbtiem braucējiem. Tie dziedāja, smējās un nepārtraukti šķindināja zvaniņus, kas gandrīz katram bija rokā. Spalgi kvieca dūdas, kuras pūta kāds maza auguma rausītis otrajos ratos. Pirmajos ratos sēdēja jaunais pāris. Tie vienīgie bija nopietni un savā sēdekli stīvi izslējušies, kaut gan viņu kučieris, gara auguma, baltās drēbēs tērpiens pinkains rausis, pilnā rīklē galīgi šķībi auroja līdzī pārējiem dziedātājiem un ik pa brīdim, spalgi iesvilpdamies, palēcās uz bukas. Pirmo ratu aizmugurē brauca divi rauši un vicināja lielus sarkanus lakatus. Tiem vajadzēja atgādināt par krāsns liesmām un vienlaikus simbolizēt līgavas un līgavaiņa spēcīgās jūtas.

Līgava, kā jau tas šādā reizē pieklājas, bija tērpusies garā baltā kleitā un plīvurā, kas aizsedza arī seju. Viņa bija maza auguma un diezgan apaļīga, turpretī koši dzeltenā uzvalkā ietērptais līgavainis bija milzīgs, pat biežpiena raušiem, kas gandrīz visi ir raženi, neparasti liels rausis.

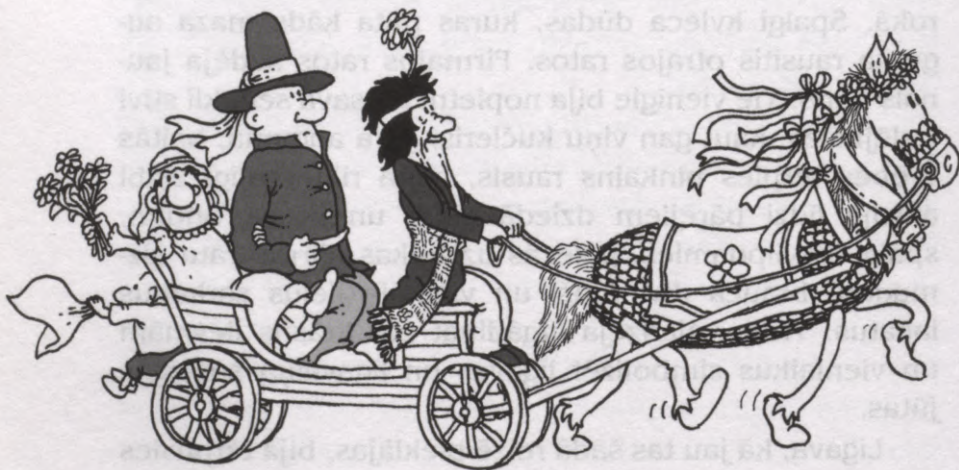
Murseļas iedzīvotāji, ieraudzījuši jautro karavānu, apstājās uz ielas un smaidīja.

– Kas tie tādi? – mātei pajautāja kāda maza pildītā pankūciņa.

– Tie ir kāzinieki, – māte atbildēja un iesmējās, jo viens kāzu viesis, miltiem nošķīstot, izvēlās no ratiem un labu gabalu rikšoja pa ielu, līdz pārējie braucēji ievilka viņu atpakaļ. – Šķiet, no laukiem, no biežpiena raušu ielejas!

Karavāna, dziesmām skanot un zvaniņiem šķindot, likumoja pa Murseļas ielām uz rātslaukuma pusi. Pēkšņi likās, ka līgavai ir apnicis stīvi sēdēt blakus savam līgavainim. Viņa pielēca kājās, uzkāpa uz sēdekļa un, kleitu uz augšu sarāvusi, sāka jautrajā ritmā deļot.

– Nolaid kleitu, Pedro! – pagriezis galvu atpakaļ, noņņācās pēkšņi nopietnību atguvušais kučieris. – Citādi visi ieraudzis tavas spalvainās kājas.

– Ko tad es varu darīt, ja pončiks Fantuta atteicās tās noskūt? – taisnojās līgava, kas patiešām bija pīrāgs Pedro. – Un tās nemaz nav tik spalvainas!

– Toties resnas gan! Sēdi un nemuļļojies – drīz būsim klāt! – stingri pieteica kučieris Bonaventura. Pedro negribīgi paklausīja un atkal apsēdās blakus lielajam Indriķim, kurš savā pārāk šaurajā, dzeltenajā uzvalkā neganti svīda.

Kāzu viesi patiešām bija pīrāgi no «Speķa Lodes». Visi nomazgājušies, saģērbusies krāsainās drēbēs un bagātīgi apbērušies ar baltajiem miltiem, lai vairāk izskatītos pēc lauku biežpiena raušiem. Šis bija vienīgais veids, ko Eklērs varēja izdomāt, lai pīrāgi tik lielā barā un nepazīti varētu nonākt līdz Murseļas centram, jo šeit jau viņus noteikti gaidīja.

Pedro par katru cenu bija pieprasījis sev līgavas lomu un jau grasījās ietērties savos raibajos brunčos – vienīgajā trofejā no iebrukuma Madeiras pilsētā –, taču Eklērs viņam to kategoriski aizliedza.

– Te nebūs nekāda muļķošanās! – viņš uzbrēca. – Tā būs nopietna kaujas operācija! Bez stulbībām!

Pedro mazliet apvainojās, tomēr viņam bija jāpaklausa. Arī pats Eklērs sēdēja otrajos ratos blakus mazajam pelmenim, kurš mežonīgi pūta Saavedras dūdās, izvilinādams brīžiem patiešām atbaidošas skaņas.

– Tev gan ir talants uz dažādām šausmām! – pauzē, kad Otto ievilka elpu, iesmējās Eklērs. Arī viņš bija pamatīgi nopūderējies ar miltiem un uzmaucis galvā zaļu aubi, lai, nedod Konditors, neviens viņu nepazītu. Tagad milti līda degunā un Eklēram nāca šķaudiens.

Lielais Indriķis jutās slikti bez savas kara vāles. Tā kopā ar citiem pīrāgu ieročiem glabājās zem segas otro ratu dibenā.

– Tu tikai neaizmirsti! – viņš kārtējo reizi pieteica Pedro. – Kad tas jandāliņš sāksies, mudīgi nes šurp manu bozi! Es šitajā sasodītajā ancukā nevaru lāgā pieliekties.

Kad trokšņainā kāzinieku karavāna izbrauca Murseļas rātslaukumā, bija jau pienācis vakars, saule norietējusi, un šur tur māju logos sāka iedegties ugunis. Bonaventura, pievilcis grožus, sagrieza savus ratus, un visas trīs ekipāžas pieripoja pie tiesas nama durvīm.

Drūmo ēku apsargāja kādi divdesmit pumperniķeli spožām alebardām rokās, taču viņi nemaz nesatraucās, kad raibā sabiedrība sāka rāpties laukā no ratiem. Bonaventura nokāpa no bukas, apsēja ap vidu platu svi-trainu šalli un piegāja gvardu leitnantam, kas stāvēja tiesas nama durvīs.

– Mumsim būtu vajadzīgs tiesnesis, – viņš, plati smaidīdams, teica un norādīja uz ratiem, kuros jopro-jām sēdēja lielais Indriķis un Pedro. – Es esmu vedējtēvs, un te man ir divi jaunie, kurus vajadzētu nekavējoties salaulāt! Nekavējoties! Mēs maksāsim!

– Tik vēlū tiesnesis nepieņems. Viņš jau dzer vakara tēju, – leitnants labsirdīgi purināja galvu. – Pienāciet rīt!

– Rīt!? – iebrēcās Bonaventura. – Rīt? Rīt jau būs par vēlū! Vai tu redzi, kāda šī resna?

Te vecais lielgabalnieks norādīja uz Pedro.

– Rīt mums būs mazi rausīši! Un visi nelikumīgi! – Bonaventura tēlotā izmisumā saķēra galvu. – Kas par to atbildēs? Mēs neiesim prom, kamēr tiesnesis neizdarīs savu darāmo! Mēs samaksāsim! Mums ir nauda!

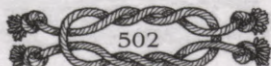
– Vai! Man nelabi! Man ir pavisam nelabi! – iebrēcās Pedro un saķēra vēderu.

– Kāpēc tad jūs neejat uz baznīcu? – leitnants mēģināja atrast izeju. – Tur mācītājs viņus salaulātu viens divi...

– To mēs nevaram! – purināja galvu Bonaventura un turpināja uzticības pilnā pusbalsī. – Viņiem ir dažāda ticība. Līgavainis ir Konditorejas piekritējs, taču līgava nāk no stingras Kulināru ģimenes. Neviens mācītājs viņus neņems pretī! Te var līdzēt tikai pilsoniskā reģistrācija! Mums vajag tiesnesi!

– Nu, es nezinu... – sāka šaubīties pumperniķeļu leitnants.

– Ai, ai, ai! Man nelabi! – iekaucās Pedro ratos.

– Dariet taču kaut ko, citādi būs par vēlu! – iesaucās Bonaventura. Mazais pelmenis atkal saspieda dūdas, palaizdams varenu kaucienu, un pumperņiķeļu leitnants salēcās. Visi pārējie pīrāgi šķindināja zvaniņus.

– Te nevar tā trokšņot! – leitnants mēģināja iebilst, bet Bonaventura tikai paraustīja plecus.

– Viņi neies prom, kamēr jaunais pāris nebūs salaulāts! – viņš teica. – Biezpiena rauši reizēm spēj būt neparasti stūrgalvīgi.

– Nu labi, nāciet man līdzi, – leitnants beidzot padevās. – Es gan nevaru galvot, ka tiesnesis piekritis...

– O, varat būt drošs! – Bonaventura plati uzsmaidīja. – Mēs lieliski mākam pierunāt.

Pedro un lielais Indriķis izkāpa no ratiem. Pumperņiķeļu leitnants atvēra tiesas nama durvis un devās iekšā. Viņam sekoja Bonaventura, jaunais pāris, Eklērs, mazais pelmenis un vēl četri pīrāgi. Jau gaitenī leitnants pagriezās atpakaļ un ieraudzīja lielo baru, kas viņam sekoja.

– Kas tie tādi? – viņš izbrīnīts jautāja. – Tik daudzi uzreiz nevarēs pie tiesneša...

– Tie ir liecinieki, – Bonaventura paziņoja. – Mums taču būs vajadzīgi liecinieki, vai ne?

Leitnants paraustīja plecus. Viņam vairs negribējās strīdēties. Visi sagāja tiesas nama lielajā priekšelpā. Tās vidū platas akmens kāpnes veda uz otro stāvu, uz tiesneša apartamentiem. Pa kreisi bija durvis uz tiesas zāli.

– Pagaidiet te! Es iešu un pieteikšu jūs, – teica leitnants un uzkāpa pa kāpnēm.

– Ko mēs vēl gaidām? – skaļi čukstēja lielais Indriķis.

– Mums vajag tiesnesi, jo pie viņa parasti glabājas tiesas cietuma atslēgas, – tāpat čukstus atbildēja Eklērs. Pīrāgi miņājās plašajā priekšelpā un gaidīja.

Pa to laiku uz ielas pārējie pīrāgi izlēca no ratiem, atritināja garu virvi, kuras abos galos bija iesiets pa krāsainam pušķim, saķērās visi cits aiz cita pie tās un, dziedādami un zvaniņus šķindinādami, turpat uz ietves sāka jautru deju. Smiedamies un lēkādami viņi vijās starp pumpērniķeļu gvardiem, aicinādami arī tos piedalīties jautrībā.

Tiesas nama priekštelpā, plato kāpņu augšgalā, parādījās tiesnesis Mandeļu Rausis un leitnants. Tiesnesis bija tērpiens garā zīda halātā un mīkstās čībās ar pušķiem. Viņš izskatījās ļoti saīdzis.

– Es jau viņiem teicu, – taisnojās leitnants, – taču viņi atteicās iet prom.

– Pilnīga nevēdžība! – purpināja Mandeļu Rausis, kāpdams lejā pa kāpnēm. – Man taču ir tējas laiks! Nu, kurš no jums te jālaulā?

Bonaventura panāca uz priekšu.

– Man jums, tiesneša kungs, mazliet jāatvainojas, jo, patiesību sakot, mūs nevajag laulāt. Mums ir cita vajadzība. – Bonaventura izvilka no savu balto drēbju apakšas lielu pistoli un, pielicis to tiesnesim pie vēdera, ar skaļu klikšķi uzvilka gaili. Tajā pašā mirkli lielais Indriķis ar vienu roku saķēra pumpērniķeļu leitnantu aiz kakla un mazliet pacēla gaisā tā, ka tikai tā kāju pirkstgali skārās pie grīdas.

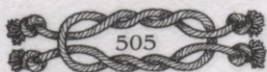
– Būtu labi, ja man nenāktos ar šito rīku sataisīt lielu blikšķi, – mierīgi teica Bonaventura un paurbināja ar pistoles stobru Mandeļu Rauša vēderu, – jo mums jau vajag tikai tādu nieku: cietuma kameras atslēgas, vai ne?

– Man nav!... Es nevaru... – negaidīti smalkā balsī iepīkstējās pārbiedētais tiesnesis. – Jūs taču esat pīrāgi!...

– Jā, mēs patiešām esam mežonīgie Dienvidjūras pīrāgi, pipari un kruķis, un, ja tu mums tūdaļ neatdosi atslēgas, mēs tavas mandeles izbārstīsim pa visu tiesas namu! Kā es te stāvu! – klusā, bet niknā balsī ierunājās Eklērs. Tiesnesis sāka tricēt pie visām miesām, un pēkšņi kaut kas iesķindējās viņa halāta kabatā. Eklērs strauji iebāza tur roku un izņēma saišķi ar vairākām lielām atslēgām. Pedro no balto brunču apakšas izvilka virvju rituli, un pīrāgi ātri sasēja abus gūstekņus, bet mazais pelmenis iestūķēja katram mutē pa tūtai ar miltiem.

– Šitā jūs nebūsi tik runīgi, – viņš nosmējās.

– Mums jāiet te! – iesaucās Eklērs un devās uz durvīm priekštelpas kreisajā pusē. Tās veda uz tiesas zāli, un no turienes varēja nokļūt pie tiesas nama cietuma kamerām. Sasietie gūstekņi palika guļam priekštelpā uz grīdas.

Zāle bija tukša un tumša. Ātri šķērsojuši to, pīrāgi atvēra durvis, kas veda cietuma gaitenī. Arī šeit neviena nebija. Eklērs apstājās.

– Magoņmaizīt? – viņš pusbalsī pasauca. Klusums. Neviens neatsaucās.

– Man tas nepatīk, – viņš teica. – Pārāk viegli viss izdevās. Kāpēc te nav neviena sarga?

– Tie visi ir ārpusē, – iesmējās mazais pelmenis. – Slēdzam tik vaļā!

Tiesas nama cietumā bija trīs kameras. Eklērs ātri atrada pareizo atslēgu, atvēra tuvākās durvis un iegāja iekšā. Kamera bija tukša.

– Varbūt nākamajā, – viņš teica, tomēr arī otrā kamera bija tumša un tukša. Pīrāgi miņādāmieš gaidīja.

– Nu tad atliek tikai trešā, – Eklērs teica, taču vairs neticēja, ka šeit atradīs Magoņmaizīti. Kaut kas nebija kārtībā. Kaut kas bija pavisam nepareizi! Vai tad viņa nebūtu atsaukusies, ja atrastos šeit? Eklērs atslēdza pēdējās durvis. Arī šī kamera bija tukša!

– Kur tad viņa ir? – nesaprata Bonaventura. – Tu taču teici, ka viņa būs te! Ko mēs tagad darīsim?

Eklērs izmisīgi domāja. Varbūt meitene ieslēgta kādā citā tiesas nama telpā?

– Ejam atpakaļ! Es neredzu citu izeju: mums būs jāpiespiež tiesnesis izstāstīt, kur meitene paslēpta! – viņš izlēma, un visi pīrāgi devās atpakaļ uz tiesas zāli, lai atgrieztos priekštelpā. Pagaidām viss vēl bija kluss, varēja tikai dzirdēt, kā uz ielas dzied un šķindina zvaniņus tur palikušie pīrāgi.

Eklērs ar biedriem iznāca tiesas zālē, taču paspēja aiziet tikai līdz tās vidum, kad atvērās durvis pretējā zāles galā un pa tām ienāca Radziņš ar kailu zobenu rokās un aiz tā kādi desmit apbruņoti pumpērņiķeļu gvardi un arī pirmīt sasietais leitnants. Acimredzot

gvardi bija viņu atbrīvojuši, tomēr mute leitnantam vēl joprojām bija pilna miltiem.

– Tās ir lamatas! – iesaucās satriektais Eklērs.

– Jā, tās patiešām ir lamatas! – ļauni iesmējies, atsaucās Radziņš. – Lieliskas lamatas, vai ne? Mēs pat necerējām, ka būs tik ātrs un veiksmīgs ķēriens. Es jums iesaku padoties.

– Fofas faisā, jūs, nofāfētie firāfi! – miltiem šķīstot, ieaurojās pumperniķeļu leitnants. Viņš vēl nespēja skaidri parunāt.

– Jūsu kapteiņa te nav. Tiesnesis zināja, ka tiesā būs klāt kāds no pīrāgiem. Tāpēc arī pateica, ka notiesātā paliks te! Un jūs, stulbie pīrāgi, uzķērāties! – pašapmierināti iesmējās Radziņš.

Eklērs paskatījās apkārt. Vienīgo izeju aizšķērsoja pumperniķeļu gvardi.

– Mums jātaisās prom, – viņš klusi teica. – Te mēs Magoņmaizīti neatradīsim.

– Kad prom, tad prom, – mierīgi piekrita lielais Indriķis un pieliecās, lai paņemtu garo, lieciniekiem domāto solu. Atskanēja nelāgs stirksķis. Viņa skaistā dzeltenā žakete mugurpusē pārplīsa visā garumā.

– Es jau teicu... – Indriķis bija nelaimīgs, – šitie punduru svārki nav domāti tādām vīram kā es! Varbūt beidzot iesim?

Un, atvēzējies ar solu, viņš devās virsū pumperniķeļiem. Radziņš spēji pieliecās, izvairīdamies no lielā Indriķa pirmā vēziena, bet pieciem pumperniķeļiem tā nepaveicās. Sols tos noslaucīja kā ķeģļus, un brašie gvardi sakrita kaudzē zāles kaktā. Radziņš veikli paspruka Indriķim garām un uzbruka Eklēram, kura espadrons joprojām gulēja paslēpts pīrāgu ratos. Eklērs izrāva no azotes savu slaveno vēdekli, no kura nekad nešķīrās, un atsita ar to Radziņa pirmo cirtienu.

Pārējie pīrāgi, kas palika uz ielas un joprojām lēca jautro deju ar garo virvi, bija ar to jau likumu likumiem apdejojuši pumpērniķeļu gvardus. Izdzirdējuši troksni un kļiedzienus un sapratuši, ka joki beigušies, pīrāgi saķērās virves abos galos un rāva no visa spēka. Daži pumpērniķeļi tika virves cilpās savilkti cieši kopā, bet gandrīz visus pārējos virve nogāza zemē.

Pīrāgi, laiku nekavēdami, metās pie ratiem, kuros bija paslēpti viņu ieroči, norāva pārsegu un steidzīgi apbruņojās. Paķēruši līdzī arī savu tiesas namā esošo biedru zobenus un pat Indriķa lielo vāli, viņi metās iekšā pa durvīm, bet tur sadūrās ar gvardistiem, kuri, vairīdamies no lielā Indriķa briesmīgā sola, centās steidzīgi izkļūt uz ielas. Burzmu palielināja pumpērniķeļi, kas, atbrīvojušies no virves, uzbruka pīrāgiem no mugurpuses. Tiesas nama durvis un priekšstelpā izveidojās mežonīga, zibeņojošam negaisam līdzīga burzma. Zobenī vicinājās pa gaisu, taču šādā šaurumā cīnītāji nespēja cits citam nodarīt īpašus kaitējumus. Ļoti neērtas izrādījās pumpērniķeļu garās alebaldas, kuru garie asmeņi visur aizķērās un resgaļi bieži vien ietricās biedru vēderos vai sānos.

– Palīgā! Palīgā! – kāpņu augšgalā histēriski ķērcā no saitēm atbrīvotais tiesnesis Mandeļu Rausis.

Radziņš turpināja uzbrukt Eklēram, kurš ar savu vēdekli joprojām spēja tikai veiksmīgi aizstāvēties, bet tad burzma viņus izšķīra.

– Nelaidiet viņus ārā! – iekļiedzās Radziņš. – Noslēdziet durvis!

Pumpērniķeļi mēģināja izpildīt Radziņa komandu un atkāpdamies aizvērt tiesas nama durvis, bet tad lielais Indriķis, kas nebija šķīries no sola, satvēra to šķērsām un, labi ieskrējies, izstūma cīnītāju murskuli uz ielas. Durvis izlūza no stenderēm un nogāzās uz bruģa.

Mežonīgi rēcieni un šķindoņa pieskandēja tumšo laukumu tiesas nama priekšā. Šur tur logos pavīdēja bālas, izbiedētas Murseļas pilsoņu sejas, taču neviens neriskēja iznākt uz ielas.

Tagad laukuma plašumā ciņas raksturs nekavējoties mainījās. Lai gan pumperniķeļu bija vairāk, pīrāgu ciņas māksla un lielā pieredze neskaitāmās abordāžas kaujās izrādījās noteicoša. Turklāt pīrāgi, kas pirmie kopā ar Eklēru iegāja cietuma kamerās, beidzot saņēma savus ieročus. Lielais Indriķis uzsvieda vairs nevajadzīgo solu virsū pumperniķeļu leitnantam un tagad smiedamies grieza ap galvu savu vareno vāli, bet Eklērs ar prieku satvēra rokā ierasto espadronu.

Pumperniķeļi sāka pamazām atkāpties. Radziņš bija spiests palikt uz vietas, jo Eklērs, atguvis savu zobenu, ne mīkli nedeva viņam mieru. Dzirkstelēm no tērauda asmeņiem šķīstot, Radziņš tikai ar pūlēm spēja atvairīt Eklēra zibenīgos un neparastos uzbrukuma cirtienus. Vispārējā ciņā pīrāgi pamazām sāka gūt virsroku.

– Kāds steidzīgi skrieniet uz kazarmām pēc palīgspēkiem! – Radziņš iekliedzās pauzē starp Eklēra uzbrukumiem. – Citādi mēs viņus nenoturēsim!

Doma bija pareiza, tomēr Radziņa komandai sekoja pavisam negaidīti rezultāti. Vairāk nekā puse pumperniķeļu nolēma, ka šī pavēle attiecas tieši uz viņiem, un atviegloti skriešus metās prom pa ielu kazarmu virzienā. Pēc mirkļa palikušie ar šausmām saprata, ka nu ir mazākumā, un, daudz neprātodami, arī metās bēgt. Palika tikai Radziņš, kuram nebija nekādas iespējas atrauties no zibenīgi uzbrūkošā Eklēra. Radziņš mēģināja pamazām atkāpties tumšā šķērsielā, cerēdams atrast izdevīgu mīkli bēgšanai. Kaut gan viņš skaitījās labs paukotājs, Eklēra izklupienu un māņu cirtieņu atvairīšana prasīja arvien vairāk piepūles.

Radziņš saprata, ka uzvarēt šo divaino pīrāgu viņam nav nekādu cerību.

Eklērs pēkšņi izdarīja trīs māņu cirtienus, izklupienā pārmezdams asmeni no vienas pozīcijas otrā. Radziņš aizstāvējās ar pēdējiem spēkiem, bet tad Eklērs vairākkārt aprīņvoja sava zobena asmeni ap Radziņa zobenu un beigās ar asu, spēcīgu cirtieni izsita ieroci Radziņam no rokas. Zobens aizlidoja pa gaisu un džinkstēdams nokrita kaut kur tālu uz bruģa. Radziņš, smagi elpodams, sastinga. Eklērs izstiepa roku un ar sava zobena smaili viegli pieskārs Radziņa kaklam.

– Kas tu esi? – aizsmakušā balsī ierunājās Radziņš.

– Kādreiz – sen, sen – tu mani noturēji par sulaini un aizvedi kādu meiteni vizināties, – mirkli klusējis, atbildēja Eklērs un nopūtās. – Tad arī viss sākās...

Radziņš neatbildēja. Viņi turpināja klusēdami stāvēt viens otram pretī. Apkārt sanāca pīrāgi. Eklērs jutās noguris. Viņš nebija spējis atrast un atbrīvot Magoņmaiziti. Tagad viņam pretī stāvēja bāls jauneklis, kurš lielā mērā bija atbildīgs par visu notikušo, taču Eklēram tas bija vienalga. Ja pat viņš izdurtu zobenu cauri šim puisim, tas neko nemainītu. Eklērs lēni nolaida espadronu.

– Tu man neesi vajadzīgs. Vari iet, – viņš teica un pagriezās Radziņam muguru.

– Tu viņu palaidīsi vaļā? – neizpratnē iesaucās Mario.

– Jā, – atbildēja Eklērs, – es nevaru nogalināt neapbruņotu...

– Es gan varu! – paziņoja Mario un, pacēlis savu platstobra musketi, notēmēja uz Radziņu. – Viņš sagūstīja mūsu kapteini! Tūlīt būs ķeskas pa gaisu!

No tumsas ielas malā zibenīgi izsāvēs kāda maza auguma figūra, pieskrēja nekustīgi sastingušajam

Radziņam un apķērās viņam ap kaklu, aizsegdama ar savu ķermeni.

– Viņš ir mans! Es neļaušu viņu nošaut! Viņš ir mans! – viņa spalgi iesaucās. – Viņš mani izglāba! Es neļaušu darīt viņam pāri! Viņš pieder man!

Tā bija Rožmaizīte. Pīrāgi izbrīnīti sastinga, un Mario apjucis nolaida musketi.

– Es taču nešaušu viņai cauri! – viņš pikti iesaucās.

Meitene cieši apķēra Radziņu un naida pilnām acīm raudzījās pīrāgos, uzmanīdama, vai vēl kāds negrasās nodarīt jauneklīm ko ļaunu.

Tālumā atskanēja bungu rīboņa.

– Šķiet, mums būs jālasās ātri prom, – norūpējies ierunājās Bonaventura. – Pumpērniķeļu papildspēki nāk.

Ielas galā parādījās gvardu rindas. Spēki, kas tuvojās pīrāgiem, bija patiešām vērā ņemami. Pa priekšu soļoja četri bundzinieki, nepārtraukti ribinādami kaklā pakārtās bungas. Aiz viņiem lielā baltā zirgā dižojās gvardu kapteinis. Tālāk stingrās rindās nāca pulks pumpērniķeļu, kuriem pa priekšu tika stumts vieglais lielgabals. Pilsētas gvarde pīrāgus uztvēra ļoti nopietni.

Pirāgi metās pie ratiem un ātri pagrieza tos bēgšanai. Eklērs jau gribēja viņiem sekot, bet tad pēkšņi ierunājās Radziņš.

– Viņa ir akmens tornī, kazarmu vidū. Tu nevarēsi viņu atbrīvot... – viņš klusi teica un piemetināja. – Es negribēju tik ļauni...

Eklērs no visa spēka saņņaudza rokā sava zobena rokturi. Atmiņā pēkšņi atausa Magoņmaizīte, kā viņa tiesas laikā sēdēja savā saplēstajā melnu mežģiņu kleitā, lepni izslējusies, bāla un tik mežonīgi skaista! Viss bija pagalam! Viss bija par vēlu! Viņš nebija spējis meiteni atrast un atbrīvot! Tagad viņa atradās vietā, kuras ieņemšanai pat visas «Speķa Lodes» komandas būtu par maz. Eklēram sagribējās vienam mesties virsū pumperniķeļu kolonnai, un lai tad viņu sakapā sīkos gabalos...

Pumperniķeļi, bungām rībot, tuvojās. Pirāgi rosījās ap ratiem. Eklērs ieraudzīja, ka Bonaventura izceļ no otrajiem ratiem mazo rokas lielgabalu. Tagad kļuva skaidrs, kāpēc otrie rati tik smagi ripoja.

– Indriķi, paturi! – komandēja Bonaventura. – Mēs tos cukurgailišus mazliet piebremzēsim!

Lielais Indriķis uzcēla pielādēto lielgabalu uz pleca un nometās uz viena ceļa. Bonaventura uzšķīla uguni un aizkvēlināja kokvilnas degli. Tad viņš rūpīgi notēmēja un iegrūda degļa kvēlojošo galu pulvera caurumā. Atskanēja varens blīkšķis, un Indriķis novēlās uz dibena.

Bonaventura bija tēmējis labi. Nelielā, cietā dzeloņplūme trāpīja tieši pumperniķeļu lielgabalam. Tas palēcās un apgāzās, bet pulkvedis novēlās no sava baltā zirga. Bungas aprāvās, un pumperniķeļu rindas sajuka.

– Laižam nu! – iesaucās Bonaventura, un pirāgi salēca ratos. Eklērs būtu palicis stāvam uz ielas, bet

pēdējā brīdī lielais Indriķis saķēra viņu aiz apkakles un ierāva ratos. Mazais pelmenis spalgi iesvilpās un uzšāva zirgam ar pātagu. Visi trīs pīrāgu rati aiztraucās pa šauro ieliņu un, riteņiem uz bruģa spalgi grabot, asi nogriezās pirmajā šķērsielā, lai pumpērniķeļi viņus vairs neredzētu un būtu iespējams nepamanītiem pazust no pil-sētas.

Sešdesmit trešā nodaļa

PĒDĒJĀ CERĪBA

ienāca nakts. Debesis spīdēja pilns mēness, un «Speķa Lode» slinki šūpojās tā celiņā. Kapteiņa kajītē valdīja drūma gaisotne. Pīrāgu virsnieki sēdēja ap galdu, uz kura stāvēja atvērta ruma mučele, taču nevienam, izņemot Pedro, negribējās piepildīt savu krūzi. Visi klusēja. Pedro, manāmi apdullis, pēkšņi sāka gauži raudāt, un Eklērs neizturēja.

– Ko jūs sēžat kā bērēs? Viņa taču vēl ir dzīva! – viņš iesaucās.

– Ko tad mēs varam darīt? – iebilda Bonaventura. – Mēs nevaram sakaut visu pilsētas garnizonu. Tas ir pārāk liels un spēcīgs. Pat ja mēs ar visiem spēkiem uzbruktu pilsētai, mēs netiktu ne līdz rātslaukumam! Pārējos pīrāgu kuģus aicināt ir jau par vēlu. Un diez vai viņi nāktu. Tāds jau ir pīrāga liktenis: visu mūžu dzīvot kā uz naža asmens, brīžiem – svētki, bet reizēm – sāpīga atmaksa. Neviens no tā nav pasargāts. Tā mēs dzīvojam un ar to esam mierā, lai nāktu kas nākdams.

– Ai, ai, ai! – bēdājās Pedro un skaļi šņauca degunu savā piedurknē.

– Mums nav nevienas jēdzīgas idejas, nekāda plāna! – turpināja Bonaventura. – Ko tad tu īsti gribi?

– Es gribu, lai jūs nenolaistu rokas. Kamēr viņa ir dzīva, cerība pastāv, – Eklērs spītīgi teica. – Es gribu, lai mēs rīt dotos uz turieni un būtu klāt soda izpildīšanā...

– Vai, vai, vai! – noklausījies Eklēra teikto, vēl žēlabaināk ievaimanājās Pedro.

– Es gribu būt tur! Kas zina: varbūt pēdējā brīdī kaut kas notiek, kaut kas negaidīts, es nezinu, kas... Un, ja mūsu tur nebūs, iespēja tiks palaista vējā! – Eklērs runāja arvien stingrākā balsī, un pīrāgi viņā ieklausījās. – Es sev nekad nepiedošu, ja nebūšu darījis visu līdz pēdējam brīdim, līdz pēdējam sīkumam, pēdējam elpas vilcienam! Ja nekas neizdosies, vismaz mēs būsim tur klāt. Varbūt viņai būs vieglāk, ja pēdējos dzīves mirkļos viņa ieraudzīs pūli kādu draudzīgu seju.

– Vē, vē! – atkal iebrēcās Pedro.

– Nedodiet viņam rumu! – teica mazais pelmenis.

– Es nesaprotu vienu, – ierunājās Saavedra. – Tu taču neesi no mūsu komandas. Kas tev daļas gar kapteini Magoni? Kādēļ tev tas ir tik svarīgi?

Eklērs samulsa. Viņš nespēja atbildēt, kas īsti viņam liek riskēt ar savu drošību un varbūt pat dzīvību.

– Es nezinu, – viņš pēc brīža atbildēja. – Kad kapteinis Mordāns viņu sagūstīja, es devos viņu meklēt, lai atbrīvotu... Laikam es vienkārši nevaru apstāties, kamēr nebūšu visu izdarījis līdz galam.

– Viņš un mūsu kapteinis mīl viens otru, tas ir tik... tik skaisti, ai, ai, ai! – paziņoja Pedro un ieraudājās tik spēcīgi, ka nokrita no krēsla. Visi pīrāgi izbrīnīti paskatījās uz Eklēru.

– Dzērāja plāpas, – nicīgi nošņācās Bonaventura, un pīrāgi nomierinājās, bet Eklērs pēkšņi samulsa. Līdz šim viņš vēl nekad nebija par sevi un Magoņmaizīti domājis tādā veidā. Jā, protams, iedzēruša pīrāga plāpas, taču kas tas īsti bija, kas viņam lika neapstāties, iet līdz galam un cīnīties ar apstākļiem tā, it kā no tā būtu atkarīga paša dzīvība?

– Es rīt došos uz turieni un būtu priecīgs, ja jūs man pievienotos, – Eklērs vienkārši teica.

– Es jau nu iešu gan, bet vai mūs nepazīs? – domīgi atbildēja mazais pelmenis. – Cik reizu var pārgērbties? Es jau biju pīrāgu punduris, pēc tam – biezpiena rausis. Kas mēs būsim tagad?

– Būs jāliek lietā smadzenes, – teica Eklērs.

– Cik daudziem mums būtu jābūt? – jautāja Bonaventura.

– Es domāju, pietiks ar tiem, kas ir šeit. Pārāk liela komanda būtu uzkrītoša, bet mēs... Jūs esat paši labākie. Ja radīsies kaut sīkākā iespēja Magoņmaizīti glābt, mēs to izdarīsim. Tādās reizēs uzvarēt var nevis ar skaitu, bet veiklību.

Viss rīta cēliens pagāja, meklējot katram pīrāgu virsniekam atbilstošu maskēšanos. Visgrūtāk bija pārveidot garo un pinkaino lielgabalnieku Bonaventuru, taču beigās mazais pelmenis atrada risinājumu. Viņš ar sveci apdedzināja parasto korķi un ar to nokrāsoja Bonaventuras seju un rokas ogļu melnas.

– Tu tagad būsi afrikānis! – smiedamies paziņoja mazais pelmenis, jo melnais Bonaventura patiešām izskatījās visai neparasti.

– Vai to vēlāk varēs nomazgāt? – garais lielgaballnieks bažīgi jautāja, lūkodamies spogulī.

– Protams, nevarēs! – paziņoja mazais pelmenis, un visi sāka smieties. Katram tika atrasts savs maskēšanās veids. Eklērs ietērpās šaušalīgās skrandās un apsoliņās, krastā nonācis, izvērtīties kādā dubļainā peļķē.

– O, man ir ideja! – sajūsmā iesaucās mazais pelmenis. – Tev tik vēl jāaizsien acis ar melnu lupatu, un tu būsi ļoti netīrs un skrandains aklais, bet es aplikšu ap kaklu siksnu un būšu tavs vadātājsuns. Vai nav lieliski, ko?

Otto patiešām aplika sev ap kaklu siksnu un jau iemēģinājās staigāt četrpēdus un riet. Visi atzina, ka tas viņam iznāk ļoti pārliecinoši, un mazajam pelmenim tika atļauts izlikties par Eklēra suni.

– Kas tur īpašs? – Saavedra paraustīja plecus. – Kādus tik suņus mēs neesam redzējuši Dienvidjūras salās! Šim te nav nekādas vainas! Tikai zobenu nebūs kur paslēpt – nāksies vienkārši kost kājās.

Mazais pelmenis vairs neizskatījās pārāk laimīgs par savu ideju, taču atkāpšanās ceļa nebija.

Kaut arī rumu dzert viņam vairs neļāva, Pedro tika ar to bagāti aplaistīts no ārpuses.

– Tu būsi ruma kūka! – paziņoja Eklērs, bet Pedro paslepus mēģināja laizīt savas piedurknes.

Saavedru nopūderēja ar magonēm, Mario piebāza visas kabatas ar ķiplokiem, lielais Indriķis tika nobērts ar pūdercukuru, un aiz apkakles Eklērs viņam aizlēja veselu burciņu zemeņu ievārījuma.

– Kūka kas kūka! – viņš teica, apmierināts ar savu pūliņu rezultātiem. – Tā nu patiešām neviens sevi cienošs pīrāgs nevar izskatīties!

– Šamējais jau rādās tik smalks, it kā viņam mikla būtu iemaisīta uz paipalu olām! – piebilda Saavedra.

Ribeiram pončiks Fantuta no veca tauvas gala pagatavoja lielisku bārdu. Tā bija gara un pinkaina.

– Varbūt tajā vēl varētu saspraust lokus? – pončiks prātoja, taču Ribeira no šāda dekorējuma kategoriski atteicās.

Vēl tikai atlika apģērbā noslēpt, cik iespējams, daudz ieroču, un varēja doties ceļā. Īsie abordāžas zobeni šim nolūkam bija ļoti piemēroti. Lielais Indriķis noskumis cilāja savu vāli.

– Tādas bikses vēl nav pašūtas, kurā šito daiktu varētu noslēpt, – par viņu smējās Bonaventura.

Kad viņi visi, šādi sagatavojušies, iznāca uz klāja, «Speķa Lodes» komanda kļuva mēma, bet melnīgsnējais Buba no pārsteiguma sāka žagoties.

– Nu, vai zin', ik, – viņš teica, – tād's ķēm's tik cirkū var dabūt redz't, ik! Turpmāk nemaz nevaj'dzēs lielgabals – mēs tik parādīs jūs vis', un vis' tirgoņ' dabūs triek'!

Sešdesmit ceturtā nodaļa

SODA VIETA

Ap pusdienas laiku visi pārgērbtie «Speķa Lodes» virsnieki no dažādām pusēm pa vienam ienāca Murseļā. Neviens viņiem nepievērsa īpašu vērību, jo šajā ostas pilsētā dažādus divaiņus varēja sastapt papilnam. Tikai Eklērs devās uz Murseļu kopā ar mazo pelmeni, ko viņš veda saitē sev pa priekšu.

– Kamēr mēs vēl neesam pilsētā, es taču driksu staigāt uz divām kājām? – mazais pelmenis norūpējies pajautāja. Viņam nemaz negribējās visu laiku pārvietoties četrpārus. Tas bija ļoti nogurdinoši. – Varbūt es esmu dresēts suns un varu staigāt uz pakajkājām?

– Manis pēc, – atbildēja Eklērs, – un, ja kāds tevi noturēs nevis par suni, bet par mērkaķi, nebūs liela nelaime.

– Es taču reju! – mazais pelmenis apvainojās. «Būt Pīrāga Spokam vai Niknajam Pundurim bija daudz jaukā!» viņš nodomāja, taču neko neteica, jo, galu galā, pats taču izdomāja aklo ar suni.

Arī Eklēram neklājās viegli. Cauri melnajam apsējam bija grūti kaut ko saskatīt, un piedevām viņš briesmīgi kliboja, jo bija kreisajai kājai stingri piesaitējis savu iemīloto espadronu, ko par katru cenu gribēja ņemt līdzi. Tagad bija jācieš diezgan lielas neērtības. Kreisajā rokā viņš nesa resnu, zarainu spieķi, ar ko, attēlojot aklo, varētu taustīties, taču vajadzības gadījumā ar to varēja arī krietni ieblietzt.

Eklērs bija skumjš. Lai gan viņš devās uz soda vietu ar domu izmantot katru vismazāko nejaušību, kas dotu iespēju pamēģināt meiteni izglābt, tomēr neloloja gandrīz nekādas cerības.

Pilsētas rātslaukumā, kur mežonīgo pīrāgu kapteinim bija paredzēts izpildīt sodu, jau no agra rīta pulcējās Murseļas iedzīvotāji, jo šāda neparasti briesmīga soda izpildīšana visos izraisīja dedzīgu interesi. Vecāki ļaudis zināja stāstīt, ka pēdējā ragana Murseļā tikusi sadedzināta vairāk nekā pirms simt gadiem un tā bijusi veca un varen neglīta, taču par šodien sodāmo meiteni klīda valodas, ka viņa esot jauna un neparasti skaista.

Laukuma vidū slējās liels stabs. Ap to tieši uz bruģa bija sakrauta žagaru saišķu kaudze. Laukumu ap stabu ielencā pumperņiķeļu gvardi nospodrinātās krūšu bruņās. Viņi jau no paša rīta sargāja soda vietu, jo dažs

labs pilsētnieks mēģināja nočiept no sakrautā sārta kādu žagariņu par piemiņu neparastajam notikumam. Ja sardze nebūtu laikus aplenkusi gaidāmā soda vietu, viss sagādātais kurināmais tiktu ātri vien izvazāts.

Pa kreisi no soda vietas pavisam tuvu briesmīgajam stabam bija uzceltas krāsainiem karodziņiem rotātas tribīnes pilsētas bagātajiem un cienijamiem pilsoņiem. Tie jau sāka ierasties. Pašā vidū iekārtojās birģermeistars Medusrausis ar kundzi. Vairākas putukrējuma kūkas baltās, gaisīgās kleitās un arī pāris bezē kūciņas nosēdās otrajā rindā kopā ar koši ģērbtiem marcipāna jaunekļiem. Birģermeistaram pievienojās pilsētas garnizona priekšnieks, pumpērniķeļu ģenerālis Glazētais Prjaņiks ar zelta akselbantēm un viņa sieva – resna Krēma Torte, visa izrotāta sarkanām un dzeltenām rozītēm. Vietas tribīnē pienācās arī šī notikuma varonim Radziņam un viņa vecākiem – Batonam un viņa sievai Frančmaizei. Radziņš izskatījās skumjš. Viņam blakus sēdēja Rožmaizīte.

Noliktais soda izpildīšanas laiks tuvojās. Eklērs, zaraino spieķi neganti vicinādams, stūmās cauri pūlim, lai izlauztos pirmajās rindās.

– Kur tu lien, aklais? – viņam uzbrēca kāda kartupeļu pankūka, kurai Eklēra spieķis trāpīja tieši vēderā. – Tu taču tik un tā neko neredzēsi! Vai tev nav vienalga, kur atrasties?

– Toties es gribu labāk sadzirdēt, kā šī brēks, – Eklērs atbildēja un vēlreiz sāpīgi ieblieza kartupeļu pankūkai pa kājām. Mazais pelmenis saites galā sāka nikni rūkt.

– Kas tas viņam par suni? – satraucās divas sālsstandziņas. – Izskatās pēc pīrāga! Vai viņš kož? Un kāpēc viņam ir bikses?

– Kož, ja tikai tiek klāt, – laipni paskaidroja Eklērs. – Tas ir īpaši apmācīts aklo pavadonis, pīrāgu mopsis. Bikses uzvilktas tāpēc, ka citādi viņš izskatītos nepieklājīgs. Viņu sauc – Karambols!

Mazais pelmenis atkal ierūcās, atrieza zobus un pacēlās uz divām kājām. Tad viņš apsēdās smiltis un sāka kasīties.

– Beidz izmētāt savas blusas! – nikni iesaucās Eklērs. – Es dzirdu, ka tu kasies.

– Ai! – iespiedzās abas sālsstandziņas un pakāpās atpakaļ. Drīz ap aklo un viņa bīstamo suni izveidojās tukša vieta.

Tālumā atskanēja bungu rīboņa.

– Ved! Ved! – kāds pūli iesaucās, un visi sāka grūstīties, lai tiktu tuvāk soda vietai, taču pumpērniķeļu gvardi stāvēja kā siena. Eklērs mazliet tālāk pamanīja Bonaventuru. Viņa garais augums pacēlās pāri pūļa galvām kā bāka. Bonaventuras melnā seja spīdēja kā katla dibens. Citus biedrus Eklērs nevarēja saskatīt, taču viņi noteikti atradās kaut kur tepat pilsētnieku pūli.

Parādījās pumpērniķeļu kolonna. Pa priekšu, mazas, kaklā pakārtas bungas rakstā rībinādami, soļoja seši bundzinieki. Galvās viņiem bija spalvām rotātas samta beretes. Tālāk, dubultas gvardu rindas ielenkumā, nāca liela auguma mūks ar tumši zaļā kapucē paslēptu seju un Svēto Pavārgrāmatu rokās. Aiz viņa – Magoņmaizīte smagās dzelzs važās saslēgtām rokām. Viņa joprojām bija savā ieplēstajā un cietuma kamerā noputējušajā mežģīņu kleitā, taču soļoja ar lepni paceltu galvu. Meitenei sekoja resns Kāpostu Titenis. Viņa resnais zaļais vēders nokārās pāri ādas skotelei, kas bija apsieta ap vidu, bet galvu pilnībā sedza melna kapuce ar diviem izgrieztiem caurumiem acīm. Tas bija Murseļas bende. Viņš nesa trīs pār plecu pārmestas neaizdedzinā-

tas lāpas. Bendem aiz muguras soļoja divas asinsdesas – palīgi, kas nesa metāla trijkāji ar kvēlojošām oglēm, ķēdes notiesātās piesaistišanai, āmurus to sakniedēšanai un lielas kalēja plēšas. Arī palīgiem galvas slēpa smailas kapuces ar caurumiem acīm. Gvardu grupu vidū noslēdza tiesnesis Mandeļu Rausis ar saviem palīgiem un tiesas sekretārs Sāls Baranka, kurš nesa sprieduma pergamenta rulli. Aizmugurē žvadzēdama maršēja vēl viena pumpērniķeļu rota. To vadīja leitnants ar pārsietu galvu. Tas bija tas pats pumpērniķelis, kam Indriķis iepriekšējā dienā trāpīja ar solu kautiņā pie tiesas nama. Viņam sekojošie gvardisti visi kā viens bija

aplikuši krūšu bruņas un galvās uzmaukuši smagās bruņu cepures ar sejsegiem. Papildus parastajām alebardām viņi bija apkārušies ar dažādiem citiem ieročiem: krama pistolēm, garajiem zobeniem un stiletiem. Acīmredzot viņi gatavojās cienīgi sagaidīt jebkādu pīrāgu uzbrukumu.

Eklēru pārņēma bezcerība. Šādam pārspēkam nebija ko likt pretī.

Kolonnai pienākot pie soda vietas, bungas spēji apklusā. Pumperņķeļu ierinda pašķīrās, ielaižot Magoņmaizīti un viņas pavadoņus tukšajā laukumā pie staba, un tad izkārtojās ap to, pievienojoties tur jau stāvošajiem gvardiem. Abi bendes palīgi nolika zemē trijkāji ar oglēm un plēšas, uzveda meiteni uz žagaru kaudzes un pieķēdēja pie staba. Laukumā valdošajā klusumā atskanēja spalgi, metāliski klaudzieni, asinsdesām sakniedējot kopā ķēžu galus.

Kad tas bija paveikts, uz priekšu panāca trīs tiesneši. Mandeļu Rausis paņēma no tiesas sekretāra pergamentu un atritināja to.

– Murseļas pilsētas rātes vārdā! – viņš sāka lasīt skaļā, čērkstošā balsī. – Jaunava Magoņmaizīte, Murseļas pilsoņu Magoņu Rituļa un Štrūdeles meita, pazīstama arī kā kapteinis Magone, Dienvidjūras mežonīgo un noziedzīgo pīrāgu burinieka «Speķa Lode» vadone, pēc Murseļas augstās tiesas rūpīgas un visnotaļ godprātīgi pierādītas izmeklēšanas ir atzīta par vainīgu neskaitāmās ļaundarībās, mierīgu tirgotāju aplaupīšanā, to kuģu nogremdēšanā, spūņu karaliskās flotes divkārtējā iznīcināšanā un neskaitāmos citos noziegumos. Par to viņai piespriests taisnīgs un žēlsirdīgs sods – cepšana uz straujas uguns līdz galīgai sadegšanai! Pirms soda izpildīšanas viņai tiek piešķirtas tiesības nožēlot grēkus, taču tiek liegts pēdējais vārds, ko noziedzniece jau tika nelietīgi izšķērdējusi tiesas zālē. Tāds ir Murseļas augstās tiesas lēmums!

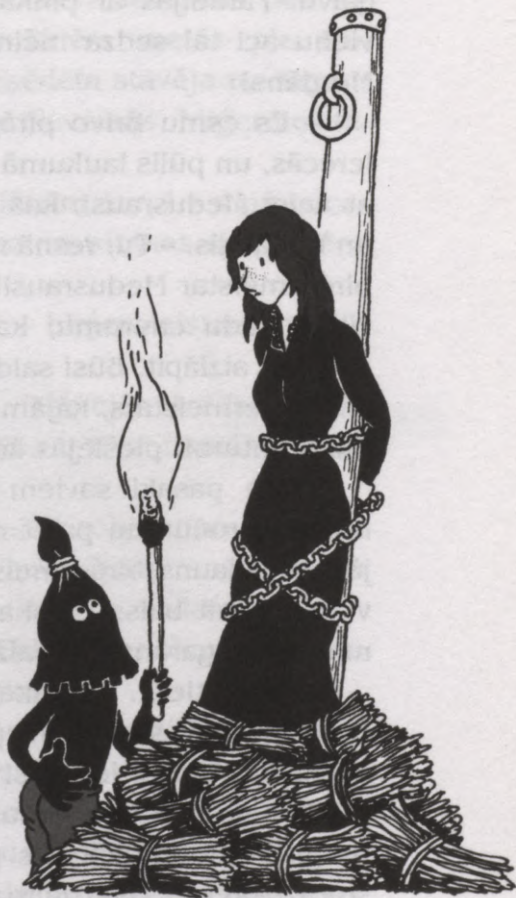
Tiesnesis Mandeļu Rausis apklusā un jautājoši paskatījās uz tribīni. Birģermeistars Medusrausis izvilka baltu batista lakatiņu un pamāja ar to.

– Varat ķerties pie sprieduma izpildīšanas! – tiesnesis skanīgi noķērcās, saritināja pergamentu un pagāja malā. Pēc leitnanta mājiena bundzinieki atsāka rībināt

bungas. Bendes palīgi pie ogļu trijkāja aizdedzināja visas trīs lāpas, divas paturēja paši, bet trešo pasniedza bendem Kāpostu Titenim.

Eklēram izmisumā sažņaudzās sirds. Te nebija ne vismazākās spraudziņas gvardu rindās, ne mazākās iespējas kaut ko iesākt! Viņš pastūma uz augšu acu apsēju, lai labāk redzētu. Mazais pelmenis, satraucoties par notiekošo, aizmirsa savu suņa lomu un piecēlās kājās. Viņš apaļām acīm skatījās uz pieķēdēto Magoņmaizīti. Pa labi un kreisi pirmajās rindās Eklērs manīja savus biedrus, bet arī viņi stāvēja bezspēkā nolai-stām rokām, nevarēdami neko darīt. Bungas joprojām uzmācīgi rībēja. Eklērs atkal paskatījās uz Magoņmaizīti un pēkšņi sastapa viņas atbildes skatienu. Meitene pazina Eklēru un vārgi pasmaidīja.

Tiesnesis deva zīmi mūkam tumši zaļajā talārā, un tas, turēdams priekšā biezo Pavārgrāmatas sējumu nobružātos ādas vākos, piegāja pie žagaru kaudzes. Pēc leitnanta norādes pum-perniķeļi pārstāja rībināt bungas un iestājās klusums, lai visi varētu dzirdēt negantās noziedznieces pēdējos grēku nožēlas vārdus. Lāpas kūpēja bendes un viņa palīgu rokās. Visi gaidīja.

Mūks tumši zaļajā talārā lēni atvēra savu grāmatu, iebāza roku tajā un... izvilka lielu krama pistoli! Nāves klusumā visi varēja skaidri sadzirdēt, kā uzvelkot skarbi noklikšķēja pistoles gailis. Nometis grāmatu zemē, mūks notēmēja pistoles resno stobru tieši uz netālajā tribīnē sēdošo birģermeisteru Medusrausi un ar brīvo roku atmeta kapuci, kas līdz šim pilnībā slēpa viņa galvu. Parādījās ar pinkainu bārdu apaugusi seja, un vienu aci tai sedza melns pārsējs. Tas bija kapteinis Mordāns!

– Es esmu brīvo pīrāgu kapteinis Mordāns! – viņš ierēcās, un pūlis laukumā iešalcās, bet Mordāns ieurbās ar acīm Medusrausi, kas sēdēja savā krēslā sastindzis un nobālējis. – Tu, resnā miltu klimpa! Es ar tevi runāju, birģermeister Medusrausi! Nāc šurp! Vai es tev izšaušu viduci tādu caurumu, ka tava madāma to nemūžam nevarēs aizlāpīt. Būsi saldā baranka!

Birģermeistars, kājām trisot un savu resno rumpi tik tikko noturot, pieslējās kājās.

– Un pasaki saviem pumpērniķeļu puišiem, lai nomet ieročus un paiet malā! Citādi Murseļai drīz būs jāsalūko jauns birģermeistars, – Mordāns turpināja, un viņa varenā balss pārskanēja visu laukumu. – Tu vari man ticēt, garām es neaizšaušu!

– Nometiet... – iesāka Medusrausis, bet balss negribēja klausīt. Viņš noklepojās un mēģināja vēlreiz. – Nometiet, lūdzu, ieročus!

Zobeni un alebargas nožvadzēja pret laukuma bruģi. Pumpērniķeļi cits pēc cita paklausīja birģermeistera pavēlei. Tikai leitnants negribēja paklausīt. Viņš pēkšņi metās virsū Mordānam, taču atdūrās pret varenu dūri, kas pastiepās no pūļa, novēlās zemē un vairs nekustējās. No pūļa izspraucās smaidīgais Indriķis pūdercukurā.

– Vienā mierā, kaptein! – viņš teica, kad Mordāns pameta acis uz šo pusi. Cits pēc cita pirāgi spraucās ārā no pūļa, lai pievienotos savam bijušajam kapteinim. Kad Eklērs beidzot atjēdzās no priecīgā pārsteiguma un kopā ar mazo pelmeni arī metās uz priekšu, Mordāna kreisā roka zibenīgi pazuda talāra krokās un iznira no tām ar otru krama pistoli. Eklērs apstājās.

– Tas arī ir mūsējais, kaptein! – iesaucās pēc ru-
ma smaržojošais Pedro, un Eklērs metās pie Ma-
goņmaizītes, kas joprojām pieķēdēta stāvēja uz žagaru
kaudzes, bet Mordāns atkal pievērsās birģermeista-
ram.

– Un tagad – nāc beidzot lēnām šurp! – viņš teica. Medusrausis paklausīja, nokāpa no tribīnes un pienāca pie Mordāna.

– Ko jūs ar mani darīsiet? – birģermeistars jautāja drebošā balsī.

– Tu būsi mūsu caurlaide! – iesmējās Mordāns. – Un atceries, ka tev kaut kāda vērtība ir tikai tikmēr, kamēr esi dzīvs!

Eklērs jau bija paspējis atsaitēt zobenu no kājas un nomest pretīgās skrandas. Viņš pielika sava ieroča smaili bendem Kāpostu Tītenim pie vēdera.

– Noņem viņai važas! – Eklērs uzbrēca. Kāpostu Tītenis sāka drebēt un plātīt rokas.

– Mēs nevaram! Mums nav līdzī knaibju! Neviens nedomāja, ka ķēdes būs jātaisa vaļā! – viņš taisnojās.

Pirāgi ielenca laukuma centru ap stabu, Mordāns piespieda pistoles stobru Medusrausim pie vēdera, to-
mēr ilgi šāds stāvoklis nevarēja turpināties. Agrāk vai vēlāk kādam neizturēs nervi, sāksies šaudišanās, birģer-
meistara dzīvībai vairs nebūs nekādas vērtības, un viss beigsies ar asinspirti. Tad Eklērs atcerējās savu nepa-
rasto vēdekli. Viņš izvilkā to no azotes, atvēra un,

pamatīgi atvēzējies, no visa spēka cirta ar aso malu pa važām, kas saistīja Magoņmaizīti. Pēc trešā cirtiena dzelzs posmi nezturēja un sacirstās ķēdes nokrita žagaros. Izrādījās, ka tikai tās saturēja meiteni stāvus – pārāk daudz pēdējā laikā viņai bijis jāpārdzīvo, un nu viņas spēki bija galā. Magoņmaizītes kājas saļodzījās, un meitene būtu nokritusi, ja Eklērs pēdējā brīdī viņu nenotvertu. Magoņmaizītes rokas apvīja Eklēra kaklu, un meitene nolika galvu viņam uz pleca.

– Nu tu mani beidzot izglābi, – viņa pačukstēja.

– Mums ātri jālasās prom, kaptein, – Bonaventura klusi teica Mordānam, – ilgi mēs šitā nevarēsim dižoties.

– Tas tiesa. Nekādi nevaru pierast pie tava melnā mūļa, – Mordāns sminēdams atbildēja un tad atkal ieaurojās pilnā rīklē. – Pazūdiet no mana ceļa! Pipari un panna! Brīvie pīrāgi nāk!

Stumdams birģermeistaru ar pistoles stobru sev pa priekšu, viņš devās tieši virsū pūlim, kas tūlīt pašķīrās. Eklērs, joprojām turēdams Magoņmaizīti rokās, nāca aiz viņa. Pārējie pīrāģi, ieročiem gatavībā, sekoja. Lielais Indriķis pa ceļam pacēla kāda gvarda nomesto alebardu. Mazais pelmenis noraisīja no kakla suņa pavadiņu un, nevaldāma prieka pārpilns, atkal pēc ilgjiem laikiem palaida sen nedzirdēto, šaušalīģo Pīrāģu Spoka kaucienu. Pūlis bailīģi atkāpās vēl tālāk.

– Tas ir tas briesmīģais pīrāģu suns! Karambols! – pusbalsī teica kartupeļu pankūka. – Vai dzirdat, kā šis kauc?

Pastāvīģi skatoties atpakaļ, pīrāģi soļoja uz Murseļas ostu. Pa lielu gabalu viņiem sekoja pumpernīķeļu gvardi. Viņi gan bija pacēluši nomestos ieročus, taču tuvāk nenāca un neko draudīģu neuzsāka, baidīdamies par birģermeistara dzīvību.

– Kur tava brūnā šokolādes glazūra? – Magoņmaizīte pajautāja un vieģli noglāstīja Eklēra galvu. – Balti mati vien...

– Turpat, kur tavas magones. – Eklērs šķībi pasmaidīja. Magoņmaizītei, cietumā dzīvojot, no deguna patiešām bija nobirušas gandrīz visas magoņu sēkliņas.

– Pieliekam soli! – iesaucās Mordāns un kārtēģo reizi iebīkstīja ar pistoles stobru Medusrausim. – Īpaši tas attiecas uz tevi, resnā miltu pika!

Birģermeistars Medusrausis neatbildēja. Savilcis sāpīģu grimasi, viņš centās ātrāk tipināt ar savām isajām kājelēm. Pagaidām pīrāģu atkāpšanās ritēja negaidīti ģludi.

Kad pīrāģi nonāca ostā, Mordāns nekavējoties noskatīja nelielu brigantīnu, kas stāvēģa pietauvota piestātnei. Uz burinieka klāja rosīģās vairāģi vareņiki, izkraujot melno piparu maisus.

– Es esmu Mordāns no «Speķa Lodes»! – viņš, pistoli vicinādams, paziņoja. – Šo kuģi es aizņemšos!

Vareņiki bez vārda runas pacēla rokas gaisā un nokāpa no brigantīnas.

– Jūs taču mani tagad palaidisiet vaļā? – lūdzošā balsī ierunājās birģermeistars.

– Lai lielgabali ostas fortos mūs sašautu driskās, kad mēs iesim ārā no līča? Nekā nebija! Tu kuģosi mums līdzī! – Mordāns atcirta. – Vismaz – kādu gabaliņu. Vēlāk mēs paskatīsimies, vai mest tevi pāri bortam vai kā citādi atbrīvoties no liekā balasta.

Eklērs pa slipu uznesa Magoņmaizīti uz mazā burinieka klāja.

– Tagad tu vari mani laist vaļā, – meitene klusi teica. Lai gan Eklērs juta, ka viņam nemaz negribas atbrīvoties no šīs nastas, viņš nolaida Magoņmaizīti uz klāja.

– Plīts un panna! Atdot galus! – ieaurojās Mordāns. Pieredzējušajiem pīrāgu virsniekiem tas prasīja tikai dažus mirkļus. Brigantīna tika atsīta no pājiem, buras uzvijās mastos, un ar kapteini Mordānu pie stūres kuģis izgāja ostas ūdeņos. Tagad varēja mazliet atvilkt elpu, jo neizskatījās, ka pilsētas gvarde grasītos dzīties viņiem pakaļ pa jūru.

Magoņmaizīte apsēdās uz klāja lūkas vāka.

– Vai tad tu nenonāci klosterī, kā gribēji? – viņa pajautāja Mordānam.

– Nonācu gan. Taču man tur gāja pavisam citādi, nekā biju cerējis, – Mordāns domīgi atbildēja. – Beigās viņi mani pat iemūrēja!

– Kā tad tu tiki laukā? – Magoņmaizīte ieplēta acis.

– Vai tad spināti kādi mūrnieki? – Mordāns iesmējās. – Kad padzirdēju par tavām ķibelēm, sapratu, ka ar salātiem nav cepšana, un vienkārši izgāju viņu sienai cauri. Abatam Sparģelim bezmaz piemētās nabas tarkšķis.

– Un tālāk?

– Tālāk pavisam vienkārši, – stūrēdams brigantīnu uz izeju no liča, stāstīja Mordāns. – Ierados pie tiesas mācītāja, iespundēju šo viņa paša drēbju lādē un laikā biju pie tevis klāt. Tas arī viss.

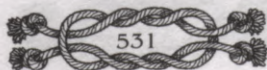
– Paldies tev, – Magoņmaizīte vienkārši teica, bet Mordāns samulsa.

– Vai tad es varēju nenākt glābt savu meiteni? – viņš teica un, vienīgo aci mirkšķinādams, skatījās kaut kur tālē.

– Eklērs arī mani meklēja, – Magoņmaizīte domīgi ierunājās, – kopš tā brīža, kad tu mani nolaupīji. Un šodien atbrīvoja.

– Puisis ar baltiem matiem? – Mordāns pajautāja.

– Jā.

– Izskatījās diezgan brašs, – Mordāns teica.

Brigantīna paslidēja garām abiem fortiem pie ieejas jūrā, taču to lielgabali klusēja. Vēl pēc pusstundas, kad kreisajos sānos parādījās Griljāžas sala, Mordāns lika nolaist mazā burinieka vienīgo glābšanas laivu un iesēdināt tur birģermeistaru Medusrausi. Kad tas bija izdarīts, viņš atdeva stūri Saavedram un pārliecās pār bortu.

– Pasveiciniet savu kundzi, – Mordāns uzsauca birģermeistaram, – un pastāstiet, ka Dienvidjūras pīrāgi nemaz nav tik briesmīgi!

Medusrausis nelaimīgs stāvēja laivā, līdz kāds visai lēzens vilnis to sašūpoja un viņš atkrita uz krēsla. Birģermeistars nekad agrāk nebija airējis.

Sešdesmit piektā nodaļa **KAPTEINIS PUSPĪRĀGS**

apmēram tajā pašā laikā, kad Mordāns Murseļas laukumā pirmo reizi notēmēja uz birģermeistaru, pie «Speķa Lodes», kas joprojām stāvēja uz enkura, piebrauca veca airu laiva, un, uz kuģa palikušajiem pīrāgiem par lielu pārsteigumu, uz klāja uzrāpās Puspīrāgs.

– Sveikiņi! – viņš teica, šķībi smaidīdams. – Negaidījāt, ko?

– Tu taču aizgāji no mums! – iesaucās melnīgsnējais Buba.

– Un tagad atkalīt – atgriezos. Kādam taču par jums, vēja pūšļiem, jāparūpējas! Kapteinis Magone ir pagalam. Puff, un pelnu čupiņa! Un no pārējiem arī diez vai kāds vairs pārnāks. Murseļa ir pilna ar bruņotiem pumperniķeļiem. Visticamāk, ka visi, kas devās turp, aizies bojā, – Puspīrāgs mierīgi skaidroja pīrāgiem, kas visi bija sanākuši uz klāja. – Tas nozīmē, ka es jums esmu vajadzīgs! Jūs visi esat braši pīrāgi, bet vai tad kādam no jums ir nojēga, kā vadīt brīgu? Kā nospraust kursu?

Pīrāgi apmulsuši saskatījās. Ne Bubam, ne trīs melnajiem hipopotama speķa pīrāgiem, ne abiem veiklajiem nažu sviedējiem buljona pīrāgiem Čukam un Gukam, ne pārējiem komandas locekļiem, nemaz nerunājot par balbierī pončiku Fantutu, nebija nekādu zināšanu navigācijā.

– Vai jūs zināt, kas darāms ar astrolabu un sekstan-
tu? Kā noteikt kompasa deviācijas¹? Kas ir nadīrs²? Un
kur atrodas zenīts³? Kas notiek, ja Pankūku plejāde⁴
ekliptikā⁵ sastopas ar apogeju⁶? Un, galu galā – kurā
kuģa pusē jāmet laga? – Puspīrāgs, draudīgi saraucis
uzacis, turpināja tincināt pīrāgus, kaut gan lielāko daļu
šo divaino vārdu pats bija tikai pa ausu galam dzirdējis
un viņam nebija ne jausmas, ko tie nozīmē.

– Kas ir astrobāba? – bijīgi pajautāja viens no melna-
jiem pīrāgiem.

– Nu, lūk! Par to jau es runāju! – iesaucās Puspīrāgs.
– Tagad jums jāizlemj, kurš būs «Speķa Lodes» kap-
teinis! Protams, līdz laikam, kad atgriezīsies kapteinis
Magone, kaut gan es šādai iespējai neticu.

– Jā, mums tevi vajag gan, – Buba teica un pagriezās
pret pārējo komandu. – Mēs no tām zvaigžņu gudrībām
nekā nezinām, vai ne?

– Jā, jā, tā ir, – pīrāgi murmināja.

– Vai jūs gribat, lai es vadu kuģi? – Puspīrāgs,
paliecies uz priekšu, jautāja.

– Jā, jā, mēs to gribam, – visi pīrāgi klanīja galvas.

– Tas nozīmē, ka tagad es esmu «Speķa Lodes»
kapteinis! – ar pūlēm noslēpdams prieku, kas viņu
pārņēma, cienīgi teica Puspīrāgs. – Uz laiku, protams!
Kur, plīts un cepešpanna, ir novērotājs?

Pīrāgi vainīgi klusēja. Novērotāju viņi bija aizmirsuši.

– Lai Čuks uzkāpj «vārnu ligzdā»! Guks viņu vēlāk
nomainīs. Novērošanu nedrīkst pamest ne uz brīdi!

¹ Deviācija – novirze, kas rodas no zemeslodes magnētiskā pola nesakritību ar Zie-
meļpolu un kuģa metāla detaļu iespaidu uz kompasa rādījumiem.

² Nadīrs – pretējais punkts zenītam, atrodas tieši zem kājām.

³ Zenīts – punkts debesis tieši virs galvas.

⁴ Plejāde – zvaigžņu grupa, kas sastāv no septiņām zvaigznēm, pazīstama arī kā
Sietiņa zvaigznājs.

⁵ Eklīptika – iedomāta līnija, pa kuru savā ceļā virzās saule.

⁶ Apogejs – astronomijā debess ķermeņu vislielākais attālums no zemes vai zvaig-
znes, ap kurām tie riņķo.

Puspīrāgs pagriezās un devās uz kapteiņa kajīti. Durvīs viņš uz mirkli apstājās.

– Buba! Starp citu, atnes man kaut ko ēdamu, – viņš nevērīgi teica. – Man jāpastrādā ar kartēm. Tevi es nozīmēju par kapteiņa palīgu! Pagaidām.

Puspīrāgs pazuda kajītē, bet Bubas sejā atplauka plats smaids. Kapteiņa palīgs! Viņš nekad mūžā nebija sapņojis par šādu paaugstinājumu!

– Čuk! Skriešus «vārnu ligzdā»! – viņš priedīgi ieaurojās. – Un ātrāk nekā citās reizēs!

Veselu stundu Buba, krūtis izriezis, staigāja pa klāju un komandēja pārējos pīrāgus, liekot tiem gan pienest kapteinim Puspīrāgam uz sudraba paplātes pusdienas, gan mazgāt klāju, gan atvērt klāja lūku, lai izvēdinātu tilpni, gan pārlādēt lielgabalus ar svaigu pulveri, gan spodrināt misiņa rokturus, taču, kad viņš, nespēdams vairs neko citu izdomāt, mēģināja norīkot visus trīs melnos pīrāgus aiz borta spodrināt enkuru, Čonbe, Gambijs un Fu viņu pasūtīja atpakaļ uz cepeškrāsni.

Kad stunda apritēja, Puspīrāgs atkal iznāca uz klāja, bet tagad viņš bija līdz nepazīšanai pārvērties! Viņš bija

izracis visu no Mordāna palikušo garderobi un nu parādijās debeszilos svārkos, salātu zaļās biksēs, sarkanā cepurē un garā, mežģiņu apmalēm rotātā kreklā. Ar to gan viņam iznāca misēklis, jo tas bija nevis Mordāna krekls, bet Magoņmaizītes naktskrekls, un daži pīrāgi iespurcās. Tomēr Puspīrāgs nelikās traucēties. Viņš uzkāpa komandtiltīnā un pārlūkoja horizontu ar garu misiņa tālskati.

– Buba! – viņš pēkšņi ieaurojās, un jaunizceptais kapteiņa palīgs izstiepās kā stīga. – Pēc pusstundas mēs pacelsim enkuru. Ilgāk gaidīt nav nekādas jēgas! Viņi visi neapšaubāmi ir gājuši bojā nevienlīdzīgā cīņā ar pumperniķeļu pārspēku. Cik žēl!

Pīrāgi saskatījās. Šāds lēmums viņiem nelikās pareizs, taču, ja kāds uz pīrāga kuģa tiek atzīts par kapteini kaut vai uz laiku, viņa lēmumi netiek apstrīdēti līdz brīdim, kad viņa vietā nāk kāds cits.

– Kuģis! Redzu kuģi! – masta galā ieaurojās Čuks.

– Kur? – iesaucās Puspīrāgs, nevarēdams ātrumā notēmēt tālskati pareizā virzienā. – Kur tas ir, plīts un pankūka!?

– Tā ir kaut kāda brigantīna! – turpināja Čuks.

– Notēmēt priekšgala lielgabalu! – ierēcās Puspīrāgs. Tagad arī viņš ieraudzīja no Murseļas puses tuvojošos burinieku. – Tikko šis būs šāviens attālumā, bliežiet!

– Kaptein, vai tu esi pārliecināts? Ja nu tie ir... – šaubījās Buba.

– Tu apstrīdēsi kapteiņa pavēles? – Puspīrāgs piesarka. – Tie tur noteikti ir Murseļas gvardi. Viņi uzbrūk!

Mordāns stūrēja tieši uz veco labo «Speķa Lodi».

– Vecenīte izskatās tīri labi, – viņš teica Magoņmaizītei, kas stāvēja blakus. Pēkšņi lielā burinieka priekš-

galā uzplauka pulvera dūmu mākonis, pēc mirkļa atskanēja lielgabala šāviens un liela zilā plūme, pārsteigti iesvilpusies, pārlidoja pāri mazajai brigantīnai.

– Vai viņi ir dulli palikuši? – Mordāns salēcās. – Saavedra, aizej uz priekšu un pavicini rokas! Lai tak šie redz, ka tie esam mēs, nevis spūņu karaliskā eskadra!

– Kurš lempis tur grābstās gar manu kulevrīnu? – pukojās Bonaventura. – Ja es tur stāvētu, būtu trāpījis tieši pa vidu.

– Tas ir ļoti labi, ka tu tur nestāvi, – iesmējās Magoņmaizīte.

Saavedra nostājās pašā brigantīnas priekšgalā un plātījās no visas sirds, bet Mordāns tikai stūrēja uz priekšu.

– Ātrāk pielādējiet! Viņi uzbrūk! – Puspīrāgs mudiņāja melnos hipopotama speķa pīrāgus, taču tie nebija raduši darboties ar lielgabaliem, tāpēc lādēšana gāja lēnām. Piedevām vēl Fu, Puspīrāga steidzināts, izmeta no rokām lielgabala lodi – nākamo zilo plūmi – tieši Puspīrāgam uz kājas. Beidzot tomēr kopīgiem pūliņiem resnais lielgabals tika no jauna pielādēts.

– Uguni! – iebrēcās Puspīrāgs, un Gambijs jau tuvināja degli pulvera caurumam, bet tad no masta gala atskanēja vēl viens Čuka sauciens.

– Tur ir Saavedra! Viņš plātās! – priecīgā balsī sauca mazais buljona pīrāgs. – Tie ir mūsējie!

– Tas nevar būt! Uguni! – auroja Puspīrāgs, bet neviens viņā neklausījās. Tagad jau brigantīna bija tik tuvu, ka varēja saskatīt arī pārējos, kas stāvēja uz tās klāja.

– Tur ir Magoņmaizite! Urā! – no masta gala sauca Čuks. – Un tur... Sinepes un pipari! Tur ir arī mūsu vecais kapteinis Mordāns!

Visi pīrāgi sadrūzmējās pie bortiem un priecīgi māja brigantīnai. Puspīrāgam likās, ka viņš no dusmām pārplisīs. Viss līdz šim gāja tik jauki! Viņš beidzot kļuva par «Speķa Lodes» kapteini! Viņam šī vieta pienācās! Un tagad tā skuķe atgriežas! Un, it kā ar to vēl nepietiktu, atgriežas arī Mordāns! Puspīrāgs izrāva kūpošo degli Gambijam no rokām un iebrūda pulvera caurumā. Atskanēja vēl viens grāviens, taču arī šoreiz tumīgā plūme, skaļi smiedamās, pārlidoja brigantīnai pāri.

Visi pīrāgi pārstāja vicināt rokas, pagriezās un skatījās uz Puspīrāgu. Viņš sāka atmuguriski kāpties atpakaļ. Pīrāgi neko nedarīja, tikai drūmi skatījās. Puspīrāgam kļuva bail. Pēkšņi viņa abas kājas aiz kaut kā aizķērās. Puspīrāgs bija aizmirsis par atvērto lūku klāja vidū. Brīdi viņš, izmisīgi vicinādamas rokas, balansēja uz tās malas, bet tad iebrēcās un pazuda tumšajā caurumā. Kuģa tilpnē atskanēja būksķis, un no lūkas pacēlās putekļu mākonis.

Brigantīna jau nolaida buras un lavēja, lai dzēstu ātrumu un pēc inerces piebrauktu pie lielā burinieka sāniem. Pīrāgi no «Speķa Lodes» izmeta divus abordāžas āķus, pievilka brigantīnu cieši pie borta un nolaida virvju trapu, jo brigantīnas klājs atradās krietni zemāk.

– «Bocmaņa krēslu» kapteinim Mordānam! – ieaurojās Buba, un buljona pīrāgi nekavējoties pārmeta rājai virvi ar galā iesieto dēļa sēdekli. Mordāns tika uzcelts uz klāja, bet pārējie uzkāpa paši.

– Urā! – kļiedza komanda, un melnie pīrāgi sajūsmā aizrautīgi daudzīja savas mazās bundziņas. – Urā Magoņ-

maizītei! Urā kapteinim Mordānam! Urā Eklēram un mazajam pelmenim!

– Kurš te ir pelmenis? – Mordāns izbrīnījās, nokāpdams no «bocmaņa krēsla».

– Es, – Otto panāca uz priekšu.

– Tu drīzāk izskaties pēc pīrāga, – Mordāns vērigi apskatīja mazo vīreli, kas stāvēja, stalti izslējies.

– Jā, izskatos, bet patiesībā es esmu pelmenis! – viņš lepni teica. – Un nemaz nekaunos par to!

– Un šis ir Eklērs, mans draugs no seniem laikiem, – Magoņmaizīte pavilka Eklēru aiz rokas uz priekšu.

– Eklērs bez šokolādes glazūras, pelmenis, kas izskatās pēc pīrāga, – Mordāns nogrozīja galvu. – Jocīga tā jaunā paaudze. Jūs abi... Redzēju jūs Murseļas rātslaukumā. Jums nav ne vainas!

– Ko mēs tagad iesāksim? – iesmējās Bonaventura. – Nu mums uz «Speķa Lodes» ir divi kapteiņi.

– Taisnību sakot, mums ir trīs kapteiņi. Te mēs atrādām vēl vienu. – Abi buljona pīrāgi pastūma uz priekšu Puspīrāgu, kas bija tikko izvilks no kuģa tilpnes. Viņš stāvēja, šķībi saliecies. Gāzdamies viņš nelaimīgā kārtā bija trāpījis uz kādas kastes asās malas un izrāvis lielu robu arī otros sānos. Nu Puspīrāgam tie bija jāsaturs, lai atlikušais pildījums neizbirtu ārā.

– Viņš mums lika jūs apšaudīt, – teica Buba.

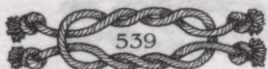
– Un ietaisījās mumsim kapteinis, hi! – paziņoja melnais pīrāgs Fu. – Paskat, kāds! Smukāks par papagaili!

Mordāns nopētīja Puspīrāgu, kas no kapteiņa smagā skatiena sarāvās vēl šķībāks.

– Šķiet, tu vairs neesi Puspīrāgs. Drīzāk – Trešdaļpīrāgs, – viņš domīgi teica.

– Vai pakārsim viņu pie rājas? – Jautāja Bonaventura.

– Nē, – atbildēja Mordāns, – kādreiz viņš bija ne pārāk slikts kapteiņa palīgs. Iedodiet viņam vienu laivu,

lai lasās prom. Un iemetiet līdzī adatu un diegu, lai var aizsūt sānus, citādi, nedod Konditors, izbirdinās vēl visu savu mantību jūrā! Un tu, Pus... Nē, Trešdaļpīrāg, pieskati, lai man vairs nekad nebūtu par tevi jādzird! Citādi patiešām reiz karāsies rājas galā!

Pīrāgi nolaida laivu, iesēdināja tur bijušo kapteiņa palīgu, un jūras straume viņu lēni aiznesa prom no «Speķa Lodes». Puspīrāgs, tagad jau vairs tikai Trešdaļpīrāgs, sēdēja laivā salicis un pat nemēģināja airēt. Pīrāgi noskatījās, kā laiva arvien vairāk attālinās.

– Kaut kas man tomēr nav skaidrs, – ierunājās Bonaventura, un viņa melnais ģimī saviebās. – Kurš tad mums tagad īsti būs kapteinis? Pēc pīrāgu likumiem iznāk tā – kapteini Magoni vēl neviens nav atcēlis, taču Mordāns ir atpakaļ...

– Protams, kapteinis Magone joprojām komandē – teica Mordāns, – un man ne prātā nenāk...

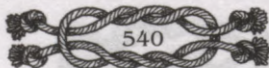
– Es atsakos no kapteiņa vietas, – Magoņmaizīte viņu pārtrauca, un visi pīrāgi sastinga.

– Tā Murseļas tiesa tak bija tikai muļķīgs negadījums, un nu viss ir garām! – iesaucās Pedro. – Vai tiešām tie rauši tevi tā atmiekšķējuši?

– Nē, – iesmējās Magoņmaizīte, – es nemaz nejūtos atmiekšķēta! Vienkārši – man pietiek. Daudz kas ir noticis, un kopā mēs esam paveikuši brīnumu lietas, taču... Es nemāku to paskaidrot, bet ir tā, it kā man būtu gana. Es gribētu atgriezties mājās, taču tas nav iespējams. Man atliek tikai aizbraukt kaut kur tālu prom un sākt citu dzīvi. Laikam jau pīrāgu darbs nav īsti piemērots magoņmaizītēm. Īsi sakot, es nolieku savas pilnvaras.

– Kas tad būs mūsu kapteinis? – nelaimīgi iejautājās Pedro, un visi paskatījās uz Mordānu.

– Ko ievēlēsiet, tas arī būs, – īsi atbildēja Mordāns. – Es ieteiktu pagaidīt līdz rītam. Tagad mums visiem vēl

nebīdelēti milti galvā, bet rīt... Tad arī kopīgi izlemsim, kas tālāk darāms!

Raukdami pieres un galvas grozīdami, pīrāgi izklīda. Pavisam nemanīts bija pienācis vakars, un debesis cita pēc citas iedegās zvaigznes.

Naktī Mordānam nebija miera. Viņš mēģināja aizmigt uz vienas no mantu lādēm, bet tās vāks bija pārāk ciets un izliekts. Pēdīgi viņš iznāca uz klāja, lai izpīpētu vienu pīpi. Mordāns bija pārliecināts, ka visi citi jau aizmiguši, taču, nostājies pie borta un vērodams, kā vakara brīze aiznes pāri viņiem pīpes dzirkstis, vecais kapteinis izdzirda uz komandtiltiņa klusas balsis.

– Tās septiņas zvaigznes – tie ir Maiznieka Greizie Rati. Ja to pakalējo asi atmēra septiņas reizes uz augšu, tad trāpa tieši Ledus zvaigznei. To šādā vārdā sauc vai nu tāpēc, ka viņa ir kā piesalusi pie debesu juma un nekad nekustas, vai arī tāpēc, ka tā norāda uz Ziemeļiem. Ja kapteinis prot atrast Ledus Zvaigzni, viņš nekad nenomaldīsies... – skanēja Magoņmaizītes balss.

Mordāns pagājās mazliet uz brigas priekšgalu. Tagad varēja redzēt, ka uz komandtiltiņa stāv divi. Eklērs, ko tumsā varēja viegli pazīt pēc sniega baltajiem matiem, bija pieliecies pavisam tuvu Magoņmaizītei un skatījās līdzī meitenes paceltajai rokai, ar ko viņa skaidrodama norādīja uz zvaigznēm.

Mordāns izpurināja pelnus no savas pīpes un, cik iespējams, klusi sperdams soļus ar savu koka kāju, atgriezās kajītē.

Sešdesmit sestā nodaļa
JAUNAIS VECAIS KAPTEINIS

ākamajā rītā Mordāns uztrausās komandtiltiņā, izvilka aiz jostas aizbāzto pistoli un izšāva gaisā. Šis joprojām bija pats labākais veids, kā sasaukt visu komandu uz apspriedi. Kad pīrāgi sanāca uz klāja, Mordāns ierunājās skaļā balsī.

– Pīrāgi! Jūs visi zināt, ka kopš vakardienas mums vairs nav kapteiņa, jo Magone no šī darba ir atteicies. Tas nozīmē, ka jebkuram no mums ir tiesības iznākt vidū un pieprasīt kapteiņa vietu sev. Vai ir kāds, kas to gribētu?

Pīrāgi klusēdami skatījās cits uz citu, taču neviens pat netaisījās panākt uz priekšu.

– Tu taču saproti, Mordān, – ierunājās Bonaventura, kurš lielu daļu rīta bija pavadījis, bez īpašām sekmēm cenzdamies nomazgāt no sejas dedzinātā korķa kvēpus. – Neviena labāka par tevi neatradīsies! Vai ne, pīrāgi?

– Jā! Tā ir! Mordānu par kapteini! Jā! Kā tad! – Visi pīrāgi piekritoši klanīja galvu.

– Ceru, tu vairs negribēsi uz klosteri? – norūpējies pajautāja Bonaventura.

– Nē, to nu gan ne! – iesmējās Mordāns. – Taču man jūs jābrīdina, ka gadījumā, ja jūs mani atkal ievēlēsiet par savu kapteini, man var ienākt prātā pavisam neparasti plāni un jums būs tiem jāpiekrīt. Kā būs?

– Jā! Ar tevi kaut uz cepeškrāsni! – sauca pīrāgi. – Mordānu par kapteini! Urā!

Mordāns klusēja un, atspiedis rokas pret komandtiltiņa margām, cieši skatījās uz savu komandu. Visi pīrāgi gaidīja. Sekundes ritēja, un vējš klusi svilpa takelāžā.

– Paši uzprasijāties, – pārtraukdams ieilgušo klusumu, Mordāns beidzot ierunājās. – Labi, es pieņemu jūsu izvēli!

– Urā! Urā! – komanda ieaurojās.

– Tagad – par turpmākajiem plāniem, – atkal ievēlētais kapteinis turpināja. – Kā jūs visi jau zināt, mūsu

darbā iestājusies klusā sezona. Tirgoņi vairs nerādās jūrā un vēl ilgi slēpsies uz sauszemes. Tādēļ mēs sāksim kaut ko pavisam jaunu. Mēs burāsim uz rietumiem, ārā no Dienvidjūras un tālāk, līdz kaut ko atradīsim... vai neatradīsim neko.

– Ko tu tur domā atrast? – nesaprata Saavedra. – Tur taču nekā nav! Tikai okeāns un atkal okeāns!

– Kad es klosterī vēl nebiju iemūrēts, man gadījās iemaldīties spinātu bibliotēkā. Grāmatas tur bija stulbas, taču es uzdūros dažām senām kartēm. Kas zina, kā tās nonākušas spinātu īpašumā, taču vienā no tām bija uzzīmēta liela zeme rietumos aiz okeāna. Arī ziemeļu sēņu pīrāgi stāsta par kādu milzu salu, ko viņu erls Eiriks Sarkanie Pipari atradis rietumos un nosaucis par Grillandi. Varbūt mēs tur neatradīsim nekā un dabūsim

galu, bet varbūt atgriezīsimies bagāti! Kas zina? Taču, pirms mēs dodamies ceļā, visi, kam šis pasākums liekas par traku, varēs Tortiljas salā nokāpt no «Speķa Lodes» un atrast sev vietu uz citiem kuģiem. – Mordāns paskatījās uz Magoņmaizīti un pajautāja pēkšņi aizsmakušā balsī. – Vai brauksi līdzi?

Magoņmaizīte lēni papurināja galvu.

– Nē, – viņa skumji teica, – tas, protams, skan ļoti jauki, bet es vairs nevēlos nekādus piedzīvojumus.

– Un tu? – Mordāns paskatījās uz Eklēru.

– Arī es palikšu kaut kur tepat... es nezinu, kur. – Eklērs paraustīja plecus. – Patiesībā es nekad neesmu gribējis būt pīrāgs. Tā vienkārši iznāca.

– Kur tad jūs abi dosieties? – Mordāns pajautāja un viltīgi piemiedza vienīgo aci. – Murseļā atgriezties jums nebūtu visai parocīgi.

Magoņmaizīte un Eklērs paskatījās viens uz otru. Līdz šim viņiem nebija ienācis prātā, ka abu liktenis ir visai līdzīgs. Tas viņus pārsteidza un samulsināja.

– Es nezinu, – atzinās Eklērs. – Būs jāmeklē sev vieta kaut kur citur...

– Aha, – Mordāns īsi aprāva šo tēmu. – Vai ir vēl kāds, kas grib palikt malā?

– Es gan braukšu! – iesaucās mazais pelmenis. Arī visa pārējā komanda bija gatava sekot kapteinim Mordānam kaut līdz pasaules galam.

– Labi! – pamāja ar galvu Mordāns un, dziļi ievīlīcis elpu, izklīdza no visa spēka. – Tik tiešām, kā mani pirmajā vārdā sauc Kristofors, mēs atradīsim jaunas zemes vai visi dabūsim galu!

– Urā! Lai dzīvo kapteinis Mordāns! – atkal ieaurojās kapteiņa runas sajūsminātie pīrāgi.

– Tagad sekos manas pavēles! – paziņoja kapteinis Mordāns, un uz klāja iestājās klusums. – Kapteinim

Magonem par izciliem nopelniem komandas labā tiek dāvāta mazā brigantīna, ko mēs aizņēmāmie Murseļas ostā, lai viņš... viņa varētu sameklēt sev piemērotu zemi, kur apmesties. Vai tu varēsi paņemt līdzi arī šo jaunekli ar baltajiem matiem?

Mordāns norādīja uz Eklēru, un Magoņmaizītei mazliet piesārta vaigi. Viņa palocīja galvu.

– Neaizmirsti, lūdzu, savākt visas savas kleitas, – nopietni turpināja Mordāns. – Es vairs negribu redzēt Pedro brunčos! Tikko brigantīna būs gatava ceļam, mēs arī pacelsim enkuru.

Komanda metās sagatavot «Speķa Lodi». Pedro un Mario palīdzēja Magoņmaizītei pārcelt somas uz mazās brigantīnas klāja. Eklēram nekādas bagāžas nebija, tikai viņa espadrons un vēdeklis.

Kad viss bija sagatavots aizbraukšanai, Magoņmaizīte iegāja kapteiņa kajītē. Kapteinis Mordāns sēdēja krēslā aiz liela karšu galda un kūpināja pipi. Gaisā vijās smaržīgi dūmi.

– Piesēdi, meitēn, – viņš teica. – Gribu tev kaut ko iedot uz atvadām. Kas zina, vai vēl kādreiz redzēsimies? Ceļš līdz rietumu kontinentam ir tāls un briesmu pilns, un varbūt tur vispār nekā nav, tikai zemes mala? Varbūt mēs no tās novelsimies kā virtuļi no cepešpannas. Beigas būs vecajam muļķim Mordānam...

Vecais pīrāgs izskatījās noguris un skumjš. Viņš izvilka no azotes nelielu pergamenta rullīti un pasniedza to Magoņmaizītei.

– Kas tas ir? – viņa jautāja, paņēmusi un atritinājusi nelielo pergamenta gabalu. Uz tā ar sudraba zīmuli smalkām līnijām bija uzskicēta kaut kāda karte.

– Kad mēs iegūstam laupījumu, zelts un dārgakmeņi tiek salikti lādē, – Mordāns domīgi ierunājās. – Pienāk laiks, un lāde izrādās pilna. Tad ir jāņem jauna, bet

pilno var kaut kur norakt, tā teikt, nebaltām dienām. Man to vairs nevajadzēs, taču tev varētu gadīties diezgan daudz nebaltu dienu. Lai to nebūtu tik daudz...

– Es nevaru to pieņemt! – Magoņmaizīte iesaucās un nolika pergamentu uz galda.

– Vari gan! – Mordāns nikni uzkliedza un izslējās. – Vai tu saņēmi algu, kamēr bijī kapteinis?

– Nē, – Magoņmaizīte pārsteigta atbildēja. Viņai pat prātā nebija nācis, ka par aizraujošo, piedzīvojumiem bagāto laiku pienākas kaut kāda kapteiņa alga. Viņa vienkārši darīja to, kas jādara.

– Nu, lūk! Ņem un nerunā pretī! Tā vajag! – Mordāns stingri teica. – Vēlāk sapratīsi... Tā ir Malagaskaras sala. Tālāk pati atradīsi – tur ar krustiņu atzīmēts! Nu, paliec sveika! Lai Konditors tev stāv klāt!

Magoņmaizīte paņēma pergamentu, apgāja apkārt galdam un pieliekusies noskūpstīja veco vīru uz vaiga.

– Muļķības... – Mordāns norūca, un Magoņmaizīte, paslēpusi karti azotē, izgāja uz klāja.

Viss bija gatavs aizbraukšanai. Eklērs un Magoņmaizīte nokāpa pa virvju trapu uz brigantīnas un atbrīvoja abordāžas āķus. Nelielā straume lēni nesa mazo burinieku prom no lielās brigas.

Visi pīrāgi stāvēja pie «Speķa Lodes» borta. Arī kapteinis Mordāns iznāca uz klāja. Viņš noņēma no savas sirmās galvas melno trīsstūreni un klusēdams pavicināja gaisā.

– Eklēr! – mazais pelmenis uzsauca. – Nosauciet brigantīnu par «Ugunsbultu»! Man par prieku!

– Taps darīts! – Eklērs pamāja, bet Bonaventura pielika kūpošu degli sava iemīlotā lielgabala pulvera caurumam, un par godu aizbraucējiem atskanēja varens salūts. Iečīkstējās enkura spilve, ko grieza vairāki pīrāgi, un «Speķa Lodes» enkurs izcēlās no ūdens. Saavedram skanīgi komandējot, atrisa lielās buras, un kuģis pagriezās uz rietumiem. Abi burinieki arvien ātrāk attālinājās viens no otra, taču, cik vien ilgi Magoņmaizīte varēja saskatīt, Mordāns stāvēja uz «Speķa Lodes» komandtiltiņa un skatījās atpakaļ.

Vecais kapteinis nolūkojās pakaļ nelielajai brigantīnai, līdz tā pārvērtās par sīku punktiņu pie horizonta. Tad viņš izvilkā no kabatas savu tabakas dozi un atvēra to. Iekšā joprojām gulēja trīs sīkas magoņu sēkliņas.

Eklērs aizgāja pievilkt fokšoti, un Magoņmaizīte mazliet pagrieza stūres ratu, lai, brigantīnai ejot stāvāk pret vēju, būtu vieglāk nospriegot fokburu.

– Kur mēs tagad dosimies? – Eklērs jautāja, atgriezies meitenei blakus.

– Uz Malagaskaras salu, – viņa teica.

– Ko tur? – Eklērs izbrīnījās. Viņš nekad nebija dzirdējis par tādu salu.

– Tur ziemā esot labs klimats, – Magoņmaizīte šķelmīgi pasmaidīja.

Bija pats dienas vidus, un pie spilgti zilajām debesīm neredzēja neviena mākonīša. Brigantīna, spīrgtajā austrenī nedaudz sasvērusies uz kreisajiem sāniem, viegli šķēla viņņus. Gaita jaunajai «Ugunsbultai» bija laba.

Sešdesmit septītā nodaļa
GRĀFA NAPOLEONA PAVASARA BALLE

īsa un vētraina rudens iestājās agrīna ziema, taču zemēs ap Dienvidjūru tā kā parasti nebija barga. Tomēr ziema visiem likās neparasti gara, jo Murseļā nenotika nekas ievēribas cienīgs. Pīrāgu kuģi jūrā vairs netika manīti, un tirgotāji jau agri sāka gatavot savus kuģus, lai drīzumā atkal pāravadātu preces pa izdevīgajiem ūdens ceļiem un iztukšotu piespiedu dīkstāves laikā pārpildītās noliktavas.

Kad beidzot pienāca pavasaris un uzziedēja pirmie mandeļu koki, grāfs Napoleons Griljāžas salā rīkoja sezonas atklāšanas balli, kas pulcināja neparasti daudz viesu, jo pēc garlaicīgās ziemas visi bija iztvīkuši pēc izpriecām. Osta tikko spēja uzņemt visu atbraucēju jachtas, laivas un barkasus.

Kā vienmēr, grāfs sveica ciemiņus ar uguņošanu, un drīz pēc tam marcipānu orķestris uz vaļējās deju grīdas sāka spēlēt pirmo pavasara polonēzi. Glīti ģērbti dejojāju pāri nebeidzamā rindā, ik pa brīdim viegli pietupdamies, slīdēja apkārt pa svaigi ievaskotajiem dēļiem. Balle bija sākusies!

Svinības bija pašā karstumā, kad ieradās un visu uzmanību piesaistīja kāds neparasts pāris. Kungs bija tērpiēs nevainojamā frakā. Viņa svaigi klātā šokolādes glazūra mirdzēja krāsaino lukturišu virteņu gaismā, bet sniegbalto žabo greznoja tik liels dimants, kādu neviens te vēl nebija redzējis. Pat grāfs Napoleons, ko par

trūcīgu nu nekādi nevarēja uzskatīt, to ieraudzījis, apbrīnā iesvilpās.

Eleganto kungu pavadīja neparasti skaista meitene kuplā, baltā kleitā, kas bija šūta no smalkākajām Briseles mežģīnēm, tik smalkām, ka atgādināja jūras putu mākonī. Meitenes kaklu rotāja lielu neslipētu, sarkanu rubīnu kaklarota... un šokolādes matos bija koķeti iesprausta sarkana roze. Pāris izskatījās tik smalks un bagāts, ka visi Napoleona viesi nosprieda – tiem noteikti jābūt ārzemniekiem!

Kad svešinieki iznāca uz deju grīdas, orķestris sāka spēlēt lēnu valsī. Kungs viegli paklanījās, un viņa dāma pasniedza roku. Viņi sāka dejot un darīja to ar tik gaisīgi rotaļīgu vieglumu, ka drīz ap viņiem izveidojās brīvs laukums, jo bija grūti neskatīties uz tik skaisti dejojošo pāri. Tikai paši dejojotāji, šķiet, neko nemanīja. Viņi neatraudamies lūkojās viens otram acīs un turpināja slīdēt pa medaini dzelteno grīdu tā, it kā būtu vieni paši visā pasaulē. Tā viņi turpināja nākamo deju un vēl vienu, un vēl, ne brīdi nepamezdami balles grīdu. Pienāca nakts, un debesis uzlēca mēness, pievienodamies papīra lukturīšu virteņu krāsainajām gaismiņām.

Grāfs Napoleons svinību gaitā sāka jau trešo ugunošanu, bet nepazīstamie ārzemnieki neizlaida nevienu deju. Pamazām pārējie viesi pierada pie šī neparastā pāra un vairs nepievērsa tam tādu uzmanību, bet tad elegantais kungs vēl vienu reizi visus pārsteidza. Kad orķestris spēlēja lēnu un mazliet skumīgu žīgu, jauneklis nevis sāka deju, bet pakāpās solīti atpakaļ, nometās savas dāmas priekšā uz viena ceļa un, izņēmis kaut ko nelielu un mirdzošu no vestes kabatas, pasniedza to skaistajai meitenei.

– Gredzens! Tas ir gredzens! – skaļi čukstēja kāda acīga bezē kūka.

– Vai dieniņ, viņi tak saderinās! – iesaucās gara krēma trubiņa rozīgā kleitā ar neskaitāmiem volāniem.

– Cik skaisti!

– Šampanieti! Šampanieti visiem! – iekliedzās sajūminātais grāfs Napoleons, un deju zālē nekavējoties iesoļoja vairāki livrejās tērpti virtuļi, nesdami paplātes

ar glāzēm, pilnām dzirkstoša šampanieša. Orķestris sāka skaļu tušu, ko atkārtoja trīs reizes. Viesiem dodoties pēc dzērieniem, izcēlās jautra burzma, taču tad, kad grāfs Napoleons ar glāzi rokās beidzot vēlējās apsveikt nepazīstamo pāri, viņi vairs nekur nebija

atrodami. Viesi izdzēra savas glāzes, bet grāfs mazliet noskuma un pavēlēja nekavējoties uzsākt ceturto uguņošanu, lai atjaunotu savu labo garastāvokli. Lieliskā pavasara balle turpinājās.

Debesīs, skaļi paušķēdamas, sprāga raķetes. Visdažādāko formu krāsainu uguntiņu ziedi uzplauka debesīs, nemitīgi nomainīdami cits citu. Mazliet nereālas krāsainas un kustīgas gaismas apstaroja taku, pa kuru lēni soļoja Eklērs un Magoņmaizīte. Viņi neko ne-teica viens otram, jo vārdi nebija vajadzīgi. Tālumā ska-nēja jautra mūzika un dejotāju smiekli, bet šeit, grāfa parka labirintos, Eklērs un Magoņmaizīte bija gluži vieni.

Apkārt likumainajai takai auga pasakainos veidos apcirpti krūmi un koki – grāfa Napoleona dārziņu meistardarbi. Daži no tiem atgādināja pūķus, daži – pils torņus, un viens pat attāli līdzinājās slavenajam pīrāgu kuģim «Speķa Lode». Ostā Eklēru un Magoņmaizīti gaidīja pārbūvētā brigantīna ar nelielu, bet uzticamu melno pīrāgu komandu, un dzīve vēl tikai sākās.

EPILOGS

Radziņš apprecēja Rožmaizīti, un drīz viņiem saradās vesels bars mazu baltmaizes radziņu. Visiem uz mugurām bija rožmaizītēm raksturīgs ielocījums. Radziņš kļuva par tirgotāju, un, pateicoties labajām attiecībām ar sieru zemes vikontu Brinzonu un Ņamburgas hercogu, viņa veikali plauka, tomēr vairs nekad Radziņš nedeīvās jūrā, bet visus darījumus veica pa zemes ceļiem. Jūra un burinieki viņam iedvesa klusas šausmas.

Baltmaizes Batons nekādi nevarēja samierināties ar daudzajiem dukātiem, ko Cvībaks ceļojuma laikā notērēja, un gribēja veco kalpu izdzīt uz ielas, taču Radziņš to nepieļāva. Ļoti drīz Cvībaks kļuva par Radziņa pirmo palīgu un padomnieku visos tirdzniecības darījumos. Vecais kalpotājs vairs nekad nepazaudēja atceļā iegūtos apaļumus un vēl gadiem ilgi iepriecināja pārējos kalpotājus ar nostāstiem par savu ceļojumu līdzī jaunajam kungam, cīņu ar asinsdesu laupītājiem, bruņinieku turnīru, desu cietumu, pildīto piparu galerām, Džadidas vergu tirgu un citām tikpat neparastām lietām. Ar laiku nostāsti apauga ar neskaitāmām jaunām detaļām, taču tas nebūt netraucēja Cvībaka popularitātei.

Siera desu vikonta Brinzona slaidā meita Alālija apprecēja vienu no saviem daudzajiem brālēniem un visumā dzīvoja laimīgi. Savam pirmajam dēlam viņa iedeva vārdu Arturs.

Pusgadu vēlāk Magoņu Rituli kādu rītu pamodināja skaļi kladzieni pie veikala ieejas. Kad viņš rīta svārkos nokāpa pa kāpnēm un atvēra durvis, vecajam Magoņu Ritulim no brīnumiem mute palika vaļā. Visa iela bija pilna ar kamieļiem, un katram mugurā šūpojās pa divām smagām nastām. Melns Āfrikas pīrāgs klanīdamies iespieda Magoņu Rituļa plaukstā pirmā kamieļa pavadu. Šis mežonis runāja tik dīvainā valodā, ka Magoņu Ritulis tikai ar lielām grūtībām beigās saprata, ka visi šie kamieļi un saiņi tiek atdoti viņam. Pavisam tur bija trīsdesmit seši saiņi vislabāko Tanžeras magoņu sēkliņu un astoņpadsmit kamieļi. No šīs dienas Magoņu Ritulis kļuva par vienu no bagātākajiem Murseļas tirgoņiem un viņa sieva Vīnes Štrūdele drīz vien sāka greznoties jaunā ābolu garnējumā.

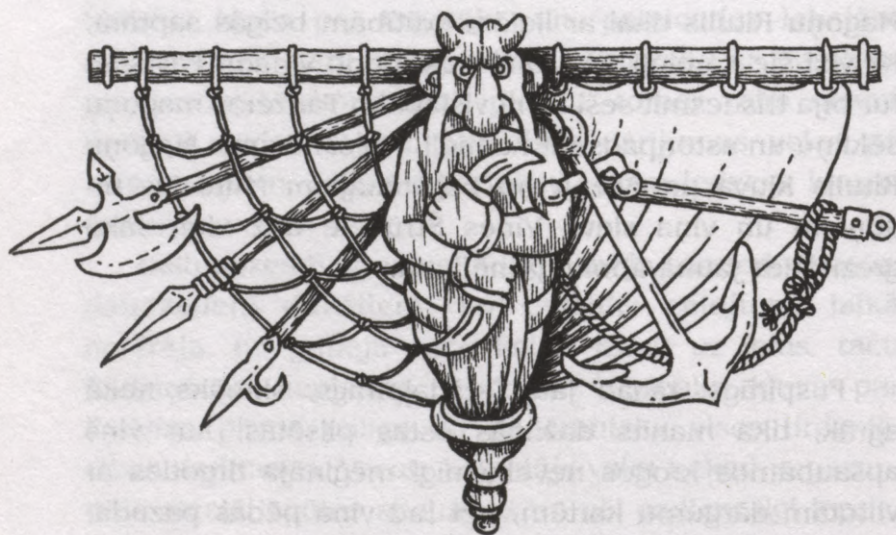
Puspīrāgs, tagad jau Trešdaļpīrāgs, šķībāks nekā agrāk, tika manīts dažādās ostas pilsētās, kur viņš apšaubāmos krogos neveiksmīgi mēģināja tirgoties ar viltotām dārgumu kartēm, bet tad viņa pēdas pazuda, un vairāk par viņu nekas netika dzirdēts.

Kapteinis Mordāns ar «Speķa Lodi» patiešām atklāja jaunu kontinentu un nodēvēja to nevienam nesaprotamā vārdā – par Amoriku. Kur viņš bija šādu vārdu rāvis, neviens tā arī nespēja noskaidrot. Jaunajā zemē kapteinis Mordāns vairākkārt cīnījās ar iedzimtajiem, sadraudzējās ar vietējo karali, kas viņam uzdāvināja

lielu gabalu piekrastes, nodibināja tur pirāgu koloniju un drīzumā tika ievēlēts par tās pirmo gubernatoru.

Mazais pelmenis pavadīja Mordānu visos piedzīvojumos un reiz to laikā pavisam netišām iedarbināja kādu sen izdzisušu vulkānu, ko vēlāk vietējie indiāņi, kukurūzas plāceņi, nosauca par Pelmenkatepetlu, bet tas jau ir pavisam cits stāsts.

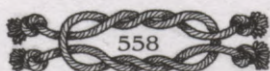
2003. gada 9. jūlijā, Rīgā.

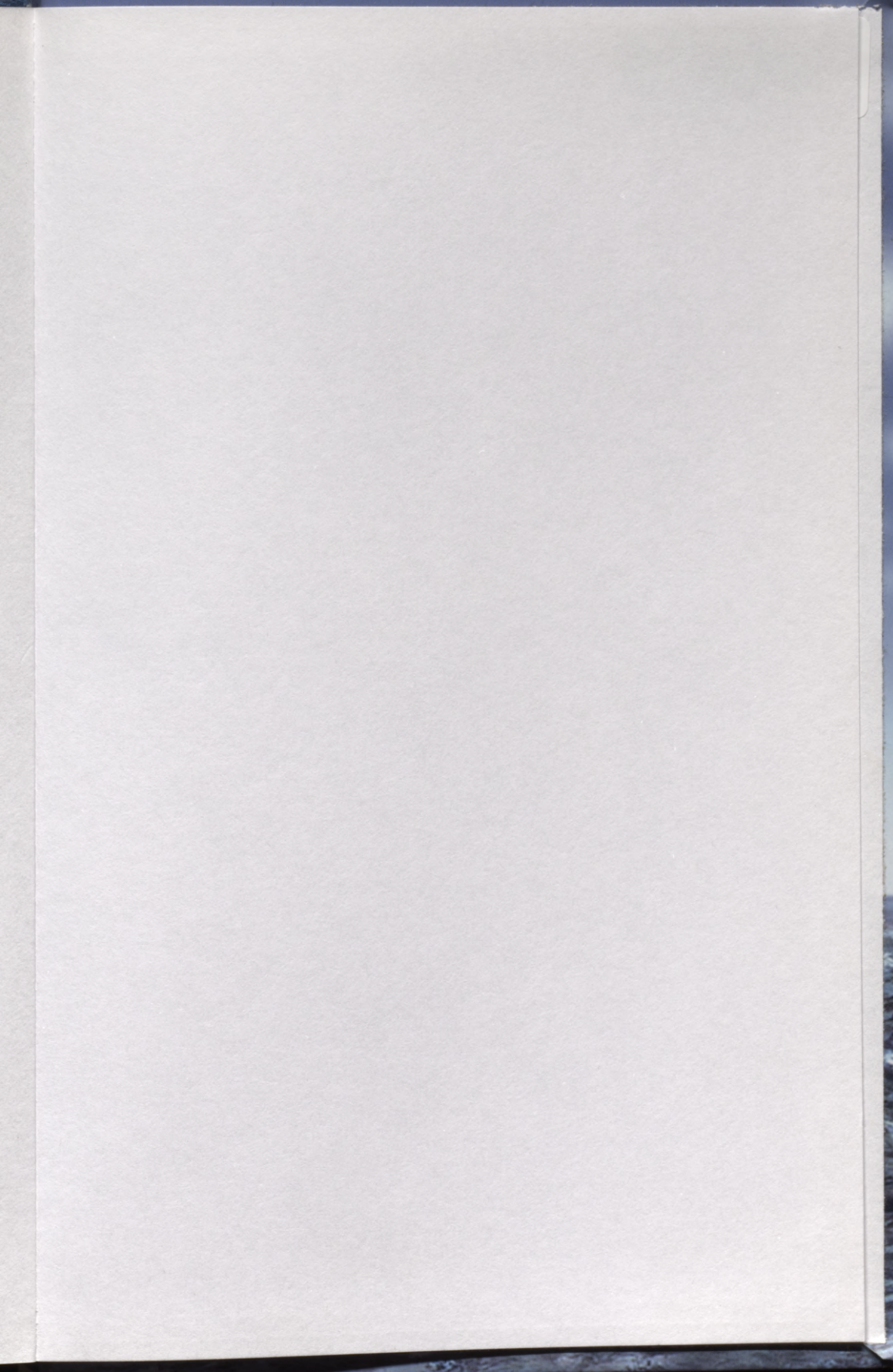
SATURS

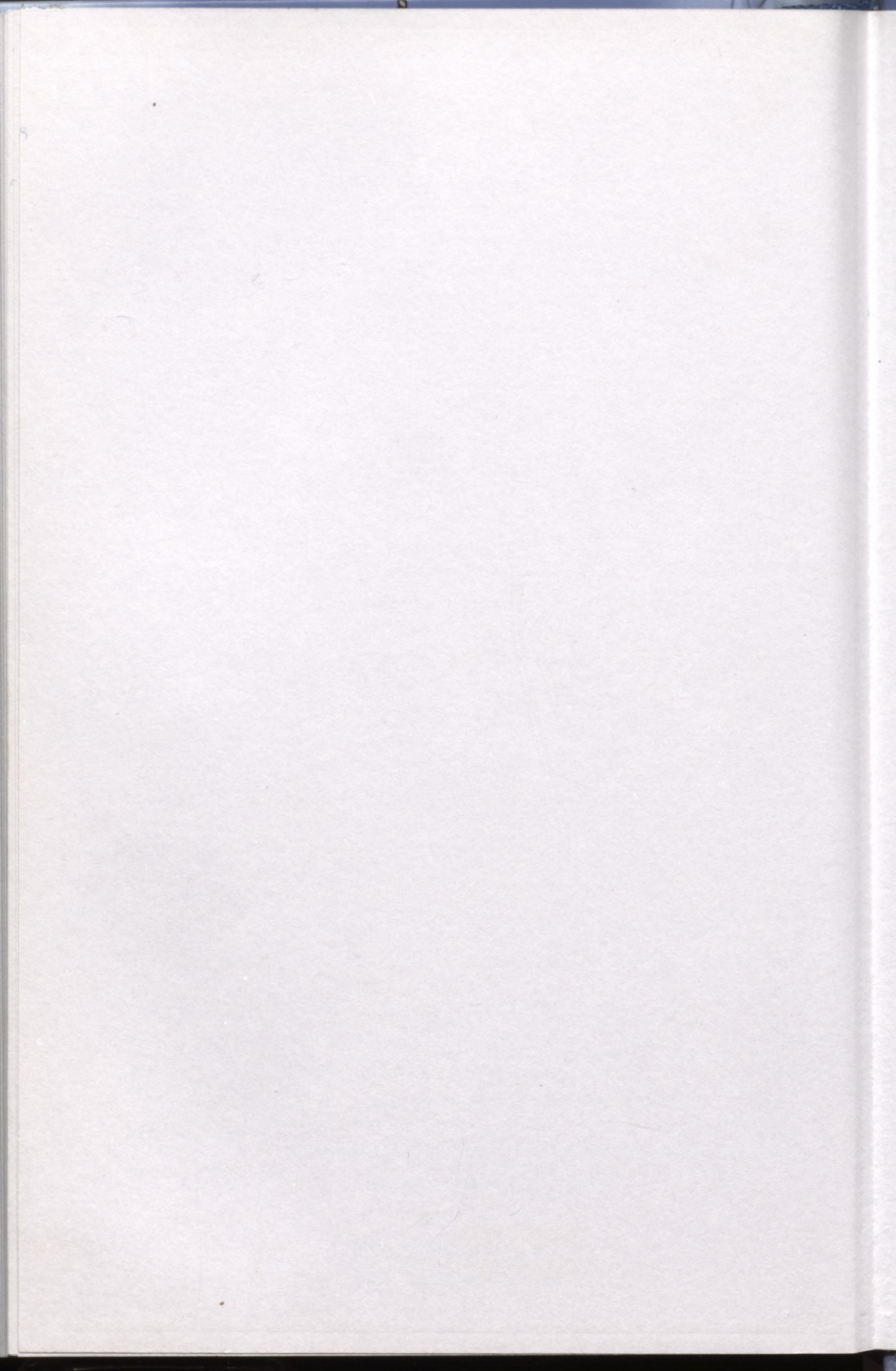
Prologs		7
Pirmā nodaļa.	Magoņu veikals	11
Otrā nodaļa.	Griljāžas sala	18
Trešā nodaļa.	Mežonīgo Pīrāgu kuģis	26
Ceturtnā nodaļa.	Murseļas osta	35
Piektā nodaļa.	Pelmeņu ciems	39
Sestā nodaļa.	«Speķa Lode»	42
Septītā nodaļa.	Batonu mājas slimnieks	57
Astotā nodaļa.	Mailišu zveja	61
Devītā nodaļa.	Magoņmaizītes jaunais tērps	71
Desmitā nodaļa.	Simt bušeļu atlasītu magoņu	75
Vienpadsmitā nodaļa.	Brigantīna	81
Divpadsmitā nodaļa.	Portugāļu galeons	84
Trīspadsmitā nodaļa.	«Ugunsbulta»	92
Četrpadsmitā nodaļa.	Knoblohu karavāna	108
Piecpadsmitā nodaļa.	Zobeni un ziepes	111
Sešpadsmitā nodaļa.	Brigantīna iziet jūrā	117
Septiņpadsmitā nodaļa.	Sieru zeme	124
Astoņpadsmitā nodaļa.	Pīrāgu «higīna»	128
Deviņpadsmitā nodaļa.	Tinteszivs	136
Divdesmitā nodaļa.	Čīzburga	145
Divdesmit pirmā nodaļa.	Iebrukums Madeirā	160
Divdesmit otrā nodaļa.	Vētra naktī	175
Divdesmit trešā nodaļa.	Rīsu pīrāgu džonka	186
Divdesmit ceturtnā nodaļa.	Asinsdesas	193
Divdesmit piektā nodaļa.	Vikonta Brinzona pils	206
Divdesmit sestā nodaļa.	Lagūna	216
Divdesmit septītā nodaļa.	Uzbrukums	222
Divdesmit astotā nodaļa.	Bēgšana Venedigas stilā	232
Divdesmit devītā nodaļa.	Spoks	242
Trīdesmitā nodaļa.	Svešinieki desu ādās	248
Trīdesmit pirmā nodaļa.	Mordāna priekšlikums	259
Trīdesmit otrā nodaļa.	Putraimu kuģis	266

<i>Trīsdesmit trešā nodaļa.</i>	Desu tiesa	281
<i>Trīsdesmit ceturtnodaļa.</i>	Nakts viesis	295
<i>Trīsdesmit piektā nodaļa.</i>	Bruņinieku turnīrs	298
<i>Trīsdesmit sestā nodaļa.</i>	Pildītie pipari	313
<i>Trīsdesmit septītā nodaļa.</i>	Jaunais «Speķa Lodes» kapteinis	320
<i>Trīsdesmit astotā nodaļa.</i>	Džadidas tirgus	329
<i>Trīsdesmit devītā nodaļa.</i>	Balsošana pīrāgu gaumē	339
<i>Četrdesmitā nodaļa.</i>	Spinātu klosteris	345
<i>Četrdesmit pirmā nodaļa.</i>	Lielā pīrāgu sapulce	349
<i>Četrdesmit otrā nodaļa.</i>	Kaņepīšu arhipelāgs	362
<i>Četrdesmit trešā nodaļa.</i>	Trifelgaras kauja	376
<i>Četrdesmit ceturtnodaļa.</i>	Sagrāve	385
<i>Četrdesmit piektā nodaļa.</i>	Kapteinis Magone	395
<i>Četrdesmit sestā nodaļa.</i>	Pieliekamais	402
<i>Četrdesmit septītā nodaļa.</i>	Cvībaka izšķērdība	407
<i>Četrdesmit astotā nodaļa.</i>	Pīrāgu pilsēta	411
<i>Četrdesmit devītā nodaļa.</i>	Senā pīrāgu krāsns	424
<i>Piecdesmitā nodaļa.</i>	Radziņš atgriežas Murseļā	435
<i>Piecdesmit pirmā nodaļa.</i>	Atkal pelmeņu ciematā	442
<i>Piecdesmit otrā nodaļa.</i>	Puspīrāga pavārmāksla	444
<i>Piecdesmit trešā nodaļa.</i>	Kurss uz austrumiem	452
<i>Piecdesmit ceturtnodaļa.</i>	Puspīrāgs kaļ plānus	458
<i>Piecdesmit piektā nodaļa.</i>	Uz balli	463
<i>Piecdesmit sestā nodaļa.</i>	Mailišu zveja un veci draugi	473
<i>Piecdesmit septītā nodaļa.</i>	Magoņu bušeļi un cietuma kamas	477
<i>Piecdesmit astotā nodaļa.</i>	Bagātais ārzemnieks	482
<i>Piecdesmit devītā nodaļa.</i>	Tiesa	486
<i>Sešdesmitā nodaļa.</i>	Plāni	494
<i>Sešdesmit pirmā nodaļa.</i>	Iemūrētais	497
<i>Sešdesmit otrā nodaļa.</i>	Biezpiena raušu kāzas	499
<i>Sešdesmit trešā nodaļa.</i>	Pēdēja cerība	514
<i>Sešdesmit ceturtnodaļa.</i>	Soda vieta	519
<i>Sešdesmit piektā nodaļa.</i>	Kapteinis Puspīrāgs	533
<i>Sešdesmit sestā nodaļa.</i>	Jaunais vecais kapteinis	543
<i>Sešdesmit septītā nodaļa.</i>	Grāfa Napoleona pavasara balle	550
<i>Epilogs</i>		554

Iespiests a/s «Prese nams»,
poligrāfijas grupā Jāņa sēta
Rīgā, Balasta dambī 3, LV-1081

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0304012719

**OBLIGĀTAIS
EKSEMPĻĀRS**

85

2004-5
L 22

ISBN 9984-768-04-X

9 789984 768045